

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_232039

UNIVERSAL
LIBRARY

مطبع دارالکتاب
دار الفکر

فہرست اسامیہ کتاب و آلہ ارین فی مناقب شیخ

الثقلین رضی اللہ عنہ کہ مشتمل بر یک مقدمہ و دو مقصد و کثرت

مقدمہ تحمل بر پنج واوی است

واوی اول در ذکر ولادت با سعادت آنحضرت رضی اللہ عنہ -

واوی دوم - در بیان صحت سیادت آنحضرت رضی اللہ عنہ -

واوی سوم - در شرح بیعت و خلافت و مہاجریت و غیرہ آنحضرت رضی اللہ عنہ

واوی چهارم - در مجاہدہ و شدت ریاضت آنحضرت رضی اللہ عنہ -

واوی پنجم - در استثنائے صحابہ کرام و ائمہ عالی مقام از ولایت مجرورہ بقول آنحضرت

مقتصد اول - مستثنی بمناقب غوثیہ فی مناقب اولیاء در آن سہ رشتہات است -

رشتہ اول - در ذکر اولیاء متقدمہ - رشتہ دوم در ذکر اولیاء معاصرہ -

رشتہ سوم - در بیان اولیاء متاخرہ کہ جملہ مناقب آنہا مع مناقب حضرت ماضی اللہ

سہ صد و یازدہ است بدین تفصیل دو صد و یازدہ حکایت در مناقب ایشان

مناقب از روایات آنہا در لایح آنحضرت ماضی اللہ عنہ -

مقصد ثانی نامزد بکرامات قادریہ من روایات اولیاء - در آن سہ نفحات است

نفحہ اول در بیان کرامات آنحضرت رضی اللہ عنہ از روایات اولیاء متقدمہ کہ در آن

دو صد و پنجاہ کرامات است جملہ حکایات متقدنین پانصد و شصت یک است کہ

عدو سال وفات آنحضرت رضی اللہ عنہ است -

نفحہ دوم در ذکر کرامات آنحضرت رضی اللہ عنہ از راویان معاصرہ -

نفحہ سوم در بیان کرامات آنحضرت از مردیان صادق متاخرہ -

و خاتمہ بتخمیر سہ مہامی - با و ثیہ اول در بیان تفصیل علوم آنحضرت رضی اللہ عنہ

باوید دوم در بیان منجی ان حضرت باوید سوم در بیان مواصلا حضرت باوید
محبوب حقیقی و در بیان مواظبت و غیره رضی الله عنه و برخی از ارشادات مریدان و فرزندان
و خلفا که در حفظ و حمایت آنحضرت اند رضی الله عنه

فهرست مقدمه

ذکر ولادت شریفه رضی	ذکر سیادت صحیحہ رضی	ذکر القاب شریفه رضی	ذکر بیعت و محبت و نزول
ذکر علوم و آثاره رضی	ذکر جلالت مبارک رضی	ذکر اخلاق حمیده رضی	ذکر اوصاف جمیده رضی

فهرست مقصدا و الی

صفحه	مضامین	صفحه	مضامین
۷۰	ذکر ابو بکر بن برار بطائی رحمه الله علیه	۷۸	ذکر تاج العارین ابو فارح رحمه الله علیه
۷۷	ذکر شیخ حماد و دباس رحمه الله علیه	۸۱	ذکر خواجه ابو یعقوب یوسف سمرقانی رح
۸۲	شیخ ابو محمد شبنکی رحمه الله علیه	۸۴	شیخ عقیل نحی رحمه الله علیه
۸۸	شیخ علی بن دسب رحمه الله علیه	۹۲	شیخ غرار بطائی رحمه الله علیه
۹۴	خواجه اولس قرنی رحمه الله علیه	۹۸	خواجه بایزید لبطانی رحمه الله علیه
۱۰۰	ایطایقه ابو القاسم حمید رحمه الله علیه	۱۰۳	خواجه ابوسعید مخدومی رحمه الله علیه
۱۰۹	ابو العباس خضر علیه السلام	۱۱۰	امام اساجدین سیدنا امام زین العابدین علیه السلام
۱۱۳	شیخ ابو مدین مغربی رحمه الله علیه	۱۱۷	ابو محمد عبد الرحیم قفاری رحمه الله علیه
۱۲۱	سید احمد کیر زغای رحمه الله علیه	۱۲۹	خواجه معین الدین چشتی رحمه الله علیه

۱۳۳	خواجہ یوسف بہدانی رحمۃ اللہ علیہ	۱۳۴	ابو الجیسع القاہر سہروردی رحمۃ اللہ علیہ
۱۳۷	شیخ عدی بن مسافر رحمۃ اللہ علیہ	۱۳۸	شیخ علی بن ابیہ رحمۃ اللہ علیہ
۱۴۸	عبد الرحمن طفسونجی رحمۃ اللہ علیہ	۱۵۰	شیخ شہاب الدین سہروردی رح
۱۵۴	خلیفہ بن موسیٰ عراقی رحمۃ اللہ علیہ	۱۵۷	ابو الحسن جوہتی رحمۃ اللہ علیہ
۱۶۱	شیخ موسیٰ بن ماسن اولیٰ رحمۃ اللہ علیہ	۱۶۲	شیخ بقا بن بطور رحمۃ اللہ علیہ
۱۶۴	شیخ ابو سعید قلیوی رحمۃ اللہ علیہ	۱۶۷	شیخ ابو اعزاز مغربی رحمۃ اللہ علیہ
۱۷۰	شیخ ابوماجد کردی رحمۃ اللہ علیہ	۱۷۵	عبداللہ مطراہی رحمۃ اللہ علیہ
۱۷۷	ابو محمد بن عبداللہ بصری رحمۃ اللہ علیہ	۱۸۳	ابو عثمان مرزوق رحمۃ اللہ علیہ
۱۸۷	شیخ نسوید سنہاری رحمۃ اللہ علیہ	۱۹۲	شیخ حیات بن قیس حرا فی حرات علیہ
۱۹۶	شیخ ارسلان دمشقی رحمۃ اللہ علیہ	۲۰۰	شیخ عثمان مرورہ رحمۃ اللہ علیہ
۲۰۸	قصبہ البان موصلی رحمۃ اللہ علیہ	۲۰۷	شیخ ابوالکلام رحمۃ اللہ علیہ
۲۱۱	ابو عبداللہ محمد قرشی رحمۃ اللہ علیہ	۲۱۷	ابو الاسحاق ابراہیم اغوب رحمۃ اللہ علیہ
۲۱۹	ابو البرکات بن صخر رحمۃ اللہ علیہ	۲۲۳	ابو العباس جوزی رحمۃ اللہ علیہ
۲۲۴	ابو محمد الاوانی بن القادر رحمۃ اللہ علیہ	۲۲۵	سیدنا عبداللہ راق رحمۃ اللہ علیہ
۲۲۷	سیدنا عبدالرحمن عبداللہ رحمۃ اللہ علیہ	۲۳۱	شیخ منصور طباطبائی رحمۃ اللہ علیہ
۲۳۳	ماندر ابو عدویہ جاریہ حبشیہ رحمۃ اللہ علیہ	۲۳۵	شیخ عبداللہ جونی رحمۃ اللہ علیہ
۲۳۸	شیخ ابو یعقوب عرف شیخ غوث رحمۃ اللہ علیہ	۲۴۰	معمر شیخ ابن تقار رحمۃ اللہ علیہ
۲۴۱	ابو محمد علی بن ادیس رحمۃ اللہ علیہ	۲۴۱	ابو الحسن صالح معمر رحمۃ اللہ علیہ
۲۴۲	شیخ حبیب رحمۃ اللہ علیہ	۲۴۴	شیوخ اربعہ کوفہ قاف رحمۃ اللہ علیہ
۲۴۵	شیخ خلیفہ رحمۃ اللہ علیہ	۲۴۶	شیخ ابو محمد قاسم رحمۃ اللہ علیہ
۲۴۷	عبدالقادیر بن خیر الدین رحمۃ اللہ علیہ	۲۴۷	شیخ لولوی الارنی رحمۃ اللہ علیہ

۲۴۸	ابوالشنا محمود جلالی رحمه الله علیه	۲۴۹	ابو المنظر بن مبارک رحمه الله علیه
۲۵۰	ابو عمر عثمان صریفی رحمه الله علیه	۲۵۲	سهیل بن عبداللہ تستری رحمه الله علیه
۲۵۴	بابا شاه محمد غوث رحمه الله علیه	۲۶۱	شیخ محی الدین ابن علی العربی رحمه الله علیه
۲۶۶	قطب الدین بختیار کاکی رحمه الله علیه	۲۶۱	بیم الدین صفری رحمه الله علیه
۲۶۳	فرید الدین گنجشکر رحمه الله علیه	۲۶۶	شاه بدیع الدین بدار رحمه الله علیه
۲۶۸	خواجہ نظام الدین اولیا رحمه الله علیه	۲۸۷	مخدوم جانیان جهان گشت رحمه الله علیه
۲۸۶	خواجہ نصیر الدین چراغ دہلوی رحمه الله علیه	۲۸۹	امام عبداللہ یافعی رحمه الله علیه
۲۹۲	شاه نعمت اللہ ولی کرمانی رحمه الله علیه	۲۹۵	محمّد حسینی گیسو وارز رحمه الله علیه
۳۰۳	میر اشرف جهانگیر سمیانی رحمه الله علیه	۳۰۹	محمّد جعفر کلمی رحمه الله علیه
۳۱۲	خواجہ بہاؤ الدین نقشبندی رحمه الله علیه	۳۱۵	بابا اسحاق مغربی رحمه الله علیه
۳۲۱	سید محمد غوث گوالیمری رحمه الله علیه	۳۲۶	شیخ احمد کپور رحمه الله علیه
۳۳۲	شاه وجہ الدین علوی رحمه الله علیه	۳۳۹	شاه عالم بخاری رحمه الله علیه
۳۴۱	شاه نظام نارنولی رحمه الله علیه	۳۴۲	شیخ احمد سرمدی رحمه الله علیه
۳۴۸	مولانا علی الرحمن جامی رحمه الله علیه	۳۵۱	شاه عیسیٰ جند اللہ رحمه الله علیه
۳۵۲	شیخ عبدالنحس دہلوی رحمه الله علیه	۳۵۵	شاه محمد بن ابراهیم البدریہ رحمه الله علیه
۳۶۳	شاه ابو المعالی رحمه الله علیه	۳۶۷	شمس الدین محمد فانی رحمه الله علیه
۳۶۶	شیخ داؤد القیصری رحمه الله علیه	۳۶۹	ملّاں علی قاری رحمه الله علیه
۳۷۰	محمد بن سعید بن احمد رفائی رحمه الله علیه	۳۷۳	علما تارخ از زبان حسن بصری رحمه الله علیه
۳۷۳	استاد ابوالحاکم بن احمد رحمه الله علیه	۳۷۵	شیخ ابوالسعود شبلوی رحمه الله علیه

إِلَّا أَنْ لِيَا إِلَهِهِ الْأَخُو عَلَيْهِمْ لَا هُمْ يَحْزَنُونَ

بفصل في حال من مات من قبله رجل أو امرأة من قبله في الجوارح في دار الآخرة
طاعة الله تعالى في الآخرة والدار الآخرة في الدنيا والآخرة في الدنيا والآخرة

بفصل في حال من مات من قبله رجل أو امرأة من قبله في الجوارح في دار الآخرة
طاعة الله تعالى في الآخرة والدار الآخرة في الدنيا والآخرة في الدنيا والآخرة

در الدارين

في

مناقب الثقات الذين رضي الله عنهم

الصفحة الأولى من كتاب المناقب الثقات الذين رضي الله عنهم
الصفحة الأولى من كتاب المناقب الثقات الذين رضي الله عنهم

بفصل في حال من مات من قبله رجل أو امرأة من قبله في الجوارح في دار الآخرة
طاعة الله تعالى في الآخرة والدار الآخرة في الدنيا والآخرة في الدنيا والآخرة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد من لسان العبد القادر الذي قدر الاشياء بمقداره والصلوة من الله الحمد الذي ظهر اثره
 بانوار هـ والسلام عليه وآله واصحابه - عنوان ديباچه کتب اخبار و آغاز سر دفتر صفحہ
 حمد و چمن طراز کائنات که از آب باری ظهور اسمائال ذوات انبیاء را بشمور نبوت سر بلند خست
 و بدایت نسج حکایات و شروع طومار حدیثات شکر بهار آرا می چمنستان عالمی که از نسیم جلوه
 بحال استجلا گلهای نفوس قدسی اولیا بزرگ ولایت در گلستان هویت رشک افزایی
 لاله رخاں یوسف طلعتان نمود سخوت پرداخت در ادای انداز حمدش بیان مبینان بینہ بی بیان
 و در اظهار تعداد شکرش زبان زبان آوران دلیل بی زبان - اگر زبان نطق بسر خروئی از
 چشمه ابروی حمدش جوید هنوز لال ست و بان ناطقه اگر سوسن وار سر سبز حی از بهر تنای
 شکرش حاصل کند فی الحقیقت چوب خشک نہال درین حیرت چمن اگر غنچه وار سرسبز بخت فکر نیستیم
 صد رنگ ما و توئی افغانہ غنای غفلت است باین نیرنگ گشت ز گس کردار اگر چشم ادراک یکشایم ہزار گل صورت
 این و آن غلط انداز اجمال کثرت اوست کہ نغمہ سرائی یکتسای خود را از عنوان سینہ ما چون چگون

دیگری را چه مجال هم زدن تیرانه وحدت دارد و هم نیست که بسود وحدت خود در بزم کائنات دمساز شده
 ای ری را چه یار آ که به بلبلان احدیت پردازد **مثنوی** همان نخل بهمان برگ و همان گل بهمان رنگ و
 همان بو بهشت بلبل به زان بخت نسیم خمیش افروزد و گلستان و عالم سرخ فرمود و به باطل حائل اشیا بود و
 با خرمش امل اشیا بگشته و به چین اردو عالم رنگ آن رنگ و در لعلست یا این تیش دستک به گل اسما و هر جا گل
 گرد و به عشقش بلبل ستمی پرورد و به منزه ذات او از ما و توئی و به تعالی نخل و صفا از جستجویی و به بیاش اینی براد
 اندکی گوی که بکن چشمان چو ساغر سینه کن خجسته زیادش را و قهر راحی نوش به زبان بند و گشت چشم و به نشستن
 در اندام جلوه اش بر تو گشاید که عشق او ترا از تو رباید پس آندم از معیت باش آگاه و توئی هر چه توئی پس
 قصه کوتاه و تری تو ترا از تو کند فرق و و گرنه دست بسته پیش تو خرق و بهر جای که چشم خود گشائی و بخود
 گرم شویان سوز و نمائی و به با آن مرشدان پاک دیدار به همین فرموده از **برهان اسرار** به شرف سلام صلوات
 نذر جناب سالت مابیکه کل کردن چمن موجودات از نسیم تعین اقل دست دره و در رود و تجربات پیش نشسته
 بنوی جنبایکه صوبه بار گلبن بکونات از رنگ توجه بر رخ البرازخ و آیه رحمه للعالمین شمع عیست از کاشانه انوار
 نعتش و بدینه لو لکن چه فحشیت از خصل لعلات و صفش اگر نقطه میم احمد در لفظ احد بر رخ فارق رب و ربوب بگشتی
 دایره یکتائی خط مبتنیزی کشیده بود و اگر الف انا بشتر مشکلم قامت رستار شادی از فضل خالق و مخلوق در
 خیابان حکم شرع بلندی نکردی پرکار معرفت نقطه مکره بشعوری آورده دریا شفاعتش بخشایش امت از
 آب حمت موج در موج و بحر عنایتش در آفرینش جمودین از لوازمی مکرمت تاج سر مغفرت را اوج بر اوج آسمان
 اگر بر جریم معادش لطف عقیدت از پای ارادت نکردی قیام بی ستونیش از قبیل محال بود و آفتاب اگر بر پشته
 دالایش نقطه وار سر سجود نگذاشتی تابند گیش در مرکز زوال شق گشتن مه از گشت شهادت معجز عبارتش بر
 ساکنان این محال اشاره هست که خود مدین را بسان آورده نثار مدینه شده گواهی دادن حجر بر اعجاز رب
 رازش بر ایران حجر الاسود سواد عرفان مواد تنبیهیست که از تاثیر آن لعل میباد خود پدید آمده **نظم**
 خورشید آسمان هویت محمد است و بدر کمال اوج حقیقت محمد است و دپای تخت اوست سلیمان بنگ مود
 مسند نشین بزم رسالت محمد است و خود عقل کل چو طفل دبستان پیشان و تعلیم بخش علم شریعت محمد است

گردن ز حرف نعت ویش همچو مکرزی به رفعت ده سر همه رفعت محمد است به آینه جمال خدا ذات نورش به
 زین رو ظهور حضرت و حدت محمد است به میم قلم زمیم کمالش مراد یاقوت به بر عرش و فزیش لوح چه زینت محمد است
 ایجاد است آیه قد جاد ربکم به بر مان ستر دیش و حکمت محمد است به ششوی نبی کریم حلیم ملیح به
 و سیم نسیم صمیم صبیح به قدیم بروج حد و ثبوت بحکم به معلما منزه مبارک من سیم به شفیق مکر کبر العطا به
 خلیف لطیف کبر الدجی به مطاع شفیع معادن کریم به شجاع و ربیع حبیب الرحیم به لقد اننا لشکر ربنا
 محمد نبی لنا مصطفی به صلوات الله علیه و آله و اصحابه جمیع **اما بعد** این رساله است
 در مناقب آن تیر اوج لامکان و آن شهباز قدسی پرواز عرش طیران که اگر دست نولش پیر فلک را
 خرقه مقرنس ثوابت نبوشانیدی سر فغتش در جیب خجالت خزیدی و گرنه نبیشش ساغرمه را از شربت
 انوار لبریز رونق نفرمودی هنوز چرمش صورت سفالی گرفتی سجد انجم یکدست در تشبیه نام اوست و کلک
 قدرت یک قلم در تحریر و صف نام شجره هماش لوبی را بسر بلندی رسانید و آب محیط دیش کوشه را آب بر
 بخشیدید بیضا صفا آن گوهر اکلیل ولایت بر مفارق مریدان الیوم القیام سحاب سعادت رحمت است
 چون آسمان بر زمین و پا عرش آرا آن پیشوا منازل معرفت بر رقاب همه اولیا سر لعلان تجلی حقیقت
 مانند نقش بر نگین زهی تاجدار یک جبین فرسایان آستان جلالش پای رفعت بر آسمان میدارند و خجالت کشیدند
 پا بوسان و درنگد الایش سرافتخار تا بکسی می افزاوند شهنشاهان ملک کرامت حلقه بگوشان اثره ادا
 آنجناب و بادشاهان اقلیم ولایت مقتبسان انوار مطلع شکوه آن جلیباب خورشید از محابت صولت تیغ
 جلالش برنگ بیه بر خود لرزان و هلال بهنالگی هیون جمالش بشیر نوید عید جهان بهر جا که علم ولایتش
 اوج گیر است عرش بریز طلق حاشایش گزیر سایه گزیر و تبر سوعصا تقویتش پاهردی صغیر و کبیر و شکر بهر
 سرو تا در صحن گلستان بند گیش بکیا نه پناه خلعت آزادی و سر سبزی سبز پوشی نمی اصل کرد و گل تادر
 بهارستان خاک قدمش ناسود رنگ سرخروئی بر شاخ آبروئی نیارود آینه از خاک مالی آستانش نقد
 مصفا نشد که عیب بمان جهان و بر و گشت ماه از داغ غلامی در شش چندان روشن جبین نگردید که غذا
 یلای شب اغازه نور فشانی پیر داخت پیر مین سیادت از جلال شرفش ببایدگی عزت در رشته تعداد فحش

نیکی و خرقه خلافت از قالب خبث عادتش بوفور مسترت و ناز بگریبان صبح میخندد و صانع قدرت از
 حکایت لایت مطلقه رنگ جسم نبوی را در تصویر خلقت آینه تاب بکرت آینه خسته و دستیر ارات از خانه در او انداخت
 گوشت مباح عجز از مصطفوی در شبیه حسن آن عالی پیکر ثانی با کرامت نقش بسته سبحان الله اگر بر
 حسن جانفش این یوسف در مصر محبت زلیخا می کند سر سبست و اگر بر تکریر لطافت جسم روح پرورش خاتم
 بر تهمان مفاخرت بر آید مرده دلاں راه سلام سیاهی نماید روان نظم چه جسم نبی جسم او عود کرده و
 کف پاش رنگین تر از رنگ رده زری سبط شیر و ابن حسن و شهنشاه عالیجانب از حسن و بهر دو جهان
 یاور و دستگیر بود لا مکان صدر او را سریر زحق غوث الاعظم مراد از خطاب و زائیده دایش
 مه و آفتاب به تعلین و چشم ملکوت نقش و فلک صحن در پاش مهر است کفش و شکی گزشتان مان
 بر تر است که نور علی جهان خمیر است و ز انعام ادب بکرت قطره و ز انوار او مهر چون ذره و چه محبوب
 سبحان و معشوق رب و کرد و عرشیان فرشیان در ادب و بد نش کند عشق پروردگار و زینتی جلد
 همه تاجدار و پیاپی نبی دوش اقدس بداد و بدوش همه اولیا پاندا و بکار یک تیر ولایت زند
 قضا و قدر زود و دیر میشود و سراج شبستان حضرت رسول و گلشن گلزار زهره بتول و زینتی
 مسک مصطفی و کرد و شادمان خاطر مرقی و بگوریکه او قم باذنی بگفت و ز خاک هر کی مرده چون گل بر
 زبانش بلوح و قلم مشق خست و شکسته خط مرده را کرد در است و بسعیکه خوش ولایت دو اند و با قول قدم
 تا نهایت رساند و چه مشغول فارغ که با وصف قید و بیاورد و عتقا غیبی بصید و ز سپید و سپید شده بیز
 بهنگام حبتن عنان کشید و ابوبکر هرگز و مضاف او و شیراز و مدح صحاف او و گاه نبی فرق او و مهر
 گیم علی زین را و ادب به بغداد درگاه آن بادشاه و بود ثانی کعبه میر در راه و غشی و آمد دنی یاد انگیز
 به بر مان عرفان لم کن منیر و رضی الله تعالی عنه و قد سنا الله بسره الخفی و الجلی - از تالیف سرایا
 تشریف آن بهاوج سیادت و شرافت و عتقا فقر شیان شیخوخت و قناعت بادشاه بی نیازی کلام
 و ساده آرا بارگاه راز آله رتبه حقیقت معارف گامان و پیشوا طریقت سلوک نمایان دلیل ملل
 صوفیان صفاکیش بادی طوق عارفان و جدانیش قطب اثره و بطونی مدار هفت صفت بیحی

منتگ قلزم را از ظلمت بچکان زار و عروج پردازد که کرب فلک اجدال تیر رفعت جمال عارف کامل کریم
 در یاد دل ساکت شاعری غواص بجهت متغراق شنود و بچار عیاق طلاق عالم عامل کاسبیر حاصل غنی آن طبع
 باذل فلیتی موم دل هزار بر و صحت یکتائی تیر میدان مالا تینائی فقیه شریعت غرای مصطفوی محقق و آیت
 والای مرتضوی حضرت سید علی الموسوی القادری ادام الله ظله العالی نظم آن شاه
 غلام علی عارف و خورشید حقیقت و معارف و نور سهرار پیشوایان و سر دفتر جمله رهنمایان که گنجینه
 راز لایزال و ممتاز از مشایخ کمالی و چون جام جهان ناصیریش و حجم قدر درین زمان فقیرش و از خرقه
 او بخرق رشته و عرفان دارد و از سر رشته و دریا بلا سواصل دید و شبها ز بلند سیر تقوید و هرگاه خانه
 بر قم شایش و بسع قوطاس از پاک تحریر روان ساخته ایم کف دست عطار دزیر مشق است و هر جا لفظ و صفی باشد
 محبت او شسته ایم خورشید نقطه ناز عشق آداب حقوق شایش را با قامت اعتقاد و برهان نه نسبتی و
 که آثار عقیدت بجهان باقیست مانند هلال تسلیم خم کند و بندگی لوازم صفاتش و ابر سر عبودیت آن تا توان
 نه دستار زینتی که تا ناز رسوخ بفرق عالم است گردن کونش دو تا نماید اگر از کمالش مقدمه آرائیم
 لاجرمی شاد تالی اوست و اگر فضلش موضوع سازیم انت کما اثنیت محمول او الحق که درین یقین آباد
 عالم حق اهل حق عین حق اند و در تمیز آباد جهان اعتبار بصفه مطابقت مثنوی سیادت مفتخر
 از خلقت او و بزرگی شادمان از عزت او و دو چشمانش چراغ بزم یکتا و دلش آئینه تمثال مولا و
 بساط فقر از و در شادمانی و حضور سینه اش ستر نهانی و جمال عاشق تصویر جمالش و شده مفتون کمال
 حال و قالش و گل رعنا باغ قادریه و ریحی مست ایام قادریه و تصنیفات پنجاب هر یک صحیفه است
 که از سینه فیض گنجینه والایش بر تو نور فیض عرفان انداخته و تالیفات آنحضرت کالو صیست که بالهام
 لاریبی سر بطون معرفتش و بظهور ارشاد آورده با وجود این کمالات آئینه اعتماد عبدتش رنگ گشت
 دوتی را آنقدر نه دور ساخته که روشن تر از خورشیدش نگذاریم و شمشیر تیر شجاعتش چندان جوهر اصلا
 معرفت برنگ صولت حقیقت رخشانده که لامع تر از برقش نه نگاریم با وصف آداسنت سینه مهر و
 عالم صلح در گلستان تجرید فایق از جلوه سرو آزاد است و با محال ستر از در رباط ارشاد تقوید مرشد

آفاق را استاد نظم حقیق دید متواج است از مینا مهرارش. بوجدان وجد حاصل میشود از رزق نقارش
 نگاه پاکبازان فرشت راه پا تحقیقش. خیال تیر نهان مرآت دیوار در بارش. قصتا را از حسن گفتگو لطف
 انزاید. بلاغت نحو تقریرش بصیرت مست دیدارش. ز طور موسوی روشن یاده سینه هنر دیدم که
 نور احمدی اجداد دادند هر بارش. ز بهی غل نهی کاسه بخی ذاکر مشغولی که دارد صوت معنی بکشت
 رنگ اظهارش. چون سبقت برد بر عارفان عصر خود بر مالان. جناب سیدی الهوسوی کرده خبر دارش
 اکثر اتفاق نشست نجواب بر دین شریفین حضرت محی الدین الغانی القادر المعروف حضرت پیر شافعی
 و حضرت سید شاه موسی القادری که جد البجد و الدماجد آنجناب فیضیاب اند میشود فی حقیقت آثار آن قدر
 نمونه است از فردوس بی کج صد گل مراد النجم عنایت آن هر دو ولی کامل طره زینت دستار حاجتمندان چنین
 فرسایان آن پستان بگیرد و تنی اهل بر تو انوار آن دو حریم انوار جل عرش عظیم است که هزاران شمع صفا
 بسبب نور کرامتش ساحت بزم آرزو مراد خوانا ترا منور میسازد عبا را شیط تمنا را کشید آن صحیحی در بین
 آن هر دو درگاه بساحل نجات میرساند و میکشان خمیانه وحدت را جام هکایت نجاش ریحی پر توفیق
 سقا هم در بهم شرابا طهور می نوشاند قطعات مرقومات در دیوارش نقطه چین انداخته اند که در دهان
 و دایرات مدورات طهر استسقف و طحش جز فکیر سر لوح نقش چینیان آتی آن خط و دوات در چشم نقشندان
 هم ذاتی از سواد دیده حور بجامه خرگان فلکان مرقوم نمیداد آن قطعات حیرت اشارات در دیده
 بر رخ شناسان صنعت صفاتی بر جلی پرده چشم رضوان بکک قد رت سبحان جلو منظم می فراید صفا
 قنادیش بر صفا ترازد کما رشفتمیران و ضیا چراغانش پر نور تر از ثوابت پنهان و واقایش حجاب عبادت
 تعلیم رکوعی می آموزد و ستونهای سفش عابدان مساجد را بالا قیام رست می فرزند از حسرت سنگ سیاه آن
 روضه گوید که دل عاشقان خون شد و از رشک سواد کاری هجو اسود آن جریم رنگ نیلوفر از چادر سیاه
 تاشیران از جبار و بر خود خاک و بی آن پستان نکنند لاف بطشکی در میدان سباعت نیز نمزد و تاشیران
 خاک آن صحن اشفه چنین ادب سازند در معرکه پنج زنی سر بلند نمیشوند همواره در آن هر دو درگاه نند
 چشم دید بازان در مشایده شاه معنوی باز و دما شجرا آن دمه نند سی قدان تعظیم خیزان با بستان

اولیاء کاروان لایت از حرکت تنالی دمساز متصل دروازه پل از شهر حیدرآباد فرخنده بنیاد آن ضو
 طرزه رحمت کیمیت که علی التوأم مستعد اجرای مرام خواص و علوم و تندر یک تفصیل جو موسی از آن بلد
 آباد آبادی گنبد موسوی عجب ظل صمدیت که همیشه سدا اقصای کام انام بازگشته راه از درگاه آن
 هر دیشته شاه کما نیست نو تیار که از سر نقش رو قوس قرخ نیلگون زرد رو حست و سهام کام نام
 همواره تعلق گوشته رواق مرتبت چله نشینان ادویه قناعت برزین شرف است عقدا به تسلیم سیدم
 چون کمان خم میسازند و تیر اندازان گوشه خلوت در زیر سایه شش بالا رسوخ از سر بندگی قویان
 قربان میکنند نظم روضه است این یا بهشت و خلد و فردوسین یا فلک یا عرش یا کرسیست از نو
 یقین یا نجف یا کربلا یا کعبه یا بغداد هست یا بر و ارض خود بیت المقدس شد همین گنبد است
 این تهمان یا طور نور موسوی یا فلک گیر شده پیدا بر دایره بین دیده از نظاره شش محل کند
 معراج اوج و دل فیض سنگدایش میشد لعل نگین و میزد بر قبه شش جا طلکاری تمام و روشنی بد
 را اگر حل نماید جو رعین خاک آن در که اگر کحل البصر سازد کسی بیند آن از چشم خود عین البقین
 حق یقین و در چنین بقعه فردوس قطعه حضرت سید شاه غلام علی صبا موسوی القادر سجاده
 فقر را رونق جلوس خود می بخشند و درین چنین جا سراپا عطا المحدثی موصوف ساده درویشی را از
 مجلس خویش می فرایند بر تاج آن سرتاج صوفیان گوهر فقر را ناگزیر ایشار شدن عقیدت و بر دستا
 کا هو رنگ آن سردار عارفان لون مرجان کمال علاج نیجه تسلیم عبدیت تا روغن توحیدش فیتکه کثر
 رانده ارشاد نرساندی حاشا که چراغ وحدت بزم جهان روشن بخشی و تا آب تصوفش نخلستان
 تعینات را در خیابان تربیت آبیاری تلقین نفرمودی ز نهار گل عینیت بر شاخسار عالم مجاز رنگ حقیقت
 نه بستی باز سکوت صفات کثرت حال او آئینه ادراک جهان مخو حیرت تصویر ارشاد و از کلام کرامت نظام
 لطافت مقال او طوطی ناطقه صوفیان زبان منقار بند قفس ادب عقدا ضیاء دلش هر جا که علم نور افراز
 خورشید را جرچم آن چار نه نیست و عروج سیر نگاهش بقا می که از سلام واحدیت بکاخ وحدت
 ترقی نماید کحل باز اغ را جر کحل دیده بصیرتش علاجی فی بسکه ذات قدسی آیاتش بجال صورت و

کمال معنی و کثرت کرامت و نور ریاضت و حسن فصاحت و خوبی بلاغت و فضیلت عرفان و تحصیل را
 نهان غایت تزیینات و نهایت خرق عادات و جمالیات و رفعت قدر و اختیار قناعت و ادعای
 و پیروی شریعت و استغراق حقیقت و خلق طبیعت و سلوک طریقت و خلوص لطافت و رسائی
 و نکات و زیبایش برهن فقر و مجلوه بخشی شخص طاعات و اجرو غنا مطلق و برزخ جامع حق و تشریح
 و عطف و بیان و تبیین حدیث نهان و عیان و تالیف کتب کثیر حقایق و تصحیح کتب دقایق و حفظ
 اخبار انبیا و یاد تذکره اولیا موصوف و منقوت جهان جهانیان معروف و مشهور عالم و عالمیا -
 خداوند بفرق هر توابع دایما باشد : مبارک سایه سید علی الموسوی مآذ الننگ قلم
 وحدت هژبر و سبع عرفانی : دلیل معرفت مادی راه معنوی مآذ از آنجا که شمع نسب آنجناب نور یافته
 انوار خاندان محبوب سبحانی است و زلف سلسله آنحضرت بافته دست دودمان غوث صمدانی روضه
 باین فقیر العاصی الموسوم قاضی میر برهان الدین المتخلص برهان بن قاضی سید علماء الدین
 قادری قندهاری الملقب بعبد الاعلى حفظ الله سبحانه لی و له که نسبت همیشه زادگی رضا عثمان و هم بر
 سرشته قدیمی از طرف جد مادری قرابت از آنجناب میدارد و دهم سلک ذات خود را از گوهر درج عصمت
 و شرافت مشایخان مستعد پوره که بنی عظام آنحضرت اند انتظام سجد جمیع و اب رنگ سر رشته زات
 میداند و هم از مسکن نیر سایه گیش بر رنگ سیاه پناه گیر آن سجد عینیت میباشد و چون رشته از آن
 ادراک کمالیت پیوند دارد گوهر ارشاد آن دره الکاج مشایخ آبر و بخش گوش سامعه نیازمند گرد
 که حسب التماس قاتب مناقب غوثیه از افق تالیف سر بر آورده و موافق معروضت شمع کریمت محبوبه
 در شکوای ترتیب تاباننده برقم ارادت گردید اکنون وقت نیست که اگر سعادت ابدی میدانی از
 تحریر دیباچه آن قلم عقیدت خود را در روشنائی نجات بفرزاد اگر بقیه تحصیل مطالب خود داری بشون
 عنوان او جبین غامض رسوخ را بر قلماس ستهان ستهادش بفرسای پس مطابق ارشاد آن دریا متواج
 جاه و کمال چند خذف پاره عباتی عبت را بر ساحل بیان آورده امید از روشن نظر آن که بخیل طفا
 و عین غایت آبر و تحسین بخشیده برنگ گوهر تابدار و لولی آبدارش سازند و حسب مودن آن خوشه

سپهر اجل ذره چند فقرات بر زمین صفحه عجز و نیاز از لعلان فصاحتا تابانیده مر جواز بدربار حبیبان
 اوج علمیت که بران پر تو نور اصلاح انداخته مانند نجم و ثوابت بر سیمای قابلیت انگارند و نام نهاد
 شد این رساله به **دُرِّ الدارین فی مناقب غوث الثقلین رضی الله تعالی عنه** -
 افتتاح کتاب مستطاب بر یک مقدمه و دو مقصد و هر مقصد بعد حکایت و یک خاتمه مقدمه
 مشتمل بر پنج وادی است وادی اولی در بیان ولادت با سعادت آنحضرت رضی الله عنه وادی ثانی
 در بیان صحبیت آنحضرت رضی الله عنه وادی ثالث در بیان بعثت و مهاجرت و خلافت آنحضرت
 رضی الله عنه وادی رابع در بیان شجاعت مجاهده و ریاضت آنحضرت رضی الله عنه وادی خامس در بیان
 ائمتنا اوصیایه کرام و ائمه عالم مقام از ولایت مجرده بقول آنحضرت رضی الله عنه مقصد اولی
 در مناقب غوثیه فی مناقب اولیا که محتمل بعد مناقب است در آن سه رشتات است رشتۀ اول
 در مناقب اولیاء متقدمه و آنحضرت رشتۀ دوم در مناقب اولیاء معاصره و آنحضرت رشتۀ سوم
 در مناقب اولیاء متاخره و آنحضرت مقصد ثانی در کرامات قادریه من و آیات اولیاء محمویه است
 در صده چهل و یک رشتۀ در آن پنج نفحات است نفحه اولی در بیان کرامات آنحضرت از روات اولیاء ما تقدم
 نفحه ثانی در کرامات آنحضرت از روات اولیاء معاصره نفحه ثالثه در کرامات آنحضرت از روات
 اولیاء متاخره رحمه الله علیه و قدس در چهارم خاتمه متختم به ببادی با دیۀ اول در بیان تحصیل
 علوم آنحضرت رضی الله عنه با دیۀ دوم در بیان مقام خدیج آنحضرت رضی الله عنه با دیۀ سوم
 در بیان موهبت جسمی آنحضرت با محبوب حقیقی و در بعضی مواضع و ارشاد آنحضرت بر استعانت مریدان
 و فرزندان خلفاء که در حمایت آنحضرت اند تا یوم القیامت رضی الله عنه و افاضنا الله تعالی
 فی موضعاته و برکاته و جعلنا من زمره الفایزین لبثقا عت **والدی اولی از مقدمه است**
 در بیان ثلاث با سعادت آنحضرت غوث الثقلین قطب الگوین نایب رسول المحرمین دارث امام قبلتین
 فرزند و بلند جد کهنین صی ساقی کوثر خلف اصدق حیدر صفدر نور چشم سبطین برقر قوسین محبوب
 رب المشرقین المغربین القایل بامر الله قد می هذه علی رقبه کل ولی الله شیخ کل ولی

محی الملة والدين المحاط به محی الدین سیدنا و مولانا سید عبد القادر حسنی بخاری
 اجمیلانی رضی اللہ عنہ و سلام اللہ علی اجداده و علیہ من بعدہم است - بگوش صداقت نبوش نشین
 و بعشق دارادت بدان که مخبران صادق و رادیان اسخ خصوص صاحبنا قی غوثیه و مخازن قاریه
 و تحفه الابرار و هجته الاسرار میفرمایند که ولادت با سعادت سراسر هدایت آن گنج سعادت که گنجینه قدرت
 است در سال چهار صد و هفتاد و یک از هجرت بطریق آمده مادر گیتی را از جمال منور جلوه گر نموده و بر جم
 تار یک جهان را بعارض خسار مقتدر افراگردانیده رشک آور فردوس برین کرد چنانکه مورخ بید
 در ماده تاریخ بر تخته دل عاشق نگاشت و در حصانین مبارک لفظ کامل حرز جان نمود
 تضمین کلمتین که عاشق کامل است در صال معشوق الهی و در خود است الغرض المقصود من جمیع
 آن قطب الوجود نه ماه کامل بوده که تاریخ سلخ ماه ذو الحجه بعد نماز عشا از صلب شریف پدر بزرگوار در
 رحم مادر شریفه قرار گرفته بعد مردن ایاام مذکور و امتداد مدت بی درد زه زینت بخش عالم چون نقوش
 گلین خام گشتند یعنی شب اول ماه رمضان بود که آنحضرت بوجو د آمد رضی اللہ عنہ مخبر صادق گوید بعد
 ولادت پنج گرامت فوراً ظاهر شد یکی آنکه در همان شب مولود پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آلہ و سلم جمیع
 صحابه کرام و ائمه ذوالا حترام و سایر اولیا است در دقیقه قطب الکائنات سلطان المقربین سیدنا
 نور الدین ابیصالح موسی جنگی دوست رحمه اللہ علیہ آمدند و مبارکباد دادند بدین عبارت پر بشارت
 یا ولدی ابیصالح اعطاک الله تعالی ابناً وهو ولدی و محبوبی و محبوب الله
 سیکون له شان فی الاولیاء کثانی بیری الانبیاء والرسل یعنی ای فرزند من
 ابیصالح عطا میکند ترا خدا ایضا فرزندی که اولیای من است و محبوب من و دوست داشته است
 او تعالی او را و قریب است که باشد او را شان عظمت بر او در جمیع اولیاء امت مانند عظمی شان
 بزرگی من در میان همه انبیاء مرسل و وهم آنکه نسب هیچ دختر در گیلان متولد نشد مگر سیران که نه
 اولیا و رجال الله بوجو د آمدند و آن یکم را و یکصد فرزند زینب بودند که آنها همه بمنجمله اسیران
 آنحضرت گشتند از پنجاست که عین العرفاء مسیح الاولیا شاه عیسی جناب الله برنا پیروی در مملو خود

محی الملة والدين
 سیدنا و مولانا
 سید عبد القادر
 حسنی بخاری
 اجمیلانی

میفرمایند چون حضرت غوث الثقلین از صلیب پدر در رحم مادر بیرون آوردند بر رعایت خدمت
 بسیار او لیاری از صلابا با دار حاکم اعلی بیرون آوردند و همه را حکم الهی بود تا بخد مت وصحت
 آنحضرت ملازم باشند معلوم آنکه بفرمان الهی همان شب روح طیبه سایه انبیا و رسل اولی العزم سلام
 علیهم بتابعوت خواجه عالم صلوا علیه آله در واقعه صادقه سیدنا بهیصاح موسی جنگی دوست آمدند
 بشارت دادند بدین عبارت یا بهیصاح همه اولیا اولین آخرین در طاعت فرمانبرداری این نزد
 احضرت تو باشند و قد مشرب آرزو برگردن خود ننهند و هر که از و خراف نماید از دره قرب بیفتد و
 هر که قبول کند از آن ترقی درجات آنرا گرد چهره ارم آنکه تا ماهی ماه رمضان المبارک بجز وقت فطرا
 روزه ندیای والدۀ ماجد را در دهن شریف خود نمیکشند چنانکه والدۀ آنحضرت میفرماید فرزندم
 عبد القادر چون متولد شد هرگز در ماه رمضان وزانه ندیای هر انگشتی و شیر نوشیدی و غبت
 بخوردن نکردی چنانکه یکبار بلال عید بحبت ابر پوشیده ماند برادرم سید احمد و مردم دیگر از من پرسید
 گفتیم امروز عبد القادر شیر نخورده است آخر معلوم شد که آنروز از ماه رمضان بوده شیفته این نگاه
 در نیمه نهمین چه خوب گفته **نظم** شده از صوم تو در روز ولادت معلوم است ابتداء رمضان حضرت
 غوث الثقلین است **پنجم** آنکه بر کف مبارک آنحضرت نقش قدم شریف سرور عالم صلی الله علیه و آله و سلم
 که در شب هراج برداش آنحضرت پانزده بود بعینه منقوش نمایان بود بلبل شیر از این معنی بریده
 هر یکا که نشان کف پای تو بود و سالها سجده صاحب نظران خواهد بود و بعضی میگویند
 که این **ششم** آنکه در وقت ولادت آنحضرت والدۀ ماجدۀ امه الحبا ام النجیر فاطمۀ ثانی شصت ساله بودند
 که درین سن بایں که نو میدنست تولد آنحضرت را خرق عادت آنحضرت توان گفت و چهرۀ آنحضرت بعد ولادت
 چنان رخشان تابان باصابت و صلابت بود که هر که برآیدین مولود می آمد تا بیدین نبود که چشمها
 خیره میشد و لرزه در اندام افتاد گویا مضمون این شعر بر جمال مبارک هویدا بود ریاعی خورشید
 چو بر فلک ندرایت نوره در پر تو او خیره شود دیده ز دور و داند که کند ز پرده ابر طور و فالنظر
 یجتنبه من غیر تصویر یعنی مضمون این باغی که در شان احدیت مطلقه ناطق است بر جمال حدیث از

آنحضرت صادق می آید **وادی شانی** در بیان صحت سیادت آنحضرت که نسبت شریفه
 از طرفین بحضرت حسنین میرسد سلام الله علی نبینا وعلیهم صلیا مملو قیادری فرماید آنحضرت را
 رضی الله عنه نسبتا حسنی بودند و از طرف حسب حسینی و در شریعت جنبی مذکور از نسبت مولد حبیلی
 بود که فتوی بر قول شافعی ابو حنیفه میداد و والد او سید نورالدین ابیصباح موسی که بلفظ تنگی دو
 شهرت یافته و او هم حسنی و جنبی حبیلی بود و والد او سید عقیف الدین ابی یحیی عجب الله حبیلی که در نسب
 حسنی و بنده حبیب حبیلی و از حبیل مقام دشت و تا اینجا جنبی و حبیلی بودند و والد او سید محی الدین ابی نجم
 میحیی از اهد حسنی النسب حنفی المذهب کوفی الوطن بودند که نسلی بحی علما نسب آن بحی گویند و
 والد او سید شمس الدین ابی احمد محمد است که حسنی النسب مالکی المذهب کوفی الوطن بودند و والد او
 سید خلف الدین ابی عبد الرحمن و او دشت و او را حسنی النسب و جعفری المذهب کوفی الوطن نامند
 و سید داؤد المذکور را قصه عجیده و واقعه غریبه است چنانکه بعضی علما نسبت در ذکر او بیان کرده
 یعنی ایشان خروج کردند آخر بدرجه شهادت رسیدند و والد او سید کریم الدین ابی لطف موسی شانی
 است و او هم حسنی النسب و جعفری المذهب بودند اما از جهت وطن مدنی اند و والد او سید روح الدین
 ابی محمد عبد الله الشانی بود و هم او را حسنی النسب و جعفری المذهب مدنی الوطن گویند و والد او
 سید سورالدین ابی القاسم موسی الجوان بود که جعفری المذهب و حسنی النسب مدنی الوطن است و
 چون را بضم جم خوانند و او را از اسماء اضداد دشته بر سفید سیاه طلاق کنند و آن در استعمال کثر
 است و هم او را در اینجا بر آن گویند که اندک مایل بسیاهی بود و والد او سید علم الدین ابی طاهر
 عبد الله المحض است که عبد الله المحجل هم او را گویند و محض و محجل از آن گویند که او از جرم موالی
 و موالیات خالص بود زیرا که او سپهر سید السادات حسن المثنی بن امیر المومنین امام الشهدا
 ابی محمد الحسن المجتبی بن امیر المومنین سید الله الغالب علی ابن سبطی الپ کرم الله وجهه
 و اکرم الله اولاده است و مادر او سیده فاطمه الصغری بنت سید الشهدا امیر المومنین
 ابی عبد الله حسین الشهدا الکریما است سلام الله علی نبینا وعلیهم یعنی عبد الله کریم طرفین

و شریف البجانبین است معتمد آنحضرت را حسنی محسنی میگویند چنانکه عارف نامی مولانا عبد الرحمن
جامی رحمه الله علیه همان معنی را بنظمی آورد رباعی انشا سرافراز که غوث ثقلین است
در صلح کسب حسین است از سو پدرباش سلسله اوست و ز جان مادر در دریا حسین است
و در ذکر حسب شریف آنحضرت که حسینی گویند دو وجه آمده یکی آنکه مذکور شد یعنی مادر امام
عبد الله محض فاطمه الثانی بنت امام حسین علیه السلام است و وجه ثانی آنکه والده ماجده آنحضرت
رضی الله عنه نیز حسینی نسب دند یعنی مادر شریفه ام خیر فاطمه الثانی بنت سیده است و اما عجیب الدعاء
سید عبد الله صومعی الزاهد است و او پسر سید محمد الثانی و او پسر سید طاهر و او پسر
سید عبد الله و او پسر سید علی و او پسر سید محمد و او پسر سید علی العریض ابو اوس
سیدنا امام حق و لواط حضرت امام جعفر الصادق سلام الله علیه رضی الله عنهم است یعنی
مادر شریفه آنحضرت بهفت پشت بعلی العریض میرسد که ایشان برادر حقیقی سیدنا امام موسی کاظم
معتمد آنحضرت را حسنی محسنی میگویند بعد از مضمون باعی دیگر از مولانا عبد الرحمن جامی و است
رباعی گویم ز حال توجه غوث ثقلینا و محبوبه ابرجین آل حسینا و سر بر قدمت جمله نماندند و
بگفتند تالله لقد اثارك الله علينا و راوی گوید مصرعه چهارم مقتبس از آیه کریمه است
که اولی در قصه حمیر یوسف علی نبیا میفرماید قالوا تالله لقد اثارك الله علينا و
انکنا الخاطین یعنی برادران حمیر یوسف بعد واقع چون بزرگی او را معلوم کردند گفتند
قسم بخدا ایضا که هر آینه برگزیده ترا اوسجا نه بر ما و بدستیکه هستیم ما گنا یا کاران بد این عملها که کرده ایم پس
حضرت مولوی دو مصرعه از این باعی در بیان سلسله پدری مادری آنحضرت گفته و دو مصرعه آخر
مضمون قد آورده باید فهمید دیگر چند وجه دیگر که آنحضرت را حسنی محسنی گویند انشا الله جل
در مقام خرقه طریقت آنحضرت نوشته آید اما آنحضرت را جعفری نیز بدو وجه گویند یکی آنکه مادر آنحضرت
رضی الله عنه من اولاد سیدنا امام جعفر الصادق صلوات الله علیه بودند چنانکه در ذکر نسب
عبد الله صومعی اهد گذشت و دیگر آنکه چهار جد بزرگوار آنحضرت که بالاندکور شد جعفری اند و

بار ۱۳۵۰
تذکره سوره توبه

که مذہب جعفریہ اصول مذہب حنفیہ ماست و اما آنحضرت را جیلانی از برای آن گویند که مولد
آنحضرت از موضع جیل است و جیل کسیریم و سکون یا وقعت و آن مقامیست از دراء طبرستان که
آنرا جیلان گویند جیل گیل نیز گویند و در تاریخ امام عباد شد یا فعی آمده که جیل قصبه است آنجا
بعایت پرفیض است که هو آنجا نهایت در عهد آل آن در تحت کوه جودی وقعت که کشتی حضرت ^{علیه السلام}
آنجا قرار گرفته بود و آن را بعد از هفت روزه راه است معین آنحضرت را نسبت بآن قصبه کرده جیلی
گویند در وجه تسمیه القاب آنحضرت وجوه بسیار نوشته اند بعضی از آنها اند که او تنی آنحضرت را بآنجا
خوانده مثل غوث الاعظم و حمی الدین و عبد مبارک و مانند آن و بعضی از آنها اند که خواجگم صلی الله
علیه و سلم آنحضرت را بآن القاب یاد فرموده همچو داشت رسول الله و نایب رسول الله که ما خود است از حد
قل لنا بلتی و و امرشتی و بعضی از آنها اند که ملائکه مقرب در سموات آنحضرت را بآن لقب ^{صلی الله}
چنانکه باز الاشدید عبد الله و ولی الله و مانند آن و بعضی از آنها اند که اولیا الله تنی آنحضرت را بآن
نامها خوانند مثل امام المکان ملک الزمان و ارث کتاب الله و بعضی از آنها اند که خود آنحضرت بزرگان
مبارک اندند مثل سلاب الاحوال و نار الله الموقده و دلیل الوقت صاحب ثقلی و قلب گوید اما تفاوت
این سبها در بابیلا ساختن مس قلدی بود کسیر حمز است زیرا که خود آنحضرت میفرماید اسمی کا اسم الاعظم
و نیز صاحب اخبار الاخبار بیان میفرماید اما صاحب ثقلی غرضیه بسند صحیح می آرد که آنحضرت را غوث
التقلیدین بحسب آن مگویند که تصرف آنحضرت رضی الله عنه بر جن انس بوده چنانکه آدمیان در مجلس
غوث الاعظم حاضر میشدند و سلام می آوردند و نایب میگشتند و فاده میگرفتند همچنان جنیان نیز صفوف
صفوف در مجلس آنحضرت حاضر میشدند و سلام می آوردند و فاده و فایده حاصل میکردند چنانچه در
زبدۃ الاسرار مذکور است و ازینجا است که آنحضرت خود میفرماید من راس المشایخ است و مرجع المشایخ و
مرکز المشایخ است و من شیخ کل ام اما شیخ کل آنحضرت را از بخت گویند که شیخ کل متصرف است
باشد یعنی ولی متصرف است شیخ کل گویند چنانکه صاحبان مجازین قادر بر شیخ گفتن آنحضرت را چهار وجه نوشته
یکی آنکه عادت عرب است بزرگی را شیخ گویند خواه سید باشد یا غیر سید و دوم آنکه شیخ ازین عبارتند

که در کلام صوفیه عالیه اردست که ولی متصرف را شیخ گویند پس آنحضرت ولی متصرف در همه عالم اند تا قیام
قیامت که بحکیم بن آنحضرت رضی الله عنه شرکت در تصرف ندارد حاصل آنکه ولایت در ملکوت تصرف کردست
و پس مشیخت تصرف کردن در ملک ملکوت است چنانکه گفته اند المشیخت هی التصرف فی الملک
و الملکوت و الولايت هی التصرف فی الملکوت فقط یعنی مشیخت آن تصرف کردن است
در عالم شهادت که ملک عبارت از دست و در عالم غیبه که ملکوت اشارت از دو ولایت تصرف کردن است
در عالم ملکوت فقط پس شیخ را از نجیب در مقابل قطب کر کرده اند زیرا که شیخ بمعنی ولی متصرف است
و وجه سوره هم آنکه شیخ ازین اعتبار گویند که چون آنحضرت در بغداد تشریف آوردند و بر ارکان مشیخت جلوس
فرمودند عالم در کرامات و ولایت آنحضرت را بزرگ دیده هر یک در قصصا حاجات خود تو تسل بلفظ شیخ نموده
یا شیخی اغلشی فی امورک لها وجه چهارم آنکه آنحضرت را شیخ ازین وجه گویند که سید را
در غلبه مشیخت شیخ گویند و این شیخوخت منافی سیادت نیست چنانکه امامت ائمه هدی منافی سیادت نیست
بنامش ازینجا است که حضرات ائمه را دوازده امام و ائمه اثنا عشر گویند دوازده سید گویند اگر چه ثانی
در سیادت سرور سادات اند الله دعه یعنی خوبیا کلام بر اخذ ثبات است راوی گوید یار خج و
عرب است جائیکه سخن در بلاغت افتد بدین کلمه نازند اما در لقب یار الاشتهار چنان آمده که آنحضرت را در
آسمان بدین لقب خوانند زیرا که باز سرخ که باز بلند پرواز باشد بر جمیع طیور غالب بود و او بچکان خود را
نگاه دارد هر چند بلند گردد و هیچ طایر نمیتواند که نگاه دیگر بآنها کند همچنان آنحضرت رضی الله عنه مریدان و
فرزندان خلعا خود را که نعل بالنعل باشند در حفظ و حمایت خویش نگاه میدارد که دیگر شیخی دست تصرف
در از نمیکند ازینجا است که شیخ عدی بن مسافر گوید هر که بخواند از مریدان مشایخ دیگر خرقه را پسین شوم
او را خرقه خود مگر هر یک شیخ عبدلقد جلی را نمیتوانم پوشانید زیرا که ایشان فرو رفته اند در دریا
رحمت حق آیا میگذازد کسی را یا راجی آید بر جو یک خور یعنی شیخ عبدلقد در دریا رحمت خداست
و من جو خور دام کیست که در یار آنگذار دو جو یا جوی خور گردد اما از جمله القاب آنحضرت محی الین
سبب لقب آن در اکثر کتب و فیه مذکور است از انجمله صاحب تحفه الابرار گوید در زیر بقعه ابرار

مذکور است مسئل رضی الله عنه مرة عن سبب تسميته بحی الدین قال رجعت من
 بعض سیاحاتی فی یوم الجمعة الی بغداد حافیا فررت بشخص مریض متغیر
 اللون ونحیف البدن فقال لی السلام علیا عبد القادر فردت علیه
 السلام فقال ان منی قد نوت منه قال اجلس فجلسته فتمی جسده و
 حسن حاله وصفا لونه فحقت منه فقال تعرفنی فقلت اللهم لا قال
 انا الدین فکنت قد مت ودرت فاحیا فی الله تعالی بک بعد موتی فانت
 محی الدین فترکتہ وانصرفت للجامع فلقیننی رجل ووضع لی ثعلبه وقال
 لی الیسین سید محی الدین فلما قصدت الصلوة اهرع الناس الی یقبلون
 یدی ویقولون یا محی الدین وما کنت قد دعیت به قبل یعنی پرسیده شد بخضر
 رضی الله عنه روزی از سبب تسمیه بخضر به محی الدین فرمودند رجوع کردم من از بعض سیاحت خود در
 جمعه بطرف بغداد در آن لیکه بی ثعلب بودم ناگاه بیکار نحیف البدن و متغیر اللون گذشتم مرا گفت سلام
 علیک یا عبد القادر جواب سلام باز دادم و گفتم نزدیک من آئی نزدیک رفتم گفت مرا بنشان فرما بنشاند
 جسدا و تازه گشت و صورت او خوب شد و رنگ او صاف گردید از و تبرسیدم او گفتم مرا میشناسی گفتم فی گفت
 من دینم تو ام که ضعیف شده بودم چنانکه دیدی مرا خدا تعالی با استعانت تو زنده گردانید و تو زنده کننده
 دین هستی پس در آنکه شتم و مسجد جامع فتم چون نماز بگذارد شتم شخصی ملاقات کردم که بنیاد بر آن تعلیم می گفت
 مرا آیینستی یا سیدی تو محی الدین پس هرگاه قصد کردم نماز را و فارغ شدم از نماز خلق از هر طرف بر من هجوم
 کردند و دست و پا مرا بوسیدند و میگفتند یا محی الدین و نبودم من قبل ازین که خوانده شدم بدین لقب
حاصل تخیر بر آنکه صاحب خان قادیان گوید ذکر القاب و صفت شریفین حضرت رضی الله عنه از اکثر کتب معتبره ثبت
 پیوسته که صحت آن بحد تو اتر رسید است چنانکه بیست و چهار کتب عهد بنظر رسیده که بیست و یک صحت آن حضرت از طرف
 پدر بزرگوار نوشته اند و میماند که در نسب حضرت از جانب مادر شریفه نیز نموده اند شرح بهمه و جب تطویل کلام است
 لهذا کفایت بفرست نامه مانده اول موقوفه قادریه میگوید کرده شیخ عقیف الدین عبد المبارک که وی از صحبا

آنحضرت بوده و هم او را قدریه عربیه از تالیف امیر کبیر سید نورالدین محمود که دی از اولاد آنحضرت است
 موسوم کتاب بجهت الاسرار از تالیف شیخ نورالدین ابوحسن علی شطرنوی که نسب ایشان بصحت رساند تا بحضرت
 میرسد چهارم خلاصه المفاهره که از اردو ضمه الراحمین میگوشند پنجم کتاب مرآة الجنان که از تاریخ یافعی
 و تکمله گویند و این هر دو کتاب از تالیف شیخ عقیف الدین عبداللہ بن اسعد الیافعی است که شاه نعمت اللہ
 ولی یکی از متوسلان است ششم کتاب فیصل الخطاب بصنیف عارف باللہ الباری شیخ محمد پارسا بخاری معتمد
 رساله که تالیف شیخ زین الدین اسحاقی است هفتم کتاب جواهر البحالی نظم کتاب خزانه جلالی من لفظ
 مخدوم جهانیان و هم کتاب در ادب نجفی من لفظ خایف بکیت شرف الدین مشدعی و من خلف اسید اللہ
 بخاری یا از دهم کتاب تفسیر سورہ یسین از تالیف امیر خسرو دولت آبادی و یازدهم عدۃ المرشدین
 تالیف شیخ شهاب الدین احمد صوفی سیزدهم کتاب الاسرار حل و حل و المیسری که هر دو از تالیف شیخ خورشید
 جمالی که یازدهم کتاب نفی الامتن تالیف مولانا عبد الرحمن میثاقی شانزدهم کتاب عمدة الطالب تالیف ابن عتبہ
 هفدهم شجرات بخاری و بیستم جمیعہ در علم نسب بر دایت احمد بن عثمان هاشمی نوزدهم شجرات قادریه
 بیستم قصاید قادریه بیست و یکم کتاب تحفة الابرار بیست و دوم کتاب وضۃ الشهداء فارسی که مصنف
 مذہب مامیہ اردل بیست و سوم کتاب بحر الانساب نجفی که او نیز مجتہد امامیہ است و در نسب شرفا و سادات
 محقق است رحمۃ اللہ تعالیٰ علیہم اما بجمہ کتب مذکورہ عبارت کتاب بجهت الاسرار نیست که شیخ نورالدین
 ابوحسن علی شطرنوی میگوید که ما را خبر کرد از این نسب مبارک آنحضرت فقیہ الامام العالم ابو الکاسم احمد سید شیخ
 ابوحسن علی بن احمد بن عبدالرزاق بن عیسی بغدادی که گفتند خبر کرد ما را از این نسب مبارک آنحضرت شیخ الاسلام
 قاضی بقضات ابوصالح نصر و او گفت که خبر کرد ما را از این نسب مبارک آنحضرت پدر بزرگوار من قطب الافاق
 سیدنا عبد الرزاق سیدنا حضرت رضی اللہ عنہ و او گوید که من از والد ماجد خود قطب اعمار فیہ و ابوالعین
 سیدنا داود لانا و شیخنا شیخ سید عبد القادر جمیلی رضی اللہ عنہ سؤال کردم و پرسیدم از نسب مبارک آنحضرت که چو
 است حضرت پدر بزرگوار در جواب سوال من فرمودند انا عبد القادر ابن ابی صالح موسی
 جنگی و است بر عبد اللہ الجمیلی بر محبی الزاهد بن محمد بن داود بن موسی بن

بن عبد الله بن موسى الجون بن عبد الله المحض وینعت بایضا بالمجل بن حسن
 المثنی بن حسن المجتبی بن امیر المومنین علی المرتضی بن ابي طالب کرم الله وجهه
 ورضی الله تعالی عنهم یعنی من پسرباصاح موی جنگی دوست پسربعد الله پسربحی الزاهد پسربخمس
 پسربموی پسربعد الله پسربموسی الجون پسربعد الله المحض که اوراجل هم می گفتند پسربسن المثنی پسربحسن المجتبی پسرب
 امیر المومنین علی المرتضی بن ابي طالب کرم الله وجهه ورضی الله عنهم ام - راوی گوید بر ارفع شک بعضی امامیه
 در صحت سیادت آنحضرت رضی الله عنه یعنی دیگر دارند عبارت بحر الانساب بخفی آورده میشد که وی آن
 ثقات ایشان محقق است عبارت کتاب که در غیبت - کسانیکه تعلق نسب ایشان بحضرت حسن المثنی
 بن امام حسن المجتبی بن علی المرتضی کرم الله وجهه است ذریت و فرزندان سید عبدالقادر جیلانی اند که مسکن
 ایشان بیابانج از بغداد است و بابانج نام دروازه شهر بغداد است و دیگر بر آن تاکید این مضمون تحلی
 عبارت روضه الشهداء فارسی که مصنف او شیخ جمال الدین حسین الکاشانی است او نیز مذکور بیابانج است
 آورده شد یعنی وی در خانه کتاب و مقصد نوشته است در مقصد اول نبی حسن علیه السلام را تفصیلاً
 یاد کرده و در مقصد دوم نبی حسین علیه السلام را تصریح تمام نموده است غرض در مقصد اول میگوید -
 امام حسن علیه السلام کبر اولاد امیر المومنین علی کرم الله وجهه است او را شانزده فرزند بودند پانزده پسر
 بدین تفصیل زید و حسن شنی و حسین و طلحه و اسماعیل و عبد الله و حمزه و یعقوب و عبد الرحمن و عمر و قاسم
 از آن جمله عبد الله و قاسم با عمر بزرگوار خود در کربلا حاضر بودند و شربت شهادت چشیدند و از چهار پسر اورا
 عقب مانده بود زید و حسن و حسین و عمر اما اولاد حسین و عمر زود در گذشت و از ایشان عقب مانده غیر از
 دو پسر زید و حسن نیستی که کثرت سادات حسنی کاشمش فی وسط اهنار بج شتار رسید است - هشتم و گوید
 حسن مثنی را این سخن گفتندی و او بغایت جمیل و جلیل بوده او را دهمی آن بود که یکی از دختران عم خود
 حسین بن علی علیهما السلام را در عقد خود در آورد - امام حسین علیه السلام دو دختر خود قاطره و سکینه را
 بر و عرض کرد و گفت ای پسر برادر من هر گرا ازین دو دختر که خواهی اختیار کن تا بعد تو در آرام حسن
 شرم داشت و سر در پیش انداخت و بایستاد و هیچ نجف امام حسین علیه السلام گفت یا ابن اخی من برای تو

فاطمه را اختیار کرد پس فخر خود فاطمه را بحسن البشیر داد خدا تعالی حسن بشیر را از دختر امام حسین علیه السلام
 سه پسر داد **عبدالحق** و **ابراهیم** عمر حسن بشیر شد که ایشان بر همه سادات فخر کردند که مادر ماد دختر امام حسین
 است و پدر مادر ز نام حسن علیها السلام هم وی گوید **عبدالله** محض شیخ نبی باشیم بود در زمان خود و
 او را محض از آن گفتندی که او خالص خلاصه و سبط رسول بود یعنی مادرش فاطمه زهرا بنت محمد پدش
 حسن بن حسن و او بنایت شد به بود بحضرت رسالت پناه صلی الله علیه و اله و سلم و او را پرسیدند که شما
 از چه جهت فضل مردمان اند گفت با آنکه مردمان از آرزو هست که از ما باشند و ما از آرزو نیست که از دیگران
 باشیم و او را شش پسر بودند **موسی** **یونس** و **محمد** و **ابراهیم** و **یحیی** و **سلیمان** و **ادریس** اما موسی سه سال در کرم
 مادر بوده چون متولد شد در میان دکنه و خال سیاه بود برابر برضیه مرغ و آو خرد و ج کرد در مدینه
 ابو جعفر و انقی لشکر بر سر فرستاد و او را در حجاز بقتل رسانیدند و کنیت و ابو الحسن است چون بمکه
 اندکی بسیا بی مایل بود از آن درش در القاب **یونس** او و عقبه دو پسر است اول **عبدالله** ثانی که او را
 شیخ صاحب گفتند و او را نیز رضا القاب داده بود می خواست که او را ولیعهد خود سازد

او ابا نمود در بادیه اقامت نمود بهما نجا دعوت حق را اجابت نمود دوم **ابراهیم** اما عبدالله مذکور بود
 بشیخ صاحب است او را پنج پسر است **موسی** **ثانی** و **سلیمان** و **یحیی** و **صالح** و **محمد** اما کنیت موسی ثانی ابو عمر است
 و او را شهید کردند در زمان معتزله از خلفا بنی عباس ق اولاد او را موسیون گویند که مارت ملک حجاز
 از آن ایشان بود و او پسر دشت از یازده تن عقب نماند و هفت تن که معقب اند بن تفصیل **عبدالله**
 و **ادو بن محمد** و **ادریس بن موسی** و **یحیی بن موسی** و **صالح بن موسی** و **حسن بن موسی** و **علی بن موسی** و **محمد بن موسی**
 اما **ادو بن موسی** را پسری بود **محمد** حاصل کلام اولاد محمد بن داود بن موسی بسیار است آل شریفی آنجا
 و آل عطیه از نسل وی اند و قطب الاقطاب شیخ **عبدالقادر** گیلانی قدس سره نسبت به محمد الرومی
 بن داود الامیر بن موسی الثانی او را ساثر گویند و بخمدینه خروج کرد در ایام معتزله و عقب او را پنج کس است
 اول **عبدالله** **بجلی** دوم **حسین** سوم **علی** چهارم **قاسم** پنجم **حسن** همه الله تعالی علیهم السلام یعنی عبارت
 کاشی تمام شد - و اقم گوید پس از اینجا معلوم شد که پنج جمل از بنی طایفه میگویند نادانسته میگویند گفته باشد

بقولیکه گفته اند بشیرک اگر چه روایت نبیخواهد ما رونق بازار افتاب یکا هد فلام علی ارشد در تالیف خود
 که تنبیه السالکین است رباعی از مرزا عطاء ضیا چه خوب آورده رباعی آنرا که بذهب تشیع نازند در
 دوستی آل نبی ممتازند اما متحیرم که این است روان با سید حبیبی ز چه رو کج بازند و دوستی
 این کتاب بیان بیعت مهاجرت و خرقه خلافت حضرت والا جناب رضی الله تعالی عنه را بیان
 تحقیق و مخبران با تصدیق در سبب مهاجرت حضرت رضی الله تعالی عنه از جیلان چنان بصورت آورده
 که چون حضرت بعمر چارده سالگی رسیدند اول زید بزرگوار خود سیدنا نورالدین به صاحب
 موسی حنبلی دوست رحمة الله علیه بیعت نمودند که این بیعت بیعت الاصل است که از اباء اجداد
 تا حضرت رسید و تمسکین بیعت بود که حضرت رضی الله عنه در سفر اول شصت کس از قطاع بطریق
 را بشرف بیعت در آوردند و از آن حضرت تا الان در اولاد مجاد که صحیح النسب اند آن بیعت بابیه قایم و
 جاریست اما شهرت ندارد بطریق ثانی که بشیخ ابوسعید ابو نخیر مبارک مخزومی میرسد و آن بیعت
 که صاحب حرارة الاسرار عبد الرحمن ششتی رحمة الله علیه فرماید نسبت خرقه حضرت غوث الثقلین رضی
 الله عنه در تصوف بدو جانب است یکی از اباء کرام خود است دوم از شیخ ابوسعید ابو نخیر که به پنج واسطه
 بسید الطایفه ابوقاسم جنبی میرسد رحمة الله علیه را وی صادق از ثقات بسند می آرد که یک
 خرقه حضرت را از دست تاج العارفین ابوالوفایز رسیده است که ذکر آن در کتب معتبره و قم است و هم
 یک خرقه از شیخ حماد بن مسلم دماس که شیخ وقت و از عیان به شاخ بغداد بود و حضرت رضی الله عنه
 است که حضرت در تدار صحبت ایشان بودند بطاهر شریعت تربیت از وی یافتند و در حقیقت آنحضرت
 را بریواسطه تربیت روحی و تلقین باطنی از روح عظم حضرت خواجه عالم صلی الله علیه و اله و سلم است اما کن
 آنحضرت خرقه ابوسعید ابو نخیر را رواج دادند یعنی بهر که شجره طریقت عنایت فرمودند با ابوسعید ابو نخیر
 مخزومی منسلک نمودند الغرض چون عمر شریف آنحضرت بهر ده سال سید و الد بزرگوار انتقال نمودند
 آنحضرت در آن ایام بحر است کادان که سنت است مشغولی داشتند چنانکه صاحب کمل السند صحیح می آرد که
 که آنحضرت خود میفرماید روزی از روز ملاوس بلوغ به بحر ابیرون فتم و بحبت حرمت موانع انوار و نور فتم

آن گاه که خود باز پرس کرد و گفت یا عبد القادر ما لهذا خلقت ولا بهذا
 امرت یعنی ای عبد القادر ترا بر این کار بنیاد فریدند و امر باین نکردند که کسی کار کنی آنحضرت
 میفرماید از آنکه با او تیر رسیدم و باز گشتم از مشعل که در آنجای دم و بر بام سر خود بر آمدم کشف حجاب
 کردند حاجیان دیدم که در عرفات ایستاده اند بعزم طواف کعبه پیش نهادم و خود رفتم و گفتم یا ارحم
 در کار خدا شفاعت کن و اجازت ده که به بغداد روم و بعلم مشغول شوم و صاحبان از زیارت انعام مادر من
 از من سبب این اعیاد پرسید قصه کا و بدو گفتم مادر بگریست و برخواست بهشتاد دنیا بر سر او آورد
 که از میراث پدر مانده بود و چهل دنیا بر سر او گذاشت و چهل دنیا در زیر بغل و چهل دنیا در دست
 و هر اذن داد و عهد فرمود که در جمیع احوال بر صدق باشی و اندک راه بود از من بیرون آمد و گفت
 ای فرزند برو که بر آید از تو مفارقت میکنم تا قیامت رو تو را نخواهم دید و این اجماع آخر است مرا با
 پس با قافله آمدن متوجه بجانب بغداد گردیدیم چون از همان بگذشتیم شصت کس از قطاع الطریق پیوست
 آمده قافله را بگریختند و همه را بغارت بردند کس مرا تعرض نسایند ناگاه یکی از ایشان بر من آمد و گفت
 ای صبی چه داری گفتم چهل دنیا را گفتم کجاست گفتم در زیر بغل جامه من دوخته اند او گمان برد که ستم را
 میکنم مرا بگذشت و برفت و باز دیگری بر من آمد و از من پرسید همان جواب گفتم او نیز مرا بگذشت و رفت
 پس هر دو نزد من خود رفتند و آنچه از من شنیده بودند بگفتند بهتر نشان بر باکالتی اموال قافله را
 قسمت میکرد مرا طلب کرد و گفت با خود چه دار گفتم چهل دنیا را گفتم کجاست گفتم در زیر بغل و چهل
 دوخته شد دست یکی فرمود که جامه اش بگافند چون بگافند آنچه گفته بودم باز یافتند پس من گفتم
 ترا چه چیز برین شسته که عتراف کردی گفتم مادر من مرا عید داده که بر صدق شوم و راستی پیشه کنم و من نینجام
 که در عهد مادر خیانت کنم بهتر دزدان از استماع این سخن بگریست گفت چندین سال شد که مادر عهد
 پروردگار خود خیانت میکنم پس باید بردست من توبه کرد و صاحب و بوی گفتند ای حمت تو در قطاع الطریق
 حمت را بودی اکنون تو توبه و انابت حمت را باش پس بر دست من توبه کردند و اموال قافله را باز دادند
 و اول کسی که بردست من توبه کرد آمد و بود را دوی گوید بجهنم که باین بجهت ابائیة آنحضرت ماضی شد عتبه ایشان را

متوسل الی الله شدند و آنها را بحق رسانیدند بعد از آن آنحضرت در سنه ثمانین و اربعه مائت با مردم
 قافله بغداد رسیدند و از قدوم کرامت لزوم بلده را منور ساختند و بهما نزد داخل مجلس تاج العارفین
 ابوالوفاء شدند حکایت ملاقات بر محل نوشته آید و بر بیان حصول علم و اساتذده آنحضرت
 رضی الله عنه - شیخ عبدالحق بن سبیب الدین بلومی در اخبار الاخیار می آرد در سنه مذکور که سال
 عمر آنحضرت شوره بود و بغداد و قدوم سعادت لزوم از زانی داشت و قصد اشیاخ و ائمه و علامت
 و علمای هفت و اعیان بن نموده اول قرآن را بعلم قرات خوانده بجد تمام مشغولی به تجوید نموده و از
 اعلام محدثین وقت استماع حدیث و تحصیل علوم دیگر فرمود حتی **فألكل الكل و**
صار موجه الجمع في الجمع یعنی تا آنکه فایق شد جمیع علماء و محدثین را و جمیع علوم را و
 را قلم که کرد و تحلیل بقدم است از اباء کرام خود پسند می آرد که آنحضرت بعد علم قرات بفقه و اصول
 فقه و دیگر علوم دینی مثل فرائض و غیره اشتغال نموند که در اندک زمان بر اقران خود فایق شدند
 و از همه ممتاز گشتند که جماعت تحصیل آنحضرت هفت سال بود و صاحب بیجهت الاسرار شیخ
 شطرنجی می فرماید که چون حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه داشت که طلب علم فریضه است و
 شفاء النفس مریضه در تحصیل علوم است پس احتیاج فرمود و طلب علم اصول و فروع و مسامعت فرمود
 بقصد اشیاخ کاملین و علماء فاضلین اول بقرآن عظیم مشغول شد بعد از آن علم فقه خواند از فقهای زمان
 اول از ابوالوفاء علی بن عقیل سند فقه نمود بعد از آن از ابوالخطاب محفوظ بن احمد کلبانی
 بعد از آن از ابوالحسین محمد بن قاضی ابویعلی محمد بن حسین بن محمد فرآورد در علم حدیث
 اول از ابوسعید ابوالخیر مبارک سمع حدیث نموند بعد از آن از جماعته از محدثین سند فرمود
 که از ایشان ابو غالب محمد بن حسین باقلانی است و از ایشان ابوسعید محمد بن حبیب است
 و از ایشان ابوالفتاح محمد بن علی بن سیمون است و از ایشان ابوبکر احمد بن مظفر بن
 سوس القیمار است و از ایشان ابوجعفر بن احمد بن حسین القاری است و از ایشان ابوالقاسم
 علی بن احمد کرخی و از ایشان ابوعثمان اسماعیل است و از ایشان ابوطالب عبد القادر

است و از ایشان ابن عم وی ابو طاهر عبد الرحمن بن احمد است و از ایشان ابو البرکات
 عبید الله الباک و از ایشان ابو اسد محمد بن النعمان الهاشمی و از ایشان ابو النضر محمد و از
 ایشان ابو غالب احمد و از ایشان عبید الله بن محمد و از ایشان ابو الحسن الباک و
 از ایشان ابو منصور عبد الرحمن و از ایشان ابو البرکات طلحه بن اسد و غیر ایشان
 رحمته الله علیهم و هم وی گوید چون ثابت و قایم شد آنحضرت در اخذ علوم شریعت و طلب فنون
 و ینیز ازین علماء عظام و فضلاء و ذوالاکرام تا آنکه فانی شد و اهل زمان و متمیز شد بین الاقران
 پیوسته ظاهر کرد و او را الله تعالی بر اسرار خلق از خواص و عوام و داد و دیر او سبحانه تر و همه قبول
 تمام و نزد علماء و هیئت وی متوافر گردید پیوسته تکمیل در درسه استاد خود ابو سعید خضر و می
 رحمته الله علیه که اغنیاء از بدل اموال و فقر امشقت اعمال بنای آنحضرت ساخته بودند سکونت
 در زید نمود و در تدریس و فتوی و وعظ و تقوی علم الانفراد گشته که جماعت کثیر از علماء و فقهاء و صوفیاء
 آنحضرت جمع شدند و نفع عظیم از کلام هدایت انضمام و از صحبت کثیر البرکت آنحضرت گرفتند و طلبه علم
 و آفاق قصد آنحضرت میکردند و تربیت از همه علوم می یافتند پس مبرورین می ساخت آنحضرت علم را
 فرغاد علماء و مبتدیان می کرد حکم را نقل و عقلاً و تصنیف کتب مفیده فرمود و علماء خواندند و مزید نمود و تا آنکه
 اخبار وی در آفاق منتشر شد و ذکر وی در اطراف شهر گشت احیاناً تا زبان فرس نیز سخن می فرمود
 اگر چه تکلم او در اکثر اوقات در محالین و غلبان عربی بود و لهذا بعضی آنحضرت را ذواللسانین
 و اللسانین امام الفریقین میخواندند و بعضی را ذوالکرم الجدین و الوطیقین می گفتند
 و بعضی او را ذوالبراینین بلقب می ساختند و بعضی دعوت و یرابا امام الفریقین می بردند
 و بعضی بطلب ذواللسانین بر زبان می رانند و بعضی بذوالسراجین نامزد می کردند و بعضی
 بسبب ذات تقدس آیات وی مراتب علم عالی شد و کتاب شرح مسعود متعالی بنابران جمعی
 عظیم از علماء و منشی باو شوند و خلق کثیر از فقهاء به تلمذ می اورند و بر همه الامرار از ابو طاهر
 محمد بن خضر الحسنی الموصلی روایت کنند که می گفت شنیدم پدر خود را شیخ خضر که می گفت که بُو

سیدنا شیخ عبدالقادر الدینی الحلی رضی الله عنه عالم درسیده علوم بود که میخواهید در مدرسه خود
 درسی از تفسیر و درسی از حدیث و درسی از مذاهب و درسی از خلافت و خوانده می شد بروی
 صبح و شام علم تفسیر و حدیث و نحو و نحو آنرا می خوانید و آن را بقدرات بعد نماز ظهر و نیز در آن کتاب
 مذکور است از امام موفق الدین ابن قدامه رحمه الله علیه که می گفت در آیدیم در سال یا صد و
 شصت و یک هجری در بغداد و دیدیم شیخ عبدالقادر را که بوسی ریاست منتهی شده علما و علماء
 و حال آنکه استغنی در مسایل از وی کرده می شد و طالب علم که در خدمت آنحضرت آمدی هر علم که
 میخواهست میخواند که قصه غیر آن آنحضرت نیکو می زیارت که وی جمیع علوم بود و وصه مبارک
 وی بسیار کشا و ده حق تعالی در وی آنقدر اوصاف جمیده و احوال عزیزه جمع کرده بود که بعد
 وی هرگز نشد وی دیگر برانداد و هم نخواهد داد و نیز در کتاب مذکور از سیدنا قطب الآفاق
 عبدالرزاق و فرد الاحباب عبدالوهاب رحمه الله علیهما منقول است که میفرمودند در جناب
 حضرت شیخ ماسید عبدالقادر الحلی رضی الله عنه از بلاد عراق و غیره فتاوی برای استفتی
 می آمدند و ما هرگز ندیدیم که هیچ کاغذ فتوی بجناب آنحضرت برای مطالعه و فکر کیش مایه
 باشد بلکه کاغذ فتاوی چون بجناب آنحضرت می آمدند ملاحظه فرموده همان وقت بر پشت
 آن صورت فتوی ارقام میفرمودی و بود فتوی آنحضرت بر مذاهب شافعی امام احمد و
 چون فتوی آنحضرت پیش علماء عراق می آمدند از سرعت جواب آنحضرت آنقدر تعجب میکرد
 که دست تحسیر بر می بردند و پسته می گفتند هر که استفاده از اجنباب در فن فتوی و فقه
 شریعت گردنت محتاج الیه زمان و سالها اقران خود گشت و نیز در کتاب مذکور آمده از شیخ سیف الدین
 ابو ذریابیحی بن قاضی القضاات شیخ علاء الدین ابی صالح احمد نصر رحمه الله علیهما که گفت
 شنیدم پدر خود را که حدیث میکرد و از پدر خود شیخ تاج الدین عبدالرزاق رحمه الله علیه که فتوی
 در بغداد آمد که علماء عراق یعنی عراق عرب و عراق عجم از جواب آن عاجز آمده بودند و صورت
 فتوی این بود ما یقول السادات العلماء فی حل حلف بالطلاق الثلاثه

علی انه لا بد له ان يعبد الله تعالى عبادة ينفر بها دون جميع الناس
 في وقت واحد فاما يفعل من العبادات يعني چه می گویند سادات علماء در حق مرد
 که سوگند خور و سب طلاق بر آنکه ضرورت مراد از آنکه عبادت کند خدا تعالی را عبادت کند که
 متفرد بود بان عبادت در همه مردم در وقت واحد پس بفرماید که کدام عبادت کند از
 عبادات الهیه حضرت راوی فرماید حاصل این فتوی آنکه شخصی سوگند خور و بانکه بر زوج و
 سه طلاق است اگر عبادت کند خدا تعالی را عبادتی در وقت واحد که اشتغال او بان هیچ یکی
 از افراد انسانی در هیچ مکانی و او در آن عبادت شریک نباشد پس کدام عبادت او انما یک که از
 عهد جنّت این حلف بفرماید حضرت راوی فرماید پس این فتوی را بحضور حضرت والد ماجد
 آوردند فی الفور در جواب آن بر پشت همان کج غده نوشتند یا تی ملة و یجلی لله
 الطاف و یطوف اسبوعا وحده و تنخل بیمنه یعنی بیاید آنمزد که سوگند
 خورده است مکه معطره را و خالی ساخته شود برای آن شخص جایی طواف خانه کعبه را و طواف
 کند آن شخص تنها هفت بار که مخیل کند سر کند خود را گویند لفظ اسبوع در کسر اللغات
 مرقوم است بدو معنی یک هفته آمده و کاه بمعنی هفت بار آمده اما در اینجا معنی ثانی مراد است
 نه اول زیرا که در معنی طواف از عبادات طواف تا یک هفته شرط نیست بلکه هفت بار
 شرط در عبادت طواف کافیهست القطب الافاق تاج الدین عبد الزاق فرماید آن شخص مستغنی که
 این فتوی گرفته آمده بود بعد استحصال جواب یک شب هم در بغداد و بیوت ننمود در همان روز
 که آمده بود جواب از زبان حق ترجمان آنحضرت شنیده و فتوای دست خاص گرفته
 مراجعت نمود بهرین معنی صاحب نذر القلوب بدح آنجناب می گوید منظر
 عالم علم لدنی ذات عبدالقادر است ۴ کاشف سرسلونی ذات عبدالقادر است ۴
 در زمانش مثل این بود گیتی نژاد ۴ معدن شیرین بیانی ذات عبدالقادر است ۴ در علوم صریح
 و نحو و فقه و تفسیر حدیث ۴ قایل با فوق منی ذات عبدالقادر است ۴ واحد و یکتا بعلم عقلی

و علم اصول : و رفت هم در معانی ذات عبدالقادر است : مجمع هر سیزده علم است ذات
 پاک او : مرجع السنی و جینی ذات عبدالقادر است : و نیز در کتاب بیجة الاسرار
 شیخ ابو عبد الله محمد بن خضر الموصلی رحمه الله علیه روایت که گفت شنیدم از پدر خود که
 می گفت در بغداد در مدرسه شیخ عبدالقادر بودم و در سال پانصد و پنجاه و یک هجری که در خواب دیدم
 که در مکان عظیم الوسعت اجتماع مشایخ بروجیست و شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در صدر ایشان است
 و عمامهای مشایخ را دیدم که بر بعضی عمامه یک شمله است و بر بعضی دو و بر عمامه شیخ عبدالقادر
 سه شمله بود پس در حالت خواب در کشف حقیقت این سه شمله در فکر شدم و از همین فکر بیدار
 گشتم دیدم که حضرت شیخ بر سر من ستاده است پس مرا فرمود ای خضر یکان ازان سه شمله علم
 حقیقت بود و یکی ازان شمله علم شریعت است و یکی ازان شمله شرف و یرت نبوت است
 منته علم آن نواده باغ حسن : منظر علم خدای ذوالمدن : علم او خارج شد از وهم و قیاس : عقل
 در درکنان عجز است قیاس : علم او شده کشف اسرار دین : علم او شده بر صید یقین : اشعه الاله اعلم آن امام
 نور بخش سینهای عالم : اولیا از پر تو انوار آن : نمی نمایند اقتباس فریجهان : نور ایمان عوالم المومنین : هم در
 از پر تو آن یقین : فیض علمش کامل شد : بود و مکرر فیض خود جلال بود : در اخبار الاحیاء شیخ عبدالحق دهلوی میگوید
 در کلام آنحضرت نوعی ارشاد و جبر بود که سامع را رعب و هیبت در دل می فرود و از جمله خوارق کلام او
 آن بود که در شنیدن آن قریب بعید یکسان بودند و بحسب قرب و بعد مکان مجلس تفرقه ظاهر
 و در وقت تکلم او هیچ کس را جز سکوت و انصات گنجایش نداشت لعل است که روزی آنحضرت
 در مدرسه بودند که قاری آیتیه از قرآن در مجلس اومی خواند آنحضرت در جمعه تفسیر آن بیان فرمود
 و قسمی دیگر فرمود و دیگر تائید و وجه آنجا علماء حاضر مجلس بودند بعد ازان در بیان وجه دیگر شروع
 نمود تا تمام اربعین وجه افاده آید فرمود و هر وجه را سندی با اتصال رسانید و بر هر وجه دلیل
 آورد و هر دلیل را تفصیل داد که موجب تعجب حاضران گردید بعد ازان فرمود و گذاریم قائل با
 و باز آمیم بجان ستر فرمودند لا اله الا الله محمد رسول الله راوی گوید که به مجرد

گفتن این کلمه شورش و اضطراب در دلها می حاضران افتاده که جاها پاره کردند و رویها
 نهادند و بر بیان جلای مبارک و شمایل شریف در کتاب هجته الامر از شیخ علی شطرنوی اسبق
 صیحو می آرد از امام موفقی الدین ابو عبد الله محمد بن احمد بن محمد بن قدامة القدسی حنبله
 روایت کند که گفت کان شیخنا شیخ الاسلام الشیخ عبد القادر الجیلانی رضی الله
 عنه خیف البدن رفیع القامت عریض الصدر و عریض الحیة و طولها
 واسم اللون و مقرون الحاجبین و محمول العینین یری من قلبه
 كما یری من عینه و ذاصوت اجهر و سمیت اجهر و قد رعی علیه
 و فی معنی بود شیخ ما شیخ الاسلام الشیخ عبد القادر جلی رضی الله عنه لا غریب در بلند قامت
 و کشادہ سینه و لمحیه مبارک وی عریض بود و بازو گندم رنگ بود و پیوسته ابرو در هر دو چشم آنحضرت
 سر میگرد و کشف کرده شده بودند هر دو چشم که می دید از قلب خود چیست اندکی دید
 از چشم خود و صاحب آواز بلند بود و صاحب نشان نیکو و صاحب قدر عالی و صاحب علم وافی
 مصنف نور القلوب شمایل محبوب را بنظم خوب آورده **نظم** راویان گفته شاه با صفا + شیخ
 عالم رهبرین + آ + از بدن بوده ضعیف اندر نظر + رفع قامت داشت آن نیکو سیر در عین
 اللحیه از انواع کون + هم عریض الصدر هم اسمر بلون + نیز از صوت جهوری با صفت + بود از
 دیدار زیبا در جهت + قدر عالی داشت از علم و فاع چشم باطن همچو ظاهر با صفا + در اخبار آلاء
 عبد الحق و الهی چهار کلمه دیگر در شمایل شریفه بسند آورده چنانکه میگوید که **صَبِيحٌ وَصَوْتُ**
وَسَمْتُ وَصَمْتُ اهل بصیرت که ذو العینین اند و شرح **مَحْمُولُ الْعَيْنَيْنِ** میفرماید
 صاحب حلیه که آنجناب علیا است خود می فرماید من باطن شمارا می بینم چنانکه ظاهر شمارا اگر نمی بود
 لکام پاس شریعت بر زبان من هر آینه خبر میکردم شمارا با آنچه می خوردید و می نهید در خانه
 خود و من صد انعم و می بینم آنچه در ظاهر و باطن شماست و فرمود ای اهل عراق احوال شمارا نزد
 من چون ثیاب متعلقه است هر که ام را که خواهم می پوشانم و هر که ام را که نخواهم می پوشانم

و افعال شما پیش من چون شیشه‌های رنگارنگ است اگر چه شما نمی دانند و من در آن خلق کرده ام که آنجا
 من باید بخلق مسا که اَتَسْلُوت یعنی خلقت کرد و او تعالی چیزها
 که شما نمی دانید پس من از آن چیزها ام که شما نمی بینید و در شرح ذاصوت اجیسا
 عارفی در میدان شرح می آید جائیکه می گوید یعنی آنحضرت صاحب آواز بلند بودند و
 تفسیر از صوت جهرا آنکه چون آنحضرت بکسی بنا بر وعظ برآمد و زبان مبارک می گفت
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ فِي حَالِ غَمٍّ وَ شَوْشٍ مِثْلَ مِثْلِهِ هِرْدَلِي خَدَاكَ بَرْدِي زَمِينِ هَسْتِ حَاضِرًا وَ غَائِبًا
 و چون این کلام را می فرمود می سکوت بر ملا می شد و اکثر ملائکه در مجلس حاضر می شدند و
 خود را می نمودند اما پیش از آنکه می نمودند و در تبیین جمله مقرون الحاجبین
 حجاب بارگاه الوهیت عارف با قدرت گوید و حقیقت این کلمه مقتبس از آن کرمیست که او تعالی
 در لغت رسالت فرماید که در فی فتلی فکان قاب قوسین او ادنی که مفسر توین
 تعبیر عند ذلک القوسین می کند که او فی مراد از اوست پس اقران و حجاب
 شریفه آنحضرت مدلل این معنی بودند که پیوسته با هم بودند و سمعت بهی یعنی آنحضرت صاحبان
 نیک بودند که دوش مبارک بتقدیم رشتک افزای ارم بود کشف این معنی حکایت طلب است
 در مقام معراج گفته آید و قد رُفِعَ عَلَيَّ مِثْلُ مِثْلِهِ هِرْدَلِي خَدَاكَ بَرْدِي زَمِينِ هَسْتِ حَاضِرًا وَ غَائِبًا
 بر عتق اقطاب واقع است و علم و فی یعنی آنحضرت صاحب علم وانی بوده و آن
 علمیست که با قضا و قدر تنازع دارد چنانکه خود فرماید یعنی از شیخ ابو محمد عبدالغنی بن ابوالضر
 بغدادی المعروف بابن الام منقولست که گفت وقتی از شیخ عبدالقادر رضی الله عنه شنیدم
 که می فرمود ای حاضران بدانید که من در آن امور و خلق و جمیع مردان حق چون بقضاء و قدر
 رسد مسا که کنند من که چون بدان رسم بکشایند برای من روزی پس من در این
 آن ایم و با اقدار حق بحق برای حق سازعت گیرم امام عبدالله یا فنی رحمه الله علیه گوید
 این بعضی از کلام شیخ است در قضا و قدر معنی این بغایت غامض است بوض عقل در پیله

در این
 کلام

نمیشود علم کثیر باید اینچنین علم قلیل بکار نیاید یا چار تاویل آن مسلم بود باید کرد یعنی کسی که حق تعالی او را
 آن علم دهد که قضا و معلق باشد و از قدر او این بود که او تعالی فرماید **يَحْجُو اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيَنْتِ**
وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ یعنی محو میفرماید او تعالی چیزی را که میخواهد و ثابت می کند چیزی را که میخواهد
 و نزدیک او اُمُّ الْكِتَابِ است یعنی علم آن کتاب که محو و نشی را لایق است و حذف و مکتد اشیای پس
 این قول شریف محمول بود بر مراجعت قضا و معلق که در آن امر حق سبحانه را محو و اثبات است بطریق
 شفاعت اما تقدیر حق که محکم است یعنی قضا و مبرم که لازم الوقوع است تغییر در آن جائز نیست
 و در علم کثیر صاحب تكملة حکایتی از آن حضرت می آید از شیخ ابو الحسن عمری که و از ابو الحسن عمر نزار
 رحمه الله تعالی علیهما که گفتند روزی در مدرسه حضرت حاضر بودیم بسیار تلامذه را درس هر علم
 فرمود بعد از آن شیر تناول کرد ناگاه ترک خوردن شیر نمود و دریرگاه از خود برفت چون
 بنمود آمد فرمود که این زمان فتح شد بر دل من جهاد و هزار در را می علم لدنی که وسعت
 هر در مثل وسعت مشرق تا مغرب و از آسمان تا زمین است ای وسعت کوه وسعت
 مابین السماء و الارض بعد از آن شیخ کلامی طویل فرمود در علم معارف اهل خصوص که
 حاضران را از آن وحشت مستولی شد گمان بردیم که مثل این کلام بعد از وی از کس صادر نمی شود
 و بیان اخلاق حمیده آنحضرت رضی الله عنه صاحب اخبار الاخیار از کتاب زبدة الا
 که منتخب بهجة الاسرار است می آید و شریف اخلاق آنحضرت را راجعاً بالقبول و وسیلة للوصول
 یعنی اخلاق حمیده آنحضرت نسخ بود از آیه **إِنَّكَ لَعَلَى خَلْقٍ عَظِيمٍ وَمَجْمُوعَةٌ وَإِنَّكَ**
لَعَلَى هُدًى مُسْتَقِيمَةٍ و صاحب تكملة گوید از شیخ ابو المظفر منصور بن مبارک مطلی
 که گفت یکپاس خوش خوشی و خوب تر و مهربان تر و به جمیع کمالات آراسته تر و فاضلتر حضرت
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه ندیدم و گفت بان جلالت قدر و علو منزلت و کثرت کرامات و
 خلاق کمالات خلق جمیعاً و مینا نکه گفته اند و هو لشیف علی الصغیر و یوقر
الکبیر و یدیه بالسّلام یعنی شفقت می کرد بر هر خرد و بر هر بزرگ را تو قیود

باری و عز و جلال
 و کبریا

از این کتاب
 در علم معارف

و تعظیم می کرد و دمام ابتدا بسلام خود می کرد و اکثر اوقات باضعفا نشسته و با فقرات واضح
 کردی و برای بیع صاحب جایی و شتمنی قیام نمودی و بر در وزیر و سلطان رفتی و برسد
 و فرش ایشان نشسته و فرمودی نشستن بر فرش ایشان یکی از معقبات محله است و بر محاسن
 اعیان و طلبه سیر کردی و از مساوی و زلات ایشان در گذشته و بر که پیش آنحضرت سوگند
 خوردی هر چند دروغ گفتنی قبول کردی و علم و کشف خود را پوشیدی و با مهمان و بنشین
 چند آن خلق و کشاده رو بودی که هیچکس نبودی و هیچ یکی از شاخ و عصاره حسن خلق و صحت صدر
 و گرم نفس و لطافت قلب حفظ و صیانت عهده بادی مساهمت و مشارکت نداشتی غرض خلق جسیم در کم
 میم و اراحدی نبود چنانکه صاحب مناقب غوثیه گوید در عهد دولت آنحضرت در راه رمضان اتفاق
 چنان افتاده که در یک روز هفتاد و یک نفر فراده دعوت آنحضرت نمودند بدین مضمون که آنحضرت
 بجنانه مایان تشریف آورده افطار صوم فرمایند راوی گوید آن وسیع الخلق و کریم النفس
 بنا بر شکسته خاطری آنها را نفرموده دعوت هر واحد قبول کردند پس آنروز چنان تصرف
 و از آن حضرت ظاهر شد که در یک وقت در هر چهار سیدند و افطار صوم بجنانه هر واحد نمودند و
 تیز در خانقاه مبارک خود با جماعه طالبان و مریدان روزه کشوند پس این مقدمه در
 بعد او شایع شد ظاهر او در خاطر یکی از خدمه آنجناب گذشت که حضرت خود از خانقاه قدم
 بیرون نه نهاده اند و مردم معترف بر رسیدن آنحضرت بجنانه او شان و خوردن آب طحام
 آنها اند این معنی بجهت نوع مقصود و در حال آنحضرت رومی مبارک بطرف او کرده فرمودند
 ای گمان برده آگاه باش که آن جماعه همه راست میگویند و ما دعوت همه ایشان را قبول
 کرده بجنانه ای آنها رفته بودیم راوی گوید آنحضرت در حوائج پیرزالان در ماند استعانت
 فرمودی خواه بدست یزدخواه بپا و اکثر طلبه را اگر کتاب درسی نبودی خود بدست
 نوشته دادی و کسی را بکلمات مهمل یاد نکردی و اگر بکسی نصایح کردی در پرده حکایت فرمودی
 و مرکب شرمی را نیز بآتش غش گفتنی جز نپزد و نصیحت و بر قصور طفلان نابالغ خشم نفرمودی

درود دعوت غربا و ضعفا نکردی و هیچگاه دعوت اغنیاء و امراء و قبول فرمودی یا بفرض
 اگر اتفاق شد کفاره نمودی و شکسته خاطر می را تالیف چنان فرمودی که در حال خوشدل می شد
 و پیام و سیرادوست داشتی و بعورات نامحرم نظر فرمودی و بیجا پرستی مرصیان و تیماری
 ایشان و نظر بودی پس خاطر دوستان چندان عزیز بود که هر کس را یقین شد که از من کسی دیگر نزد
 آنحضرت عزیز تر نیست و شجره پیران بدست خود رقم فرموده بمریدان می داد و بر نقصان چیزی
 زجر فرمودی و بر وجدان شو سر و نشدی و اگر کم ضعیف نمودی اگر چه غیر اسلام باشد و در بیان
 احکام شریعی در بیع فرمودی و از مرد و بیع شمع نه غبت فرمودی نه نفرت بلکه کلام بمخاطبان چنان
 فرمودی که او هدایت می یافت و فاجر را بطن خیر فاجر گفتی و هم فاسق را فاسق اما فاسق ملعون
 بعد شری رسانیدی و کبر سن را تقدم لازم داشتی غرض در اخلاق حمیده حد نبوده که قلم بآراء آن
 در آید و بر بیان او صاف جمیل آنحضرت رضی الله عنه در احبب الایمان را از شیخ الشیوخ
 شهاب الدین عمر سهروردی رحمه الله علیه می آرند که در او صاف کامل آنحضرت می گفت کان
 الشیخ عبد القادر سلطان الطرق المتصرف فی الوجود علی التحقيق و
 کانت له الیقین المبسوط من الله فی التصرف والفعل الخارق السائد
 یعنی بود شیخ عبد القادر رضی الله عنه باو شایسته طریقت که متصرف بود در عالم وجود بر سبیل تحقیق و
 بود مراد او ست گشاده و در خواهر خلق و بواطن ایشان یعنی در اجزای مرام خلق حکم از دست تصرف
 او بر آن و جن نافذ بود از حق و هم مراد او قدرت دست قدرت بود در اعمال خوارق دایمه و
 هم می گوید بعضی از مشایخ عصر او در او صاف آنحضرت نوشته اند کان الشیخ عبد القادر
 رضی الله عنه ظاهر الوضوء و دایم البس و کثیر البهائم و سنده الیه الحیاة
 و جب الحباء و سهل القیاد و کریم الاخلاق و طیب الاحراق و عطف و
 و رؤفا و شقوفا بکرم المجلس و یسیر اذا اراده مهموما و ما رایت اهلین
 لسانا و لا اطهر لفظا منه و بعضی دیگر چنین نوشته در او صاف آنحضرت صکان

سیدی الشیخ عبدالقادر رضی الله عنه سبج الدمعة وشدید الخشية
و کثیر الحیة و محاب التَّحَوُّت و کرم الاخلاق و طیب الاعراق و ابدال الناس
عن الفحش و اقرب الناس الى الحق و شدید البأس اذا انتهکت محارم الله لقاً
و لا یغضب لنفسه و لا یتغیر لغير ربه و لا یرد سائلاً و لو باحد ثوبه
و کان التوفیق زاید و التائید معاضد و العلم مهد به و القرب مؤدبه
و الخطاب مبشرة و الخط سفیره و الاثن ندیم و البسط نسیم و الصدیق
راسته و الفتح بضاعته و الحلم صناعته و الذکر وزیر و الفکر سمیره و المکارم
عناؤه و المشاهد شفاءه و اذاب الشریع طاهره و اوصاف الحقیقه
ستره راوی دیگر گوید در چشم آنحضرت حیا بود و در سمع آنحضرت ندا بود و در لسان آنحضرت حمد
تا بود و در دست آنحضرت جود و عطا بود و در قلب آنحضرت صدق و صفا بود و در هریک تن او با ذکر
خدا بود و بعضی گویند آنحضرت کثیر البکا و قلیل الضحک بودند و بعضی گویند که وقت خواب می کردند و
بسیار بیدار می بودند و در جمال صفت جمال بود و در شرم حلم غالب بود و در کلام غلب لسان بودند و
در اعمال حسن ادب بود و در اقوال مضاحت و بلاغت بدرجه بود که **ان یؤمن البیان لیسبح**
صادق می آید و در نفاست طبع ملک سیرت بودند که ملائکه تعلیم طهارت یافته و حفظ شریعت بر تیر
بود که هیچ دقیقه فرو نگذاشته متابعه لرسوله با وجود قرب منزلت شبها بعبادت و قیام می گذشت
و اگر نیازم شتغال فرمودی کم از هزار رکعت نخواندی شیخ الابرار سید عبد الجبار فرماید چون
آنحضرت برای قضاء حاجت به بیت الخلا رفتی بول و غایط را ازین خشف کردی و وقت عرق کردن
از خوشبوی خوی مبارک کوچه ها و بازارها معطر می شد و گسین بدن مبارک آنحضرت نمی نشست حضرت
راوی گوید پس التماس کردم این همه اوصاف وجود محمد صلی الله علیه و آله و سلم که درین وقت
از وجود شریف آنحضرت ظاهری شود فرمودند **بالله هذا وجود جدی لا وجود**
عبدالمقادر یعنی قسم بوجدانیت او تعالی که این وجود من وجود جد شریف نیست و نه

وجود عبدالقادر پیر بصره رسانیدم اگر چه چنین ابرسانیه میکرد چه خوش بودی فرمودند ای فرزندی
 ایندای خدا در شهباده می افتادی و در نسبت به نبوت میکردی از آن قصد این عرق را ترک
 نمودم صاحب بنگله از شیخ ابوالقاسم هزارمی آرد که او می گفت آن اوقات که مادر مجلس شیخ عبدالقادر
 رضی الله عنه بودیم گویا که خوابی بود که می دیدیم و چون بیدار شدیم کم کردیم آنرا و گفت اخلاص
 او رضیه بود و او صاف او زکیه نفس او صفیه و کف او خنیه و گفت هیچکس ناندیدم شریکین تر
 از او و هر شب برانیده با مهمانان خوردی و باضعفا بنفشستی و هر که از اصحاب او غائب بودی
 نقد او کردی و از حال او پرسان بودی و مودت ایشان نگذاشتی و چون در مجلس وعظ
 به نیرامی هر همه به هیبت شیخ ساکت می ماندند کسی صاف نمی کرد و کسی مخاطب نمی انداخت
 و کسی تنه نمی ساخت و کسی بجز کلام نمی پرداخت و در آنجا مجلس کسی بر نمی خواست و چون
 در کلام میفرمودی مضمی القال عطفنا بالخال یعنی گذاشتیم گفتگو را و کشیدیم حال را در حال
 دور مردم اضطراب و وجد در می آمد که یکی در گریه و فریاد آمدی و یکی جامه باره می کردی و راه
 بصحرا می رفتی و دیگر بهوش می افتاد و یکی جان می دادی و دیگر نصف کامله آنحضرت آن بود
 که کلام آنحضرت حسب خاطر اهل مجلس و یعنی هر کسی هر چه در دل می آورد و همان می فرمود و چون
 بر کرسی می اسادی همه با می ایستادند و چون امر لبکوت می کرد در حال همه خاموش می شدند
 تا آنکه از ایشان سوای تنفس دیگر هیچ سمیع نمی شد و دیگر رسته های اهل مجلس کسان می افتاد
 که بنظر نمی درآمدند و نزد امر کردن به چیزی جز مبادرت باقتال صورت نمی بست و هر که را
 نظر بر حال باکال او افتادی اگر در وقت سادت قلبی ملکن بودی خشوع و خضوع دست دادی
 هرگاه به مسجد جامع بآمدی خلایق همه دست به عابرا آوردند و حاجات خود بدرگاه دقانی
 الحاجات خبر استندی و هم صاحب بنگله که یک قطب اتفاق سید عبدالرزاق می فرماید که
 حضرت شیخ الثقلین ابنیادری سید عبدالقادر جلی رضی الله عنه در وعظ لباس علماء
 پوشید و طبلسان محاد است که عادت عرب است و بر بر کردی و چون براختر می رفتی

پیش اور عال مثل شیخ بقا بن بطو و شیخ علی هینی و شیخ ابوسعید قهیلوی غاشیه میگرفت
 چون آنحضرت ایشان را منع می فرمود می گفتند بمثل هذا نتقرب الی الله تعالی
 یعنی بمانند این عمل تقرب میجوئیم بسوی خدای عزوجل و قتیکه بدرسه حضرت شیخ می آمدند در آن
 مدرسه را جارب می کردند و آب می پاشیدند بی اذن آنحضرت و داخل مدرسه نمی شدند و چون
 آنحضرت ایشان را حکم جلوس می فرمودند از آنحضرت امان میجوئید و چون امان می دادند
 بکمال ادب و چون بر دروازه رباط آنحضرت یا بر باب مدرسه آنحضرت و یا در خانه آنحضرت
 اولیاء عراقین یعنی عراق عرب و عراق عجم میرسیدند عتبه عالییه را بوسه می دادند و بهم می
 تکلّم از فرزندان الاحباب سید عبدالوهاب می آورد می گفت فواید کلام آنحضرت که در وقت
 می فرمود بسیار بود و چهارصد کس در مجلس وعظ حاضر می شدند که فواید آن بر نویسند ضعیفان
 نمی توانستند و چون حضرت بنبری رفت در حال وعظ پیشتر اوقات چند کلام به این
 بعد از آن به منبر فرود می آمد و قیام می فرمود و بوعظ متکلم می گشت و مدت کلام و الهام
 بر خلق چهل سال کامل بود یعنی از سن احدی و عشرين و خمس تا آخر سن احدی و عشرين
 و خمس تا مدت تدریس بدرسه خود سی و سه سال بوده از اول سنه ثمان و عشرين و خمس تا
 تا آخر سنه احدی و عشرين و خمس تا که سال وفات آنحضرت است رضی الله عنه و آویدی ام
 و بر بیان سند خلافت آنحضرت رضی الله عنه و اخلاق و اوصاف آنحضرت
 را و بیان اخبار خصوص صاحب تكملة و هجته الاسرار بسند می آرند از آنحضرت رضی الله عنه که
 می گفت در ابتداء حال با خدا تعالی عهد کرده بودم که نخورم تا نخورانند و نیاشامم تا نیاشانند
 چون چهل روز گذشت شخصی آمد قدری طعام پیش من بگذاشت و رفت نزدیک بود که نفس
 از گرسنگی بالا می طعام افند گفتم بالله از عهدی که با خدا تعالی بسته ام بزرگوارم ناگاه از طعام
 خود آواز شنیدم که کسی با او از بلند می گفت الجوع الجوع یعنی گرسنه ام گرسنه ام طعام
 اتفاقاً شیخ ابوسعید ابوالخیر مخدومی بر من بگذاشت و آن آواز را بشنید و گفت

ای عبد القادر این چیست گفتم اضطراب نفس است اما روح برقرار خود است در شهادت
 حق گفتم به خانه ما بیا و برفت من به خود گفتم بیرون نخواهم رفت ناگاه ابو العباس خضر
 علیه السلام در آمد و گفت بر خیز و پیش ابوسعید برو پس فتم دیدم که شیخ بر در خانه خود ایستاد
 انتظار من می کشد چون پیش فتم گفتم ای عبد القادر آنچه من ترا گفتم پس نبود که خضر را
 نیز بایستی پس مرا بخانه در آورد و دو طعامی که مهیا کرده بود لقمه لقمه در دهان من می نهاد تا
 سیر شدم بعد از آن چیزی بمن آموخت و خرقة مرا پوشاند پس انگاه صحبت او را لازم
 گرفتم و بر ریاضت و مجاهده مشغول شدم تا بابت پنج سال در بیان خرقة آنحضرت رضی الله
 عنه در کتاب خوارق غوثیه راوی صادق و مخبر و اثنی عشری است و یعنی سید محمد صادق
 که ولی اکمل است می گوید در شمایل اقیانوس برهان الدین غریب می فرماید که خرقة دادن
 یکی از سنن مشایخ است چنانکه خواجه عبد الله تستری فرماید ان الخرقة من سنن
 الله تعالی یعنی خرقة دادن شیخ بمرید یکی از سنن خدا تعالی است که اول این خرقة
 به مهتر آدم علی بنیاد علیه السلام مرحمت کردند چنانکه والبسنا اذک حکایت از آنست
 بعد فتم چون ابراهیم علیه السلام را در منجیق کردند مهتر جبرئیل پیران از حله بهشت
 بدو داد از برکت آن حله ابراهیم سلامت ماند و سپس آن همان پیران مذکور بهتر
 یوسف علی بنیاد علیه السلام دادند چنانکه در کتب سیر و تواریخ آمده روزیکه یوسف را در
 چاه کردند تقویم همان پیران در گردن او بود که بحکم الهی جبرئیل آن تقویم را در وسط چاه
 گشاده در بر یوسف کرد و برکت آن خرقة یوسف بچاه سلامت ماند و در شب معراج
 سرور عالم صلی الله علیه و سلم را نیز خرقة عنایت شد و از آنحضرت علیه السلام ما سیر
 علی کرم الله وجهه رسید چنانکه در حدیث شریف آمده مروی عن علی کرم الله
 وجهه حیث قال یا یعنی رسول الله صلی الله علیه و اله وسلم والبسني
 رد اعمن راسی فقلت ما هذا یا رسول الله قال صلاة بینی و بینک

یا علی لتکون هذا سنة لفقر الطریقة یعنی مردیست از امیرالمومنین علی کرم الله
و وجه بجایکه فرمود بحیث کرد مرا رسول خدا صلی الله علیه و آله و پو شایند مرا جادو را از سر
بر آورده پس گفتم من این چه چیز است یا رسول الله فرمود صله است در بیان من و نود
بعد از آن فرمود یا علی هرگز نیند این صله سنت مانده فقر و طریقت را حاصل نمیدانند
علیه السلام تا خواهی ما ابو سعید ابو الحیر معنص آن خرقة رسیده بود که آنحضرت ماضی الله عنه
پوشانیدند و لیس الخرقه در شجره قادریه عبارت از آنست وادی دیگر فرماید در مصحح
صوفیه خرقة به چهار وجه آمده یکی خرقة خلافت است که بعد تکمیل از شیخ کامل میرسد و دیگر خرقة
تبرک اند که از پیر تربیت و از پیر صحبت لطالب حق داده آید و چهارم خرقة اولیسیه است که فیض
روحی تعلق دارد اما هر چهار خرقة حضرت ماضی الله عنه رسیده بیان هر یک بمقامی گردید
و دیگر بسند صحیح آمده که چون وفات شیخ ابو سعید ابو الحیر رحمه الله علیه قریب شد آنحضرت حاضر
بودند شیخ حضرت ما را بار دیگر خرقة پوشانید و قایم مقام خود کرد و در رسته باب الذریع را
که بنا ساخته شیخ است بحضرت ماضی الله عنه تفویض فرمودند و قریب سعدیه که ملک ایشان
بود به حضرت ماهیه نمودند که ایوم در صرف روضه است وادی چهارم در بیان
شدت مجاهده و ریاضات شاقه آنحضرت رضی الله عنه و در قوائید
بدانکه را دیان تحقیق گویند بعد ایام تحصیل بایازت حضرت شیخ آنحضرت بعزیمت و نجبالی
چهار صد و نود و پنج هجری قدم در راه مجاهده و سلوک نهادند تا بیست و پنج سال در آن بودند
و او در ریاضت چنانکه باید دادند که انت لها و هی لك خطاب آمد در ایام مذکوره
حضرت عالیجناب را دستور العمل بوده که هر سال یکبار به خدمت شیخ حاضر شده چندی
مانده چیزی از ارشاد یافته رد بصحرا آورده بشغل آن مشغول شدند همچنان بدست
معدوده بسر بردند و هر وقت که بخدمت شیخ می آمدند خلفا و مریدان شیخ را ثابت
می شد که توجه شیخ درباره ایشان از همه زیاده است القصه چون سال سلوک بسر خا

رسید از سفر مجاهده بخدمت قطب عالم محمدی خواجا ابوسعید محمدی باز آمدند بحالیکه امی نبود
 از علم و عظم و حضرت استاد شیخ ابوسعید را معتاد بود که هر روز یک مریدی را از مریدان خود
 بو عظم گفتن بالای منبری فرمود چون نوبت حضرت ماریسید دیگر مریدان او بعضی بطریق
 استنهاد بعضی بر سبیل غیبه پیش آمدند و گفتند ای عبدالقادر امر و ز نوبت شماس بالائی
 منبر سوار شده و عظم خواهی گفت حضرت شیخ بعد از آنجا بحضرت ما اشارت اجازت داد
 و فرمود ای عبدالقادر بالای منبر سوار شو و عظم بر مردمان بگو که تو موفق و مامون هستی
 حضرت اطاعتاً و ادباً بالای منبر شدند از آن حالیکه غیر عارف بودند پس بهانوقت خواجہ عالم
 فخر آدم صلی الله علیه و آله وسلم حضرت خوث الاعظم رضی الله عنه را بعین مشاهده حاضر
 فرمودند بگو ای فرزند که ما از تو می شنویم چرا که تو مخطوط و محفوظ هستی حضرت ماعرض نمودند
 که امی پدر من ازین وجه هیچ نمیدانم انگاه پیغمبر خدا علیه السلام فرمود ای فرزند دهن خود
 بکشا حضرت مایر حکم و فرمان آنحضرت علیه السلام دهن بکشا دند رسول اکرم صلی الله علیه و
 سلم لعاب دهن مبارک خود در دهن حضرت ما انداخت و هفت بار بدید و گفت با خلق
 سخن بگو بخوان مردم را براه خدا به حکمت و وعظ نیکو بعد از آن نماز ظهر بگذارد و بجای خود
 نشستیم دیدیم که خلقی بسیار جمع آمدند از زبان من بسته شد سخن گفتن نتوانستیم در حال
 امیر المومنین علی کرم الله وجهه را دیدیم که در مقابل من ایستاده اند و می فرمایند ای فرزند
 چرا سخن نمی گویی گفتیم ای پدر بزرگوار زبانم گرفته اند فرمود ای پسر ک من دهن باز کن
 باز کردم شش بار در من نفس بدید و لعاب انداخت گفتم چرا هفت بار ندید می گفت
 برای رعایت ادب پیغمبر خدا علیه السلام پس این بگفتند و از نظر من غائب شدند فی الفور
 بسخن آمدم و گفتم خواص ذکر در ریای دل خواصی کند برای در معارف الهی پس پیرو
 می آر و از ابسال صدر پس ندای کند بران دلال ترجمان زبان پس خرید می شود
 بر من نفایس حسن طاعت در بیوتی که اذن الله ان یرفع و ینزله و ینفخ اسماء

فار دست را می گوید حضرت شیخ ابوسعید ابوالخیر مبارک مخدومی رحمة الله علیه را تعجب آورد
 همان ساعت فرمود ای عبدالقادر از آبداری کلام تو چنان می تراود که تو بر رؤس استشنای
 خوابی گفت قلحی هذه علی رقبته کل ولی الله و فرمود هر که قبول کند یا مون
 باشد و آنکه انحراف در زور سوا شود و از ولایت معزول گردد و رایان ندگور گویند این
 اول کلام آنحضرت رضی الله عنه بود که بر خلق جاری گشت و دیگر پسندارند که هیچ مجلسی از
 وعظ نبود که در نظریه نفوذات نمی کرد و هم مجلسی خالی نبود که یهود و نصاری ایان نمی آورد
 و در داند و قاطعان طریق توبه نمی کردند و در افض از اعتقاد باطله خود یا زنی آمدند و تصحیح
 حکایات مواعظت آنحضرت غیر منضبط اند از کتب مطوله روشن گرد می پدید اول آنکه صاحب
 تحف از شیخ ابوالسود احمد حریمی می آورد که وی می گفت که شنیدم شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله
 عنه را که می فرمود بعد از اینکه محبت شیخ ابوسعید ابوالخیر لازم گرفتیم و خود را در ریاضت و مجاهدت
 کشیدیم اول حال در صحراء عراق و خرابی آن بر سبیل تجرید و ریاضت بودم که نه خلق مرا
 می شناخت و نه من خلق را اما در آنوقت طوایف مردان غیب جلیان را تعلیم طرق می کردم
 در آن ایام شیاطین بصورت های مختلفه زشت و خوب بر من می آمدند و مرا می ترسانیدند
 لکن الله تبارک و تعالی مرا بر ایشان بهمه قدرت غالب ساخت و خود ابلیس هم گاهی بصورت
 ظاهری می شد و به جنک پیش من می آید بقوت الهی من برو غالب آدم که از پیش من
 می گریخت و گاهی بتضرع و زاری پیش می آمد بعون الله باین مکر و حیل من راه نیت
 مجاهده دیگر آنکه دنیا و شهوات او بصورت های گوناگون می آمدند و من به حمایت الهی
 توجه و التفات با نهانی کردم مجاهده دیگر آنکه در ابتدا و سلوک بعراق سیال متهر
 خضر علیه السلام با من مرافقت کرو من اورا نمی شناختم اما بامر شریط کرده بود که مرا گفت
 او نکم پس مراد بجای گفت بنشین تا بیایم تا سه سال آنجا نشستم و هر سال یکبار می آمد
 و می گفت بجای خود باش تا بیایم بعد از سه سال من با او شام شدم و او شستم که او بهتر خضر

است علیه السلام مجاهده دیگر فرمودند که من در اوایل حال نفس خود را به مجاهدات شاقه گرفتم
 که مدتی در مداین کسری اوقات خود بیهوشی بردم و آن صحرا دشت ناک است و کیان بخورد
 سیوا که میوه فردشان را بخار نمی آید و ایشان آزادی انداخته قناعت کردم و یک دیگر
 هیچ نخوردم و نوشیدم و شبی در آن ایام سرافسخت بود و من در ایوان کسری در مداین
 نه گور بودم که مرا خواب گرفت و در خواب محتمل شدم زود بکنار جوی رفتم غسل کردم باز آمدم
 که باز خواب برد باز محتمل شدم پس در حال بار دیگر غسل کردم همچنین چهل مرتبه در آن شب
 پل در پی محتمل شدم و پی در پی غسل کردم آخر تا صبح از ترس حکام پهلوی زمین نه نهادم -
 مجاهده دیگر فرمودند و در خرابه کج که جای خوفناک است سالها گذرانیدم که قوت من آنجا
 خرابه و صحرا می بود اما هر سال مردی جنبه صوفی بمن میرسانید و من در آنوقت بکنکی و بلا
 و جتویش مشهور بودم و هیچ چیز مرا در سلوک پیش نیامد که از آن در گذشتم و هرگز نفس من
 غالب نیامد و در آنچه از زری او بود و هیچگاه بر نیامدم و گاهی زینت دنیا مرا در عجب نیامد
 و نه در خوردن سالی نه در کلان سالی و دیگر در میان غارستان و کوهستان و مانند آن که
 جایی خطرناک بودند میرفتم هیچ غمی اندیشیدم و اصلا ترس بمن راه نیافت مجاهده
 دیگر از ابوالعباس احمد بن محمد از هری منقولست که گفت وقتی حضرت غوث الثقلین
 رضی الله عنه بالای منبری فرمود که بستان و بخت بپایان رسید در سیاحت بودم در براری
 عراق عجم و در خرابه های آن که کس مرا نمی شناخت و همدان ایام چهارده سال کامل نماز
 با مداو بود و عشا می گذاردم و پانزده سال از آنجمله بود که بعد نماز خفتن در تلاوت
 قرآن مشغول می شدم که بر یکپای ایستاده تا وقت سحر قرآن تمام میخواندم شبی بر یکپای
 بودم که نفس از زری خواب کرد و گفتم اگر ساعتی بخوابم بقیام مشغول شوی بجایش
 دار و گفته او هرگز نشنیدم همدان مقام بیک پایستاده ختم قرآن کردم و بارها گذار و تا
 چنان شد که از سه روز تا چهل روز چیزی نمی یافتم که قوت خود سازم و گاهی خواب بمن

بصورتی متشکل شده می آمدی من بانگ برو میزد و دفع می کردم و بمحمد آن یازده سال
 و برج عجمی اقامت کردم که سبب طبل قیام من تا اکنون آنرا برج عجمی می گویند مجاهد از روایت
 شیخ ابو عمر صریحی آمده که گفت شنیدم شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه که میفرمود در ابتدا رسو
 من شب روز و در خواب می بودم در بخدا می آمدم در آن ایام شیاطین و اجنه با من مصروف بودند
 پیاده و سوار با انواع اسلحه و صورتهای ترساک مقابل من شدند و آتش بار بار بر من می انداختند
 اما در دل خود ثباتی و سکونی می یافتم که اصلا در آن تغییر نمی شد و از باطن خود ندا می شنیدم
 که کسی می گفت قَدْ اِلَيْهِمْ يَا عَبْد الْقَادِر فَقَدْ ثَبَتَاكَ وَاَيْدَاكَ بِتَصَرُّفَا
 یعنی بر خیز و روان شو ای عبدالقادر بسوی ایشان پس تحقیق ثبات دادیم با ترابری ثبات
 کامله و قوت دادیم با ترابری کردن خود ایشان چپیتند به مجرب و نهضت تو در نهضت
 خواهند شد فی الحال رو بفرار می آوردند مجاهد دیگر آنحضرت رضی الله عنه فرمودند
 که یکبار در آن ایام شیطان بر من آمد و گفت ای عبدالقادر از اینجا برو این مقام من
 است و گرنه من با تو چنین و چنان کنم که در مقاومت آن عاجز آئی و دیگر بسیار
 کلمات تهدیدانه من گفت پس چون نزدیک من آمد طباخچه بر روی او زدم که از
 صدمه آن در گریه شد و برگشت پس كَلِمَةٌ لَّاحُولٌ وَكَافُوهُ اِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ
 الْعَظِيمِ گفتم که اومی سوخت مجاهد دیگر از روایت مذکوره آمده که آنحضرت می فرمود
 یکبار رو بگریه بلبلش شخصی گریه متظر پیش من آمد و گفت منکه ابلیس آمده ام که ترا
 خدمت کنم که تو مرا و اتباع مرا بسیار عاجز و در مانده کردی گفتم برو از پیش من هرگز نرفت ناگاه
 دیدم که خشته از بالا آمد بر سرش و خورد که او در زمین فرود افت بار دوم در صحنه قریب
 باز آمد بطوریکه پاره آتش در دستی و نیزه آتشین در دستی بود پس رو بر من بایستاد
 و کلمات بطوریکه آغاز کرد و حرکات ناملایم کردن گرفت ناگاه بتائید الهی مژدی سلم النفس
 بر پس پی سفید سوار آمد و شمشیری بمن داد چون ابلیس واقع چنان دید در حال برگشت

برفت مرتبه سوم در اندک زمان باز آمد و دور تر نشست دور گریه شد و خاک بر سر خود
 می انداخت و می گفت نا امید شدم از تو ای عبدالقادر گفتم زیان زده باش که من
 از تو همیشه در خدمت گفتم ای عبدالقادر گفتم تو بر من دشوار تر است حجاب ده آنحضرت
 رضی الله عنه می فرمایند در ایام ریاضت و مجاهده در مکاشفه دیدم که کرد بر کرد من دامها بر پا
 کرده اند گفتم حیثیت این گفتند این دامهای دنیا است که باین دامها مانند تراشکا کنند
 پیر معیت یکسال متوجه آن شدم تا آنکه آن دامها را پاره پاره کردم بعد از آن بر من مکشوف
 شد که بسیاری از اسباب خلق بر من متوصل اند پس متوجه رفیع آن شدم تا در مدت سالی
 آنها را بهم از خود جدا کردم بعد از آن در ساینه دیدم که بسا از علایق بدل من متعلق اند
 گفتم این چه باشند گفتند این ارادات تو است یکسال دیگر متوجه در رفیع آن شدم
 تا قطع آنها از دل کردم و دل پاک شد بعد از آن بر من مکشوف شد که هنوز هوای
 نفس زنده است و شیطانیکه موجب بهیجان هوای نفسانی است سرکش است یکسال دیگر
 متوجه این معنی شده هوای نفسانی را فرو نشاندم و شیطان جمعی را که بهیمن من است مطیع و
 منقاد خود ساختم آنگاه بگلی جهان دل و نفس من خالص برای خدا گشت پس جمیع موجودات
 را پس گناشتم اما هنوز مطلب نرسیدم بنا بر آن بر در توکل رفتم دیدم که آنجا نیز زحمت غیرت است
 از آن گذشته بر در شکر رفتم دیدم آنجا هم زحمت غیرت است از آنجا برداشته آدم آنجا هم زحمت
 شاهد و مشهود یافتم الاخر بر در فقر آدم دیدم که آن خالی از زحمت و دویست دین از آن
 در آدم تا به مقصود خود رسیدم سپس آن دیدم که آنچه برگزیده شده بود همه آنجا است الحمد لله
 والمنة گنج اکبر را از آن فتح شد و غزاه عظم و غنا و سرمدی و حریت خالصه مراد است
 آمد و بقایای نفس و صفات بشری بکلی محو و منسوخ گشت گو یا وجود دیگر از سر نو
 موصوفت شد راوی گوید هر چهار مقام اعلا که مذکور شد اگر تشریح یا بد و فتری باید از برای
 بدست آوردن معلوم افتد مجابده دیگر از روایت شیخ محمد از هربن ابوالمفاخر منقول است که گفت

پدر من در دمشق بمن خبر داد که از شیخ خود شیخ عبدالقادر جیلی رضی الله عنه شنیدم که فرمود
 که در بابت حال بر من وارداتی می شد و من بدان احوال مقادست می کردم تا آنکه مالک ان مقام
 میشدم و احیاناً از وجود خود غایب می گشتم و می دیدم چون آن احوال رفتی خود را در مکانی
 می یافتیم دورتر از مقامی که بوده ام چنانکه یکبار در خرابه بغداد بر من وارداتی شد که ساعتی
 دویدم که مرا از آن خبر نمود چون به خود باز آمدم خود را در بلاد تستریافتم که میان بغداد
 و آن مقام دوازده روز راه بود پس من در کار خود متفکر بودم که ناگاه عورتی را دیدم که
 مرا می گفت چه عجب می کنی تو آخر عبدالقادر شیخ است هستی مجابده دیگر صاحب اخبار الان
 گوید از شیخ ضیاء الدین ابوالنصر موسی رحمه الله علیه نقل است که گفت شنیدم از والد خود
 سید عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه که می فرمود در بعضی سیاحت بدشتی افتادم که در آنجا آب
 چند روز در آنجا تشنه بودم هر چند آب می جستم نیافتم چون تشنگی بدرجه غلبه کرد او تعالی شان را بری
 برگذاشت که بر من سایه کرد و قطرات باران از وی چکید که بران تشکین من شد بعد از آن نوری
 لایح شد که تمام افق را در گرفت و صورتی عجیب از آن میان ظاهر شد و ندا داد که ای عبدالقادر
 منم پروردگار تو طالع کردم بر تو هر چه که بغیر تو حرام ساختیم بگیر آنچه که طلبی بکن هر چه که خواهی گفت
 اَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ و در شوا می طعون این چه سخن است ناگاه روشنائی
 بتاریکی مبدل شد آنصورت دو گشت و گفت ای عبدالقادر سباحت یافتی تو از من بواسطه علم
 تو و با حکام پروردگار و فقهه تو و با احوال منازل خود و من به مثل این واقعه هفتاد هزار تن را
 از اهل این طریق از راه بردم که یکی از آنها بجای خود نماند سبحان الله این چه علم و هدایت
 است که حق تعالی ترا عطا فرموده گفتیم لِلّٰهِ الْمُنَّةُ فِي الْبِلَادِ وَ الْهَابِيتَ مجابده دیگر
 صاحب مناقب نوشته بسندی آرد که اکثر اوقات آنحضرت رضی الله عنه طعام بی نمک تناول
 می فرمودند و هر وقتی که حدث میرسید بجای وضو غسل می کردند و برای غسل برب آب یا
 با حوض توجه می فرمودند مجابده دیگر روزی آنحضرت را سهیل شکم شده بود که در

یک شب پنجاه و دو مرتبه به بیت الخلا رفتند پنجاه و دو مرتبه غسل تازه کردند و مجاهده دیگر
 مناقب کورس طور است که آنحضرت رضی الله عنه شبانروز دو هزار رکعت نماز میکرد و روزه که در هر
 رکعتی بعد از فاتحه سوره ضل یا سوره حن یا بخواند و چون سوره اخلاص بخواند کم از صد
 کرت نمی خواند بعد از هر نماز فريضه یک ختم قرآن میفرمود و بعد از نماز پنجشنبه یک ختم قرآن
 میکرد و کاهی و پنجشنبه میکرد و مجموع چهل و سه روزه صد و هفت بار در شب و بعد از کور
 در روز می خوانند و هر روز دعا و سی و باب صا و باب العظمه و باب القدره و باب الکرامه
 و دعا و سیف الله و عظمه کبر بعد از آن و بعد از وصال و بعد عصر و بعد پنجشنبه و است میگرد و
 در و کبر و در و کبر و نود و نه نام باری تعالی و نود و نه نام خواجه عالم رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم
 هزار کرت میخواند و یک مجاهده آنحضرت رضی الله عنه آن بوده که تا چهار سال کامل یک
 خلوت میکرد و نوعی که تا هفت روز روزه میداشت بعد از آن افطار میکرد و دیگر و تسویر العمل
 آنحضرت بود که در هفته بعد چهار روز طعام میخورد و یعنی دو شنبه و جمعه مجاهده دیگر صاحب بنا
 غوثیه بسند صحیح می آر که در بدایت حال آنحضرت رضی الله عنه هر روز چهل خردار کند و گوشت
 چهار کا و تناول فرمودی اما بول و فایده نمیکردی آتش عشق الهی و حدت شغل کمال سبای
 چندان در وجود مبارک میجو شدیدی که انقدر طعام منبهم می شد مجاهده دیگر صاحب کمال
 و کاشف قادریه باختلاف کم و زیاد می آرند از شیخ ابوالحسن علی بن ابراهیم الواسطی که گفت
 از شیخ ابوالعباس احمد بن محمد از هری بغدادی شنیدم که گفت که شیخ عبدالقادر جیلانی رضی
 عنه فرمود وقتی پیش ازین که در سیاحت بودم شخصی بر من آمد که کاهی او را ندیده بودم و گفت
 هل لك في صحبت یعنی آیا من را کسی باید در صحبت گفت نعم گفت بشرط آنکه مخالفت الهی
 گفته می گفت اینجا بشین تا من بیایم و از نظر من غایب شد کیسالی من تا من با من بعد کیسالی
 بیامد و ساعتی نزدیک من نشست پس خواست و گفت ازین مجازوی تا که من بیایم
 پس کیسالی دیگر غایب شد بعد از آن بیامد و من هم بر جای خود بودم پس ساعتی در پیشانی

من نشست باز برخاست و گفت ازین جائزوی تاسن نیایم پس باز یکسال دیگر فایست بعد از این
 بیام و نمان و شیر یار و و گفت ای عبدالقادر من بهتر الیاس ام مامور شده بودم که ترا باز نام
 آن موصوم ثابت قدم یا فتم و اکنون مامورم که این طعمه با تو بخورم چون از خوردن فارغ شدیم گفت
 ای عبدالقادر برخیز در بغداد در آپس ما جرد و در بغداد در آمدیم اما الیاس پس من آمد راوی گوید
 چون شیخ داپرسیدند که درین سه سال قوت تو از چه بود فرمودند از سبب ذات بود یعنی چیزها گشت
 و بوسیده شده که آنجا افتاده بود سیاح دانسته میخوردم راوی دیگر گوید حضرت علیه السلام بچهار
 واسطه پیر سام بن نوح علیه السلام است که نام او ادریس بود و مهتر الیاس علیه السلام پیر سام
 بن نوح است علی بنیاد علیه السلام حاصل تقریر جد والد مهتر خضر برادر حقیقی مهتر الیاس
 بودند گویند خضر پیش الیاس چنان با آداب می باشد که شاگرد پیش استاد او افتد می کند
 بقطب الوجود و شیخ عبدالقادر قطب الوجود این است است رضی الله عنه المقصود سهرتن زنده اند
 مهتر عیسی خضر الیاس یکی از کمالان دود بر زمین و اینکه دو بودند افتد به شیخ عبدالقادر کردند و گاه
 بر آسمانست در دور آخر افتد با نام قائم خواهد کرد و در بیان عروج آنحضرت با سرور عالم
 در شب معراج سرور عالم صلی الله علیه و آله و سلم ای عزیز در مقدمه معراج عرفاء را با علماء مختلف
 است یعنی نزد محمد بنین شکاکین از بیت الحرام تا مسجد اقصی است بر کوب براق که جمهور متفق اند
 که تعالی فراید سبحان الذی اسری بعبدہ لیسلا من المسجد الحرام الی المسجد
 الاقصی الذی بارکنا حوله یعنی تترجمه مگر کسی را که سیر کنند بنده خود را در شب از
 ابتدا مسجد حرام تا نهایت مسجد اقصی که برکت دادیم ما حوالی او را یعنی مملوک و دیم ما او را
 از آثار برکات و فیوضات خود بیشتر بعضی علماء مقرر اند در مراتب سیر و اکثر در سکوت
 از کتب متعارفه معلوم باید کرد ازین جهت است که انکار نفس سبحان الذی اسری بعبدہ
 را کفر دانند و انکار نفس ثمونی فتدلی فکان قاب قوسین او ادنی را تا آخر فسق خوانند
 اما عرفاء محققین بر آنند چون سرور عالم صلی الله علیه و آله و سلم پیر ملک ملکوت

تا نهایت ماهوت مامور گشت حق سبحانه تعالی شانه به جبهت تعظیم آنحضرت از کلمه عظمت نیست
 و سدره المنتهی بر کوب براق سیرکنانید و از سدره المنتهی رکوب آنحضرت بر فرف شد
 که جبریل آنجا توقف نمود و پیشتر از آن تا قاب قوسین بمعارج سوار شد و پیشتر از آن
 بسلام رکوب فرمودند که کیفیت آنها خدا تعالی نیکومی داند و از آنجا تا مقام او ادنی
 که نهایت قرب است بمراکب روحانیه عروج فرمود الی ماشاء الله پس چون این معنی
 ثابت شد در حاضر شدن روح مبارک حضرت ما چه تامل است نزد علماء محققین اما
 بعضی متکلمین که علماء ظاهریین اند و آنها را بر و یقین حاصل نیست لهذا چند اقوال بمنید از
 کتب اصحاب ثقات معتبره مرسوم می یابد تا قسادت ظن از آئینه دل ایشان رفع شود
 مقوله اولی آنکه عارف عالم گوید اگر چه صراحتاً نام آنحضرت در احادیث صحاح نیامده
 چنانکه ذکر بلال است که آنحضرت علیه السلام در شب معراج پیشین پیش خود در بهشت
 دیدن واد از تخلیش شنیده مذ مقوله دیگر دیدن آنحضرت علیه السلام در شب معراج عجمی
 بنت لحيان را و زن ابی طلحه را در بهشت که از صحاح ثابت است مقوله دیگر دیدن آنحضرت
 علیه السلام ابنیاء علیه السلام را و رساوات که بعضی از ایشان ستاده نماز میکردند مقوله
 دیگر خصوص دیدن آنحضرت مهتر موسی را و نکالنده او در فرض شدن نماز ضعیفه حضرت
 زید محمد بن صحاح ثابت است مقوله دیگر شهاب الدین سهروردی از حدیث می آرد که آنحضرت
 علیه السلام در شب فرور مردی را دیدند که سر با غرق در نور بود و چنانکه به حدیث آمده انی
 مرأیت رجلاً من امتی فی تلك الليلة اریه الله تعالی مقاهی یعنی دیدم من
 مردی را از امت من نبود و او را خدا تعالی مقام و منزلت من مقوله دیگر در ذکر
 مقام محمود می آرند که آنحضرت علیه السلام می فرماید المقام المحمود هو المقام الذی
 لا یشارك فیه غیر من الانبیاء والرسل الا اولیاء امتی یعنی مقام
 محمود و مقامیست که شریک نمی شود در و غیر من از انبیا و رسل مگر اولیاء امت است من

مقوله دیگر بعد تاخیر خبر میل علیه السلام و عروج آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم سوی مستوی
 که مقامیت اعلی شخصی را از اولیاد امت ایجادیده اند چنانکه عمده محدثین امام نجم الدین قبطی
 در کتاب المعراج نوشته است فتاخر جبرئیل شمر عرج ربیه حتی ظهر المستوی
 سمع فیہ صریح الاقدام و رای رجلاً مغیباً فی نور العرش فقال
 من هذا ملک قبل لا قال من هو قبل هذا رجل کان فی الدنیا لساناً
 رطباً من ذکر الله و قلبه متعلق بالمساجد اه تیج کلام آنکه چون نزود صوفیه کذا
 آنحضرت علیه السلام را مرکب حمسه ثبت یافته چنانکه تفصیلش گذشت مرکب پنجم آن روح
 مجبوره است و نزدیک علماء طوایف برسم باثبات رسیده که آنحضرت علیه السلام در مقام مستوی
 مروی را دیده اند که مغرق بنور بود پس در حضور شدن روح بر قیوم حضرت ماضی الله عنه در آن
 شب متبرکه که چه استغراب استعجاب است بلکه استعجاب مأموم آنکه مراد از روح وجود دوم مستوی
 انجباب است که ایما حدیث بدو است الکنایت ابلغ من الصراحت بلبل شیر از فرمایند
 انکس است اهل بشارت که اشارت داند بکتاب است بسی مجرم اسرار کجاست و ربیان جنجید
 شدن روح آنحضرت قبل از وجود عنقریب آنحضرت که در شب معراج سرور عالم صلی الله
 علیه و سلم واقع شد اکثر مردم میراث توقف است لهذا عارف واقف گوید الی غیره چون خدا
 طینت مهتر آدم را مشوی کرد که و اذ استویته خطاب بر آن متبعده روح اضافی خود
 در و رسید که نفخت فیہ من روحی اشارت بر آن بعد از آن جمیع کمالات اسمای خود بدو تعلیم
 نمود که علم آدم الالهام کلها دلیل بر جامعیت اوست بعد از آن او را خلیفه خود
 ساخت که انی جاعل فی الارض خلیفه و در شان او واقع و خلیفه از آویند که
 همه مراتب مستخلفه را جامع باشد و خلف خلیفه نیز همچنان بود اگر گویند از اینجا لازم آید
 که همه ذریت آدم در کمالیت مثل آدم باشند اما در واقع چنین نیست جواب آنکه ارجی
 هر فرد انسانی در استعداد باطنی خود تا مثل آدم ^{بنی آدم} بنیاد اند که حقیقتاً استعداد بالقوه دارند

در مقام مستوی
 روح مجبوره

پاره پنجم از کتاب

چنانکه آتش در هر سنگ است و قدرت نخل در هر تخم اما آتش از سنگ حقیق میجود و درخت هر تخم
 نکرده اگر چه قابلیت آن دارد همچنان تمامی بنی آدم اند که یکی مقتضای الولد سترک لبیه
 بهیچ پدر پیغمبر است و سبب که فطرتی ان الا انسان لقی خسر کافر و فاجر شد و یکی فطرتی
 الله یلی الدین امنو سلم و من گشت غرض کار استعدا است قوه و فعلاری هر چه
 در ظرف است همان می تواند حاصل تمهید آنکه نشاء روح انسانی بسبب نوع است و استعداد
 او هم بسبب نوع آن نوع اول ارواح مجردة اند که هنوز بیدنی متعلق نشده اند و هم از بدن خبر
 ندارند چنانکه ارواح حوام العالم و نوع دوم ارواح متفرقه اند که بیدنی متعلق شده اند و
 متصرف در بدن اند به جهت که یکبارگی اما از بعضی بعض خبر دارند و برخی ندارند چنانکه ارواح
 همه حوام و بعضی خواص این عالم میوم ارواح مفارقه اند که از ایدان خود مفارقت جستند
 لیکن تعلق متصرفی باقیست بنا بر ظهور او در بعث و نشر و حشر اجساد العالم اما خواص این متصرفی
 معلوم است همچنان ارواح کل عباد و افضل افراد ما استعداد سه تصرف است یکی آنها اند که
 تجسد و مثل خود می تواند بهر صورتی و جسدی که خواهند قبل از تعلق بدن و بعد از قطع تعلق از
 بدن و در صحن تعلق بدن اما قبل از تعلق چنانکه مثل روح سرور عالم است بهر ترتیب بهتر
 اسماعیل علیه السلام که وجود او از دوحای آنحضرت بوجود آمد و مقدمه این مسئله از اصحاب
 مخصوص است که خاصان دانند و دیگر تجسد روح امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه است برای غایبی
 سلمان فارسی از شیر درنده و این حکایت مشهور آفاق است که همه میدانند و دیگر تجسد
 روح سید الشهدا اباعبدالله الحسین الشهد است بشکل کش و در غنیه مهتر اسماعیل علی بن حنیف و علیه السلام
 السلام که در تفسیر فغدینا بنی حج عظیمه مذکور است دوم تجسد روح بعد از تعلق بدن
 مثل در آمدن نفوس کلاه است در صور خیالی متعلقه هر گاه که خواهند دانند حاضر شدن شیخ
 در تصور مرید در آنکه متعلقه در وقت واحد چنانکه در ذکر مناقب آنحضرت آمده که در یک
 وقت هفتاد و جا حاضر شده انظار صوم می کردند و در حکایت ابوالحالی همچنان واقع شده

باز در هر سنگ است
 و در هر تخم نخل
 و در هر بنی آدم
 یکی مقتضای الولد سترک لبیه
 بهیچ پدر پیغمبر است

و در هر بنی آدم
 یکی مقتضای الولد سترک لبیه
 بهیچ پدر پیغمبر است

و دیگر از احوال بعضی اولیای نیز ثابت شد که در خانقاه خود بودند و همان وقت در آنکه بعبیده
 دیده شدند بابر استقامت مریدان و از مناقب ابوبکر هزار بند رسیده که اگر چه در بطایح
 بودند اما بوقت در حرم کعبه نماز میکرد و بالاتر از همه آنکه انس و عالم صلی الله علیه و
 آله و سلم از مدینه شریفه در مین تربیت اولیس می فرمودند رضی الله عنه و امثال آن لقا
 و لا تحصی است بیوم است خدا دیکه بعد مفارقت بدن است همین حکم دارد و چنانکه رسول اکرم
 صلی الله علیه و آله و سلم در شب معراج ارواح انبیاء را دیدند که در آسمان نماز می گذاردند و همین
 جاست که مولانا عبدالرحمن جامی رحمه الله علیه در نجات می ارند که چهار رونی در قبر بعد
 وفات تصرف مثل حیات دارند یکی ابوبکر هزار دوم شیخ عقیل منجی بیوم معروف کرخی
 چهارم شیخ عبدالقادر جیلی و در رتبه روحی این قسم حکایت روح سلطان بایزید بسطامی
 بنواجه ابوالحسن خرقانی رحمه الله علیه در فتوی موی روم مطلق حال است و دیگر
 نقل امام غزالی مویده این معنی است خواهد آمد القصة المقصود و فطرت روح سه تصرف دارد
 چنانکه دانستی پس چون این مقدمه ذهن نشین شد اکنون در رتبه شدن آنحضرت روح
 مثالی در معراج آنسرو عالی صلوا علیه آله هیچ عارف عاقل را شائبه شک نمانده
 بسکه در عالم تجرید سبک روح شدند و میتوانند که بیال شره پرواز کنند و برین
 احادیث کشفیه که حضرت صوفیه را اتفاق بر آنست یعنی جمهور اسیطافه متفق اند
 که سالک منتهی را سه درجه است که فنا و ته گانه در اصطلاح ایشان عبارت از آن بود
 یعنی اول مرتبه درجه فنا فی الشیخ بود که سالک مجاهد از هستی خود تا باینجه
 وجود او مشهود می نماید همه حرکات و سکنات حسی و غیر حسی حتی الحکمت و سکون
 از اعضا و جوارح شیخ می داند چه قولا و فعلا بود و چه حیثا و عینا باشد یعنی وجود غیری
 خورادر وجود مثالی شیخ فنا سازد و وقتی که وجود غیری سالک در وجود مثالی
 شیخ فنا پذیرد و محو شود آنگاه سالک را بر وجود مثالی خود و حضرت شیخ قادر کرد و شایسته

تلقین صحیح از نادمی بلدرسیده باشد والا این سر و کوفتن باشد و در دوم مرتبه درجه
 فنا فی الرسول بود که هستی او تصور آتش هودا در هستی خواجه عالم صلی الله علیه و سلم
 فنا پذیرد و کم کرد که مشاهده مثالی السور عبارت از آن بود و آن مقام است که سالک را
 بعد کشف ملکوت اعلی میسر آید و در آن مرتبه مکالمه با رسول اکرم صلی الله علیه و سلم است
 و آنچه پنجم خدا با او کلام فرماید در اصطلاح صوفیه از احادیث کشفی پیروی خوانند که این
 این خبر بکمال محقق تا در آخر قایم و جاریست و حدیث من رانی فقد راء الحق در کتب
 این معنی واقع است زیرا که ان الشیطان لا یتثل بی درین مقام است و در سوم مرتبه
 درجه فنا فی الله بود که شعور و هستی قانی او در ظهور هستی حق متشکک گردد یعنی فنا پذیرد
 نتیجه وحدت الوجود یا وحدت الشهود که ادب شریعت در و جلوه نماید چنانکه مته موسی علیه
 را در تجلی طور دست داده حیث قال سبحان فلما تجلی ربه للجبل جعله دکا
 و خر موسی صعقا یعنی چنانکه گفت او تعالی شان پس برگاه تجلی کرد پروردگار
 مرکوه را و گردانید او را پاره پاره و افتاد موسی بیوش و حیث قال علیه السلام
 انا احمد بلا میم یعنی آنحضرت می فرماید من احدیام که میم ندارم و انا عرب بلا عین
 یعنی من عرب ام که عین ندارم و دیگر اقوال این باب و نشان بسیار است که هر یک جرحه
 فوش این بزم است حاصل کلام سالک مجتهد را اینجا مرتبه فنا و الفنا و نماید که حاصل
 آن بقا و البقا باشد پس در ان مقام عالی سالک عالی را کلام با حضرت کلیم علام که تعالی شان
 است در میان آید که وحی منزل با نبیا علیهم السلام عبارت از انست و الهام غیبی با اولیا
 کرام اشارت بدان و همین صوت بی صوت را در قرار داد صوفیه حدیث قدسی
 کشفی می نامند که نزول این سر و کوش بکوش مدحوش تا زمان امام قایم قایم و جاریست
 زیرا که فیضان باطن نبوت تا در قیامت است چنانکه کسی چه خوب گفته
 هنوز آن ابر جمست در فشان است به خم و خمی نه با مهر و نشان است به مقصود سخن آنکه سالک

باب اول
 در معرفت حق تعالی

ساعی چون از روی صفات و ذات مرتبه فنا در شاهه هستی رسول پیدا کرده مثال ویدشت
 محمدی متکلم شود چون از ان ترقی کند روح او با روح محمدی بهم سخن گردد و وقس علی عروج و جاعلی
 عروج عین او با عین محمدی ناطق آید و حقیقت او با حقیقت محمدی فایز گردد و حاصل
 این معنی را عارفان دانند و اصطلح میکنند با علماء و متکلمین ایشان را خلط بحث نیست و آنکه
 عارف باشد سکر این نوع حدیث بنود و آنکه انکار کند از جمله عارفان نیست کرده باشد توفیق
 کلام هر سالک مستعد را بقدر استعداد و عروج او با روح رسول صلی الله علیه و آله و سلم قریب
 است و است و است که معراج عارف عبارت از است و معراج در اصطلاح صوفیه نهایت مرتبه را
 گویند پس معراج نبی غیر معراج ولی است و معراج ولی غیر معراج عامه مومن است و هر منکر معراج
 نبی کفر لازم آید و منکر معراج ولی را کافر گویند اما ولایت شیخ عبد القادر متوفی نبوت است
 البته کفر تواند شد و خود ترا معلوم است که قرب حضرت ما در حضرت رسول چه قدر است
 علی قدره احادیث کشفی دارد و احادیث النبوی من کشفه ذکر صاحب جواهر القائل
 من حجج الفضایل انه قال سمعت عن مشایخ الصوفیه رحمۃ الله تعالی علیهم
 انهم یقولون ان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه قد لای نبیاً بعد
 صلی الله علیه و آله و سلم لیلۃ المراد و شرف یتشرف الولایت المطلقه
 المحمدیه و خلع و راتۃ المحبویه فی تلك اللیلۃ المبارکه كما نقل عنه انه قال
 لما خرج جد محمد المصطفی صلی الله علیه و آله و سلم لیلۃ المراد و بلغ
 سدرۃ المنتهی وقف جبرئیل الامین متخلفاً و قال یا محمد لو دونت
 انما لاحقیق فارسل الله تعالی روحی الیه فی ذلك المقام لاستفادنی
 عند سید الانام علیه افضل الصلوة و علیه اکل السلام فتشرفت به
 و استحصلت النعمة العظمی و الوراثة و الخلافة الکبری و حضرت
 و صرت بمنزلة البراق حتی ركب علی جدی رسول الله صلی الله علیه

والله وسلم وعناني بيده حتى وصل قارب سبأ وادني وقال لي يا
ولدي وحنة عيني قدمي هذه على رقبته وقد ما
على قارب كل ولي الله تعالى يعني اين حديث است از كشف آنحضرت رضي الله عنه كه ذكر
كرو صاحب جواهر القلايد از كتاب مجمع الفضائل كه تحقيق او كفت كه شنيدم من از مشايخ صوفيه
رحمت كند خداي تعالى مرثيان كه گفتند بر مستيكه سه درواغوث الاعظم رضي الله عنه تحقيق ويد
است پيغمبر ماحمدمصطفى صلى الله عليه وآله وسلم را در شب رسد كه شب رسد و ترقى آنحضرت عليه
بود و شرف شد حضرت ماضي الله عنه به شريف ولايت مطلقه محمدية و خلعت يافت و راشت
محبوبيت از ان شب مبارك چنانكه نقل كرده ميشود از حضرت ماضي الله عنه كه تحقيق فرمود
رضي الله عنه هرگاه كه عروج فرمود جد من محمد مصطفى صلى الله عليه وآله وسلم در شب ترقى و
رسيد سدره المنتهى را كه در مانده جبرئيل امين انجا بخوف و كفت يا محمد اگر ميكني از من پري پشتر
از اين مقام هر آنكه سوخته شوم من پس آنوقت فرستاد خداي تعالى روح مرا لطيف آنحضرت
عليه السلام در ان مقام براي فايده من نزديك سيد انام كه بر و باد افضل صلوات و بر و
باد اكل سلام پس مشرف شدم يعني رسيدم من بدو و طلب حصول نعمت عظمى كردم و
حاصل كردم خلعت و راشت و خلافت كبرى در ان حال كه حاضر شدم و ششم من بمنزله بر
آنحضرت تا اينكه ركوب فرمود آنحضرت جد من رسول خدا صلى الله عليه وآله بر من و عنان
من بدست مبارك بود تا آنكه واصل شد بمقامي كه قارب قوسين او ادني است و كفت مرا
اي پسر من در دشناي چشم من قدم من اينكه ثابت شد بر كردن تو و بر و قدم تو ثابت
باد بر كردنهاي برولى خداي تعالى را وى كويد قارب قوسين مقام نهايت قرب است
كه قوسى از ان سمسى است با حيدت و قوسى ديگر سمسى است با واحديت و خط و سطلانكه
كه مقوس كرده ميشود با و بدو قوس سمسى است بوحدت و او ادني مراد از باطن وحدت
است كه ولايت مطلقه محمدية است احدى القديسى من كشفه قال صاحب السفيضة

العارف بالله سيد نعمت الله البنكالى حدثنا بعض السادات اناسمعا
 عن سادات الكبرى انهم قالوا لما بلغ محمد صلى الله عليه وسلم ليلة المعراج
 بمقام سمع من الله تعالى وقف يا محمد ان ربك يقضى وشرف بحالة خاصة
 قال عليه السلام فيها باذنه تعالى الى مع الله وقت لا يسعني فيه ملك مقرب
 ولا نبي مرسل فظهر به جوهر الذاتى على هيئة الطاووسية من وراء
 الكبرياء بحضور حبيبته عليه السلام فسأل عليه السلام يا رب من
 هذا فى هذا المقام الكرام من الانبياء والرسل العظام فالحم حبيبته
 يا محمد هذا ولدك ووارثك ولايتك وعجى دينك من بعدك
 اسمه عبد القادر وخطابه غوث الاعظم فحصل له صلى الله عليه وسلم
 السرور والبهجة فحمد الله حمدا كثيرا فشكر الله شكرا كبيرا يعنى
 اين حديث قدسى است از كشف آنحضرت رضی الله عنه که راوى آن عارف با تشييد
 نعمت الله بنكالى است رحمة الله عليه كه گفت حديث كروند ما را بعض سادات كه گفتند بد رستى
 ما شنیده ایم از سادات بزرگ خود بد رستى كه ایشان مى گفتند هر گاه رسيد پيغمبر يا محمد مصطفى
 صلى الله عليه و در شب معراج بمقاميكه شنيدند اى از خداى تعالى آند كه باشن بجامى خود بد رستى كه
 پروردگار تو نماز مى كند و شرف شد آنحضرت عليه السلام در آن وقت بحالتى خاص كه گفت در آنجا
 بحكم الهى خاص مراست با خداى تعالى وقتى كه مى گنجد در آنوقت ملك مقرب و ننه بنى مرسل در حال
 ظاهرا شد جو عشق ذاتيه بر شغل طاوسى از پرده كبريامى در حضور حبيب خدا عليه السلام پس
 آنحضرت عليه الصلوة والسلام سوال كردند اى پروردگار من كيست اين درين مقام بزرگ
 كه مقام پيغمبرين در سل عظام است پس مى كرد او تعالى حبيب خود را كه اين فرزند تو است
 و وارث ولايت تو و زنده كننده دين تو بعد تو اسم او عبد القادر و خطاب او غوث الاعظم
 است پس حاصل شد آنحضرت عليه السلام را سرورى و ايجامتى كه آنحضرت ستايش فرمود او و تبار

و ثنا کردنی بسیار و شکر کردنی بزرگ و صلوة در حدیث قدسی یعنی ثنا آمده
 معنی آنکه پروردگار تو نمازی کند یعنی او تعالی حمد خود بر خود می کند که اول قسم حمیت و معنی
 وجوه دیگر بیان کرده اند که مناسب مقام نیست که گفته شد الحریث القدسی من کشفه
 روی قاسم السلیمانی عن بعض المشایخ قدس الله ارواحهم و هم یقولون
 عن سیدی غوث الاعظم رضی الله عنه انه قال لما عرج جدی حبیب الله
 صلی الله علیه و سلم لیلۃ المرحا استقبل الله ارواح الانبیاء و الاولیاء من
 مقاماتهم لاجل زیارتہ فاذا قرب نبینا علیه السلام من العرش المجید
 رآه عظیماً و رفیعاً لا یبدؤ له عودہ الیه من سلم و مرقات فامرسل الله تعالی
 الیه روحی فوضعت کفّی موضع مرقاته فاذا اراد ان یضع قدمیه علی
 رقبתי سال الله تعالی عنی فآله **یا محمدا** **و لک اسم عبد القادر**
لو لا ختم النبوة علیک لکان هو اهلا لها بعد فشکر الله تعالی علیه
و قال لی جدی علیه السلام یا بستی طوبی لک رایتنی و وجدت
 لغمتی ثم طوبی لمن راک او رای من راک او رای من رای من راک الی
 سبعة و عشرين و جعلتک و زیدی فی الدینا و الاخرة و وضعت قدحی
 هذه علی رقبته و قدماک علی رقاب جمیع الاولیاء بلا تفاخر و مباهاة
 ولو كانت بعدی نبوت لسللتها و لا بستی بعدی یعنی این حدیث قدسی
 با حدیث نبوی است از کشف انحضرت رضی الله عنه که روایت می کند شیخ قاسم سلیمان فی از
 بعضی مشایخ صوفیه قدس الله ارواحهم که ایشان می گفتند که شنیدیم ما از شیخ ماسیدی غوث الله
 رضی الله عنه که تحقیق از می گفت هرگاه که عروج فرمود جد من حبیب خدا صلی الله علیه و سلم
 در شب مرصاد که شب رصد و ترقی انحضرت است پیش فرستاد الله تعالی ارواح پیغمبران
 مرسل را و اولیاء و کھل را از مقامات ایشان برای شرف زیارت انحضرت علیه السلام

پس چون نزدیک شد پیغمبر صلی الله علیه وآله وسلم عرش بزرگ را دید و او را عظیم و رفیع و
 ضرور آمد بنا بر رکوب او بحضرت ماعلیه السلام از قسم زینیه و پایه چیت رکوب پس آنوقت فرستاد
 او تعالی روح مرا بطرف آنحضرت علیه السلام پس نهادم من و دوش خود را بجای زینیه او پس
 وقتی که خواست آنحضرت که بنهند برود قدم خود بر گردن من سوال کرد الله تعالی را از کیفیت
 من پس وحی کرد حق سبحانه و بدو که ای محمد این پسر تو است نام او عبد القادر اگر ختم مکروم نبوت را بر
 تو هر آینه بود او سزاوارد من نبوت را بعد تو پس شکر حق تعالی کرد پیغمبر ماعلیه السلام این معنی
 و گفت مرا حدیث صلی الله علیه وسلم ای پسرک من یعنی پسر عزیز تر من خوبی و خوشی باد ترا که
 دیدی مرا و یافتی نعمت مرا پس خوشی باد و هر کسی را که دید ترا یا دید کسی ترا که او دیده است ترا یا کسی
 که او دیده کسی را که او دیده است ترا یا است بهفت درجه و بروایتی بهفت درجه آمده و فرمود که و انیکم
 ترا و زیری یعنی بنشین و ندیم خود در دنیا و آخرت و فرمود نهادم قدم خود را بر گردن تو و بر
 قدم تو ثابت باد و بر گردنهای همه اولیا و بلائه و مسلمات و فرمود اگر بودی بعد از من نبوت مانی
 هر آینه میرسید آن نبوت ترا اما بعد از من نبوت نماند ای پسر القدرسی من کشفه و
 عن بعض السادات الصوفية رحم الله عليهم انه لما شرف الله تعالى روحی فی ليلة المعراج
 برویت جدی حسب الله صلی الله علیه وآله وسلم و اطالعنی علی ما الله
 ثم قال يا محمد اعلمت من هذا الرجل فقال يا رب انت اعلم مني بذلك
 فقال الله تعالى هذا ولدك من نسل الحسن بن علي واسمه عبد القادر
 جعلت محبوا بعزك سيكون شأنه بين الاولياء كشأنك بين الانبياء
 فقال لي رسول الله صلی الله علیه وآله يا ولدي وقر عيني
 قد طاب خاطري برويتك و طاب خاطرك برويتي فانت محبوبي
 و محبوب الله و دارني من بعدی فی مقام ولايتي و محبوبيتي و وضعت

قد می‌هنه علی قبتک و قد مالک علی رقاب اولیاء امتی یعنی این شد
 قدسی است با حدیث نبوی کشفی که روایت کرده می‌شود از بعضی سادات صوفیه و ایشان
 حکایت می‌کنند از سالار حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه که تحقیق آنحضرت فرمود هرگاه که شرف
 کرد خدا تعالی روح مراد شب معراج برویت جدم حبیب قدام محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم
 و اطلاع داد مرا بر آنچه که می‌فرموده آنحضرت علیه السلام را و گفت ای محمد ایامیدانی تو این مرد را
 که گیت پس گفت آنحضرت علیه السلام ای پروردگار من تو نیکو میدانی از من برین شخص فرمود
 حق سبحانه تعالی شأنه این پسر تو است از نسل حسن بن علی که نام او عبد القادر است که گردنیم
 من او را محبوب بعد محبوبیت تو و زود است که بلند گردد شان او در میان اولیاء و مانند شان عظمت
 تو در میان پیغمبران مرسل پس تر فرمود آنحضرت علیه السلام مرا ای فرزند من دای روشنا می‌چشم
 من پیوسته که خوشوقت شد خاطر من بدیدن تو و خوشوقت شد خاطر تو از دیدن من پس تو
 محبوب من هستی و محبوب خدا و وارث من توانی بعد از من در مقام ولایت من و در محبوبیت
 من بجا لیکه نهادم من این قدم را بر گردن تو و هر دو قدم تو ثابت باد بر گردنهای همه اولیاء
 امت من با حدیث النبوی من کشف حجة الاسلام امام محمد غزالی رحمه الله علیه
 و غزال دینی است از دیهات طوس صاحب نفحات فرماید انفساب می در تصوف از
 شیخ ابوعلی فارسی بود چنانکه وی خود گوید که من شنیده‌ام از ابوعلی فارسی که وی از شیخ ابوالقاسم
 که کافی شنیده می‌گفت که نود و نه نامهای خدا تعالی در نهایت کار و صف بنده سالک گرد
 و حال آنکه بنده هنوز در سلوک است و به نهایت نهایت نرسیده بود زیرا که بقضاء سیر الی الله
 منتهی می‌گردد و سیر فی الله را نهایت نباشد و هم در نفحات مذکور است که شیخ ابوالحسن شاذلی
 رحمه الله که قطب وقت خود بود از دایه خود که دیده بود چنین خبر داده که حضرت خواجہ عالم
 در شب معراج با مہر مرسو و عیسی علیه السلام معاشرت و مبایعات کرده اند به محمد غزالی و
 او را خدا تعالی جمعیت ظاهر و باطن داده بود که در وقت خود نظیر نداشت چنانکه در این

فزواکل درین مقام آنکه روح ایشان نیز در شب معراج حاضر بود اگر چه بوجو و غصری بعد مدت
 دراز در عالم شهادت موجود شد چنانکه حضرت ماضی الله عنه بعد امتداد مدت کثیره در عالم شهادت
 جلوه ظهور فرموده تا سامع غیر موفرن را استدلال بر دقتین گردد و شک فلن را بدان راه نذرین
 انکار نظر ظاهر در ظاهر شریعت کفر آمده همچنان انکار نفس باطن در باطن طریقت کفر اللهم احفظنا
 منه و آن نفس نیست در حوزة العاشقین جامع الشریعت و تحقیقت فرید العصر و حیدر که هر
 شیخ رشید بن محمد الجندی رحمه الله علیه آورده اند که در شب معراج با سید المرسلین خاتم النبیین
 اصغر مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم و مهتر موسی علیه السلام ملاقات شد مهتر موسی علی بنیاد گفت
 یا اخی الصالح یا نبی الصالح انت قلت علماء امتی کابنیاء بنی اسرائیل یعنی
 ای برادر نیک و پیغمبر مهتر ایا تو گفتی که دانا یان امت من مانند بنی اسرائیل بنی اسرائیل اند
 آنحضرت علیه السلام فرمودند آری مهتر موسی علی بنیاد گفت ایا باشد که یکی از علماء امت شما
 در بنوقت حاضر بود و با من هم سخن گردد آنحضرت علیه السلام روح محمد غزالی را پیش مهتر موسی
 حاضر آورد و خود پیشتر عروج فرمود پس میان ایشان سلام واقع شد موسی علیه السلام گفت
 ما اسمک غزالی گفت محمد بن محمد بن محمد الغزالی موسی علیه السلام فرمود من
 از اسم تو پرسیدم نه از پدر و جدت روح محمد غزالی گفت حق تعالی ترا برسد ما ملک
 بعینک یا موسی شما گفتندی عصای القو و علیها و اهش بها صلی
 غنمی و لی فیها ما رب اخوی یعنی چه چیز است بدست راست تو ای موسی تو فرمودی
 این عصای نیست که میگیر بر آن عصا چون مانده شوم و برانم کسفندان خود را و مراد از آن
 عصا کارهای دیگر است اگر می گفتی این عصا نیست هر آینه کافی بودی موسی علیه السلام جواب
 فرمود که چون حق تعالی فرمود ما ملک بعینک یا موسی دانستم که او تعالی شانۀ عالم الغیب است
 است این سوال نیست مگر به جهت استیذان من بکالمه پس انتصافی حال و مقام انکسالت
 زیاده کردم روح محمد غزالی گفت چون مرا برای مکالمه و مباحثه طلبیدی از ان این کلام نیز

زیاده کردیم بهتر مری علیه السلام با سماع این سکوت فرمود حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم
 از مقام خود که بود بعضی مبارک خود به محمد غزالی اشاره فرمود و گفت انسکت هذا
 نسبتي من رسول یعنی خاموش یا اخی مری انقدر بی ادبی میکنی که او نبی مرسل است پس
 روح غزالی ساکت شد و در پیش انداخت راوی گوید چون امام محمد غزالی رحمه الله علیه در دنیا
 ظهور نمود و اثر آن عصاره بدن امام غزالی نمایان بود و همچنان چون حضرت غوث الثقلین رحمه الله
 عنه درین عالم بحسب عصری بوجود آمدند بعینه اثر قدم شریف آنحضرت علیه السلام بر قبه حضرت
 مایان بود ستم دیگر نظامی گنجوی رحمه الله علیه که ولی اکمل است کمالش از تصانیف او ظاهر
 می گوید در شب معراج آنحضرت علیه السلام بر براق جلال نعل و انجم مسما بر برق رفتار سوار بودند غاشیه
 آنحضرت بر دوش من بود عار ستم چه خوب میگوید پادشاهان مجازی اگر چه طاقت سیر ملک
 بیای خود میدارند اما بحسب احتشام سلطنت و عظم امارت بی اعانت رکوب اصلا سیر نمی کنند
 زیرا که در عظمت و اقتدارشان درین صورت نقصان می نمایند و کسر شوکت می گردد و دیگر در
 سیر زیاده گی عیب و عار لازم می آید همچنان آن پادشاه هر دو جهان خواجه کائنات سرور
 عالمیان چون سیر ملک ملکوت تا نهایت ماهوت تا مرگشت حق سبحانه تعالی شان به جهت تعظیم
 و تکریم آنحضرت علیه افضل الصلوة و علیه کمال التحیت را از کاه معظله تا بیت المقدس و سدره
 برکوب براق سیر کنند و از انجا بعبایح و سلام و پیشتر از آن بر رکوب روحانیه چنانکه گذشت
 نظم همانا بح شاه دین پناه است که زهر قطره دریا و سگانه است به بدح او دلم شد
 فکرت اندیش به توان گشتن مرید طالع خویش به شده تا مولد آن قبله جان به حرم
 کعبه و زود عشق کیلان به زایجادش قضا بر خود کند نماز به که زود پهلوی کرامت با حجاز
 قضای ایزدی محور ضایش به اجابت دست پرورد و عایش به سعی آباد او درویر
 میگردد به زلای باده نفی غیر می کرد به کلیه فتح کار مشکل افتاد به قضا با گوشه ابرو می
 داد به وجودش انتحار آفریدن به نمودش اعتبار برگزیدن به گرامی گوهر اولاد و پد

ستون دین و آئین پیغمبر و خوش آن روزی که ایدم رو بندگان و ز سر پا کرده از بند غم آزاد
 گردم و قدرت کرده باشم و مراد دیده و دل دیده باشم و کنهم از شوق بیابی در آغوش
 زمین آستان از سجده رو پوش و کشم زان خاک در چشم ارادت و منور سر من تا صبح بیا
 بیاساقی بده تا خط بغداد و شراب روح عشق و جان ارشاد و حدیث مرشد آمد و لیدیم
 بجام با ده شود ستگیرم وادی پنجم در بیان استثنای کردن صحابه کرام و ائمه اثنا عشر
 علیهم السلام از ولایت مجروده و استثنای برچیدن بود چندی را از جنس آن در لغت چنان
 کوئی قوم آمد مگر زید پس زید را خارج کرد و از آمدن که داخل درآمدن بود همچنان در اینجا
 قدسی کشفی و نبوی لفظ کل در کل ولی الله که مذکور شد شامل جمیع افراد ولایت بوده اما حضرت
 قایل قول قدمی دو قسم را استثناء فرموده بیا نش خواهد آمد اکنون بدانکه ولایت به چند فرع
 است اول ولایتی است بعد ولایت الله تعالی که به نبوت امتزاج دارد و آن ولایت
 پیمبران و مرسلان است سلطان ایشان خاتم الانبیا محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم است
 دوم ولایتیست که خلافت و صحابیت و امامت منروج است و آن ولایت امیر المؤمنین
 حال امامی نبوت مولانا علی ابن ابیطالب است کرم الله وجهه و صحابه کرام و ائمه ذوالا حتر
 رضی الله عنهم است میوم و لایسته است مجرود از نبوت و خلافت و امامت آن ولایت جمله
 اولیاء اولین و آخرین است پس مراد از کل ولی الله که در قول شریف سیدنا سعید عبدالقادر
 جیلانی واقع است همین اولیاء الله اند که ولایت مجروده دارند یعنی جمیع اولیاء و ائمه بارواح
 خود و حالیه با جساد خود و استقبالیه با مثال خود و در آن مجلس قدمی نهاده حاضر شده
 رقبات خود و در ساخته قدمش را بر اعناق خود و قبول کرده اند و درین باب کلام کثر
 اولیاء گواهی میدهند انشاء الله پیشتر بر محل نوشته آید اکنون دلایل استثناء بقدمی آید باید
 فهمید یعنی انبیاء و صحابه و ائمه اگر چه در حقیقت اولیاء اند اما در عرف ایشانرا انبیاء گویند
 نه اولیاء و صحابه را اصحاب رسول گویند نه اولیاء رسول همچنان و در ازوه امام و ائمه اثنا عشر

گویند نه اولیا و اثنا عشر و این تحقیق است که حضرات ایشان سلاطین اولیا و اکابر آنها اند
و بحث ما در اولیا است نه در سلاطین و اکابر اولیا است اما جهال بی نوال معنی قدمی بنده
الی آخره را اصلا نفهم کرده هر چه در ذهن در آید می گویند عا شاد و کلا چنین نیست بگردیلین بین
آنکه آنحضرت رضی الله عنه در قول قدمی هذه علی رقیبة کل ولی الله گفته اند نه کل صحابه
و امام گفته اند چنانکه در خلاص الخاطر آنحضرت می فرماید قدمی هذه علی رقیبة کل
ولی الله و ولیة الله تعالی من الاولین و الاخرین سوی الصحابة و الائمة
من ذریة بنی محمد صلی الله علیه و اله و سلم یعنی آنحضرت رضی الله عنه می فرماید
این قدم من ثابت است برگردن هر ولی خدا از مردوزن که از اولین و آخرین که از راست و چپ
و از ائم سابقه باشند و راسی صحابه کرام و ائمه طاهرین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین که از اولیا
پیغمبر صلی الله علیه و اله و سلم باشند صاحب مخازن قادیه میفرماید قول آنحضرت رضی الله عنه
مطابق و موافق قول الهی است چنانکه او سبحانه تعالی شان در کلام معجز نظام خود می فرماید و اذ قال
ربنا للملائكة انی خالق بشر من طین فاذا سقینہ و نفخت فیہ من روحی فقعوا
له ساجدین فسجد الملائكة کلهم اجمعون الا ابلیس ابواستکبر و کان من الکافرن
قال ابلیس ما منعک ان تسجد لما خلقت بیدي استکبرت ام کنت من
العالمین یعنی وقتیکه گفت پروردگار تو مر فرشتگان را که تحقیق من آفریننده ام آدمی را از
کل پس و تنیکه برابر گردانم او را و پدیدارم در قالب او جان اضافی را پس در ایند برای سجده
او پس سجده کردند یعنی انقیاد نمودند فرشتگان همه ایشان او را مگر ابلیس که بزرگی نمود
و گشت از کافران پس گفت خدا تعالی ای ابلیس چه چیز باز داشت ترا از آنکه سجده نمایی
مر آن چیز را که آفریدم بدو دست قدرت خود ایات بگیری نمودی یا آنکه بودی توا بزرگان
را دی گوید سجده فرشتگان بسجده تحیت و تکبیر آدم سر فرد کردند مگر آنکه سجده نکردند و ایشان
ما بر سجده نمودند چنانکه او تعالی در سرزنش آدمی فرماید ام کنت من العالمین یعنی

ایا طلب کبر کردی تو ای ابلیس بودی تو از ملائکه که ملاء الاعلی اند یعنی بودی تو از فرشتگان
 که مامور بسجده بودند و گویند آنها هفت فرشته اند حبه اعلی نده همه اولیا را اولین و آخرین تمام
 بقول قدس گشته گویا که ایام و ائمه ذوالاقرام اولیا اند ایشان اصلا مامور نبودند چرا که
 ایشان در درجات علیا اند و چونکه مامور نبودند بایش در کردن ایشان نباشد آرس
 و نعم کلام حضرت رضی الله عنه در حقیقت مطابق کلام الهی است و بعینه منقش آن اگر بتدقیق
 نظر دیده شود و دیگر دلیل یقین آنکه حضرت امیر المومنین علیه السلام مولانا علی ابن
 ابیطالب کرم الله وجهه و سلام الله علی نبی و علیه را اهل سنت جماعه و شیعه امامیه هر دو اتفاق
 دارند که آنحضرت حامل لواهی نبوت امیر المومنین امام المسلمین اند و این خود معلوم است
 که حضرت سلطان الانبیا احمد مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و دیگر انبیا علیهم السلام
 اول مومنین و مسلم اند و ایام نبوت خود با چنانکه در نص کریمه واقع است کاشتریک له و
 بذالک امرت و انا اول المسلمین یعنی انباز نیست مراد تعالی را و توحید او امر کرده ایم
 و ما از نخستین مسلمان ایم در بجای در کریمه فرماید فلها افاق قال سبحانک ثبت الیک
 و انا اول المومنین یعنی پس هرگاه که بهوش آمد مهتر مرسى علیه السلام گفت تشنیر بهم مررت
 اسی بار خدا یا انابت کردم بسوی تو و ما نخستین گردند گانیم پس مومنین و مسلمیت آنحضرت
 علیه السلام و انبیا علیهم السلام از روی نص شیر فین و حدیث صحیح ثابت شد نهاد و جماعه مومنین
 و مسلمین در بنی آیند و دیگر دلیل یقین آنکه با وجود اثبات مومنین ایشان خدا تعالی آنحضرت
 علیه السلام را بلفظ بنی و رسول یاد کرد چنانکه قرآن ناطق است یا ایها النسبى یا
 ایها الرسول و به لفظ یا ایها المومن خطاب نکرد اگر چه ایشان آنحضرت علیه السلام و حقیقت
 مومن کامل بودند و عرف بنی و رسول گویند همچنان دوازده امام دصی به کرام و جماعه
 کل ولی الله در نیاید لله در آنکه دیگر دلیل یقین آنکه جناب امیر المومنین جناب
 لوا الحیدر مولانا علی کرم الله وجهه امیر و ولی و پادشاه بر مومنان اند که غیر سلطان الانبیا

بابه دهم از احادیث
 باب ۹ سوره
 اعراف بعد از این

علیه السلام و انبیاء و اولاد کرام علیهم السلام از پنجان قدم مبارک آنحضرت مکه سلطان الاولیاء
 است بر رقاب ان اولیاء که غیر ائمه معصومین و صحابه کرام اند ثابت و مثبت بود رضی الله عنهم
 اما بعضی بجهل عالمانه می گویند که حضرت امیر اهل شیعه در سه موضع علی و علی بن ابی طالب و علی بن ابی طالب
 در کلمه طینه شهادت و اذان پس چگونه در زمره کلمه علی الله در نمی آید با وجودیکه صریح بقا و دلی مخاطب اند
 جواش آنکه در زمان اول خوارج بسیار بودند و ایشان بنکر سیادت و ولایت حضرت امیر المومنین
 بودند پس اهل شیعه به جهت رد اعتقاد ایشان درین مواضع گفتن علی و علی الله اختیار کردند اما در
 عقاید ایشان چنین نیست که حضرت امیر را صرف ولایت مجرده است بلکه اعتقاد آنها برین است
 که آنحضرت امیر سیادت و ولایت و غیر ذلک من الامور الدینیة التي لیست فی
 احد سواها است یعنی همه امور دینی که در فاضل تر و در کس نیست جز آنحضرت امیر پس
 بر اعتقاد ایشان هم در جماعه کلمه علی الله در نمی آید اگر چه آنها در مواضع ثلاثه علی و علی الله میگویند
 و اهل سنت جماعه نیز بر سیادت و ولایت و صحابیت و امامت و خلافت آنحضرت قایل و
 شایانند اگر چه در مواضع مذکوره میگویند الله ولی المؤمنین شایان مقام است لله در شرف
 پس ای عزیز چون ازین دلائل قاطع و براهین ساطع ائمه اثنا عشر و صحابه کرام که
 در مراتب اولیاء علیا اند چنانکه در مایه لاء الاعلی سقته شده اند پس این زمان هیچ ولی
 از ولایت مجرده باقی نمانده چه اولین و آخرین همه ایشان در تحت قدمش در آید و بار زو
 قدم آنحضرت رضی الله عنه را بر رقبات خود نهادند و قبول کردند درین باب بسا اقول
 اولیاء و دلائل عقلیه و نقلیه در کتب صوفیه و اربع از مطالعه معلوم گردد اینجا اختصار از آنها بقلیم
 می آید تا سامع صادق را کافی بود اما بعضی بجهل مرکب گویند که از کجا معلوم می شود که همه اولیاء
 متقدمین و متاخرین گردهای خود را از کرده قدمش را بر رقبات خود نهاده اند جواب بایگفت
 حضرت ماعوث الثقلمین این قول شریف از خود گفته اند بلکه درین باب مامور شده اند اگر مامور نشد
 از خود گفتی هر آینه هیچ ولی گردن خود ندادی و در از نگریدی و عند الله جمیع اولیاء الله حاضر

چیز نده چه مرده چه آئینه و نزد یک خدا تعالی کار بروج است و نه بتن پس حضرت سلطان
در حضور اولیا حاضر بودند که خدا تعالی آنحضرت را فرمان داد بگفتن قول و همه ایشان را حکم فرمود
بقبول کردن قول قوله حق و کلامه صدق ببدلیل بتن باید گفت که صاحب
مخزن گوید در قول قد می هذه علی رقبه کل ولی الله کلمه کل عام است مضاف
سوی لفظ ولی الله پس این عمومیت جمیع افراد ولایت مجرده را شامل است خواه آن فرد زنده باشد
یا مرده بود یا آئینه غرض هیچ فرد از ولایت ازین تقیم بیرون نخواهد رفت چنانکه در علم اصول
آمده هر لفظی که دلالت بر معنی عام کند اگر از جانب مشکک خاموش باشد عمل بر عمومیت او
واجب است چنانکه در اصول فقه نزدیک امام عظیم ابوحنیفه کوفی رحمه الله علیه قراوت مطلق
آیات فرض است نه آیتی مخصوص بحکم فاقروا ما تیسر من القرآن یعنی بخوانید آنچه اسان
بر زبان از قرآن پس لفظ فاقروا در قرآن و او شامل جمیع آیات است و مراد از آیت خاص
نباشد اما امام شافعی رحمه الله علیه می فرماید اری لفظ ما عام بود و او را این حدیث
خاص کرد قال علیه السلام لا صلوة الا بفتحته الكتاب یعنی آنحضرت علیه
می فرماید نماز ادا نمی شود مگر بسوره فاتحه پس مراد از لفظ فاتحه است نه غیر او اما ابوحنیفه
فرماید این خبر واحد است و از خبر واحد کتاب که عام است خاص نمی شود حاصل آنکه ابوحنیفه بر هر
عمل کرد یعنی از آیت مطلق قراوت ثابت کرد که فرض است و از حدیث قراوت سوره فاتحه
با ثبات رسانید که واجب است همچنان بدلیل سند اصول فقه تقیم لفظ کل بر جمیع اولیا
اولین و آخرین صادق آید زیرا که شکم این قول حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه اند کلام خود را
که عام است خاص نکرده اند و گفته اند قد می علی رقاب اولیا زمانی نیست قدم
بر اولیا زمانه نیست پس دیگر را چه شاید که کلام دیگر را خاص کند بفرز اگر کند در تخصیص می
هیچ فائده نبود زیرا که کلام از خاص کردن غیر متکلم اصدا خاص نمی شود سوال اگر گویند که
لفظ عالمین در قول او تعالی الله اصطفتک و طهرتک و اصطفتک علی

بروز و سه شنبه

در روز سه شنبه

لسان العالمین یعنی این آیه نشان مریم واقع است که او سحانه فرماید بدستیکه برگزیدیم ما
 و پاک کردیم ترا و پاکی داویم بر زنان عالمان و درایت دیگر فرماید اسماعیل و الیسع و
 یونس و لوطا و کلا فضلنا علی العالمین و این آیه نشان چهار پیغمبر مذکور آمده
 و دیگر در آیت ثالث و اینکه ما لم یوت احدا من العالمین در هر سه جملات عالمان
 عام بود اما مفسران این آیات را خاص کرده اند و چنین گفته اند که مراد از این انسداد
 عالمان آن زمان اند که در زمان مریم علی نبینا و علیها سلام بودند نه مراد از همه زنان عالم اند
 که از زمان امم البشر حضرت خواتم در آخر باشند و در و آیت دیگر از عالمان آن زمان
 اند که در زمان این سه پیغمبر بودند نه مراد از وقت حضرت آدم علیه السلام تا زمان یسین
 باشد و مراد از احدا من العالمین نیز یحیی است و این خود ظاهر است که مستلزم این آیات
 و سایر قرآن خدا تعالی است نه مفسران معینا مفسران که غیر تکلم قرآن اند این آیات
 را که عام بود خاص کردند جواب یا صوابش آنکه مفسران در حقیقت کلام حق را که عام است
 از خود خاص نکردند بلکه ایشان را در هر آیت اسناد بحدیث است و آنحضرت علیه السلام
 نیز از خود و خاص نفرموده مگر بوحی الهی پس نفس الامر این آیات البیینه از جناب
 مستلزم خاص شدن از جناب دیگر همچنان مستلزم قول قدمی نه الهی اخوه حضرت غوث الثقلین
 اند رضی الله عنه لفظ **کُلِّ** را در مقوله خود خاص نکرده پس دیگری را چه رسد که خاص
 کند و جواب دیگر در سوال آنکه اگر مفسران خود را می و خود پسند بودند می هر آئینه
 این آیت را که **و ما ارسلناک الا کافه للناس و آیه دیگر و ما ارسلناک**
الا مرسله للعالمین که عام است خاص کردند می اگر چه نصاری بزعم خاص کرده میگویند
 که نزول محمد صلی الله علیه و آله و سلم بر عرب است حالانکه این دو آیت خدا تعالی عام
 گذاشته و مفسران هم عام گذاشته اند که مراد از اناس و عالمان از بعث آنحضرت علیه السلام
 تا دور قیامت است که بنی آدم اند و خاص کردن نصاری این آیت را هیچ فائده ندارد

در هر سه جملات عالمان
 عام بود اما مفسران این آیات را خاص کرده اند و چنین گفته اند که مراد از این انسداد عالمان آن زمان اند که در زمان مریم علی نبینا و علیها سلام بودند نه مراد از همه زنان عالم اند که از زمان امم البشر حضرت خواتم در آخر باشند و در و آیت دیگر از عالمان آن زمان اند که در زمان این سه پیغمبر بودند نه مراد از وقت حضرت آدم علیه السلام تا زمان یسین باشد و مراد از احدا من العالمین نیز یحیی است و این خود ظاهر است که مستلزم این آیات و سایر قرآن خدا تعالی است نه مفسران معینا مفسران که غیر تکلم قرآن اند این آیات را که عام بود خاص کردند جواب یا صوابش آنکه مفسران در حقیقت کلام حق را که عام است از خود خاص نکردند بلکه ایشان را در هر آیت اسناد بحدیث است و آنحضرت علیه السلام نیز از خود و خاص نفرموده مگر بوحی الهی پس نفس الامر این آیات البیینه از جناب مستلزم خاص شدن از جناب دیگر همچنان مستلزم قول قدمی نه الهی اخوه حضرت غوث الثقلین اند رضی الله عنه لفظ **کُلِّ** را در مقوله خود خاص نکرده پس دیگری را چه رسد که خاص کند و جواب دیگر در سوال آنکه اگر مفسران خود را می و خود پسند بودند می هر آئینه این آیت را که **و ما ارسلناک الا کافه للناس و آیه دیگر و ما ارسلناک** **الا مرسله للعالمین** که عام است خاص کردند می اگر چه نصاری بزعم خاص کرده میگویند که نزول محمد صلی الله علیه و آله و سلم بر عرب است حالانکه این دو آیت خدا تعالی عام گذاشته و مفسران هم عام گذاشته اند که مراد از اناس و عالمان از بعث آنحضرت علیه السلام تا دور قیامت است که بنی آدم اند و خاص کردن نصاری این آیت را هیچ فائده ندارد

در هر سه جملات عالمان
 عام بود اما مفسران این آیات را خاص کرده اند و چنین گفته اند که مراد از این انسداد عالمان آن زمان اند که در زمان مریم علی نبینا و علیها سلام بودند نه مراد از همه زنان عالم اند که از زمان امم البشر حضرت خواتم در آخر باشند و در و آیت دیگر از عالمان آن زمان اند که در زمان این سه پیغمبر بودند نه مراد از وقت حضرت آدم علیه السلام تا زمان یسین باشد و مراد از احدا من العالمین نیز یحیی است و این خود ظاهر است که مستلزم این آیات و سایر قرآن خدا تعالی است نه مفسران معینا مفسران که غیر تکلم قرآن اند این آیات را که عام بود خاص کردند جواب یا صوابش آنکه مفسران در حقیقت کلام حق را که عام است از خود خاص نکردند بلکه ایشان را در هر آیت اسناد بحدیث است و آنحضرت علیه السلام نیز از خود و خاص نفرموده مگر بوحی الهی پس نفس الامر این آیات البیینه از جناب مستلزم خاص شدن از جناب دیگر همچنان مستلزم قول قدمی نه الهی اخوه حضرت غوث الثقلین اند رضی الله عنه لفظ **کُلِّ** را در مقوله خود خاص نکرده پس دیگری را چه رسد که خاص کند و جواب دیگر در سوال آنکه اگر مفسران خود را می و خود پسند بودند می هر آئینه این آیت را که **و ما ارسلناک الا کافه للناس و آیه دیگر و ما ارسلناک** **الا مرسله للعالمین** که عام است خاص کردند می اگر چه نصاری بزعم خاص کرده میگویند که نزول محمد صلی الله علیه و آله و سلم بر عرب است حالانکه این دو آیت خدا تعالی عام گذاشته و مفسران هم عام گذاشته اند که مراد از اناس و عالمان از بعث آنحضرت علیه السلام تا دور قیامت است که بنی آدم اند و خاص کردن نصاری این آیت را هیچ فائده ندارد

زیرا که در اصل متکلم که حضرت حق سبحانه است نگزیده همچنین سلطان الاولیاء رضی الله عنه مراد از
 کل علی الله اولیاء زمانه خود نداشته رسولی دیگر اگر گویند بر حکم قیاس آیات مذکوره اولیاء
 آخرین مراد از کل علی الله اند نه اولیاء اولین چنانکه مراد از الناس و از رحمة للعالمین
 آنانکه از بعثت رسول اند تا در آخرت از حضرت آدم اند تا سلطان الانبیاء علیهم السلام چو پیش
 آنکه به تحقیق رسیده که همه مرسلان ادبی الغم و پیغمبران دیگر مرآتان خود را وصیت می کردند که
 با رسول آخر زمان ایمان بیاورید و بگردید پس هر یک است بنی مرسل از اعم سابقه به سلطان الانبیاء
 ایمان آورده اند برین وجه موجه مردمان اولین در آیه شریفه داخل اند اما از روی شریعت
 خارج همچنان اولیاء اولین از روی قبول قدم برگزیده های خود داخل اند و از روی وضع رقبا
 و نهادن گردن اولیاء حاضرین و آخرین اند و از حکایت های آنها از مقصد اول این کتاب
 سبب من گردد و دیگر جواب با صواب آنکه او تعالی از همه پیغمبران عهد و میثاق گرفت است
 که بعد شما بنی مرسل خواهد آمد و نام او محمد است صلی الله علیه و آله و سلم که با وی ایمان بیاورید
 چنانکه قرآن مطلق آنست جائیکه فرماید اخذ الله میثاق النبیین لما اتیتکم من
 کتاب و حکمة ان ترجاء که رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه
 یعنی یاد کن ای محمد صلی الله علیه و آله و سلم چون فرا گرفت خدا تعالی پیمان عهد پیغمبران را که
 اعم در اخذ میثاق تابع ابیاء اند و این میثاق اعظم است که حق تعالی از همه پیغمبران گرفته است
 که شما و اعم شما ایمان آرند به محمد صلی الله علیه و آله و سلم و ضمن میثاق چنین است که
 او تعالی شما را فرماید هر چه بدیم شما را از کتاب نازل و فهم آن پس بیاورید شما فرستاده از
 نزد ما که آن محمد است علیه السلام و باور دارنده مرآن چیز را که با شماست از کتاب و حکمت هر چه
 ایمان آرید بوسی و یاری کنید او را بپیش خود تا اگر در زمان شما آید و الا نصرت و جید باظهار
 صفات و لغوت او و اعم خود را بیاوری فرمائید حاصل کلام جمیع پیغمبران اقرار کردن بر
 رسالت و نبوت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم چنان اعتقاد و اقرار کردن او با حضرت

بود پیشین دیگر دلیل برین آنکه او تعالی همه مومنین و مومنات را از حضرت آدم تا فرقیات
 وعده جنات نموده چنانکه می فرماید و عهد الله المومنین والمومنات جنات تجری
 من تحتها الانهار خالدین فیها یعنی وعده می فرماید او سبحانه مومنین و مومنات را
 بهشت آنکه از زیر آن انهار آب جاریست و همیشه باشند آنها در آن پس درین بشارت همه
 مومنان از آدم تا در خاتم در آمدند نه ازین مومنان و مومنات مراد از مومنین و مومنات
 است محمدیه اند علی الله علیه و آله و سلم همچنان اولیا و اولین و حاضرین و آخرین در کل دلی الله
 در آمدند مراد از کل دلی الله اولیا و زمانه آنحضرت اند رضی الله عنه و استدلال باین است
 اقوی ترین و اجماعی است که سماع معترض را بر مان قاطع اللسان است و دیگر کسانی که گویند که
 پایش بر رقبات آن اولیا که در وقت وی بودند ثابت است جواز الشی آنکه ایشان را باید
 که بعد قول قدمی الی آخره در وقت آنحضرت ولی نوسوله شده پایش برگردن وی ثابت
 است یا نه اگر گویند فی پس قول ایشان باطل است که ایشان گفته اند که پایش برگردن هر ولی
 که در وقت اوست ثابت است این دلی هم در وقت آنحضرت است پس پایش برگردن او
 چگونه نباشد اگر گویند آری یعنی پایش برگردن دلی نو که بعد گفتن او در وقت اوست
 ثابت است پس معنی و مقصد ثابت شد که چون برگردن یک دلی نو پایش ثابت شد برگردن
 همه اولیا و اولین و آخرین هم ثابت باشد چنانکه دلی نو حاضر نمود و روح وی حاضر بود همچنان
 ارواح اولیا و اول و آخر حاضر بودند اگر چه جسمها حاضر نبودند که قدمش بر رقبات خود را
 قبول کرده اند و ازینجا است که درین باب اکثر اولیا و ذوالکشف گواهی داده اند از آنجمله
 اولیا و سبعه اند که پیشتر از زمان آنحضرت بودند و بعضی از آن پیشتر از گفتن قول قدم
 از معنویان قدم در مجلس خود را آگاهی کرده اند ان شاء الله تعالی در مقصد اول این کتاب
 نوشته آید و در اخبار اولیا و اصلا شایسته شک نباشد چنانکه صاحب جواهر القلاید که
 یکی از کمال افراد است از جمیع الفضائل که مصنف او سجده اولیا و کاملین است می آرد که او

ی فرماید که اکمل عباد و راضف صدق در سبب اعتبار کرده اند یکی در قدم و این قدم
 صدق اشارت بقدم معنوی است و آن طی مراحل سلوک و عبور بر مقامات نفس و قلب و روح و
 و نفی است نه قدم ظاهر عبارت است دوم لسان صدق و آن آنست که تنهائی حق را
 که بواسطه و حق قلب الهام و القاد و استماع بایشان میسر بقدر تقاد و دی و صاحب لسان
 صدق را شنش کلمات بود اول آنکه خبر او صدق بود دوم شفاعت از قبول سبب و عباد
 استجاب چهارم علم او شیت حق و مرق باطل و او کاشف اسرار معانی بود پنجم حکم او نافذ
 ششم تلقین او کوسل بطلب حقیقی ازینجا است که ستر ابراهیم علی بنیاد با رجای فرماید رب
 اجعل لسان صدق فی الاخیرین یعنی ای بار خدا یا گردان برای من زبان
 راست در امر آخرت بیوم از صفت سه که نه قلب صدق و آن آنکشف آیات غیب نبیها
 است در قلب عارف کامل کل باللباس صور نماییه او در قوت خیالیه او حواه در خواب باشد یا
 در بیداری بنیاسبت هر صورتی با معنی از مفروضه و متکثره یا به ثبوت معانی مجرد از صور و در قوت
 علمیه و قران بر صدق آن ماطوس است که او تعالی فرماید ما کذب الفواد ما رى الی قواه
 لقد رای من آیات سر به الکبری یعنی سخن دروغ نگوید دل راست گوید چیزیکه بیند تا
 نهایت آیت که او تعالی فرماید که بهر سببیکه دید اندل صادق نشانهایی پروردگار خود که بزرگ
 اند را دی گوید این اخبار و آثار مشعر اند بیدین صدق و تلقین صدق قدم صدق ایشان
 است و دلیل دیگر بر ثبوت معانی مجرد در قلب کامل منطوق لازم الوثوق آنست که او سبحان
 در شان حبیب خود فرماید فاحی الی عبده ما اوحی اسمته و مقدمه العزیز بهرام که
 به خبر ثبوت یا به حد تو اتر گردید یعنی در اثبات آن شائبه کمان نیست چه جانشک باشد و جا
 که حدود تو اتر باشد و هر تو اتر را را و این صاحب قدم صدق و لسان صدق و قلب سلیم
 صادق باشد و اگر اطلاق نفس قطع کنست اعتقاد بجا است چنانکه نقل حضرت باغوث عظمی علیه
 که بصدر روایت کامل آمده با وجود این اگر باور نکنند خبر قلنا بوا بایتنا کذا با سکر مدبر

سوره و انزل فی
 سوره

سوره و انزل فی
 سوره

سوره

سوره

علامی نیست الا هم احفظنا من حقد متهم مقصد تو صیح مطلب انگارین کتابت
 که سیمی بد را بنوادری مناقب سیدنا خورشید الثقلین علیهما السلام القادر است دو
 مقصد دارد و مقصد اول که حامل سه صد و یازده حکایت است در مناقب غوثیه فی مناقب
 اولیاء است یعنی درین مقصد سه رشحات است **رشته اول** در بیان مناقب اولیاء و مقدمه
 که پیش از زمان آنحضرت رضی الله عنه بودند و آن هفت ولی اکمل اند و بعضی از آن در اول
 زمانه آنحضرت بودند که حضرت مادر صحبت ایشان استفاوه نمودند و آن چند ولی کامل اند را وی
 اول مناقب فضائل و خوارق عادات و کرامات و برخی از کلام ایشان بیان نموده بعد از آن
 مناقب آنجناب را از لسان صدق ایشان بسنده رسانیده می نگار و تا مصدق مومن را فاذکر
 ایمانا نوشته زاده آخرت گردد بمنه بجمعا این سبعة ذکر مناقب الصدق قدوة الابرار
 زبدة الاخیار و اقف اسرار الهی کاشف انوار نامتناهی عارف بالله فضل
 المتقدمین قبله محققین و همی پیشوای سالکان کسبی محرم راز خفی شایسته قدسی
 قطب مدار شیخ ابوبکر بن ہرار بطایچی رحمہ اللہ علیہ صاحب خلاصہ المفاحرة فی مناقب
 از قدوة العرفاء تاج العارفین رحمہ اللہ علیہ کہ گفت شنیدم از شیخ خود شیخ ابو محمد شبنکے رحمہ اللہ علیہ
 کہ گفت شیخ ما ابوبکر ہرار بطایچی در اہل حال مشہور بود بقطع طریق و بطایح نام موضع است چون بصفت
 و اخلاص توبہ کرد و از ہمہ منقطع شد و دلش آمد کہ خود را تسلیم کند کیسے کہ اورا بحق رساند و آن روز
 در عراق پنج شیخی مشہور بود و پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ را در خواب
 دید گفت یا رسول اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم البسني خرقۃ یعنی مرا خرقة بپوشان حضرت
 رسول اکرم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم گفت یا ابن ہرار انا نبیتک و هذا شیخک یعنی من
 پیغامبر تو ام و اشارت با ابوبکر صدیق کرد و گفت کہ این شیخ تو است و فرمود ای ابوبکر
 بپوشان ہم نام خود را چنانکہ مامور شد پس خیر الرفیق ابوبکر صدیق رضی اللہ عنہ بپوشانید
 اورا جامہ و طاتیہ و دست مبارک بر ناحیہ و بر سر او فرو آورد و گفت بَارکَ اللہ

فیلک بعد از آن پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم فرمود ای ابو بکر هر ار بتو زنده شود من
 از طریق من دستقامت یابد منازل از باب حقایق از دوستان خدای تبارک و تعالی
 بعد از آن مشیخت و عراق تا قیامت بسبب تو مستقیم ماند و نسایم غایت باری
 جل و علی ظهور تو و روزیدن آمد و نفحات الطاف حق سبحانه و تعالی بقیام تو نماند بکتابه بعد از آن
 شیخ ابو بکر بیدار شد و آن جامه و طاقیه هر دو بعینها بر خود یافت و بر سر مبارک شیخ ثوایل بود
 ناپیدا شد و در آفاق کویتا گنبد کردند که شیخ ابو بکر و اصل الی الله عز و جل است پس از هر طرفی
 خلق متوجه حضرت ایشان شد و علامات قرب حق تعالی و صدق اخبار او از باری عزرا سمع متواتر
 و تراوف ظاهر گشته بود و گوید من بار بار بر شیخ ابو بکر می آمدم و می دیدم که شیران گرد و برگرداد
 نشسته اند و بعضی بر پای مبارک شیخ مراغه می کنند و اول کسی که بنیاد مشیخت کرد و عراق بعد
 انفراف مشایخ رسالت و کسانی که در طبقه ایشان بودند و من بلیهم رحمه الله علیه هم او بود شیخ ابو محمد
 رحمه الله علیه گوید دیدم روزی پیش شیخ ابو بکر بن هرار رحمه الله علیه شیر می سخت بزرگ که رخ بر
 خاک نهاده بر سبب مخاطب مرشیخ را چیزی می گفت و شیخ او را جواب می داد چون آن شیر باز
 گفتم بخدای که ترا این مرتبه داد مرا بگوئی که این شیر با تو چه گفت و تو بادی چه گفتی شیخ فرمود شیر این
 گفت که سه شبانه روز است که من چیزی نخشیده ام و گرنگی بر من سخت روز آورده است امشب فوت
 سحر و حضرت حق سبحانه و تعالی بآلیدم آدازی شنیدم که رزق تو ظان بقره است در هاسیه تو
 آنرا خواهی گرفت دلی بتو بدی خواهد رسید اکنون من می ترسم از آن بدی و منیدم که چیست
 من آن شیر را گفتم که در پهلوی راست تو جراحتی برسد یک هفته از آن در و مندانی باز نیکو
 شود و ای شبنکی در لوح محفوظ نظر کردم دیدم که بقره بیرون خواهد آمد سه نفر از ایشان خوانند
 یکی پیش از دیگر به دو ساعت و سیوم بعد از دو یوم بهشت ساعت بمیرد و یکی ازین سه نفر
 شیر را جراحت کند در پهلوی راست و بعد هفته به شود راوی گوید در هاسیه رفتم دیدم
 که شیر پیش از رفته و از هاسیه باز ده نفر بیرون آمده و یکی از ایشان شیر را مجروح کرده

و شیران بقره را می کشید و خون از پهلوی راست او سیرفت شب نزدیک ایشان بایتم
 دیدم یک نفر وقت غروب نقل کرد و دوم بعد عشاء و سوم وقت سحر بعد هفته بر شیخ رفتم دیدم
 که آن شیر پیش شیخ است و جراحت نیکو شده را وی گوید نقل است از شیخ ابوبکر سید احمد
 بن ابوالحسن رفاعی رحمه الله علیه که گفت شنیدم از خال خود شیخ ابومنصور بطایحی رحمه الله علیه
 که گفت ادلی که می گفتا و شدند شیران و ماران - از اهل بطایح شیخ ابوبکر هر ار بود
 سبب آنکه شیخ خواست که از بطایح رحلت کند و در شهر دیگر ساکن شود همه شیران و ماران
 و کواکب و طیور و جن بر شیخ پیوسته آمدند و درخواست کردند باشد العظیم که از رحلت مکن شیخ فرمود
 که مریدان و حجابان ما را تأیید قیامت مطیع خواهند بود و اینها شما را میگویند که و ایشان هر سه
 قبول کردند را وی گوید و منتهی عمر رسیده از بطایح بر شیخ آمد و گفت ای سر من در شط غرق شد
 و من جز آن فرزند سه دیگر ندارم و باشد العظیم که حق تعالی ترا قدرت داده است بر رو
 فرزند من من اگر امروز از گشتی فردا شکایت کنم از تو بخدا تعالی و بر پناه میبرم و بگویم یا رب
 انعم بر شیخ ابوبکر سخت سببت زده و او قادر بود بر رو این و هیچ روزی که پیش شیخ سستی
 سر در مرا نشد که و فرمود ای حورست مرا بینا که پسر تو کجا غرق شده است پس آن عورت
 شیخ را بر کناره شط آورد و دیدند که پسر او مرده بر روی آب آمده است شیخ در آب آمد
 و دست ناگردد تا آنکه پسر او رسید او را بر کتف مبارک خویش برگرفت و بیاورد و مادر او را داد
 و فرمود که بگیر از زنده یافتیم آن پسر دست مادر خود گرفته برد و بهم وی گوید شیخ ابوبکر
 بن هرار رحمه الله علیه از عظماء و قدما شیخ عراق و از اکابر اصفیاء عارفان و صدو
 سادات مقربان و صاحب کرامت ظاهره و مقامات فاخره و سراسر زاهد و بصایر جاهل
 و جلاله عظیمه و احوالات جمیده و افعال خارقه و انفس صادق و هم عالمیه و رتبه سینه و اشارت
 نورانیة و نفحات روحانیه و اسرار ملکوتیه و محاضرات قدسیه بود و تصرف در عوالم و انام و
 قبول تام نزدیک خاص و عام داشت و مرا و را کلامی است نیک عالی و معلوم معارف و

و اسرار و من کلامه رحمه الله علیه حکمت در دلها عارفان بزبان صدق سخن گوید و در دلها
 عابدان بزبان توفیق و در دلها سی مریدان بزبان تفکر و در دلها علما بزبان تذکر و در دلها
 محبان بزبان تشوق و توحید فرد قدم است از حد درت و خروج از اکوان و قطع حجاب و ترک کتبی
 میداند و نمیداند و آنکه باشد بجا همه و علم توحید مباین است مروج و حق را و وجود حق
 مفارق است مری علم توحید را و چون عقل عاقلان متناهی شود و در توحید متناهی شود بکسرت و
 نقوص آنست که با حق بی تعلق باشی و با ذکر با جماع و با وجود با سماع و با تحمل با اتباع **الغیر**
 بگوش پرده پوش بشنو که چنین لی اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم قدس الله سره الاثر
 چه میفرماید گویند شیخ علی شطرنوی در کتاب بهجت الاسرار خود باندا صحیح گمی آرد که شیخ ابو بکر
 بن بهار البطایخی رحمه الله علیه که قطب وقت و سلطان عصر بود پیش از ظهور حضرت
 شیخ الثقلین رضی الله عنه یکصد سال بود شیخ محمد شعبه گوید که خبر گردا پیار شیخ ابو بکر
 بن بهار در مجلس خود روزی در میان یاران خود یاد کرد و احوال اولیاء را بعد از ذکر احوال
 اولیاء گفت سوف یتظهر بالعراق رجل من العجوة عالی المنزلة عند الله و
 عند الناس اسم عبد القادر و مسکنه بغداد یقول قد می هذه علی قبة
 کل ولی الله و یتدین له الا ولیا فی حصرة ای فی عصر قوله ذلك الفرد
 فی وقته ای فی وقت قوله یعنی پسر گفت تحقیق ظاهر شود در عراق مردی از عجم
 که عالی منزلت است نزدیک خداست عالی و نزدیک مردمان نام او **عبد القادر** است و جای
 ساکن شدن او بغداد و او تحقیق خواهد گفت که پایی من اینست که برگردن هر ولی خداست
 ثابت است و گفت فرمان برداری خواهند کرد برای او همه اولیاء و عصر گفتن او دان
 فرد است درین گفتن یعنی هیچ ولی نگفتند و هم نخواهد گفت عبد القادر در گفتن فرد است
 صاحب مخازن گوید از کلام شیخ ابو بکر بهار مذکور معلوم می شود که همه اولیاء زمانه
 بزبان خود مادر فرمان برداری او باشند زیرا که فرمان برداری تعلق به حیات دارد

چنانکه ارواح بنی آدم در روز میثاق اقرار ربوبیت حق تعالی کردند و فرمانبرداری حق سبحانی
 در حیات خود نامی کند مصداق اینست شیخ ابو بکر تدین له الاولیاء فی عصر گفته و اگر مراد
 از کل ولی الله اولیاء زمانه او بود که هر آئینه این ولی اکمل چنین گفته قد ما علی قبا
 اولیاء عصر پس چون چنین گفت معلوم شد که مرادش همانست که گفته شد ذکر
 مناقب با صدق قیوة العرفا صاحب صدق و صفای عشق بالحق
 معنی و اشتقاق زبدة المحققین تاج العارفین ابوالوفاء رحمه الله علیه
 از شیخ علی بن حسین گفته که ده نفر از اولیاء منازل از منازل غیب وارد شدند در زمان
 شیخ تاج العارفین ابوالوفاء رحمه الله علیه اسرار ایشان را در آن منازل اشتراک افتاد
 و چیزهای از آن منازل برایشان منکشف ماند همه جمع شدند بر شیخ تاج العارفین آمدند تا باز پرسند
 از روزان منازل شیخ را یافته در خواب و جمیع اعضاء مبارک شیخ در تبیین مهلیل بود ساعتی
 منظر بودند تا شیخ بیدار شود و اعضاء مبارک شیخ بایشان در سخن آمد و کشف مشکلات منازل
 ایشان بکرد پیش از آنکه شیخ بیدار شود ایشان باز گشتند و من کلامه ذکر خیر است
 که غائب کن ترا از خود بوجود و خلاص دهد ترا از خود بشهود او و ذکر شهود حقیقت است
 و خود بشیریت و هر که ضایع کند حکم وقت خود را او جاهل است و هر که تقصیر کند در آن او غفل
 و هر که ایهمال کند او عاجز و تسلیم ارسال نفس است در میادین احکام و ترک شفقت بر
 و قوف مجاوله سر است نزدیک اصطلاح یعنی از پنج برگشته شدن بنده است به حضور و
 استعراق قاب در بحر مشاهده بغلیه شهود و شیخ تاج العارفین ابوالوفاء رحمه الله علیه از
 اعیان مشایخ عراق در وقت خود و ابلاء عارفان در عصر خویش و از اکابر سادات مرقم
 و اجلیس ابقان اهل صفای و قدیمی را سخن و تقرنی نافذ داشت در عوالم و صاحب قرب
 و تکمیل بود و راست این کار بدو منتهی شد با اتفاق جماعتی از صد و در مشایخ عراق ارد
 برخاستند چنانکه شیخ علی حسینی و شیخ بقا بن بطوطه و شیخ عبدالرحمن طفسونجی و شیخ

با ذرای و شیخ ماجد کردی و شیخ احمد بقلی یانی و غیر ایشان و شیخ را چهل خادم بود از اصحاب حال
 بعضی گویند اول سیکه نام برده شد تاج العارفین در عراق او بود در آنچه میدانم و این
 قول اوست که گفت شیخ شیخ نباشد تا آنکه شناسد از کاف تا کاف پرسیدند که کاف و کاف
 چیست فرمود که حق جل و علا او را مطلع گرداند هر چه در کون است از ابتدای خلق بکن تا مقام
 وقف و هم انهم مسئولون الی غیر ترگوش پر بهوش بشنو که چنین لی اکمل در نشان
 سیدنا غوث الاعظم قدسنا الله کثیره الاعظم چه می فرماید صاحب تکلم گوید در روایت می کنند
 از و شیخ سیکه شیخ ابوالحسن علی بن حسین دوم از شیخ ماجد کردی رحمه الله علیه که گفتند روزی
 شیخ تاج العارفین ابوالوفاء رحمه الله علیه بالای سبزه در وعظ بود که شیخ عبدالقادر
 جیلی رضی الله عنه در مجلس ایشان درآمد و او از روز جوان بود و در همان روز به بغداد آمده بود
 پس تاج العارفین قطع کلام کرد و گفت این جوان را از مجلس بیرون برید همچنان که و شیخ با
 در وعظ شد شیخ عبدالقادر باز درآمد کثرت بعد از خرمی تاج العارفین به بیرون کردن شیخ
 عبدالقادر امر فرمود باز آنحضرت رضی الله در آمد مرتبه سوم تاج العارفین از منبر فرود آمد
 و گفت قوموا ولی الله یا اهل البغداد ما امرت لاجراجه اها تالله بالتعوی
 وغرت المعبودان علی ساه ضیاء حتی قد تجاوزت ذوابها المشرف
 والمغرب یعنی بر خیزید و تعظیم کنید که این علی خداست و گفت ای اهل بغداد امر باخراج
 او نه از بهر امانت او کردم بلکه برای آن بود که تماشاها و ارباشا سند و گفت بعزت معبود
 که بر سر او نوری می بینم که شعاع آن همه مشرق و مغرب گذشته است بعد از آن فرمود یا
 عبدالقادر الوقت الان لنا و سبیر لک یا عبدالقادر کل دیک یصبح و یسکوت
 الا دیک فان یصبح الی یوم القیامه یعنی ای عبدالقادر امر و زرت
 وقت است و درین نزدیکی وقت تو خواهد شد و گفت خروس هر کی بانگ کند و
 خاموش گردد مگر خروس تو که تا قیامت در بانگ خواهد بود بعد از آن سجاده پیرا

و سجده دگانه و عصا و خود بوسی داد حاضران گفتند ای عبد القادر تاج العارفین بیعت کن
 شیخ فرمود بدوست داعی مخدومی شیخ عبد الله یا فعی گوید مراد از داعی مخدومی شیخ ابو سعید
 ابوالخیر مبارک مخدومی است رحمه الله علیه بهم وی در کتاب نشر الایمان خود گوید که چون
 محاسبه متقاضی شد تاج العارفین ابوالوفاء از منبر فرو آمد و پاییه آخر منبر نشست و دست
 شیخ عبد القادر گرفت و لحنیه بدست کرده می گفت یا عبد القادر لک وقت
 فاذا اجاء اذکر هذا الشیبة یعنی ای عبد القادر ترا وقتی خواهد بود که چون آنوقت
 بیاید باید که این پیر را یاد کنی و شیخ عمر هر ار گوید سجد که تاج العارفین شیخ عبد القادر
 داده بود چون آنرا بر زمین می نهادند دانه دانه از خود می کشت که بعد از وفات شیخ
 رضی الله عنه آنرا در بند جاسه آنحضرت بسته بود که شیخ علی هبیتی آنرا برداشت و بعد از
 شیخ محمد بن القا گرفت و آن کاسه که تاج العارفین شیخ داده بود این کراسه است
 با هر داشت که هرگاه کسی خواسته که بدست گیرد از خود میجست و بدست آنکس می آمد
 و شیخ عبد الرحمن طحسینی گوید رحمه الله علیه وی رضی الله عنه بود که تحقیق گرفته است
 از آن نمت را و یاران شیخ تاج العارفین گفتند در یک مدت شیخ عبد القادر بیاید
 در آن حال که جوان بود و سوی ملاقات پیر تاج العارفین ابوالوفاء در بغداد پس هرگاه
 که دید آنرا ابوالوفاء ایستاده گشت برای شیخ عبد القادر و می گفت کسی را که حاضر بودند
 ایستاده نشوید شما برای ولی خداستعالی و بکام مشی کرده سوی او آمد ملاقات می کرد
 و گفت هر که ایستاده است پس گو که بایستد برای ولی خداستعالی پس هرگاه تکرار کرد
 آن سخن را بومی گفتند یا ران وی در تکرار سخن پیر گفت لهذا الشاب وقت اذا جاء
 افقر الیه فیه الخاص و العام و کان اراده قایلا بعد ادعی و رسول الله
 و هو حق یقول قدمی هذه علی رقبته کل ولی الله فتوضع له رقاب الاولیاء
 فنه حصصه ای فی وقت قوله اذ هو قطبهم ممن ادرك منكم ذلك

الوقت فليلزم خدمته يعني تاج العارفين ابو الوفاء گفت مراين جوان را وقتي است
 چون بايد آنوقت پس محتاج شوند خاص و عام در آنوقت سوي اين جوان و چنانستى كه مي بينيم
 او را كه گويند هست در بغداد بر سروران اكابر و راجال كه آن راست گويند هست كه باي من
 اينست كه برگردن هر ولي خدا تعالى ثابت است پس فرود شوند براي او گردنهاي همه اولياء الدين
 و آخرين در وقت گفتن او زيرا كه آن قطب اين همه اولياء هست پس هر كه بايد از شما آنوقت
 را پس بگو كه لازم كند خدمت كردن او را صاحب مختار است قادر بر همه گويد پس مراد تاج العارفين
 از قيد في حصص آنست كه همه اولياء و اولين و آخرين و حاضرين در وقت گفتن قدمي از خانه
 يكبار قدم مبارك را برگردنهاي خود قبول كرده اند و گردنهاي نشان در يك وقت فرود شده است
 نه آنكه هر يك لي در عصر خود كردن خود فرومي كند چنانكه فرشتگان در وقت گفتن استجب
 همه يكبار گي سجده با دم كرده اند اما اكثر اولياء را معلوم نيست كه چگونه ارواح ايشان گردنهاي خود
 دراز كرده اند چنانكه كيفيت روز ميثاق بسا اولياء نمي دانند و ولي كامل مكل كه در مقام قطبيت و ولايت
 كامل تر باشد او ميداند و هر كه ميداند تصديق مي كند چيزي نمي گويد و آنكه مي گويد او بكمال مرتبه
 ولايت مجروده نرسيده است اما بعضي چيال از جهل عالمانه معني تاج العارفين ابو الوفاء را اصلا
 فهم نكرده في عصره راصقت الاولياء مي گويند درين وجه غير موجه احتمال اجتماع ضددين
 لازم آيد و آن محال و لا تجوز است و كيفيت تبين بيشتر گفته اند و كرمنا قبل الصدق
 قدوة الجوان الاسم المطهرين و ناسن كية الانفاس افضل العرفاء شيخ حجاب
 مسلم الدباس رحمه الله عليه نقل است از شيخ ابو الجيب عبد القاهر سهروردي
 رحمه الله عليه كه گفت اول شيخي كه فتح كرد حق تعالى برين بركت او شيخ حماد بن مسلم دباس
 بود رحمه الله عليه و در دباسيت ايشان يعني در و داساب زنبور زباب در نيامدي و فني
 شيخ حماد فرمود بر بعضي بيكه ماليك خليفه را كه احيانا بزيارت شيخ بيايد اسي غلام من
 مي بينم در سابقه از براي تو نصيب از قرب مولي تعالى در درجات عاليه اکنون دنيا را

ترک کن و منقطع شو بحق جل و علی غلام خلیفه این را قبول نکرد از آنکه او را نزد یک خلیفه جایی
 منفرستاده بود و بر رفت و باز روزی دیگر غلام بر یاریت شیخ آمد راوی می گوید من آن زمان
 نزد یک شیخ حماد حاضر بودم شیخ آن کلام را بر آن غلام باز اعاده کرد باز آن غلام امتناع آورد
 از موافقت شیخ فرمود که حق تعالی مرا حاکم گردانیده است در تو تا جذب کنم ترا بسوی حضرت او
 هر نوع که خواهیم و من اکنون برص را امر می کنم تا تمام وجود تو را در گیرد راوی گوید و الله کلام
 شیخ حماد رحمه الله علیه هنوز تمام نشده بود که وجود غلام را تمام برص در گرفت عاقران مجلس
 همه متحیر شدند آن غلام برخاست بر خلیفه رفت خلیفه لطفاً راجع کرده همه گفتند که این را دو
 نیست بعد از آن غلام را از قصر خلیفه بیرون کردند در حال آمدن بر پایی شیخ افتاد و می بوسید و از
 حال خود بر شیخ شکایت می کرد و می گفت که بر خود التزام نمودم که بعد از این موافقت شیخ کنم و هر چه
 بفرماید بران روم شیخ پیر این از تن آن غلام بکشید و فرمود ای برص برو از اینجا که آمدی در جا
 وجود آن غلام صحیح شد و در خاطرش آمد که فردا باز بر خلیفه روم شیخ با نکشت مبارک خویش بر
 پیشانی آن غلام خطی بکشید و گفت این ترا مانع خواهد بود از ورا آمدن بر خلیفه در حال بر جبهه
 آن غلام خطی از برص ظاهر شد بعد از آن آن غلام ملازم خدمت شیخ می بود تا آنکه از جهان
 سفر کرد و یکی از کمل افراد شد نقل است از شیخ ابو العجیب سهروردی رحمه الله علیه گفت
 در بدایت خود و وقتی بر شیخ حماد و باس آمد و شکایت کردم از کثرت مجاهده و بطبی فتح
 یعنی مکث فتح پس شیخ حماد فرمود که فردا بعد از آنکه از درس نخیزی بیماری بر من سببی
 از لبن دان ادندی است کلبن که سر او فراخ است و هیچ لباس خود نگردانی چون بادا شد
 از دهنه بیرون آمد و هیچ تغییر لباس نکردم و در بازار رفتم و سببی از لبن نخردیم بر سر نهادم
 روان شدم در وسط بغداد و اتفاقاً آن روز هر که مرا می شناخت ملاقات شد ایشان
 میدیدند و من هم بران بیئت میرفتم هر گاه که بر می رسیدم نفس نمی گذاشت چنانکه رخن
 بر آتش بگذازد و چون نزد یک و باست شیخ حماد رسیدیم دیدم که منتظر من بر دیستاده

است پس شیخ نظر کرد در من که مال مال شدم بدان نظر و از عقل خود برقم و بر روی نهادم
 و شیر بر زمین ریخت و من تا این زمان در برکات آن یک نظم نقلست از شیخ ابوطاهر
 بن شیخ ابوالعباس احمد بن علی مصری رحمه الله علیه که گفت شنیدم از پدر خود که گفت وقتی
 شیخ حماد بواس رحمه الله علیه در بعضی قریات بغداد میگذشت ابرو را دید سکران بر اسب و از
 شیخ او را میسرود کردان امیر تازیانه بر آورده بر شیخ زد شیخ فرمود یا فرس الله علیه یعنی ای
 فرس حق فراگردان تو این را در حال آن اسب با آن سوار همچو برق خاطف از نظر غائب شد و مجلس
 معلوم نشد که کجاست خلیفه هر طرفه سواران فرستاد از او هیچ خبر نیافتند و جای اثر او ندیدند
 این خبر بشیخ تاج العارفین ابوالوفاء رسانیدند فرمود عزت من له العزة ان فرس جای ترا نگرفت
 نه در بر و نه در بحر و نه در سهل و نه در جبل تا آنکه او را بکوه قاف بردند و بعثت او هم از آنجا شود
 و من کلامه رحمه الله علیه دلهاسته نوع است دلی است که در دنیا طواف می کند و دلی در آخرت
 و دلی مبولی نه در مبولی از آنکه هر که طواف در مبولی کند زندیق شود پاک کن دل خود را باب یقین
 تا عجائب اقدار در و مشاهده کنی و اقرب طرق الی الله محبت اوست و محبت او صفایا تا
 محبت محض روح نشود بی نفس نزدیک فقدان نفس صدق محبت پیدا آید شیخ حماد رحمه الله علیه
 از اجلات مشایخ بغداد بود و از رؤساء اجله ادلاء راه ارشاد که مشهور بوده بجلالت و فضایل
 در بلاد و از اکابر سادات عارفان بود مقامات علیه احوال سنی و تصرفات نافذ داشت در انام
 یا قبول تام و صاحب مقام تکلیف و فضائل و یقین بود اکثر خلایق مریدان او و متابعان او بودند
 و از صحبت او بسیار ان نفع گرفته بر خورداری یافته اند و او یکی از مشایخ شیخ عبدالقادر
 است رضی الله عنه که مدتی در صحبت ایشان بودند الی غیره بگوش پر هوش بشنید که چنین
 ولی اکمل در شان سیدنا عوث الاعظم قدسنا الله بسره الاکرم چه می فرماید صاحب کماله
 گوید از شیخ حماد بن ستم و یاس منقولست که چون نزداد ذکر شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
 می کردند می گفت بر سر او دو علم می بینم که نصب کرده اند از ما سوت اسفل تا ملکوت اعلی

و می شنوم که چادشان بالقاب صدیقانش بانگ می کنند در انق اعلی گویند شیخ عبدالقادر
 در حین جوانی در صحبت شیخ حماد می بود روزی بادوب تمام در خدمت وی نشسته بود چون
 برخواست و بیرون رفت شیخ حماد گفت این عجبی را قدمیت که در وقت وی برگردن بهم
 اولیا خواهد بود و گفت هر آینه مامور شود باینکه بگوید که این قدم من برگردن هر ولی خدا
 تعالی است چون این بگوید همه اولیا گردن نهند و اطاعت کنند گفت از شیخ
 ابوالنجیب سهروردی رحمه الله علیه که گفت از شیخ حماد لباس هر شب آوازی شنیده شدی
 همچو آواز پرخل یعنی آواز گیس شهدا اصحاب او مر شیخ عبدالقادر را گفتند و او آن روز در صحبت
 شیخ حماد بود تا پرسد که این آواز چیست او همچنان که دینی شیخ عبدالقادر از شیخ حماد پرسید
 که این چه آواز است شیخ حماد گفت مراد واره هزار مرید است هر شب ایشان را یادمی کنم و
 از خدا تعالی حاجت ایشان می خواهم و کسی که از اینها بگناید مبتلا بود گناه او را در خواست
 می کنم تا روز توبه نصیب او گردد و کسی از جهان برود و در خواست نماید ویر در عذاب گناه تا
 پس شیخ عبدالقادر رضی الله عنه گفت اگر حق تعالی مرا جامی منزه لای و بد از حق تعالی عهده
 در خواست کنم که تا قیامت مریدان مرا هرگز به توبه مرگ ندهد و مرا بدین معنی ضمان کند که
 من ضامن ایشان باشم شیخ حماد گفت ای عبدالقادر مرا مشاهده شد که حق تعالی ترا این توبه
 عطا کرده که مریدان توبه نمیرند ایضا منته صاحب بیعت الاسرار گوید از شیخ عبدالقادر
 سهروردی مرویست که می گفت در سال پانصد و سیست و سه هجری نزد شیخ حماد بن سلم
 و لباس بودم شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در آنوقت کلمه عظیم می کرد که شیخ حماد گفت ای
 عبدالقادر این چنین کلمه می کنی و از آن نمی ترسی که خدا تعالی بسبب تو خلق را در فتنه و مکر
 اندازد پس شیخ عبدالقادر رضی الله عنه گفت خود بر سینه شیخ حماد نهاد و گفت
 یا شیخ انظر بعین قلبك ما فی کفی مکتوب یعنی ای شیخ ببین بحشم
 دل خود که چه نوشته است در کف من پس شیخ حماد را قدر سه بیهوشی شد بعد از آن شیخ

عبدالقادیر گفت سبازک خوارزمینه شیخ برداشت پس شیخ حاکم و فرمود دیدم در کف ووی
 که او از حق سبحانه هفتاد و هجده گرفته است در آنکه بوسی خلق را در مکر و فتنه ننهد از دین شیخ حاکم گفت
 اسی عبدالقادیر بعد از این موافق ترا باین کلام حکم نمودن هیچ باکی نیست و گفت ذلک فضل الله
 یوتیه من یشاء یعنی اینچنین کلام کردن از فضل الهی باشد که سید هر کسی را که می خواهد
 ذکر ساقب الصدق عارف زمانی کاشف رموز بهائی واقف راز سبحانی عارف
 بالله خواجده ابوالعقوب یوسف بن ایوب بهدانی رحمه الله علیه صاحب خلاصه المفاحره
 فرماید نقل است از بعضی مشایخ کبار که شیخ یوسف بهدانی وقت و عظمی فرمود در مجلس شیان
 و فقیه حاضر بودند هر دو فقیه شیخ را گفتند اسکت فانما انت مبتدع پس شیخ فرمود
 آن هر دو فقیه را اسکتا که احتشاما در حال آن هر دو فقیه هم بر جای خود جان بدادند
 و وقتی پسر عورتی را از بهدان اهل فرنگ گرفته بودند آن عورت گریه کنان بر شیخ یوسف
 شیخ او را صبر فرمود آن عورت هیچ نوع صبر ننیکد و پس شیخ گفت اللهم فک اسیره
 و محمل فرجه یعنی یارب اسیر او را از بند خلاصه و فرج عاجل بخش و فرمود مر آن عورت را که
 در خانه بر دلبهرادر خانه خواهی یافت چون آن عورت در خانه آمد و دید که پسر در خانه است
 تعجب شد و از پسر خبر باز پرسید گفت ای مادر من این زمان در قسطنطنیه در بند بوده ام و
 نگاهبانان مرا نگاه می داشتند ناگاه دیدم شخصی را که وقتی ندیده بودم در یک لحظه مرا برداشت
 و اینجا آورد و بعد از آن آن عورت تعجب کنان بر شیخ رفت شیخ فرمود در کار مولی جل و علا چه
 تعجب می کنی شیخ یوسف رحمه الله علیه قدم را سخ داشت در علوم معارف و دیبیه و فقه ووی
 دینی و باع طویل در احکام شرعی ایضا جمعی از مفتیات خواطر و فعل حازق در تشریف ظاهر و
 در خفا که او بسیار علما و فقه و صلی جمعی شدند و از کلام او نفع می گرفتند و تربیت
 مریدان در خراسان بدو ختم شد و من کلامه سماع سفر کردن است بسوی ولی تعالی
 و سماع رسول حق است و لطایف و زواید فواید غیبی است و موارد و شواهد فتح است

و عواید معانی کشف و سارست او - سماع قوت ارواح است و غذاء اشتیاج - و سبب حیات
 قلوب - و بقا و اسرار جهان سترست و کشف سر و برقی است لامع و انقباض طالع سما
 ارواح بگوشش قلب است بر لبها طرب بشا بده حضور بغیر نفس در هر فکر و لفظی و تدبیری
 و زیدن بازمی و جنبیدن درختی و لفظی هر باطنی در عالم این طائفه را سماع است که از ان
 وله و هجرت و سکر ایشان غلبه میکند و احوال مختلف در ایشان پیدایم آید الی غیر نیز بگوشش
 پر هوش بشنو که چنین دلی اکمل در شان سیدنا عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه چه می فرماید در
 زبدۃ الانام سرار مذکور است گفت ابو یعقوب یوسف بن ایوب بهمانی شنیدم شیخ ابابکر عبداللہ
 بن موسی لقب یحیی که می گفت گویا بی می بینم نزدیک است که زائیده می شود و در زمین عجم مویک
 او را نظیر عظیم است بکرامات و قبول نام نزد کافه انام و می گوید قدمی نه علی رقیته کل دلی الله
 و مندرج می شوند اولیاء و در زمان او تحت قدم او این کسی است که بزرگ شده بوی دبی
 منتفع می شود هر که در می اوست و گفت شیخ عبدالقادر را و او آن روز جوان بود که خلق را
 پند ده و دعوت کن شیخ گفت یا سیدی من مرد عجیبی ام بر نفسی می بخند و چگونه سخن گویم فرمود
 تو حفظ کرده فقیه و اصول فقه و خلاف و نحو و لغت و تفسیر قرآن پس چگونه صلاحیت و غط گفتن
 خلق نداری بالا منبر برو و پند ده و سخن بگو که می بینم در تو عرشی که سر انجام آن نخله شود و
 گفت که تو متصرف است در وجود ملک و بتو مبادات است در وجود ملکوت و تو متصرف است
 در عالم کون درین وقت و ترا تصرف نافذ است در قلوب اولیاء و احوال ایشان و تصرف
 نافذ مرا و از گفتن قدم بامر الله تعالی ذکر مناقب الصدق منزه از همه اهل اینکی
 عارف بی رنگی عالم بیک رنگی قدوة العرفا شیخ ابو محمد شبکی رحمه الله صاحب
 خلاصه المفادیر گوید نقل است از شیخ علی بن حسین رحمه الله علیه که گفت شنیدم از شیخ
 ابوسعید حماد رحمه الله علیه که گفت نگذشتیم در بدایت در حداد و به مگر آنکه شنیدم نوبت
 که میزدند ملائکه در هوا بولایت شیخ ابو محمد شبکی و چادشان بانگ می کردند در آسمان

بسلطنت او دیدم ملائکه را که سلام می کردند برو با احترام و تسبیح تمام فوجها بر فوجها و سران
 زمان از جمیع آفاق عراق همی شوم و گفت ندیدم هیچ بلا می را که از آسمان نازل شد و بر حداد
 بگذشت مگر آنکه پاره پاره شد و دفع گشت و شیخ ابو محمد شبنکی از اکابر شهران مشایخ عراق و از
 اعیان عارفان اهل تحقیق و از اجله اهل تصوف بود مقامات نیک عالی و کرامات بظهور
 نامی و فتح سینه و کشف جلی و انفس صها و قه و آیات خارقه و تصرف نافذ نزد یک خاص و عام
 و قبول تام داشت و صاحب احوال سینه و هم علیه اسرار قدسید و انوار جمالیه بود و هم راوی می
 از شیخ ابوسعید قیلوی رحمه الله علیه که گفت بعضی اهل حدادید که نام موضع می است خانه بنا کردند
 سخت محکم و کار گیران را بغضب بر کار داشتند و مردی را از اصحاب شیخ ابو محمد شبنکی نبرد
 کارشغول کردند و در آن خانه بسےستان و شراب خواران حاضر می شدند و قتی خد شبنکی
 ابو محمد شبنکی را بر آن خانه گذرانما دین آیت بر خواند انا نحن و الله ربنا و الله ربنا
 در حال آن خانه از بالا بیفتاد و قواعد آن ریزه ریزه شد و گفت لا تقبلوا البهائم الا ان
 یشاء الله بعد از آن هر بار که آن خانه را بر می آوردند باز بیفتاد و می و هرگز کسی نتوانست
 که آنجا دیوار بر آرد و من کلامه ملاک سبق بمجالی اصلاح باطن است طمرا قبول حق و حقا
 خلق است از ریت قرب و اعتماد بر حق جل و علا از برای رفع حجب است و اقرب قلوب
 الی الله تعالی و بی است که راضی بفقیر است و باقی را بر فانی اختیار کرده و سوا حق تعالی
 باری را عز اسمیه مشاهده کرده و از افعال خود نومید است و چون عاجز شوی از چیزی از ریت
 ضعیف خود عاجز شود و علماء بالله کفانی اند که بر عهد و ادب واقف اند و تجاوز از آن
 نمکنند مگر باذن الله و انفع العلوم العلم بالله و ارفع العلوم علم بالله است و هر که
 مستغنی شد بغیر حق پس اهل است بقدر حق تعالی و هر که بیاراید باطن خود را بمراقبه و خلایق
 حق تعالی بیاراید ظاهر او را بمجاهده و اتباع سنت و هر که اینی در میان می کند که بیرون
 می آرد او را آخال از حد شریعت پس نزدیک او مرو و خذر کن از صحبت کسی که بتعلیم در پیست

تاریخ
 ۱۲۹۰
 ۱۲۹۱

ساکن شد و هر که بنفس خرم دستغنی است بدانکه او از معرفت نفس جاہل است و هر که دعوی
 سری کند با حق تعالی و حفظ ظاهر او شاہ نیست بران بدانکه او مستہم است در دین و هر که
 بینی از نفس خود راضی شد یعنی ترک مجاہدہ کرد بوقت خود ساکن گشت پس بدانکه او مخدع
 و مکار است نسال اللہ الکریم السلامۃ العزیز لکبوش پرہوش بشنو کہ چنین فی اکل در شان
 سیدنا خورشید الاعظم رضی اللہ عنہ چہ می فرماید صاحب کتاب بہ قادریہ گوید شیخ ابو محمد شنبلی
 رحمہ اللہ علیہ از اولیاء شیعہ مین است کہ پیش از ظهور آنحضرت فارضی اللہ عنہ بمقدار صد سال
 پیشتر خبر میدہد از کمال ولایت آنحضرت یعنی در زمانہ خود از صفاء خود و از اطلاق الہی گفت
 الشیخ عبد القادر شریف عجمی لیکن بعد از دیکون ظهورہ فی القرب
 الخامس و ہوا و تاد الصدیقین و او تاد الاولاد و اعیان الدنیا و
 اقطاب الزمان و یقول قد می ہذہ علی مرتبہ کل ولی اللہ یعنی شیخ عبد القادر
 شریف است و عجمی کہ در بلاد عرب سید را شریف می گویند و او بہ بغداد مسکن می نماید و ظهورش
 در قرن پنجم باشد و او یکی از او تاد صدیقان و اعیان دنیا و اقطاب زمان است و او کلید
 قد می الی آخرہ خواهد گفت و گفت سرانجام عراق مرد می از عجم پیدا شود و او نزدیک خانات
 و نزدیک خلافت بلند مرتبہ باشد و نام او عبد القادر باشد و مسکن دی بغداد بود و او کلید کوز
 گوید راوی گوید این شیخ پیش از ظهور آنحضرت بودہ یعنی صد سال پیش از ولادت آنحضرت
 خبر دادہ و خبر دادن ایشان دلیل در صدق مقال و کمال ایشان است ذکر سابق الصدق
 کاشف سر الصدق منجی حقایق و تار معارف شکار زبدۃ العرفا
 شیخ عقل منجی رحمۃ اللہ علیہ صاحب خلاصۃ المفاحزہ گوید نقلست از بعضی اہل علم
 کہ شیخ عقل منجی زفتہ با جماعتی از مریدان شیخ مسلمہ زیارت دی بیرون آمد چون
 باب فرات رسیدند ہر یک سجادہ بر آب نهاد و کذا را شد و شیخ عقل سجادہ بر آب نہا
 و در آب فرو رفت و بر کنارہ دوم بیرون آمد چنانکہ ہیچکسی را معلوم شد و ہیچ چیز از

از آب تر نشد این حکایت شیخ مسلمیه رسانیدند فرمود که شیخ عقیل از خواصان تحقیقت
 است و او را طیار هم می خوانند از آنکه چون خروستی از قریه خود انتقال کند بر بناره
 برآمد و در هوا پلیران شد و همه خلق می دیدند باز چون در بنج می آمدند شیخ را و بنج
 می یافتند و وی یکے از آن مشایخ است که شیخ ابو الحسن قریشی فرموده که چهار شیخ را
 دیدم که در قبور تصرف مثل تصرف اعیان می کردند یکی شیخ عبدالقادر و دوم معروف گرجی
 سیوم شیخ حیات چهارم شیخ عقیل بنی رحمه الله تعالی علیهم راوی گوید شیخ ابو الخیر بن زکی
 قریشی گوید که شنیدم از پدر خود که می گفت وقتی شیخ عقیل بنی در بدایت خود پخته نذر
 از مریدان شیخ مسلمیه که صاحب احوال بوده رفتند در غاری و هر یک در آن غار عبادت
 خود در زیر زمین فرود و نشست ناگاه بعضی از مردان غیب در آن غار پیدا شدند و
 عصا هر یک را از پیش او برگرفتند چون نزدیک عصا شیخ عقیل آمدند همه جمع شدند و
 برکنند نتوانستند چون این خبر به شیخ مسلمیه رسید فرمود که آن مردان اولیای زمان اند و
 هر مردی که عصا از پیش برگرد از صاحب آن عصا مقام رافع داشت هم از بهر آن نتوانست
 که برگردد و هیچ یک از ایشان را مقام شیخ عقیل نبود پس عصاها را نتوانستند که برگرد
 و هم راوی گوید نقل است از شیخ ابوالمجد مبارک بن احمد فرادی رحمه الله علیه که گفت وقتی
 بن خدمت شیخ عقیل منجی حاضر بودم و نزدیک او جماعتی بود از صالحان در دامن کوه یکی
 پرسید یاسیدی علامت صادق چیست فرمود اگر این کوه را بگوید که بجنب در حال
 در جنبش آید دیدم که کوه در حرکت آمد باز پرسید یاسیدی علامت مستغرق چیست فرمود
 اگر امر کند و حوش بر و بجزر که جمع دهند بر آئینه طاعت کنند راوی می گوید هنوز سخن شیخ
 تمام نشده بود که دیدم که تمام فضا صحرای و حوش پر شد و ماهی گیران خبر کردند که آن
 ساعت در شطرات تمام ماهیان بر روی آب آمده بودند باز از خدمت شیخ پرسید
 یاسیدی علامت آنکس که مبارک است بر اهل زمان خویش چیست فرمود اگر این صخره

را بیای ز نداب بدر آید و پایی مبارک در آن محضره ز چشمهای آب روان شد
 بعد ساعت آن محضره همچنان شد که در اول بود من کلامه معرفت در اعمال مرضیه
 هست و بیودیت در مأموره و ملاک امر خوف هست عارفان را و خوف عارفان
 از آنست که یافته شود از ادب ایشان و در اعمال بارمی حل و علاء خوف اولیا از آنست
 که یافته شود هوای ایشان در امر حق تعالی و خوف التقیا از آنست که یافته شود بغیر
 ایشان در رویت خلق اگر خلق را در میان بینی دکار از به ایشان کنی شرک آورده باشی
 و اگر قادر شوی بر خلق و سازعت کنی سوی خلق خود اظهار کرده باشی بگو الهی گم کن مرا
 در معرفت عظمت خود و نگاها مرا از خلق چون فضل حق بجز علا به بینی بگو الهی این همه
 فضل تست من چه شایان اینم عبودیت در خضوع بود و توحید و رانکه خود را بنده دانی
 و در بند چیز کسی نباشی و از و بغیر او نپردازی و چون هیبت حق تعالی بر دل مستولی
 شود او را گویند قل الله ثم در هم فی خوضنهم یلعون به حجابده هوای نفس معرفت حق حاصل
 کنی و بخروج از خلق توحید عزوجل است طریق ما جدست و کد تا آنکه راه بیایان
 رسد و مقصود حاصل شود و یا هم در آن راه جان بر سر این کار کنم و با در و میرم
 و هر که طلب کند نفس خود را حالی و یا مقامی پس او دور است از راه معرفت و کم کردن
 بجا و تاسف در مقام سلوک نشان خذلانست لغو و با الله منها یعزیزه بگوش پریش
 بشنود که چنین ولی اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه جمعی فرماید خطاب
 مخازن گوید از جمله اولیا که پیش از ظهور و پیش از گفتن قول قدمی الی آخره خبر میدهند
 شیخ عقیل مخفی است در بیجته الاسرار شیخ علی شطنوفی گوید که شیخ ابوالمجد مبارک گوید
 پرسیده شد پیرا عقیل مخفی روزی از قطب آنوقت پرس گفت هونی وقتنا
 بمكة لا يعرفه الا الاولیاء و سیظهرهمنا و اسناد الی العراق و قال
 فتی عجمی شریف بتكلم علی الناس ببغداد و يعرف کراماته الخاص

والعام وهو قطب وقته يقول قد می هنده علی مرتبه کل ولی الله و
تضع الا ولیاء مراقبهم ولو كنت فی زمانه لوضعت له راسی
ذالك الذی یتقع الله به من صدق بکرامته مرسل الناس
یعنی شیخ عقیل می گفت آن قطب در وقت ما در کیه موعظه است نمی شناسد اما اگر
اولیا و کبار روز و دست که ظاهر خواهد شد جوانی اینجا اشاره کرد و سوی عراق که عجبی
است که سید است که سخن خواهد کرد مردمان را در بغداد و گفت بشناسد کرامات
او را خاص و عام یعنی اولیا را الله و سایر الناس و گفت آن قطب است که در وقت
خود بگوید که پایی من اینست که برگردن هر ولی خداستعالی ثابت است و به بند همه
اولیا اگر در نهان خود را و اگر من در زمان اومی هشتم هر آئینه سر خود را به بنم برای
او که قطب است آنکه نفع دهد خداستعالی سبب آن هر کسی را که تصدیق کرد او را بکرامات
ومی از همه مردمان صاحب محازن گوید ای عزیز از کلام شیخ عقیل سخنی معلوم می شود که نزد
آن ولی همه اولیا و متقدمین و متاخرین گردنهای خود نهاده اند از آن ولی تضع
الا ولیاء رقابهم گفت و کلام خود را مقید بر نامه ساخت والا ولیا بلام استغراق
و ذکر کرده پس باین لام جنس همه اولیا اولین و آخرین در قول قد می در آمدند و برای اظهار
خود ولو كنت فی زمانه لوضعت له راسی گفته پس این کلام می نیز دلالت
بر اثبات قدم آنحضرت بر گردنهای همه اولیای می کند زیرا که روح آن ولی در جماعه ارواح
اولین و آخرین خود است اما چون نظری بر کمال ولایت آنحضرت افتاد متنی داشت
و بار زد و گفت که اگر می بودم در زمان او هر آئینه می نهادم سر خود را برای او یعنی کسیکه
این مقامات عالی دارد و در زیر پایی او گردن بیاورن چه عجب است بلکه باید که سر خود
ببندد برای این متنی و آرزو لو كنت فی زمانه لوضعت له راسی گفته نه بر آ
حصریت اولیا از زمانه گفته اگر مراد آن ولی مذکور چنین بودی هر آئینه بلام استغراق

نگفتی بن چنین گفتی تضع اولیاء عصره او زمانه رقابهم یعنی به نهاده اولیاء
زمانه او گردونه های خود را پس از گفتن ولی تضع الا ولیاء بلام استغراق معلوم میشود
که مراد وی از لیاء زمانه نیست که لام جنس بر تمام افراد دخول خود را شامل است و درگاه
و هو قطب بالتوین بغير اضافت گفته و این تئوین برای تعظیم است امی هو قطب بک عظیم
و دقته مقول فیه است مر یقول را و این جمله صفت قطب است پس معنی کلام شیخ عقلی بنی
اینست که آنجوان قطب عظیم است که در وقت خود بگوید قول قدمی الی آخره و هو قطب
و دقته باضافت خواندن جمله بقول راستحسن محل نیست که بر عالم بخوی نیکو ظاهر است
و منه درجه الاسرار از ابوسلیمان بن داود بن یوسف بن علی بن محمد بنی الشافعی
رحمه الله علیه منقولست که گفت روزی نزد شیخ عقلی بنی شمس بودم که کسی نزد وی
تذکره کرد که زکریا و جوان عجمی شریف النسب که نام وی عبدالقادر است بسیار
مشترک شد شیخ عقلی در جوابش گفت اموره فی السماء اشهر من امرا فی الارض
و ذلك الفتی الرفیع العلی المدعو فی السماء بالبا زالاشهب
و سیفرد فی وقتہ و سیصیر الیه الاکهر و یصدی عنه فی عصره
یعنی امر وی در آسمان مشهورتر است از امر وی در زمین و آن جوان بزرگوار
است و بلند است که خوانده باشد او را در آسمان ببالا الاشهب و قریب است که
سفر و خواهد شد و در وقت خود و قریب است که خواهد رسید بسوی وی امر و حکم
و صادر خواهد شد آن حکم از وی در زمان گفتن وی و اگر مناقب الصدق
عارف باری عاشق ساری حافظ و قاری مظهر حق شیخ علی
بن وهب بخاری رحمه الله علیه نقلست از شیخ فقیس بن یونس شافعی
رحمه الله علیه که گفت وقتی مردی مغربی نام او عبد الرحمن بن احمد شبلی بیاید
و پیش شیخ علی بن وهب سه تنگه زر بنهدا و گفت یا سیدی این از صنعت

مست مقرر کرده پس شیخ فرمود مرا حاضران مجلس را هر که او ندی از شماس دارد که بسیار
 برین ایشان رفتند و ادانی بسیار از طبقات و طاسها و غیر آن بیاد دارند و اندرون را
 شیخ نهادند بعد از آن شیخ برخاست و یکبار گذر بر آن ادانی کرد و در حال بعضی ادانی زین
 شدند و بعضی نفرگین کرد و طاس که بر حال خود بماندند فرمود هر کسی آوند خود ببرد و گفت
 مر عبد الرحمن را ای فرزندی حق سبحانه تعالی شانه این همه ما را بداد و ما این همه را ترک کرده
 حاجت نیست ما را بسه تنگه تو را وی می گوید پرسیدیم از شیخ سبب اختلاف ادانی چه بود
 فرمود آن زمان که من گفتم هر کسی آوند خود که بیاد و پس هر که بی توقف و بی هیچ و حال
 رفت و آورد و آوند ازین شد و آنکه در فکر شد و در خود جرح یافت آوند او نفرگین
 شد و در نفر بوده اند که بر ما اعتقادند هستند و بدگمان بودند آوند ایشان بر حال خود
 بماند را وی گوید شیخ علی بن وهب کوید روزی خواجه خضر را دیدم که فرمود ای علی
 برای نفع خلق بیرون آ تا از تو ایشان نفع گیرند من درین کار درنگ کردم اما اینست
 ابو بکر صدیق راضی الله عنه در خواب دیدم او هم مرا فرمود که خواجه خضر گفته بود و طاسیه
 مرا بپوشانید چون از خواب بیدار شدم آن طاسیه بعینه بر سر خود یافته هم درنگ کردم
 دوم شب پیغامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم را در خواب دیدم آنحضرت هم مرا همان فرمود
 که ابو بکر فرموده بود بیدار شدم غریبت کردم بر آنکه برای نفع خلق بیرون آیم آخر
 شب در خواب رفتم حضرت عزت را در خواب دیدم که از عنایت این خطاب میکرد
 ای بنده من ترا از اهل صفوت خود گردانیده ام در زمین و ترا در جمیع احوال بتابید خو
 موید کردم و از برای شفقت و رحمت بر خلق ترا فرستادم بیرون آئی بر خلق و حکم کن بر
 ایشان بد آنچه تعلیم کردم ترا از حکمتهای خود و اظهار کن میان ایشان از آیات ما که بدان
 ترا موید گردانیدم شیخ فرماید چون بیدار شدم و بیرون آمدم خلق برین هجوم کردند و از
 هر جای برین جمع آمدند پس تعلیم خلق با مر حق مشغول شدم را وی گوید از اجل

مشایخ عارفان است که صاحب قبح سنی در کشف جلی بوده و کرامات ظاهره و احوال فاضله
 و تکمیل داشت و علم و فضل و تواضع بسیار از او ظاهر شد من کلامه هر کراحق تعالی دوست
 دارد و ارادت خود در دل او ساکن گرداند و مرید محب طالب است و شوق در دل او
 غالب و تشوق مراد را غالب و مراد محبوب را مطلوب است ما خود و سلوب و بسوی آن خجسته
 مجذوب و بر و شوق غالب است از آنکه واجب است چیزی را که طالب است و سفر آخر شد
 و منزل رسید مسافت بعید را طی کرد و به پیچید و نفس را از گمراهی و نجات یافت و
 نظر از کمونات برداشت و هرگز بدان التفات نه نمود ای عزیز بگویش بر هوش بشنو
 که چنین ولی اکمل در شان سیدنا عیسی الا عظمی رضی الله عنه چه می فرماید نقل است
 از شیخ صالح معمر بن عبد المجید شیبانی از شیخ قیس بن یونس الشامی رحمه الله علیه که میگوید
 روزی بر پیر شیخ علی بن وهب جماعتی از فقرا آمدند پس گفت شیخ ما را بشناز از
 کجا آمدید گفتند از عجم آمدیم گفت از کدام عجم گفتند از کیدان گفت ان الله تعالی
 قد نور الوجود بظهور رجل منكم قريب من الله اسمه عبد القادر
 منظره فی العراق بقول ببغداد قد می هدیه علی رقبه کل ولی
 الله تعالی و قسم اولیا عیسی یعنی هر دو را بدانند که گویند که پیرا
 شیخ علی بن وهب گفت بدرستی که خدا تعالی تحقیق روشن می گرداند عالم را بطور
 کردن یا بطور شدن مردی از شما که نزدیک است از خدا تعالی و نام او عبد القادر
 است و جای ظهوری در عراق است بگوید در بغداد که پای من اینست که برگردن
 بیرونی خدا تعالی ثابت است و اقرار خواهند کرد اولیاء زمانه او بفضل وی پس
 از کلام شیخ علی بن وهب نیز صریح معلوم می شود که اولیاء متقدمین و متأخرین در
 قول قدمی آه در آمدند و کردهای نمودند و نهاده اند زیرا که شیخ مذکور هرگاه بکشف خود
 مقامات عظیمه آنحضرت را مشاهده کرد و بقوت صفاء باطن خود بر لوح محفوظ نوشته بود

که فلان ولی بنام عبدالقادر از کیدان پیداشد در بغداد نزول فرموده قول قدیمی خوانند
 لهندای اولیا زمانه آنحضرت را شنید آن کرد و گفت تقدوا اولیا و عصره و مفعول تقدوا محذوف
 داشت اسی تقدوا اولیا عصره بفضایه و گفت ان قوله بامر الله حق وان جميع الاولیا
 المتقدمین والمتأخرین بذالك قد حوا اعناقهم یعنی به رستگاری گفتن آن
 بامر خداست و بد رستگاری اولیا و متقدمین و متأخرین بسبب امر حق تعالی گردنهای خود فرو
 کرده اند صاحب مخازن گوید بغیر از اقرار اولیا زمانه حجت قومی و بران علی است که در اقرار
 اولیا هیچ شائبه کذب نیست اما جمال بی نوال این عبارت را اصلاح فرمودند و بجهت سازند که
 مراد از کل ولی الله اولیا زمانه اند و حال آنکه معنی عبارت که مذکور است همین مراد شیخ علی بن بابویه
 است و اگر مراد شیخ مذکور از کل ولی الله اولیا زمانه بودی هر آئینه این نوع گفتی کضع
 اولیا عصره ز قایم نیست نهند اولیا زمانه او گردنهای خود را پس چون چنین
 نگفت معلوم شد که مراد شیخ همانست و دیگر هر که طالب علم و مستعد وقت باشد از خوب بنا
 و انصاف خواهد کرد ترکیب چون است لله در شهر من النصف ایضا منته صاحب
 بهجت الاسرار بسند صحیح می آرد که شیخ علی بن وهب از عظمای عارفین و از ائمه سابقین
 است میفرماید الشیخ عبدالقادر احد من اعیان الدنیا و احد من افراد الاولیاء
 و قال الشیخ عبدالقادر من تحف الدنیا الشیخ عبدالقادر من هدایه
 الله فی الدنیا فی الکلون و قال طوبی لمن برأه و طوبی لمن جالس و طوبی
 لمن مات فی بیام الشیخ عبدالقادر و طوبی لمن اقتدی بالشیخ عبدالقادر
 یعنی شیخ عبدالقادر یکی از اعیان دنیاست و شیخ عبدالقادر یکی از افراد اولیاست
 و شیخ عبدالقادر از تحفه های دنیاست و شیخ عبدالقادر از هدایت خدا و عز و جل است در جو
 عالم و گفت خیر و خوشی با و مر کسی را که دید او را و خوشی با و مر کسی را که مجالست کرد و مجلس او را
 و خوشی با و مر کسی را که مرد و در زمان شیخ عبدالقادر و خوشی با و مر کسی را که اندک از کبر و بزرگی او

ذکر مناقب الصدق کاشف اسرار الهی اقیق را از کماهی شیخ غزاز
 بطایحی رحمه الله علیه در کتاب بجهت فضایل حضرت مذکور است و نقل است از شیخ
 ابوالمنظر عبدالسمیع رحمه الله علیه که گفت وقتی خلیفه بغداد شخصی را فرستاد بر شیخ غزاز
 تا شیخ از بطایح در بغداد آید تا خلیفه بزیارت شیخ شرف شود چون شیخ در دینار قصر خلیفه
 در آمد نظر کرد و در پروای که فرموده بود ندیده و در حال پاره پاره شد چون هر دو
 جمع شدند شیخ فرمود مر خلیفه را که ملک عجم قصد تو خواهد کرد و بالشکر که تو طاقت آن نداری
 و دیگر بر پیشکش ترا ملک گردانیدم بر شکر او که تمکین و اوم ترا برد و بعد مدت اندک ناگاه
 ملک عجم پیدایش بالشکر عظیم پس حال پنهان شد که شیخ فرموده بود و ملک عجم اسیر گشت چون
 در بغداد و در بند بود بعد از آن مالک افرادان قدیه دادند و او را را کمانیدند چون شیخ منصف
 رحمه الله علیه را خبر کردند از نظر کردن شیخ غزاز در آن پاره پاره شدن آنها شیخ
 مسرور فرمود که ببرکت انفس شیخ غزاز حجب آسمان پاره می شود و همین مهتاد
 زمین طی می گردد و استار چگونه پاره نشود و هم راوی مذکور می فرماید از شیخ ابومر اسماعیل
 بن ابی البرکات واسطی خادم شیخ غزاز رحمه الله علیه که گفت شنیدم از شیخ خود شیخ غزاز
 که میفرمود در بدایت بر من حالی وارد شد که چهل روز در آن مستغرق بودم بعد که
 بین الامرین تمیزی کردم و خوردن و آشامیدن در میان نبود بعد چهل روز بحسب
 باز آمدم پس بعد از آن نفس خود غافل شدم بعد از آن بحکم عادت قدیم باز آمد نفس
 من آرزوی کردن آن گندم سخن ماهی بریان و آب شیرین در او ندن و سرخ و من آن زمان
 بر کناره شط بغداد بودم ناگاه دیدم در میان لجه سه ماهی سیاه شاکنان پیداشدند و بر
 پشت یک نان گندم و بر پشت دیگر سه ماهی بریان و بر پشت دیگر سه ماهی آوندن و سرخ
 آن هر سه ماهی بنامند بسوی من و آنچه بر پشت ایشان بود پیش من بهمانند چنانکه
 آدمی پیش آدمی بنهد پس هر سه ماهی باز و دیدند در آب نشستند خواستم آن مان را

تناول کنم چه بینم نان گندم سپید گرم چنانکه دود از و بر میخاست پس نان را با ماهی
 بریان بخورم و آب از آن اوذنوسخ بیا شامیدم نیک شیرین چنانکه در دنیا هرگز
 نچشیده بودم من از آن طعام و آب سیراب شدم و عشر آن هنوز گم نشده بود و باقی عین
 گذاشتم روان شدم و من کلامه غفلت و غفلت است یک غفلت رحمت و دوم غفلت
 عذاب رحمت اما غفلت لطف و رحمت کشف عطا است تا این قوم غفلت و جهل حق سبحانه
 تعالی مشاهده کنند و غافل شوند بجهل که از عبادت بجا نیاورند و مکر فرایض و سنن و از مراعات
 سر غافل باشند مگر از مراقبه و ارادات همیشه و اما غفلتی که از عقوبت است اشتغال بینه
 است از طاعت بمعصیت یا التفات او بر دیت کرامت غافلان عن الاستقامت فی العباد
 و عارف خایف بود از زوال نعمت و خایف بر سر از نزول وعید و منشا خوف از ملاحظه
 سلطوت عدل حق است حل و علا و منشا رجاء از ملاحظه رقت فضل او و تمکلف از رجاء
 باشواق است نزدیک ظهور سلطان حقیقت که دست بدامان مشاهده در زنده و غیر آن
 معبود نداند و یقین بپیشناسد که حادث قدیم را در اک تواتر بگویند بصفتا معلوله و و کلمات
 بسوی آنحضرت با جزم معرفت و بطیر است و کمالات محبت که در سر پرده حرمت سرگردان
 و مجذوب با نور قدس بسوی انس است و ارادت تحویل قلب است از همه چیز بخیال و آنچه نیز
 و تصوف جلوس است مع الله بلا هم و تجرد با رفته است که بسوزد بقایار او محو کند رسوم و
 عادات و نگاهدارد از رویت خلق و و صفوری است روشن مقبول به پیمان اشتیاق
 که محترق شود از بقایا و لایح شود بر سبک آمار او و محبت کاسی است که در اسرار انش فیروز
 الکلام شیخ عز از رحمة الله علیه اذ اکابر شیخ عراق و اهل جنتی و اعیان و اهل عارفان و
 اصفیاء و مقربان اهل صفوت بود کرامات ظاهره و احوال فخره و انعام صادقه و احوال فخره
 و مقامات علیه اسرار قدسیه و سرایر موفقه و بهایر مشرفه و معارف شریفه و حقایق لطیفه و منج
 سنی و شرب سنی و مقارن رفیع و در محضر قدس و نهاد و محض و در بساط انش قدم را سنج

و تمکین واسع و باع طویل در تصرف و تصرف نافذ داشت و مناقب او مستغذ است از جمیع
 کثرت فتنها از بعضی ترنگوش برپوشش بشو که چنین ولی اکمل و نشان سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه بنظر اعلی است صاحب نسابه قادریه گوید چون هجدهم سال عمر حضرت سیدنا غوث الظفر
 سید عبد القادر جیلانی رضی الله عنه بغداد قدم نزول فرمود و همان تاریخ مذکور شیخ عزیز بیک
 که از شیخان بنی بغداد کسل افرا بود و در بغداد داخل شد و از اشیای عجیبی شریفی اسماء
 عبد القادر و الله یقول الحق هو هیک البیل یعنی تحقیق در بغداد و در جوانی عجمی که سید است
 نام وی عبد القادر است و قسم بوجدت او تعالی که خواهد گفت کلمه حق را یعنی قول قادی آخره را
 داوادی راه است که راه بنیاد کمران را نیز در کتاب بجهت البلیق دیگر مذکور است و ذکر
 مناقب الصدق عارف بر نور کاشف بر حضور سخیل یانی خیر السالکین
 اولیس القرنی رحمه الله علیه نقل است صاحب مناقب غوثیه گوید شیخ عبد الله محمد
 بن علی الابدلی آورده که امیر المومنین عمر فاروق و امیر المومنین مولانا علی کرم الله وجهه
 و رضی الله عنهما از حضور سرور عالم سید الانبیاء احمد مجتبی و محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم
 مامور شدند که بعد از من پیش طایفه منی اولیس قرنی بروید و پیر این من را که امانت اوست
 بدو سپارید و برای امت من از دو دعا خواست را وی گوید بموجب امر شریف آنحضرت
 علیه السلام هر دو صحابه کرام بعد آنحضرت عازم آنجا شدند و پیر این مبارک را با خود بردند چون
 بوادی اراک رسیدند دیدند که قرنی در سجده است و تضرع و اقبال مشغول است بعد از آن
 هر دو صحابه کرام سلام در دادند و خواست بر سجده برداشت و جواب سلام بایشان داد
 و پیر این مبارک را با او تمام از دست امیر المومنین علی کرم الله وجهه گرفت و بر سر گذاشت
 و در برگرد و گفت بحسب نبی موده سلطان الانبیاء و الرسل صلی الله علیه و آله وسلم در سجده بودم و
 درخواست شفاعت تمامی عصات امت میکردم شمارنگ نکردید تا همین بخشیده می شد
 و صاحب سفینه الاولیا محمد و اراک شکر گوید نام شریف ایشان اولیس است و وی از اهل

بنجد بودند و قرن قبله است که ایشان منسوب اند بدان حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم
 ایشان را بنجر النابعین ستایش فرموده اند و ایشان در زمان پیغمبر خدا بودند لیکن از دو سبب طاعت
 آنسرور عالم نیستند یکی سبب خدمت مادر که پیری بکمال داشتند و دیگر از نهایت غلبه حال و
 ایشان شتر بانی کرده مزد آنرا بشفقات خود و والدہ خود می نمودند و بجهت موافقت آنحضرت صلی الله
 علیه و آله و سلم که در جنگ احد و ندان مبارک شهید شده بودند چون معلوم نبود که کدام دین
 مبارک بودند اندامهای خود را تمام شکسته بودند چون پیغمبر صلعم وصیت کرده بودند که خرقه را باو
 رسانیده بگویند که اُمّت مرا دعا کن امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه در ایام خلافت خود با امیر المؤمنین
 علی رضی الله عنه خرقه مبارک را نزد او پس برده در حواست دعا بجهت اُمّت نمودند گویند که بدعا
 ایشان حق تعالی بعد و موی کوسفندان قبله بجهت و مضر که در عرب سیح قبله آنقدر کوفته شد
 نداشت از اُمّت پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم بخشنید ابوصیاحی بخشی رحمة الله علیه در سکت سلوک خود
 گوید او پس قرنی قبله زنده بالبعین و قدوه اربعین و آفتاب بنان و نفس رحمان بود کرات
 خوابه ثقلین و دوسوی یمن کرده و گفتی ای کاجدر ایح نفس الرحمن من جانب الیمین
 در خبر است که فردا قیامت بنقاد هزار نفر شتم بچو صورت او پس در وجود آید تا او پس
 در میان ایشان شده بصرات در آید ندا کنند او پس در دنیا مارا تواری پرستیده است
 و آنجا در اجزما کسی شناخته و او آنجا جزما کسی را شناخته امروز باید که او را جزما کسی
 شناسد گویند فردا خواجه عالم صلی الله علیه و آله و سلم را کوشک برون آید چنانکه کسی
 مر کسی را طلب کند او بطلبه خطاب آید کرامی طلبی گوید او پس را ندا آید او را در دنیا ندیدی
 اینجا هم بینی گوید الهی او کجا است فرمان آید او فی مقعد صدق عند ملیک مقتدر
 گوید چو نیست که او میخواهد که مرا بپند فرمان رسد ای محمد ترا از برای ما پسند کسی ما را دید ترا چه
 بیند و دیدن تو بے حاجه بود و دیدن بی توجه زیان دارد و هم را وی غلو تر باید
 چون نزدیک رسید حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و سلم ازین عالم در این عالم

خیمه زند پرسیدند یا رسول الله مرقعه تو بعد از تو بکبه دهند گفت با و پس بعد از آن
 ناردق و علی رضی الله عنهما طلب او برون کردند و نشان او می پرسیدند گفته او
 می کند و شتران مردمان میچرانند و در صحرا میماند و هیچگاه در آبادانی نیاید بعد از طلب بسیار
 او را و جویای یافتند و مرقعه حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم بدو دادند و گفتند
 قرآن چنین است این را بپوش و وقت پرشیدن این مرقعه می باید که است مرا فراموش
 نکنی و توبه بستی و در گوشه برنت و می گفت خداوند مرقعه پوشش تمام است محمد صلی الله علیه
 و آله و سلم این تپه بخشی در سرا و فرو خواهد زد که بعضی از است محمد بن بخشیدم گفت نه تمام نخواهم
 آورم درین گفتگو بود که عمر و علی رضی الله عنهما نزدیک آمدند که درین گوشه چپ می کنند چون
 ایشانرا دید گفت افسوس تعجل کردید و مرا از وقت من پس وقت گردانیدند و گریه این مرقعه
 پوشش می تمام است محمد صلی الله علیه و آله و سلم حق همین نه بخشیدی چون عمر و اسد الله
 بخشیدم باطن عفت درجه او را بدیدند گفتند کسی باشد که این خلافت را از من رایگان بستاند
 بعد عمر گفت ای او پس چرا در عرب نیامدی و رسول اکرم را ندیدی گفت شما ویدیدید گفت
 که ما هر وقت در آنحضرت بودیم گفت دیده بودید که دندان مبارک شنبه شد گفتند دیدیم
 گفت چرا دندان خود را سالم داشت بعد از آن دندان خود را اندک برهم زد آن
 او شکسته بود پس موافقت آنحضرت که بدان دندان که شکسته است درین داخل بود
 پس عمر گفت مراد عا دکن گفت هر روز در شهر بخبرای اللهم اخضر لى و للمؤمنین
 می گویم درین دعا تو هم داخلی چون زانی بگذشت مرقعه پوشید و ایشانرا معذرت کرد
 و گفت رحمت دیدید باز گردید آمدن قیامت قریب است و بسیار خلق را و آن
 شعول گویند هیچ وقت او شب نخفتی و گفتی هذه لیلة القیام شب دیگر
 گفتی هذه لیلة الركوع شب دیگر گفتی هذه لیلة السجود او قتی او را
 گفتند ای درویش شبها باین درازی بر یک حال چگونه بر می توانی گفت در سجده

سبحان ربی الاھلی سه بار گفتن مننون است و من یکبار نمی توانم گفت که همان است
 بخدا می شود گویند وقتی او را پرسیدند اوقات خود را چگونه می گذرانی گفت با خدا و بر خیزم
 و نیت کنم که تا شب بنگاه خواهم زیست یا نه و چون شب و آید ندانم که تا با خدا و خواهم زیست
 یا نه و گفتی السلامت فی الوجودت و ازین تنها فی مراد آنست که در خدمت فرود باید بود
 و خدمت آن باشد که خیال غیر را مدخل نباشد من کلامه طلبت الرفعة فوجدت
 فی التواضع و طلبت الرياست فوجدت فی النصیحة و طلبت المسروعة
 فوجدت فی الصدق و طلبت الفرج فوجدت فی الفقر و طلبت القرینة
 فوجدت فی التقوی و طلبت الرزق فوجدت فی القناعت و طلبت الرحمت
 فوجدت فی الزهد چنین گویند چون ازین عالم در عالم دیگر رفتن او نزدیک شد و غریبی
 با سیر المؤمنین علی کرم الله وجهه موافقت کرد و با سنجاب در بهشتها دست یافت عاش و حید را
 مات شهیداً اذ لک فضل الله یوتیه من یشاء و فضل العظیم العزیز
 بگوش پر هوش بشو که چنین و الی اکمل در شان سیدنا خورش الاعظم چه می فرماید در کتاب
 سنازل الاولیاء فی فضایل الاصفیاء آنکه او پس سفیر باید چون در سجده شدم و در خواست شفا
 تمامی خصایص است مرحوم می گویم ناگاه فرمان عزت جل سلطان در رسید کلامی او پس اکنون
 پس کن که لطف است حبیب خور ابالتماس تر بخشیدم و نصف آن موقوف بر شفاعت محبوبین
 عبد القادر گدازشته ام عرض کردم بار خدا یا محبوب تو عبد القادر کسیت و دوی کجاست تا
 او را به عین قرمان ربانی شد که در مقعد صدق عند ملیک مقتدر استراحت
 می کند و در مقام دینی خند لی اقامت دارد و او خاصه و خلاصه حبیب من محمد مصطفی است
 سلواست و سلامی علیه و او حجت ما باشد بر روی زمین تا روز قیامت و قدم او بر دوش
 جمیع اقطاب انبیاء و اولیاء اولین و آخرین من گردد پس من هم سرگون کردم و
 و تصدیق نمودم و شکر الهی بر آنست و دم لله حمداً کثیراً

ذکر مناقب الصدق عارف بای سلطان العارفين گرامی موسوم باسم سامی
 خواجه ابو نیرید بطامی رحمه الله علیه است لقب ایشان سلطان العارفين و نام
 طیفور بن عیسی است و اصل وی از بطام بوده صاحب شحات نوشته که وی اولیسی است
 از سیدنا امام جعفر الصادق علیه السلام و صاحب تذکره الاولیاء گوید صد و سیزده مشایخ کبار را
 خدمت کرده بود و از نادری ایشان منقول است که در ایام حمل چون لقمه در دهان می نهادم اگر
 در آن شبیه بودی بایزید در شکم من پدید می آمد آن لقمه دفع گرد می سید الطایفه فرماید که بایزید
 در میان ما چون جبریل است در ملائکه شیخ الاسلام گوید از سلطان العارفين پرسیدند که
 سنت کدام و فرض چه فرمود سنت ترک دنیا و فرض محبت بعلی و طریقه طیفوریه منسوب بدوست
 و بنابر این طریق بر سر و غلبه است چنانکه گفته اند که روزی شیخ راحل غالبی و در حال گفت
 انا سبحانی ما اعظم شأنی چون آنوقت رفت در حال فرمودان قلت یوماً سبحانی
 ما اعظم شأنی فانا الیوم کافر مجوسی فاکان انا اقطع دناری و اقول
 اشهد ان لا اله الا الله و اشهد ان محمداً رسول الله سولانا و مشوی ثم ترف و رثا
 شیخ میفرماید مشوی بایزدان آن فقیر خشم بایزید آمد که یک یزدان منم بچون بها
 بخودی پرواز کرد بآن سخن را بایزید آغاز کرد بگفت مستمانه عیان آن دو فنون و لا
 اله الا انا فاعبدون بچون گذشت آنحال گفتندش صباح بچون چنین گفتی و این نبود صلاح
 گفت این باز اگر من مشغله بچون بایزید آمدم همه بحق رسته از من و من بانشتم بچون
 چنین گویم بایزید خشم بگشت و باز از استغراق رفت بآن و صیبه اش از خاطر
 رفت بچون عقل را سبیل تحریر بود بآن زبان قوی تر گفت کا دل گفته بود بچون بگفت اندر چه
 ام الا انما بچون جوی در زمین و در سما بچون و رفحات فرماید ابو موسی گوید که بایزید گفت
 الله تعالی را بخواب دیدم گفتم راه تو چو نیست گفت از خود گذشتی رسیدی بچون السلام
 گفت بایزید ما قدس سره بعد از مرگ بخواب دیدم بگفتم نه حال تو چیست گفت مرا گفتند

اسی پیر چہ تہو ر دی گفتہ درویشی بدرگاہ ملک شود ویرانہ گونید چہ آوردی بلکہ گونید چہ خواہی ہم
 اورا گفتہ وطن تو کجاست گفت زیر عرش یعنی غایت بہت من و مستہاء نظر من و آرام جان
 من و سہ انجام کار من است کہ اللہ گفت موسیٰ را کہ تو غریب و من وطن تو عبد العفو را
 مقصود شیخ از زیر عرش اینست کہ وطن من اوست سبحانہ لیکن بر غایت ادب تعبیر از ان جہی
 باین عبارت کرد من کل امامہ الہی با ذکر ملک الاعن غفلة و ما خدمت الاعن فقرۃ یعنی
 ہرگز یاد نکردم ترا اگر از سر غفلت و ہرگز نہ پرستیدم ترا از سر فقرت ای عزیز تر بکوش پرپوش بشنو
 کہ چنین ولی اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم رضی اللہ عنہ چہ میفرماید صاحب مینا قلی
 گوید چون سلطان الاولیاء المجوبین و برہان الاطفا و المعشوقین حضرت غوث الاعظم
 سید عبد القادر جیلانی دابر و زجہ بر منبر در اثنا خواندن خطبہ بروق شہود ذات در
 گرفت کہ از ماسوی اللہ مغلوب ساخت و صبح مرتبہ و درجہ نبودہ الا کہ دزد پر قدم او در آمدہ
 فی الحال بر زبان مبارکش جاری گشت قدمی بذاہ علی رقبۃ کل ولی اللہ و ولیۃ اللہ تھا
 تا قی از عالم قدس بجالم ملکوت در رسید کہ اسی ملایکہ جمیع اہل ولایت مجرودہ را خبر دہید تہ کہ
 محبوب من میگوید برای حصول سعادت خود با اطاعت گفتہ گونید حسب الامر الہی ہمہ اولیاء
 مقدمہ و متاخرہ اطاع کردند و ہمہ اگر دہنہای خود را پست نمودند چہ اہل حیات و چہ اہل مرآت
 الغرض چون فرشتہ بر قہر سلطان العارفین ابو یزید بظامی رسید و گفت یا شیخ قم
 باذن اللہ تعالیٰ شیخ سہرا ز قبر برداشت و گفت ایوم القیامۃ سینہ
 آیا روز شہر است کہ براگیزی فرشتہ گفت لا محبوب الہی سید عبد القادر جیلانی کہ ساکن
 بغداد است در اثنا خطبہ گفتہ قدمی بذاہ الی آخر حق تھا کلامش را بدہر جہ قبول جاد و کجہ
 اولیاء اللہ فرمان کردہ رقاب خود با اطاعت پست کنند کہ ترقیات ایشان بر انقباض
 نمودنست بایزید گفت حق سبحانہ عادل است سید عبد القادر را برابر بایزید بکدام سبب
 فوقیت دادہ فرشتہ در حال ملتئم بدرگاہ الہی شد جواب آید کہ فوقیت او بر تو بدو سبب

یکی آنکه او فرزند ارجمند محبوب منست دوم توانا غ مشغولی و او مشغول فارغ است بایزید
 باستان این سخن کردن خود پست کرد و گفت سمعنا و اطعنا و مضمون این شعر
 بزبان راند **هر لنگو سر بزرگ پاش** کردند **سهر خود را با وج** عرش بودند ذکر
مناقب الصدق فضل العرفان **مقدیر افغان** **المساخرین سید الطائفة**
قدوة الوحید والفردید **اسید گاه** **هر ذی** **اسید شیخنا ابوالقاسم** **چند**
رحمة الله علیه **نقاست** صاحب رفینه گوید کینت ایشان **ابوالقاسم** است و لقب
سید الطائفة و طأوس العلماء و نام چندید و پدر ایشان محمد بن محمد است و اند سید الطائفة
 از ماوند بودند و **سید الطائفة** **بیچاد** بودند و **سید سفیان** **قوری** **دشتمند** **مریکال**
 و خواهرزاده **شیخ الشیوخ** **خواججه سری** **سقطی** **اند** **غرض** **مرجع** **مناجیح** **کبار** و **مطلع** **سعادت**
 و **انوار** و **بحر** **حقایق** و **سردار** و **مطمان** **طریقیت** و **پیشوا** **ای** **اهل** **حقیقت** و **مقتدای** **جهان**
 و **او** **تا** **وزیران** و **ازایمه** **سادات** **این** **قوم** بودند و **جمع** **سلسله** **نسبت** **با** **ایشان** **درست**
 کنند و **مشو** **بان** **ایشان** **را** **سید** **طائفة** و **امام** **الایمه** گویند و **سخن** **ایشان** **حجت** **است**
 و **طریقیت** و **پیکار** **از** **مناجیح** **مقدیر** **مین** و **مناخرین** **بظاهر** **باطن** **ایشان** **انگشت** **اعترا**
نواست **نهاد** **قبول** **همه** بودند و **بنا** **طریق** **ایشان** **بر** **صحت** **را** **دی** **گوید** **روزی**
 از **سری** **سقطی** **پرسیدند** **که** **هیچ** **مرید** **را** **در** **جه** **بند** **ترا** **پیر** **باشد** **فرمودند** **بر** **ان**
این **ظاهر** **است** **که** **چند** **را** **در** **جه** **فوق** **از** **درجه** **بند** **گویند** **خلیفه** **بعد** **او** **رویم** **را** **گفت**
ای **بے** **ادب** **رویم** **گفت** **من** **چگونه** **بی** **ادب** **باشم** **که** **نیم** **روز** **با** **چند** **صحبت** **دشتم** **ام**
یعنی **هر** **کس** **که** **نیم** **روز** **با** **چند** **صحبت** **دشتم** **باشد** **از** **هر** **کزی** **ادبی** **نیاید** **و** **شیخ**
ابو **جعفر** **حداد** **گوید** **اگر** **عقل** **مردی** **بودی** **بصورت** **چند** **بودی** **گویند** **سید** **طائفة**
سی **سال** **بعد** **از** **خفتن** **بر** **پای** **ایستاده** **تا** **صبح** **الله** **گفتی** **و** **هم** **بدان** **و** **ضو** **بانه** **دا** **گذارد**
بر **جای** **خود** **می** **فرماید** **خدا** **تعالی** **سی** **سال** **است** **بزبان** **چند** **با** **چند** **سخن** **می** **گوید** **چند**

در میان نه و خلق را از نیمنی خبر نه و نیز فرمودند یکروز دلم گم شده بود گفتم آهی دلم بازده
 ندای شنیدم که گفت یا بنده یا دل تو بدان رفته ایم تا با باغمانی تو باز نیخواهی اما باغیر کانی
 نقلست که یکی از بزرگان عصر رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را بنحوب دید و بنید را نزد حضرت
 نشسته یافت در آنحال شخصی فتوی و آورد آنحضرت علیه السلام به بنید ده او گفت یا رسول الله
 تو ماضی فتوی بدیگری چون دهم فرمودند چنانکه همه بنیاد را باست خود با مسابحات بود مرا
 به بنید مسابحات است حضرت ایشان سماع و وجد میفرمودند و ظاهر و باطن شیخ شریف از آن
 بودند گویند روزی سخن می گفتند مریدی بغره زود او را از آن منع فرمودند و گفتند اگر باز دیگر
 بغره بزنی من ترا محجور میگرددانم بعد از آن حضرت ایشان باز بر سر سخن نشاند و آن جوان خود را
 نگاهداشت تا حال بجای رسید که طاقتش نماند بلکه شد چون او را دریافتند دیدند که در میان دلق
 خاک شده بود من کلامه در مجلس شیخ می گفت دل کدام وقت خوش بود و فرمود آنوقت که او در
 دل بود و هم نشد فرمود و بسیرت مردانه بصورت و فرمود هر که بشناخت خدای را هرگز نشاء
 نبود و فرمود وقت چون فوت شود هرگز نتوان یافت هیچ چیز از وقت عزیز تر نیست و فرمود
 جو اندوی آنست که با در خوشن بر خلق نهی و هر چه داری بدی و فرمود خلق چهار چیز است سخاوت
 و الفت و نصیحت و شفقت و شفقت آنست که بطبع ایشان دمی آنچه طلب می کنند و منست
 بر ایشان نهی که ایشان طاقت آن ندارند از حضرت شیخ پرسیدند صحبت با که داریم فرمود
 با کسی که هر نیکی که با تو کرده باشد بروی فراموش بود پرسیدند هیچ چیز نیست فاضل ترا از این
 فرمود که ریستن بر ریستن پرسیدند بنده کیست فرمود آنکه از بندگی آزاد بود پرسیدند راه
 بخدا چگونه است فرمود دنیا ترک گیری یافتی و چون خلاف هوا کردی بحق پیوستی گویند چون
 وفات ایشان نزدیک رسید تسبیح می گفتند و با انگشت عقیقه می گرفتند تا چهار انگشت عقد
 بستند و انگشت میوه را در گنجه داشتند و گفتند بسم الله الرحمن الرحیم و چشم پوشیدند بر
 حق پیوستند چون غسال برقت غسل خواست که آب چشم ایشان برساند تا تعفی آواز داد

که دست از دیده و دست ما در جیبی که بنام ما بسته شد جز بقا را نگشاید پس خواست که
 انگشت عقد کرده را بکشد و آواز آمد که انگشتی که بنام ما بسته شد جز بفرمان نگشاده نگر و چون
 جنازه برگرفتند کبوتری سفید برگوشه جنازه نشست هر چند آنرا میزدند نیز فرست تا
 آواز داد که خود را در امر بجا نید که چنگ من بسیار عشق برگوشه این جنازه دوخته اند و
 امر در قالب جبین نصیب کرد بیان است اگر غوغای شما بودی کالبد او چون باز سفید در هوا
 با ما پریدی و قبر ایشان در بغداد آرام گاه افراد است و حضرت ایشان به پنج واسطه طریقت
 مرشد سید عبدالقادر جیلانی رضی الله عنهما ای عزیز بگوش پرورش بشنو که چنین فی الکمل در زمان
 خود در شان سیدنا خورشید الانوار رضی الله عنه چیزی فرماید لقا است صاحب ساقب می
 که مونی از مونیان جنید در خدمت که الطائفه ابوالقاسم جنید ذکر کرد که یک مجذوبی می گوید
 که در بغداد بعد از جنید سیدی از ولایت گیلان خواهد آمد و خواهد گفت قول قدیمی بنده الی آفوه
 و جمیع اولیاء الله گردون خود را پیش می پست کنند و کسیکه انحراف کند از مرتبه ولایت سلب گردد
 سید الطائفه فرمودند آری سیدی از اولاد حسن بن علی رضی الله عنهما از گیلان در بغداد
 ملوک خواهد نمود و در روز جمعه در شان خواندن خطبه خواهد گفت تمامی اولیاء است محمد قیامش
 باز بر گردون خود مانند اگر من زنده باشم برگردون خود نیم یاد و زمره مقبلان باشم
 و هم راوی دیگر گوید شیخ موسی بهر و روی از کتاب مکتشفه جنیدیه نقل می کند روزی جمعه
 سید الطائفه ابوالقاسم جنید بغدادی رحمه الله علیه را بالای منبر در شان خواندن خطبه
 تجلی کشی بر ایشان ظاهر شد و از خود بخود گشت بی اختیار بر زبان حق تو جان شیخ نشست
 قدمه علی قیسه یعنی قدم او برگردون من ثابت است و سر خود را افکنده فرود از
 زمین از زمینهای منبر آمدند که در خواندن خطبه سکته شد و شیخ همون که گفته خطبه را تمام کرد
 جمعی حصار را گشته به شد که در وقت شیخ بر حالتی خاص رود داده و چون افتاده شد
 استفسار کردند فرمودند که ما را در وقت خواندن خطبه کشف عالم غیب شده بود پس

معاینه کردم که در وسط قرن خامس یکی از فرزندان سید المرسلین محمد مصطفی صلی الله علیه و آله
 و سلم ظاهر شود و لقب به محی الدین گردد و موسوم بعبد القادر از گویان بود و او را مورد
 بقول قدمی بنده الی آخره پس مرا خطره خطور یافت که این درویش در آن عصر نیست چگونه
 ما را وضع رقاب گردانند تا گاه خطاب بعباس در آمد که چون وی محبوب نیست هرگاه که
 خواب گفت قول قدمی را پس جمله اولیا و اموات را بار و اح و احیا را با حب و حاضر گردانم
 تا ایشان وضع رقاب خویش کنند زین پس گفتم قدمی علی رفعتی یعنی چون بر تبه آن
 سید عالی راسعانه کردم که فوقیت بر همه اولیا دارد و ذکر مناقب الصدق شیخ الشیخ
 کاشف روضه ربوبی واقف اسرار الوهی حضرت مخدومی خواجه ابو سعید
 ابوالخیر مبارک مخدومی رحمة الله علیه صاحب سفینه الاولیا و جمیع دارا شکوه فرایه
 نام حضرت ایشان مبارک بن علی بن حسین المخدومیت که سلطان اولیا و برهان اقیانیا
 و قدوه عارفان و سالکان و پیر طریقت و واقف اسرار حقیقت و جامع علوم ظاهری
 و باطنی بودند و صحبت از حضرت علیه السلام داشتند و عین بنی مذہب بودند مرید شیخ ابوالحسن
 بهکزاری و پیر خرقه حضرت سید ناعوث الاعظم رضى الله عنه اند صاحب مراتب الاسرار
 گوید کمالات و کرامات و خوارق عادات ایشان از بیجا قیاس باید کرد که هیچ
 شیخ الثقلین مرید سے دارد و دنیا در رثه باب الازج که منسوب بحضرت غوث الثقلین
 است ایشان کرده اند و در حیات خود بحضرت غوث الاعظم داده بودند چنانکه
 قبر مبارک آنحضرت در همان مدرسه است لقاست که آنحضرت سے فتنه باید
 در ابتدا در حال با خداستعالی عهد کرده بودم که نخورم تا نخورانند و نیا شام تا نیا شامند
 چون چهل روز بگذشت شخصی آمد و قدری طعام بگذاشت و برقت نزدیک بود که
 نفس از گرسنگی بالای طعام افتد گفتم و الله از عهدی که با خدای خود بسته ام
 بر نگردم تا گاه از باطن خود آواز می شنیدم که کسی با تو از بلندی گفت

الجمع الجمع شیخ ابوسعید مخدومی بر من بگذشت آن آواز را بشنید و گفت ای عبد الله
 این چیست گفتم این اضطراب نفس است اما روح برقرار خود است در مشاهد خداوند خود
 گفت بخانه ما بیا و برفت من گفتم بیرون نخواهم رفت تا گاه ابوالعباس خضر علیه السلام
 آمد و گفت بر خیز و پیش ابوسعید رو رفتم دیدم که ابوسعید بر در خانه خود ایستاده نظر
 من می کشد چون مرادید فرمود ای عبد القادر آنچه من ترا گفتم پس بنویس که خضر را نیز
 بایستی پس مرا بخانه در آورد و طعامی که بهیا بود لقمه لقمه در دهان من می نهاد و ما می شدیم
 بعد از آن مراحقه پوشانید پس نگاه صحبت او را لازم گرفتم حاصل حکایت آنکه شیخ صاحب
 کشف جلی بخارفت اسرار غیبی بوده که با خضر صاحب داشت العزیز بجوشش
 پر هوش بشینو که چنین ولی اکمل که شیخ آنحضرت باشد در شان غوث الاعظم رضی الله عنه
 چه می فرماید نقل است در کتاب بهجت الاسرار و ادراک دریه عربی بروایت صحیح
 نقل می کنند که چون حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه در بغداد پیش شیخ و استاد
 خود خواجہ ابوالخیر مخدومی هر سال از سفر باز آمدی و چندی بخدمت بوده باز بصبحه و عرف
 سفر فرمودی چون بنوبت آخر از سفر باز آمد رضی الله عنه ای شیخ بود هیچ میدانست از
 علم و عباد حضرت مخدومی شیخ ابوسعید ابوالخیر مخدومی را معتاد بود که هر روز یک مرتبه
 از مریدان خود را پیش خود بوعظ بالایی منبر حکم فرمودی چون وقت آنحضرت
 آمد دیگر مریدان او بطریق استناده و تسخر بحضرت غوث الاعظم گفتند العبد القادر
 امروز نوبت شماست باید که بالایی منبر سوار شوی و وعظ گوی در حال حضرت شیخ هم
 بحضرت غوث الاعظم اشارت و اجازت داد و گفت که بالایی منبر سوار شود و وعظ
 بر مردمان بگوید که تو موفق در مأمون هستی پس حسب الحکم آنحضرت بالایی منبر سوار شدند
 در آن حالی که غیر عارف بودند از علم و عظمت پس فی الحال همان وقت حضرت سرور عالم
 سید الانبیاء محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم بحضرت غوث الاعظم بعین مشاهده

حاضر شده فرمودند بگوای فرزند که ما از پیش تویم چه اگر تو محو و محفوظ هستی بعد از آن حضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه عرض نمود که ای پدر بزرگوار من هیچ نمیدانم ازین علم و عجبی ام نزد
 قضای بعد از چگونگی زبان بکشایم نگاه حضرت رسالت علیه الصلوة و التحیت فرمود ای فرزند
 دهن خود بکش غوث الاعظم بر حکم فرمان آنحضرت و دهن خود بکش و پیغمبر صلی الله علیه و آله کتاب
 مبارک در دهن آنحضرت انداخت و هفت بار بیدید و گفت با خلق سخن بگو و بخوان مروج را
 براه خدا بگفت و مو عطا نیکو پس آنحضرت فرماید که بعد از آن از چشم غائب شدند و در حال
 باز زبانم بسته شد امیر المومنین علی کرم الله وجهه را دیدم که در مقابل من ایستاده می فرماید
 ای فرزند من سخن نگوئی گفتم ای پدر بزرگوار من زبانم گرفته اند فرمودند ای پسرک دهن
 بکش پس باز کردم شمش بار در دهن من نفس بیدید و لعاب انداخت گفتم چرا هفت بار
 ندیدید فرمودند برای رعایت ادب پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم پس این گفت
 و از نظر من غائب شد پس بعد از آن در سخن آدم را وی مذکور گوید پس آنحضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه کلمات حکمت الهی فرمود و وعظ بلیغ نمود اول کلمه که حضرت
 شیخ ابیہ اصول لعاب مبارک می فرمود این بود که گفت حدیثی قبلانی عن دبی عزوجل
 یعنی می گویند مراد دل من از حضرت پروردگار من که غالب است بر هر شی و بزرگ است از
 هر چیز و بلند از فرمود و غراض فکر و دریای دل خواص می کند برای در معارف الهی پس
 بیرون می آرد آنرا تا با صل صدر پس ندای کند بران دلالت ترجمان زبان پس ضربه
 می شود بنفاس ایمان جس طاعت و ربیوتی که تعالی نشانه فرماید فی بیوت اذن الله ان
 یوقع و یدکوفیه اسمیه یعنی در خانه ها که فرمود خدای تبارک اینکه بر دهنش می شود و
 یاد کرده می شود و در آنجا نهاد نام خدای تعالی را و یان مذکور گویند این اول کلام آنحضرت
 بوده که بر خلق جاری گشت و حضرت محمد صلی الله علیه و آله و سلم را تعجب آید و بگفت
 فرمود که ای عبدالقادر ازین کلمات تو صراحتا شرح می کنی که در اندک فرصت تو بر او شایسته

غواهی گفت قدحی هنده علی مرتبه کل ولی الله مبرکه قبول کند مومن باشد از مکر خدا و هر
 آنرا نکند رسوا شود و از ولایت محضول گردد و اداقی الله مؤتلفات و کربا قیاب البصیر
 افضل الناس البشر بعد ختم الانبیاء و الرسل نقیب الاولیا ابو العباس خضر
 رحمة الله علیه است اسم هفت خضر علیه السلام مکان است که بسبب واسطه پسر سام بن نوح
 باشند و خضر را خضر بخت آن گویند که سبب از نزارق است که بهر زبانی که میرود اگر گناه
 خشک باشد سبز گردد و او درین است تابع دین محمدی است که امر و نهی شرعی را به عموم
 میدارد و اقتدا با اوست این است که در مصدق قرآن سیدین است و کنیت ایشان ابوالعباس
 است و او پیش از نزول وحی با پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم صاحب بود و دهم بعد از نبوت
 اوست و همیشه بسیار از آن حضرت علیه السلام روایت می کند و در کتاب عروۃ الوثقی مرقوم است
 که صاحبیت ایشان اکثر با قطاب و ابدال است و صحبت خضر با مهتر موسی علیه السلام
 از کلام الله ظاهر است و جمیع اولیا برین متفق اند که خضر علیه السلام را دیده ایم پس ازین
 لازم نیست که حیات ایشان از اب حیوان باشد زیرا که هر قدر درین عیسی علیها السلام
 که از حیوان خورده اند که زنده اند غایت سخن آنکه زنده گی این طائفه از مشایخ
 حق است که از تجلی اسم الهی بمانی زنده گی دارند و قرآن در حق ایشان باطقی است که
 و تعالی فرماید فوجا عبدالم من عباده و ایتناه و حمة من عباده و علمناه
 من لدنا علما قال له موسی هل اتبعات علی ان تعالمن مما علمت رشدا قال
 انک لراستطیع معی صبرا و کف تصدیر علی ما لم یخط به خبرا قال
 سیتدانی انشاء الله صابرا و لا اَعْصی لک امر اقال فان اتبعنی فلا
 تسألنی عن شیء حتی احدث لک منه ثم کوا فارتطقا الی اخره یعنی پس پیوسته
 بنده از بندگان ما که دادیم او را از روی رحمت از نزد ما و خوشستیم او را از نزد و یک خور
 و انشی گفت او را موسی ای پیروی کنم ترا بشود یا نه یا موزانی مرا از آنچه آموخته اند

علم راست گفت بدستیکه تو نمی توانی با من صبر کردن و چگونه صبر کنی بر آنچه نیکه نگارنته
 آنرا از روی دانشی گفت موسی یا بی مرا اگر خواهد خدای صبر کنست نه و نا فرانی نگفتم
 سر ترا چچ کاری گفت اگر بیروی کنی مرا پس پیرس مرا از چیست تا که نه سازم برایت و ازو
 بیاسنی پس روان شدند حاصل کلام بهتر موسی علیه السلام بعد هلاک فرعون بنی اسرائیل
 را جمع کرد و خطبه خواند که مستمعان در مامل آن تحقیق متحیر شدی که از خطبای قوم گفت یا
 کلیم الله چکس دی زمین از تو دانا تر باشد موسی بزبان فرمود یا درول آورد که
 در همه عالم از خود دانا تری میدانم پس حق تعالی بر موسی وحی فرمود که در مجمع البحرین بنده است
 که او را بعلم خاص اختصاص داده ایم یا سیکه از خواص خودست بمنزل وی برود
 یا خود ما ہی همراه بر که ترا بدان راه خواهد نمود پس موسی یوشع بن نون را همراه گرفت
 و او ما هی بریان برداشت هر دو در راه آوردند چون به مجمع البحرین رسیدند آنجا یوشع
 وضو ساخت و طهر آب بران ما هی بکفید فی الحال ما ہی زنده شد و بدریا نهاد و گیرفت
 ما هی راه خود را آورد و ریاضل سردا به که دران توان رفت گویند هر جا که ما هی می رفت
 اب بالا می او چون طلاق مرتفع می شد و ایستاده می ماند و زمین خشک می گشت غرض
 و قتی که از مجمع البحرین در گذشتند موسی علیه السلام یوشع را گفت ما عام بیارتا بخوریم
 یوشع سفره پیش آورد و قصه ما هی بیادش آمد یا موسی گفت موسی علیه السلام فرمود که
 حق تعالی بمن وحی فرموده که آن ما هی راه خواهد نمود بدانکس که می طلیم پس باز
 به نشانهای قدم خود تا رسیدند بدان موضع که ما ہی بدریا رفته بود و راهی دیدند کشتاو
 و خشک بدان راه نزدیک خضر علیه السلام رسیدند پس موسی سلام کرد و خضر جواب
 سلام داد موسی گفت که حق تعالی مرا فرموده که بتو صحبت دارم و از تو پیرس بیانم
 خضر علیه السلام گفت که تو شکیبائی توانی کرد چرا که حکم تو بر ظاهر است که شاید
 از من علمی صادر شود که بظاهر مخالف شیخ تو باشد و تو حکمت آنرا ندانی موسی گفت اگر

در شیت الهی است ما را صابر خواهی یافت پس خضر فرمود اگر چیرست از من باشایسته یعنی
 سوال نه نمائی موسی علیه السلام قبول نمود پس هر دو روی برآه نهادند و پوشش بر عقیق
 ایشان میرفت پس سیدنا با حل و بر کشتی سوار شدند باقی قصه شکستن کشتی و گشتن
 طفل و راست کردن دیوار کج مشهور تر است غرض مهتر خضر علیه السلام صاحب علم لدنی
 و مبعوث بعلم مشیت الهی بودند و موسی رسول بعلم شریعت است زیرا که و ما فعلت
 عن امری ذلک شاهد است یعنی آنچه تو دیدی از رای خود نکردم بلکه بفرمان
 حق ماور شدیم پس از اینجا قیاس باید کرد که مهتر ابوالعباس خضر چه علوم مرتبت دارد
 و مقام بلند ملکات فضل الله یوتیه من یشاء و الله ذو الفضل العظیم العظیم بگوشش برآه
 بشنو که چنین ولی اکمل که استناد نبی مرسل است در شان سیدنا خورشید الاعظم رضی الله
 عنه چه می فرماید صاحب سفینه گوید یکی از اکابر مشایخ مهتر خضر علیه السلام در باب کثرت
 عزت الثقلین فخر الکونین سوال نمود خضر فرمود حق سبحانه تعالی شان هیچ ولی را بمقامی
 نرساند مگر آنکه شیخ عبدالقادر را مقامی برتر از ان داد و کاس محبت خود پیشانیذ مگر آنکه
 شیخ را بهتر از ان عطا فرمود و گفت شیخ عبدالقادر فرد احباب است و غوث اغیاث
 و اقطاب و هم راوی مذکور گویند قلست از شیخ ابوطالب عبدالرحمن بن ابوالفتح ششمی
 واسطی مهری که گفت وقتی از شیخ جمال العارضین ابو محمد بن عبد الله بصری سوال کردند که خواجه
 خضر زنده است یا نه فرمود وقتی با مهتر خضر ملاقات کردم و هم صاحب بخت الاسرار
 بسند صحیح می آرد شیخ جمال العارضین ابو محمد بن عبد الله بصری گوید که وقتی
 با مهتر خضر علیه السلام ملاقات نمودم و گفتم حکایتی عجیبی که ترا با اولیاء حق گذشته
 باشد با من بگو خضر علیه السلام گفت وقتی بر کنار بحر محیطی گذشتم که آنجا بای که زادم
 و غیره نمود ناگاه و بهام مردی کلیم پیچیده خفته است در خاطر من گذشت که ولی خدا
 است او را گفتم یا ولی الله برخیز و بنده گی کن گفت ای ابوالعباس هر دو نفر خود

را مشغول دار گفتم مرا چگونه شناختی گفت تو خضر هستی یا نه اما بگوئی که کیستم خضر گوید بناتجا
 کروم الهی من نقیب اولیاء این است ام و این را نمی شناسم ندای شنیدم که کسی می گفت ای
 ابو العباس تو نقیب اولیاء هستی و لیکن آنکسان که ایشان مرادوست سیدارند و تو سیدانی
 این از این طائفه اند که من ایشان را دوست می دارم خضر گوید آموزد روی من کرد و گفت ای
 ابو العباس شنیدی گفتم آری مراد عا دکن گفت از تو دعا میخواهم گفتم چاره نیست گفت و
 فرک الله نصیبك گفتم زیاده کن در حال از نظر غائب شد اگر چه دلی را ممکن نبود که
 از نظر من پنهان شود و از اینجا پیش رفتم توده رسته که بغایت بلند بود بالای آن نوری
 دیدم که چشم خیره می شد و اینجا نیز عورسته را بکلیت مجیده دیدم که خفته است مانند آن شخص استم
 که بجای خود بیدار سازم ندای شنیدم که کسی میگوید با ادب باش با آن کسانی که ایشان را دوست
 می داریم پس ساعتی نشستم تا بیدار شد و گفت الحمد لله الذی احیانی بعد مماتی والیه
 النشور والحمد لله الذی آتسنی به و او حشنتی من خلقه یعنی حمد و سپاس مر خدا
 که زنده می گرداند مرا بعد ممات من بطرف اوست بر آنکسین من بعد موت و سائش من خدایا
 که انت داو مرا بخود و جشت داو مرا از خلق خود بعد از ان من گفت یا ابو العباس اگر
 پیش از منع با ادب بودی بهتر می بود گفتم با الله عیبت تو زوجه آموزد هستی گفت بلی و
 در اینجا عورسته از ابدال نقل کرده بود خدا تعالی به بیت غزل تکفین او مرا اینجا آورده
 چون از ان فارغ شدم او را بر دشته بسوی آسمان بردند گفتم مراد عا دکن گفت
 ای ابو العباس دعا از دست گفتم چاره نیست گفت و فرک الله نصیبك منه
 گفتم زیاده کن گفت ملاست کنی اگر از نظر تو غائب شوم در حال نگاه کردم او را ندیدم
 قال الشیخ محمد فقلت للخضر علیه السلام فهل هو له الا حباب مر جمل فرد
 مشکل وقت یرجعون الی امره قال نعم فقلت ومن هو قال هو الشیخ
 عبد القادر فقلت اخبرنی عن حال الشیخ عبد القادر قال هو فوجدت

و قطب الاولیاء فی هذا الوقت راوی گوید از مهتر خضر علیه السلام پرسیدم مثل این خطا
 احباب را سر قومی باشد که رجوع ایشان بدو بود و گفت آری گفتم در عهد ما کیت گفت شیخ علی
 است که او سالار این افراد است و مرتبه او بالاتر از جمیع مراتب ولایت بود راوی گوید
 گوید ای عزیز باید دانست که مرتبه آن آفتاب شریعت و مقتدای طریقت برتر از انست که
 در تحریر و تقریر هزار همچو من فقیر و عاجز و قاصر در آید و آنچه در اینجا نوشته شده از هزار یکی است
 و از بسیار اندک و به جهت دانستن کمال مرتبه آنحضرت همین یک سخن بس است که آنحضرت
 سر وارطاف اند که خدا تعالی آنها را دوست می دارد و نقل است که در بحر المعانی سید محمد
 بن جعفر کی رحمه الله علیه می گوید سمعت عن ابي العباس الخضر کلها فی مقامات
 الشاهدين الا ذلی فقال والله ما جاء ولا یجی تحت السماء الخضر مثل
 عبد القادر فی العشویه وله مشرب من روح المقدسه الاحمدیه یعنی
 شنیدم من از ابو العباس خضر علیه السلام کلامی را در مقامات شایان ازلی پس فرمود
 قسم بخدا که نیامد و نخواهد آمد زیر آسمان سبز مانند شیخ عبد القادر در مقام معشوقیت و مراد را
 شرب است از روح مقدس احمدی صلو علی محمد و علیه آله ذکر مناقب المصدق
 حضرت سید الساجدین امام الباکین قدوة الصابرين رسید تا امام
 زین العابدین سلام الله علی حیده و علیه راوی محقق حاکمی مصدق گوید
 آنحضرت امام چهارم اند از ائمه شاعش و نور دیده خسته طاهرین بودند و کثرت
 آنحضرت ابو محمد و اسم مبارک علی بن الحسین است و لقبش زین العابدین و زکی بود
 و سبب تلقب آنکه در شواهد النبوت چنان می آید که یک شب آنحضرت در نماز تهجد
 بودند که شیطان بصورت اثر دما آمده تا او را از عبادت باز دارد و انگشت پامی
 مبارک را بگریز شاه سجاد طی راه ارشاد بدان التفات نکرد و قطع نماز فقر نمود و حال
 گویند را ندید که سه بار می گفت انت زین العابدین پس از آن روز آنحضرت را

بدین لقب خوانند را وی دیگر گوید روزی آنحضرت در سجده بودند دیوار سے کہ
 بزیر آن در سجده بودند در افتاد آنحضرت پیش از مقدار تسبیح خود سر از سجده برداشتند
 در حال ندای غیب بیدار الساجدین آمد از آن وقت آنحضرت را ہم بدین لقب تلقب کردند
 گویند بعد واقعہ کر بلا میان شامی و امام مجاہد مباحثہ بسیار واقع شد القصہ چون او از
 کلام امام فرمودند گفت اعلیٰ از من حاجت بخواہ فرمودند فردا در جمعہ است میخواہم تا
 من خطبہ خوانم قبول کرو روز دیگر امام ابن امام بالای منبر برآمد خطبہ شمل بر جد الہی
 وقت رسالت پناہی او فرمود کہ هیچ گوشے مثل الکلمات از هیچ نصیحی و بیغی نشنیدہ
 بودند بعد از آن فرمود ای اہل شام ہر کہ مرا و اندادند و انکہ ندانند بدانند بگویم تا بدانند
 انا بنی رسول اللہ یعنی منم پس رسول کہ مسافر سبحان الذی اسری است
 و منم پس مجاہد رفکان قاب قوسین او ادنی و منم پس خطیب فاوحی الی عبدہ
 ما اوحی و منم پس شہوار اہل اقی و منم پس شہید ہاراورنگت لافتنی و منم پس دختر
 خیرالوراء سید النساء فاطمہ زہرا و منم فرزند شہید مظلوم نور دیدہ مصطفیٰ و سرور
 سینہ رضی و مبتلای میدان کر بلا ہوز نام پذیر نگفتہ بودند کہ خروش از مردمان
 برخاست و مردم گریہ آغاز کردند نیزید شامی برخود پلرزید و مودون را گفت کہ
 بانگ نماز بگو تا سخن سجا و منقطع شود پس مودون ندای بانگ در داد و خطبہ ناتمام
 صاحب غینہ گوید ہر گاہ آنحضرت وضو می ساختند گویند مبارک زرد می شد و لرزہ
 بر اندام می افتاد و چون حاضران از آن پرسیدند فرمودند کہ پیش کہ خواہم ہستام
 در مرات الاسرار بسند می آرند کہ سیدنا محمد بن الحنفیہ بن امیر المومنین در باب
 امامت خاصہ استہ فاکروند شاہ سجا و بعزم خود گفت یا عم ما تو در خانہ کعبہ نزدیک
 حجر الاسود رویم و از وی یہ پرسیم کہ امام زمان بعد حسین ابن علی کیست تا کیفیت علم
 الہی معلوم شود گویند ہر دو حضرت با اتفاق نزد حجر الاسود آمدند و سوال از نبغی کردند

که بعد از حسین ابن علی امام کبیر است و در حرکت آمد و بزبان فصیح گفت که امامت
 بعد از حسین بن علی یعنی بن حسین است و امام زمان اوست پس در حال سیدنا محمد بن
 الحنفیه پیش آمده این امر بدیع بر امامت شاه سجاد قائل شد و دست بیعت بدو داد
 و آنحضرت را کرامات و خوارق عادات نه چندانست که درین مختصر گنجد و بر جمیع امت
 نیکو ظاهرست که دارش علوم مصطفوی و تصرف ولایت مطلقه مرتضوی و وجود حضرت
 است صلوات علی محمد و علیه العزیز بگوشش پرپوش بشنوائین هم از کرامات شاه سجاد
 که پیش از ظهور وجود فرزند ارجمند سید عبدالقادر ولد خود می فرماید یعنی در طوط
 قطب یزدانی شیخ الکبیر شاه محمد ملتانی می آرد که حضرت ایشان می فرمودند که من
 از بعضی اکابر سادات شنیدم که امام سجاد سید الساجدین سیدنا امام زین العابدین
 علی نبینا وعلیه رقت وصال سجدی با محبوب حقیقی خود خرقة خلافت و دیگر دایع و
 بدایع که از پدر بزرگوار رسید الشهدا که معصوم رسیده بود حواله ابو العباس خضر نموده
 و نه مودند سیولد ولد فی العراق من ذریة عجمی ابی محمد الحسن وهو
 اعلى المنزلة عند الله وعند رسوله صلوات علیه وعلی اله وله مرتبة
 الوراثة و قد امله علی مراقب الاولیاء و اسمع عبدالقادر ابن ابی صالح
 فاذا يبلغ اثنتی و عشرين سنة ابلاغه هذا الودایع و سلم علیه منی
 یعنی قریب است که پیداشود فرزند من در عراق از ذریة عجم من ابی محمد الحسن رضی الله
 عنه و دیر امتزج با شد نزدیک خداوند نزدیک خداوند رسول او صلی الله
 علیه و آله و سلم و مرا و امرتیه وراثت باشد و قدم او بر رقاب سالک اولیاء بود
 و نام او عبدالقادر پسر ابی صالح موسی باشد پس تکیه بر سید عمر او بدست دود
 سال برسان این دودایع خود را با و سلام بگو و او را از من بدایع گوید بهتر خضر
 علیه سلام و عمر مذکور آنحضرت رضی الله عنه را و دایع جد بزرگوار ایشان

رسانیدند از اینجا است که در بعضی شجره از شجرات قادریه بواسطه احدی نسبت ارادت آنحضرت را
ایام زین العابدین علیه السلام رسانند.

رسخه دوم در بیان ذکر معاصره آنحضرت رضی الله عنه

و کرمایق الصدق قدوة العرفاء عذنی شیخ الشیخ شیخ ابو مدین مغربی
رحمة الله علیه گفت صاحب مقامه از فقیه ابوالعباس احمد بن قریش که گفت شنیدم از شیخ خود ابو محمد
صالح دکانی رحمه الله علیه که گفت وقتی در بلاد مغرب میان مسلمانان و فرنگیان مجادله
در حیات شیخ ابو مدین و نصاری غالب آمدند بر مسلمانان پس شیخ خود تیغ بدست کرد
و در صحای بیرون آمد و چند نفر از اصحاب وی و من نیز بودم و شیخ بر توده ریگ
بنشست ناگهان دیدم که پیش شیخ تمام خنایر پر شده اند پس شیخ به پشت و بدان سراف
ایشان برید و بیشتر را هلاک کرد و ایشان را در بهر میت شدند شیخ باز گشت پرسیدم
که این چه بود فرمود این جمله نصرا بودند حق تعالی ایشان را محذول کرد و در حال آنوقت
را تارخ کردم بعد از آن خبر آمد که اهل فرنگ را شکست افتاد و سهران وقت که با نوشته بودیم
و چون مجاهدان باز گشته آمدند و بر پای شیخ افتادند و قدم مبارک را می بوسیدند می گفتند
که با الله العظیم اگر شیخ نبود میان و در صف هر آینه ما همه هلاک می شدیم و بیان کردند که
شیخ را دیدیم که تیغ بدست کرده باید و بر سرش کفرنگ میزد و آنها را با اسب هلاک میکرد
و بیشتر را از ایشان بکشت و اکثر ایشان را در بهر میت آوردند بعد از آن شیخ از نظر ما
غائب شد راوی گوید میان ما و موضع قتال بیشتر از یکماه راه بود راوی دیگر شیخ عبد
مغربی گوید رحمه الله علیه وقتی شیخ ابو مدین مغربی رحمه الله علیه در بعض قریات
مغرب میگذاشت شیری را دید که صحرای شخصی گرفته می خورد و خشم او در شده و او را می بیند
که از جهت فقر خود پس شیخ باید و سوی پیشانی آن شیر گرفت و خشم صحرای را انداخت و

و گفت نزد یک بیا و این شیر را بگیر و بجای حمار خود در کار بند آتشخف گفت یا سیدی
 من ازین میترسم فرمود که مترس او ترا زیان نتواند رساند پس آن مرد شیر را کشید
 و خلق به تعجب و تحیر می دیدند چون آخر فرزند آن شخص شیر را بر شنج آورد و گفت
 یا سیدی من ازین سخت خوفناک ام هر جا که میروم بیا بر من می آید شنج گفت باکی نیست
 بجای حمارتست بعد از آن شنج فرمود آن شیر را اگر بعد ازین از منی آدم کسی را بیا
 کنی ایشان را مسلط گردانم بر تو را وی می گوید وقتی دیگر شنج بر ساحل دریای می گذشت
 بعضی نصارا پیش آمدند و شنج را گرفته بودند و کشتی انداختند جا یک بنیدان مسلمانان
 بودند بعد از آن باد با آنها را برکشید تا کشتی روان گشتند هر چند خوشنود و جهد کردند
 که کشتی روان شود اصلا از جای خود نبردند بجز با آنکه با سخت بود و در ماندند و بقیین دانستند
 که اکنون مسلمانان ما را خواهند یافت و اسیر خواهند کرد بعضی را گفتند استاید که
 این مرد مسلم کشتی نمیرود و او را عند الله بجاست و منبر است باشد لاچار شنج را گفتند از کشتی
 فرود آ شنج گفت من فرود نیایم تا این همه بنیدان را نماند کنیز چون دیدند ازین چاره نیست
 همه را را کردند و در حال کشتی روان شد راوی دیگر شنج ابو محمد صالح و کاکی رحمة الله علیه
 و قتی بعضی مردمان از شرق بیامدند به شنج ما ابو بدین مغربی و گفتند که ما از روی غیب داریم
 و آن دای غیب بنو شنج مرا گفت ای صالح برو در بستان و غیب بیا گرفت یا سیدی همین
 زمان از بستان آمد ام هیچ غیب نیست فرمود این زمان برو بدین خواهی یافت راوی گوید
 پس در بستان در آمد دیدم که شاخه های انگور تمام بار گرفته است چنانکه در او ان کثرت انگور را کرد
 انگور بسیار از آن برگزیدم و بر شنج آوردم ایشان و ما ان انگور خوریم و طرفه اینک به شنج بود نشان
 گفتند ما می دانستیم که ما را غیب بغیر هوا جز تو کسی در مغرب نخواهد داد و از آن بر تو آمدیم راوی
 دیگر شنج ابو عبد الله محمد بن حجاج مغربی گوید رحمة الله علیه که شنیدم از شنج خود ابو بدین مغربی
 که مجلس خود فرمود که تمام ابدال در قبضه عارف است از آنکه ملک ابدال از آسمان تا زمین است

و ملک عارف از غرض تأثری و مناقب ابدان بحسب مناقب عارفان چون لمحی پیش نیست و در
 معرفت از تقرب بحضرت ربوبیت است. راوی دیگر شیخ سلیمان بن عبدالوهاب مغربی گوید
 که وقتی شیخ ما ابو مدین مغربی در ساحل بحر نشسته و منومی کرد و خاتم از انگشت مبارک او
 در آب افتاد گفت یارب ابرید خاتم و در حال مایه ای آن خاتم در دهن گرفته و زور با طالع
 شیخ خاتم بسته آن مایه باز فرو رفت صاحب خلاصه المفاسره گوید شیخ ابو مدین مغربی
 رحمه الله علیه از اکابر شیخ عارفان و صدور مقرران و اجله محققان و صاحبان
 شریفه و مقامات رفیه و کرامات خارقه و انفس صاومه و هم سامیه و برکات نامیه فتح
 سنی و کشف جمعی و محاسن جمیل و مواهب جزیه و مطلع شمس انوار و منبع عیون اسرار بود
 قدم را سنج داشت و در تکمیل تشریف نافذ در وجود و دید بیضا من کلامه و انرا یک نیمی
 پیش نیست هر جانب که متوجه شود از غیر آن محبوب گرد و هر که در عبودیت متحقق بود
 افعال خود را بعین ریابیند و احوال خود را بعین دعوی و اقوال خود را بعین افترا گوئی
 که بقیه از فقر در باقی است بحریت نرسد و فقر امارت است بر توحید و ولایت است بر
 تفرید و فقر آنست که غیر او را شایده نگنی و فقر نور است مادام که پنهان بود چون انوار گردد
 نور او رفت و اخلال آنست که غائب شود خلق و شایده حق و هر که احمد را بشناسد
 را نشناسد و هر که او را صلاحیت معرفت نیست او را برویت اعمال مشغول گردانند و فقر
 فقر است و علم غنیمت و صحت نجات است و یاس راحت و قناعت غنا است و زهد قناعت
 و نیان حق خیانت و حضور با او جنت است و غنیمت غنیمت از و آتش است و مجرم و قرب
 اولادت است و بعد از وحشت و انس بد و حیات است و استیجاش از و حیات و تحمل
 لغت است و طلب ارادت پیش از تصحیح توبه غفلت است و هر که باز دارد و اصلی را
 از رسول او باز ماند روایت کرده اند با سناد متصل از شیخ ابی الحجاج اقصری رحمه الله
 علیه که گفت شنیدم از شیخ خود ابو محمد عبدالرزاق مغربی که می گفت وقتی دیدم ابو العباس

حضرت علیہ السلام را در قیافه مغرب در سنه ثمانین و شصت و پرسیدم از مقام شیخ خوشیج ابودین
 مغربی رحمه الله علیه فرمود او امام صدیقان است درین وقت حق تعالی او را مفتاحی
 داده است از سر صئون بحجاب قدس و نصیت درین زمانه هیچکس جامع تر از او مکررا
 پیغامبران مرسل را راوی گوید بعد از ان شیخ ابودین عنقریب از جهان سفر کرد و
 امام عبداللہ یافعی می گوید رحمه الله علیه که جمیع کلام مهتر حضرت علیہ السلام در حق شیخ ابودین
 بعد از شیخ عبدالقادر بود و رضی الله عنه از آنکه وفات شیخ عبدالقادر در تاریخ سنه اربعه
 و ستین جنس ماته بود و این تنبیه از برای آن کردم تا کلام منتقص نشود زیرا که از مجلس
 دیگر معلوم شده است که شیخ عبدالقادر مفضل بود بر اهل زمانه خود مطلقا و جمیع شیوخ و ذریع رقاب
 کرده اند مرقد او را یکی از ان شاخ شیخ ابودین بود و بعضی شاخ اجله ذکر کرده
 که شیخ ابودین قطب نیم روز بود بعد از ان وفات یافت رحمه الله علیه الی غیر
 بگویش برپوش بشنو که چندین ولی اکمل در شان سیداعوث الاعظم رضی الله عنه
 چه می رسد باید شیخ علی شافعی در بیعت الاسرار پسند و صحیح می آرد که سخن کرد ما را فقیه صالح
 ابو محمد عبداللہ محمد بن مسعود بن عمر عبداللہ ایم بن غانم مغربی در قاهره و او گوید خبر کرد
 ما را شیخ ابوسالم محمد مغربی و کاکی و او گوید که حم و او پیر شیخ ابودین شعیب مغربی گردان
 خود را در دی سان باران خود در مغرب و گفت انا منهم اللهم انی اشهدک
 واشهد ملائکتک انی سمعت و اطعت فساله اصحابه عن ذلك
 فقال قد قال السيد عبدالقادر الان ببغداد قد عی هذه علی رقبه
 کل ولی الله تعالی فارخنا ذالک الیوم ثم جاء اصحابنا مسافرن
 من العراق فاخبرنا ان السيد عبدالقادر قال ذالک ببغداد فی الوقت
 الذی ارخناه فی المغرب یعنی گفت که من از ایشان می بار خدایا بد رستیکه
 گواه می گیرم من ترا و گواه می آرم من فرشتگان ترا که تحقیق قبول کردم من و

ما را شیخ ابوالکاسم محمد بن علی شافعی و او گوید خبر کرد

و فران بر داری کردم من پس پرسیدند او را یاران وی ازین گفتار پس گفت شیخ ابو یوسف
 که تحقیق گفت شیخ عبدالقادر در حال در بغداد که پای من نیست که برگردن هر ملی خداست
 ثابت است پس تاریخ کردم آن روز را پس آمدند یاران ما در آن حال که سا فرائد از عراق العراق
 یعنی از بغداد و خبر کردند ایشان ما را که سید عبدالقادر گفته است در بغداد آنقول ما در وقتی که
 تاریخ کردیم ما آنرا در مغرب صاحب تحفه گوید از شیخ ابو یوسف بن مغربی رحمه الله علیه منقولست که گفت
 لقيت الخضر عليه السلام فسأله عن مشايخ المشرق والمغرب في عصرنا
 وسأله عن الشيخ عبدالقادر فقال هو امام الصديقين وحجة
 على العارفين وهو روح في المعرفة وسانه عظيم في رواية غريب من الأولياء
 لا أذكر من الأولياء من وراء اشارته يعني ابو يمين فرماید که ملاقات کردم وقتی بهتضر
 علیه السلام واد از احوال مشایخ مشرق و مغرب از او پرسیدم و بعد از آن او مرتبه شیخ
 عبدالقادر سوال کردم بهتضر گفت که او امام صدیقان است و محبت عارفان و او در
 معرفت روح محض است و شان او در بیان اولیا عظیم است و برداشتی غریب و من
 تصرف نمی کنم مراتب او و او را بدون اشارت او رضی الله عنه ذکر مناقب الصدق
 صاحب قلب سلیم محرم راز حریم قدوة العرفاء شیخ ابو محمد عبدالرحیم قنای رحمه الله
 علیه قنای نام برضعت است معروف نقلست از شیخ ابو الحسن صباغ گوید شیخ ابو محمد عبدالرحیم
 و جماعت علما و مشایخ حاضر بودند در قنای که شیخ را در سماع تغییر حال شد حاضران را حلاوت دست
 و شیخ را سماع سخت در گرفت و هر بار قوال را می فرمود که اعاده کن بهوش من را تا آنکه در
 قوال نوعی فتوحا هر شد شیخ گفت اسکت در حال قوال از سخن باز ماند و امکان آن شد
 که باز تکلم کند چند روز برین حال ماند بعد از آن بر شیخ آمد و بسیار عذر خواست و استغفار
 کرد شیخ فرمود چیزی از قرآن بخوان در حال زبان او گویا باشد و از قرآن چیزی بخوان
 و شادمان باز گشت ولی چون قرآن خواند می زبان گویا نشدی و شعر و غیر آن نتوانست

خواندن باز بر شیخ آمد و دستغاشه کرد شیخ فرمود برو و سخن چنانکه می گفتی بگو آن قول بگشت
 در زبان او چنانکه اول بود ناطق گردید و هم را می مذکور صاحب خلاصه المغاخره گوید از
 شیخ ابوالحجاج اقصی نقلست که گفت در عصر از شیخ عبدالرحیم و عبدالرزاق بهم آمدند پیش شیخ عبدالرحیم
 سائسته سر و مراقبه کرد و فرمود و شیخ عبدالرزاق را که من در لوح محفوظ نظر کردم دیدم که
 این زمان ابدی از ابدان نقل خواهد کرد و بیت المقدس دمن نامور شده ام تا بر سر وقت او
 حاضر آیم بعد از آن هر دو شیخ برخاستند و بیت المقدس بر سر وقت آن ابدال که نقل می کرد
 حاضر شدند و بجهنم و تکفین و دفن باز گشتند آخر روز در عصر بعد از آن شیخ عبدالرحیم
 گفت هر شیخ عبدالرزاق را که مقام آن ابدال حق تعالی یک پیر را داد که در سفینه روئیل
 هست دمن نامور شده ام تا او را بیاورم پس هر دو فرستند و کرانه روئیل می بیند که آن کشتی
 در دو کمناره میان آب می رود شیخ عبدالرحیم عصا خود در زمین فرو برد و حال آن کشتی
 از رفتن باز ماند پس شیخ عبدالرحیم بر آب مشی کرد و نزدیک آن کشتی برقت نام آن
 مرد پیر گرفت آواز داد و در حال آمدن پیر نزدیک شیخ آمد شیخ دست او گرفت و بر آب ن
 شد در دوم کمناره آورد و عصای از زمین بکشد کشتی روان شد بعد از آن ایشان هر سه
 در بیت المقدس آمدند و نماز مغرب انجا ادا کردند و آن مرد پیر در مقام آن ابدال نشست
 و حق تعالی حال مقام آن ابدال بدین مرد پیر عطا کرد و فلک فضل الله توبه من شیخ او هم گوئی
 از شیخ تقی الدین بن شیخ مجد الدین ابوالحسن علی بن وهب قشیری منقول است که گفت
 شنیدم از پدر خود که می گفت وقتی با شیخ ابوالحجاج اقصی زیارت شیخ عبدالرحیم رفتم
 در قنای چون بر سر قبر ایستادیم دیدیم که از قبر نری همچو قرص آفتاب بیرون آید و در وجو
 شیخ ابوالحجاج اقصی در آمد و ناپدید شد گفتم که این روح شیخ عبدالرحیم خواهد بود نقلست
 از شیخ ابوالسحاق بن ابی طاهر نزاری رحمه الله علیه که گفت مردی بود از اهل مصر که
 بمالی فاخر داشت و کشفی ظاهر و قد می ثابت از قصاید این همه از وی تنواری شد

بر شیخ عبدالرحیم آمد و ایشان را دید که دشواری کنند از آوند می قصه حال خود تمام بر شیخ عرض کرد
 شیخ فرمود و را که این آب و سنو که درین آوند است تمام بخور همچنان کرد و در زبان طبع حال
 خود را که کم کرد و دوا دهد شد و شیخ ابو عبد الله قریشی می فرماید که شیخ عبدالرحیم نابینا است
 بر انوار جمیع اصحاب زیار مصر در وقت خود من کلامه قطع علائق محفوظ است و ظهور و غیبت
 انتفاست و رضا سکون قلب است تحت بخاری اقدار بنفی تفرقه از روی جمع که مشا هکنند
 قدرت را بقادر و اسرار و این ملازم وقت او بود و در همه حال و تمکین شیخ بهود و علم است
 از روی کشف و رجوع احوال بسوی آن از روی تصرف و اشتراق و بیاد می نوکراست
 از روی طرب غیبت در توسط نوکرا از روی سکوت حضور در اواخر نوکرا از روی صحوست
 و حیات آنست که دل زنده شود و بنو کشف پس دراک کند سر حق را که بدان ظاهر شد و
 تقوی آنست که ظاهر نشود از حرکتی مگر آنکه بحبل علم مرتبط بود اگر آن حرکت باطنی است
 حکم آن در باطن علم بود و اگر ظاهری است در ظاهر علم با مهارت قلب تسلیم نفس و چون
 صحیح شد این وصف مرید به را بدید حق تعالی مراد را علم لدنی و کشفاید بر و باب الهام
 روحی و مجذوب شود روح او با سرار ملکوت و این جمیع مقامات نتایج کتاب رحمت
 است بخشن ادب و آنکس که شیخ شریعت نیست پس او را ازین مقامات نصیب ندهد و
 امام عبدالله یافعی گوید شیخ عبدالرحیم از اکابر عارفان و اجلایه مقربان صاحب کرامات
 عارفانه و انقاس صاوقه و آیات باهره و انوار زاهره و احوال سینه و مقامات عالیه
 داشت و صاحب تصرف در عزل و نصب جامع علم شریعت و حقیقت و امام در ملک
 طریقت و گنج اسرار مکنون و فصاحت غوامض مکنون بود و گویند چون از مؤذن شنیدند
 اشهد ان لا اله الا الله گفتی شهادت با شایدا و فرمودی هر کسی بر آنه از آنکه بگشود
 شده است بر رخصیات اسرار و جلیات انوار و دیده نیزند و سخن می گوید و علما و دانشمندان
 متفق اند بجلالت و تقدم او در معارف و تمکین و نفعا الله به و اسرار الصالحین و

و نسب او شریف بود و راجع باب میرزا محمد بن سید الشهدا حسین ابن علی المرتضی رضی الله عنه
 الی غیر نیز بگویش بر هوش بشنو که چنین وی اکل در شان سید مانعوث الاعظم رضی الله عنه
 به می فرماید نقاست صاحب بهجت الاسرار بهناد صحیح می آرد و می گوید مارا شیخ ابوالعباس
 احمد بن ابی عبدالله محمد بن عبدالقائم محمد بن ابی المغانم محمد مشقی و او گوید خبر کرد مارا ابوالعباس
 الحسن بن ابی محمد عبدالرحیم بن احمد بن مجنون بن احمد بن محمد بن جعفر الزکی بن محمد بن مامون
 بن علی النخاعی بن حسین الخوری محمد بن محمد بن سیدنا امام جعفر الصادق علیه السلام در قضا سال
 ششصد و چهل و سه هجری و او گوید که چون گفت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه قول قیوم
 را پس دراز کرد و الدین سید عبدالرحیم گردن خود را در قضا و گفت صدق الصادق
 قبل من هو قال الشیخ عبدالقادر قد قال الا ان قدمی هذه علی رقبته کل
 ولی الله تعالی فتواضع له رجال المشرق والمغرب فارخا ذلك الوقت ثم اخبرنا
 ان السید الشریف عبدالقادر قال ذلك فی الوقت الذی ارخاه یعنی سید عبدالرحیم
 گفت رست گفت راست گویند که بسیار است گویند است پس پرسیده شد که کیست انصاف
 صدوق گفت شریف عبدالقادر است بدستیکه در حال گفته که پامی من اینست که ثابت است
 بر گردن هر وی خدا تعالی و فروتنی کرده اند برای او مردمان شرق و غرب سید عبدالله
 الحسینی را و گوید که تاریخ کریم ما آنوقت را پس خبردار شدیم ما که سید شریف عبدالقادر گفت
 انقول را در وقتی آنکه تاریخ کریم ما آنوقت را صاحب مخا و ن گوید از اینجا معلوم شد و این
 ساوات هم قبول کرده اند و این روایت آنکه می گویند که همه ساوات متساوی المرتبه اند
 پامی یک سید بر گردن سید دیگر چگونه باشد پس پامی دفع شبهه قول سید عبدالرحیم
 دلیل قوی است که او وی اکل است در شهر خود گردن خود را دراز کرد و پایش را بر گردن
 خود قبول نمود.
 ذکر مناقب اصدق سید السادات مخزن انوار الهی اصفی اسرار کما بهی و اعرفا

سیدی سید احمد کبیر بن ابوالحسن الرفاعی رحمه الله علیه نقلست از شیخ
 تقی الدین علی بن مبارک واسطی که گفت وقتی سید احمد کبیر بن ابوالحسن الرفاعی بر
 کناره شطرنشسته بود و اصحاب گرد بر گرد او بودند که فرمود آرزو دارم که امروز باهی
 بریان بخورم هنوز سخن شیخ تمام نشده بود که انواع مک همه بر روی آب شط آمدند و
 بعضی منی جهیدند و بر کناره می افتادند پس شیخ فرمود که این همه ماهیان از من در خوا
 کردند که بحق الله تعالی از ما چیزی بخورید از آن فقر بسیار ما می گرفتند و بریان کردند و
 پیش شیخ نایده عظیم فراز کردند چون از خوردن فارغ شدند یک مرتبه شیخ را پرسید که صفت
 مرد متحکم چیست فرمود که در جمیع خلائق او را تصرف عام دهند باز آن مرد پرسید که صفت
 آن صفت شیخ فرمود اگر این بقایا داسماک را بگوید بر خیزد و روان شود بر خیزد با او
 هنوز سخن شیخ تمام نشده بود که آن بقایا ماهیان در حال صیحه شدند و در آب رفتند از آنجا
 که آمده بودند و هم راوی که ید نقلست از شیخ بر الحسن علی بن اخت سیدی احمد کبیر رحمه الله
 که گفت وقتی نشسته بودم بر در خلوت خالی شیخ خود اندرون خلوت بود و جز شیخ کسی
 ناگاه شنیدم که با شیخ کسی حکایت می کند از طرف روزن نظر کردم مردی را دیدم که برگز
 ندیده بودم هر دو تا دیر یکدیگر حکایت کردند پس آن مرد از طرف روزن بیرون آمد
 و در هوا پریده رفت همچو برق غاطف بعد از آن من در آن دم بر حال خود در خلوت
 و پرسیدم که آن مرد که بود فرمود تو دیدی او را گفتم اری گفت او مردی است که
 حقتعالی نگاه می دارد بیکت او بحر محیط را و او یکی از خواص اربعه است ولیکن سه روز
 است که او از حال خود محجور است و نمیداند سبب آنرا گفتم یا سیدی مرا بگو که سبب
 محجوران او چیست فرمود او در جزیره بحر محیط مقیم بوده است و از آنجا باران بارید
 و او دیار و آن شد و در دل او گذشت اگر این بابان در آبادیا بود به بودی باز
 ازین استغفر نشد گفتم چرا تو او را خبر نکردی گفت مرا شرم آمد از و گفتم اگر مرا اذن میکردی

سن اور امی گفتم فرمود اور اتنبیه خواہی کرد گفتم ارے گفت رفق یعنی همچو طیر
 بال بکتران در هوا همچنان کردم بعد از زبانی گفت ای علی سر بردار چون بر مقام
 خود را در این بنزیرہ بجز محیط یافتہ سحر شدی بر خود گفتم می گفتم ناگاہ آن مرد را دیدم سلام
 گفتم بعد از سلام اورا خبر کردم از آنچه شیخ فرمودہ بود آن مرد مرا سوگند داد کہ ہر چہ
 ترا بفرمایم کہی گفتم بے گفت این خرقہ در روضہ سن نہ و مرا بر روی زمین بکشت
 تا کن کہ این جزاء انگس است کہ اعتراض کند بر کار ما حق سبحانہ چون من خرقہ بر کون
 او ہادم و قصد کشیدن کردم در حال ندای کشیدم کہ کسی می گفت ای علی اورا بگذار کہ
 ملائکہ آسمان از کردہ او در گریہ شدہ اند از بہر او درخواست کردہ اند غفور را حق تعالی
 از خود شنود گشت در حال سن پہونش شدم بعد ساعتی چون خود آدم خود را یافتم پیش
 خالی خود در خلوت و داندہ منی دادم کہ چگونہ رفتم و آدم در نفحات آمدہ وی از اولاد
 بزرگوار رسید ما امام موسی کاظم است رضی اللہ عنہ و نسبت خرقہ وی بہ پنج واسطہ
 بیشبلی علیہ الرحمہ رسید ساکن اتم عبیدہ بودہ از بطایح ہم در آن مذکور است چون
 وقتی کسی از سیدی احمد کبیر تو یزدی طلبید کہ کاغذ بیاوردی کہ بنویسد اگر بیا
 بنورد سہ کاغذ اگر رفتی بی سیاہی بنوشتی وقتی بواشی شخصی بی سیاہی بنوشت و
 مدتی مدید غائب شد بعد از آن کاغذ را باز آورد و بر سبیل استخوان و گفت ای شیخ
 برای من دعا بنویس چون در آن کاغذ نظر فرمود گفتم ای فرزند این کاغذ نوشتہ
 بوی داد روزی دو تن از اصحاب وی بصحرارفتند و با ہم نشستند و حکایت می کردند
 سیکہ از آن پرسید کہ ترا درین مدت ملازمت سیدی احمد چہ حاصل شدہ گفت ہر تن
 کہ میخواہی بخوان از سیدی میخوانم وی گفت میخواہم کہ نامہ از اوی ما از دوزخ بہین
 از آسمان فرود آید آن دیگر سہ گفت کرم خدا تعالی بسیار و فضل وی سجد است
 راوی گوید ہم در محفل بودند کہ سفید از آسمان افتاد از ابر گرفتند پیش سیدی

آورند و از حال خویش هیچ نمانفته آن ورق را بوی دادند چون سیدی دران ورق
 نگریست خدای را سجده کرد و چون سر از سجده برداشت گفت الحمد لله الذی
 ارادنی عقیق اصحابی من النار فی الدنیا قبل الاخرة یعنی پاس خدای را که بنمود مرا
 آزادی یاران من از آتش دوزخ در دنیا پیش از آخرت حاضران گفتند ای سیدی
 این ورق سفید است گفت بد قدرت بسیاهی نمی نرسد این بنور نوشته شده است
 صاحب خلاصه المفاحره گوید حضرت ایشان از اعیان شیخ عراق و اجداد عارفان
 و اکابر محققان و صدور مقربان و صاحب مقامات علیه احوال سینه و کرامات جللیه
 بودند مذہب امام شافعی داشته صاحب مرآت الاسرار گوید وی صاحب مقامات بر
 و احوال بلند داشت و تصرفات و خوارق عادات که از وی ظاهر شد کمتر ازین طائفه بود
 آمده باشد او گنجینه هدایت بود که هزاران هزار بخت و می تربیت یافتند و بر تبه
 تکمیل رسیدند و لیکن اصحاب می دو فرقه اند یکی ارباب هدایت و تمکین و دیگر طایفه
 بدعت و تلویین اند که با تشویش در می آیند و بار بار بازی می کنند و چیزهای دیگر می بینند
 او این طریق ندانست عبد الله مطهری در نور احمدی گوید سید محمد مدح حجة الله بهر
 قطب الاعظم سید احمد کبیر الرفاعی گوید پرسیدم روزی از پدر خود که چگونه یافتی
 خدا را و چون و اصل شدی از حق فرمود بودم من مدت شصت سال در بان
 دل خود که خطر غیر حق در نفس من نیاید پس فنا کردم خود را در ذات خدا یعنی
 پس فنا کردم خود را در فنا الفنا پس فنا کردم خود را در فنا الفنا پس بقا یافتم خود را
 در ذات خدا یعنی پس باقی شدم بقاء البقا پس باقی شدم بقاء البقا
 الحال نمی یابم خود را و نیستیم من مگر او تعالی و بهم می گوید از آن حضرت پرسیدند که
 فقر چیست و فقر کسیت فرمود فقر محو کردن بشریت است در ظهور حق و فقر
 آن شخص است که نباشد نزد یک او غیر حق را و خود از روی علم و حال دست داده

گم شده باشد در روی و باقی بود بوسی که نه بیند و نمی شنود و نمی گوید و نمی رود و
نمی داند مگر به حق و بهم دی گوید حضرت ایشان بسیار مریدان از اوصیان کامل
بالقصد و لایق بودند اما از ان جمله مریدان سبت و یک لک مرید صاحب سالار سبت
و مقامات علیه بودند که بعضی از ان اقطاب و ابداال بودند و بعضی از ایشان از افرات
و اوتاد بودند و بعضی از ایشان از عباد و وزما بودند و بعضی از ایشان از بنجاء
نقبا بودند و بعضی از ایشان آفرید بودند که چون نگاه کنی که از ایشان بروای
یا بزن و حشی در حال و اسل کرد اند سجد استعالی او را و بعضی از ایشان آنکس اینکه
گردانیده بودند سکونت خود در تحت جبال و کوه و اطراف زمین و افاق دیوایی
در تمام عمر خود بعد از وفات حضرت ایشان بنا بر فراق آنحضرت و به جهت فراق عبادت
انجا بودند بعضی از ایشان که مانند در کوهها نیز از وقت حیات آنحضرت باذن آنحضرت
که میخیزد و بر گاه در تحت و شرف صحرایی و بودند بعضی ایشان از مردمانی که چون
نظامی کردند بطرف کوهها پس می شدند آن جبال در حال کوه نقره و دقتیکه است آنکه
یکی از ایشان بدست خود پلای کوه اینکه باید نزدیک ایشان پس کوه روان گرد
و باید نزدیک ایشان و بودند از بعضی ایشان آنکس اینکه خانه کعبه طوالت می کرد و بر
ایشان دگانهی پیش آمد کعبه بطرف ایشان و بودند از بعضی ایشان مردی که بر آب
میرفت و بر هوا پروازی نمود و طی ارض بهر درت میکرد و بودند از بعضی ایشان
آنکه چون نظر کنی که از ایشان بر مرده و گوید که برخیز بکم خدا استعالی پس برخیز و گوید
السلام علیک یا ولی الله و مصافحه کند و بودند از بعضی ایشان چنین مردمان
که آفتاب بمقابل روی ایشان که کمال انوار جلالت ایشان بآبان بود و طلوع نمیکرد
به ایشان در غار کوهی بودند و قتی که میخواستند که بیرون آیند پس بیرون آمدند
در شب بزان آمدگان بر روی خود و بعضی از ایشان آنکس اینکه چون نگاه کند

سیکه از ایشان شمس را و یا قمر را و بگوید باش بجای خود پس بماند آفتاب آنجا و روان
 نگردد و از حالت سیر خود بی فرمان ایشان را و می نهد کور گوید همه ایشان خرقه ارادت و
 بیعت و اخذ نوا و شریعت و طریقت و حقیقت از حضرت ایشان بستانند و خلفاء که بودند از
 مریدان دس که داده شده بودند ایشان را حالتی خاص آنهمه مقدار دوازده هزار بودند
 و سلطان محمد رومی از آنجمله است که مذکور شد و هم وی گوید سلطان محمد رومی المعروف
 حاجی رجب سیلے از امرای و ملوک روم بوده در آن ایام لقب سلطان محمد شده بود پس
 بعد از وفات پدر خود در بلده واسط آمد پس از آنجا در بطایح در قریه ام عبیده برای بیعت
 پیش آنحضرت آمد و ترک دنیا نمود و در ویشی خست یار کرد و آنکسانیکه بودند از خواص او
 از ترغم گویان و سرود سرایان ایشان نیز موافقت سلطان ترک دنیا کردند تا آنوقت بقرا
 ملاستیه که هستند از اولاد ایشان اند که بعضی بر دمی گویند و بعضی دمی می خوانند و سرود می کنند و اکثر
 من کلامه کشف قوسه است جاذب بنحاصیت نور عین بصیرت بفیض غیب پس
 متصل شود و از او بدان مثل اتصال شعاع بزجاج صافی بوقت تقابل پس متالف شود
 نور در حالت انعکاس بقوسه آن بصفاء قلب پس ترقی کند نور در حالت که ساطع است
 بسوی عالم عقل پس متصل شود بدان اتصالاً و معنویاً که مراد از اثر است در استفاضت
 نور عقل بر باحت قلب پس نور عقل مشرف شود بر مرکب عین سر پس به بیدار
 مخفی است از البصار که محل او باریک است از افهام و تصور او مستتر است از غبار
 مقام رویت او منتهی زهد اساس احوال مرضیه است و مراتب سینه و زهد اول قدم قاصد
 و منقطعان و اهل توکل و رضاء است پس هر که محکم نه کند اساس خود و رزق به هیچ چیز است
 و صحیح نباشد و مراد از هر مقامی که هست بعد از آن است و فقر و دارا شرف است
 و لباس پیغمبران مرسل و جلیاب صالحان و تاج متقیان و غنیمت عارفان و منته مریدان
 و رضاء چهار در است و فقر کرامت است مراهل ولایت را و انس بحق تعالی مریده
 رست که طهارت کامل دارد و ذکر آنکه از سر صفا گوید دست و خوشن باشد از هر چه مشغول کند

اور از خدا عزوجل درین مقام انس بحق اور احوال شود و بمقتضای انس بدین
 نشان مع تبرک افات نامشروعات داعی بود و نشان تعبد بربوبان اجتهاد و نشان
 معرفت به فنا و محو نشان توحید با ثبات و صحو و هر که اعراض کند از اعتراض از روی
 ادب پس او یکم متاد است الیغیر بگوشت پرپوشش بشود که چنین دلی اکل و فرود اکل
 در شان سیدنا عوث الا اعظم رضی الله عنه چه می فرماید در بیعت الاسرار از شیخ ابو محمد
 عبد الله الباقی مرویت که می گفت در زمان حیات سیدنا شیخ عبدالقادر جیلانی
 رضی الله عنه بام عبیده رفتم و در رواق سیدی سید محمد بن ابوالحسن علی الرفاعی
 رحمه الله علیه که از اعلام عارفین و عظام و محققین و مدد و مقررین و صاحب مقامات
 علیه و کرامات جللیه صاحب فعال خارق و انفاس صادق بود و چند ایام اقامت نمودم
 پس روزی سیدی احمد کبیر الرفاعی مرا در باب ذکر کردن مناقب شیخ عبدالقادر جیلانی
 امر کرد پس هر چه از مناقب آنحضرت مذکور می کردم که در شان او ذکر شخصی آمد و گفت خاموش
 باش در حضور شیخ ما سوائے مناقب این شیخ یعنی شیخنا احمد الرفاعی مناقب دیگر
 را بیان کن پس سیدی احمد الرفاعی بروی نظر غضب مقرر کرد که در حال مرد و
 افتاد بعد از آن سیدی خود گفت من لیستطیع وصف مناقب الشیخ عبدالقادر
 و من یبلغ مبلغ الشیخ عبدالقادر ذلک رجل یجری الشریعت عن عبید
 و یجری الحقیقة عن یسار له من ایهما شاء اغترقا و الشیخ عبدالقادر
 لا ثانی له فی وقتنا هذا یعنی سیدی احمد کبیر گفت کسی استطاعت آن
 دارد که وصف مناقب شیخ عبدالقادر بگوید و گفت کدام کس سید منزلت شیخ
 عبدالقادر را که دس مردی است که دریای شریعت از جانب راست وی
 است و دریای حقیقت از چپ او و او از هر دو دریا هر که را که میخواهد غرق
 می گرداند و شیخ عبدالقادر را نظیر غنیت که مانند او باشد درین وقت ما دم

راوی میگوید شنیدم سیدی احمد کبیر را که با ولادت خود همیشه و با اکابر اصحاب
 خود مدام در تعظیم و تکریم شیخ عبدالقادر رضی الله عنه وصیت می کرد و هم وی گوید
 وقتی شخصی آمد و گفت یاسیدی برخیزت آمده ام و میخواهم که به بغداد بروم سیدی فرمود
 چون در بغداد در آئی بر زیارت شیخ عبدالقادر حدیث را مقدم کنی خواه وی زنده
 باشد یا مرده زیرا که وی عهد گرفته است هر که صاحب احوال در بغداد داخل شود
 در زیارت شیخ نمکند حالت وی سلب گردد و سلب احوال از قبیل موت باشد و گفت
 الشیخ عبدالقادر حسرة علی من لم یر به یعنی شیخ عبدالقادر حسرت است کسی را
 که ندید آنکس او را صاحب بجهت الاسرار با سواد صحیح می آرد که دو شیخ می گویند یکی ابو الفتح
 عبدالرحیم و دوم شیخ ابوالحسن علی که آن هر دو خواهرزاده گان سیدی سید احمد کبیر
 بن ابوالحسن علی الرفاعی اند رحمه الله تعالی کنا عند شیخنا الشیخ احمد الرفاعی
 برواقه بام عبیده قد عبقه و قال علی رقبته فسالنا عن ذلك فقال
 قد قال الشیخ عبدالقادر الان ببغداد قد می هذه علی رقبته کل
 ولی الله تعالی یعنی هر دو شیخ می گویند که بودیم با نزدیک پیر ما شیخ احمد کبیر الرفاعی
 در رواق او در ام عبیده پس در از گردن خود را و گفت برگردن من پس
 بر سیدیم ما از ازان گردن در از گردن یا ازان گفتن پس گفت سیدی احمد کبیر
 الرفاعی که تحقیق گفت شیخ عبدالقادر جیلانی در حال در بغداد که پامی من نیست
 که برگردن هر ولی خدا تعالی ثابت است و صاحب کتابه قادر بر وایت
 صحیح می آرد که سلطان احمد کبیر الرفاعی و ام عبیده دو مرتبه از بغداد بود و هجا نوشت
 فرمود انا احمید منهن یعنی نام سلطان سیدی احمد بود و خود را بصیغه تصغیر
 نسبت کرد و خود را بلفظ احمیل اشارت نمود یعنی احمیل که احمد کوچک است ازان
 اولیاد است که کلمه قد می هذه الی اخره قبول ترقی در بات بواسطه خود مانده مرتب

اعلیٰ یافته اند و بروایت ثانی صاحب بهجت الاسرار بسناد صحیح می آرد و می گوید که
 شیخ ابوبکر عتیق می گوید که زیارت کردم سیدی احمد کبیر بن ابوالحسن علی الرفاعی را
 در ام حبیده در سال پانصد و هفتاد و شش هجری پس شنیدم که یاران کبار او و مردان
 قدیم وی می گفتند که بود شیخ ما احمد الرفاعی شسته روزی در بنجا داشت کردند
 ایشان سوی موضع که رواق است پس خم داد و سر خود را و گفت علی رقبته فساله
 من یدل علیه فقال قد قال الشيخ عبدالقادر الان ببغداد قد می هند
 علی رقبته کل ولی الله تعالی فارخنا ذلک الوقت و مکان کما قال فی ذلک
 الوقت بعینه یعنی گفت برگردن من پس پرسید از کسی که دلالت کند بر وی
 پس گفت سیدی احمد کبیر که تحقیق گفت در سال شیخ عبدالقادر در بغداد که پامی من
 اینست که برگردن هر ولی خدا تعالی ثابت است شیخ ابوبکر عتیق گوید پس تاریخ کردیم
 ما آنوقت را پس بود آنوقت چنانکه گفت سید عبدالقادر جیلانی در آنوقت آنرا
 ایضا صاحب بهجت الاسرار باسناد صحیح می آرد که سخن کرد ما را ابوالحسن علی بن شیخ
 ولی المجد المبارک در قاهره در سال ششصد و نود و هجری و او گوید خبر کرد ما را شیخ ابوالحسن
 ابراهیم بن ابوالحسن الرفاعی البطایحی در رواق ام حبیده در سال ششصد و یک هجری
 و او گوید که گفت پدر من در مهتر مرا که سیدی سلطان احمد کبیر الرفاعی است آیا که
 گفت شیخ عبدالقادر جیلانی که پامی من اینست که برگردن هر ولی خدا تعالی
 ثابت است بامر حق تعالی یا بغیر امر حق سبحانه گفته است قال لابل قالها بامیر
 یعنی سلطان احمد کبیر گفت نه بلکه آن شیخ بامر حق تعالی گفته است صاحب مخازن
 قادریه گوید ازین حکایت معلوم شد که آنحضرت رضی الله عنه از خود نگفته اند
 بلکه درین باب ماورا ند چونکه این اقطاب عظام و اولیاء کرام گواهی میدهند
 و اگر مراد از کل ولی الله اولیا زمانه بود پس این ولی اکمل و فردا افضل این

نوع جواب ندادی بلکه گفتی که او ما مورست به نهادن پایی خود برگردن او لیا
 زمانه خود چونکه این نوع نفرمود و مطلق گذشت پس بصراحت معلوم شد که مراد
 شیخ از کل ولی الله اولیا اولین و آخرین و حاضرین اند رحمة الله تعالی علیهم
 و کرمناقب الصدق قدوة الابرار زمن وزیدة اصحاب عدن
 قطب وقت سیدنا خواجہ معین الدین بن عیاش الدین حسن الملقب
 ہند الولی عطاء رسول رحمة الله علیہ حضرت ایشان از سادات حسینی
 بودند کہ نسب شریفش سیدنا امام موسی الکاظم صلوا علی عبده علیہ میرسد صاحب
 سفینہ گوید وی از کبار اولیا و مقتدا روزگار بوده کمالات و خوارق عادات
 بسیار داشت و در بیان نکات حقایق و توحید مقام عالی بود و عالی قومی کہ
 ہر کہ جمال وی مشاهده می کرد بے تکلف بروعدت حق و رسالت آنحضرت علیہ السلام
 اقرار می کرد و مصدق و مقری شد الغرض در ہندوستان ہر جا کہ مشرکان بلشکر
 افسا و غلوی کردند و در مقید پرستی بودند حضرت ایشان ہمہ را از قید مقید
 بسوی ذات مطلق ہدایت بخشیدند از انست کہ دیرا وارث ملک بنی ہند الولی
 میخوانند و لقب حضرت ایشان خواجہ بزرگ است و ایشان خرقة خلافت از
 خواجہ عثمان مارونی پوشیدند و شیخ را در باب ایشان کمال محبت بود چنانکہ خود
 می فرماید معین الدین ما محبوب خداست و مرا خجراست بریدے او ہم وی گوید
 خواجہ بزرگ قطب وقت و صاحب تصرف و تیرانوار معرفت و شرف القلوب و
 زبدہ مشایخ اجل و قدودہ اولیا و کمل بودند کہ تمامی اہل ہند را روئی ارادت
 بخندست ایشان است و در جمیع علوم ظاہری و باطنی یگانہ زمانہ بودہ اند کہرامات
 و خوارق عادات عجیب غریب از ایشان بظہور آمدہ زیادہ از حد نہایت است
 و جمیع کثیر از کفار ببرکت قدم ایشان بشرف اسلام مشرف گشتہ اند و حضرت

خواجه بزرگ در سیاحتی اکثر مشایخ کبار را دریافته اند چنانکه بصحبت حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه رسیده چنگاه و مهفت و در میان ایشان بودند و انواع توایف
 و بلبل و شمشیر یوسف بدانی و شیخ ابوسعید تبریزی را و تبریز و شیخ حسین زنجانی را
 در لاهور دیده اند در سیر العار دین می آید که چون خواجه بزرگ بمیرا پزده سالگی
 رسید پدرش وفات یافت از ملک پدر باغی بود در آن چند دینی ابراهیم نام
 در آمد خواجه دیر القطنیم تمام نمود و خوشه انجور پیش وی نهاد و خود یادب پیش وی
 بنشست خدوب پاره کنجاره از بغل کشید و بدندان خود بجایید و از دهن خود بدین خواجه
 انداخت بجز و خورون کنجاره نوز معرفت در باطن او لایع گشت دل اذ اطلاق ثناء
 سر و شد بعد از دو سه روز همه را الطیب در و نشان کردند و از آنجا بقدم تبریز
 گشت مدتی در سمرقند و بخارا ماند و حفظ قرآن نمود و علم ظاهری بخواند دید که اذین خط
 کشود کاتبی شود از آنجا بجانب عراق عرب بطلب شیخ غریبیت نمود چون بقبضه باری
 که از نوامی نیشابورست رسیده خواجه عثمان را دریافته دست بعبیت داد و در-
 انیس الارواح میو بسند که در بغداد بشرف خدمت آن خواجه رسیده ساد بعبیت
 و خرقه حاصل نمودند گویند خواجه را نظر خاص بمجانب بیهدی من یشاء و یصل من یشاء
 بچو افق مشرب سوفیه حکیم را امر معروف می فرمودند هر که از اخلاص اراده بسلام
 میکرد و پیران تقیین احکام اسلام می فرمودند و هر که از خود اظهار امنیتی کرد وی را نعم
 نمی شد از کمال و عدت الوجود با هر فرقه تواضع میفرمودند از آنجست کافر و مسلمان
 به فیض بهره مند میگشتند چنانکه تا الی الآن این سنت جاریست من کلام
 دل عاشق آتش کرده محبت است بهره برد و فرد و آید آن را بسوزد و زنا خیر
 گرداند و فرمود و هر که به خصلت باشد یقین بدانکه حق تعالی او را دوست میدارد
 اول بخادنی چون سخاوت در یاد دوم شفق چون شفقت آفتاب سوم تواضع چون

خواجه بزرگ
 در سیاحت
 و بلبل و شمشیر
 یوسف بدانی

تواضع زمین فرمود و سالک چون جویهای آب روان است از وی آواز برآید
 هرگاه بدریاد رسید ساکن گشت و فرمود و فرزند مستحق فقیرانگاه گردود که در عالم غالی گردد
 و هیچ باقی نماند و فرمود نشان محبت آنست که مطیع باشی و بنیادی که مرا نماند
 و فرمود و عارف هر چه اراده کند پیش می ظاهر گردد و و با هر که سخن کن جواب از او
 بشنود و فرمود که ترمن درجه عارف آنست که صفات حق در وی بود و فرمود و اول
 محبت قومی اند که بیواسطه سخن و دوست می شنوند و فرمود و عاشقترین اوقات آنست
 که از وسواس خاطر بسته گردد و فرمود و عالم بحر محیط و معرفت جوی از محیط و فرمود و نزدیک
 حق تعالی تیرین طاعت آنست که در اندک زمان در انبیا و مرسلین و برگزیده گان
 را سیر کرد و اندک فرمود و در صا جبان بقالب گرد خانه کعبه طواف کنند و نیت بخوانند
 و عارفان بقالب گرد عرش طواف کنند و تقا خوانند فرمودند مدتی گرد کعبه طواف
 کردم این زمان خانه گرد من طواف میکند متوکل تحقیق آنست که محبت خود
 از خلق برگیرد و فرمود و در قرار گرفتن در راه و در خیر است یکی ادب عبودیت داریم
 تعظیم اندک عالمی و فرمودند دوستی آنست که اول او را بدل یابد کند نه بزبان سخن
 بریدر اگر دانی از هر چه غیر او بود و فرمودند محبت آمده که حق تعالی میفرماید ای بندگان
 من چون ذکر من بر شما غالب آمد من عاشق شما و دوست من و دوستی یعنی محبت است و در
 سیر المار فین می آورند در آن شب که خواجه بزرگ نقل کرد و چند بزرگ حضرت رستاقا
 صلی الله علیه و سلم را بخواب دیدند که آنحضرت علیه السلام میفرمودند که دوست
 خدا من الدین بخیر خواهد آمد ما با استقبال او آمده ایم و چون نقل کردند در
 پیشانی مبارک خواجه بجز بنویشته پیدا آمد حبیب الله ﷺ کلمات و خوارق
 عادات گونه چندان است که بقیه قلم ابتدا الکلام صبح مقامات غوثی و قطبی را اسط
 کرده بمقام فرد حقیقی رسیده بود و وفاتش روز دوشنبه ششم ماه رجب در سن

شنشصد و سی و دو و هجری است چنانکه ماده تاریخ آفتاب ملک بند آورده و غریب
 مرتب به نود و هفت سال رسیده بود و قبر النور در اجیر زیارت گاه خامان
 الیغریز بگوشش پیروش بشنو که چنین اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه چه میفرماید نقل است صاحب ساقب گوید در کتاب لطایف الغریب
 عاشق شهباز سید محمد یوسف الحیدری گیسو در از رحمة الله علیه می آید که روزی
 از پیرا خواجہ نصیر الدین محمود شنیدم که میگفت چون سلطان الاولیا سید عبد
 جیلانی ماسور شدند گفتن قول قدمی نده ای آخره جمله اولیا که بر روی زمین
 بودند وضع رقاب کردند خواجہ ما خواجہ بزرگ معین الحق والدین چشتی در آن
 ایام جوان بود و در خراسان در دامن کوهی بجایده در ریاضت مشغول بودند و
 آگاهی یافتن امر الهی از همه اولیا با ورت کردند و سر مبارک خود بر زمین رسانیدند
 و فرمودند بای علی ما سی همان ساعت شیخ الثقلین سید عبد القادر جیلانی همنوبه
 باطن خود دریافت و در محل مصلی فرمودان ولد غیاث الدین الحسن بادری
 الرضیع و امرضی الله و رسوله بحسن ادبه و تواضعه و هویتوی علی مالمک الهند
 یعنی پسر غیاث الدین حسن سجری در وضع رقاب از سایر اولیا سبقت کرد
 و ازین حسن آداب و تواضع او خوشنود ساخت عدا غر و جل را و رسول او را
 صلی الله علیه و آله وسلم و گفت غفریب است که او صاحب ملک بند گردود
 مولانا جامال در سیر العارکین می آید که خواجہ بزرگ مرحضرت شیخ عبد القادر جیلانی
 را در جبال دریافتند پنجاه و هفت روز در صحبت آنحضرت بودند و انواع فیض و
 جمیعت باطن نصیحت آنحضرت ربودند رحمة الله علیه و هم در لطایف مذکوره آمده
 که خواجہ بزرگ از غوث الاعظم استدعای ولایت عراق نمودند آنحضرت
 فرمودند یا اخی الصالح انی عطیت العراق للشهاب الدین عمر السهمی و در می عطیتک

یعنی بخشیدم عراق را برای شهاب الدین عمر سروردی و عطا کردم ترا و تو
 ملک هند را و دی گوید آخر همچنان بطور آمد که ولایت عراق بشهاب الدین عمر
 قرار یافت و ملک هند بخواجہ رسید. ذکر مناقب الصدق ماری
 ربانی کاشف سرہانی واقف راز سحانی شیخ العصر خواجہ ابویوسف
 ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ نقل است از بعضی مشایخ کہ شیخ یوسف ہمدانی وقتی عطا
 سیفر نمود و مجلس ایشان در وفیہ حاضر بودند آن ہر دو شیخ را گفتند اسکت
 فانما انت مبتدع پس شیخ فرمود این ہر دو وفیہ را اسکتا کہ گفتا در حال آن
 ہر دو وفیہ ہم بر جای خود جان بدادند ہم وی گوید وقتی سپر عورتی از ہمدان
 را اہل فرنگ گرفتہ بردند آن عورت گریہ کنان بر شیخ ابویوسف آمد شیخ
 صبر فرمود آن عورت ہیچ صبر ننیکرد پس شیخ گفت اللہم فاش سیدھا و عجل
 یعنی یارب اسیر او را از بند خلاص دہ و فرج عاجل بخش و فرمود مر آن عورت را
 کہ در خانہ بر و سپر او در خانہ خواہی یافت چون آن عورت در خانہ آمد دید کہ
 در خانہ است در تعجب شد و از سپر خبر باز رسید گفت ای مادرین این زن
 در قسطنطنیہ در بند بودہ ام و کجا ہبانان مرا نگاہ میداشتند ناگاہ دیدم شیخ را
 کہ وقتی ندیدہ بودم در یک لحظہ مرا برداشت و اینجا آورد و بعد ازان آن عورت
 تعجب کنان بر شیخ رفت فرمود در کار سولی بس و علاج تعجب میکنی و شیخ یوسف
 ہمدانی رحمۃ اللہ علیہ قدم را سنج داشت در علوم معارف و ید ہضاد و فقاہی
 دینی و باغ طویل در احکام شرعی و الفیاح جلی از مخنیات خواطر و صل خازن در
 تقریف ظاہر و در خاتقاہ او بسیار علماء و فقہا و صلحا جمع میشدند و از کلام او
 نفع می گرفتند و تربیت مریدان در خراسان بدو قسم شد مثنی کا
 سماع سفر کردن است بسوی مولی تکا و سماع رسول حق است و لطایف تواید

غیبی است و موارذ قبح است و عواید سمائی کشف سماع قوت ارواح است و خداه
 استبجاح و سلب حیات قلوب و تقاریر اسرار و سماع هتاک شریست و کثافت هر برتی
 است لامع و آفتابیت طالع و سماع ارواح بگوش قلب است بر سباط قرب بشا به حضور
 بغیر نفس در هر فکر قی و لحظه و سماع وزیدن یادی و بیدین درختی است و لطف هر ناطق و
 عالم این طایفه را سماعهاست که از آن دله و سیرت و سکر بر ایشان غلبه میکند و احوال
 مختلف در ایشان پیدای آید البقیه نیز بگوشش پر پوشش بشنو که چنین ولی اکمل ایشان
 سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه میفرماید صاحب مکمل گوید از شیخ ابو یوسف بن ایوب
 همدانی نقل میکنند که حضرت شیخ گفت مرشح عبدالقادر جیلانی را در آن ایام که او آن روز
 جوان بود که ای عبدالقادر حشاق را دعوت کن و بنده شیخ عبدالقادر گفت باید
 من عجمی ام نزد فصیحای بغداد چگونه سخن گویم همدانی فرمود ای عبدالقادر تو خط کرده
 و اصول نهاده و نحو و لغت و تفسیر قرآن را پس چگونه صلاحیت و خط گفتن نداری بالا
 منبر برو و مردم را بنده و سخن بگو که من در تو عرقی می بینم که سرانجام آن نخله شود یعنی
 بنی می بینم که آخر درخت گردد و ذکر مناقب الصدق قدوة المعاصر زبدة
 المختصر و الی الی و آخر شیخ الوقت ضیاء الدین ابوالنجیب عبدالقادر همدانی
 رحمه الله علیه نقل است از شیخ الشیوخ شهاب الدین عمر که گفت وقتی من نزد یک
 عجم و شیخ خود ابوالنجیب عبدالقادر بودم مردی گو ساله بر شیخ آورد و گفت یا سید
 این را برای شما نذر کرده ام و باز گشت آن گو ساله پیش شیخ آمد شیخ فرمود ما را
 این گو ساله می گوید که من آن گو ساله نیام که برای شما نذر کرده اند آن گو ساله دیگر
 است و مرا برای شیخ علی بن یحیی نذر کرده اند ساعتی گذشت آن مرد باز آمد گو ساله
 در دست گرفته مانند آن گو ساله و گفت مرشح را یا سیدی این گو ساله نذر برای شما
 است و آن نذر برای شیخ علی بن یحیی مرا اشتباه شده بود و راوی مذکور میگوید وقتی که

سه نفر از یهود و سه نفر از انصاری و مجلس شیخ حاضر شدند شیخ بر ایشان اسلام
عرض کرد ایشان اتمام عظیم آوردند پس شیخ در دهن هر یکی لقمه از لبن تاقیم کرد و بنوی
لقمه تمام فرود نهاده اند که در حال آشنش نفر اسلام آوردند و گفتند چون در روان ما
رسید خبر دین اسلام هر دینی که بود از دلهای مانع شد شیخ فرمود به عزت مسمود که شما
اسلام نیاوردند تا شیاطین شما پیش من اسلام نیاوردند من از حق سبج و شجوا
کردم که ایشان را بمن بخش بولی تعالی بمن بخشید بعد از آن دست مبارک جبهه های
ایشان فرود آورد و فکشف بسم و ایشان بر اقرباء خود رفتند و اسلام بر ایشان
عرض کردند - لقلست ارسنج ابو محمد عبداللہ بن معود رومی رحمتہ اللہ علیہ کہ گفت
وقتی برابر شیخ خود شیخ ابو النجیب سهروردی در بغداد و در بازار سلطان میگذاشتند ناگاه
شیخ نظر کرد بر یکت کوفندی پوست باز کرده آویخته اند شیخ نزدیک قصاب ایستاد
و گفت این گو سپند مرا می گوید که من مردارم در حال قصاب میوش شد چون بهوش
اقرار کرد بصحت قول شیخ و بر شیخ توبه کرد و پیچ راوی مذکور سفید و وقتی با خدمت بر پی
میگذشت مردی خاکه بسیار بار کرده می بر و شیخ او را گفت خاکه را بدست من بچسب
مرد گفت برای چه بچسبم شیخ فرمود این خاکه مرا می گوید از دست این مرد و فرآن که
برای آن میبرد که تا شراب خورد و مرد او قتل سازد و حال آن مرد بیوش شد و بر روی
افتاد چون بهوش باز آمد گفت والله جز حق تعالی کسی بدین اطلاع نداشت بعد از آن
بر شیخ آمد و توبه کرد راوی مذکور می گوید وقتی با خدمت شیخ در کربلا میگذشتیم و کربلا
از بغداد از یک خانه آوازستان و شور ایشان شنیدم که بر می آید و سخنان بوی
از آن بدو مرغ میرسد شیخ بدینسان خانه در رفت و دو رکعت نماز بگذاشت و در حال سنانیکه
اندرون خانه بودند همه فریاد کنان بیرون آمدند و گفتند که خمر او بمایه او ندها آب شد
بعد از آن ایشان بر نیمه شیخ توبه کردند من کلامه اول تقوف عالم است و اوسط

او عمل و آخر او و سبب علم کشف کند از مراد و عمل سخن شود بر طلب و سبب برساند
در غایت اهل و اهل این بر سه طبقه اند مرید طالب و متوسط سایر و فتهی و اصل مرید
صاحب دقت است و متوسط صاحب حال و فتهی صاحب کمال بهترین چیز از نیکو
ایشان حد افلاس است و مقام مرید مجاهد است و مکایدات است و بجمع مراد و ات
و مجانبت مخلوط و آنچه هوای نفس است و مقام متوسط رکوب با هوای و طلب مراد و احوال
صدق و احوال و استعمال آداب و مقامات و مقام فتهی و صحت و ثبات و اجابت
حق است از اینجا که بخواند از مقامات عبور کرده است و در محل مکتب نرسیده احوال
او را متغیر نگرداند و احوال و در و اثر کند حال شدت و رخا و منع و عطا و جهاد و وفای و برابر
است اکل او بچوب جوع اوست و خواب او بچوب بیداری خطوط فانی شده و حقوق باقی
مانده ظاهر او با خلق و باطن او با حق است الغرض حضرت ایشان از اعیان محققان
و اعلام علانی عارفان صاحب کشف ظاهر و کرامات خارق و احوال فتهیه و مقامات
رفیعه و القاس صادق و معارف سینه بود و در سه نظامیه درس فرمودی و فتوی دادی
و کتابهای بسیار در علم شریعت و حقیقت تصنیف کرده و مطلق بفتی العراقرین و
وقد وه الغریقتین بوده و اجماع مشایخ و علما منعقد بودند با احترام او و محبت ائمه الغریز
مگوش پرشوش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم
رضی الله عنه چه می فرماید صاحب بهجت الاسرار با سناد صحیح می آید که شیخ ابو محمد
عبد الطیف بن ابوالغیب عبد القادر سرسهروردی میگوید که ما فرآمد پدر من مجلس
سیدنا عبد القادر در حلیاتی بروزی که گفت قد محمدک علی قبه کل ولی الله
پس فرو کرد پدر من سر خود را تا نزد یکت رسید زمین را و گفت بل علی براسی علی
براسی و یقین لها ثلاث مره یا یسینه گفت پدر من بر سر من بر سر من در انحال که
می گفت آن را سه بار و هم در بهجت الاسرار از روایت شیخ الشیوخ شهاب الدین

سهروردی منقول است که گفت روزی با عسم خود ابو النجیب سهروردی در
سال پانصد و شصت هجری بخدشت شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه زخم عم من
بجنورا تخفرت ادب عظیم نمود و بخدشت ایشان گوشت بلاسان شده ببلشت
چون بظایمه بازگشت از وی سبب انجین ادب پرسیدم گفت - کیف لا انا دبا
معه وهو وجد المأم والفرد فی عالم الملکوت والفرز فی عالم الیکون
فی هذا الوقت و کیف لا انا دبا مع من تصرفه مالک فی قلبی وحلی و فی قلوب
الاولیاء واحوالهم وان شاء الله ان شاء الله مستمعا -

یعنی گفت عم من چگونه ادب نورزم با او حالانکه او وجد تمام است و فردا است
در عالم ملکوت و فردا است در عالم شهادت در نیوقت و غلت چگونه ادب کنیم
بکسی که لقرت او مالک است در قلب من و در حال من و در قلوب اولیاء و
احوال ایشان پس اگر خواهد بگذارد آن قلوب را و آن احوال را و اگر خواهد بگذارد
اتبار او حب الله علینا ابد صاحب تکریم گوید از ابو النجیب عبد القادر سهروردی
منقول است که گفت شیخ عبد القادر متصرف است در وجود و ملک و ملکوت را
بد و بیاهات است و او در وجود و در عالم کون متصرف است و درین وقت او را
لقرت ناقد است در قلوب اولیاء و در احوال ایشان ففعلن الله بهی
و ذکر مناقب الصدق افضل المعاصر قدوة الکبائر مرشد الضعفاء شیخ عبد
بن مسافر رحمته الله علیه نقلست - صاحب خلاصه المفاخر گوید که شیخ ابو یعقوب
اسرائیل گفت که مدت سه سال در سیاحت بودم بر بسبیل تخرید در کوه بهمار
و کوه لبنان و جز آن از جبال عراق عجمی بعضی اوقات احوال بر من وارد میشدی
که من بر روی می افتادم و از باد و گرد و غبار بر پوست من پوستی دیگر از یم پیدا
شدی وقتی گرگه بیامد و در من نظر کرد و تبسم نمود و این پوست که از یم بر تن من

برتن من بر آمده بود تمام بلبسید و برفت من در تعجب شدم و تعجب بردل من
 غالب آمد نگاه آن گرگت باز بیاید و در غضب شد و بر من بول کرد پس من
 چشمه آبی رفتم خود را به شستم در میان صحابه دیدم در آن در آمدم و از آن موضع
 تا آبادانی ده شب را روز راه بود از هر طرفی و بگشایس را آنجا گذر نمود و در دلم آمد اگر
 حق تعالی بعضی عارفان خود را بر سر وقت من رساند که من از و نفع گیرم بعد از این بودم
 ناگاه می بینم که شیخ عدی بن مسافر رحمه الله علیه به پهلوی من حاضر است و بیچ بر من
 سلام نه گفت من از بیست شیخ در لرزه شدم و در دلم گذشت که شیخ بر من چیز اسلام
 نه گفت در حال شیخ فرمود که ما بسلام و مرحبا ملاقات نکنیم با کسی که گرگت بر دوش کند
 بعد از آن هر چه مرا در آن سیاحت پیش آمده بود و در خاطر گذشت شیخ از آن خبر
 کرد و بعضی چیز را که مرا فراموش شده بود یاد دهنده گفتند یا سیدی آرزوی قطع دارم من
 قبه اگر اینجا بی باشد و چیزی که آن اقامت خود سازم در حال شیخ بای مبارک بر یکدیگر
 زد که در آن قبه بزرگ چشمه آب شیرین تر از آب نیل روان شد باز بای مبارک بر صخره
 دویم زد و در حال ریخت انار از آن صخره برست و شیخ بعد از آن فرمود ای درخت من
 عدی بن مسافر را بیگویم بان الله تعالی مکت روز انار شیرین و در مکت روز
 انار ترش بده و در گفت ای ابوالیوسف اینجا بایش ازین شجره انار بخور و ازین چشمه
 آب بیاشام و چون مرا بخوابی نام من یاد کن بیایم بر تو راوی گوید سالها در آن قبه
 بودم و از آن درخت مکت روز انار شیرین و مکت روز انار ترش لذت میجوین
 انار و یا بخوردم و هر وقت شیخ زایا می کردم نزد مکت خود حاضر میافتم و هر غلانی
 که مرا بودی در مذات علیت بدان تنبیه کردی و هم راوی مذکور می گوید وقتی شیخ
 عدی بن مسافر مرا فرمود که برو و در جزیره ششم از بحر محیط آنجا مسجدی است و ران
 پیروی را خواهی دید او را بگوی که شیخ عدی گفته است که از اقراض حذر کن و احتیاط

بمن از بهر خود کاری که در آن ارادت تست گفتم یاسیدی کجا و من کجا بر محیط پس
 شیخ دو کتف من بگرفت و مرا رفع کرد و دیدم خود را در آن جزیره بحر محیط در پیچ می‌دانم
 که چگونه آدم درون مسجد رنم پیری را دیدم نیک بابت متفکر نشسته بر و سلام
 گفتم و پیام شیخ عدی رسانیدم آن پیر بگریست و گفت جزا که اندک خیرا و گفت بهی
 حال چه بود و فرمود ای فرزند یکی از اولیا سبعة که خاص حضرت اند این زمان در نزاع
 بود و در خاطر من گذشت اگر من بجای او باشم هنوز آن خطر تمام در دل قرار نگرفته بود و من
 در فکر آن بودم که تو آمدی و مرا بتذیه کردی گفتم من باز بجل بنهار چگونه رسم او هم هر وقت
 من بگرفتم و مرا پرتاب کرد و در حال خود را در زاویه شیخ عدی یافتیم پس شیخ فرمود
 آن مرد پیری یکی از اولیا عشره است که خواص حضرت اند هم وی گوید وقتی شیخ عدی
 را گفتم آرزو دارم که چیزی از نیایات مشاهده کنم مندل خود مراد او فرمود بر روی
 خود بنه بچیان کردم گفت بردار چون برداشتم ملائکه گراما کاتبین را دیدم که اعمال
 خلائق می نویسند سه شبانه روز بدین حالت بودم عیش بر من مگذر شد بر شیخ رنم
 و شکایت کردم باز مندل خود مرا بداد بر روی خود نهاد و من آن همه ازین مستور شد
 هم وی گوید وقتی شیخ عدی صفت آن خروس میگرد که فرود عرش بانگت نایید
 گفتم یاسیدی مرا بانگت نماز او شنوان چون وقت ظهر شد فرمود که نزد یک من
 و گوشش خود نزد یک گوش من نه بچیان کردم چون آواز خروش در گوش افتاد
 بیوشش شدم تا دیری بعد از آن بیوشش آدم هم وی گوید وقتی شیخ عدی صفت
 شیخ عقیل منی میکرد و در آن بسیار اعصاب می نمود گفتم یاسیدی شیخ عقیل را بمن
 پس شیخ مرا آریسته بداد و فرمود که درین آینه نظر کن بچیان کردم اول خود را دیدم
 بعد از آن چینی را دیدم که هرگز ندیده بودم و آرزوی او بر من هیچ مستور نبود شیخ فرمود
 مرا با ادب باش که این شیخ عقیل منی است تا دیری روی مبارکت ایشان دیدم

بعد از آن از نظر من غائب شد باز همویت خود را دیدن گفتم من کلامه شیخ کسی است
 که بهیئت بخشید ترا در حضور و نگذاهد در غیبت. و اخلاق تو که مذکور گرداند و بنظر ترا
 ادب تعلیم کند و منور گرداند باطن ترا با شراق و درید کسی است که با قدر امانت و انضباط
 باشد و با مکتوبیه یا دب ارتباط با شیخ بخدست و انضباط و با عارفان تواضع و انضباط
 و حسن خلق بهر شخصی است بد آنچه او انس گیرد و خوش نشود و با عسلا بحسن استماع و تقاضا
 و با اهل معرفت سکون و انتظار و با اهل مقامات توحید و انجسار نقل صحیح است
 از قطب الاولیا شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه که گفت اگر نبوت بجا بود و ممل
 شدی بر آئینه شیخ عدی بن مسافر یافتی و شیخ عدی را بسیار یاد کردی و بنا
 گفتی و شهادت بسلطنت او دادی رحمة الله علیه العشر عشره عکوش
 پر هوش بشنو که چنین ولی اکمل در شان رسیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه چه میفرماید صاحب بهجة الاسرار بسند صحیح می آرد که شیخ ابوالفاخر عدی
 بن شیخ ابوالبرکات بن صمغی گوید فقلت لعمی الشیخ عدی بن مسافر اعلیت
 احدا من المشایخ المتقدمین قال قد می هذه علی رقیبة کل ولی الله غیر التیمم عبد
 یعنی از غم خویش که عدی بن مسافر باشد پرسیدم که از اولیا و متقدمین بحج کی تندی
 الی آخره غیر شیخ عبدالقادر جیلانی گفته است قل لا قلت فاما معاها قال فی منفعة
 من مقام الفردیه فی وقته قلت فکل وقت فردی قال لم یومر احد منهم ان یقول هذا لقول
 سولی الشیخ عبدالقادر قلت اأمر بقولها قال بلی قد أمر و انما وضعت الاولیاء کما هم و هم
 لا مکان الا امر الا تری الی اللات که لم یسجد الا آدم علیه السلام الا لودع الامر علیهم بذلك
 یعنی شیخ عدی بن مسافر بود و گفته است پس شیخ ابوالفاخر گوید که شیخ عدی بن
 مسافر از منی آن کلمه پرسیدم که چیست گفت آن کلمه هیچ کننده است
 مقام سرودیت را در وقت خویش پس گفتم در بر وقتی فردی کامل است گفت بل

اما هیچ اولیا را مأمور نشده که قدمی بنده الی اسنره بگوید و گفت ایشان بگفتن
 این کلمه مأمور شده اند از آن جهت همه اولیا در وی زمین سرطانی خویش
 فرو نهاده اند که همین امکان امر بود یعنی حضرت ایشان در گفتن این کلمه مأمور
 ابامرامند بودند و شیخ عدی باز شیخ ابوالمفاخر را گفت ای امنی بپنی تو وضع رقاب اولیا
 بکلمه قدمی مثل سجود ملائکه بادم علیه السلام است یعنی فرشتگان آدم را سجده
 نکردند مگر بورد و امر حق تعالی بر ایشان ذلک فضل الله یوتیه من تشاء
 والله ذو الفضل العظیم و هم را وی مذکور در بیجه الاسرار با سناد صحیح می آرد و گوید
 که سخن بدار شیخ ابوالمحمد الحسن بن ابی عمران موسی بن احمد بن حسین بن داود
 القرشی الشافعی در قاهره در سال ششصد و هشتاد و هشت حجی را و گوید
 که خبر کرد مرا شیخ ابو محمد عبداللہ لطیفی در دمشق و او گوید که طلب کرد مرا شیخ
 عدی بن مسافر از بهترین سید عبدالقادر تا اینکه نازنیکدارم باد و در سفر پس فرمود
 مرا سید عبدالقادر بسیر کردن شیخ عدی بن مسافر پس نماز کردم من با و بخواب
 و صاحبی کردم من آن را پنج سال اما شیخ عدی را دستور بود که از دمشق
 بیرون آید بسوی کناره کوه آتش و در آن حال در دست وی تره گیاه همچو
 عصا بودی و از آن خاکشیدی بر زمین کوه همچو دایره دمی شستی در آن میگفتی
 هر که بخوابد اینک بشنود کلام شیخ عبدالقادر را در بغداد پس گوید نشیند درین آره
 پس می نشیند نزد او یا ران او و ذوق میکردند پس فی شنود کلام شیخ عبدالقادر
 از بغداد در دمشق و بود سید عبدالقادر که میگفت نه گمانی بدارم من مسافر با این خود
 در دایره بودی مرا یا ران مجلس خود را که عین عدی بن مسافر در شما است یعنی
 چنانکه شما در کلام من میشنوند همچنان شیخ عدی بن مسافر در آره یا یا ران
 خود کلام من میشنود و هم را وی گوید پس در آمد شیخ عدی بن مسافر روزی خط

دایره ثم حنی عنقه کادت راسه تنال الارض واخذ وجده عظیم و تکلم بکلام
 حسن بعد ان دخل زاویه یصف فیہ الاولیاء فسئل عن ذلک فقال قد قال الشیخ
 عبدالقادر الیوم بغداد قد می هذه علی رقبه کل ولی الله تعالی فارخ ذلک الوقت ثم قدم
 المسافرون من بغداد فاجابوا بان الشیخ عبدالقادر قال قد می هذه الی اخره الوقت الی ان
 یعنی شیخ ابو محمد عبداللہ بطایحی گوید پس خم داد شیخ مدی کردن خود را تا نزدیک
 شود سردی که میرسد زمین را و گرفت او را و جد عظیم و سخن کرد و سخنی خوب بعد
 در آمدن او در زاویه و صفت کرد او بار بار در آن کلام پس پرسیده شد از خم
 داو ن کردن پس گفت که تحقیق گفت شیخ عبدالقادر امر و زور و بغداد که یای من
 اینست که برگردن هر دلی خدا تعالی ثابت است پس تاریخ کرده شد آنوقت
 را بعد از مدت در از پیش آمدند ساfran بر بازار بغداد پس خبر کردند ما را که شیخ
 عبدالقادر رضی اللہ عنہ در بغداد در آن روز گفت که یای من اینست که برگردن
 هر دلی خدا تعالی ثابت است در و فلیکه تاریخ کردیم ما آن وقت را همین حکایت
 بروایت دیگر آمده که صاحب نیجه الاسرار بسند صحیح می آرود و میگوید که سخن کرد
 ما را شیخ ابوالبرکات یونس بن ابی النجات سالم بن ابوالحسن علی التیمی الشافعی و وضع
 فایره در سال شصت و دویست هجری و او گوید خبر کرد ما را شیخ الفاضل خمدی بن ابی
 برکات بن شیخ ابی القوی بن صخر بن مسافر در کوه شکار در سال شصت و هجری
 هجری و او گوید که خبر کرد ما را پدر من ابوالبرکات و او گوید که خم داد خم من شیخ علی
 بن مسافر کردن خود را در روز و در ظاهر زاویه خود در کوه اشس پس پرسیده شد
 او را از آن خم داو ن پس گفت تحقیق گفت شیخ عبدالقادر در حال و بغداد
 قول قدمی الی آخره و کلام کرد شیخ بکلام نکت و وضع که بلند شد شیخ در آن
 کلام بیاوردن شیخ عبدالقادر بعد از آن سر را نگون کرد و چنان که سرش زمین

رسید و هم راوی مذکور در بجهت الاسرار گوید و با بناد صحیح می آرد که شیخ صالح
 ابو محمد یوسف ابن مظفر بن شجاع عاقولی بگوید که از سه ششصد و شصت و دو و چهل
 بقصد زیارت شیخ عدی بن مسافر کردم پس شیخ گفت از کجا آمدی پس گفتم از بغداد
 شیخ عبدالقادر فقال بنحیج ذلك قطب الارض وضعت ثلاثة مائة ولى الله و
 سبحانه غيبى ما بين جالس في الارض ومائة في الهوى اعانهم له في وقت
 واحد حين قال قدمي هذه الى اخوه قال العاقولي فعظم ذلك عندك
 ثم بعد مدة اثبت اقر عبيد الكاثر ورا الشیخ احمد بن الرقاعی
 فذكرت له ما سمعت من الشیخ عدي بن مسافر فقال صدق الشیخ عدي بن مسافر
 یعنی شیخ عدی بن مسافر گفت خوب خوب آن شیخ عبدالقادر قطب زمین است
 که نهاده اند سه صد و لی خدا است و هفت صد مردان غیب که بیان نمی شنند
 و رفته اند در هوا اگر دهنای خود را در یک وقت بنگاه می گفت شیخ عبدالقادر
 قول قدمی الی آخره شیخ عاقولی گوید پس بزرگ شد آن سخن من پس بعد مدت اندک
 در ام عبیده تا ملاقات کنم شیخ احمد الرقاعی را پس باید و باید مرا در آنجا بنشینم
 از شیخ عدی بن مسافر صاحب مخافون گوید ازین دو خبر معلوم می شود یکی آنکه بایست
 بر مردان غیب هم است و دیگر آنکه قول قدمی نهاده الی آخره نه یکبار گفته است بلکه
 چند بار گفته است از آن سبب که فی وقت واحد گفته و شیخ احمد الرقاعی شیخ
 عدی را تصدیق مطلق داد هم راوی مذکور در بجهت الاسرار می آرد که شیخ عدی
 بن مسافر گوید هر که بخوابد از مریدان مسایح دیگر خرقه مرا پس من بپوشانم او را
 خرقه خود و اگر مرید شیخ عبدالقادر حبیلی را نمی توانم پوشانید چه ایشان را فرزند اند
 در و ریای رحمت حق ایامی گذارد و کسی در یار آدمی آید بر جو یکب خرقه بپوشی شیخ عبدالقادر
 در یار رحمت خدا است و من جوی خور و ام کینست در یار بگذارد و جوی خور می گوید

ذکر مناقب الصديق عارف عالم هستی قدوه العباد و فخر الزناد
 مطهر حق پرستی شیخ علی بن هبتی رحمه الله علیه لقل است حضرت شایان
 از خلفاء تاج العارفین ابو الوفا اند صاحب اخلاصه المفاخره گوید شیخ علی بن مریم معقود
 می گوید وقتی شیخ علی بن هبتی سوار بود و از اعمال نبرد در شهر خود می آمد و در وقت
 نزول کرد خلق بسیار از آن موضع بر شیخ جمع آمدند پیش شیخ مایگان بودند داشت
 کرد و ببرد می که این مایگان را فرج کن چون آمدند مایگان را فرج کرد و از شکم مایگان
 علبات و هب بیرون آمد آن مرد و بختی شد از آنکه خواهر آن مرد پیرایه روزگم کرده بود
 و آن زر را این و جابه فرد بوده و بختی را ازین حال خبر نه و اهل ادبست -
 نهاده بودند بر خواهر او قصد داشتند که آن شب او را بکشند شیخ فرمود که حق تعالی
 مرا اطلاع داد بر حال آن عورت و آنچه در دل شما و در شکم مایگان بود و من را بختی
 استبان کردم برای اظهار این معنی برای شما تملک نشوید حق تعالی مرا اذن کرد
 و راوی مذکور می گوید وقتی ما برای شیخ در قریات نهر ملک میگذاشتم دیدم اهل او
 یکدیگر تعنها بر کشیده برای قتل پیش آمده اند و میان ایشان یکی مقتول -
 مطرح بود و هر یکی از اهل این دودیه میزدی را به قتل و اتهام می کردند شیخ
 باید و بر سر مقتول بایستاد و دوی پیشانی او بگیرفت و گفت ای کینه خدا
 ترا کدام کس کشته است در حال آن مقتول بنشست و چشم بکشد و نظر بر شیخ کرد
 و زبان فصیح گفت چنانچه خاخران بشنیدند که مرا فلان ابن فلان کشته است
 این بخت و آن مقتول باز ببقا دویم صاحب خلاصه المفاخره گوید نقلست آن
 شیخ ابو الحسن جو سقی گوید وقتی برابر شیخ خود شیخ علی بن هبتی حاضر شدم
 و در سمعی که جماعت مشایخ و صلحا و فقها و قرا انجا حاضر بودند چون مشایخ از خطا
 سماع فارغ شدند فقها و قرا را بر ایشان انکار و خاطر گذشت چون شیخ

برین معنی اطلاع یافت یکبار مقابل ایشان شد و بگذشت و بر سر که نظری کرد و آنچه
 از علم و قرآن در سینه بود همه مفقود میشد بعد از آن ایشان باز گشتند و یکت
 بر خیال بودند بعد آن همه بایدند و رپائی شیخ افتادند و می بوسیدند و استغفار
 پس شیخ فرمود ما آمده فراز کنیم شیخ برابر ایشان طعام تناول میکرد و هر یکی را الهه
 از آن میداد پس هر یکی از ایشان با تقسیم شیخ آنچه کم کرده بودند از جسم و قرآن
 و خود می یافتند و شادمان میشدند هم راوی مذکور می گوید وقتی شیخ را دیدیم
 فرود دخت خرمایا که او مرا می دید ما گاه دیدیم که درخت خرما بار گرفت و خوشه
 گرد آن خوشه فرو میشت تا آنکه نزدیک شیخ آمد پس شیخ از آن خرما تناول کرد
 و البته آنوقت در عراق بر هیچ کلی یکت خرما نبود و او آن محل خرما هم نبود بعد از آن
 شیخ باز گشت و من بر پی او آنجا آمدم یکت خرما افتاده باقم بخوردم و الله آنچنان
 لذت بود که در هیچ خرمای دنیا ندیدم و هم راوی مذکور میگوید که وقتی باز شیخ را
 دیدم بر کناره چاهی که بدلو آب میکشید برای وضو و دلو در چاه انداخت و دلو پر
 از زبریرون آمد شیخ گفت یارب آب برای وضو میخواهم باز دلو در چاه انداخت
 و دلو پر از خاکه بیرون آمد شیخ گفت یارب آب برای وضو میخواهم سیوم و دلو پر
 انداخت آب بیرون آمد پس شیخ وضو بباخت و سر مبارک اندرون چاه نزد
 برای آب خوردن در حال آب چاه بالا آمد شیخ آن آب بخورد و من کلامه
 شریعت خیر است که دارد دست بدان تکلیف و حقیقت چیزی است که حاصل است
 بدان تعریف پس شریعت مؤید حقیقت است و حقیقت عقید شریعت و غیر
 وجود افعال است بالله و قیام بشرط علم بواسطه رسل و حقیقت سهوا و احوال
 است بالله و تسلیم مرغبات حکم را به تقدیر یعنی بقدر سابق و در قدم بواسطه
 فضل و کرم الغیر زیرا که بگوشتش پر شوشتن بنوعی که چنین ولی اکل در میان کسینا

غوث الاعظم رضی اللہ عنہ چه می فرماید صاحب بحجة الاسرار باسناد صحیح
 می آید و گوید که گنگن کردار را شیخ فقیه المعالی عبد الرحیم بن مظفر بن مہذب
 بن علی الفرشی در قاهره در سال نو و ششصد و هجری و او گوید خبر کردار استید
 ابوالحسن فضل اللہ بن قطب الافاق سیدنا عبد الرزاق بن شیخ الثقلین سید
 عبد القادر جیلانی و او گوید خبر کردار را شیخ ابو محمد بن ابی بکر بن محمد بن عبد
 بن ادیس یعقوبی در بغداد در سال ششصد و ده هجری و او گوید شنیدم من شیخ علی
 بن البیہقی را کہ ولی اکمل و سلطان وقت است کہ می گفت کہ در سال چھصد و
 شصت و آردم در بغداد برای ملاقات شیخ عبد القادر جیلانی پس یافتیم من آن را
 بالای بام مدرسہ او در آن حال کہ نماز داشت می گذارد پس دیدم من چھم سومی
 آسمان پس یافتیم در میان آسمان چهل صفت از مردان غیب کہ ایستاده اند و
 ہر صفت ہفتاد و مرد دست پس گفتم من ایشان را ایما کہ نمی نشینند شما فقالوا
 تقضی صلوتہ و بایدن لہا فان یدہ فوق ایدینا و قدمہ علی رقابنا و امرہ
 علیہا فلما استکملوا مبادرین یسلمون علیہ و یقبلون یدہ قال الشیخ
 علی بن الحسینی رحمۃ اللہ علیہ فلما اذارنا السید عبد القادر رضی اللہ عنہ بنا الخیر کلہ
 پس گفتند کہ نمی نشینیم تا اینکه نماز سید عبد القادر ادا شود و تا اینکه اذن می دهد
 ما را از جهت آن بدستی کہ دست آن بالای دست ہای ماست و پای او بر گردن ما
 است و فرمان او بر ما ہمہ ثابت است شیخ گوید پس ہر گاہ سلام نماز داد شیخ
 عبد القادر پیش آیدند مردان غیب سوی وی در آن حال کہ سلام میکنند ایشان
 بروی در آن حال کہ بوسہ میدادند دست مبارک او را بعد از آن شیخ علی بن ابی طالب
 گفت پس ما وقتیکہ می بینیم شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ را گویا می بینیم مانیکہ
 و ہمہ نیکی را و ہم را وی مذکور در کتاب بحجة الاسرار می آید و می گوید کہ گنگن کرد

مارا ابو الحسن بن عبد الله بن ابی بکر بن علی بن احمد ابهری در سنه ششصد و
 هشتاد و پنج هجری که حاضر گشتم در بغداد در سنه ثلثه و ستمایه مجلسی را که جماعه
 شاخ بغداد در آن وقت جمع بودند و در میان خود تفاخر کردند و یاد کردند گفتند
 شیخ عبد القادر جیلانی را که گفته است که یابی من اینست که برگردن هر دلی غذا افتاد
 ثابت است پس از اینها شیخ جلیل گفت که من بعد کبردم من زیارت شیخ ابوالقاسم
 احمد را در سنه تسع و سبعین و چهل و پنج هجری و رسیدم من آنرا از گفتن شیخ
 عبد القادر جیلانی قول قدم را فقال کنت و سمعته من فیه و کان فی مجلس یومئذین
 شیخان من اعیان الشیوخ ذلک العصر و راویهم قد جنوا اعناقهم حین قالوا
 علیهم ما دبت الخشوع و راوی الشیخ علی بن الهیثمی قد طلع الیوفی الکوسی وضع قدیمه
 یعنی گفت شیخ ابوالسود که حاضر بودم در مجلس که شنیدم آن قول را از شیخ عبد
 جیلانی در آن وقت پنجاه شیخ از اعیان شاخ حاضر بودند و دیدم من ایشان
 را که تحقیق کردند نهای خود فرو گذاشتند و نشان فروتنی بر ایشان ظاهر بود
 و دیدم که شیخ علی بن هبتی را در آن حال که طلوع کرد و سوی آن بالای کرسی
 پس نهاد و برگردن خود یابی نهادش را این حکایت بروایت دیگر نیز آمده
 که راوی مذکور در بیحجه الانسار بسند صحیح می آید و می گوید که سخن کرد مارا
 ابو محمد عبد السلام بن محمد بن عبد السلام بن ابراهیم بن عبد السلام بهری و درگاه
 و او گوید خبر کرد مارا شیخ شریف ابوالقاسم هبته العبد بن عبد الله بن احمد بغداد
 و او گوید خبر کرد مارا شیخ ابو محمد بن ابی بکر بن ادریس یعقوبی در بغداد و در سال
 ششصد و یازده هجری و او گوید که شیخ ابو محمد بن علی می گفت لما قال الشیخ عبد القادر
 قدی هذه الی اخره و بعد سید الشیخ علی بن الهیثمی فوق الکوسی اخذ بقله و جعلها علی
 و دخل تحت یاقه قال اصحابی لم اقل ذلك فقال لا بد من لقوله و اذله فی هذا من الکرامه من الاولیاء

یعنی هرگاه كه گفت بهترين شيخ عبدالقادر جيلاني قول قدمي الى اخره سوايشه
 بهترين شيخ علي بن الهيثمي بالاكرسي كه فسخ نشسته بود و گرفت پايش را و
 گردانيد آن را بر گردن خود و در آمد و هر دو امن آنحضرت گفتند مرا و را
 ياران دي چرا تو اين فعل كردي گفت اين فعل از جهت آن كردم كه شيخ
 عبدالقادر جيلاني بگفتن اين قول مامور است و اذن هم داده شد مرا و را و را
 عزل كسي كه التماس كند قدش را بر خود و اولاديس خواشم كه اول كسي كه
 شتابي كند سوي افتيا و كردن هاي آفتم من باشم صاحب تكله گويد از
 شيخ علي بن هيثمي منقولست كه گفت وقتي ما و شيخ عبدالقادر بن ياريت مستر
 شيخ الشيوخ ابو القحوظ غرور كزحي رفته اند عليه رفق شيخ عبدالقادر گفت
 السلام عليك يا شيخ معروف عبور فرمودي از ما بكي و رجه بعد از ندي باز بنابر
 او آمده من با او همراه بودم فرمود السلام عليك يا شيخ معروف عبور كرديم باز
 متوجه و رجه از كور شيخ آواز برآيد عليكم السلام يا سيد اهل الزمان يعني تجلي
 اسم سلام بر تو باد اهي بهترين شيخ زمانه ما و ي گويد الغرض شيخ علي بن ابي
 را بر آنحضرت اعتقاد بسيار است كه از احضار مجلس كه هفتاد هزار مردم حاضر
 بودند از ميان ايشان برخاسته بالاكرسي رفته عين قدش را بر گردن
 خود نهاد و ذكر منافات الصدق عارف سبحان و اقيب از يرون
 العبد الراجي الشيخ عبد الرحمن طسوقي رحمه الله عليه نقل است
 از شيخ ابو القحوظ صاحب بن ابو المناسله رحمه الله عليه كه گفت وقتي من با شيخ
 عبد الرحمن طسوقي در دمان كوه در صحراي بودم از صحراي عراق پس
 سچ فرمود سبحان من سجد الوحي في القفاد مانگاه وديم پيش شيخ
 و وحش از هر بنسب جدا كه آن بطي پر شور حاضر آمدند و بلفات مخلص و

و اصوات متنوع تر نم میگردد و برای شیخ مراغمی نمودند باز شیخ محمود
 سبحان الله من سبعة الطيور و اكارها ناگاه دیدم طيور از جنس بسیار در هوا بر سر
 شیخ ایستاده چند آنکه تمام فضا در گرفته بود بچتها و اچاها آوازها کشیده می شنید
 باز شیخ فرمود سبحان من سبعة الريح العاصف ناگاه دیدم از هر جانبی باد های
 لطیف نرم نرم در وزیدن آمد و شش از کلام شیخ شیخ مادی بنو و باز شیخ
 گفت سبحان من سبعة الجبال الشواقف ناگاه دیدم که کوه و جنبش آمد و بعضی
 سنگها از وافتادن گرفت شیخ عبد الرحمن یکی از اصحاب احوال فاسره
 و کرامات ظاهره و مقامات عله و معارف سینه بود و معروف تا قد و بسط
 عظیم در احکام ولایت و مکنین و مکنین در احوال نهایت داشت و تحقیق
 و فصیح و کریم و عارف و شیخ محقق بود من کلامه خوش باد آنکه شراب
 محبت او بیا شامید و بغیم نجات او بخشید پس دل او مالال شد از محبت
 در روح در و از آمد از طرب دوله غالب شد برد از اشتیاق ای بسا
 عاشق که انش بر و روگار خود دارد و از محبت او خود را در رنج و مشقت
 و در معرض بلا گشت می اندازد و نه او را سکنی بخرد او دونه مالوسه فراد
 العزیز بگویش بر هوش بشنو که جنین دلی تحمل در شان سیدنا
 عوشت الاعظم رضی الله عنه چه می فرماید صاحب بجهت الاستاد
 شیخ جلی شطنوتی با سناد صحیح می آرد که شیخ ابو حفص عمر سیر شیخ عبد الرحمن
 طفسوی گوید قد حنی الی یوم ما عتقه بین اصحابه بطفه و حج و قال غلی راسی فمالنا
 فقال قد قال الشيخ عبد القادر الان ببغداد قد می هذا علی رقبه کل ولی الله
 فارخاه عنه ثرجاء الخیر من بغداد انه قال ذلک فی الیوم الذی ارخاه
 لیس فی خم واد پدین در روزی گردن خود را در میان خود در شهر طفسوی گفت

بر سر من پس پرسیدیم ما آن را از ویس گفت پدر من که تحقیق شیخ عبدالقادر
 در حال گفت قول قدمی بده الی آخره را ویس بن عمر گوید پس تاریخ کردم ما
 آنوقت را پس آمد خبر از بغداد که شیخ عبدالقادر حلیانی گفته است آن را
 در روزی آنکه تاریخ کردیم ما آنرا و هم را ویس مذکور صاحب بجهت الاسرار بسند
 صحیح می آر که شیخ عبدالرحمن طفسونجی از اکابر مشایخ عراق و از صد و مقررین است
 که صاحب احوال فاخره و کرامات فایده و دی محبوب الدعوات و کثیر الاحباب
 سنیات بود یعنی بهر چیزی که خبر می داد مطابق فرموده وی بطهوری آمد روزی
 نماز جمعه خواست که بر آشتی سوار بود پس بای خود بر کباب نهاد در حال عبت
 بیرون کشید و ساعی که توقف کرد بعد از آن سوار شده بجای رفت چون
 از آنحال پرسیدند گفت در آن وقت شیخ عبدالقادر در بغداد پای مبارک نشسته بود
 و بر کباب نهاده بود و میخواست که بجای رود پس ادب نمودیم که مراد رکوب
 بر آنحضرت تقدیم نشود زیرا که ویرا خدا تکلیف بر جمیع اهل زمان مقدم ساخته و منزلت
 او را بر منازل همه ایشان تفصیلت داده که وی را در احوال ایشان تصرفی حایت
 کرده و ذلک فضل اللہ یوتیه من یشاء و هم در خلاصه المفاحره آمده که شیخ ابوالحسن بن
 احمد طفسونجی گوید که گفت چون وقت رحلت شیخ عبدالرحمن طفسونجی نزدیک شد
 پس او گفت مرا وصیتی کن فرمود ترا وصیت میکنم بعتظیم و حرمت شیخ عبدالقادر
 و با تمثال امر او و لزوم خدمت او چون شیخ عبدالرحمن وفات یافت پس او در
 بغداد بر شیخ عبدالقادر آمد شیخ او را تعظیم داشت و لباس خرده کرد و در
 بدو داد - ذکر ثناء الصدق قدوة العالین امام المحققین شیخ الشیوخ
 شیخ شهاب الدین عمر سهروردی رحمه الله علیه نقلست از سولانا
 عبدالرحمن جامی در نفحات آورده که عبداللہ یاضی در القاب وی چنین -

نوشته است که او استاد اهل زمانه خود است و گمانه وقت خود و محل طلوع انوار
 خالق الهی و منبع اسرار حکیم سبحانی در راه نهای طریقت و مظهر حقیقت و استوار
 شایخ بزرگان و جامع میان علم ظاهر و باطن و مقتدای عارفین و عمده سالکان
 عالم ربانی شیخ شهاب الدین سهروردی قدس الله روحه و هی از اولاد امیر المومنین
 ابو بکر صدیق است رضی الله عنه و انتساب وی در تصوف بعم وی ابو العجیب
 سهروردی است و بصفت شیخ عبدالقادر گیلانی رسیده است و غیر ایشان
 از مشایخ بسیار را دریافته است و گفته اند که مدتی بالعینی از ابدال در خیر عبادان
 بود و و مظهر خضر علیه السلام را دریافته و شیخ عبدالقادر وی را گفته است
 انت اخرا المشهورین بالعراق ویرا تصانیف هست چون عوارف و غیره اما عوارف
 را در مکّه مبارکه تصنیف کرده است هرگاه که بروی امری مشکل شدی بخدا تعالی
 بازگشتی و طواف خانه کردی و طلب توفیق کردی در رفع اشکال و دلنشین آنچه که
 حق است در وقت خود و وی شیخ الشیوخ بغدادی بود و از باب طریقت از بلاد دور
 و نزدیک استفتا و مسائل از وی که و ندی گویند بعضی از از باب طریقت بوی
 نوشتند که ای خواجه من اگر عمل را ترک میکنم میل میکنم به طالت و بجاری و اگر عمل
 کنم در من محبت در آید پس در جواب وی نوشتند که عمل کن و در پناه مغفرت
 حق تعالی که نرا از عجب عفت الله عنک در سال اقبالیه مذکور است که شیخ کریم الدین
 علاء الدوله گفته است از شیخ سعد الدین حموی پرسیدند که شیخ محمد الدین نازحان
 با منی گفت بجز مواج لا الهایت الله و گفتند شیخ شهاب الدین را چون باین گفت
 نور محبت فی متابعه الذی علی سبیل صاحب سفینه گوید شیخ الشیوخ قطب وقت و غوث
 زمان و عالم و فاضل کامل و پیشوای قوم بوده و مذنب امام شافعی داشتند طریقه
 ایشان تمام اتباع شرع و سنت و کتاب بوده و حضرت شیخ را مریدان کامل

بودند مثل شیخ بهاء الدین ذکر با ملتانی و شیخ ابوالنجیب علی پیر بخش و شیخ حمید که
 ناگوری و مولانا صلاح الدین سعدی شیرازی و غیره رحمۃ اللہ تعالیٰ علیهم شیخ
 فرید الدین گنج شکر در راحت القلوب می آید که شیخ الشیوخ تا چهل سال
 چشم خود بر مخلوق به بست چون درین باب تجدید وی رسیدند گفت از آنکه عیب
 خلق در نظر من نیاید من کلامه ای فرزند و جدت بلا شرکت است و هر
 دوی را میخواهد و دوی کفر است دیگر فرمود ای فرزند برخیز و بگریستن گوین
 و همه را از خود بهتر دانستن بهتر است و سعدی بهین معنون شیخ را بنظم در بیان
 بسته **س** مرا پیر و انای شیخ شهاب **ی** دو اندر ز فرمود بدردی آب
 یکی آنکه بر خویش خود بین باش **ی** و اگر آنکه بر خلق بد بین باش **ی** القیر
 گبوشتن بر هوشش بشو که چنین ولی اهل در شان سیدنا عیون **ی** الاظم
 رضی اللہ عنہ می فرماید نقل است صاحب تکریم امام عبداللہ یافعی گوید
 از شیخ الشیوخ شهاب الدین عمر سروردی منقول است که گفت من و جوانی
 بعلم کلام مشغول بودم و چند کتاب در آن علم یاد گرفتیم بعد که در انعام و اناشد
 عم ملکن ازان باز می داشت من باز نمی آمدم چون دید که مفید نمی فست
 روزی مرا با خود زیارت شیخ عبدالقادر برد و گفت ای عمر این زبان بخت
 بزرگی میرویم که دل او خبر میداد از خدا تعالی پس خود را بهوش و از تازان
 برکات رویت او محروم نمردی چون نزد شیخ رفیقتم و نزدیک او نشستم
 عم من گفت یا سیدی این برادر زاده من است عمر نام مشغول بعلم کلام
 است هر چند ازان علم باز نمیدارم باز نمی آید شیخ عبدالقادر فرمود ای عمر
 کدام کلام گفت یا ذکر آفته در علم کلام گفت فلان فلان پس دست مبارک
 بر سین من کشید و فرود آورد و اللہ آنچه یاد کرده بودم همه فراموش شد

بکیت لفظ از ان با وفاند گو یا که هرگز نخواهنده بودم و یکس خدای تعالی فی الحال
 بر دل من بآب علم لدن کشار که از پیش حضرت سخن حکمت گویان بر خاستم
 پس انگاه مرا فرمود یا عیاض اخا المشفقون العراق یعنی تو آخر این شهر و ان خواهی شد
 در عراق عجم را وی مذکور شیخ الشیوخ گفت آری شیخ عبدالقادر سلطان
 است و تحقیق متعرفت است در عالم وجود ایضا صاحب تحفه گوید
 از شیخ حسام الدین سهروردی منقولست که گفت وقتی نزد یک شیخ خود
 شیخ الشیوخ شیخ شهاب الدین سهروردی چهل روز در خلوت بودم روزی هجدهم
 شیخ را در معاینه دیدم که شیخ بر سر کوفی بلند استاده است و نزدیک او
 جواهر بسیار است و در دامن کوه خاق بشمار اندوختن آن جواهر را به
 وزن میکند و بر خلق اشیاء و پراگنده میکند که ایشان بر می چیدند و چون آن
 کم می شود باز از سر افزون میکرد و گو یا که چشمه از جواهر است چون از معاینه فرغ
 یافتم نزد شیخ خود رفتم پیش از آنکه صورت واقع بعرض رسانم فرمودند ای شیخ
 آنچه تو دیدی همه حق است امثال آن از علیه شیخ عبدالقادر است فی الحقیقه
 که عوض فرموده است مرا از علم کلام و اورادستی مبسوط است از حد التماس
 و رفعت که او فاعل نافذ و قاریق دایم است صاحب بقیة الاسرار شیخ علی
 شطنوی گوید منقول است از شیخ شهاب الدین سهروردی که گفت شنیدم شیخ
 عبدالقادر جیلانی را که در مدرسه خود برگری خود می گفت کل ولی علی قدام
 نبی و الی علی اقدم جلدی محمد صلی الله علیه و سلم و ما رفع المصطفی قدام الا وضعت قدمی
 فی الموضع الذی رفع منه الا ان یکون له قدم من اقدم النبوت فانه لا سبیل ان ینالهم
 یعنی هر ولی بر قدم نبی است و من بر قدم جد خود محمد صلی الله علیه و سلم ام
 و بنزد اوست مصطفی علیه السلام قدم خود را اگر که خادم من قدم خود را در آن موضع

مگر آنکه قدم از آن قدم نبوت باشد پس بدرستی که نشان این است
 که راه نیست رسیدن بان قدم او را
 ذکر مناقب الصدق کشف عالم غیبی و شرفی مخبر اخبار حقیقی
 شیخ خلیفه بن موسی عراقی بغدادی رفته الله علیه اقلست صاحب
 خلاصه الفاخره گوید که شیخ ابو محمد بن ابوالحسن علی بن محمد عراقی گوید که خبر کرد
 مرادالدین از جدش گفت وقتی برادر من برای حج روان شد من او را
 سخت دوست میداشتم بعد روان شدن شوق او بر دل من غالب آمد
 و من نیک حیران و مضطرب شدم بر شیخ خلیفه بن موسی عراقی رفتم شیخ فرمود ای
 دوست میدارم برادر را بهیچ گفتم یا سندی نفهمی گفت بیا و سبب
 بگیرفت و از خانه بیرون آورد ناگاه مکی دیدم که قافله حج سرود و برادر من بر سر
 سوار است میان ما و میان آن برادر بر موازیه نیست گام فرق بود پس
 بگفتم خواهتم تا بروم و بروم شیخ دست مرا گرفت و داشت و گفت تو بدو نشو
 رسید باورین بوده ایم ناگاه برادر من و بر خودن شد و از شیر بقیه و پیش از آنکه او
 بر زمین رسد تیغ محبت و او را گرفت باز بر شتر نشاند و خود باز گشت چون قاصد
 بگذشت و از چشم غائب شد شیخ از همیرون قافله یک منزل و یک رکوه پیاد و
 و مراد او گفت این هر دو از برادر تو است وقت افکندن از شتر از و بقیه
 پس من آنرا بشدم و باز گشتم و دل مرا از دیدن برادر سلی و لشکین مایل شد
 و این واقعه را تا نسخ کردم چون برادر من از حج باز گشت پرسیدم که حال تواند
 روز چگونه بود و همچنان تقریر کرد که شیخ فرموده بود و گفت مندا غم که شیخ گجا
 و بکار رفت و بعد از آن ندیدم و لیکن از روز مندی و رکوه از من بقیه دو گم شد
 راوی میگوید من آن مندی و رکوه او را نمودم و خبر شد و قصه حال خود را

در آن روز با او گفتم و هر دو بر شیخ مبارک رفتم و قصه حال خود پیش او عرض کردیم
 شیخ مبارک فرمود چون مقامات طی شود پیش شیخ موسی بن محمد کوه یعنی بشک و سید
 پس زمین چگونگی نشود پیش او بخود زره و میان خانه شیخ خلیفه و منزل حاج بکا
 راه بود ایضا صاحب خلافت الفخریه گوید نقاست از شیخ حسن بن اقام
 که معروف بود و بپیدا و باین قوما که گفت شنیدم از جد خود که میگفت یعنی حکایت
 کرد بعضی از صلحا ابتدا که شبی وقت سحر بیدار شدم و عهد کردم با حق نقاست
 تا شب سحر بر سبیل توکل و مسجد جامع رصانه و رصانه نام موضع است چنانکه کسی مرا
 نداند بخوانم که روز دوشنبه و سه شنبه و چهارشنبه در مسجد ماندم و هیچ
 طعام نخوردم و نه بیکایی را دیدم گر سنگی سخت غلبه کرد و خوف آن شد که بقیتم و از
 مسجد بیرون آمدم و شوار و اشتم در دل آرزوی نایب سخن یعنی گرم بان
 رصافی و تبریزی سخت غالب آمد و دین بودم ناگاه دیوار حراب بسکافت
 و مردی بر بدین اهل سو او بیرون آمد و بدست او سبزی بود پیش من نهاد
 و مرا گفت شیخ خلیفه را گفته است که این آرزوی خود بخور و از اینجا بیرون آ
 که تو از آریاب مقام توکل یعنی و غائب شد سبزه کشادم دیدم بریان گرم بان
 رصافی و تبریزی در میان آنست پس خوردم و از مسجد بیرون آمدم و شیخ خلیفه
 رفتم به تبرکات چون شیخ مرا بدید ابتدا گفت بر سبیل توکل نمی شاید که کسی
 بنشیند مگر آنکه اساس آن محکم کرده باشد و قطع طریق آرزو و آرزوی ظاهر
 و باطن و گرنه عاصی بود و ترک اسباب و شیخ خلیفه از کبار متحان و ادلاء
 عارفان رفیع المقامات و وسیع الکرامات صاحب آیات باهره و احوال فایده
 و انقباض زکیه و مکاشفات جلیه بود و تقدم در مدارج فتح الهی و بخود رباب
 مطهره نفسانی و شرف ناقد و وجود داشت من کلامه هر که توسل کند ب

عزوجل تلبف نفس خود حق تعالی اور انگا هدار و به مقام وصول رساند و فضل
 اعمال مخالفت هوای نفس است و رضا بجماری مقدور و سبب است برای نیل
 درجات معرفت راه هر که منقطع شد بتحق سبحانه واجب است ترک مادیات
 جدا و هر که اصدق است و سلیت اوست رضا حق سبحانه جایزه اوست و حق
 ترین اسباب میان بنده و حضرت حق محاسبه است بوسع و جوانات است
 بعلم و ادب است باتباع و هر عملی که منیت ثواب آن را در دنیا نیست جزا
 آن را در آخرت چون دل گرسنه شود و تشنگی گیرد و صفا پذیرد و چون سیر
 شد و سیراب گشت کور گردد و هر که نفس خود را نیست بند عبادت مناجات
 نیاید و فاعلت از رضا بنزله و رع است از زهد چون و سواس معلوم شد و دل
 خود را خوش دارد تا زایل گردد و از تو انکه دشمن ترین چیزها بنزدیک شیطان
 میرد و مومن است و اگر از جهته و سواس نمکین و ناخوش شدی و سواس
 ریا ده کند و صلاح قلب در چهار فصل است تواضع شدت و انقار
 الله تعالی و خوف من الله تعالی و رجائی الله تعالی خوف موصول است حق
 عزوجل و کبر بالغ از دست و علم چیز نیست که میندانی تو بعالم آن و تقوی نفس مقدم
 رضا است و صبر طاعت از بهر آن است که مافوت نه شود مداومت
 بر آن و صبر از غضب برای آنکه تا نجات یابی از اصرار بر آن و هر که صاحب
 نفس بود و عجب صاحب او شود و علامت توفیق آن است که مطیع باشی
 و از حق تبرسی و علامت خذلان آنست که عصیان کنی و امید داری که
 مقبول آنحضرت باشی رحمة الله علیه العین بر نه بگویش بر هوش بشو
 که چنین ولی اکمل در شان سیدنا عوث الاعظم رضی الله عنه
 چه می فرماید صاحب بحجة الاسرار با سنا و صحیح است که شیخ ابوالقاسم

بن ابی محمد بغدادی رحمه الله علیه گوید که شنیدم و شیخ خلیفه بن موسی
 بغدادی را که ولی اکمل است در بغداد و وی را کثیر الروایه و پیغمبر حسدا
 صلی الله علیه و آله وسلم میگویند که میگفت هر آنکه دیدم رسول اکرم صلی
 الله علیه و آله وسلم را بعد گفتن شیخ عبدالقادر قول قومی بده آنکه آخره پس گفتم ای رسول خدا
 تحقیق گفتم شیخ عبدالقادر که پایی من اینست که بر گردن هر دلی خدا است
 است بامر خدا قال صلی الله علیه و سلم صدق الشیخ حسب القادر و صکیف
 لاهو القطب انما ارعاه یعنی گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم راست گفت شیخ عبدالقادر چو نباشد پیش
 بر گردن هر دلی خدا و الی الله و قطب الوجود است و ما رعایت میکنیم آنرا و احب آنجا و آن گوید نایب
 بارکب آنست که هر دلی در مقام ولایت یک بنی رسیده است و سیدنا شیخ عبدالقادر
 جیلانی در مقام ولایت محمدیه رسیده اند ازین جهت است که آن حضرت
 علیه السلام حضرت شیخ را قطب الوجود نامید و هو القطب گفت یعنی لام که
 در و هو القطب است عوض مضاف الیه است که آن لفظ وجود باشد و
 هیچ قلب را قطب الوجود نمیگویند آن ولی را که در مقام ولایت
 سلطان الانبیاء محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم رسیده باشد و این
 خود ترا معلوم است که بغیر سلطان الاولیا شیخ عبدالقادر جیلانی
 رضی الله عنه در آن مقام مالی نرسیده و هم نخواهد رسید ذکر منافات
 الصدوق کاشف الاسرار فوقی عارف ذوقی شیخ العصر و الشیخ
 شیخ ابوالحسن جوهری رحمه الله علیه نقل است صاحب خلاصه المقادیر
 گوید شیخ ابوالحسن خباز گوید که وقتی زیارت شیخ ابوالحسن جوهری قصد بوسی
 کردم با جماعتی از اصحاب خود چون بر شیخ در آمدیم هر چه با جزا و ایثا
 راه گذاشته بودنی احوال کشف کرد و بجان من که در دل داشتیم بیان فرمود

شب نزد کیت شیخ ماندیم بر اغیث ما را مزاحم شد و بهر اغیث حج رفوشت
 است نام کیت هر چند خواستیم که آن بر اغیث را بکشیم توانستیم چون بباد شد
 یکی از ما شیخ را پرسید یا سیدی چون یکی را جاده نزلت با کشید عذیر الله جاء
 او عام بود بر جمیع اهل آن بلد ما یسے شیخ فرمود اے بر دواب و شتر
 تا آنکه بر بر اغیث و چون شب دیگر ماندیم بر اغیث مزاحم نشدند ایضا
 شیخ ابو احسن خبازد کو گوید که شنیدم از شیخ ابو حفص عمر زباز که می گفت
 وقتی شیخ علی بن الیهی رحمه الله مرخص بود به شیخ عبدالقادر جیلانی بمیکاد
 او آمد و شیخ بقا این بطور و شیخ ابو سعید قیلوی و شیخ ابو العباس احمد بن حسن
 مصری رحمه الله تعالی علیهم حاضری بودند شیخ علی بن الیهی تا دم خود -
 ابو احسن جوسقی را فرمود تا سفره طعام فراز کند ابو احسن مذکور سفره فراز کرد
 و در فکر شد که بدایت وضع خنجر از کدام بزرگ کند بعد از آن چند نانی بر دوات
 همه بیکبار پیراهن کرد و در حال پیش هر یک یک نان افاد و بغیر نقیم و تا خور
 پس شیخ عبدالقادر جیلانی فرمود چه بنگو خادمی است این سفره را از سر حال
 فراز شد و هم را وی مذکور گوید گفت است از شیخ یکی بن محفوظ معروف
 باین و بقی که گفت وقتی دیدم شیخ ابو احسن جوسقی را که دو درخت خرما
 با وی در سخن آمدند یکی سیوه دار گفت سالتک بالله العظیم یا ابالحسن
 اکلتمنی پس شیخ دست دراز کرد در حال عراجین شرفروشت شیخ از آن چیز سے تناود
 کرد و دوم درخت خرما خشک گفت اسالتک بالله العظیم یا ابالحسن لاما توفضا عند
 ازین نخل چشمه آب روان شد شیخ از آن آب و ضو که دو چیز سے بخورد و در حال
 آن درخت خرما سبز شد و سیوه گرفت و آن چشمه آب باز فروفت پس شیخ با شربت
 و این می گفت یا مولای من خاطبه خاطبه کل شیء او می مذکور میگوید هر بار که می خورم این موضع

میگذشتیم آن وقت را یاد می کردم و آری سیه اندر خست خرمای میخوردم
 و سیه اندر خست بهترین سیه بار عراق بود شیخ ابو الحسن او اهل اشلانج
 عارفان و صاحب کرامت ظاهره و احوال فاضله و مقامات علیه و کاشفها
 جلیه بود و تقریب نافذ و قدم راسخ و جدالت و احترام داشت نزدیکی
 شایخ و علمای و عوام من کلامه ذکر زبان کفارات است و حسنات و فکر
 قلب زلفی است و قربات بکار زاهدان بعین است و بکار عارفان
 به قلوب و توکل روح غیش است و با حد استقراط حاضر هر که یافت به حق را
 با شایسته پس او مستو علب است و در ارادت و اصل معرفت رست
 تقصیر است و اصل ثبات بر صبر و دوام فقر است اے الله فیما و علما انست
 که انچه می دانند بران عمل نمی کنند و آنست مرید غضب است از برای
 ان مقام شست خود و کلام لایعنه افشاء سزا غیر سادات شایخ و اهل بیگی
 چون به بین که فقر زیادت دنیا میخورد پس بدان که این علامت او باز آید
 و علامت شقاوت آن است که علم روزی شود و از غسل محروم گردد
 و یا عمل روزی شود از سبب محروم بود و یا صحبت عارفان روزی شود
 و تطمیع و احترام شان بفضیب نگردد و علم حرام است و چهل جور و صله بقا است
 و طبیعت سلیمیت و صبر و شجاعت است و صدق قوت است و محبت
 بمن با کسی که اسقاط مونت تحفظ کند میان خود میان تو و تنه کند بر آو
 شرع و حفظ حال نزدکیت غفلت است العین بر تر بگوشتن بر بخش
 بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا عیون است آلا غوطنم
 رضی الله عنه چه می فرماید صاحب تکریم و خلاصه الفاخره گویند از شیخ ابو الحسن
 خوشقی منقول است که گفت وقتی در هنگام جوانی و اردی عظیم وارو شد

و بیشتر از امور بر من مشکل بودند و شیخ خود شیخ علی بن ابی طالب زقم تا زان
 سوال کنم شیخ ابتدا او فرمود ای ابو الحسن واردات تو از افعال قدرت
 است حل آن نه شود مشکلات آن با تو از افعال و با فعل و گفت پیش شیخ
 عبد القادر جیلانی که او ملکت علما و عارفان و مالکیت از متفان متصرفات
 درین وقت را وی مذکور گوید پس در بغداد او زقم بر شیخ عبد القادر خطی
 در آیدم و دیدم که در محراب مدرسه بوعظ نشسته است جماعتی کثیر پیش
 او حاضر اند پس من هم پیش زقمه نشستم پس شیخ نظر کرد بر من بجز و نگاه
 کردن آنچه در باطن من بود که بسبب آن و راند و بودم همه را باقم
 گفتم سرجه که برای حل آن آمده بودم همه را در کلام من گفت بعد از آن
 از زیر کلاه خطی بچیده کشید بگرفت آن خود گرفت و در دست دیگر بدست داد
 بعد از آن به شیخی که از آن خط باز نیکو دوار و عظیم من معلوم شد که در آن امر خطی
 مشاهده می کردم تا آنکه بر همه پیش را باز کرد و هیچ آن واردات بر من ظاهر شد
 و خفیات امور آن از من غیب شهو من گشت تا آنکه خرق حجب شد پس شیخ
 نظر سوی من کرد و گفت خذ بالقوة و امر قوما یا خذ من با حسننها
 یعنی بگیر آنها را بقت خود و بفرما گزوه خود را که بگیری نیک می آید آن را جوئی
 گوید پس از پیش شیخ برخو آمستم و هیچ سخن نگفتم و حاضران نیز از کار من آگاه
 بودند و عرض باز گشتم و نزد شیخ علی بن ابی طالب آمدم پیش از آنکه گویم گفت من
 نگفتم بودم که شیخ عبد القادر ملکت علما است و بادشاه عارفان و مالکیت از
 افعال بزرگ و شرف در آن گفت ای ابو الحسن این مشاهدات از حکام
 دارد و تو بودی و چون نظر شیخ بر دار و تو افتاد و درین مشاهدات ترا بهره داد و
 گفت اگر شیخ یا دیگران این مشاهدات را عمر با سر نغیثد و گفت اگر شیخ بخورد

ترا که غذا بقوة عقل از تو برفتی و در زمره مولیان خست تو بودی و گفتم شیخ
 اخبار کرده بدان که تو مقتدا شوی قومی را از آنکه ترا فرسوده و امر قوامت
 ذکر مناقب الصّدق قدوة الحرفاء ازلی مقبول خاص لم یزلی شیخ
 موسی بن یامین زودلی رحمة الله علیه نقلست که صاحب خلاصة القضاة
 گوید از بعضی این طایفه میگویند که وقتی عورتی کودکی صغیر کنار کرده و بر شیخ
 بن یامین زودلی آورد و گفت این فلان ابن فلان است عمر او چهار ماه است
 شیخ آن کودک را بغیر ابرغ و طلبید در حال آن کودک دوان بر شیخ آمد
 و شیخ فرمود بخوان قل هو الله احد در حال آن کودک بزبان مضج تا آخر بخواند
 بتلقین شیخ و همچنان آن کودک سخن گفتی و پیار رفتی تا آنکه رسید بسن کسی که با
 میرو و سخن گوید را می گوید و الله بعد موت شیخ دیدم آن کودک را
 بعد سی سال که مضاحت نطق او هم بدان نفع بود که پیش شیخ اول با سخن
 کرد و هیچ بر آن مضاحت زیادت نشد من کلامه اگر حجاب از پیش تو برداشته
 بر بساط روحانیت هر آینه سخن گوید او با تو از ذات تو و انوار و حقایق منکشف
 شود بر تو و این روایت عیاست و رواج و روح و ملح لایع دفع طالع و هر که
 بدین بساط آید مستوی شود و هر که بدین براق سوار گردد و بسدرة المنتهی برسد
 الی غیر از بگوشش پر بوش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا
 عوث الاعظم رضی الله عنه چه میفاید صاحب هجته الاسرار سجاد
 صحیح می آرد که شیخ ابو الفتح یحیی بن سعد الله بن ابی عبد الله محمد بن محمد
 نکر و تی گوید بودم من که رحلت میکردم از تکر و ت همراه پدر من شیخ سعد
 یحبار سوی بغداد برای زیارت شیخ عبد القادر و یکبار سوی یامین برای زیارت
 شیخ موسی زودلی در آن حال که حج کنندگانیم و حاضر شد شیخ موسی زودلی

زودلی مجلس شیخ عبدالقادر را که حاضر شدیم با همراه وی مجلس شیخ عبدالقادر
 را پس گفت شیخ عبدالقادر که یای من ایست که برگردن هر دلی خدا ثابت
 است پس خم و او شیخ موسی بن مابین زودلی گردن خود را افرو کرد و سر خود را
 که بر زمین رسید و گفت شیخ عبدالقادر وارث ماست و بهر امور ما شیخ
 ذکر مناقب الصّدق مظهر آیات هو سابع حریم و حده قدوة العرفان
 بها ابن بطوخته علیه صاحب خلاصة المفخرة گوید - انما كنت از خادم شیخ
 ابو ذکریا بن مرتش که گفت پرسیدم از شیخ خود که سبب ارتعاش شماست
 فرمود و وقتی من در هوا میگذشتم گذر بر قریشی شیخ بها افتاد مروی را دیدم بر مزبله
 نشسته گفتم ای مرد ازین مزبله بر نیز که اینجا نشیند مگر کسی که مرتبه او بعد در
 مراتب بود آن مرد سرور داشت و نظر سوی من کرده دیدم که آن شیخ بها
 ابن بطو است در حال لرزه در من گرفت از هیبت نظر شیخ بها و هم راوی
 ندکوری گوید وقتی شیخ بها حکایات کرامات او میگوید و مروی صاحب احوال
 و کشف دفع نزدیک شیخ حاضر بود آن مرد گفت در زمان ما بعضی باشند که
 ولو در جاه اندازند برای آب پیر زبرین آید و بهر سوئی نگاه کنند همه زبرین
 و چون نماند گذارند پیش خود کعبه را سعا کنند و در واقعه انجال آمد و بود که ملک
 پس شیخ نظر بدان مرد کرد و سر و مراقبه فرود برد در حال آن مرد جمیع احوال
 کم کرد و دست و پایش را از و آنچه مشاهده می دید بعد از آن آن مرد مستغفر شد بر
 شیخ بها آمد شیخ فرمود ما منضی لا یعود اوقال الیغار او می ندکوری گوید وقتی
 سه نفر فقها بزیارت شیخ آمدند و نماز خفتن و بنال شیخ گذار و ندچانکه مطلوب
 فقها بود شیخ آنچنان قرائت خواند ایشان بدگمان شدند و شب در زانو
 شیخ ماندند اتفاقا هر سه نفر آن شب محکم شدند بر در زانو شیخ جوی بود آنجا

هر سه نفر برای غسل در آب فرو و آمدند ناگاه شیری سخت بزرگ بیاید و بر جاها
 ایشان نشست آن شب سرما از حد مفرط بود ایشان یقین داشتند که امشب
 ملاک خواریم شد شیخ را بدین حال اطلاع شد از زادی بیرون آمد شیر چون شیخ را دید
 در حال برپایی مبارک شیخ مراغمه کرد و گفت شیخ آن شیر را با سیتن مبارک
 میزد و میگفت بهمان مارا چرا معارض شدی اگر چه بر باد کمان بوده اند بعد از آن
 آن شیر رفت و ایشان از آب بیرون آمدند و مستغفر شدند شیخ فرمود که شما را بها
 راست کرده اند و او طهارت شیخ عبد الله را فعی گوید که قضیه فقهار را بعضی
 مشایخ دیگر هم بودند و او چنین گفت که شما بقوم ظاهر مشغول شدند و ما بقوم باطن
 پس لابد شما از شیر تبرسید و شیر از ما تبرسید ایضا گفت از شیخ علی بن ادریس
 یعقوبی رحمه الله علیه که گفت وقتی در شیخ بقا این بطوالتش سخت گرفت پس
 شیخ برخاست در موضعی که آتش زبیده بود و وحی بکشید و گفت ای تقایا مبارک
 در حال آتش همانجا که شیخ فرو زده بود کشته شد راوی مذکور می گوید وقتی دیگر شیخ
 ابن بطور رحمه الله علیه بر شرط نهر ملک نشسته بود کشتی بگذشت که در آن سینه
 لشکریان بودند و با ایشان شراب و فاکه و زنان فاحشه و مطربان و مار بودند که
 که در غایت لهو مشغول بودند پس شیخ ملاح را گفت از خدا تعالی تبرس
 و ایشان را بر کناره در خشکی سیر ایشان هیچ التقات بقول شیخ نکردند بعد از آن
 ابها الله من الله من الله یعنی ای نهر فرمان بردار بگیر فحشه را در حال آب پر شد و ایشان
 در صدد آن شدند که همه در آب فرو روند و اهل کشتی بر همه فریاد برآوردند که
 ای شیخ ما توبه میکنم و ازین بازمی آیم در حال آب فرو نشست و ایشان بر شیخ آمدند
 و همه توبه کردند بعد از آن بسیار بزیارت شیخ ائمرن گرفتند و شیخ بقا از اجل او
 عارفان و اکابر مقرران و صاحب احوال نفیسه و معارف سینه و مقامات شریفه بودند

و باع طویل در کشف و محل عالی در مکین و مقر سامی در قرب و قدم را سخ
 در صرف داشت و شیخ عبدالقادر جیلانی بر او بسیار ثنا گفتی - من کلامه
 الصفات خلق بده از نفس خود و بصبحت بتول کن از هر که و درون لشت تابایی
 شرف منازل و هر که در دل او اجری نیست آندل خراب است و چون دل از
 شهوت بازماند عافیت یابد و هر که با دواب اهل بدایت استقامت نیافت -
 دعوی مقامات اهل نهایت او را کی میسر شود و هر که از حوجت گامی نری نخواهد نفس
 خود و هلاک کند نفس او را - المعیر نیز بگوشت و پشه و تشنه که چنین ولی اهل
 ویشان پیدا عوشت **الاعظم** رضی الله عنه چه میفرماید صاحب مجله
 با سنا و صحیح می آرد می گوید که تیج بقابن بطور رحمة الله علیه صاحب کشف عمای
 بوده در آن مجلس قدیمی حاضر بود چنان که شیخ ابوسعید شامی بده کرده است -
 بنحیان این ولی اهل مشاهده کرده می گوید لما قال الشيخ عبد القادر
 فذی هذه علی رقبته کل ولی الله تعالی قالت الملائكة صدقت یا عبد الله
 یعنی هر گاه که گفت تیج عبدالقادر جیلانی که پای من اینست که برگردن هر ولی خدا
 ثابت است فرشتگان گفتند راست گفتی ای بنده خدا صاحب مخافون گوید
 اگر مرا داز کل ولی الله اولیا زمانه بودی هر آینه فرشتگان چنین گفتندی
 قد ماک علی رقاب اولیاء زمانک ملائكة را معلوم بود که همه اولیا با پیش
 بتول کرده اند ملائكة صدقت یا عبد الله گفتند ای هر کلامیکه مقید نباشد بحکم او
 بر اطلاق است - نوکر مناقب الصدق قدوة العرفاء معنوی و کسوف
 آیات صوری زبده المحققین شیخ ابوسعید قلیوی رحمة الله علیه نقل است
 صاحب خلاصة الفاخرة گوید که شیخ ابو محمد طلحة بن مظفر گوید که شیخ ابوسعید قلیوی -
 رحمة الله علیه از ابلا و شاخ صاحب تصرف و خارق بود برای کاری دعا کرد

مگر آنکه مستجاب شدی و بر رسیدن برین ز رفیق مگر آنکه مدبران روز صورت یافته
 اگر حیات باقی بودی و نظر کنزدی بر دلی خراب مگر آنکه سحر شدی و بر دل سحر
 نظر کنزدی بعین غضب مگر آنکه خراب شدی راوی مذکور می گوید وقتی با شیخ بودم
 بظاهر قلیویه بوشت زوال دیدم که شیخ بر صخره عظیم مرآد و خواست که بانگ نماز
 بگیرد یمنین که گفت الله اکبر در حال آن سنگت شیخ پر کاله شد از مهیت بکبر
 شیخ در کماغم آمد مگر زمین بجنبید و هم راوی مذکور گوید وقتی دیگر در قلیویه نزد یکت
 شیخ بودم کسی برای شیخ انار شیرین و ترش بذیه آورد و شیخ بر ماfran مجلس نشست
 کرد یکی اذان مراد و چون سکستم دیدم که ترش بود گفتم اگر شیرین بودی چه بود
 شیخ فرمود مرا بده او را دیدم بدست مبارک بگیرد اتید و چیرنی اذان تناول کرد
 و فرمود اکیست این انار شیرین است و مراد او هرگاه چشیدم دیدم که بنایت شیرین
 بود الصیت صاحب خلاصه گوید نقل است از شیخ ابو محمد مدنی که گفت وقتی
 از شیخ خود شیخ ابوسعید قلیوی اجازت طلبیدم تا به دمشق روم شیخ مرا اذن کرد و در
 داد و فرمود یکی ازین دو سیب وقت رفتن بخوزی و یکی بازگشتن و جز آن چیز دیگر
 تناول نکنی راوی مذکور گوید که یکی ازین دو سیب وقت رفتن زاد من بود و سیب
 بوقت بازگشتن یعنی هرگاه که گرسنه و تشنه می شدم ازان سیب باندکت میرسان
 میشدم و چون دوم بار گرسنه میشدم میدیدم که آن سیب همچنان صحیح و در دست
 است گویا که دست هیچکس به او نرسیده است و چون بدمشق رسیدم آن سیب
 تمام خورده شده و دوم سیب هم وقت بازگشت همچنان بود که اول بوده تا آنکه
 بعراق رسیدم شیخ ابوسعید قلیوی از اکابر عارفان و ائمه متحان صاحب مقامات
 و معارف جلیه و شرفی و شرب هنی بود و در مکان کهن در سقا و معراج عالی در
 احوال بنایت و طور رفیع از منازل ولایت داشت و او یکی از فقهاء معتبره و علمای

اهل فتوی بود من کلامیه نقیصت مرطافیه اسلام است و در طلب وصال بانها
 تا بهر جبهه بلوغ مخدود و محدود را گم کرد و ندیس از اسرار قرب ایشان نداشتند
 لبیک اللهم لبیک و من ارادت دخول است در هر خلقی سنی و خروج از هر
 دینی و مراقبه احوال و لزوم اویوب در هر نفس است و اقبال علی الله تعالی بحرف
 و اسقاط تکلف و توکل بنیام با دایره مراعات سر و توحید غرض بصیرت است از انکوان
 بشاده بکسی سزیه است از نقصان العیش بریز گوش پر موش بشنو که چنین
 دلی اکل در شان سیدنا عوفث الاعظم حتی الله عنه چه می فریاد
 صاحب حجة الاسرار با ساد میجوی آر و گنج شیخ ابوالقاسم فقیه الفت که شنیدیم من
 شیخ ابوالحسن علی العربی را در دمشق که می گفت بعضی گفتند مریرا که شیخ ابوی
 قتیوی است انا اسمع هل قال الشیخ عبد القادر قدسی هذه علی رقبته
 کل ولی الله تعالی بامر قال بلی قالها بامر لا شات فيه و هو لسان القطبیة
 و من الاقطاب فی کل وقت من یوم بالسکوت و لا یسعه الا السکوت
 و منه من یوم بالقول فلا یسعه الا القول و لا یسعه الا السکوت لانه لسان الشفا
 یعنی مامی تنویم یا که گفت شیخ عبد القادر که بای من اینست که برگردن هر وی
 خدا تعالی ثابت است بامر خدا تعالی شیخ ابوسعید قتیوی گفت اری
 ان قول قدم بر افرمان خدا تعالی گفته است و آن قدم زبان قطبیت است
 که بعضی قطب در وقت خود کسی اندک مامور شوند بجاوشی بودن نیکنجه ایشان را
 مگر خاموش بودن و بعضی مامور شوند بگفتن نیکنجه آن بار اگر گفتن و ان عبد القادر
 کاملتر است در مقام قطبیت زیرا که آنسید زبان شفاعت است صاحبان
 گوید پس ازین حکایت معلوم شد که آنحضرت از خود گفته اند مگر بامر خدا تعالی
 و الکلیت آنحضرت در مقام قطبیت بسبب ان بقول است که هیچ قطب و ولی مثل

شیخ عبد القادر کالمتر نیست ازین جهت شیخ ابوسعید قلیوی و هو الاکمل بلام تعریف
گفت و اینجی را بخوی خوب می دانند که در لام تعریف چه فواید راست
مثلاً درین ترکیب که زید قائم گویند قیام بزید منتهیست و چون زید القایم گویند
بلام معرفه پس درین ترکیب قیام بزید منتهی گردد و حاصل در ترکیب اول احتمال
است که زید قایم باشد و غیر زید هم قایم باشد و در ترکیب ثانی هیچ احتمال غیر از
لام تعریف نیست یعنی زید قایم است نه غیر زید همچنان در قول شیخ ابوسعید قلیوی
شیخ عبد القادر اکمل است و مقام قطبیت نه غیر او و دیگر از کلام شیخ قلیوی ظاهر
شد که سید عبد القادر مرد میان و مجتبان خود را شفع است زیرا که شیخ ابوسعید
مذکور آن حضرت را لسان الشفاعت گفته و بجهت الاسرار آمده از شیخ ابو عمر عثمان -
صریفی مرویست که گفت شیخ بقا بن بطو و شیخ علی بن مہدی و شیخ ابوسعید قلیوی حجتی
علیهم چون بدرسه شیخ عبد القادر می آمدند دروازه مدرسه را جارب میکرد
و آب نمی پاشیدند و بی اذن آن حضرت داخل مدرسه نمیشدند و چون آنحضرت
ایشان را حکم جابوس میفرمودی از آنحضرت ایان میخواستند چون امان میداد
می نشستند بجمال ادب و چون آنحضرت سوار می شد هر که از ایشان در آن وقت
حاضری بود غاشیه میگرفت و همراه رکاب می شد و آن حضرت ایشان را منع
می فرمود میگفتند - بمثل هذا تقرب الی الله عزوجل یعنی بمثل اینچنین عمل
تقرب میجوئیم بسوی خدا و تعالی و بهم راوی مذکور گوید دیدم اکثر اولیای عارفین
عراقین را که هم عصر آنحضرت رضی الله عنه بودند چون بر دروازه رباط آنحضرت
یا بر باب مدرسه آن حضرت و یا بر در خانه آنحضرت میرسیدند عقبه عالیہ را بوسه
میدادند - ذکر نیابت الصدق قدوة العرفان فی الفقر افضل العلماء
شرقی و غربی شیخ ابو یغرا مغربی رحمه الله علیه نقلست - صاحب

صاحب خلاصه الفاخره گوید از شیخ فہیتہ ابو محمد بن عبد اللہ بن محمد افریقی کہ گفت
شیخ ابو یغزا در بدست حال پانزده سال در بیابان اقامت کرد و بخوری گردا
چناری و آن گیاهی است خور و شیران و طیور نزد یک خدمت شیخ بای گرفتہ
ہمان بامی بودند و چون از خوف شیران راہ نمائی یا گاو ان را بگریفتند شیخ
بایدی و ایشان را گوشمال دادی و در حال ذلیل و منقاد می شدند و بفرمودہ
یا کلاب اتدازینجا بروید و در حال اطاعت میکردند و هیچ یکی از شیران آنجا ویدہ نشد
و قتی ہیزم کشان بایند پیش شیخ و شکایت کردند از کثرت شیران و بپیشہ کہ
ایشان ہیزم می شکستند شیخ خادم را فرمود کہ در آن بپیشہ رو و ندا بلند کن
کہ ای شیران این شیخ ابو یغزا میفراید کہ این بپیشہ بای دیگر بروید و حال آن شیران
با بچگان بیرون شدند و خلق میدیدند تا آنکہ هیچ شیری در آن بپیشہ نماند و قتی نمودار
ہم نشد نصیحت را دی مذکور گوید نصیحت از شیخ ابو یمن مشکور جمہ ان علیہ
کہ گفت قتی در مغرب قحط سخت بود بر شیخ ابو یغزا آدم او و صحرائی شستہ بود
و بر گرد او و خوش بسیار از جنس شیر و غیر ذلک مخلط بودند و هیچ یکی مردیگری را
ایذا نمی رسانیدند و بر سر مبارک او طیور نیز در ہوا سایہ کردہ یکی از ان و خوش
پیش شیخ آمد و چیزی گفت چنانکہ کسی بآہی سخن گوید شیخ او را فرمود کہ رزق
تو در فلان موضع است ہر یکی از و خوش پیش شیخ آمدند و شیخ او را جواب داد
تا آنکہ ہچم یکی از و خوش و طیور نماند گفت یا سیدی ما ہذا فرمودای عجیب این و خوش
و طیور ہمہ بر من جمع آمدند و شکایت کرد اند از شدت جوع از سبب قحط و گفتند
کہ ما در زمین مغرب از محبت تو در جوار تو می باشیم و غیر زمین مغرب جایی دیگر نیست
ما را در مایب شیخ فرمود حق تعالی مرا اطلاق داد بر ارضاق ایشان و بدان اوقات
و مواضع کہ آن ارضاق بدیشان رسد پس خبر کردم ایشان را بدان و برفتند ایشان

اکنون دنبال از اراق خود و هم راوی مذکور گوید گفتست از شیخ ابو محمد صالح دکانی
 رحمه الله علیه که گفت شنیدم از شیخ خود شیخ ابو بدین مغربی رحمه الله علیه که گفت
 وقتی در زمان قحط بمغرب بعضی اصحاب شیخ ابو یغز ابر شیخ آمدند و گفتند ما را زنی بود
 که قوت خود از آن عیال از زراعت آن میساختیم اکنون از سبب قحط آن زمین
 خشک مانده است شیخ برخاست برابر او شده و زمین را برفت و میگفت و می
 از حد آن زمین با شارت عصا مبارک او می گفت تا اینجا بعد زمانی ابری برآید
 در زمین او مخصوص باران بارید و از آن بگذشت همدان زمین زراعت شد
 جای دیگر من کلامه احوال مالک است مایل بدایت را و معرفت ایشان
 است و مملو است مایل بنایت را و ایشان متصرف احوال اند و هر حقیقی
 که محتوای او در رسوم تنیده نکند پس آن تحقیق نیست ولی نباشد تا آنکه مراد اقدم
 و مقام و حالی و سزا له و سزا نباشد قدم چیزی است که بدان سلوک راه حق است
 کنی و مقام چیزی است که استقامت و بدتر ادران سابقه حکم ازلی و حال چیزی
 که دارد شور بر مول تو از فواید وصول نه از نتایج سلوک و سزا له خیر نیست که مخصوص
 شوی نو بدان وقت حضور از مشاهده نه بوجه استوار و سیر خیر نیست که ولایت
 نهاده اند در تو از لطایف ازل العزیز بگوش پر هوش نشنو که چنین و
 اکمل در شان سیدنا عوث **الاعطتکم** یعنی الله عنه چه می فرماید
 صاحب سفینه گوید شیخ ابو یغز از مغربی رحمه الله علیه که از اجله مشایخ شریعت
 می آرند که بعضی از اصحاب ایشان گفتند که ما پیدا میرویم شیخ گفت چون
 با بخار سید نه ترک ملازمت شیخ عبد القادر نمایند بخدا سوگند که در تمام جسم من مثل او
 آفریده نشده و در عراق مانند او دیده نگردیده و مشرق زمین را با پای باد
 بر مغرب و علم و کمال او برتر است از علم و کمالات او یار دیگر و گفت یار

خود را چون ایشان را به پهنید سلام من پرسایند و گویند که مرا فراموش نکنید
 و گفت آن الشرق کیفصل بد علی المغرب یعنی شرق بزرگی یافت بسبب او
 بر منرب جافتر آنکه علم و فضل او متمیز گردانید او را از اولیاد الله ذکر مناقب
 الصدق قدوة العرفاء جمعی شاید بزم احدی قبله احیاء شیخ ابو محمد
 ماجد کردی رحمه الله علیه نقلست صاحب خلاصة المفاز که گوید که شیخ
 سلمان بن ماجد کردی گوید وقتی نزد یک والد خود بودم خلوت و هیچ چیز آنجا
 برای خوردن و آشامیدن نبود پس والد بر در خلوت آمد نشست و من بر آبر
 دی بودم ناگاه بیست مرد همان رسیدند والد مرا گفت ای سلمان درون
 خلوت رو و برای ما طعام بیا مرا گفت امر او نتوانستم کردن درون رفتم و دو خادم
 برابر من آوردند چه بنیم که درون خلوت آورند با بسیار پیر از طعام نهاده اند بیرون
 آوردیم پیش ایشان نهادیم چون ایشان از طعام فارغ شدند و از طعام خبری
 نماند باز ده نفر دیگر رسیدند باز شیخ مرا گفت ای سلمان درون خلوت رو و برای
 ما طعام بیا باز درون خلوت رفتم و آن دو خادم برابر من بودند چه بنیم آن
 آوردند با همچنان از طعام پراند ولی غیر طعام اول پس بیرون آوردیم و آن طعام
 پیش ایشان نهادیم چون ایشان از طعام فارغ شدند و از طعام خبری نماند سنی نفر دیگر
 رسیدند باز شیخ مرا گفت ای سلمان درون خلوت برو و برای ما طعام بیا همچنان
 کردم و آن دو خادم برابر من بودند چه بنیم آن آوردند با همچنان از طعام
 پر بودند لیکن غیر طعام اول و ثانی پس بیرون آوردیم و آن طعام پیش ایشان
 کشیدیم چون ایشان از طعام فارغ شدند شیخ نظر بدان دو خادم کرد و حال
 بر زمین افتادند و بی هوش شدند همچو چوب گشتند و مجال سخن و حرکت ایشان
 نماند مگر دو چشم ایشان که در حرکت بودند پس ایشان را برداشتند و در خانه

بروند مدتی بدین بهیئت بودند تا آنکه مادران ایشان گریه کنان بر شیخ آمدند
 عجز و زاری و شکایت حال فرزندان خود میکردند شیخ مرا گفت ای سلمان
 برو و ایشان را بر من بیار همچنان کردم نزدیکی ایشان رفتم و گفتم که والدین
 شما می طلبید در حال بر خاست گویا که او را چیزی نبود و بروم رفتم با او همچنین
 کردم در حال او هم برخاست هر دو را بر شیخ آوردم ایشان عذر میخواهند
 و توبه و استغفار میکردند تا آنکه شیخ خوشنود شد رادی گوید من از ایشان پرسیدم
 که حال چه بود یکی گفت چون ماسیوم کرت طعام بیرون آوردم متحیر شدم گفتم که
 اینجا باشد در خاطر گذشت که این سواست دوم خادم گفت که در خاطر من آمد
 که این طعام گرجن آورد و هر دو قسم یاد کردند که بدین خطر هیچکس مطلع نبود مگر حق
 جل و علاء الیه - راوی مذکور شیخ سلمان گفت که وقتی والدین مرا فرمود
 ای سلمان برو و در امان کوه انجاسله نفرهای یافت ایشان را سلام من بیا
 و بگو که شما چه آرزو دارید همچنان کردم یکی گفت انا را آرزو دارم و دوم گفت تفاح
 سیوم گفت انگور پس من بر والد آیدم و از انحال خبر کردم والد مرا فرمود که برو از
 فدان درخت این همه بکن بیا و بپختن منج و دانستم که آن درخت خشک بود و
 کلام شیخ نکردم و بر رفتم نزد یکت آن درخت چه بینم همه بنبر شده و برگ و برآمده
 و انا را و تفاح و انگور بار گرفته است که مثل آن نکوشیوی وقتی ندیده بودم آن
 میوه را از آن درخت بچیدم و بر والد آوردم فرمود که برایشان بپرخان
 کردم صاحب انا را و عنب هر دو باز روی خود تناول کردند و صاحب تفاح فرست
 که من اینا را تو کردم و تفاح را از من نسید خاطر من ازینکه او را در دستگیر شد قدری
 رفتند و من برابر آن هر دو نفر در پیو اشند و صاحب تفاح باز ماند منی توانم که
 مقدار ششبری از زمین بر آید خواست که بجهد در حال بر و افتاد آن دو نفر

یاران او از هوا فرو و آیدند و او را گفتند که این سبب اقتناع تو بود که قفاح را
 نگرانی پس ایشان همه سر برهنه کردند و بعد از خواستن بر والد آمدند و والد مرغان
 مرد را گفت ای فرزند ترا چه چیز مانع شد از قبول کرامت من و از موافقت
 باریان خود پس آن مرد سر و قدم آورد و در غنچه است و پای پدر من بوسید
 تا آنکه والد از خوشنود شد و فرمود که لا باس علیک و مرا گفت ای سلمان
 قفاح کجا است بمن موجود بود و در حال والد را داد و والد آن را بگست قدی
 از آن خود خورد و قدری مرادند و ایشان را داد و دیدیم که در آن قفاح طلا
 خسته نیست و ایشان گفتند که در غنچه در میان هم هیچ خسته نبود و بعد از این
 والد هر دو گفت آن مرد گرفت و در هوا پرتاب کرد و در حال آن مرد با آن هر دو عجز
 و رهوا شد همچو تیر پیران راوی گوید و والد خود را پرسیدیم که ایشان از کدام
 طایفه اند فرمود ایشان از مردان غلیب اند و در عالم سیر دارند هر کجا خواهند
 بردند و الله من ازین عهد گمانید که در حیات من هیچکس را ازین خبر نگیری الغرض
 تسخیر و مجاهد کردی رحمت الله علیه از اکابر عارفان و صد و مقرران و اجلای
 متحان و صاحب کرامت ظاهر و احوال فاخره و مقامات جلیده و موهیب
 جزئیة بود و حضور کامل و منازل حضرت و مشرب بنی از نایل وصل و صعود و رفی
 لقرین و صعود در مدارج عالم داشت من کلامه هر که مشتاق شد انس
 یافت و هر که انس یافت و طرب شد و هر که در طرب شد قرب یافت و هر که
 قرب یافت بمقصد رسید و هر که بمقصد رسید و حیرت افتاد و هر که در حیرت افتاد
 چشم او روشن گشت باقرباب و از اهد محاببت مبر کند و متاق محاببت مکر
 و اصل محاببت ولایت یعنی محبت و شوق آتشی است افروخته در دل
 مجانب ساکن نشود مگر بقا محبوب و نظر بکمال او و آتش محبت ارواح را و رگها

دانش بهیت دلها را دانش شوق نفوس را وصفت جفاوت است بغیر غماز
 زینت است پس به سرای بهیت است بی سلطنت و حسن است بی نما
 مداح است کراما کاتبین و غنیمت است از اعتماد و بسنده است مرد را علمی که بدان از مولی تعالی تهنیت
 و بسنده است او را از جهل که بدان تعجب شود و عجب بعضی حق است که می پوشد بدافع صاحب او عیوب
 نفس خود را حق تعالی بیچ چهره عجیب نیافریده است مگر آنکه نقش آن در صورت آدمی است

و هیچ امری غریب ایجاد نکرده است مگر آنکه مردم را بدان صلاحیت و قوت
 داده و هیچ سری را ظالم نگردانیده مگر آنکه مفتاح عالم و رخی آوم بنا و سهیل
 نسخه است مختصر از عالم الیوم بر لبش بر بوشش نشو که چنین ولی بهمنزل
 در شان سیدنا عیون الا عظمی رضی الله عنه چه می فرماید صانیت
 الاسرار با سناد صحیح است و دو یگوید که سخن کرد ما را ابو محمد با جید بن محمد بن خالد بن
 بکر بن سیام بن غانم العزقی در قاهره در سال ششم و بیست و یک هجری و او گوید
 که خبر کرد شیخ ابو بکر بن محمد بن عوض بن سلیمان البغدادی و بعد او در سال ششم و
 سی و هجری و او گوید خبر کرد ما را پدر بن شیخ عوض که از یاران شیخ عبدالقادر جیلانی
 است که گفت یعنی شیخ عوض گفت که مقدر کردم من و شیخ محمد شبلی و شیخ ابو محمد
 عبدالباقی بن عبد الجبار هر دو و شیخ ابو عبد الله بن محمد کیدانی نیز مقدر کرد و ند سو
 زیارت شیخ ابو محمد با جید کردی رحمت الله علیه و جبل قریب پس هر گاه که آمدیم ما
 آن ها اگر امی داده شدیم ما را و اقامت کردیم ما نزد یک وی چند روز پس
 هر گاه طلب اذن کردیم ما در رفتن شیخ با جید کردی گفت زیاده کنیم شما را چیزی
 که نقل کنید شما آن را از من پس گفت لما قال الشيخ عبد القادر قدی
 هذه على رقبة كل ولي الله تعالى لم يبق الله ولي في الارض
 في ذلك الوقت الا حنی عنقه نواضع الله عز وجل و اعترافا

بکانت و لم یبق تا دم از نذیه صالحین الجن فی ذلك الوقت
 الا فیه ذکر ذلك و قصدت و قود صالحین الجن من جمیع الافا
 مسلمین علیه و تأیید علی بیدیه و از دجوهانی بایه قال قود عناه و اتینا
 بعد لزیارة الشيخ مطرفی الفسنا اعظم ما سمعنا من الشيخ صالحین
 فلما دخلنا علیه حیث قال صد اخي الشيخ ماجد فی فیما اخبرکم به طبع کتب عبد الله
 پس گفت شیخ ماجد کردی هرگاه که گفت شیخ عبد القادر که پای من این است
 برگردن بروی خدا و تعالی ثابت است باقی مانند مر خدا و تعالی راجع و یله
 و زمین در آن وقت مگر که خم کرد و گردن خود را از جهت تواضع کردن برای
 خدا و تعالی و اقرار کردن بکانت او و باقی مانند هیچ مجلس از مجلسهای صالحان
 بمن در آن وقت مگر در آن مجلس ذکر قول قدیمی است یا ذکر الشيخ عبد القادر
 و گفت قصه کردند آنرا که دهای صاحبان جن از همه آفاق در آنحال که اسلام
 می آرند بر روی و در آنحال که تو بکنندگان اند بر دست آن رضی الله عنه و
 از دحام شدند بر روی رضی الله عنه و گفت یعنی شیخ عوض گوید پس و دواع کردیم
 ما آن را و آدمیم بعد ازین برای ملاقات شیخ مطری رحمه الله علیه بنا بر بزرگ
 داشتن چیزی که شنیدیم ما آن را از شیخ ماجد کردی پس هرگاه که در آدمیم با بر شیخ
 مطری و شیخ ما امر حیا گفت و فرمود راست گفت برادر من شیخ ماجد کردی
 در چیزی که خبر کرد شمارا بدین چیز از شیخ عبد القادر رضی الله عنه صاحب نمازون عادت
 گوید درین حکایت دو چیز از غرائب و عجایب است یکی آنکه طوائف اجنه از
 جمیع عالم اسلام آورده پایش را قبول کرده اند و دیگر آنکه از دحام جنیان و دیوانگان
 آنحضرت از انش زیاده تر است ایضا صاحب هجته الاسرار با سند صحیح می
 دمی گوید که سخن کرد ما را ابو عبد الله محمد بن عیسی بن عبد الله بن قیمان الرومی رحمه

در تاهمه در سال شمسعد و هشتاد و شست هجری و او گوید که بنکر دمار شیخ ابو محمد
 عباس بن سلمان بن ابو محمد ماجد کردی در بغداد و او گوید که بنکر دمار پدر من
 که گفت حاضر آدم من همراه پدر من مجلس شیخ عبدالقادر رضی الله عنه را در بغداد
 در باب طوی فقال الشيخ حبيب القادر قدس سره هذا على رتبة كل ذي الله تعالى فحسبني ابا عنقه
 پس گفت شیخ عبدالقادر که پای من اینست که برگردن هر دلی خداست ثابت است
 پس خم و او پدر من گردن خود را ایستاد و رتبه الاسرار از شیخ ماجد کردی که وی
 احمدی از او تا و است می گوید الشيخ عبدالقادر امام اهل الطريق و شیخ
 الشيوخ في هذا العصر و نبور لا يستضي اهل القلوب في احوالهم و بهمه
 سروده يتبع اسرار اهل الحقائق في معارفهم و نور مضي من
 نور النبوي و به قوته و به بهجت و مستلما من اهل النبوي و به قواها و عباد
 يعني شيخ عبدالقادر يشوای اهل الطريق است و شیخ پیران است درین زمانه که
 بسبب نور او روشن میشوند اهل قلوب و احوال خود را و از بهجت سرب
 کشاده می شود اسرار حقایق و معارف ایشان و نوروی روشن است از
 نبوی و همان نور قوت اوست و همان نور بهجت و استمداد است از اصل
 نبوت و همان اصل قوام آن بهجت است و بر همان اصل اعتماد آن بهجت است
 ذکر مناقب الصديق عالمي قدس سره البر والبحر قدوة الكبري مطهر الهي
 شيخ مطربا و امی رحمة الله عليه نقست - از شیخ عوض بن سلام بعد از
 که گفت شنیدم از والد خود که وقتی که در بلد شیخ مطربا و امی حبراء عظیم یعنی
 سیار میگذاشت چند آنکه تمام هوا پوشیده شده بود و مقدم ایشان مردی بود و
 بر یک جراد با و از بلند گفت لا اله الا الله محمد رسول الله كل من اعترف بالله
 آن مرد توجه میکرد و دنبال او میرفت بعد از آن شیخ مطربا و امی را دید خود بر روی

و مذاکر با جنو الله ارجی من هنا در حال آن تلخ همه باز گشتند و آن مرد را
 همچو صاحب پیش شیخ افتاد شیخ فرمود آن مرد را که ترا چه باعث رسد که بغیر این
 بر سحرین گذشتی آن مرد و ربای شیخ افتاد وی بوسید و مریخو است و شفق
 میگرد تا آنکه شیخ خوشنود شد و آنچه از و سلیب کرده بود باز داد و فرمود بر خیز و برو
 در حال آن مرد باز و رهو ایریده رفت همچو سهم غرق یعنی تیر سوفا رسکشتند
 تلخ و ربلا و عراق افتاد خلای آن را گرفتند و چند روز قوت خود ساختند بعد از آن
 شیخ فرمود که این جبراد میخواست که گشت زار را خواب کند من از حق تعالی استبند
 برد آن مرا اذن شد و هم را وی ندکور گوید شست از شیخ ابو طاهر بن احمد مصری و او
 از پدر خود روایت میکند که گفت شبی بوقت سحر در باو زای رایچه بوزید که از کت
 آن ارواح از اشباح خواست که پرواز کند و حقول از سکران از خود غوی شود
 بعد از آن بارقه از نور ساطع شد که تمام افق را منور کرد و فقیل لی قد
 تجل نور جمال الحق عز وجل الیلد یقلب عبدا الشیخ مطهر شراجحب عنه
 یعنی گفتند که مرا نور جمال حق امشب تجلی کرد و بر دل بنده خود شیخ مطهر پس محجب شد
 از و فتنه نفس حسرت علی عدم دوام تلك للشاهد ای شیخ دم حسرت بر آورد
 بر عدم دوام آن مشاهده آن رایچه طیب که در شام تو رسید از طیب نفس شیخ
 بود و این بار که از نور نظر شیخ بود که نظر کرد بنیبعین جبات بسوی وجود و طلب
 آن بجای را وی می گوید چون بامداد شد بر نایت شیخ زخم چه بلیم بر و زوایت
 کیا بهاشک که دیده بودم همه تر و تازه و سبزه گشته و دوام که می دیدم و دوم مرخص
 بنیاد صبح البدن شده از یاران شیخ خبر باز پرسیدم گفتند شیخ امشب در وسط این
 بیتت کرد و داعی و مرخص نزد کیت آن خواب کرد و ند چون بامداد شد دیدیم که گیاه
 و تازه و سبزه گشته است و داعی بنیاد و مرخص معافی شده و شیخ مطهر از سادات طایفه

و اکابر شیوخ محققان و صاحب احوال شریفیه و مقامات منیعیه و کرامات ظاهره و بایات
 باهره بود و تقریف نافذ و باع طویل در احکام ولایت و قدم باسخ در درجات نهایت
 داشت و او یکی از ارکان اوله طریقت و اکابر ایمیة حقیقت بود - من کلامه
 لذت نفوس معرفت رفیق اعلی است و لذت قلوب مزاسر المنظر است و رتبه
 قدس باحسان توحید در ریاض تجرید برباط منافی من تلک الشافی که جاذب است
 اهل آنرا بسوی قسم ثانی و رافع است مرار باب اثر او در مدارج امانی و لذت ابدی
 شرب کاس محبت است و لذت اسرار مطالع نسیم حیات ابدیت و حکمت احسان
 حق است چون وارد شود بر دل و ال گره و دیر مکان هدی و انکار دل را صیقل
 دهد و عیوب باطن را پاک کند و هر چیزیکه قایم است بغیر بس ضرورت پیش کند آن
 و هر چیزیکه ظهور او بحسبیم است عرض لازم او است و هر چیزیکه وقت جامع او است
 همان وقت فارق او است و دیگر کلمات شیخ را بسیار است اما مقصد آن
 الی عمر نیز بگوش بر بوش بشنو که چنین دل اکل در شان سیدنا غوث الاعظم
 چه میفرماید شیخ عرض کرد چون از شیخ ابو محمد ماجد کردی مرض سندیم آیدیم بر شیخ مطهر
 بنا بر بزرگداشتن و چیزیکه شنیدیم ما آنرا از شیخ ماجد کردی پس هرگاه در آیدیم
 ما بران شیخ مطهر حبا گفت و گفت راست گفت برادر من شیخ ماجد کردی و چیزیکه خبر
 کرد شمار ابدان چیز از شیخ عبدالقادر رضی الله عنه - و کرمنا فت الصدق عهد
 بالله الباری عالم و فاضل کامل و حافظ و قاری مطهر النوار سروری نزد
 وقت شیخ ابو محمد بن عبداللہ البصری رحمة الله علیه نقل است
 صاحب خلاصه الفاظه گوید شیخ الشیوخ شیخ منتهاب الدین سهروردی گوید که
 وقتی مقصد بصره کردم برای زیارت شیخ ابو محمد بن عبداللہ بصری در شان راه مویشی
 رزاعته و خلعتاها فرادان دیدم پرسیدم که ازان کیست گفتند ازان شیخ

ابو محمد در خاطر گذشت که این احوال ملوک است بعد از آن در بصره درآمد
 و من سورۃ الفام بخواندم و در دل آمد که هر آیتی که با خر رسد تا در خانه قبیح نال من
 همان بود و با وی یعنی صفت شیخ و حالی که مناسب است او را پس بر در شیخ رسیدم
 و یای بر عتبه در نهادم و این آیه بخواندم اولنا الذین هدانا الله فبهديهم افقة
 و حال دیدم که خادم شیخ شتاب بیرون آمد پیش از آنکه استیذان کنم و گفت
 که شیخ شما را میطلبد چون من بر شیخ در آمدم ابتدا از آغاز کرد و گفت ای عمر آنچه دیدی
 آنچه بر زمین است و در دل این عبد از آن چیزی نیست شیخ السیوخ گفت
 عجب من زیاده شد از آنکه بچکس بر حال من مطلع بود خرق سبحانه و امام
 عبد الله یاضی گفته است که شاید این قصه در بدایت شیخ شتاب الدین بود
 باشد رحمه الله علیها ایضا نقلست از شیخ ابو عبد الله محمد بنی رحمه الله علیه که
 گفت وقتی مجاور بوده ام در حرم که زاده الله شرقا و بر مقام سیدنا مهتر ابراهیم خلیل
 علیه السلام وقتی جاشتی نشسته بودم ناگاه دیدم که شیخ ابو محمد بن عبد الله بصری در آن
 مقام آمده و برابر چهار نفر دیگر چند رکعت نماز با ایشان گذاروند و گفت بار طول
 کرد و بیرون آمدند از باب بنی شیبه را وی میگوید که من دنبال ایشان شدم
 یکی از ایشان مرا منع کرد و شیخ او را گفت بگذار بگو یا عبد از آن شیخ خود پیش عمت
 بایستاد و منج صفت کرد که همی مردی قریب مردی و هر یکی را گفت که قدم بر
 قدم اکس تند که پیش اوست شیخ در پیش و مادر پس چنانکه فرموده بود روان شدیم
 و دیدیم که زمین زیر پایها دماطی می شد ساعتی گذشت ناگاه در مدینه شمر رسیدیم
 پس زیارت روضه منوره کردیم و نماز ظهر بجا گذاریم باز شیخ در پیش و مادر عمت
 هم را بن ترتیب از آنجا بیرون آمدیم ساعتی گذشت ناگاه در بیت المقدس رسیدیم
 نماز عصر بجا گذاریم باز شیخ در پیش و مادر پس همچنان بیرون آمدیم ساعتی گذشت

که در سدا جوج و با جوج رسیدیم نماز مغرب آنجا گذاردیم و بپوشیدیم و عقب روت
 شدیم ناگاه در کوه قاف رسیدیم نماز عشا آنجا گذاردیم بعد از آن تیغ بر بندید
 کوهی قبضت و ما گرد و گرد و ناگاه دیدیم از هوا می کوه بعضی مردان و در مهابت
 همچو شیر بغایت نوزانی که انوار ایشان روشن تر از نور شمس و قمر بود و بیامدند بر تیغ
 و سلام گفتند و با ادب تمام پیش او نشستند و بعضی مردان بگریه نیز که در هوا همچو مرق
 میزدند و دیدیم که از هوا فرود آمدند و شیخ را حلقه کردند و نشستند و التماس
 نمودند که شیخ چیزی بفرماید شیخ فرمود و ایشان لغز میزدند و بعضی میفریدند
 و دیگر میستند و بعضی می نالیدند و فغان میکردند بعد از آن در هوا می شدند و می رفتند
 راوی میگوید مرا در خیال همچنان مینمود که بکر کوه و هلبش آمده است از سبب
 ایشان تمام شب حال هم بدین جمله بود تا آنکه صبح دیدم نماز فجر شیخ با ایشان
 گذارد و از کوه فرود آمد ناگاه دیدیم زمین در غایت لطافت و شدت بایض
 و کثرت انوار دوم طرف او جای پیدانه هر جا که قدم می نهادیم رایحه مشک از فر
 و از زیر قدم برخاست بعضی طواف را می دیدیم صورت های ایشان همچو صورت
 آدمیان که حق تعالی به نعمهای مختلف و صورت های متنوع با انواع تشبیحات یار
 میکردند که هیچ سامعی بهتر و خوشتر از آن نعمه وقتی نشنیده است و تمام وجود
 ایشان چنان انوار گرفته بودند که چشم از دیدن آن خیره شود و بمواجید سازش
 قدادرات اسجدی مستغرق مانده که اگر کسی ایشان را به بیند یا استماع نعمت
 ایشان کند عجب نیست که از فرط هیبت و لذت بخت ایشان نفس او بگدازد و در
 خدمت شیخ ابو محمد از غایت وجد در آن زمین گاهی راست میسر میکرد و گاهی چپا
 و گاهی در فضای آن زمین همچو تیر میگذشت و گاهی میگفت که شوق لقاء تو مرا
 در قلق میدارد و در فراق تو مرا در سرخ و در شقت می آرد و گاهی خوف تو

مستهلک میگردد و گاهی رجا و تو مرا حیات می بخشد و گاهی از محبت تو شیفه
 و سرگردانم و گاهی از قرب تو با قرار و سکون می مانم و گاهی انس تو در لبط میانه
 و هیبت تو در قبض سیدار و و شهود تو محو میگردد و عنایت تو در صوفی اندازد
 و شیخ عبداللہ یافعی میفرماید که الفاظ او قریب بدین الفاظ است از صحبت سبت
 بعضی الفاظ را بدل کردم به بعضی و راوی میگوید چون وقت چاشت شد شیخ
 از آنجا بازگشت بعد از آن مقام آمد که از آنجا روان شده بودیم باز شیخ در پیش
 شد و ما در عقب هم بدان ترتیب قدم بر قدم نهادیم و میرفتیم ناگاه دیدیم یک
 مدینه از در و نقره در آن مدینه از هر جنبی شجر بسیار بریم یافته و یوهار از کثرت
 برهم افتاده و جویبار روان در آن آن مدینه نرسد و آمدیم و از آن یوهار گذشتیم
 و آبشار لطیف خوردیم شیخ فرمود هر کی را که یکان سیب از آنجا برگیرند بخان
 کردیم بکر آن مرو که وقت آمدن مرا شیخ کرده بود که دست او دراز نشد و خواست
 که تفاح برگیرد بعد از آن شیخ فرمود که این سبب سوی آداب و کسر خاطر این بود
 ما شاره بن کرد پس آنمزد و توبه و استغفار کرد و ما دم شد شیخ فرمود که بناء این
 کار بر محافطت آداب است و مراعات احکام و او را امر کرد که یک سیب تو
 هم برگیر همچو یاران خود و در حال دست او دراز شد و یک تفاح برگرفت بعد از آن
 شیخ گفت ما را که این مدینه اولیا است و رین در نیاید مگر ولی و بیرون آمد
 و روان شد و ما در عقب هیچ درختی خشک نمیگذشت الا آنکه بر تو تازه میشد و بر
 هیچ مریض مگر آنکه صحت یافت تا آنکه در که آمدیم و نماز ظهر آنجا گذاردیم و مرا منع کرد
 که در حیات من با کسی چنین مگو مگر بعد از وفات پس شیخ و آن چهار نفر از من
 غائب شدند باز دیدیم بعد مدتی از روی ملاقات شیخ بسیار شد و در بصره آمدیم
 و چندی نزد یک مانا ای از بصره شیخ بیرون آمد و من برابر بودم خواست

زیارت قبر طلحه بن عبد الله صحابی رضی الله عنه کند چون نظر بر قبّه افتاد و در حال از دو پای پس
 بازگشت باز بر سر قبر رفت با ادب تمام زیارت کرد چون از زیارت فارغ شد پرسیدم که این
 بازگشتن و باز رفتن چه بود فرمود چون نظر من بر قبر افتاد دیدم که او حله سبز پوشیده و باجی کلل
 بدر و جواهریاقوت بر سر نهاده و دو حور پهلوی او نشسته مرا شرم آمد در حال پس باز گشتم مرا شنید
 و ادب پنجاه مرتبه صلی الله علیه و آله و سلم که مرو و بیا همچنان کردم را می گوید تا شیخ زنده بود کسی را این
 حال خبر نکردم تا آنکه از جهان سفر کرد در حمت الله علیه **العشر** شریکوش پرپوش نشنو که چنین
 ولی اکل در شان سیدنا **عوث الاعظم** چه میفراید صاحب حجّه الاسرار باستان صحیح می داند
 که شیخ ابوطالب عبد الرحمن میگوید که حاضر شد من در بصره در آن حال که من کودک بودم همراه پدر
 من ابو الفتح نزد یک شیخ ابی محمد بن عبد الله البصری بود او که تکلیم میکرد و بر یاران خود پس
 قطع کرد کلام خود را و سب و کمر و ساعتی و خاموش گشتند هر که حاضر بودند از جهت بزرگداشتن
 سر او را شد و صنع را سه علیه الارض و قال علی را سی فلما دخل داره سه
 بعض اصحابه عن ذلك فقال قل قال الشيخ عبد القادر الیوم ببغداد
 قد می هداه علی رقبته کل ولی الله تعالی فله یقی ولی فی الارض حتی فعل
 مثل ما را بیتی فعلت یعنی پس نهاد سر خود را بر زمین و گفت آن پادشاه مبارک
 بر سر من است پس هرگاه که در آمد در خانه خود و آمد پدر من همراه او و من پس این
 هر دو بودم پس گفت مرا در پدر من ای مهتر من سوگند حق عزیز بر تو است که خبر نکردی
 تو مرا از سبب این فعل داین قول که دیدم آن هر دو را از تو امر و زبیس گفت شیخ ابو محمد
 بن عبد الله البصری که تحقیق گفت شیخ عبد القادر جلیلی امروز در بغداد که پای من این است
 که برگردن هر ولی خدا یتعالی ثابت است و گفت در آن حال باقی مانند هیچ ولی در زمین
 تا فعل کرد مانند فعلی که دیدی تو مرا که کردم آن فعل را شیخ ابوطالب گوید پس تاریخ کرد پدر
 من آن روز را و مسافرت کرد سوی بغداد من همراه او بودم پس خبر کرده شدیم

ما آنکه تحقیق گفت شیخ عبده القادر حبیبانی آن قول را در روزی آنکه تارخچ کردید من
 آن روز را در بصره **الخص** آنوقت از شیخ ابوالحسن خباز که گفت وقتی بابایان
 خود در باغی بودیم ناگاه دیدیم فقیری سوپریشان غبار آلوده در آمد و صاحب بستان را
 گفت مرا امروز سیراب کن در حال صاحب بستان قدری انجیر پیش آن فقیر آورد آن بخور
 و گفت مرادنی قدری دیگر آورد و آنهم بخور و گفت مرادنی صاحب بستان می آورد و
 میخورد و میگفت مرادنی تا آنکه موازنه هزار رطل بخورد و بعد از آن برخاست و بگفت بسمت آب
 بسیار از آن جوی بیاشامید و باز گشت راوی می گوید که ساختن بستان مرا خنجر کرد که در سال
 انجیر و چندان بار گرفت و از آن که هر سال بعد از آن در دوم سال من در حج رفتم
 شدم پیش قافله تنهامیرفتم ناگاه در خاطر من آن فقیر یاد آمد و آن روزی دیدن او و بدل غالب شد
 ناگاه می بینم آن فقیر راستای من ایستاده است و حیرت شدم و از دیدن او دل خروش
 و خورم گشت برابر او میرفتم هر جا که او می نشست در حال تمام قافله میدیدم که با نجان رفتن میکرد
 و چون او روان می شد تمام قافله روان میکردند تا آنکه باید بر سر عظیم که در آن آب
 و کهن بسیار بود دیدم که آن فقیر کل بدست خود بر میگرفت و بخورد و چنانکه کسی حلوا خورد
 تا آنکه بسیار خورد و یک لقمه از آن مراد او خوردم دیدم که خشبوی ترازشک از فرو
 لذیذ تر از آن طعمه نفیس بود بعد از آن یکف دست خود از آن هر که آب بسیار خورد و گفت
 مرا ای عیسی از آن وقت که آن انجیر و آن آب خوردم هیچ طعام و شراب
 در میان نبود تا این زمان گفتم یاسیدی این دولت ترا از کجا حاصل شد گفت
 وقتی شیخ ابو محمد بن عبداللہ بصری بسوی من نظر می کرد و من از آن نظر
 از محبت مالانال شدم و سر من بختی بجانم تعالی وصول یافت و اکنون مرا منطوی
 گشت و اعیان مقبوب و آنچه بعید بود قریب شد و یافتسم من مراد و مطلوب
 خود و مستغنی شدم ببرکت نظر او از طعام و شراب گرد و وقت عود و شربت این

گفت. و از نظر غائب شد بعد از آن ندیدم آن فقیر را. **تذکر مناقب الصدق**
افضل و فاروق مقبول جناب معشوق قدوة العرفاء زبدة
الفقر الاخیر الورا شیخ ابو عمر عثمان بن مرزوق رحمته الله علیک
 از شیخ ابوالعباس احمد بن برکات سعدی مقری که گفت وقتی در آمد بر شیخ ابو عمر عثمان
 مرزوق مردی مو پریشان خمار الوده که وقتی ندیده بودم و پیش شیخ با ادب تمام
 بنشست شیخ ساعتی سر در مراقبه کرد بعد از آن بنظر عنایت سوی آن مرد پیر دید و حال
 آن مرد بی هوشتن شده افتاد شیخ فرمود که او را بردارید برداشتیم در خانه بردیم بهانه
 آن مرد اصلاً نجنبید و حال او همچو حال سیت بود الا آنکه از نفس بر می آمد بعد از آن
 شیخ بیامد و دست مبارک بر سینه او فرو آورد و در حال آمدن پیر بسیار شد از و پرسیدیم
 که حال چه بود گفت ای ابوالعباس من پیر شده بودم و مجاهده بسیار دیده در حضرت حق
 بنا لیدم ندای شنیدم که برو بر سلطان این وادی که شیخ ابو عمر عثمان مرزوق است
 که مقصود و مطلوب تو آنجا است چون بر شیخ آمدم و او در من نظر کرد و همه حجابها پاره پاره شد
 و من در سراواتات وصل در آمدم مسافات بعیده همه منطوی گشت و از عالم حس وجود
 خود غائب شدم و بر قدم فنا و غیبت از اکوان در مقام قرب مطلوب خود یافتم و محبوب
 خود رسیدم ببرکت نظر شیخ مدتی بر آن حال بودم ناگاهه بغیب خدا را صلی الله علیه و آله
 و سلم گذر بر من افتاد و منسحبی من کرد و گفت بگوئی انکس را که میان این و عقیل
 او حایل انداخت است تا بنهد درین تمکین که بقوت آن سلطان این حال بر و ظاهر شود
 و او بعقل خود باز آید و با حکام شرع اقامت نماید در حال دیدم که شیخ ابو
 عثمان بیامد و دست بر سینه من فرو آورد و در خود قوسه یافتم که مالک آنحال شدم
 و بخود باز آمدم چنانکه می بینی بعد از آن پیر بر رفت باز ندیدم او را **الغیب**
 نقلت از شیخ احمد بن برکات سعدی که گفت رحمته الله علیه که وقتی بر شیخ ابو

عثمان بن مرزوق در صدد و نظر آمدند سیکه عزلی که هیچ عجبی در نمی یافت و دوم عجبی که آمد
عزلی معلوم نمی کرد و هر دو ایشان در حکایت بودند و هیچ سیکه سخن دیگر سیکه نمی فهمید
پس عزلی بر شیخ گفت که من دوست می دارم که زبان عجبی بدانم و عجبی گفت من دوست
می دارم که سخن عربی بشناسم و هر دو برخاستند و رفتند و دوم روز آن هر دو بر شیخ
آمدند عزلی کلام عجبی میگفت همچو افصح عجبم و عجبی کلام عربی میکرد و همچو افصح عرب عزلی
گفت امشب مهتر ابراهیم خلیل را علیه السلام در خواب دیدم و با او شیخ ابو عمر
پس خلیل فرمود و شیخ ابو عمر را که این را زبان عجبی بیاورد از جهت نیابت من نفیض
ابو عمر فی منی یعنی شیخ ابو عمر در دهان من بیدار شد چون بیدار شدم سخن عجبی گفتن گرفتم
و عجبی گفت من امشب حضرت مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم را در خواب دیدم و شیخ ابو عمر با او
پیدا شد خدا صلی الله علیه و آله فرمود و ابو عمر را که این را زبان عجبی بیاورد از جهت نیابت من نفیض
ابو عمر فی منی پس من بیایا
شدم و سخن عزلی گفتن گرفتم ایضا سبب خلاصه الفاظه گوید
نقل است از شیخ ابوالخیر سعد بن شیخ ابو عمر عثمان مرزوق رحمه الله علیه
که گفت شنیدم از والد خود که می گفت وقتی در حبیل مقطم بقرافه که نام شخصیت
در سیاحت بودم چند روز آنجا بماندم و یکپس را ندیدم ناگاه در مسجد کوفی شنیدم
که قاضی در مناجات بصوتی که مزعج قلوب و جویی که نهی عقول بود که می گفت خدایا
پنهان داشته ام راز خود را از غیر و آشکارا کردم حال خود بر تو و مشغول شدم بتو از
غیر تو بعد از آن در بکا و شش و بسیار میگریست و میگفت عجب است از کسی
ترا شناخت و با غیر تو انس گیرد و قرار یابد و از کسی که محبت تو چشید چگونه
از تو صبر کند ای موسی عارفان و حبیب مقربان و انیس مهربان و غایت اهل
طالبان و حین منقطعان پس بغیر بزد و گفت و اشوقه و اکراه را وی گوید لذت
این کلام و بهجت این صوت نیک در دل من کار کرد و در پله آن شدم میرفتم

تا آنکه رسیدم بر سر وقت پیرایه که سخت زار و نزار گشته و رنگ او همچو زرزرد
شده اما با مهابتی تمام و وقاری بجمال و انوار اهل معرفت ظاهر بود نزدیکی او رستم
و سلام گفتم گفت مرحبا یا ابا عمر گفتم مرا چگونه شناسی و وقتی مدیده گفت چون نظر
کردم در شخص تو بر زمین شناختم مقام ترا در آسمان و بخواندم نام تو در لوح
محفوظ گفتم یا سیدی مرا فائده بفرما تا بشنوم گفت ای ابو عمر حسدای غریب و جلیج
کرده است به پیغام بر خود مهر داد و علیه السلام که ای داد و دیگو مرا ولی
و احب مرا تا مفارقت کنند از یاران و دوستان خود که من مونس ایشان نم
بذکر و محدث ایشانم بالنسب کشف حجاب کنم تا به بنید بطنست و جلال من و
هر روز نزدیک کردانم ایشان را و هر ساعت قرب خود بخشم و بچشایم لذت
کرامات خود چون انجبین بکنم نفوس ایشان کور شود از دنیا و اهل آن پس
همچو کس نباشد ایشان با مونس تر از من و روشنی چشم ایشان نباشد مگر
نظر بین و ایشان استعجل اند بر قدم و من مکرده دارم موت ایشان را
از آنکه مواضع خطر من اند و از میان خلق من نظر کنم به ایشان
و ایشان نظر کنند بمن پس اگر به بیستی تو اسی داد و نفسهای ایشان
گداخته و اجسام ایشان نخیل گشته و چشمها از جشوع باز مانده و اعصاب
بی قوت و منکسر شده چون ذکر من استماع کنند و لهاء ایشان در پر واز
آید من مهابات می کنم بدیشان بر ملائکه و اهل مساوات چون ایشان
خطر بر جمال من کنند زیادت شود خوف و عبادت ایشان و اگر
در مناجات آیند اصفا کنم بکلام ایشان و اگر ندانند اقبالت علیهم
و اگر اقبال کنند نزدیک کردانم ایشان را و اگر قرب خواهند مرا بقتل
و اگر مراد دوست دارند دوست دارم ایشان را و ان صافوستی

صافیتهم و اگر عمل از بجز من کنند جزا و هم ایشان را و من مدبر امور
 ایشانم و سالیس قلوب و متوالی احوال ایشان و راحت دلها ایشان
 نگردانیدم و چیزی جز ذکر خود و استیناس شان ندادم مگر بخود و لا یحیطون
 به حال قلوبهم الا عنداے و بجزت و جلال خود که من ایشان را
 نمکین گردانم بر دیت و سیراب کنم بدان تا آنکه راضی شوند فوق الرضا پس
 برسان ای داد و داهل زمین را که من حبیب کسے ام که هر او دوست دارد و دلش
 کسی که با من هم نشین بود و انیس کسی که با من انس گیرد و یار کسی که از من یاری
 خواهد و مطیع کسے که اطاعت من کند و مختارم هر کسے را که مرا اختیار کند پس
 بشتابید بسوی کرامت و صاحبیت و سعادت من و من جواد و ماجدم بگویم چیزی
 را که کن فیکون بعد از آن آن پیر مرد از گریه خفته شد و بی هوشش گشت چون
 بی هوشش باز آمد گفتم یا سیدی مرا وصیتی کن گفت اے ابو عمر قطع کن از دل
 خود و جمیع علاقه ها و فانی مشغول چیزی که دون او باشد گفتم مراد ما کن گفت خفت
 بیک و لا تجعل بیک و بنیه حجاب پس آن مرد روی برگردانید و بگریخت چنانکه کس
 از شیر بگریزد **العیسر** نیز بگوشش بر هوش بشنو که چنین ولی اکمل در شان
 سیدنا **عوث الاعظم** رضی الله عنه چه میفرماید صاحب بجهت **الاکرام**
 استناد صحیح می آرد که شیخ ابو عمر عثمان طر زوق گوید که رفتم من حج را یک بار بمهر
 و آدم من ابتدا در برای زیارت پیران خود تا نفع دهد مرا احسان از ایشان
 پس هاتم آمد مجلس شیخنا سید عبدالقادر را که در آن مجلس بزرگان عجم جمع شده
 بودند پس نشست من سوی جانب شیخ ابے الکریم الاکبر و شیخ ابی عبداللہ محمد فارسی
 قدوینی پس در آن حال گفت شیخ عبدالقادر جیلانی قدیمی بذه علی رقبه کل اللہ تعالی
 پس در از کردند همه حاضران گرد و نهایی خود را و نهادهام من سر خود را بر زمین و همچنین

فعل کرد شیخ ابو اکرم الاکبر پس هرگاه که تمام مردمان رفتند شیخ ابو اکرم الاکبر
 سرگفت لم یبق فی الارض من ولی الله حتی فعل کما فعل المحاضین
 الارجل باصفهان فانه لم یفعل فسلب حاله فصدق له الدائم
 علی ذلك یعنی باقی نماند در زمین هیچ یک از اولیاء خداست که تا فعل کرد چنانکه
 فعل کردند حاضران مگر یک مرد از اصفهان پس بدرستی که آن کرد این فعل را پس
 سلب شد حال وی را وی گوید پس تصدیق داد آن را ابو محمد دارانی بران قول می
 صاحب مناقب غوثیه گوید آمد و شیخ صنعان اصفهانی است که حکایت وی مشهور
 افاق است ذکر مناقب الصدق مقبول جناب باری مظهر جمیع صفات
 ولی اکمل شیخ افضل شیخ سوید سنجاری رحمه الله علیه نقلست از
 شیخ ابوالحسن یوسف بن ابوالحسن زنجانی رحمه الله علیه که گفت مردی بود از اصحاب شیخ سوید
 سنجاری که او را شیخ فرح بن عبد الله بنی می گفتند نیک صاحب احوال بود وقتی برودارد
 شد بجای از تجلیات عظمت و جلال و وجود او تمام همچو آب جاگد گشت این خبر چون بشنید
 رسید باید و ساعتی در فکر شد و فرمود که عورات صاحب جمال را بگوئید تا نزد یک
 باواز بلند گویند حکایت کنند و دست در وجود او زنند چون او بخود باز آید از اینجا بیرون
 آیند همچنان کردند یکی از آن عورت انگشت در ران شیخ فرح کرد تمام انگشت در رفت
 چون بخود باز آمد و آن عورت پنهان شدند شیخ را پرسیدند که حال او چه بود فرمود که کن
 بسر خود تمام مالک و می گشتم دیدم که همت او هیچ چیز مستعلق نیست مگر آنکه نفس او میل
 بزنان صاحب جمال خواستم تا نفس او جذب کند او را بسوی میل خود تا او در شربت یا
 و اگر اینحال برود ایم بود که هر آینه وجود او هلاک شدی را وی گوید تا شیخ فرح بگوید
 علامت انگشت آن عورت در دهان او بود رحمه الله علیه **یضاً** شیخ عبد الله
 یاضی رحمه الله علیه میفرماید که مناسب این حکایت شنیدم که بعضی از اکابر شیوخ عین

چون حال بدو وارد شد می و خواستی که ساکن شود بر اسب سوار شد و یا نزدیک
 زوجه خود رفتی آنحال در زبان ساکن میگشت و حکمت در آن آنست که مستکذات بشری
 صد واردات آتشی راوی میگوید وقتی شنیدم از شیخ سوید سنجاری که میگفت من در
 هدایت خود مدتی نفس را آب ندادم بسبب مجاهده روزی در سیاحت بودم ناگاه گداز
 من بر عذیرک افتاد نفس برای آب خورون سخت بطلبید با آن هم آب ندادم چیزی سیاه
 دیدم از وجود من بجست و در آب افتاد و انتم که این نفس منست تمثیل شده است
 پیش من در آب داد از من درخواست کرد که بآنست تخفیف کن بر من گفتم والله ترک مجاهده
 نکنم و آنچه بر خود لازم کرده ام از آن باز نیابم راوی میگوید که وقتی شیخ این غیر منفر
 نفس را بر بالو عه نهادم یعنی چاه آب میزد و فریاد میزد و فریاد میزد و فریاد میزد
 شیخ ابو محمد عبد الله محمد بن ابی الحسن مخزومی رحمة الله علیه گفت در شهرت سنجاری مرده
 بود کثیر الوقیع در اولیا سلف رحمة الله علیه هم چنین وقت وفات او نزدیک شد هر چند
 میخواست که کلمه شهادت بر زبان آورد نمی توانست سخن دیگر میگوید و چون او را میگویند بگو
 لا اله الا الله میگفت مرا گفتن نمیدهند همه حاضران فریاد بر آورند و بچیان فریاد کنان
 بر شیخ سوید سنجاری رفتند پس شیخ بیاد و نزدیک آن مرد بخت بست و سر در مراقبه
 کرد و تا دیری بعد از آن مرد را فرمود بگو لا اله الا الله در حال گفت و مکرر کرد پس
 شیخ گفت سبب آن و فیعت در اولیا سلف او معاقب بود شفیع او شد گفتن شجاعت
 تو قبول کنم اگر اولیا سلف از خوشنود شدند و حال در حضرت شریفه درآمد و بر خواجه
 معروف کرخی و سری سقطی و عینید و شبلی و ابو یزید بسطامی و غیر ایشان و گفته گناه او
 بخشید که او معذب است ایشان خوشنود شدند و در حال زبان او گشاد
 و گفت از و پرسیدم که حال چه بود گفت هر گاه که کلمه بخوانم
 بگویم چندی سیاه میجست و زبان مرا می گرفت و نفس من می کرد

چنانکه سخن گفتن نمیشد میگفت که من آن قیعت توام که در اولیا سلف میکردی بعد از آن دیدم
نوری بنیایت درخشان بیاد و آن اسود را براند و گفت من رضا و اولیا خدایم عز و جل و این زمان
می بینم باستان زمین چندان اسپان از نور و سواران از نور از بهیبت سرفرو و انداخته سبوح قبح و
رب العالمین و الروح میگویند که تمام فضاء هوا از ایشان پر و بالا مال گشته است آنرا و همچنان گفته ها و
میگفت تا آنکه از جهان سفر کرده رحمة الله علیه - ایضا نقلست از شیخ اسماعیل بن ابی الفضل سویه
سنجاری گفت شنیدم از پدر خود که میفرمود وقتی چیزی از شیخ بسططان سنجاری رسانید نگفت که شیخ را
حاضرند آنرا صاحب شیخ تبریدند شیخ ساعتی سر در مراقبه کرد و فرمود باک نیست
مرا چنین گفتند ترس که ما با تو ایم چون شیخ نزدیک بهنیر سلطان سید سلطان اتورنج عظیم گرفت
چون در ولایت درآمد سخت تر شد و سلطان بهوش گشت و همه زنان اهل او فریاد برآوردند و گفتند
که این سبب حضور شیخ است پس به بیرون آمدند و ربای شیخ افتادند و عذر خواستند شیخ باز گشت
در حال آن قمرنج مرغ شد - ایضا نقلست وقتی مردی بسوی عورتی بیگانه تیر تیر سیدید شیخ را
منع کرد و او نشیند شیخ گفت اللهم خذ بصره در حال مرد کور شد بعد یک هفته باز شیخ آمد و شکایت حال
منی کرد و تصرع و زاری مینمود و میگفت که من توبه کردم و از آن باز آدم پس شیخ دست به عابر و گفت
اللهم رد علیه بصره الانی معاصیک در حال آن مرد بینا شد و لیکن چون نظر بنا محرم کردی در حال محجوب
شدی و چون باز آن آدمی بینا گشتی و شیخ سید سنجاری رحمة الله علیه از اعیان شیوخ عارفان
و اکابر متحان و صاحب معارف فاخره و کرامات ظاهره و مقامات علییه و احوال سینه و صاحب اشارت
و تعریف و تکلیف بود و بیشتر اهل اصلاح خود را نسبت بدو میکردند و تحمیل و احترام او را
مشیخ و علمای انودند من کلامه مقامات عارفان بر هفت اصول است قصه انی الله تعالی
بسراعت تمام بآئند تعالی در امر و جلوس مع الله تعالی با دلب و نصیحت مریدگان خج ای عزوجل
در سر و جبه و کتمان اسرار حق تعالی در طی و نشر و ثبوت حال با علم بصیر و ذکر لا اله الا الله الملك الحق
و چون عارف ازین احوال بگذرد و ترقی کند و بیت افعال فتح شود و برود و قصد الی الله تعالی بسط

نفس و علامت او آنست که استرواح قلب بود یا نور تجلی نفس سرور و سرارج انس در مشیت
و این نفس نباشد مگر در حضرت شهید و بعد غلبه ارواح در حارج احوال استغراق اسرار در بدایع
روح قدس بحکم ماده جهات و اتحاد علم و ذهاب رسم و این اول ملابس عارفان و اهل استرواح
انفس تجلی است و این جانور شهید و انطباعی بنور وجود و نور شهید و او را وجود حجاب نشود
و حقیقت قصد الی الله تعالی که حقیقت است باذن او در حجاب عالم پس فتح کند مولی تعالی بر او
در اعتصام با الله تعالی باب معاینه و علامت او آنست که بکشاید حق تعالی بر او بصیرت عین
و آن سه است عین بصیرت عین بصیرت و عین روح و عین لبرادراک محسوسات
کند و عین بصیرت ادراک مغنیات و عین روح ادراک ملکوتیات کند پس فتح کند حق تعالی بر او
در جلوس مع الله تعالی باب استغراق و عین تفرید و مراد را پنج رکن است فنا و قرب و عین شهادت
و اضمحلال علم در بحر جمع و استهلاک فنا در بحر ازل و استغراق وجود در طی عدم و استعداد بقا در
برق ابد پس فنا و قرب در عین مشاهده هر پیاپی بران مرسل امصافات اسرار است و مر
مقربان را عنایات انوار و اضمحلال علم در بحر جمع مرصد یقین را رویت است و مرابرا را مشاهد
از آنکه رویت مرذات راست و مشاهده مرانوار صفات را و استهلاک فنا در بحر ازل هر پیاپی
مرسل را حقیقت است و مقربان را حق طریقت و استغراق وجود در طی عدم مرصد یقین را
تفرید توحید است و مرابرا را تحقیق تفرید و استعداد بقا در برق ابد مرصد احویات قرب
و استعداد رزق است و مرصاحان را نسیم روح و استرواح ریحان و معارف لغیم حیات
پس فنا و قرب در عین مشاهده باشد و عقل باضمحلال علم و بحر جمع باشد و روح با استهلاک فنا
در بحر ازل باشد و سر با استغراق وجود در طی عدم باشد و استعداد بقا در برق
ابد باشد پس بعقل ثبات ایمان است و بروح ثبات خطاب لبسر فهم امر و بد و ظهور حکم بذات
و وقوع حرکت پس حرکت ظاهر حکم است و حکم ظاهر امر و امر ظاهر خطاب و خطاب ظاهر امر
و ایمان ظاهر صفات و صفات ظاهر پس ایمان بصیرت عقل است و سر بصیرت روح

و امر بصیرت حکم و حکم بصیرت حرکت و این حقیقت چینی است که مکشوف شود در معرفت
 غیبی را در درجه معرفت همنه علوم سه علم است علم من الله تعالی و آن علم امر دخی و
 احکام حد و داست و علم مع الله تعالی و آن علم خوف و رجاء و محبت و شوق است و علم
 بالله تعالی و آن علم نبوت و صفات مولی است عز و جل و علم ظاهر عام طریقت است
 و علم باطن علم منزه است یعنی علم حقیقت و موطن و وصول الی رب الخلیفه و علم حکم علم شریعت
 و هر باطنی که ظاهر مقیم او نیست آن باطل است و اصل عقل صحت است و باطن او کتمان است
 و ظاهر او اقتداء سنت و چون هو غالب آمد عقل متواری گردد و هر که محتجب شد از این علوم
 عیوب نفس خود هرگز نه بیند. **التیغریز** بگوش پرپوشش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سید
غوث الاعظم رضی الله عنه چه می فرماید صاحب بجهت الاسرار با سنا و صحیح می آرد که
 کردار ابو علی الحسن بن نجیم بن عیسی بن محمد اسخرانی در قاهره در سال شصت و هشتاد و
 هجری و او گوید که خبر کردار شیخ ابو عمر عثمان بن عاشور السنجاری در قاهره در سال شصت و هشتاد و
 شانزده هجری و او گوید که شیخ ابو الفضل سدید السنجاری روزی سر خود را ختم داد و در رابط
 در سنجا رفت علی سرلسه یعنی آن پای مبارک بر سر نهست پرسید آن را شیخ حسین
 لتغری فقال قد قال الشيخ عبد القادر السنا عر بیعد اذ قد می هذه علی رتبة
 کل ولی الله تعالی فارخناه ذلك الوقت ثم علمنا ه پس گفت شیخ سدید سنجاری
 رحمه الله علیه که تحقیق گفت شیخ عبد القادر جیلی این ساعت در بغداد که پای من این است
 که برگردن هر ولی خدا تعالی ثابت است شیخ حسین مذکور گوید پس تاریخ کردم آنوقت
 پس دانسته شدیم ما آن را صاحب مخازن گوید چون این ولی اکمل در کشف خود چنان مشاهد
 کرد که همه اولیاد او کین و آخرین گردنهای خود نهاده اند خود در غایت اعتقاد آمده گفت علی
 راسی یعنی بر سر من است نه برگردن من یعنی و قتی که بر سر شد چه جای گردن باشد ایضا
 صاحب بجهت الاسرار با سنا و صحیح می آرد که شیخ اسماعیل بن شیخ سدید سنجاری گوید بود که

شیخ سوید رحمه الله علیه که بسیار یاد میکرد و فضائل شیخ عبدالقادر در رضی الله عنه را بود که بسیار یاد
 میکرد و چیزی را که داد خدا استگوار یعنی شیخ عبدالقادر را هیچ مجلسی نبود که شیخ سوید یاد نکند و گفت
 را و هم شیخ اسماعیل گوید روزی خم داد پدر من سر خود را فقال علی راسی فقال الشيخ خیر
 للذن کور فی ذلک یعنی پس بر سر من پس گفت مران را شیخ حسین تغفیری در آن فعل پس گفت
 تحقیق گفت شیخ عبدالقادر درین ساعت در بغداد که پای من اینست که برگردن هر وی خدا استگوار
 ثابت است شیخ اسماعیل گوید پس تاریخ کردیم ما آنوقت را پس دانستیم که آنوقت که شیخ عبدالقادر
 رضی الله عنه تحقیق گفته اند آن قول را در وقتی آنکه تاریخ کردیم ما آن را ذکر مناقب الصدیق
 عارف ربانی قطب زمانی عمدة العرفاء زبدة الفقراء قبة المتحققین شیخ
 العصر والیدر شیخ حیات بن قیس انحرانی رحمه الله علیه نقلست صاحب
 خلاصة المفخرة گوید از شیخ ابو حفص عمر بن شیخ حیات بن قیس انحرانی که گفت وقتی شیخ غیب رحیمی
 رحمه الله علیه از حبه که نام موضع نیست بر یارت والد من آمد و والد بعد صلواته صبح بر و کاچه در
 خانه خود نشسته بود و پیش او گوسفندان بودند سلام گفت و مقابل والد بر و کاچه دوم طرفه دست
 و میان ایشان مسافت مقدار ده گز بود والد هیچ با وی سخن نکرده شیخ غیب در دل گذرانید که
 من انتم به حبه برو آدم و او بگو سپندان مشغول است پس والد نظر کرد و بدو گفت ای پسر
 ماور شده ام تا چیزی از تو نقصان کنم بسبب اعتراض تو پس ظاهر اختیار میکنی یا باطن او
 گفت ظاهر والد بانگشت خود اشارت بسوی چشم او کرد و در حال چشم او بیرون آمد و خبر
 او افتاد و بعد از آن شیخ غیب زمین بوسید و روان شد در حبه رفت راوی میگویی بعد از
 شیخ غیب را در که دیدم صحیح العین پرسیدم که حال تو چه بود گفت در سماع بودم در شهر خود
 و در آن سماع مریدی بود از مریدان والد تو ده دست بر چشم من نهاد و در حال چشم من بر جای
 آمد چنانکه می بینی و گفت چون والد تو اشارت بانگشت بسوی چشم من کرد چشم بیرون افتاد
 در حال در باطن من چشمی بکشا که پس اسرار و قدرت عجیب و غریب از آیات باری عزوجل

بدان مشاهده کردم و هم روایت کرده اند که چون شیخ حیات در خزان که نام موضع است محراب
 مسجد نصب کردی هندی را گفتی که قبله این طرف است و همین نمودی کعبه شریف را اینجا
 چنانکه او بی هوش شدی و بقیادی ایضا نقلست از شیخ ابوالعلا غانم بن یحیی تکرینی
 رحمه الله علیه که گفت وقتی ازین مسافر شدم در بحر مالج چون بمیان دریای هند رسیدم
 بادها سخت در وزیدن آمد و امواج از هر جانب بر هم زدند گرفت و جهاز ما بشکست
 و من بر یک تخته سالم ماندم باد آن تخته را در یک جزیره برداشتند فرود آدم و در آن
 جزیره میکشتم بیکس را ندیدم یک سجده بود در آن مسجد در آدم چهار نفر را دیدم بپوشان
 گفتم و سلام کردند و از حال من باز پرسیدند قصه خود گفتم و هماغه نزدیک ایشان نشستیم از
 حسن توجه و اقبال ایشان بختی جل و علا در تعجب شدم و تحیر باز ماندم چون وقت نماز شد
 در آنگاه دیدم که شیخ حیات بن قیس بحرانی پیدا شد در حال ایشان با استقبال و مباهله
 کردند و بر و سلام گفتند شیخ پیش رفت و نماز هفتن گذار و بعد از آن هر یکی در نماز شد تا
 وقت طلوع صبح و شیخ در مناجات خود شنیدم که میگفت الهی بغیر تو طمع ندارم و خبر تو
 بنیخواهم که بود که این حجاب از پیش برداری تا مجلس قرب رسم که سکون و سرور من در آن است
 و مرا با تو سربا و حالهاست که مکشوف نشود مگر بقا تو ای حبیب تایان و امی سرور عارفان
 و قرة العین عابدان و انیس منفردان و ملاذیچارگان و ظمیر منقطعان ای کسی که چنین قلوبی لقا
 از شوق اوست و دلهای مجان را انس پیدا و دهرت خایفانرا عکوف بر جناب لطیف
 بعد از آن شیخ نیک بسیار بگریست که پیرمون و تمام نور گرفت و آن مقام شد چنانکه شهادت
 هم بعد از آن شیخ از مسجد بیرون آمد پس این چهار نفر را گفتند و بنال شیخ برومچیان کردم
 میدیدم که زمین در بحر و سهل و جبل بر زیر اقدام ما طی می شد و هر بار که شیخ قدم میزدی شنیدم
 که میگفت یا رب حیات کن حیات ساعتی گذشت ناگاه مادر حیات رسیدیم
 مردمان هنوز نماز صبح میگذارند ایضا نقلست وقتی شیخ حیات با اصحاب خود در

سفر حجاز روان شد در هنر لی بسایه درخت ام غیلان فرود آمده بودند خادم گفت یاسیدی
 آرزوی رطب دارم شیخ فرمود این درخت را بچینان خادم گفت یاسیدی این درخت ام
 غیلان است باز شیخ فرمود و بچینان خادم بچینانید در حال ازان درخت رطب چندان قناد
 که ایشان همه سیر شدند و شیخ حیات رحمة الله علیه از اجلاد و مشایخ عارفان و اعیان مقلان
 اهل تحقیق و صاحب کرامت کریمه و احوال عظیمه و عطیات جزلیه و محاسن جمیله و مقامات
 طلیه و شمائل سینه بود و کشف جلی و قدر علی و معراج رفیع و جاه وسیع و تفریف نافذ و قد
 راسخ داشت و بر جلال او اجماع علماء و مشایخ منعقد بود و او یکی از ان چهار مشایخ است
 که در قبور لقرن احیا داشتند که ذکر ایشان رفیحات مذکور است و اهل حران در دستقا
 و سیلت بد و میگردند فلیسقول بابر کینه میگفتند و در بلاها و دشواریها پناه بدومی گرفتند
 و از علو مهت او خلاص میافتند و خاص و عام بفضل او مقرب بودند و بنوال نعیم او مفتخر
من کلامه هر که تواضع خواهد پس کونفس خود را مشو به عظمت و جلال حق تعالی کند تا نفس
 بگذارد و صفایا بد و هر که نظر بسططان حق تعالی کند از دل سلطان نفس خود خلاص یابد
 از آنکه جمیع نفوس در ذلت و حقارت اند عند ظهور جلالت و هر که دوست دارد که کاشف شود
 بآیات صدیقان پس مخور کو مگر حلال و عمل مکن گوگرد سنت یا بصورت و محروم نشد کسی از مشاء
 ملکوت و محبوب از نعیم و صول مگر بد و چیزیکه سود طعمه دوم انداد خلق یا اخی خلوت زهد را
 استجلاب کن بقصر امل و اسباب طمع قطع کن بصحبت او باش و متعرض شو مرقت قلب
 بجهالست اهل ذکر و دل را منور دارد و دام حذر و استفتاح باب جد کن بطول فکرت و خود
 بیارای و جمیع احوال الصدق و تحیت بمولی کن بتعمیل خطابسوی او یعنی بشتاب در راه حق تا بای
 و برسی و حذر کن از تسو لیت که آن مغرق و مهلکه است و از غفلت که آن مسود قلب است
 و جذر کن ناخود آگاهی در چیزی که لا جذره و استرجاع سوائف و نوب کن بشدت بزم و کثرت
 استغفار و متعرض شو عفو او را بچش و مرا بعت و خوف رقیب عمل است و رجا شفیع محسن است

مرید حقیقی آنست که او را فقرت نباشد از ذکر و ملال از ادا حقوق او و انس بغیر او و ملال
 بود سنت و فریضه را سنت ترک دنیا است و فریضه صحبت مولی بهر که عاقل بود و بسنت و
 فریضه کار او کمال رسد و هر که زاهد شد در دنیا بتبئیه و نفس خود هم بر قدر آن یا بد و شرم دارد
 از حق سبحانه که بکیر و چیرنی را که قدری ندارد و به نزد او نزدیک نزول بلا احتیاق صبر ظاهر شود
 و نزدیک مکاشفه اقدار حقایق رضا ظهور یابد و بر تو باد که زهد را حرفت خود بساز می لیکز
 وسیلت ساز برای فراغ عبادت و ممتعه محبت تعلق قلب است میان هدایت و
 و این سمت اینطائفه و عنوان طریقت است و این مقصد نیست که دل را متعلق گرداند
 بیافت مطلوب و مشتاق و سرگردان کند برای لقای محبوب و نفس نلذذ تمنائی موت
 بخشند و هیچ بر نفس ترجیح نهند و بغایت محفوظ نرساند پس اینجا حق ظاهر شود و بر قلب بصورت
 حال بر عمل او و بصورت و جد بر طاقت او و بصورت کشف بر محبت او و بصورت جمع بر هم
 او و بصورت سبق بر وقت او و بصورت مشاهده بر روح او و بصورت القال بر لطف
 عطیه او و بصورت نور قلب بر نور عطف او و بصورت شوق عیان بر شوق جنس او
 العزیز بر گبوش بر پشوش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا عوث العظمی
 رضی الله عنه چه میفرماید صاحب هجته الاسرار گوید و یا ستاد صحیح می آر که شیخ ابو المفرح
 گوید که حاضر بودم من نزدیک شیخ حیات بن قیس احرانی رحمه الله علیه در حران پس دراز
 کرد گردن خود را درازی و گفت آن پایی مبارک برگردن منست پس پرسید ولد او
 کدام او ابو حفص علم است از آن گفتن گفت یا بنی قل قال الشیخ استاذنا -
 عبد القادر الان ببغداد قل می هذاه علی رقیه کل ولی الله تعالی
 یعنی گفت شیخ حیات صحرانی ای پسر من تحقیق که گفت استاذنا شیخ عبد القادر جیلانی
 در حال در بغداد که پایی من اینست که برگردن هر ولی خدا استکانات است ایضا
 من شیخ علی شیطوتی با ستاد صحیح در هجته الاسرار می آر و می گوید که سخن کرد ما را پیر ما

شیخ نجیب الدین ابوالفتح عبداللطیف بن نجم الدین عبدالمنعم بن علی بن منصور بن
 صیقل احرانی در قاهره در سنه احدی کعبین و ستمایه و او گوید که شنیدم من از پدر
 خود غیر یکبار که می گفت دیدم من شیخ حیات بن قیس احرانی را در حیران در آن حال که تحقیق
 خم داد گردن خود را در وقتی آنکه گفت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در بغداد که بایی شنید
 که برگردن هر دلی خدا ثابت است و قال علی عنقی یعنی شیخ حیات گفت برگردن من
 رحمة الله علیه ذکر مناقب الصديق قدوة العرفاء فوقی عارف
 فوقی شیخ الزمان زیده محققان شیخ ارسلان مشتقی رحمة الله علیه
 نقلست از شیخ محمد ابراهیم بن محمود بلبلکی و مشتقی رحمة الله علیه که گفت وقتی شیخ ارسلان
 با جماعتی از اصحاب خود در بوستانی بود از بسایتین دمشق در هوای سیف یکی از ایشان شیخ
 پرسید یاسیدی صفت ولی که مشتعل است بر احکام تمکین چیست فرمود حق تعالی مالک
 گردانیده است او را بر از مننه تضرع در وجود او گفت علامت آن چیست شیخ چهار
 قصب را برگرفت یکی را گفت این چیست است دوم قصب را فرمود که این بیج است
 سیوم را خریف چهارم را شتا آن قصب که صیف تشمیه کرده بود بدست بجنبانید در
 حال هوا بنایت گرم شد آن را گذاشت دوم قصب را که بیج نام کرده بود گرفت و بجنبانید
 در حال در اشجار بستان برگ آمد و همه سبز شدند و بار گرفتند و بیاچ بیج در وزیدن آمد
 آن را هم گذاشت سیوم قصب را که خریف نام کرده بود گرفت و بجنبانید در حال
 از و قاطر باران آمد و زمین تخم هر چیزی بر آورد و سبز شد و بیاچ خریف در وزیدن آمد
 آن را هم گذاشت چهارم قصب را که شتا نام کرده بود گرفت و بجنبانید در حال بادهای
 زستان در وزیدن آمد و سرما مسطر شد و اوراق اشجار بستان بر نخت بعد از آن
 شیخ نظر بر طویر اشجار بستان میکرد و هر دختی را می جنبانید و میگفت بدان طائران
 اسبج خالک در حال آن طائران بصوتی حزین که سماعان ادر طرب آه و در تخم

میشوند تا آنکه درختی را بچینانید و اشارت بدان طایر کرد و گفت محمد خالقک آن طایر
 سخن نکر و بعد شبح گفت اسکت. **لَا عَشْت** در حال طایر بر زمین افتاد و بطیید
 و جان بداد **ایضاً** نقلست از شیخ ابوالفرح عبدالرحمن بن ابی العلاء خزرجی رحمه الله
 که گفت شنیدم از پدر خود که می گفت وقتی شیخ ارسلان در دمشق درسها حاضر شد گفتم
 از مشایخ صلیحان حاضر بودند قوال ابیات عربی انشاء می کرد و راوی گوید شیخ ارسلان
 در هوای حبست و یکشت و در قص میکرد پس ساکن ساکن بر زمین فرود می آمد مثل این چند
 بار بگرد و حاضران میدیدند و در تعجب می شدند چون شیخ از سماع فارغ شد آنجا بخت
 اینجوری بود از سالها خشک گشته و از جل باز مانده بدان تکیه کرد و در حال آن درخت بشهر
 و بار گرفت و اینجور او طیب ترین دمشق بودند شیخ ارسلان در مشقی از اکابر مشایخ شام عیسا
 عارفان و صاحب انفس صادق و کرامات خارق و مقامات علییه و احوال سینه بود و مکین
 و مکین و کشف واضح از حقایق و آیات و قدم راسخ و معرفت اسرار و مخیلات و تعریف
 نافذ در وجود و مشرب عذب از سببیل فیض وجود و شست و شایخ اولواجماله با احترام
 و تبجیل او سخن فرمودند و آثار را تراود و اطراف عالم متشعرو و بسیار زبان از جناب
 او دولت و نعمت حق حاصل کرده اند او را کلامیست در حقایق و معارف و علمی که تکلم
 نکنند بدان مگر عارف و من **فولک** قوله عارف کسی است که وار و شود و بر اسرار باکی
 جل و علا جمیل و مکنونه ظاهره باهره و او مصطلح بود با نواری آن سرگرد و متفرق در سجاد و
 مستهلک در تلام امواج لوج آن و قایم بود با یضاح و قامت و بر این حجج ان تقریب را
 حاضر کردند و تهذیب در وجد آرد و تخصیص فرود کند قوله عارف کسی است که حق
 لوح دل او را منقوش با سرار موجودات گرداند و مدد دهد او را با نور حق الهی حق بخت
 تجلیات تا او را بدیدان حقایق آن سطور قوم بر اختلاف اطوار آن و ادراک کند
 بدان از نفایس علوم و خواص اسرار هیچ حرکتی ظاهر نشود و در عالم طایر یاطن در ملکات

یا ملکوت مگر آنکه حق تعالی کشف کند بر و از بصیرت ایمان و عین ایمان او پس مشاهده
 کند آنرا از روی علم و کشف و محو کند بسیر خود در احوال ملکوت کاشمش که نظیر کس طاعت
 دیدن او نیارد و صفت او آنست که کامل بود اعمال او بعلم و احوال او بستر قوله
 حدت مفتاح جمیع سرهاست و غضب تمامت کند ترا بر دل اعتذار و مکارم اخلاق
 عفو هست نهد قدرت و تواضع در دولت و عطا بغیر منت و کریم کسی است که احتمال
 از می کند در بلا و شاکمی نباشد و حسن مکارم عفو مقتدر و جو و مفقر است و سبب غضب
 هجوم کرده است از دون خود و سبب خزن هجوم کرده است از کسی که بر تر از دست
 و غضب از باطن بظاهر رسد و خزن از ظاهر باطن از غضب سطوت حادث شود
 و انتظام و از خزن مرض استقام العیز من بگوش پر بوش بشنو که چنین ولی اکمل در
 شان سیدنا عفو **ثالث اعطیتم** رضی الله عنه چه می فرماید صاحب حق الامرا
 یا سنا و صحیح می آرد و میگوید که سخن کرد مارا شیخ ابو یوسف بن بدران بن منصور
 انصاری در قاهره در سال ششصد و هفتاد و هجری و او گوید که خبر کرد مارا شیخ ابو محمد
 رغبی الریحی در قاهره در سال ششصد و بیست و یک هجری و او گوید که خرم داد شیخ
 ارسلان دمشقی در دمشق در وقتیکه گفت در وی شیخ عید القادر جلیا نے رضی الله عنه
 که بای من اینست که برگردن هر ولی خدا ایمان ثابت است و خبر کرد تدیاران بان
 خرم دادن فقال لله دشمن شرب من میحار القل من و جلس علی
 بساط الالسن و المعرفة و شاهد سره لعظیم الیوبیه و اجلال الالحاد
 فتلا شأ و صفه فی شهر و الکبریا و فنی و جوده عند معاينه لهیبة
 فنشر علیه رداع الالسن و شامی صا فی العنايت حتی بلغ مقام القراسا
 و هب علی مروح و نسیم مروح الازل فنطق بالحکم من معادن الالوانا
 و امتزج بسویداء مکنون الاسرار فهو فی المحض و صاحب فی الصیو

اما واقف با حیا مبدسط بالا ذن متکلم بالتواضع مدلل بالافتقار
 مقرب بالتخصیص مخاطب بالا کرام فعلیه من شریفه افضل تحتیه
 و سلام فقیل له هل فی الوجود الیوم احد ^{هذا} وصفه قال نعم السید عبد
 السید هه پس گفت مر خدا تعالی را یگویی کسی که نوشیدین آن نور یا قدس نشست
 بر بساط النس معرفت و مشاهده کرد سروی بزرگی و ربوبیت حق تعالی را و جلال احدیت
 را پس متدانشی گشت صفت وی در شهود کبریا و فنا شد هستی وی نزدیک معالی
 حق تعالی که نیست ناک است پس پراکنده شد بروی چادر النس حق تعالی و بلند شد
 در جهان بلندی عنایت تا رسید در مقام قرارگاه و رسید بر جان وی خوش باد و مای
 روح ازل پس نطق کرد و بگفتها نور کا نهائی انوار و امتیاز شد سوید کنون سروی پس آن شخص
 که باین اوصاف موصوف شده است در حضور حق تعالی صاحبی است یعنی هستی بهشتی
 و در بهشتیاری بنیبرست که مخونکرده است ایستاده است بشفرت حیا و انبساط یافته است
 باذن حق تعالی و سخن کننده است تواضع و راه نمایند است محتاج شدن قرب یازده
 است بخا گم و اندیدن حق تعالی و خطاب یافته شوند بکرامی دادن پس بروی است
 از پروردگار او فاضلاتین تحت و سلام پس گفته شد مران شیخ ارسلان را ایاهست
 عالم امروز یکی که این وصف و وصف او باشد گفت شیخ ارسلان و مشقی رحمة الله علیه آری
 هست در عالم کسان که باین اوصاف موصوف شده اند و سید عبد القادر جیلانی مهتر
 ایشان است صاحب مخاذن گوید که این ولی اکمل بعد مشاهده تام و معاینه تمام گردش
 را برای قدش خم داد و بعد خم دادن اوصاف قطب را در بیان آورد یعنی یاران وی
 عجب در عجب آمد پرسیدن گرفتند که ایاهست در دنیا کسی که باین اوصاف موصوف
 شده باشد پس شیخ مذکور گفت آری چون مهتر ایشان موجود باشد پس توابع متبعین
 نباشند ذکر منافات الصدق عارف عالم معموره قدوة العرفاء

شیخ الوقت هادی العصر شیخ عثمان بن مروره رحمه الله علیه نقلست
 از شیخ ابو حفص عمر بن مصدق واسطی رحمه الله علیه که گفت شیخ عثمان در شبی تجدید میگردانید
 ساز له از جناب حق برود و او را بشد و انوار تجلی از سزاوات جلال برده و ظهور یافت همدان مقام
 دید باز سوی آسمان هفت سال السیاده مانده طعام خورد و نه آب بعد از آن با همقام
 بخود باز آمد و اشارت از عالم غیب بدو چنان رسید که در قریه خود روز و زوجه را دومی کن
 که در لیسیت تو فرزند می است و این زمان وقت ظهور اوست پس شیخ عثمان در خانه رفت
 و سبب آمدن برز و زوجه خود باز نمود و او گفت اگر بچنین خواهی کرد و باز هم در شب در مقام خود
 خواهی رفت کس نمی آید و انست مرا خوف همت خواهد بود هر کسی چیزی خواهد گفت پس شیخ در
 حال بر بام خانه آمد و با و از بلندند اگر دای اهل قریه من عثمان بن مروره ام امر که بوفات
 سار کیست حق تعالی آواز او بجمع قریه شنوائیده و مراد او فهم گنایند هر که از اهل قریه در آن
 وقت باز و زوجه خود نزدیک کرد و او را فرزند می صالح روزی شد بعد از آن شیخ عثمان غسل کیا
 آورد و باز در مقام خود در بطبیعه که نام موضع نیست میان واسط و بصره و انجا ای است که در
 طرف آن نموده نمیشود و باید همچنان چشم باز بسوی آسمان هفت سال دیگر خیا نکه اول بود تا
 سوی او چنان در ارشد که عورت او پوشیده گشت و پیرامون او گیاه رست و سبب
 و وحوش و طیور از هر جنسی نزدیک او اشیان ساختند و می یوزند و کلاب و سباع
 یکدیگر پهلوی او بازی میکردند و هیچ یکی مردگیری را اید اینسر بانیند بعد از آن شیخ در حکام
 بشریت بخود باز آمد و فرایض چهارده را قضا کرد - ایضا نقلست از شیخ ابو الفتح بن
 ابو الغنائم واسطی رحمه الله علیه که گفت وقتی از اهل بطایع بر شیخ ما شیخ احمد الرفاعی ^{رحمه الله}
 ستوری لا غریباً در دو گفت یا سیدی توت من و عیال من به سبب این گاه بود کنون
 این ضعیف شده است و از کار باز مانده و عاکن تا مرا برکت خود شیخ احمد الرفاعی ^{رحمه الله} گفت
 بر شیخ عثمان بن مروره برود و سلام من برساند و دعا بخواند همچنان کرد و شیخ عثمان بر رفت

که پیرامون شیخ شیران نشسته اند از اهمیت زده بشیر نشد شیخ فرمود که نزدیک تر بیا و بشیر
 گفت علی الشیخ احمد السلام ختم الله لی وله باخی پس بشارت یکی از ایشان را
 کرد که این گاو را بگیر و در حال شیر اطاعت کرد و گاو را برگرفت و چیزی از آن بخورد و بکشد
 شیخ برخاست اشارت بشیر دیگر کرد و آنهم چیزی از آن بخورد و برخاست بهمین شیخ
 یکی از آن شیران اشارت می کرد تا آنکه از گوشت گاو چیزی نباشد پس ناگهان یک گاوی
 بنحایت فربه از صدر بطیحه پیدا شد و پیش شیخ بیاید و بایستاد و شیخ فرمود آن مرد را بر خیز بدل
 گاو خود این گاوستان بچنان کرد و لیکن در دل خود میگفت گاوی من هلاک شد نباید کسی
 این گاو را بشناسد و مرا اندازد و ناگاه مردی دو ان بیاید و دست شیخ بوسید و گفت یا
 برای شما گاوی نذر کرده ام تا بطیحه آوردم از آنجا بر میید و برقت نینداختم که کجا است شیخ
 فرمود او را که آن گاو بار سید چون آن مرد گاو را بدید در پای شیخ افتاد و بوسید و گفت
 یا سیدی حق تعالی ترا شناسا گردانید بهر چیزی که رابوتا آنکه بهایم پس شیخ فرمود
 جیب از جیب چیزی پنهان ندارد و هر که حق تعالی را شناخت همه چیز او را بشناسد اما
 یا فی میفرماید یعنی مرغی را که قصد او کند یا تعلق باشد آن چیز را بدو میرسد بعد از آن -
 شیخ عثمان مر آن مرد را گفت در دل چه محاسنت میکنی که گاوی من هلاک شد نباید کسی
 این گاو را بشناسد و مرا اندازد و ناگاه آن مرد در گریه شد شیخ فرمود نیندانی که بخواهی
 مرا اطلاع داد بدانچه در دل تو بود و اذهب بامرک الله لک فی تو سرک پس مرد
 گاو را قبض کرد و بازگشت باز در پیش آمدن باید شیریش پیش آید شیخ فرمود می سوزی که بشیر
 آید گفت یا سیدی همین است شیریش شیخ بود او را فرمود با این مرد برو و او را با گاوی
 برسان بعد از آن شیر را بر آن مرد میرفت گاوی را بر ستا و گاوی که پیرامون
 و شیران دیگر را منع میکرد تا آنکه آن مرد مقصد رسید و بر شیخ احوال را عرض کرد شیخ
 بسیار بگریست و گفت عجزت النساء ان تملدن بعد این مرد حق هلاک

راوی گوید صاحب ثور را از برکت دعاء شیخ عثمان پال بسیار جمع شد رحمة الله علیه **الفصل**
 ثلث از شیخ عبداللطیف بن احمد بخداوی فقیه صوفی رحمة الله علیه که گفت دو نفر یکی عی
 دوم مجزوم از بطلان قصد زیارت شیخ عثمان کردند و در اثناء راه بر روی معافی ملاتاشد گفت
 کجا میروید گفتند به شیخ عثمان تا برای عیادت کنان مرد گفت چه اوعیسی این مریم است
 والله اگر بشناید به بیم که آنچه یادینا کند هر آینه سن او را تصدیق ندارم و برابر ایشان روان شد
 چون بر شیخ عثمان رسیدند شیخ فرمود ای عی دای خرام انتقال کنیدا از ایشان بسوی این مرد
 معافی در حال عی بصرفت و مجزوم نیکو شد و آن مرد معافی مجزوم و یادینا شد بعد از آن شیخ
 فرمود آن مرد را الان صدق اولاً تصدیق هم بران حال ایشان آپیش شیخ بگشتند
 شیخ عثمان از اعیان عارفان اکابر محققان کثیر الکرامات و علی المقامات و بحر حقایق و معارف و مصلحت
 اسرار و لطایف بود قدم راسخ و تکلیف شریف و جلالت عظمی و محمل سنا و تکریم نافذ داشت
 من کلامه دلها، اولیا، اوعیه معرفت است، دلها، عارفان اوعیه محبت و دلها، مجنا
 اوعیه شوق و دلها، مشتاقان اوعیه انس و دلها، مستانسان اوعیه مشایده و دلها،
 مشاهدان اوعیه فرایدهای هر حالی را از این احوال اوبهاست هر که استحال بگماید
 آن ادب را بپاک شود حسته محبت شایستگی است هدایت اوالف ایست و غایت اودنق
 یعنی مرض و نهایت اوقرف یعنی قوت هر که پیشید آنرا بشناسد و هر که بشناسد دوست گیرد
 و هر که دوست گرفت در یاد او وصف او کنند و مجبان شب بر لبساط انس حق تعالی باشند
 و بطیعمهم و یستقیمهم تا یم اند با حق تعالی بیک قدم اگر بشیر شوند غرق و مستهلک کردند و اگر باز
 پس آیند محبوب شوند البعیر نیز بگوش پر بوش بشنود که چنین بی اکل در شان سیدنا -
عنون **الاعظم** رضی الله عنه چه می فرماید صاحب بجهت الاسرار با سنا و صحیح می
 و میگوید که شیخ کردار شیخ ابوالفرج عبدالملک بن محمد بن محمود بن احمد بن علی الواسطی در
 قاهره در حال نشاند و نقاد هجری داد و گوید که خبر کردار شیخ ابوعبدالله محمد بن علی

احمد هاشمی بواسطه در سنه عشرین و ستامه داو گوید که خبر کردار شیخ ابو حفص عمر بن مصدوق
 بن محمد بن حسین الواسطی در واسطه در سنه پنجاه و هشت هجری داو گوید که بودم من در
 بطایح نزد یک شیخ ابو عثمان بن مروره مدنی که خدمت میکردم آن الیسی که در دم نزد یک شیخ
 ابو عثمان یک بار درسته روز پس در بامداد روز چهارشنبه آدمم او را شیخ ابو عمر گفت ای ابو
 حفص عمر من میخواهم بغداد را گفتم ای بهتر من بهر تو ام گفت بسم الله یا شای پس من و بندهای
 خود را در جایی پای من گفتم اری پس بیرون آمد از بطایح و من پس او فعل میکردم خیر را
 که ما سر کردیم بدان پس در نگی نکر شیخ ابو عثمان مگر اندک مدت تا رسیدیم ما و بغداد
 پس شیخ ابو عثمان در رابط شیخ عبدالقادر جیلانی در آمد نگاه و مجلس شیخ بهمن کس بودند
 که میشناختم آن را از شیخ و ابی عاتی پس گفت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه قول تو را آخره
 تخنی الحاضر و غناقم و حتی الشیخ عثمان غنقه فلما انصرفت الناس قام قیلید الشیخ عبدالقادر
 فقال له الشیخ عبدالقادر اسرع الی مکانک فخرج خرجت افعل كما فعلت اولاً
 فلم تملک قليلاً حتی فصلنا الی البطایح فقلت له یا سیدی ما السبب فی
 دخولک ببغداد و خرجک من یومک فقال امرت ان احضر مجلس الشیخ عبدالقادر
 فحضرت له ولم یکن مقصداً فی بغداد سواک ابو حفص عمر گوید پس خم دادند همه حاضران را
 گردن خود را و خم داد شیخ ابو عثمان گردن خود را پس هرگاه که منقضی شد مجلس و مردمان را
 و اقطاب و اولیا و رفتند ایستاد شیخ ابو عثمان بوسه داد دست مبارک آنحضرت را پس
 گفت شیخ عبدالقادر جیلانی مرا در آن شتابی کن سوی جای خود پس بیرون آمد شیخ ابو عمر
 از بغداد و بیرون آدمم من و پس وی در آن حال که فعل میکند چنانکه فعل کردم اول بار پس
 در نگی نه کردیم مگر اندک بار تا رسیدیم ما سوی بطایح پس گفتم مرا در ای بهتر من چه سبب و
 در آمدن تو در بغداد و بیرون آمدن تو از روز خود پس گفت ابو عثمان ما سر شدیم اینک
 حاضر شوم مجلس شیخ عبدالقادر را پس حاضر آدمم آن مجلس را و بنود مرا هیچ قصد در بغداد نکردم

از امر حق تعالی صاحب مخازن قادیان گوید آنحضرت رضی الله عنه را معلوم بود که اولیا اعراب و عجم
و از هند و از شرق و از غرب و از جمیع افاق آمده بودند همه کسان اذن گرفته بجای می آمدند اما این
ولی ساعی و رنگت کرد و بنا بر آن آنحضرت فرمود شتابی کن بجای خود و هر وزیر که ولی را بناید که در غیر
جای درنگی کند اما دیر و راه را دور و یک سخته درنگی میشود آن هم ادنی مقام است و اعلی مقام آنست که
خود باشد و در سیر هم باشد و در غیر هم باشد و این مقام جمع است کسی در مقام نرسد مگر کسی که مقام
ولایت محمدیه رسیده باشد و این خود را معلوم است که این مقام آنحضرت است لا غیره -

ذکر مناقب الصدیق عالم ازلی عارف ابدی جامع اسما و جمالی و
جلالی مقتدا و وقت شیخ قاضی البیان موصلی رحمه الله علیه

نقل است از شیخ ابو محمد باری که گفت وقتی نزد یک شیخ از اصحاب الدین ابن یونس شارب
بنیة رحمه الله علیه بدرسه بودم در موصی بعضی قضیب البیان را یاد آوروند و در غیبت او افتاد
و این یونس نیز با ایشان موافقت نمود و هر رین بودند که قضیب البیان پیدا شد و بر ایشان
همه در تعجب متحیر ماندند و گفت ای ابن یونس تو میدانی هر چه حق تعالی بفرماید گفت نه گفت
كنت انا من العلم الذی لا تعلمه اذنت پس ابن یونس در ماند که چه جواب گوید و ای
مذکور گفت من در خاطر آوردم که امروز و امشب ملازم قضیب البیان باشم به بنیم که چه خواهد
کرد بقیة آن روز ملازم او بودم چون عشاء شد خند کوچک بگشست و چند بر کالان آورد و در
یک خانه بر دعورتی ز آل بیرون آمد و گفت ای قضیب البیان بسیار درنگ کردی آن چند
ماند و داد و باز گشت و در دروازه وصل آمد بسته بود در حال دروازه بگشاد و قضیب البیان
بیرون آمد و من در عقب او قدری رفتم ناگاه یک جوی دیدم نزدیک آن یکدختی بود قضیب البیان
که نه جامه های خود بکشد و غسل کرد و جامه ها که اندران دخت او بخت بود پوشید و در نماز شد
تا صبح خواب بر من سخت غلبه کرد و بیدار نشدم مگر بعد طلوع شمس من خود را در صحرائی یافتم و یک
انجا نبود و هیچ آبادانی از دور و نزدیک نمی نمود و متحیر شدم و نینداستم که این کدامین کلام است

است تا قافله پیدا شد اهل قافله را گفتم که مشب بوقت عشاء از موصل بیرون آمدم همه انکار کردند
در میان ایشان پیری بود پیش من آمد و گفت قصه خود مرا بگو تمام قصه خود را بادی گفتم گفت و است
وزن تو اندر سانسید ترا اگر کسی که اینجا آورده است و گفت ای برادر تو در بلاد مغرب آمده در میان تو
و موصل شش ماه راه است و گفت تا شش سال تو اینجا درنگ کن شاید آن باز بیاید همین گفته
ایشان روان شدند و مرا با نجا گذاشتند چون شب شد ناگاه می بینم که قضیب البان جامه کهنه
خوش کشیده است و غسل میکند بعد غسل باز آنجا مها که در درخت آویخته بود پوشیده و در نماز
تا آنکه صبح دید باز آنجا مها کشید و کهنه خود در کرد و روان شد من به عقب شدم ساعتی گذشت که
در موصل رسیدیم خلقی هنوز نماز صبح میگذار و پس قضیب البان می سوی من که دو گوشمال داد و گفت
بعد از این تخمین نه کنی و این سیر پوشیده داری تا من نده ام - ایضا نقیست از شیخ شریف
عبد الله محمد بن خضر بن عبد الله حسینی موصلی که گفت شنیدم از پدر خود رفته است علیه که میگفت
شنیدم از قاضی موصل که می گفت من بدگمان بودم به قضیب البان از کثرت اظهار کرات و کاشفا
او که بر من سیر میبندد و بران غریمت کردم که سلطان ابگویم و او را از موصل بیرون کنانم و یکایس را
بر روی منیت اطلاع بنود مگر حق را تعالی شانه پس وقتی من در بعض کوچه های موصل تنها میگذشتم
ناگاه دیدم قضیب البان از پیش پیداشد هم بر هیئت معروف خود در خاطر آمد اگر با من کسی میگفتم
تا این بگیرد چند کام رفت می دیدم که هیئت خود در دین و بصورت کردی چند کام دیگر رفت باز
هیئت بدوی شد چند کام دیگر رفت بر هیئت فقیه شدم و گفتم ای قاضی این چهار صورت که تو یکی
قضیب البان میان این چهار کدام است تا تو بر سلطان می و بگوی و او را از موصل بیرون کنی
قاضی می گوید مرا طاعت نماند در حال ریایی او افتادم می بوسیدم و افتخار می دادم ایضا
نقیست از شیخ ابوالفاخر علی بن ابی البرکات بن محمد بن متصل که گفت وقتی قضیب البان از
خود بیرون آمد وقت نماز ظهر یکی از فقرا صالح او را گفت هل لك فی الطبیعت قال نعم
یا اخي ولیکن بشرط ستر حال و گفت بلی آن فقیر می گوید قدری رنم ناگاه دیدم شهری که آن

منی شناختم و نمیدانستم که این کدام زمین است اهل آن شهر هر یکی ادب کامل و عقل وافر و شعور بسیار
 داشت در حال برخاستن و قضیب البان را پیش آمدند و در اکرام و تعظیم و مبالغت کردند و قضیب البان
 نماز ظهر و عصر و مغرب و عشاء و صبح با ایشان گذارد و وقت اسفار از آنجا بیرون آمدیم و هیچ آنجا
 اکل و شرب در میان نبود قدری رفت ناگاه دیدیم که از انواع فواکه و حلاوی مرآتقیم کرد و آب
 داد که لذیذ تر از آن طعام و آب قوی نخورده بودم ساعتی گذشت باز همانجا آمدیم که از آنجا فرود
 پرسیدیم یا سیدی این کدام مدینه است فرمودای برادر این مدینه است دریا و هند اهل آن همه
 مسلمانان اند هر روز ولئی از اولیاد آن مان بکلم فرمان الهی با ایشان نمائی گذارد و در نیاید
 بر ایشان مگردی و اگر مراد از نخی کردند در مصاحبت تو نمی انستی موافقت کردند **ایضا**
 نهگست اشیخ ابو حفص عمر بن مسعود بن از رحمة الله علیه که گفت قضیب البان پیشتر شیخ عبد الله
 جیلانی رضی الله عنه ذکر کرده اند فرمود که لا دوی مقرب است مع الله تعالی در دو قدم صدق
 ملوک مقتدر گفتند که ما او را در نماز نمی بینیم شیخ فرمود که او نماز میگذارد هیچ شبی فروری نیست که بر دوش
 میان دو من می بینم که او بموصل نماز میگذارد و باخران در اطراف عالم و در نجات الناس می آید که شیخ
 عبد الله جیلانی گفتند که قضیب البان نماز میگذارد گفت که گویند که همیشه سردی بر در خانه کعبه وجود است
 همه و شیخ محی الدین ابن علی العزلی و بعضی سائل خود می فرماید که ازین طائفه ما بعضی را دیده ایم
 که صورت روحانیت ایشان تجدد و تمثل میشود بر صورت جسمانیت ایشان بران صور تجسده
 میگذرانند حاضران می پندارند که آن بر صور جسمانیه ایشان می گذرد و میگویند که فلان کس را دیدیم
 که چنین و چنین می کرد و حال آنکه انکس از ان فعل مبر است و با این ابارها از بسیار انی نطائف
 مشاهده کرده ایم و معانه نموده ایم و چنین بود حال ابو عبد الله موصلی که معروف است بقضیب البان
 و باید که برین انکار نیاری که اسرار خدا بیجا در افراد عالم بزرگ و بسیا است و بقوت عقل و ادراک غور
 آن نمی تواند کرد و صاحب خلاصه الفاخره گوید قضیب البان موصلی یکی از اولیاء مشهور
 و صاحب احوال فاخره و کرامات باهره و اشعار طاهره و هم علیه و مقامات سلیمه و معارف

جلیله و نواب جزلیه و کشف ظاهر بود و دوی غواص داشت در ویا اسرار و اجماع مشایخ
 و اولیاء است بر ولایت او عجباً و غرباً و آثار مناقب او مشهور است شرقاً و غرباً و در حال استخراق
 پیشتری دولت بر و غالب بود و در سأل میان شیخ عبد القادر و شیخ عدی بن مسافر و بیاوردی بر روی
 من کلامه تصحیح بدایات انتفا و نعت است و اطببت نفس بر غرایم و حکیم سنت تبار
 امر و مشایخه حکم و عزیم در سلوک و تبرک حرم و انشال مشایخ بعد از اعراض و استحضار عمل استشفا
 خلل و مشک بعروہ اخلاص از بهر نجات و خلاص و بدانکه تطلع بعالم نہایت صحیح نباشد مگر تحقیق
 بدایات البصیرت بگوشت پرورش بشنو که چنین بی اتم در شان سیدنا عوث الراضی
 رضی اللہ عنہ چہ می فرماید صاحب ہجۃ الاسرار با سنا و صحیح می آرد کہ چون قضیب البان بجهت
 عبد القادر رضی اللہ عنہ می آید بکمال ادب می نشست متواضعاً و متواضعاً و می گفتی الشیخ
 عبد القادر قائم ساکن المحبین و قدوة السالکین و قدوة الصالحین
 و بہجت العارفين و صدر المقربين فی هذا الوقت و من الطبقة التي اتين فی
 شیخ عبد القادر لشکر کش سواران وستان حق است پیشوار ساکنان طریقت است پیشوار
 صدیقان است مہجوت و سرور عارفان است صدر علماء مقربان است و نیوقت و اطبقہ کہ بعد
 ایشان آیند و صافینہ گوید وی یکی از مریدان کامل آن حضرت است و ذکر مناقب الصديق
 و والحمد لله صاحب الفضل و الکرم قدوة الحقیقین زبدة العارفين
 مخدومی شیخ مکارم رحمۃ اللہ علیہ قاسم شیخ ابو محمد علی بن ادیس رحمۃ اللہ علیہ
 کہ گفت روزی شیخ مکارم و عظامی فرمود در ثنای آن کریم کہ دو پنجہ مرادل آنرا مہ کردہ اندازید
 در حال دلحاجی خفران و خوف آمد و چشمہا روان شد و مردی بود از خانقہ معطل او گفت این ہمہ خوب است
 ہج آتشی نہ کہ بدان آب کردہ شود پس فسخ این یہ بخواند و لعل مستہم نفی از من عذاب مرکب
 لیقولن یا ربنا انا کنا ظالمین و ساعتی ساکت شد و ہزاران غیر خاموش بودند و حال آنکہ در
 طہیدن گرفت و در فریاد شد و گفت الغوث الغوث و ہمہ ندیدند کہ اسرار خفینی او دوری بر می آید

که از کندی بوی آن عجیبی نیست که مردم بپاک شوند پس شیخ این آیه برخواند سر بنا کشف عنا العباد
 افا موهنون در حال اضطراب آن مرد ساکن شد و دریایی شیخ افتاد و تجدید سلام کرد و اعتقاد خود صحیح
 نمود و می گفت در دل من آتشی خورشید و از باطن من دومی کندی برخاست که از بوی آن جان از
 کالبد من خواست که بیرون آید و از باطن خود آواز قلابی شنیدم که میگفت هذه النار التي كنتم لها
 ملکن بون افسح هذه ام انتم لا تبصرون و اگر حق تعالی شیخ را سبب نجات من بگرداند
 من بپاک میشوم - ایضا اقلست از شیخ ابوالمجد بن مبارک بن احمد بغدادی رحمة الله علیه که گفت
 خبر کرد ما را والدین و او شنیدند از پدر خود که گفت وقتی نزد یک شیخ مکارم بودم در خاطر من گذشت آنکه
 از کرات آن شیخ بیستم نیک باشد در حال شیخ روسوی من که در بستم نمود و گفت این زمان برای پنج نفر خواستند آمد
 یکی از ایشان عجمی است اخمد او را بر خساره رستخال بود و عمر او نه ماه باقی مانده است شیری او را بپاک
 کند در بطریق دوم عراقی است کاغذیم و پای لنگه یکماه بپاک شود و بعد بمیرد و سلیم مصری است اسم اللون
 کف دست چپ او شش انگشت و در ران راست او زخم نیر سالی در زمین هند تجارت کند و بعد
 هشت سال از جهان سفر کند چهار شمی است دم اللون انگشتان او لغایت نرم بعد هفت سال
 و سه ماه هفت روز بر آستانه در تو بمیرد و پنجمی است ابیض اللون او نصرانی است فرود جامه تا
 وار و مدت سه سال است ادولایت خود بیرون آمده برای امتحان مسلمانان تا کدام کس حال او کشف
 کند عجمی گوشت بر لای آن زرد دارد و عراقی بطایر پنج و مصری شهید بار و غن و شامی قفلح شام و یمنی سبزینه
 سلوک و هیچ یکی با آرزوی دیگری اطلاع ندارد و حق تعالی آنرا از زوایا ایشان از ما خواهد رسانید راوی
 ابوالمجد مذکور میگوید ساعتی گذشت ناگاه آن پنج نفر پدید آمدند چنانکه شیخ وصف ایشان فرموده
 بودند زیادت دهنه کم مصری را پرسیدم از زخم ران او و تعجب ماند و گفت سالی است که این زخم
 در ران من رسیده است بعد از آن مردی بیاید و این انواع اطعمه که ایشان آرزو داشتند بیاورد
 و پیش شیخ بنام شیخ فرمود آرزوی هر یکی پیش او بنید و گفت کلاوها بستم در حال ایشان همه
 بهوش شدند بعد ساعتی چون بهوش باز آمدند گفتند یا سیدی صفت مردی که مطلع است

براسر خلق چسبیت فرمود است که بدانند که تو نصرانی هستی و درون جامه تو زنا راست
 پس آن مرد غره بزد و پیش شیخ بالیتاد و اسلام آورد شیخ فرمود او را ای فرزند هر که را دیدی تو
 از مشایخ حال تو میدانست و لیکن چون اسلام تو پیش من ایشان معلوم بود حال تو اهلها
 نکردند و با تو سخن نگفتند راوی مذکور گوید وفات این شیخ نفرینز چنانکه شیخ فرموده بود و بعد از
 وقت و بعد از آن موضع واقع شد بغیر تقدیم و تاخیر **ایضا** گفت از شیخ ابو الحسن جعفری
 رحمه الله تعالی که گفت وقتی شیخ مکارم رحمه الله علیه در شوق و محبت با اصحاب سخن میگفت و
 حاضر بودم مدتها کلام فرمود چون اسرار مجبان در عیش آید نزدیک ظهور سلطان هیبت و جدال
 هر نوری که در آن وقت مقابل انفس ایشان شود در حال محمود گشته گردد و ثم نفیس الشیخ
 سی و چند قندیل که در مسجد بودند در زمان گشته شدند بعد از آن فرمود چون اسرار ایشان سلی التوا
 انس و جمال در عیش کا حوان گردد و هر ظلمتی که در آن ساعت مجادی انفس ایشان شود در حال روشن
 و منور شود راوی مذکور گوید که هنوز در سخن بودند که مسجد تمام روشن گشت شیخ بخونام خود حساب مکارم و کرات
 ظاهره و احوال فاخره و مقامات سامیه و اشارات باهره و هم عالیه و انفس صافی بود و کشف حجابی و غم قوی و
 نظریات نافذ داشت و نزدیک مشایخ و علماء عوام معظم و محترم و مغرور و کرم بود **کلامه** اول
 عبد الحق بجان نفس است و اول حیران عبد الحق مواصلاست نفس است و اول درجات قرب مشی
 نفس است و اثبات شواهد حق هر که در طلب لایت ماند حق که رسد و هر حق را سحانه طلبکند
 در اول قدم یافت آنچه او طلبید و گفت مرید صادق کسی است که بیابد در دل خود حلا و عدم و نفی
 از نفس خود و عالم و ساکن شود بدینچه رفته است قلم و گفت فقیر کسی است که بکند و طبع ترک و
 و با ادب بود و با خلق او نیکو گردد و در غم ندارد و امیدوار در کار خویش او کفایت هر حق کند و مراقب او بود
 و از قیاس و از خلق حال خود پوشیده دارد و با عباد بر سر علی آنگاه کند پس شکی نیست
 نکند بسوی هیچ یکی دشواری خود را در وسیع احوال و تنفرع و زاری و التماس و بوی غرور و جل او و گفت
 ترا بد کسی است که ترک راحت و ریاست کند و نفس از شهوت باز دارد و بهر از ازار است

قدسی وزیده العظماء قرشی هادی العصر مهدی الدهر شیخ ابو عبد الله
محمد بن احمد قرشی رحمة الله علیه نقل است از شیخ ابو محمد عبد الحاق بن ابی البقاء که گفت
شیخ کبیر عارف بالله انجیر صاحب آیات زاهر و برکات ظاهر و مقامات علیّه و اقوال سینه و محاسن جمیده و
مواهب جزئیة و خزان اوصاف حمیده و مناقب عدیده که هر آن متعذراست یعنی شیخ ابو عبد الله محمد بن احمد
قرشی قدس الله روحه و متقی بآن ملک کامل و وزیر او هر سه در یک اوند طعام میخوردند و در آن اوند شیر بود
و وزیر دست کشید از خوردن از بهر آنکه شیخ ابو عبد الله قرشی مبتلا بود بمرض پس شیخ فرمود اگر این دست
میخوری باین دست بخور و دستی از این دست بکشید همچو صحیح که هیچ مرض مران نبود **ایضا**
نقل است از شیخ ابو العباس احمد بن کسبا یعنی که گفت شیخ ابو عبد الله را جاریه بود که خدمت شیخ بکردار
او را صرع آمد شیخ بر سر او حاضر شد و عارض انجیر کرد و دوازده عهد کنایند که باز نیاید در حال آنجا ریخت
یافت بعد مدتی ناگاه آنجا ریهد را باز صرع آمد باز شیخ طرف سر او نشست آن جنبی سخت و اضطراب
و قسم یاد کرد که باز نیاید و چون شیخ خواست که بسوی بیت المقدس مسافر شود بعضی همسایگان با فرود
اگر این جاریه را باز صرع گیرد تو بیائی و سر او برداری بزیر مسمار و زمین فروری تا آنکه غایب شود و اگر
آوازها، منکر بشنوی مترس بر تو رحم نکنی راوی میگوید بعد مدتی آن جاریه مصرع شد آنمرومستایان
چنانکه شیخ فرموده بود همچنان کرد و آوازها منکر و در گوش افتاد و تبرید سخن شیخ یاد آور و باز مسمار و زمین
زدن گرفت تا آنکه مسمار غایب شد و آن آوازها باز ماند و آنجا ریهد بسیار شد از بیت المقدس
آمد که شیخ همدران روز از جهان سفر کرد و بعد از آن آنجا ریهد را عارض هیچ رحمت تا آنکه بمرد **ایضا**
نقل است از شیخ احمد بن کسبا یعنی مذکور که گفت متقی شیخ ابو عبد الله قرشی در بعضی قریات مصر میگذاشت
و با او جماعتی بود از اصحاب او ناگاه دیدند قریه را معموره بیوت و بساطین و هیچ آدمی اندر و متقی شیخ
بچه سبب درین قریه مردمان نمی باشند گفتند که این شهر و رست مسکن چنان و بر که درین قریه
میشود بنیان او را اندامیرسانند از آن جهت اهل قریه متفرق شده اند شیخ را بعضی قریه را
فرمود که بصورت این قریه را این قریه ندانند که یا مسخر این شیخ ابو عبد الله قرشی میفرست

باید که شما از بخار حلت کنید و باز درین قریه نیاید فاعل قریه را ایذا میکنند و هر که از شما مخالفت نکرده
 کند بپاک شود پس آن فقیر همچنان ندای کرد و فقرای شنیدند آوازهای اجنبیه که می پریدند و می رفتند
 بعد از آن شیخ فرمود و جنیان از قریه رفتند و هیچ یکی نماند چون اهل قریه این خبر شنیدند در قریه ماندند
 و اباوان شدند و هیچ یکی را آسیبی بعد از آن نرسید. **ایضا** نقلست از شیخ فهایل بن علی
 مخزومی رحمه الله علیه که گفت روزی در آمدم بر شیخ ابو عبد الله قرشی و او در خلوتخانه حمام صرتهای بود
 و دیدم که وجود مبارک شیخ صحیح همچو فقره است هیچ زحمت مرض در آن نه و چشم مبارک او بلیا است
 و در گوشه آن خلوتخانه دیدم جامه های منجی آویخته اند گفتم یا سیدی این چه حال است و آنچه فرمود
 تو میدیدی گفتم اری گفت حق تعالی را و خلعت عطا کرده است یکی خلعت قیامت و دوم خلعت بلا
 و در هر دو مرا صرف دادند هر کدام که بخواهم پوشم چون شیخ اغسل فارغ شد قان جامه که در آن منجی
 آویخته بود در بر کرد و در حال اعمی و مبتلا شد چنانکه اول بود و دوم را وی گویا از حرم شیخ شنیدم که
 هر وقت که شیخ نزد یکت من می آمد و را بصیر می یافتند و اندام او همچو فقره سفید صحیح میدیدم **ایضا**
 نقلست از شیخ عبد الخالق بن ابی البقا که گفت وقتی شیخ ابو عبد الله قرشی می فرمود الکار مشکربان
 از دوی حال اتم است از انکار بطاهر از مقال گفتند این را شاهدهی بناگفت مرایری را و آن شیخ ابو
 عبد الله قرطی بود مرابره سر راه برد و کانی نه نشان همچنان کردند ناگاه در راه استری چراغ برآورد
 پیدا شد یعنی سوی شیخ اشاره بدان چرا که در حال ستر بلغزید و آن چراغ خورشید شکست و وقتی دیگر
 نیز ستر خرابه برآورده می بردند همچنان شیخ اشارت بدان چرا که در حال آن ستر بلغزید و آن
 چراغ شکست پس شیخ فرمود انکار باطن اینچنین بود هم وی گوید وقتی شیخ فرمود که در بدایت آمد
 خریدم و هر که از طول سفر و بعد مست خود سپه زانو در خواست کردی تا به مقصد رسد من او را آن را
 میدادم باز چون تفحص میکردم آن را و همچنان میافتم بی نقصان فرمود وقتی با من درمی بود و بخار
 آرد بچشم سیاهی سوال کرد آن درم او را و آدم دروان شدم ناگاه شست خود بسته یافتم باز کردم
 آن درم در دست خود دیدم از آن متیق خریدم در خانه آدم **ایضا** نقلست از شیخ ابو عبد الله

قرشی که من با هر کسی بحث می کردم از جهت قوام جسد بقدا و مقدار آن از غما، پرسیدم تا آنکه بسیار
روز طی کردم و ضعیف شدم چون پیش من طعام آوردند مرا قب نفس خود بلو دم که ناچه حد بر عادت
قدیم خود زیادت خواهد خورد و من لذت طعام خواهم یافت مقدار شش اوقیه یا چهار خوردم و اوقیه
چهل درم سنگ بود و بعد از آن نفس من بیدار شد و لذت طعام یافت خواستم زیادت ازین بخورم
دیدم دستی ز بر دست من بخوابد که با من بخورد چون برای طعام دستم را که گفتم آن دست در آمدند
در زبان حال و پیش من متغیر و مکرر گشت و طعام در نظر من سیاه شد ترک طعام دادم و برخاستم
مرا گفتند که حد قوام جسد همین مقدار است و آنچه خبر این است حد نفس است بعد از آن من همیشه
همین مقدار نفس را غذا میدادم تا آنکه حال من نکین یافت چون با همان طعام بخوردم آن دست
بیرون نیامدی و فرمود وقتی مرا مردی همچنان داشت و طعام پیش آورد و صاحب غیب را گفتم بخور گفت
من نمیتوانم که سویی آن طعام دستم را از گفتم از آنکه این طعام را ناری یا بگم گفتم اری من هم این طعام
را خون می بینم از صاحب طعام عذر خواستم و باز گفتم و از حال من رو باز پرسیدم گفتند او مرد حجام
است غرض شیخ ابو عبد الله قرشی از اجلاد مشایخ اهل عرفان و اکابر ائمه متحققان و عظام جمعیان
بود آیات صادق و انفاس متبرکه و معارف رسیده داشت من **کلامه** ملازم ادب باش تنها
از عبودیت و متعرض مشوم چیز را اگر نخواهد ترا از برای خود و سال خود بخشد هر که در نیاید دور
با ادب مطلوب خود نیاید و هر که مراعات حقوق اخوان نکند تبرک حقوق خود از برکت صحبت
محرور شود هرگز نرسد بنده و جای نیابد و دلها نمی گمان خاص بخبری بهتر از محاسن خلایق
و بزرگی مردم باندازه خلق اوست و هر که در شریعت متحقق شد اطلاق نیابد بر اسرار آن هر که با
شریعت را نگاه دارد و صارا مآل المتقین و فرید را نمی شناسد که بگوید از علم مگر چیزی را که در خور حال
او باشد و واردات از نعم حق است چون بنده بکس از تقیید و اقبال او نکند و برود چون
رفت باز نیاید و هر که فرق نکند میان الهام و دوسوسه بیاح نیست مرا و را سماع عارف کسی
است که برابر است در نظر و تعریف قدرت و تدبیر حکمت و احوال ثمرات اعمال است و علوم

ثمرات احوال پس هر که نباشد علم او از حال او پس او ناقابل است و اصل علم توفیق و الهام علما
 سخن گویند مگر بحق یعنی علما باطن اصحا انوار و معارف و اسرار اند و این علم وراثت است منقول
 از دلی یدلی و از پیشینی بخشنی نه علم وراثت هر که عقد توکل را بر خود التزام کرد و میل عنایت مراد و راجع
 از بهر اسباب مگر در حق غیر رسیدند بیان قول شیخ سهل بن عبد الله تستری که گفت نماز نشسته سبب
 قنوت تناول غذا با سکون نفس از مطالبات افضل است از نماز بقیام با مناعت نفس پس شیخ خود
 که حق تعالی فرض گردانیده است به خلق توجیه بدو سکون بین دیدن و این فرض هیچ حال ساقط نشود
 ما دام که عاقل است بخلاف فرض دیگر که آن استقامت کرد و از عجز و سبب عدم قدرت و راضی شد از آن
 بعضی تنقیفاً هر که نباشد در ول او شاهده‌ی که شرم دارد و از دو حرکت خود هیچ کار را زود تمام نشود
 و هرگز نرسد به وراثت اعمال کسی که سلوک او بغیر اربع سنت بود و هر که مفروضات بکمال ادا کند
 وراثت حریت گردد و حق تعالی بنده را از اعمال باز دارد تا بیاورد در حال فقد تفرغ و فقط
 مشغول است یا بخلقت و استغنا حق تعالی از برکات حرکات طوائف و اهل چیری رساند که سبب تنویر
 بواطن و اصلاح آن باشد خدمت شیخ با ادب انفع است مرید را در بیادیت از خلوت هرگز از بی
 بنود راه کم کند مگر آنکه در هر صناعتی استادی پیدا آورد و است تا اهل آن صناعت رجوع کنند
 و گرنه دعوی آن صناعت کند کسی که اهل آن نیست و چون در روش را فقر صحیح شد هوای اسم اعظم
 هر که در صحبت با ادب بنوفاز بر گشت ایشان محروم گردد و ولی نخورد و دیگر حلال و ولی چون بر سر طاعت
 شود و منقلب گردد عین آن سیرت حضور او و هر که از احکام مشایخ مذهب نشد برای اقتدای یار
 عالم کسی است که بشناسد مراتب علوم را و کلام نکند بعلمی که با اهل آن صحبت فقر انجمن است اگر
 با ادب معتقد نکند مفتوح گردد و هر که صبر کند بر مجالست فقرات حق تعالی او را منور گرداند و هر که و یا با
 سابقه عنایت نیست بچگونگی تواند که او را انفع رساند و هر که اشعار و خطایب سم نکند پس او را مع
 چه خطر است فکرت در آیات شمر معرفت است و در الاده و اثر محبت و عبادت و مراقبه و است و عبادت
 مراد بکار را و عبودیت را بجلال و کبار را و خضر ترین چیز را صحبت عالم غافل است از صفی جاوید

و اعط بدائن عذر کن تا مطر و دگر وی انگسار عاصی از صولت مطیع بهتر است هر که اعتماد کرد بر
 علمی یا علمی بمقتدر رسید مرید در بدایت و نهایت ماسواست بکرمت در بدایت مشقت و کلفت و
 نهایت راحت و لذت میزد چون خدمت مشایخ و اخوان کند با ادب از برکات احوال ایشان او پیاپی
 حاصل شود که هیچ عمل آن نیابد از آنکه آنچه وارد شود بر او از ایشان ثواب اعمال متعبد ایشان بود و
 آنچه حاصل کند بعمل خود آن ثواب عمل او بود و او قادر نیست تجلیص آن عمل ولی در بدایت حریص بود
 بر اختیار اولیا و احوال ایشان تنها آن احوال کند و وصول بقایا ایشان و در نهایت مفید بود و متعبد
 و در احوال و اعمال خود بیاید بکرمت و مزید و هر که نفس خود را بحق تعالی بسپارد حق تعالی او را از شر
 نگاهدارد و حسن خلق با هر کسی معامله اوست بدینچه موش او بوده خوش و هر که خود را بر بندیت و
 بیار است خسارت خود اظهار کرد و یکی از اخلاق اهل قنوت احتقار کثیر است از خود و عظام قلیل از غیر
 فارغ نگردد دل را پیش از دخول در نماز منقلش شود و فکر او در نماز بدینچه اول مشغول بود و بیرون
 آید از نماز بغیر نفع و محبت موافقت حبیب است و با کبر هیچ عمل نفع نکند و با تواضع هیچ بطالت زیان ندارد
 و حسن خلق آنست که با فقرا با انس و انبساط باشد و با صوفیه با ادب و ارتباط و مشایخ بکرمت و نشاء
 و با عارفان بتواضع و انبساط و با صاحبان انس نیاید مگر کسی که معمور دارد و وقت خود را بگذرد و نفع
 کند با نفس و رعایت حق و الهی که در آن سجده را از علماء اختلاف نیست زهد نیست در دنیا
 و هر که عمل برای آن کند تا چیزی ببیند هرگز بر دفع نشود خدمت مگر کسی که آن که از خدمت او ممکن شوی
 و مرفض را حق است اگر ندی توان را از سلوک باز باند تو کل مشاهده اسم و کیل است عظم
 صبر از اظهار کرامات است اندکی از علم با رعایت ادب اقریبست بقول از کثرت عمل بغیر آن
 که طلب رعایت کند و بدایت ره غلط کند هر که نفس خود را از اهل عطا بنده سختی حرمان شود
 بنده مامور است با ذکر هر زمان از آنکه صفت مفارق بنود از موصوف نشان ولی حیا
 و سخا و احتمال از وی و رحمت بر خلق و قیام بحق و اتباع رسول صلی الله علیه و سلم در راه
 عبادت شیرین است از هر لذتی و بلند تر است از هر مالی اگر دل را طهارت حاصل شود از

تلاوت قرآن هرگز سیراب نه گردد و خط تو از عالم بر اندازه استعدادتست و مریدانشاید که
 نفس را با کل شهوات عادت کند و در بدایت رجولیت آنست که همچو عامیان باشند و کما حقاً
 کنند و مقتدار او بود و اظهار علم و عمل به نیت اقتدا کلام از شیخ اختصاراً بقلم آمده رحمة الله علیه
الغیر من یغوش پرشوش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا **غوث الاعظم**
 رضی الله عنه چه می فرماید صاحب هجته الاسرار با سناد صحیح می آرد و میگوید که سخن کردار شیخ ابو
 محمد الحسن بن ابی عمران موسی بن حسین بن داود القزحی الشافعی در موضع قاهره در سال
 ششصد و شصت و هشت هجری و او گوید که در سال ششصد و شصت و هجری نزد شیخ تقی الدین
 ابی عبد الله محمد بن ابی الحسین بن عبد الله بن عیسی الفقهی الحنبلی المحدث در شهر دمشق آقا
 کرده بودم پس آمد شیخ ابو الحسن علی القزحی از عراق و فرود آمد در زاویه آن و دمشق برکوه -
قاسیون پس آمد آنرا شیخ تقی الدین یونینی در آن حال که سلام کننده است و بن همراه او
 بودم پس هرگاه که در آمیم بروی یافتیم مانند یک وی شیخ ابو یونس عبد الله بن یونس از بنی و
 شیخ ابو عمر عثمان رومی و شیخ ابی ابراهیم اسماعیل بن علی الکورانی را رحمة الله علیهم پس گفت شیخ علی
 قرشی در جمله کلام خود در آن حال که ما می شنودیم که گفت مر شیخ قضیب البان موصلی را هست
 که دیدی تو مانند شیخ عبد القادر در قطاب کبار و اولیاء ذوالوقار در غایت قرب حق تعالی
 قال لا کانت الاولیاء و الغیون یحضر من عنده بعد ان قال قد می هذ
 الی اخره و سألته و منهم منکسرة هیبة له یعنی قضیب البان گفت ندیدم
 من هیچ قطب را و هیچ اولیاء مردان غیب را که حاضری آیند نزد شیخ عبد القادر بعد گفتن وی
 که قدم من اینست که برگردن هر ولی خداست ثابت است و دیدم من سرای ایشانرا که گوی
 سار شده است از جهت هیبت داشتن برای آن ماهر عالم رضی الله عنه **ایضا**
 صاحب هجته الاسرار گوید که از شیخ ابو مریم سلیمان منقول است که گفت بروزی از شیخ ابو عبد
 الله قرشی که از عظمای عارفین و عرفا و محققین و صاحب انفس صادق و احوال حاکم است -

شنیدم میگفت سید اهل زمانه شیخ عبد القادر است و سر و اهل زمانه شیخ عبد القادر است و گوید
 گوید گفتم یاسیدی شیخ عبد القادر سید اهل زمانه است گفت اری اما الا امام فهو اعلاهم و
 اکملهم و اما العلماء فهو اوسعهم و اما العارفون فهو اعلمهم و اما المتشائخ
 فهو اکنهم و اقواهم یعنی گفت اولیا را اندکیست شیخ عبد القادر اعلا ایشان است و اکمل
 ایشان و اکنه و اقوا ایشان شیخ عبد القادر اوسع ایشان است و از اهل ایشان و گفت عارفان
 اند لاکن شیخ عبد القادر اعلم ایشان و اتم ایشان و گفت پیران اند لاکن شیخ عبد القادر اکمل ایشان
 است و اقوی ایشان و ذکر مناقب الصّدق عالی مناصب قدوة العرفاء
 زیدة العظماء فرد وقت شیخ ابوالاسحاق ابراهیم اعز حجت علیه
 نقاست از شیخ صاحب بن فرخ بن عبد المجید بن بلال عبادانی رحمة الله علیه که گفت بنیم
 از پدر خود خطاب اوئی کرد از پدر خود که گفت شنیدم از شیخ ابراهیم اعز حجت علیه السلام
 نتواند آمد تا ما نخواهیم در دل مرگد زشت اگر شیخ خواهد و اگر نخواهد من نزد او بیایم هر وقت که
 خواهم المقصود وقتی مقصد زیارت شیخ کردم چون بر در رواق رسیدم دیدم شیر عظیم نشسته است
 چون مرادید بفرید از هیبت او ترسان پای پس باز گشتم اگر چه شیر گرفتن و کشتن مرا محتاط بود
 و در رفتم ایستادم می بینم که مردی می آیند و میروند ایشان را هیچ بینگوید گمان کردم که ایشان
 نمی بیند باز گشتم دوم رفتم باز حال همچنان بود که در اول روز یکجا برین نوع گذشت که
 بعضی مشایخ بطایع رفتم و ازین خبر کردم فرمودند نیکو بندیش چه جرم کرده مرایا آمد گفتم خدین
 خطر در دل گذشت بود و گفتند سبب همین است و آن شیر حال شیخ ابراهیم اعز حجت علیه السلام
 و حضرت حق سبحا استغفار کردم و از ان اعراض تائب شدم و مقصد زیارت شیخ کردم چون بر در رواق
 رسیدم آن شیر بر فراست روان شد تا آنکه شیخ پیوست ناپیدا گشت چون دست مبارک شیخ
 بوسیدم فرمود مرحبا بالتائب نقاست از شیخ ابوالمجد بن سعدان و اهلی رحمة الله علیه
 که گفت وقتی در مجلس شیخ ابراهیم اعز حجت علیه السلام حاضر بودم و ابوالاسحاق خود خواندی فرمود و شما را

گفت که حق تعالی مرا عطا کرده است لطفی تا قدر هر که حاضر است در مجلس بر من خیر فرماید یکی از
شما دانه نشینند و بجنبند مگر آنکه من متصرف او باشم راوی نکوری گوید در دل من گذشت بر خیرم
و بنشینم من هر وقت که خواهم شیخ رو سوی من کرد و گفت بر خیز گرمی تو آنی هر چند خواهم که بخیرم
نمکن نه بعد گو یا که کسی مراقب کرده است پس مرا از مجلس شیخ برداشتند و بنی اندام من باز کار بنا
نیت ماه برین حال بودم و دانستم که این بسبب اعتراض من بر شیخ است تو به کردم و گفتم مرا این خود
را که مرا بر دارید بر شیخ بریده همچنان کردند گفتم بایستی این خطر پیش نه بود پس شیخ دست من کرد
و چند کام بر این خود برد و در حال نیکو شدم و آنچه در من برفت ایضا گفت از شیخ ابو الکسانم
بن مسعود عراقی جوهری که گفت وقتی غریبت بنا و عجم کردم برای وداع بر شیخ ابراهیم رفتم مرا و او
کرد و فرمود اگر تو در بلای و شدتی درانی نام من بگیر مرا تا کنی الغرض روان شدیم چون در میان
صحرا اعراسان رسیدیم ناگاه دیدیم چند نفر سوار پیدا شدند تمام اموال و اسباب با اسب بخت کردیم و رفتیم
ما ایشان از پیش ما می بردند مرا سخن شیخ یاد آمد از شرم میان جماعت نام شیخ بر زبان نیاوردیم و
بیاطن بر شیخ فریاد کردیم هنوز آن خطر تمام نشده بود که شیخ را دیدم از دور بر سر کوهی بعضی اسباب
اشارت بدان سواران میکرد و در حال دیدم که سواران بیایند و اموال ما را با تسلیم کردند و گفتند
که بسلامت بروید که شمار آمد لیست عظیم گفتم چه است گفتند بر سر کوه مردی دیدیم که بعضی اسباب
اشارت می کرد و ما بر اموال شما و جهان از بهیبت او بر مانگ شده بود و در مخالفت لوگو
خود یقین تصور کردیم و بعضی از ما متفرق شده بودند همه را بصاحب جمع آورد و گمان می بریم که او
بنمود مگر از آسمان ایضا گفت از شیخ ابو المنظر منصفون مبارک واعظ و سلمی مرو
بحراده رحمة الله علیه که گفت وقتی با شیخ ابواسحاق ابراهیم غریب بیهنا و مرضی رفتم وی از آن
زحمت به شیخ بسیار شکایت کرد شیخ خادم ما گفت می توانی که این زحمت را ازین طریق برگیری
گفت نعم بایستی شیخ مرضی را فرود زحمت اند تو برداشتیم و این را بار کردیم در حال وجود آن
فقر صبح بچو فقره مسپید شد و آن زحمت در اندام خادم در آمد بعد از آن شیخ از آنجا بیرون آمد

و آن مرد خادم نیز از دروان رحمت و شکایت شد در آن راه خنیری بود شیخ فرمود مر خادم را
 که از تو این رحمت برداشتیم و این خنیر را باز کردیم در حال خادم صحت یافت و آن رحمت در وجود
 خنیر برگرفت ای خنیر ز بگوش پریش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا محمد ^{صلی الله علیه و آله}
 رضی الله عنه چه می فرماید صاحب خلاصه المفاحره و تکرار سبزه صحیح می آرد و میگوید نقیست از
 شیخ ابراهیم غریب رحمه الله علیه که گفت شیخ عبدالقادر سید ما است شیخ متحقیان و امام یقین
 و حجة عارفان و قدوة سالکان است قل او بر سر آمد قدم او بر گردن است - تو که من قیام
 الصدق و الکشف و الکرامات البرق و العرفان بیده الکرام و الزمان
 و فرید العصر شیخ ابوالبرکات بن منجر رحمه الله علیه نقیست از شیخ ابوحنیف
 عمر بن محمد معدنی اعراقی رحمه الله علیه که گفت وقتی نزد یک شیخ ابوالبرکات بن منجر شسته بودم
 نفس من از زوی گوشت بر این مان گرم کرد و ازین خطر غالب شد آگاه بی پنجم شیرین نان
 گرم در دهن گرفته بر شیخ ابوالبرکات آمد شیخ فرمود آن شیر را که پیش این مرد نه و اشارت لبو
 من کرد شیران نان پیش من نهاد و گفت دیدم که آن نان گرم است و بران نان گوشت بر
 هم هست و هم درین بودم که مردی موپریشیان عینار را کوده از هوا فرو داد و بگری که آن کج
 دیدم از زوی نان و گوشت از دل من برفت و آن مرد و نان و گوشت را تناول کرد و با
 ابوالبرکات در حکایت شد باز در هوا پریده رفت بعد از آن شیخ فرمود و ای عمر آن از زوی که
 دل تو ایضا کرده بود آن مرد بود که دیدی و این مرد نیست از نازنینان و در دل او
 چیزی نگذرد و گر آنکه همچنان شود و این زمان آن مرد در بلاد چین اقامت است ایضا
 نقیست از شیخ ابوالفتح نغز بن رضوان رحمه الله علیه که گفت روزی در فضل خریف بیرون
 آمدیم با شیخ ابوالبرکات بن منجر از زوی بسوی جبل و با او جماعتی بود از فقر پس شیخ فرمود
 امر فرز آن مرد و دریم انار شیون و ترش هنوز کلام شیخ تمام نشده بود که دیدیم جمیع اشجار
 وادی و جبل از انار بار گرفت پس شیخ فرمود ما را انار قطع کنید تا انار را از دخت تقاضا

و اجلاس و شمش و غیر آن می شکستیم و از یک دخت هم شیرین بودی و هم ترش پس با بخوریم
 تا آنکه سیراب شدیم و باز گشتیم بعد ساعتی چون باز آنجا آمدیم بر هیچ درختی انار نیافتیم لکن
 نقاش از شیخ ابو محمد عبداللہ بن شیخ ابو الفتح عبدالرحمن بن شیخ ابو الفتح نصر اللہ بن علی
 حمیدی شیبانی جہم اللہ کہ گفت شنیدم از پدر خود کہ میگفت وقتی پدر من بر سر کوهی چاہ
 کن رہ میرفت بلا سخت بود از کوه بنفیا و دو شیخ ابو البرکات مقابل آن کوه نشسته بودند و
 بدست مبارک سوی او کرد و در حال ہم در ہوا بماند گویا کہ کسی او را دور ہوا گرفته داشت بعد ساعتی
 شیخ فیروہای با و باز این را بر سر کوه رسان ساکن ساکن بر میرفت چنانکہ کسی کہ کسی ابا را برد
 تا آنکہ بر سطح جبل رسید ایضا نقاش از شیخ ابو البرکات بن محمد بن رحمۃ اللہ علیہ کہ گفت
 وقتی بیرون آمدم بظاہر بصرہ طرقت دریا میرفتم ناگاہ سفینہ خور در ا دیدم کہ در آن یک کس نیست
 مگر یک مرد و سیما و اینطا یزد در و پیدا پس من در آن سفینہ در آمدم آن مرد با من ہیچ سخن نکرد
 و سفینہ خور در آن شد ساعتی رفت ناگاہ جزیرہ را دیدم کہ وقتی ندیدہ بودم آن یار از
 کشتی بیرون آمد من برابر او در آن جزیرہ یکستم ہیچ آدمی را ندیدم ولیکن در آن نہا جا نشاء
 بود تا آنکہ رسیدیم مسجدی در آن ہفت نفر ایستادیم با سکنت و وقار و التواء میان اینانی
 کہ ہمہ او را تعظیم می کردند و کلام او را در دل و جان می شنیدند آن بزرگ گفت میان یاربا
 کہ ماند آگفت ہذا ما ساقیہ الاقدار پس من در گوشہ مسجد شستم چون وقت نماز شد ہمہ جمع آمد
 و آن بزرگ پیش رفت امامت کرد بعد از آن ہر یکی در گوشہ مسجد رفتہ مشغول شدند یکس با
 دیگری سخن نہ کرد چون نماز شام گذار دید یکی از ایشان در کنج مسجد دو ساعتی آنجا ماند طبقی پر از
 طعام بیرون آورد و پیش ایشان نهاد و طعام خورد و نماز عشاء را و اگر دند بعد از آن ہر یکی تا
 صبح در جا مشغول بودند ہفت روز برین طریق نزد یک ایشان بودم ہیچ یکی با من سخن
 نہ کرد و ہر شی کی از ایشان در کنج رفتی و طبقی پر از طعام آوردی تا آنکہ نوبت بمن رسید
 گفتند اکنون نوبت تو است برخاستم و در آن کنج رفتم ہیچ چیز آنجا دیدم تبر رسیدم و یک

شکسته دل شدم و در حضرت حق تعالی تبضع و زاری وسیده هم بدیشان کردم تا مرا خجل گذارند
 ناگاه دیدم طبقی از آسمان نازل شد بر گفتم پیش ایشان نهادم پس ایشان گفتند کمال الله
 الذی سرز قنا الخا ضالحا ویرخاستند مرا کنار گرفتند و بعضی شبها من بیدار شدم بابت
 میبوزید و امواج بحر در اضطرابی عظیم آمده بود و گفتم لا اله الا الله در حال باد ساکن شد و در
 قرار گرفت پیر طائفه ایشان بیامد و مرا گفت که فشارا در چهار سوار شده بودند و قصد سلمان
 کرده در صدد آن بودند که غرق شوند از شدت یخ چون که تو گفتی لا اله الا الله باد ساکن
 شد و دریا قرار گرفت و مرا کب ایشان نجات یافت چون بیامد شد یکی از ایشان دست من
 گرفت در وان شد تا آنکه در ساحل بحر آمدم دیدم آن سفینه که در آن سوار آمده بودم بعد از عبور
 است پس یار من در کشتی فرود آمد و من برابر او ساعتی آن کشتی رفتم ناگاه بر دریا دان
 رسیدم و آن مرد و کشتی از نظر من غایب شد در تعجب بماندم و در فووت صحبت ایشان بسیار
 ماتسف میکردم تا آنکه بعد سالها وقتی من نزد یک شیخ ابوالبرکات بن منخلووم و جبل تنکار
 دیدم که شیخ بر فراست چون پیر طائفه ایشان بیامد بسیار تعظیم کرد او نیز با شیخ در ادب نشست
 نمود و هر دو نشستند در حکایت شدند بعد ساعتی آن مرد برخاست و بنال او شدم دست او
 بوسیدم و دعا التماس کردم و دیگر لستم مراد عاگرد و گفت ای ابوالبرکات علیک بالشیخ
 ابی البرکات از آنکه بیکت او شدم من آنچه شدم و هر وقت که مشوت در دل خود بایم بر
 شیخ ابوالبرکات آیم برویت او مشوت از دل زایل شود پس آن مرد از نظر غایب شد و من بر شیخ
 ابوالبرکات آمدم و پرسیدم که این مرد که بود گفت مقدم رجال بحر است از او تا دوا اینان
 در اقصاء جزائر بحر محیط است ایضا فقلت از شیخ عدی بن شیخ ابوالبرکات بن منخلووم
 رحمة الله علیه که گفت وقتی والدین مردی را دید که در نماز ایستاده مشغول شد بحدی که مطلق صلوٰه
 بود و او را منع کرد و او غیبت باز نماند بلکه زیادت از آن کرد و گفت کالمعدنی شیخ فرمود لیکن الله
 بل ملک در حال هر دو دست او همچو چوب خشک شد بعد چند روز گریه کنان بر شیخ آمد و فرودین

تراغ کنند از آنکه آن بود مگر غضبه الله تعالی را وی مذکور می گوید آن مرد هم بدان حال بود تا آنکه از
 جهان سفر کرد و شیخ ابوالبرکات بن صخر از اجله مشایخ فزیده عارفان و کبریا و مقربان و صاخرات
 ظاهره و احوال فاضله و مقامات معلیه و مواهب جزویه و محاسن کثیره و علوم لدنیه و اسرار الهیه و معارج
 اعلا در مدارج قدس داشت و قدم راسخ و تفریق نافذ و صاحب عم خود شیخ عدی بن مسافر بود و در
 کلامی است در حقایق و معانی من کلامه محبت لذت است و در نقص و دهشت و حیرت است
 در تحقیق و شوق تو قان قلب است برویت محبوب و آن متولد شود از امتلاء قلب بزرگ حبيب و بزرگ
 مست شد از جام محبت هشت یار نشود و مگر بمشاهده محبوب از آنکه سکر شب است صبح آن مشاهده
 چنانکه صدق شجره است شمره آن مجاهده مته برهان عابدان و زکاء اعمال ایشان است برهان
 عارفان صفای ایشان و برهان مهران انفس ایشان و برهان عالمان سرعجاب قدس اهرار
 ایشان و برهان مقربان اجابت اکنون است مردای ایشان را بسبب اخبار ایشان از محو
 حسته کسی که دعوی علم الله کند برهان او بذل جان است و هر که دعوی معرفت کند برهان بذل نفس
 است و هر که را بینی دعوی حالی میکند یا مقامی مع الله در و امیدارد و اعتقاد خود تشبیه یا
 یا تجرید بدانکه او کذاب است چنانکه در ذات او این چیز را روا نیست در صفات هم روانه اگر شریعت
 وار و نبودی هر آینه بعقل نفی این واجب شدی بضرورت و چنانکه زیادت برحق روا نیست نقص
 هم روانه چنانکه تشبیه ممنوع است لتعطیل هم و چنانکه زیادت بر عالم سنت بدعت است
 تاویل در صفات نیز مگر بخیری که دارد است بدان نفس و از مشایخ کسی را ندیدم که برین طریق و
 بود که او را کرامات و مکاشفات ظاهر بود لیکن میل تشبیه و تجرید داشت از جهان زرفت تا آنکه
 همه آن از وی سلب کردند و از دایره شریع بیرون آوردند و در محرمات افتاد و نفوذ باسد من سرور
 العیون بگوشت پرورش بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا عوث الاعظم
 رضی الله عنه چه می فرماید صاحب هجیه الاسرار بسند صحیح می آورد میگوید که شیخ ابوالفاجر عدی
 بن ابوالبرکات بن صخر گوید که من از پدر شنیدم که او می گفت فقلت لعنی اشیخ عدی

بن مسافر اعلمت احداً من المشايخ المتقدمين قال قدمي هذه علي قبة
 كل ولي الله تعالى غير الشيخ عبد القادر بن الشيخ ابوالبركات گوید من ارجم ترين
 شيخ عدي بن مسافر رحمه الله عليه پرسیدم که اولیا و متقدمین هیچ یکی قدمی نهد که آخره غیر شیخ عبد
 جیلانی رضی الله عنه گفته است قال لا قلت فامعناها قال هي مفضلة عن مقام
 الفردية في وقته قلت فلكل وقت فرد قال لم يوصل احد منهم ان يقول هذا
 القول سوى الشيخ عبد القادر قلت أماً بقولها قال بلى قل امروا انما وضعت
 الاولياء كلمه واسم لا مكان الامر الا ترى الى الملائكة لم يسجدوا ولا دام
 سرود الامر عليهم بذلك شيخ عدي بن مسافر را از منی آن کلمه پرسیدم که چسبیت گفت آن
 کلمه هیچ کننده است مقام فردیت را در وقت شیخ گفتم در هر وقتی فردی کامل است گفت بلی
 هیچ یکی از اولیا را نمرامور نشده که قول قدمی نهد علی رقبه کل ولی الله بگوید و گفت همین ایشان
 یعنی آنحضرت بگفتن این کلمه مامور شده اند و از نجابت همه اولیا در وی زمین سر را خمی نشین فرمودند
 که امکان امر بود یعنی حضرت ایشان در گفتن این کلمه مامور بامر الله تعالى بودند و گفت منی شیخ
 عدي بن مسافر باز شیخ ابوالفاجر گفت وضع رقاب اولیا بکلمه قدمی الى آخره مثل سجود ملائکه
 بآدم علیه السلام است یعنی فرشتگان آدم را سجده نکردند مگر یورو و امر حق سبحانه و تعالی ایشان گفت
 ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم و کرنا قب الصديق
 قدوة العرفاء صوري ومعنوي وعمدة الفضلاء ظاهره في باطنه كنه
 رموز حقيقي ومجازي شيخ الوقت شيخ ابوالعباس جنجوزي رحمه الله عليه
 نقاست از شیخ ابو عبد الله قرشي رحمه الله عليه که می گفت شنیدم از شیخ ابوالعباس جنجوزي
 که می گفت در زمان قحطیاری بر من آمد و گفت ای ابوالعباس این وقت قحط است ما در از خج میگذ
 و ترا وقت بغایت تنگ است از سبب تو دل با سخت متعلق باشد مقداری گندم برای تو می فریم و از تو
 داریم که آنرا قبول کنی تا دل ما بسبب تو متعلق نباشد گفتم مستحب تخاره کنم چون استیاره کرده

آوازی شنیدیم که لا اله الا الله والشمس والقمح والسمک والسمک والسمک والسمک
 کنتهم اياه تعبدون چون آن مرد باز برین آمد گفتیم آن گندم مرا حاجت نیست العین بر من
 بگوش پر هوش بشنو که چنین ولی کمال در شان سیدنا عوث الاعظم رضی الله عنه
 چکه فرماید و اخبار الاخیار شیخ عبدالحق می آرد وی گوید که شیخ ابوالعباس احمد بن جوزی گوید که در
 قاری آیتی از قرآن در مجلس آنحضرت بر خواند آنحضرت رضی الله عنه وجهی در تفسیر آن بیان فرمود
 و وجهی دیگر بیان فرمود آیا زده وجه آنجا علماء و فضلا حاضر مجلس بودند بعد از آن در بیان جوه
 دیگر شروع نمودند تا تمام اربعین وجه افاده همان آیت فرمودند و هر وجه را سندی نقل
 رسانیدند و بر سر وجه دیس آوردند و هر دلیل را تفصیلا دادند که موجب تعجب حاضران گردید
 بعد از آن فرمودند گداشته ایم قال را و باز آیدیم بحال سید فرمودند لا اله الا الله محمد
 رسول الله را وی گوید عجز و کفش این کلمه شورشی و اضطرابی در دلهای حاضران افتاد
 که جامه پاره کردند و زور و جفا نهادند و کمر مناقب الصديق ذو الفضل الفوی
 عاشق و احد کثیر الحامید قدوة العرفاء فرود وقت شیخ محمد اوی المصروف
 باین القاید رحمة الله علیه نقاست صاحب سفینه گوید وی یکی از صاحب کرامات
 و مقامات عالیه و از بزرگان صوفیه بوده در فتوحاتی قبله محققین شیخ محی الدین ابن علی النری
 می فرماید که محمد بن قاید الاطانی از مقدوان است می گوید قال محمد بن قاید الاطانی
 رفیق حتی لم اراهی امامی سوی قدم واحد ففرت فقیل لی هی قدم
 بنیک فسکن یعنی محمد بن قاید الاطانی گفت ترقی کردم تا اینکه ندیدم من در پیش
 یکی را غیر قدم یکی را پس قرار یافت آن قدم بر کشته شد مرا که آن قدم پیغامبر تو است پس
 آرام گشت دل مرا یعنی همه چیز باز پس گذاشتم و روی بجزرت آوردم تا گاه پیش روی خود را
 دیدم مرا غیرت گرفت کفتم این نشان قدم نیست زیرا که اعتقاد داشتم که یکپس بر من سابق
 نیست گفتند این نشان قدم نمی تواند است صلی الله علیه وآله وسلم پس خاطر من تسکین یافت

طلع الیه فوق الکراسی و وضع قدمه علی عنقه یعنی پس گفت شیخ ابو السعد و
 رحمة الله علیه که حاضر بودم من در آن مجلس که شنیدم آنقول را از شیخ عبد القادر در آن وقت
 پنجاه شیخ از اعیان شایخ حاضر بودند و دیدم من ایشان را که تحقیق کرده و بخای خود فرو گذاشتند
 و نشان فروتنی برایشان ظاهر بود و دیدم شیخ علی بن الیهتی را در آن حال که طلوع کرد و سوی
 بالای کرسی پس نهاد و برگردان نمود و پایش را بر شیخ ابو عمر عثمان بن سلیمان دهم راوی مذکور گویند که
 بعد از آن نیز قصد زیارت شیخ ابو عبد الله محمد بن قاید الادانی کردیم بسبب آن قدم در درون
 در سنه پنجاه و شش و چهار هجری و پیدیم آنرا از قدم شیخ عبد القادر رضی الله عنه شنیدیم که
 مثل ذلک یعنی یاد کرد شیخ محمد الادانی مثل آن یعنی چنانکه شیخ ابو السعد گفت بخیا شیخ
 محمد الادانی گفت رحمة الله علیهما - و ذکر مناقب الصدق قطب الافاق قدوة
 العشاق مجاهد الایطاق زبدة العارفين قبله محققین عارفان
 سیدنا تاج الدین عبد الرزاق رحمة الله علیه نقیست صاحب سفینه گویند
 ایشان فرزند پنجم آنحضرت رضی الله عنه بودند که قدوة اولیا و اکمل اقیان بوده و هم علوم ظاهری
 و باطنی را از والد ماجد بر وجه کمال کسب نموده اند و خلق بسیاری از فیض صحبت ایشان بدرجه
 کمال رسیدند و تفکر و سکوت برایشان غالب بود و زهد و ورع را بر توبه اعلی داشتند و از حیا
 پرور و دگر خووسی سال سر بالا کردند و هم صاحب سفینه گویند که در روزی حضرت ایشان مردان غیب را
 را در مجلس والد بزرگوار خود در هوا دیده تبر رسیدند آنحضرت رضی الله عنه فرمودند ای عبد الرزاق
 اینها مردان غیب اند من میگویم که تو نیز از این جماعت هستی راوی گویند چون خواجه بزرگ در بغداد
 با سوره باقیمیند شدند از آنحضرت غوث الاعظم رضی الله عنه استعانت و استمداد خواستند
 آنحضرت قطب الافاق عبد الرزاق که فرزند آنحضرت باشند همراه ایشان فرمودند
 چنانکه شهر است و نه در دهستان که حضرت ایشان و خواجه بزرگ معین الدین حسن بن
 رحمة الله علیهما در مقام جمیع شریف بر آورده بای اسلام نمودند چون رواج دین متین مروج

یافت بعد یکسال کامل یعنی سه سال گویند مرحبت به بغداد نمودند اما تا حال چهلگاہ آنحضرت
 بالاء کوهی که بطرف بالین خواجه بزرگ واقع است زیارت گاہ عالم است و مرتب آنجا از
 روضه مقدسه خواجه معلوم است مخصوص بر روز یازدهم اخراجات کثیره بعمل می آید و هنوز آن مجروح
 اعتکاف قائم است و صاحب تخته الابراگر گوید مصنف روضه التواضع جمیع غزوات و کربلا
 حضرت ایشان در آن درج کرده است و قصه غرق شدن بغداد نیز غرق آنحضرت است
 جهت اختصار که نام اندکی نوشته اند مفصلاً از مطلع ان معلوم گردد و دهم راوی گوید بعد از آن
 قطب الاجاب سیدنا سیف الدین عبد الوهاب رحمه الله علیه بجای پدر بزرگوار قائم مقام ایشان
 در جانشین آنحضرت شدند **ابو یوسف** بگوش پرورش بشنو که فرزند عزیزان آنحضرت که ولی
 العمل از جمله مردان عین اند و ایشان پدر بزرگوار خود سیدنا **عوث** **ع**
 رضی الله عنه چه می فرماید صاحب بهجت الاسلام بسند صحیح می آرد و میگوید که شیخ ابو یوسف بن
 یعقوب بن منصور قاضی گوید که بسبب آنقدم در سنه تسع و ستایه در آدم من سوخت
 و در سنه احدی و عشرين و ستایه قصد کردم سوی زیارت سیدنا عماد الدین ابی صالح احمد
 نصر در مدینه جدی پس بایتم من نزدیک وی جماعتی را پس گفت مرا به ایکی از جماعه که چهره
 شنیدی تو در گفتن شیخ عبد القادر رضی الله عنه که گفت پای من اینست که برگردن من
 خدا ثابت است پس گفت قاضی القضاات سیدنا ابی صالح احمد گفت که شنیدم از پدرم سیدنا
 و از سید اعمام من یکی از سید عبد الوهاب و یکی از سید عبد الرحمن سید می از سید ابراهیم حمزه
 علیهم که این هر چهار کسان بنان آنحضرت اند که در اوقات متفرقه می گفتند حضرت فاطمی علیه
 السلام می فرموده قال والدنا رضی الله عنه قلبی ههنا و علی سقیه کل ولی الله
 تعالی و کان ثلثه حاضر خمسون شیخاً من اکابر المشایخ العراق و جنوا کلهم
 سوا قیهم و بلغنا عن الشایخ المتفرقین فی الامصار الشایخ الحضر وافی
 فی الکتاب الیقوت الله مدداً و اعناقهم و اقیسوا بما قال و لم یبلغنا عن احدی

منهم انه اخبر عليه يعني سيد عبد الوهاب و سيد عبد الزراق و سيد عبد الرحمن
 و سيد ابراهيم ميگويند که حاضر بوديم با مجلس را آنکه درومي والد ماجد با گفت که پاي من اينست
 که برگردن هر ولي خداستالي ثابت است و در آن مجلس پنجاه شيخ از اکابر مشايخ عراق حاضر
 بودند همه ايشان گروههاي خود دراز کردند و پائيش را قبول نمودند و سيد ما اين را از شايخ
 متفرقه که در امصار و بلاد خود را در آن وقت حاضر بودند بدست يک آنهاد دراز کردند گروههاي
 خود را و آخر کردند از آنوقت بخيزي که گفت پدر ما و نرسيد ما را از هيچ کي از ايشان که تحقيق آن
 کي انکار کرد و بروي شايخ ولي قطب که حاضر بود با نکر و خبر از شهر را هم آمده که هر ولي در امصار خود بود
 انهم در آنوقت گردن خود دراز کرده است - ذکر مناقب الصدق سلطان العايز
 قدوة المحدثين و فخر الفقهاء زبدة العلماء، بالله سيدنا شيخ عبد الرحمن
 عبد الله رحمه الله عليه نقلست - صاحب سفينه گويد حضرت ايشان فرزند هشتم -
 آنحضرت اندک تساب علوم ظاهري و باطني از خدمت والده بزرگوار خود کرده اند محدث وقت
 و نقيه زمانه گشتند و لسان صادق داشتند صاحب مکاشفه گويد روزي حضرت ايشان چوب
 خشک را بسکاي کردند و در حال بصورت حجر شد و هم آنرا نسبت به چوب تر کردند که در ساعت
 شايخ پرفرشته بود و ديگر خرق عادات از ايشان بسيار سرزده کي از مناقب ايشان است که
 ارجمند آنحضرت اندا العيز تر گوش پيشوش بشنو که چنين ولي اکمل زبان صدق در شان
 پدر خود سيدنا عوث **الاعظم** چه مي فرمايد سيد علي شطونقي در هجده الاسرار است
 صحيح مي آرد و ميگويد که سخن کرد ما ابو محمد عبد الواحدين صاحب بن محمد القليل بغدادی در قاهره
 سنه ثلثه و سبعين و ستايم که گفت عبد الواحد که خبر کرد ما را شيخ علامه ابو عبد الله محمد بن علي بن محمد
 بن حامد بغدادی در سنه سبع و ثلثين و ستايم و ابو عبد الله محمد گويد خبر کرد ما را شيخ ابو محمد -
 عبد الرحمن بن ابی حفص عمر بن ابی نصر بن علي بن عبد الغنايم بغدادی در جامع منصور در ماه
 رجب سنه اربع عشر و ستايم و گويد که زيارت اکرم من يعني ملاقات اکرم من -

شیخ عبد الرحمن بن شیخ عبد القادر جیلانی رضی اللہ عنہ را در مدرسه والد بزرگوار دی در باب الازج
 در سنه تسع و ستین و خمسایه و پرسیدم من اورا یا حاضر بودی تو مجلسی را که در آن مجلس گفت پدر تو
 که پایی من اینست که برگردن هر ولی خدا تعالی ثابت است شیخ عبد الرحمن گفت اری حاضر بودم در آن
 مجلس بسیار اولیا بودند اما اعیان و اکابر ایشان نجاه شیخ حاضر بودند و دیدم همه ایشان را که گردنهای
 خود نهاده اند پس هرگاه که در آمد شیخ عبد القادر جیلانی در خانه خود پیشه پدر را درون خانه در آمد و رفتند
 کسی که حاضر بودند از جمله اقطاب کرام و اولیا و عظام کسی باقی نماند مگر سه قطب یکی شیخ مکارم و دوم شیخ
 سوم شیخ احمد الغزالی و شاگرد وی شیخ داود و اما و برادران با سید عبد الغفور و سید عبد الجبار همراه این سه
 اقطاب پیش شیخ مکارم گفت انتھل فی اللہ عز وجل فی ہذا الیوم انھ لھ
 یتقوا حل من عقل لھ الولا یت فی اقطار الارض اذناھا واقصاھا اھا
 شاھد علم القطب محمول بین یدی الشیخ عبد القادر و قاج
 الغوثیة علی راسه و رای علیہ خلعت المصطفی العام النافذ فی
 الوجود و اھلہ و لایہ و عز لا معلی بطرائفی الشریعت و المحقیقة
 و سمعنا یقول قل فی ہذہ علی رقبته کل ولی اللہ و وضع راسه
 و ذل قلبه لھ فی وقت واحد حتی الابد ال العشرة خواص المملکة -
 سلاطین الوقت قلت من هم قال الشیخ بقاء ابن بطو و الشیخ ابی سید
 القلیوبی و الشیخ علی بن الھیتی و الشیخ علی بن المسافر و الشیخ موسی الزکری
 و الشیخ احمد الرفاعی و الشیخ عبد الرحمن الطفسونجی و الشیخ ابو محمد عبید
 البصری الشیخ حیات الحارانی و الشیخ ابو مدین المغربي فقال لھ الشیخ
 محمد انما خاص و الشیخ احمد الغزالی حدیث فصل قت یعنی شیخ مکارم گفت
 مشاہدہ گردانید مرا خدا تعالی درین روز بزرگوارتی که شان اینست که باقی نماند هیچ یکی از کتب
 بسته شد برای ایشان چیر و اطراف زمین قریب و حید آن گسترش داده نموند

علم قطبیت که بر وارنده شده است پیش شیخ عبد القادر قنوجی غوثیت را که بر سر آن رضی الله عنه
 بنا داده است و دید بروی خلعت لقرن را که عام است که جاری است در همه عالم او در اهل عالم
 اندوی غضب ولایت از وی غزل کردن یعنی بدست آن شیخ عبد القادر غزل و غضب ولایت است
 بر کرانچو بدولایت حق تعالی برساند و هر که خواهد مغزول کند و شیخ عبد القادر معلم بر ولی و قطب است
 که نشان علم شریعت و حقیقت بود و باقی مانند هیچ یکی از اولیا و اقطاب مگر که شاید قول شیخ عبد
 را که پای من امنیت که برگردن هر ولی خداست ثابت است و شیرش بر محض او و نرم گرد
 خود را برای شیخ عبد القادر و ریوقت تا ابدال که ده نفر اند و ایشان قبول بایش کرده اند با خود
 ایشان که خواص مملکت اند و سلاطین اولیا و وقت اند شیخ عبد الرحمن پسر آنحضرت صلی
 گوید که گفتم شیخ مکارم را که ایشان کیا نند شیخ مکارم گفت یکی قطب از ایشان شیخ بقابن بطواست
 دوم شیخ ابوسعید قیلوی سیوم شیخ علی بن الیهی بی چهارم شیخ عدی بن مسافر پنجم شیخ موسی زوی ششم
 شیخ احمد الرافعی هفتم شیخ عبد الرحمن طفسونجی هشتم شیخ ابو عبد الله محمد البصری نهم شیخ حیات بن
 احرانی دهم شیخ ابودین مغزی پس گفتند مران شیخ مکارم را شیخ محمد انصاری شیخ احمد القرابی است
 گفتی پس راست گفتی یعنی هر دو ولی اکمل ابن ولی را تصدیق کردند گفتند او شیخ عبد الرحمن پسر
 حضرت گوید که لگا داشتیم و لگا داشتید هر دو برادران من این سخن شیخ مکارم را و تصدیق نمودند
 هر دو ولی را ایضا ابن خزال گویند و زوی نزد سید عبد الرحمن بعد از آن اوم نزد دو برادر
 از یکی سید عبد الجبار دوم سید عبد الغیز و پرسیدم آن هر دو سید را از آن گفتا که قول قدی
 الی آخره باشد پس خبر کردند مرا هر دو سید چنانکه گفت سید عبد الرحمن بی کم و زیاده صاحب
 محازن قادریه گوید درین حکایت بر بشارت نبوت بزرگ رقیبات همه اولیا و اولین و آخرین است
 و حاصل این حکایت آنکه سه اولیا بعد از انصاری و انصاری مجلس در خانقاه و الان شسته بودند
 هر یک آنچه مشاهده و معانیه گردید و بیان کردند نزد یک ایشان سه پسر آنحضرت هم شسته بودند
 و هر یک آنچه از ایشان شنیدند گفتند اما از کلام ایشان چنان معلوم میشود که مراد از کل ولی الله اولیا

زمانه مستند زیر که مکارم اشهد فی الله عز وجل فی هذا اليوم ان لم یبق احل من عقل
 الولايت الی آخره گفت یعنی این نوع که گفت اورا مشاهده بهین نوع شد زیرا که اولیا و اولین
 و آخرین و حاضرین نزد او تعالی همیشه اند و آن ولی شیخ مکارم هم از ایشان بود پس همه را مشاهده
 کرد که ایشان قبول کرده از جهت مقتد باولیا و زمانه نکرد و هر دو ولی مذکور هم آنرا تصدیق مطلق
 دادند و دیگر کلامی که عام و شامل است هر زنده را و ذوی الارواح را خواه مرده باشد یا آئیده
 پس مراد شیخ امین من الامس و الغیر من الشمس است حاجت توضیح ندارد و ذکر مناقب لصدق
 واقف اسرار الهی محرم را از نامتناهی قطب وقت فرد زمانه سر اسرار نور
 مظفر ظهور حق شیخ منصور بطایحی رحمه الله علیه نقلست که صاحب خلاصه
 المفخرة گوید که شیخ ابوالحسن عبداللطیف ابن شیخ البرکات نیشاپوری گفت که شنیدم از پدر خود که
 علیه که میگفت دینی لشکر عجم قصد بغداد کرد و در حیات شیخ منصور بطایحی چون لشکر بغداد و لشکر عجم
 هر دو متقابل شدند بنده که شیخ میان اصحاب شسته بود بر سرتلی که از آنجا نظر بر هر دو لشکر می افتاد پس
 شیخ دست راست مبارک را بسط کرد و فرمود که لشکر عراق است و دست چپ را نیز بگستر
 و گفت که این لشکر عجم است پس هر دو دست را بر هم زد و در حال هر دو لشکر را هم دیگر افتاد
 بعد از آن شیخ دست راست را قبض کرد و انگشتان را سخت جمع آورد و لشکر عجم بر لشکر عراق عجب
 آمد و عراقیان در هر میت شدند باز شیخ دست راست را بگستر و دست چپ را قبض کرد و همان
 مبارک را سخت جمع آورد و در حال لشکر عراق بر لشکر عجم غالب آمد و ایشان هر میت خوردند و نه پستی
 فاحش و عراقیان مظفر و سرور را بگشتند و در خانه های خود آمدند **الهی** نقلست از شیخ عباس
 الهیتی رحمه الله علیه که گفت شیخ منصور بطایحی از اکابر شایخ بود و عرف نامند داشت بر هر چه نظر انداخت
 هر چه خواستی بگویی باذن الله عز وجل و حجاب الدعوات و کثیر الهیبت بود که آیات ظاهره و برکات
 بسیار داشت روزی گذر شیخ در بطیحه بر شیرینی افتاد که مردی را گرفته بود و بازوی او را میان دو کمر
 که شیخ باید و موی پشیمانی آن شیر بگرفت و فرمود که من شمارا گرفته بودم که همسایگان ما را استرض

مشوید شیر در حال نهقا و دوزلیل گشت و آنمرد را هر که بعد از آن شیخ مران شیر را گفت مت
 یا ذن الله شیر در حال نهقا و جهان بد او پس شیخ بیاید و باز وی آنمرد که شیر شکسته بود بر جای
 خود نهاد و گفت یا حی یا قیوم یا ذا الجلال و الاکرام اخر حبه عظمه الکبیر در حال نهقا
 آن مرد دست نهقا گوید که هرگز چیزی بدو نرسیده بود پس دست مبارک خود شیخ پوست آن شیر کشید
 المصباح شیخ عبد الرحمن طفسونجی رحمة الله علیه میگوید که دیدم در زمان شیخ منصور بلای
 عام بر او یان و ابدان از سهان نازل شد و بر عراق مثل قطع غمام پس شیخ منصور استیدان کرد برای
 دفع آن بلا فاذن له و گفتند مراور که خدا بیجا و تبارک رحمت میکند بر زبانی که تو بدان زبانی بعد از آن
 شیخ پاره ننه دست مبارک خود گرفت و اشاره بسوی بلا کرد و در حال آن بلا متفرق شد و دعا کرد اللهم
 اجعله علینا رحمة در حال آن بلا بدل شد باری و بارانی که خلق را بدان انتفاع بسیار بود و گوید
 شیخ احمد بن ابوالحسن رفاعی رحمة الله علیه که پرسیدند از شیخ و حال من شیخ منصور بطاحی از محبت
 فرمود که محبت سکران است و حالت خمار و حیرانیت و حالت شراب از سکر بدتر و شیر و دگر بخت
 و از حیرت بدتر میشود و اگر بسکرت بعد از آن ابیات عاشقانه بخواند و نفس بر آورد آنجا درختی بود نیک
 و تازه در حال خشک شد و تمام برگ او بر نیت من کلامه هر که بگریخت بدین خود بسوی حضرت
 مولانا و از جهت رزق اعتماد دارد و بر و پس او هنوز از حق بگریخت است از حق حق بگریخت است و
 هر چه از دنیا معین نیست بر ترک دنیا آن بلای است بر تو از برای نفع تو و حق شکسته را مبتلا
 نکرد و چیزی سخت تر از بغفلت و شهوت و هر چند غفلت دل بر بر عقوبت او باز کمتر و هر که متغیر شد
 بصفا و عبودیت در آید در و بنیان بر بوبیت و هر که صنع بر بوبیت را مشاهده کرد و اقامت
 عبودیت از نفس خود منقطع شد و به پروردگار خود ساکن گشت همه نهایت ارادت داشت
 که بیای تو مولی را خد جل بشارت یعنی بشارت غیب فهم کنی آنچه بر تو پویشیده است و
 کشف سوا طمع انوار است که لایع میشود و در لیس بکتهن معرفت جمیع امور از غیبت نهایت
 تا آنکه مشاهده کند اشیا را از آنجا که حق تعالی مشاهده کند پس سخن گوید از ضمایر مسلخ چون حق ظاهر

شود بر سر ایر باقی ماند در خضه خوف و بجا منته چون حق تعالی بگستر و بساط مجد را و آید و تو
 اولین و آخرین در حاشیه از حواشی کرم او و چون ظاهر کند چشمه از عیون جو خود دل حق گردانند
 مسی را به محسن اول درجات حضور حیات قلب است مع الله تعالی پس غیبت از همه بعد از ان بقای
 قلب است مع الله تعالی و فرمود عبارت را علما فهم گفتند و اشارت را علما بشناسند و بر لطایف و
 نیابند مگر سوات مشایخ الکلام شیخ منصور بطایخی از قدهاء اکابر مشایخ عراق و از اجلا سادات عارفان
 و بنمای اهل صفوت محققان در وسایل اهل حضرت مقربان بود که امارات سینه مقامات علیه و انفاص صاف
 و آیات خارقه و تفحات قدسیه و منادیات النسیه و هم عالییه و غرام عظیمه و انوار زاهره و اسرار باهره
 و قدم راسخ و تکین از احوال نهایت و بلع طویل و در تخریف احکام ولایت داشت رحمت الله علیه
 البغیر تر بگوش پر بوش نشنو که چنین ولی اکمل و فضل در شان سیدنا غوث الاعظم
 چه میفرماید صاحب بیجه الاسرار شیخ علی شطنوقی رحمه الله علیه بصدیح در کتاب مذکور بطور سند و تحقیق
 می آر و میگوید که روزی در مجلس شیخ منصور بطایخی یکی از یاران وی ذکر شیخ عبدالقادر جیلانی
 کرد و آن هنگام حضرت گویان بودند در حال شیخ منصور بطایخی فرمود یاران خود ای صاحب من و
 اجاب من زود دست که زمانه آید در آنوقت همه اولیاء اولین و آخرین محتاج ارشوند و او سر
 ایشان گردد و گفت چون ادا دار دنیا رحلت کند و بطریق حق مسافر شود نزد خدا و رسول خدا
 و دستترین اولیا بود ای یاران اگر زمانه اولیاء میسر آید آنوقت قدر منزلت او معلوم گردد و خبردار
 هرگاه که یکی از شما در یاد آنوقت را غنیمت داند و تعظیم و تکریم او واجب شناسد صاحب مشکاف
 گوید مراد شیخ منصور از محتاج بودن اولیاء اولین و آخرین بدو مضمون قول قدم است و مراد شیخ
 که سر و ایشان گردد و نیز همین است **س** انکس است اهل بشارت که بشارت داند و نکتهاست
 بسی محرم اسرار کجا است و همه کلمات شیخ اشارات و بشارت است نهی باید و ذکر مناقب الصدیق
 بلکه عقیقه محذرات احد من عارفات الصالحات مانند رابعه عدویه جازیه
 رحمه الله علیه را وی گوید آن ستوره افتخار زمانه بود و خرق عادات بسیار است چنانکه باطنی ارض

میگرد و در هر یک مسافت بعیده بود یک ساعت میرفت و در حال درخشش می آمد و در کشف و ظهور
 بود که خفیات او کما بروی هوید می شد تقاسست از خوارقات او که شیخ محمد از هر بن ابوالفناز گفت
 که پدر من در دمشق خبر داد که از شیخ خود سید عبدالقادر رضی الله عنه شنیدم که میفرمود اول حج که من
 بجا آوردم جوان بودم بخدمت تجرید تنها از بغداد روان شدم چون نزدیک سناره که معروف است تا القرون
 رسیدم شیخ عدی بن مسافر او دیدم او نیز جوان بود از من پرسید که کجا میروی انتم بکه گفت من حاجی ام
 گفتم من بخدمت تجریدم گفت من نیز چنین آم پس بام روان شدیم در آنجا راه جاریه شبیه را دیدیم که کعبه
 برقع روی انگنده پیش السیاد و نیز تیر بامی نگریه دارن پرسید که ای جوان تو از کجایی گفتم از قم
 گفت امروز مراد رقب آوروی گفتم چرا گفت از آنجا حال من در بلاد حبشه بودم دیدم که حق تعالی بر دل تو
 تجلی کرد و ترا از خود وصال داد که غیر تر انداد دوست داشتم که ترا بنیم امروز در محبت تو خواهم بود شب تا
 افطار خواهم کرد پس رفتم چون وقت شام شد شش تا ن برای آنغورت از هوا فرو داد و کیست بر جلوی
 تر آنغورت گفت حمد خدا را که مراد همانان مرا اگر می داشت هر شب دو مان می آمد شب شش تا ن از هر یک
 دو مان تناول کردیم بعد از آن سه ابرق آب فرو داد بیا شامیدیم آب بود که لذت آن آب من نبود
 پس آنغورت در آن شب از نزد ما رفت بکه آمدیم در طواف حق تعالی شیخ عدی عطیه قرب عنایت
 کرد و نوری از الوار خود با تجلی نمود که شیخ عدی در استیلا ی آن بهوش شد ناگاه دیدم که آن زن حبشه
 به سر شیخ عدی ایستاده میگوید یا عبد الله زنده یکنند ترا آنکه میرانید ترا و پاک و منزه است از خدای
 که بر پانمی ماند حادثات تجلی نور جلال او که بسبب او و قرار می گیر و ظهور کائنات صفات او که بتابد
 او حضرت میفرماید بعد از آن نه ایحالی عنایت کرد مرا نیز قوتی در شاد طواف و النوری که خطا
 شنیدم از باطن خود و آن این بود که ای عبدالقادر اکنون تجرید حاضر را بگذار و تفرید توحید و تجرید تفرید
 لازم گیر ما ترا از ایات خود عجائب و غرائب ما نیم و دیگر مراد خود را با مراد ما میانم تا در حضرت ما ثابت
 قدم است و در عالم غیر ما متصرف بدین تاشهود تو بود و دام باشد برای نفع خلق بنشین که ما را خاند
 که بواسطه تو بقرب ما خواهند رسید پس آنغورت حبشه من گفت مقوله زن حبشه

گفت ای جوان نمیدانم که کار تو امروز چیست و منزلت تو دیر و زنا چه حد رسد زیرا که برای تو خیمه از
نور زده اند و ملائکه گرد تو گرفته اند و سکان آسمانها وزین با و ایصار اولیا از مقامات خویش در
نظاره تو خیمه باز مانده بعد هر از آرزو و مثل آنچه بتو داده اند گردن امید در از کرده اند آنحضرت فرمود
بعد از این آنوقت غائب شد که دیگر بار او را ندیدم ذکر مناقب الصديق عارف ربانی
محرم را از سبحانی کاشف سر محمدانی سید السادات منبع السعادات است
شیخ المشایخ سید عبد اللہ جوینی رحمه اللہ علیہ صاحب مکاشفه گوید حضرت ایشان ^{الکشف}
الغریب بودند و صاحب اخبار صحیح آنچه از عالم غیب میفرمودند بعینه همان بظهور آمد و از جمله فضل ایشان
آنکه اکثر مردم در کیوقت اکثر جا دیده اند و هم در خانقاه خودشسته یافتند بارها حواری عادات از وی
سرمیزد و از کمالات وی یکی آنست که پیش از شش سال از ظهور آنحضرت در عالم شهادت وی خبر داد
چنانکه در مخازن قادریه و بهجت الاسرار بر دایت میجوئی آید که ابوالیوب یعقوب بهمانی در بهمان گفته
که شنیدم پیر شیخ عبد اللہ جوینی در سنه اربع و ستم و البقیه میگوید یعنی در شان سیدنا
عوث الاعظم رضی اللہ عنہ میفرمود قول اشهادت اذہ سیولل باصل اجمع مولود
لہ منظر عظیم بالکرامات و قبول قائم عند اللہ و عند الکافه و يقول قل
هذه علی رقبته کل ولی اللہ تلک تلک ریح الاولیاء فی وقتہ تحت قلہ
ذلک الذی لیثرب به منافقہ و ینتفع به من راہ یعنی شیخ عبد اللہ جوینی در
سال چهارصد و شصت و چهار هجری گفت که شاهد کردم بدرستی که شان اینست که غریب زاده میشود
زمین خیمه کودکی که مراد را ظهور عظیم است بکرامات و مراد را قبولیت تمام است نزدیک خداست و از حق
و گوید که پای من اینست برگردن هر ولی خداست ثابت است و درمی آیند در وقت گفتن قدمی
اولیا در زیر دپای مولود و آنکه مشرف شود بدان زمان شود و منند شود بدان و کسیک دید
آن را منتفع گردد هر دو را میگویند این غایت معلوم میشود که اولیا را اولین و آتین
قبول کردند قدم آنحضرت را بر گردنهای خود و مندرج صیغه مضارع بمعنی آنحضرت

و لام که در **الاولیاء** است یا برای عهد خارجی است یا برای عهد ذهنی یا برای استغراق است
 اینجا برای عهد خارجی نخواهد شد زیرا که الف لام عهد خارجی دلالت کند بر فرد معین مدخول خود و معهود
 صریحا بیکره مذکور باشد چون کما ارسلنا الی فرعون رسولا فاعصی فوعون الرسول یعنی
 چنانکه فرستادیم بطرف فرعون رسول را پس بیفربانی کرد و فرعون آن رسول را یعنی مهتر موسی علیه السلام
 پس درین آیت ذکر رسول اول بیکره شد بعد از بلام تعریف عهد خارجی ذکر شد که شرط لام که برای عهد
 خارجی است آنکه معهود بیکره مذکور باشد پس مراد از رسول همان رسول است که در اصل ذکر شده اما در کلام
 شیخ عبد الله جوینی انجمن نیست که ذکر الاولیا اول بیکره شده بعد از بلام تعریف ذکر شده و دیگر لام الاولیا
 برای عهد ذهنی هم نخواهد شد زیرا که الف لام عهد ذهنی آنکه دلالت بر فرد غیر معین مدخول خود کند
 و شرط الف لام عهد ذهنی آنست که معهود ضمنا مذکور باشد نه صریحا چون دخلت السوق یعنی
 در آدم من آنچه را که را مثال دیگر چنانکه او تعالی فرماید فلما وضعتها قالت رب انی وضعتها
 انسی واللله اعلم بما وضعت و لیس الذکر کما الا نشی التفسیر آنکه او تعالی فرماید پس آن
 مشکام که بنها و بار خود در آن زن یعنی زن عمران که حنه نام داشت او را در مریم بود یعنی چون حنه در
 حل کرد و گفت بر سبیل اعتداری پروردگار من بدرستی که بنها و ده ام آن بار را فرزند داده و خدا شاکه و انما تر
 است با آنچه که بار بنها و ده ام گفت که نیست فرزند زکر من طلب آن کرده بودم برای خدمت کلیسا
 با سحر فرزند داده که بن و داده حاصل قصه آنست چون زن عمران گفت در دیکه حامله شد ای پروردگار
 من بدرستی که نذر کردم برای تو آنچه در شکم منست از او کرده شده از قید تعلقات دنیا تا خاص ترا
 پرستد و خدمت مسجد تو کند گویند در آن زمان خدمت مسجد بیت المقدس را بزرگ میداشتند
 و فرزند آن را برای انکار نذر میکردند بعد از آنکه حنه شوهر او عمران گفت این چه کردی شاید که در
 شکم تو دختر باشد که خدمت مسجد را نشاید بر زبان حنه جاری شد فقبتل یعنی انک انت
 المستمیع العلیم یعنی پس قبول کن خدایا آنچه نذر کردم بدرستی که تو شنوای سخن مرا که در باب نذر
 کرده ام و انما به قصد من درین نذر که جز رضا تو چیزی دیگر نمیست یعنی خادمیت المقدس است

پس اینجا صریحاً معلوم نمیشود مگر از نیت وی معلوم شد که تناسلی پس داشت تا خدمت بیت المقدس
 کند و لفظ العیس الذکر ضمناً در کلام مجید بالا رفته اما در کلام عبد الله جونی ذکر الاله و لیا
 ضمناً اول طارو نیت تا گفته شود که این لام برای عهد ذنبی است پس معلوم شد که این لام که در
 الاولیا و الله است اینجا یعنی در کلام شیخ عبد الله جونی که هست برای استغراق است
 و آن نبود که دلالت کند بر تمام افراد دخول خود چون ان الانسان لفی خسر الا الذین
 آمنوا یعنی بدرستی که همه مردمان و خسارت اند مگر آنکه ایمان آوردند پس این لام برای استغراق
 است که تمام افراد دخول را شامل است و دیگر لام در قول او کما فنجد الملا فکته برای
 استغراق است یعنی این لام همه انسان و فرشتگان او هر دو شامل شد پس بر تقدیراتین
 لام که در الاولیا است اینجا یعنی در کلام عبد الله جونی برای استغراق است پس مراد از الاولیا اینجا
 اولیا و اولین و آخرین اند چنانکه لام در هر دو آیت گذشت بر وجه مذکور فی وقت متعلق
 به تدرج است نه صفت الاولیا و فی دقت تقدیر مضاف ضمیر است ای فی وقت قوله یعنی در وقت
 گفتن او و حذف مضاف در کلام عرب بسیار آمده چنانکه در کلام مجید واقع است و معلوم است
 اسی اهل القیریه پس تقدیر کلام عبد الله جونی بر وجه لام استغراق و بر حذف مضاف که لفظ قوله نیست
 اسی تا دخل فی وقت قوله رضی الله عنه قدمی هان علی رقبته کل و لای الله
 تحت قدمیه جمیع الاولیا و اولین و الاخرین و مراد شیخ عبد الله همین است
 قول دی قبول تمام است نزد کافران و برای عند الکافه اقوال اولیا و ماضیه و حالیه و مستقبلیه
 برین شاهد است و هم صاحب محاند گوید اگر بعضی بجهل عالمانه گویند که فی وقت صفات الاولیا
 است جواب باید گفت برین وجه اجمال ضدین لازم آید و آن محال است یعنی لام که در الاولیا
 است یقیناً برای استغراق است و او دلالت بر عمومیت اولیا میکند فی دقت اگر صفت
 واقع شود خصوصیت اولیا حاصل آید و این خود در یک کلمه هر دو معنی جایز و رد نیست پس فی
 وقت متعلق تدرج است و هم وی گوید بعد گفتن شیخ عبد الله جونی چون شش سال در گذشت

حضرت ماضی الله عنه در سن مولود در عالم شهادت متولد شدند و ذکر مناقب الصدوق عارف
ربانی واقع اسرار سبکی مطهر خفگی و جلی کاشف راز ازلی ابدی شیخ
بی لوث هادی وقت شیخ غوث رحمتہ الله علیہ در مخاؤون قادریہ و غیرہ آمدہ کہ نام وی
ابو یعقوب بن ایوب است و اورا بعرف شیخ غوث می گفتند و ادوی اکمل و شیخ افضل بود کہ اہل
و خوارق عادات بسیار داشت کہ از حد املایرون است خصوص اورا دستور بود ہر گاہ خواستی از نظر
مردمان پنهان شدہ اگر خواستی خود را نمودار کردی غرض ادعای کامل و عالم دفاصل بودہ کہ فضیلت
علم ظاہر و کمالیت علم باطن او درین حکایت نیکو ظاہر است نقلست از شیخ ابو سعید
بن محمد اتمی الشافعی رحمۃ الله علیہ کہ گفت در ایام شباب بطلب علم در بغداد رفتم و ابن سقا در نزد
رفیق من بود و در علم لطائفیہ تعلیم و زیارت صاحبان میکردیم در آن ایام در بغداد مردی
بود کہ اورا بعرف شیخ غوث می گفتند کسی از ادعای و خوارق او با چہیری گفت پس من و ابن سقا و
شیخ عبد القادر کہ او ہم در آن ذریعہ بود قصد زیارت او کردیم اما در آن حال کہ ما در میان اہل تقیم
ابن سقا گفت من امروز از مسئلہ خواہم پرسید کہ جواب آن ندانم و من گفتم کہ من ہم از وی مسئلہ
بپرسم و بہ بنیم تا چہ فرماید شیخ عبد القادر گفت مواذ الله کہ من از وی سوال کنم من پیش وی فقط بر کتاب
روحیت او خواہم بود الکلام ابو سعید گوید چون ما بر ورا آمدیم اورا در آن مقام نیافتیم بعد ساعتی
چہ می بینیم کہ ہمدان مقام خود شستہ است از غضب بن سقا نظر کرد و گفت دای بر تو ای
ابن سقا کہ از من بخوای مسئلہ بپرسی کہ جواب آن ندانم سوال تو این وجواب آن این بود و گفت
ہر آئینہ آتش کفر می بینم کہ در تو شعلہ میزند پس نظر سوی من کرد و گفت ای بندہ خدا تو بخوای کہ
پرسی و فقط باشی تا من در آن چہ گویم سوال تو چنین وجواب آن چنان بود و گفت بسبب سدی
ادب تو تو در دنیا و حب آن تا نزد کوش عرق خواهی شد بعد از آن ای عزیز چنین
ولی اکمل عارف افضل نظر بشیخ عبد القادر جمیلی رضی الله عنه کرد و او را نزدیک خود طلبید
و تعظیم و تکریم وی داشت و گفت ای عبد القادر ہر آئینہ تحقیق ماضی گری تو خوشنود گردانید

توازینک ادب خود خداست و رسول اورا که با من نگاهداشتی و گفت کافی ادا کن ببغداد
 قل صعدت علی الکسبی متکلیماً علی الملأ و قلت قل می هده علی قیسته
 کل ولی الله و کافی اری الاولیاء فی وقتک قل حنوا سرا قانهم اجلک
 شمع غاب عنا فله نزه بعد یعنی راوی مذکور گوید شیخ گفت چنانستی که من می بینم که تو در بغداد
 بر منبر برآمدی و بر ملا می گوی که پایی من اینست که برگردن هر ولی خدا تعالی ثابت است چنانستی
 که می بینم جمیع اولیاء خداست و را که از برای تعظیم و اجلال تو کرده های فرو کنند در وقت گفتن تو قول
 قدمی الی آخره پس در حال غائب شدن از ما که هرگز ندیدیم او را بعد این واقع ابو سعید گوید در عصر شب
 شیخ عبد القادر بالا منبر برآمد قدمی الی آخره گفت بد بزرگی او خاص و عام اجماع کردند و امانت قرب
 در روی ظهور یافت اما این سقا مشغول شد بعلم کلام تا آنکه پیشتر علما از زمان فایق شده و مشهور گشت بقطع
 مناظره در جمیع علوم و بود او خداوند زبان فصیح که تقریر طبع داشت خلیفه یعنی امیر بغداد او را بر سر
 بر ملک روم فرستاد و ملک روم چون دید که او در فنون است و فصاحتی عجیب دارد و قیاسیان یعنی
 محلمان ترسیان و علماء انصاری را جمع آورد و تا ایشان با او مناظره کنند این سقا ایشان را در بحث بدلیل
 دارد و سیر این قاطعه عاجز گردانید نزد دکت ملک روم او را جای و مقرر شد تا آنکه نظر او بر دختر ملک روم
 افتاد و مبتلا شد و از او درخواست کرد ملک روم گفت من او را دختر ندیم مگر نظری شود او در حال اجابت
 کرد و آن دختر خواست و کلام غوث را یاد آورد و یقین دانست که این همه بسبب شومیت آن بیگانه
 بود که بطهور آمد و ابو سعید عبد الله گوید که من در دمشق در آمدم سلطان نورالدین شهید مرا خدمت احضار
 کرد و ولایت اوقات داد و دنیا بسیار بر من روی آورد راست شد قول آن غوث آنچه من گفته بود
 صاحب مخا ذن گوید بعضی طالب علم کج فهم علی الفور بی ملاحظه عور میگویند که مراد از کل ولی الله
 اولیاء زمانه آنحضرت اند که این ولی غوث در حق خود الاولیاء فی وقتک گفت یعنی جابر
 و مجرور را صفت الاولیاء می گویند و معنی چنان کنند آن اولیاء که در وقت آنحضرت بودند و ختمش
 داده اند گردنهای خود را جوایشش اند که درین وجه اجماع صدیق و یک کلمه لازم می آید و بیان جماع

نقیضین بالا بقلم رفته و معنی کلام غوث چنین است که فی وقتک صفت الاولیاء نیست بلکه
 متعلق قل جنوا است و لام که در الاولیاء برای استغراق نه برای عهد نهی و خارجی پس بیوجه
 ترکیب مقصود کلام شیخ غوث نیست کانی ادی جمیع الاولیاء من تقدم و تا آخر قل
 سابقا بهم فی وقتک یعنی گویا که می پنجم همه اولیاء اول و آخر را که تحقیق ختم دادند گروهی در ادب وقت
 تو برای قدم تو یعنی در وقت گفتن قول قدم تو فائده لام استغراق همین است که دلالت کند بر تمام افراد
 مدخول خود و اگر مراد غوث چنین بودی هر آینه گفتی کانی اسما و لیلای وقتک یعنی دیدم اولیاء وقت
 را چون **فی** را اظهار کرد معلوم شد که مراد وی همانست که گفته شد اگر کسی گوید که فی وقتک متعلق
 قد جنوا است پس چرا مقدم کرد باید گفت که در تقدیم وی فائده صحت است یعنی همه اولیاء در هم چون
 وقت گفتن تو ختم دادند رقاب خود را نه آنکه در اوقات خود مدهند و دیگر در باب جواب ولی متاخر
 سابق نوشته شد همه حسن و انجامی سنو و این حکایت در مکتوبات واقع است و مقدمه ذکر مناقب
انصدق عالم العلماء فاضل الفضلاء مدرس علم الیقین حقا الشیخ محمدر
المعروف بالسقا رحمة الله علیه را و فی کتاب گوید شیخ محمدر المعروف بالسقا غیر این سقا است
 که سابق در ذکر شیخ غوث گذشت و وی از عرفا کابین و عالم متبحر بود که جمیع علوم دینی از برداشت
 و یکی از کمالات وی آنست که وی مصاحب جناب غوث الثقلین رضی الله عنه بود و در مخازن قادریتی
 که وی خود گوید من مصاحبت کردم پیرا یعنی جناب شیخ عبده القادر را خدمت کردم او را پیوسته و حاضر
 شدم مجلسی را که در آنوقت گفت شیخ الثقلین رضی الله عنه قدمی هذه علی رقبته کل ولی الله
 و شنیدم من آنرا از لفظ مهارک آن رضی الله عنه و در آن وقت سن من اکثر از اربعست سال بود و یوم
 علی بن الیهی را که تحقیق سوار شد سوی آنحضرت بالای کسی و گرفت مقدس را و نهاد آنرا بر گردن خود
 پس بر کمر مردمان افتند مرا و در آن فعل چیزی گفت و رایتیم ما را بیت لوضعوا کل منکم
 قدم الشیخ عبده القادر رضی الله عنه علی عنقه یعنی شیخ علی بن الیهی گفت که
 ببینید شما چیزی را که من نمی بینم آنرا بر آینه نهادم بر کمری از شما قدم آن شیخ عبده القادر رضی الله عنه را بر

گردن خود ذکر مناقب الصدق ذوالفضل و التقوی علم العلماء الشریع
 شیخ ابو محمد علی بن ادریس رحمه الله علیه راوی تحقیق گوید حضرت شیخ کرامات
 بسیار بود و خوارق عادات بیشمار و وی مجیب الدعوات و کثیر الخلق بوده که اکثر خرج خلق الله بطلب
 ایشان از آنجانب بر می آمد و همیشه قیام لیل و صوم دوام میداشت و یکی از کمالات ایشان آن بود
 که او بهتر نظر کرد طالب حق تمسید روزی بفاسقی نظر افتاد و فی الحال از مناهی باز آمد غرض بزرگی راسته
 پیراسته بود صاحب پیغمبر الاسرار با صدیق بطور سندی محشین می آرد که وی در مجلس حضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه بوقت گفتن قول قدمی الی آخره حاضر بود چنانکه می گوید
 كنت جالسا فی مجلس الشیخ عبد القادر لما قال ذلك و انما شاب صعب
 شیخنا الشیخ علی بن الهیثم الیه فوق الكرسي و وضع قدمه علی عنقه و دخل
 تحت ذیلہ قال هذا المقصود شیخ ابو محمد علی بن ادریس گوید که در مجلس شیخ عبد القادر
 عنه نشسته بودم هرگاه گفت آنحضرت آن قول را و من در آنوقت جوان بودم و سوار شد شیخ علی
 بن الهیثم سوی آنحضرت بالا و کرسی نهاد پایش را بر گردن خود و درآمد در زیر پایش گفت آنحضرت
 ما این اتم است یعنی این مرد تحت ترسقا و است و ذکر مناقب الصدق قدوة و اخرا
 من زبدة الرجال صدق فخر الزهاد و عمدة الافراد خیر الصالحین شیخ صالح
 معمر ابو الحسن رحمه الله علیه نام ایشان علی بن بقا بن صالح بن نضر بن یوسف الکردی است
 راوی الوثوق گوید وی از جمله افراد کامل بود که در زهد و ریاضت نظیر نداشت اکثر اوقات صوم و
 می کرد که افطارش جز یک خربانه و اکثر اوقات از اخای یعنی پیش و قرع جز بیداد آنچه او می فرمود
 بعینه همان بظهور آمد و در صلاح و تقوی اوقات خود بسر می برد و آنی کمال آوازه است که در امور دینی
 گاهی بکسب رجوع نکرده اگر چه عالم معتقد ایشان بودند غرض فرد و مکتبی زمانه بوده و مناجات الاله
 با صدیق بطور سندی محشین می آرد که وی در وقت گفتن سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه قدمی الی آخره در مجلس شریف بود چنانکه میگوید کان عمری یوم قال سیدنا شیخ

عبد القادر رضی الله عنه قدمی هذه علی ما قبله کل ولی الله یزید علی
 ثلثین سنة وحضرت مجلسه یومئذ وسمعتہ یقولها ورایت الشیخ علی بن
 الهیثمی قد وضع قد مد علی عنقه فوق الکرسی وحناکل من حضر مجلسه عنانهم
 وحبسہ قبل ذلک سبع سنة یعنی بود عمر من در آن روز گفتن شیخ عبد القادر که ای من
 که برگردن هر ولی خدا تعلق ثابت است زیاده از بیست سال که حاضر شدیم مجلس آنرا در آن روز شنیدیم
 من آنرا که میگفت قدمی الی آخره و دیدم شیخ علی بن الهیثمی را در آن حال که تحقیق نهادندش را برگردان
 خود بالا کرسی و خم داد کسی که حاضر بود گردنهای خود را و دیگر شیخ صلح گوید خدمت کردم من آنرا پیش از
 هفت سال یعنی پیشتر از گفتن آنحضرت هفت سال در خدمت بودم و ذکر مناقب الصدق
 عالم ابدی عارف ازلی قدوة العلماء زبدة العرفاء اکاشفت خفی محرم اسرار
 جمالی کرد وقت مجرب و بحق شیخ جبلی رحمة الله علیه را وی صادق گوید وی یکی از متوفان
 وقت و من رویان حق بود که شصت سال خود را از خلق پنهان داشت یعنی بر کوه لبنان اوقات خود را
 برد که کسی او را نمی شناخت و بسبب راز شدن اتفاقا وی بران کوه او را شیخ جبلی لقب کردند از جمیع
 انسانی مصروف بود و درین مدت مذکوره کسی او را اکل و شکار ندید و درین جاد و قیاس است اکل و شکار
 مذاشت یا ماکولات این جهان نبود تا دیده شود و غرض از آن شیخ فریاد زمانه و وحید عصر بود صاحب
 بجهت الاسرار با سند صحیح بطور سند محدثین می آید و میگوید که شیخ ابو القاسم بطایچی گوید در سال پنجصد و شصت
 یک هجری در آدم من سوی کوه لبنان در سال پنجصد و هشتاد و نه هجری تا ملاقات کنم در وی من
 صاحبان را بود در آن وقت در آن کوه انجاءه صاحبان از اصفهان مروی که گفته میشد مرا و
 شیخ جبلی پس آدم من آن را یعنی آن شیخ جبلی را پس شصتم من سوی وی و گفتم ای بهتر من چند سال
 سر ترا اینجا گفت شصت و سال شده اند مرا اینجا گفتم کدام گذشتت تو از عجائب گفت بودم من اینجا
 سال پنجصد و پنجاه و یک هجری پس دیدم من از ارباب اهل راه و شیب ما نمانی که صبح میشوند بعضی ایشان
 سوی بعضی می پرند و در هوا بطرف عراق بغداد جماعت بعد جماعت دیگر پس گفتم میباری را که بود

از ایشان سوئی کجا میرود شما گفت امر کرد ما را مهتر خضر علیه السلام اینکه بیایم با بغداد را پس من
 بشویم با پیش قطب عالم گفتم کیست قطب عالم گفت آن قطب عالم سیدنا شیخ عبدالقادر جیلانی
 رضی الله عنه شیخ جیلانی گوید پس قطب اذن کرد من در سیر کردن همراه او فقال لغیر فطرنا فی الهوا
 فلم یکن الا سیرا حتی اتینا البغداد فاذا هم بین یدیه صفوا واکابرهم یقولون
 له یا سیدنا و هو یا مرهم فیتبک سرون لا مثاله ثم امرهم بالانصراف
 فرجعوا من بین یدیه القهقری حتی استقلوا فی الحواسیر من و انما مع صا
 فلما رجعنا الی الجبل قلت له ما رایت کاللیلۃ فی ادبکم بین یدیه سیرا
 فی حکم الی امثال امره فقال لی یا اخی فکیف لا و هو الذی قال قد می هدایت
 علی ساقبتہ کل ولی الله تعا و قد امرنا بطاعته یعنی گفت آری بیا همراه من پس سیر
 کردیم ما و بهر و از پس خود سیر کردیم تا آمدیم بغداد را پس نگاه ایشان یعنی اقطاب اولیا
 پیش سیدنا شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه صفیانه اند و اکابر اولیا میگویند مران سید القادر
 را ای مهتر ما در انحال که آنحضرت می فرماید ایشان را کاری امری پس شتابی میکردند آنها برای اعانت
 او و فرمان برداری کردن باز او امر کرد ایشان را بباگشتن سوی جایگاه خود و پس گشتند از پیش
 وی رضی الله عنه پس پای پس پای منتقل شدند در هوا و انحال که سیر کنند مانند من همراه یار من
 سیر کردیم بهر و از پس هرگاه رجوع شدیم سوی جبل مذکور گفتم من مرا بخود را ندیدم من گاهی هیچ
 چیز را همچو امشب در ادب دار شدن شما پیش شیخ عبدالقادر جیلانی و در شتابی کردن شما سوی امثال
 امر وی پس گفت یار من مرا ای برادر من پس چگونه منقاد و مطیع او نشویم در انحال که شیخ عبدالقادر گفت
 است که پای من اینست که برگردن هر ولی خدا استقامت است و تحقیق ما و شدیم با طاعت آنرا
 و رحمت داشتن آنرا رضی الله عنه صاحب محازق دریه گوید ازین کلام معلوم می شود که هر ولی که سیر
 بود هر وقت در خدمت آنحضرت از هر طرف از شرق و از غرب و از غم و از تمام افاق عالم
 می آمدند و اطاعت می کردند چنانکه شیخ جیلانی را از یار او مشاهده افتاد اللهم اجعلنا منهم بمنه

ذکر مناقب الصدق اربع العرفاء الکاملین و مرجع تشکین و تذکیر
 یارب الشریقین که ناحیه در دفتر علم الهی مرقوم است. رحمة الله تعالی علیهم اجمعین
 تحقیق فرماید ایشان هر چهار مردان کوه قاف بودند اولی التعریف ایشان آنست که اگر خوا
 تام زمین و آنچه در دست در یک مشت خود قبض کنند متواتر و همیشه در سیر ملکوت باشند و حقیقت
 ایشان عین جبروت است و کوه قاف عبارت از نهایت دنیا است و آن جبل برجهست که
 سنبلش بزرگ می افتد تا بر آن فلک را نیکون می نامند و گردنه در حقیقت آسمان مانند آئینه
 و شفاف است و این چهار کس یکی از او تادان آنجا بودند صاحب بجه الاسرار و صاحب سند محمدین
 می آزند و میگوید که شیخ ابو محمد عبد الله بن عثمان شیخ ابو محمد ابراهیم گفتند که شنیدیم بابی محمد بطحی را
 رحمة الله علیه که میگفت در آمد من بر پیر یاسین غوث الاعظم رضی الله عنه
 روزی در خانه آن پس باقم من نزدیک وی چهار کسان که ندیدم ایشان پیش از این مجلس پس
 ایستاده شدم در جاده خود پس هرگاه ایستادند این چهار مردان از نزدیک آنحضرت پس آنحضرت
 مرا گفت ای ابی محمد لاحق شو ایشان را یعنی ملاقات کن با ایشان و دعا طلب کن از ایشان بگو
 خود ابی محمد بطحی گوید پس ملاقات کردم من ایشان در میدان مدینه آنحضرت رضی الله عنه و من
 خاتمه مبارک پیش از میروم شدن ایشان از در خاتمه و طلب کردم من ایشان دعا فقال
 لی احدهم لك البشارة انت خادم جبل سبرکت یحیی الله تعالی الامم
 و سهلها و جبلها و برها و بجرها و بد عوقله و رحم الخلق و نحن سائر
 الا و لیاء فی خطوة افاسه و تحت قدمه و فی دایرة اموره ثم خرجوا
 من باب المدیسة فلم اردهم فرجعت الی السیة فالشیخ عبد الله
 سحبا فقال لی قبل ان اخبره بشیء لا تلم احد ابما قال لك حتی انا
 حتی قلت یاسین من هو لا قال رؤساء رجال من جبل قاف
 و هم الان فی مواضعهم من جبل قاف پس گفت یکی از ایشان بشارت باد

مرتر که تو خادم مردی هستی که سیرکت او نگاه میدار و خداستگان زمین را و نرم آن زمین را و کوه آن را
و خشکی آن را و دریا آن را و بسبب دعا و وی مرحوم شود خلق یعنی نیکان خلق را و گنهگار آن خلق را
و ما همه اولیا و در قدم و همای او ایم و ما همه اولیا و در زیر سایه قدم او هستیم و در و اثره فرمان برداری
اومی باشیم ابو محمد طایفی گوید پس بیرون آمدند از و در سه پس بیستم من ایشان را پس باز گشتم
سید ما شیخ عبد القادر رضی الله عنه در آن حال که عجب ناک بودم پس گفت مرا شیخ عبد القادر از آنکه
خبر کنم من آنرا از چیزی که آگاه کن هیچ کی را بچیزی که گفتند ایشان مرتر تا آنکه من زنده ام پس
گفتم ای بهتر من ایشان کیانند فرمود ای ابو محمد ایشان بهتران مردان کوه قاف اند و ایشان
در حال در جایهای خود اند از کوه قاف صاحب نمازین قاف دریه گوید ازین کلام معلوم میشود که اولیا
اولین و آخرین گردنهای خود در زیر قدمش نهاده اند چه که رؤسا و اولیا کوه قاف در احوال خود
مساوق اند و قتی که سائر اولیا تحت قدمه گفتند پس هیچ شایبه شک مانند سحمان الله مجتهد
بلند است که هیچ قطب را و هیچ ولی را این نوع نشده و چشم نخواهد شد و اگر مناقب الصمد
امام الطائفة سید القوم کثیر الروایه و صاحب دقه سرایار و روح لطیفه منزه از اوها
کسیفه المعروف شیخ خلیفه رحمة الله علیه صاحب خلاصه المفخرة و اوصاف جمیده ایشان
و خوارق زکیه ایشان بدلائل مبتنی و براین مبینه و کتاب خود روشن و میرین ساخته چنانکه بیشتر
بقیامی مولف این اوراق هم قلم آورده بنا بر تکرار اعاده بران نکرده روایت ثانی در مدح حضرت
عوث الصمد الی میسک ربانی قدسنا الله تعالی علیه السامی پس رسیده با ملا می آر و آن انبیت
سید علی شطنوقی و بهجت الاسرار با سنا و صحیح یلمر رسند محمد بن می آر و میگوید شیخ نجی بن برکه بن
محمود بن عیسی گوید حاضر آدم من مجلس شیخ عبد القادر رضی الله عنه که بجاعت مشیخ عراق
پرو بود و بودم من بجانب شیخ خلیفه که گفت شیخ عبد القادر قول قدمی اسے آخره یعنی قدم آ
که برگردن هر ولی خدا است و طاعة الشیخ خلیفه را همه و سمعت
بقول لا عتوان قالها القطب وقتله من گون کرد شیخ خلیفه سر خود را و شنیدم من او را

که میگفت نیست مغروریت اگر چه گفته است آن را قطب در وقت خود صاحب مخاذن گوید از
 کلام این ولی اکمل خبری معلوم شد که اکثر جهال بر آن چیز اند بنا بر آن این بی برای رفع آن میگفت
 لا عز یغنی مردم نادان میدانستند که درین فعل خود غمهای و غم در است چنین نیست بلکه هرگاه گفت
 شیخ عبد القادر این مقوله را بیچ هستی و انانیت بشری مانده بود بر حکم فرمان خداست گفته است
 و مراد منی وقت آنست که ضمیر منی وقت نماید قول قدیمی الی آخره است نه حماید سوی آنحضرت رضی الله
 است پس بر بنو به همه اولیا اول و آخر در وقت گفتن قول قدم تحت قدم در آمدند در اوقات
 خود بود منی آیند و ذکر مناقب الصّدق ذوالفضایل و المکارم کریم ششم
 عظیم الهمم الهمم ضایم واللیل قایم شریف القوم الشیخ ابی محمد قاسم بن محمد بن عبد الله
 حضرت اشکیان از سالار با شمیم بودند و تصرفات عالی داشتند هیچگاه از جاده شریعت و قول
 قدم بیرون نهاده اند که عسر دنیا را بسر آخرت نداشتند روزی با صاحب فخر و دنیا یاران در
 مشکل است او بی پایه او آنست که در عسر و سختی که لازمه فقر بود ویشی براحت کوشی نیست نهنگ
 نه نالی اگر چه از حد گذرد و چیزی بیست و یکم فی الحال ایشان کنی تا فردا گناهای که نقص توکل است او را بسیار
 کلمات و کرامات است روزی یاران نشسته بود بر چه چیزی خوشتر شیخ همه را بهمان جا بمقتضی
 که استعجاب حاضران دید غرض فرد وقت بود آنچه در اوصاف او گفته اند قطره ایست از بحار و دریا
 از انبار صاحب حق الاسرار با ستا و صبح بطور محدثین می آمد و میگویند که شیخ ابو العباس احمد بن مطیع گوید
 که شنیدم من شیخ ابی محمد قاسم بن عبد الله بن رضی که در شان سیدنا عیسی بن مریم
 رضی الله عنه میگفت لما امر الشیخ عبد القادر ان یقول قد می هن ه علی قبه
 کل ولی الله لعالی هایت الاولیاء فی المشرق والمغرب واضعین سراجهم
 تواضعا لا سرجا بارض العجم فانه لا یفعل فتواصری عنه حاله یعنی هرگاه
 ماورش شیخ عبد القادر حبیلانی رضی الله عنه اینکه بگوید که بایستی من نیست که برگردن سر و قد
 ثابت است و یم من اولیا و را که در شرق و غرب بودند که نهاده کنند گانه سرای خود را

جهت تواضع کردن مگر یک مرد کردن خود را فرو نکرده پس سلب گردید حال او اندر او را می گوید
 ذکر آن ولی خدا بیشتر کرده آید و ذکر مناقب الصدق شیخ الشیوخ کاشف اسرار
 غیب المتصرف باجوارخ والقلوب قطب المعاصر شیخ عبدالقادر بن
 شیخ حسن بغدادی رحمه الله علیه صاحب مخازن قادریه گوید این شیخ عبدالقادر ولی کامل
 است و او غیر سید است و تولد او در بغداد است و وی از اعیان آنجا بود که شهرت شیخ وی
 با کثافت و اطراف خیر الیها و بغداد رسیده بود پیش از نزول حضرت رضی الله عنه و وقتیکه آنحضرت قدم فرود
 به بغداد فرمودند شهرت همه شناختن بغداد مخفی گشت خصوصاً تنهارین شیخ عبدالقادر بن شیخ حسن
 بغدادی با کلیه رفت مردمان جاہل که مطالعه بکتاب دارند می پندارند که سید شیخ عبدالقادر حبلی که در همه
 عالم مشهورتر اند همان شیخ عبدالقادر پسر شیخ حسن که بعدم سیادت مشهور شده بود این بنام آن کاتب
 به تحقیق معلوم شد که این شیخ عبدالقادر بن حسن بغدادی سید نیست اما ولی کامل است در جماعه اولیاء
 به مجلسی که حضرت عیون الاعظم رضی الله عنه قول فرمود می آید آخره فرمودند حاضر بود و
 حال کردن خود را زکریا و سر فرود آورد و گفت انا ایضاً من زمرة الواضحين یعنی من هم
 یکی از جمله کردن نهادگانم را می گوید چون آنحضرت را بنا بر تعظیم تمام شیخ عبدالقادر گفتند وی به سبب
 شیخ بوده لهذا شیخ عبدالقادر نامزد بود این معنی را بفهمیده مردم نادان آن حضرت را شیخ میگویند
 بسا اهل معان و رنی قوله و ما خود بجهلة ذکر مناقب الصدق فخر ارباب
 عدلی کاشف علم لدنی واقف اسرار سلونی مکی اسکندی فرود وقت شیخ
 لولوی الارمنی رحمه الله علیه صاحب مخازن قادریه گوید وی از مقیمان که دیکسی قطب وقت
 بود مخاطب بعلی الانفاس سید علی شطنوقی و بهجت الاسرار با سناد صحیح بطور محدثین می آرد چون حضرت
 عیون الاعظم رضی الله عنه این قول را بر حکم فرمان الهی فرمود آن قول را سید
 سیزده اقطاب و او تاد قبول کردند که در آنوقت بودند که سیرای ایشان در جمیع آفاق زمین است
 و هو هنهم یعنی وی از آن سید و سیزده است قول الله هو لاء فی ذلك الوقت

با سحر مین الشریفین سبعة عشر رجلا وبالمغرب سبعة وعشرون
 وباليمن ثلثة وعشرون وبالحبشة احد عشر رجلا وفي السداج
 سبعة رجال وبالواد السرا ندیب سبعة رجال وبجبل قاف اربعة رجال
 رجلا وانا من سبعة عشرة الاکبیر شیخ لولوی الارمني گوید آنها که در آن وقت بودند
 از ایشان در حرم مکہ و مدینه بودند و آن هفت مرد بودند و در مغرب بستان و هفت مرد و در یمن بستان
 مرد و در حبش بستان و یک مرد و در سد سکندری که جدا بود هفت مرد و در جبل کوه قاف چهار
 چهار مژمین از هفده مرد و اول ام راوی گوید جمله این عدد مذکور که اولیا و اوتاد و اقطاب باشند
 در آن وقت حاضر بودند و پیش از آن قبول کردند رحمة الله تعالی علیهم و ذکر مناقب نصیب
 عارف محبوب و شایسته بود قدوة العرفا مظهر ایت الاله عاشق حقانی شیخ
 الوالثنا محمود حبیلانی - رحمة الله تعالی علیه در حدیقه لکاشفه آمده که حضرت ایشان مقرب بارگاه
 سبحان و کاشف راز نهان و جوان مرد میدان طریقت و حقیقت و معرفت بود و با وجود فقر و بیست
 جامه شریعت بر پا داشت و همیشه بصوم و صلوات اوقات بسر می برد و بجهت الاسرار بنام و صیغ بطور
 سند محدثین می آورد و میگوید که شیخ ابوالثنا محمود حبیلانی المعروف بقیة السلف می گفت کانت
 تحية الاولياء والابرار والاولاد والسيّد فالشيخ عبد القادر رضي الله
 حين يحضرون عنده بعد ان قال الشيخ عبد القادر قل می هذه علی ر
 كل ولي الله تعا ان يقولون السلام عليك يا ملك الزمان ويا
 امام المكان ويا قائما بامر الله ويا وارث الكتاب ويا نائب رسول الله
 ويا من السماء والارض في يديه واهل وقته عائلة به ويا من ينزل
 المحطر بل عوته ويد الشريعة بامر بكتة يعني در شان حضرت غوث الاعظم
 رضي الله عنه می فرماید که بود سلام و تحیت کردن اولیا و ابدال و اوتاد و مریدان شیخ عبد القادر
 حبیلانی رضي الله عنه را در هنگامیکه می فرمود می شنیدند نزدیک او بعد گفتن شیخ عبد القادر قل می

بنده اے آخره بدین نعره که میگفتند السلام علیک یا مملک الزمان یعنی تجلی
 اسم سلام بر تو باد ای بادشاه جمیع زمانه و یا امام المکان یعنی ای پیشوای همه مکانه صاحب
 خجاستان قاوریه گوید الهت لام در الزمان برای استغراق است چنانکه لام در المکان برای
 استغراق بود اگر گویند که لام در الزمان برای عهد دینی است مراد آن زنا حضرت ما است یعنی
 ای بادشاه زمانه خود بادشاه هر زمانه چو آب باید گفت مسلم داریم مدعا شمارا امام که در
 المکان است برای عهد دینی نیست زیرا که مراد آن مکان همه عالمه مراد آن خانقاه مبارک است
 اگر مراد آن خانقاه است پس در کلام اولیا مع نیست همچنان لام که در الزمان است برای استغراق
 است و اگر نه در کلام اولیاء تفکیک لازم آید و این خود روا نیست پس معنی کلام اولیا را نیست
 ای بادشاه همه زمانه و ای پیشوای همه مکانه و یا قائما بامر الله یعنی ای السیادنده بامر
 خداست و یا وارث کتاب الله یعنی انبیاء و اوصیاء و ائمه و یا من السماء و یا من الارض
 فی دله یعنی ای کسیکه آسمانه و زمین در دست اوست و یا من نازل المطر بل عوده
 یعنی ای کسیکه فرو می آید باران بسبب دعوت او ویدر الضرع بابر کتله یعنی ای
 کسیکه در دره میشود زراعت و روان شود شیر از لپتان گاو و غیره از برکت او و فی الدنیه
 ذکر مناقب الصدق عالم الیه و البحر جامع الجبر و القدر کاشف
 مقتدر الشیخ المظفر بن مبارک المعروف بجبر اوده رحمه الله علیه صاحب لایحه
 گوید وی یکی از محبوبان حق بود و بظاهرم خوشنوی و خوب روی بود یعنی جمالت با کمال و ظاهر که او را
 میدید شیفته جمال او میشد و از کمال او در اندک فرصت با محبوب حقیقی می پیوست مثل آنکه فرشته
 البعیر تر چنین فردا کمل درین ابیات و رشان سیدتا غوث الاعظم رضی الله عنه بنیان
 انشا کرد و اگر چه پسان در مدتش قاطرست و آن نیست شعرباک الشهور و لحنی و الموت
 یا من بالقاطله تفلوا الیواقیت یعنی تو ما بار مبارک باد گفته میشود و وقتها را ای
 کسیکه بظنهای او کم بهاشده اند یا تو ما قول البارانفت فان لحن فلا عجب

و قبله الاواخرین فی هذه الوقت فعلیک بلازمة خدمته و تعظیم حرمتہ و می گوید من بخود حاضر نشدم
 مگر که خود را در بغداد دیدیم و خضر علیه السلام غائب شد ویراندیدیم تا مدت هفت سال پیش تنج القادر
 در آمد گفت مرحبا بمن جند بده مولاه الیه بالسند الطیبه و جمع له کثیرا
 من الحیض ای عثمان زود باشد که خدا بیعت ترا میرد بدید نام وی عید العتی بن نقطه که مرتبه وی
 بلند تر باشد از بسیاری از اولیا و خدا تعالی بوی مفاخرت کند بر ملا که بعد از ان طایفه بر سرین
 خوشی و خنکی آن بدماغ من رسید و از دماغ بدل ملکوت بر من کشف گشت شینم که عالم و آنچه در
 عالم است تسبیح حق سبحانه تکلم میگویند باختلاف لغات و انواع تقدس نزدیک بود که عقل من
 زایل شود شیخ پاره پنبه در دست داشت بر من و عقل من برقرار ماند بعد از ان مرا چند ماه در خلوت
 نشاند و اتمه که مرا هیچ امر ظاهری و باطنی واقع نشد که پیش از آنکه من بگویم با من بگفت هیچ حال
 و مقام و مشاهده و مکاشفه نسیرم که پیش از آنکه بان برسم مرا گفت و مرا از خبرهای خبر داد که بعد
 اخبار وی همان واقع شد و میان خرق پوشیدن من از وی خرق پوشیدن این نقطه از من پس شیخ
 سال در میان شد و این نقطه چنان بود که فرموده بود صاحب تنگه گوید از دوشیخ سبک شیخ ابو
 عثمان صریفی و و هم ابو السعد احمد بن ابو کر، فی منقولست که در شان سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه می گفتند لا اله الا الله تعالی لا یظهر الوجود من الاولیاء مثل
 الشیخ عبد القادر رضی الله عنه یعنی قسم بوجه انیت او تکلم است که اظهار کرد
 حق سبحانه و نخواهد کرد از اولیا مانند شیخ عبد القادر رضی الله عنه یعنی از غیر صحابه و آنکه گران او متوا
 و متصل بود بعضی بعضی اگر کسی کرامات او را خواستی که بشمارد در یک روز شمار کردن نتوانستی راوی
 مذکور گوید ازین دوشیخ این سخن را دوشیخ دیگر روایت کرده اند که یکی ابو الحسن بغدادی معروف بنجفا
 است دوم ابو محمد عبد الطیف بغدادی معروف بمطرز رحمتہ الله علیهما که هر دو ولی اکمل اند میگویند
 بعضی مشایخ عراق این سخن را استبعاد میکردند ایشان جواب دادند یا غیر ایشان از اهل عالم که اگر
 آن دوشیخ مطلق نمی بودند بزبان ماضی و حال و استقبال هرگز این نوع نمیگفتند و قسم یاد نمی کردند

ذکر مناقب الصدق سال از بهتری و اختیار برتری قدوة الاعمیان
 زبدة الزمان همیل بن عبد الله تستری رحمة الله علیه در فحاشات آمده ایشان
 از طبقه ثانیة است کینت او ابو محمد است از کبریای این قوم و علما را بیطافه است صحبت با فاضل
 محمد بن سوار داشت و هم وی گوید سده سال بودم که شب زنده میداشتم و در نماز کردن غال خود
 می گریستم خال مرا میگفت ای سہل برو و خوابگاه که دل مرا مشغول میداری و هم وی گوید روزی مرا
 هیچ یونیکانی نافرید کار خود را گفتم بنام و یاد کنم گذشت هر شب و چاه خواب خود شب بار بگوی در دل خود
 آنکه زبان تو بگوید الله معی الله فاظری الله شاهدی چند شب آنرا گفتم و ویرا آگاه
 کردم بعد از آن گفت هر شب هفت بار بگوی چند گاه آنرا گفتم در دل خود و ویرا آگاه گردانیدم بعد از آن
 گفت هر شب یازده بگوی چند گاه آنرا گفتم در دل خود از آن حکایت و یا تم چون سالی بگذشت
 گفت یاد دار آنچه ترا آموختم در آن مداومت کن تا بقبر در آئی که آن ترا سود خواهد داشت در دنیا
 و آخرت بعد از چند گاه دیگر مرا گفت من کان الله معہ و ناظره و شاهدہ العیصہ
 یعنی کسیکه حق بجانب او باشد و ناظر و حاضر او باشد و ایا عصیان کند ایاک و المعصیۃ یعنی
 برهنه و در انصیت او متهم آنهمیل پرسیدند که نشان پنجتنی چیست گفت آنست که ترا
 علم دهد و توفیق عمل ندهد و عمل دهد و خلاص ندهد که عمل کنی یا کنی و ویدار صحبت دهد یا نیکان
 و ترا قبول ندهد و هم وی گفته مادامت حیثان الفقر فاننت منافق یعنی ما دام
 که از فقر تیری منافق آری زیرا که فقر ظاهر آید و صیامن و اذیت من الا فیرا علی الله زکیا
 نداری و هم وی گفته در تفسیر این آیه که ان الله یامر بالعدل و الا احسان عمل
 آن بود که انصاف و حق را بگیری و احسان آنکه او را بخواه و توفیق دهد و هم وی گفته فی تفسیر
 قوله تعالی و اجعلنی من لدنک سلطانا ضعیفا لا یطعن عیسا لسانا یا یطعن عیسا
 لا یطعن عن عینک هم وی گفته شیطان از حقش سر بسته بگیرد و هم وی گفته طریقی است که استقامت
 ویرا بگوید اگر در دستانت و اگر در طلب مرا شوقی یافت از وی پرسیدند

از سامان که بکافری نزدیک تر گفت متحن بے صبر گونید وی سالها بواسیر داشت بیارن بکافری
 وی نیک میشدند زیرا که او خلق را شفیع بود و از برای خود با خصوصیت بود گونید سهیل دلایت
 از ان علت یافته بود و بنابر ان وعانه کرد تا از وی به شود گونید در میان مریدان می بانی بود و امر و
 از وی درخواست محاسن کرد و سهیل گفت دست فرد گیر تا چند سخاوی چون دست فرو گرفت
 محاسن نیکو بدستش درآمد صاحب مکاشفه صادقیه گوید وی یکی از کشفات تهاقن بود بار و اح
 اعظم اولیا، ماضیه و استقبالیه ملاقی بوده اکثر احوالات ایشان چنان میگفت که در واقع همچون
 بود در گذشتگان و در آیندگان همچنان بوقوع می آمد وی بسین صادق بود و هر دو واقع
 و وی از زمان حضرت **ما عوث الاعظم** رضی الله عنه هشتاد و هشت سال سن داشت
 بوده که در وقت خود خیر داده که بعد از من مروی از اسادات شریف العلوی در بغداد بوجود آید
 نامش عند الله شیخ عبدالقادر باشد و او فرزند ارجمند رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم است
 اکنون مراجع را درین عالم چنان می بینیم که روزی اهل بغداد او را تقصص کردند نیا فتند بعد از ان که
 جستند دریافتند بر وجه شرط بغداد و دیدند که ما میان دریا فوج فوج گشته نزدیک وی می آمد
 و سلام میدهند و دست و پای ادرامی بوسند و من میدیدم سوی وی و طرف تقبیل ساک تا آنکه
 قریب شد وقت نماز ظهر ناگاه شیخ عبدالقادر را دیدم که بر سجاده سبز مرصع بطلا و نقره که بر ان
 و وسط نوشته بودند بسطرو الا ان اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یخافون امر قوم بود
 و بسطراتی سلام علیکم یا اهل البیت النبوة الله جمیل جمیل منقوش بود و بعد از ان آن
 سجاده بر وجه دراز کشیدند میان آسمان زمین چنانچه تحت مهر سلیمان علیه السلام بر هوا بود پس
 آمدند مردان غیب که در مهابت و وقار شیر صفت بودند و از آنها مروی بود که تقدیم نمودن ایشان
 و در آمدن بتواضع بخشوع و خضوع مقابل سجاده نشست و یاران می از مهابت شیخ صامت و
 بودند کانه هم انجمو الجوام یعنی گویا که ایشان لگام کرده شده بودند از جوام قدرت پس برای
 ساختند نماز را پس شیخ عبدالقادر بایستاد و بامت نماز و ان مردان و مهنر آنها و اهل بغداد و غیر

افتد اگر دند آن الم چون شیخ بکثیر میگفت همه ایشان و حاملان عرش باشی بکثیر میگفتند و گویا
 شیخ تسبیح بخواند همه ملائکه آسمان نیز میگفتند و چون شیخ بتجید میخواند از دهن شیخ نور سبزی برآمد
 که میرسد آن نور بعبان آسمان الواقع و الواقع بعد از ادای نماز برداشت شیخ دست خود را بدعا
 و شنیدم من که میخواند این را اللهم اسئلك بحق جلدی محمل حبیبک و اسئلك بحق
 جلدی محمل خیرتک من خلقتک انک لا تقبض روح مرید و مریدة الا على
 توبته راوی و الا کشف قریب ملائکه را دیدم که میگفتند امین امین و اینتر موفقت
 میکرد و یلم ملائکه پس از عالم اعلی ندا آمد لبشری فانی استجبت لک ایسه بشارت بر تو باد که
 اجابت کردم دعای ترا راوی گوید یکی از ابدالان حق میفرماید که من حضرت شیخ را در بغداد بمیان
 یافتم چنانکه در حکایت پسر آند و اینست که شفا و معاشه دیگران گردید و کرمشاقص الصق
 عمدة المحدثین فخر المفسرین ذات اقدس مقدس قدوة العرفاء
 مستحق زبدة العلماء مدقق بآب شافیه فتح محمدر محدث حجة الله علیه خیر
 ایشان خلف عین العرفاء سیح الاولیاء و شاه علیسی حیندا آمد بودند که جمیع کلمات و السامی علیها و فضلها
 بحضور پیر بزرگوار خود کسب نموده با جازت پدید چهار حج گذارده هر چهار بار بعدینه متوره رفته بودند
 و بعد پیر شریف یک حج هم بجای آوردند عرض در مرتبه پنجم چنان بعدینه آمدند اما ایشان فتح محمد
 بود خطاب بابا شاه فتح محمد محدث از روضه متوره برآمد از آن وقت ایشان الملقب بلقب بابا شاه
 و محدث گردند گویند چون بر رتبه رابع محدث کج بود که پیر ایشان را پیام وصل جسمی با مجبور حقیقی
 سیح الاولیاء در وقت نزاع با ارباب بلند گفت فتح محمد شاه برهان را از الهی که یکی از خلفاء
 کمال ایشان بود در آنوقت بیرون حجره حاضر بود جواب دادند فتح محمد حاضر نیست غلام کتیر بر
 حاضر است در حال شیخ را غشی شد از خود بر وقت بعد چندی بخود آمد باز فرمود فتح محمد بار دیگر
 شما بان ناله عرض رسانید شما فتح محمد بحکم شریفه رفته اند غلام کتیر برهان حاضر است کرت
 بعد از شیخ را توجیه آن موشد و فی در آنکه حاضران بیاس گریه کردند بار سوم شیخ را

شد و گفت فتح محمد شاه برهان التماس نمودند با شاه فتح محمد با جازت آنحضرت در سفر حجاز
 آنچه ارشاد حضور است صدور یابد فرمودند صدق یا رسول الله انصیب یصیب و صدق
 یا ولی الله عرفت لبتی بفسیح الغرامیم یعنی من بنحو استم آنچه بمن داده اند فتح محمد بدیم و
 ارادت الله میخواهد برهان را پس ایشان را پیش طلبیده آنچه گفتنی بود گفتند و آنچه دادنی
 بود دادند اما بوقت گفتن و دادن این کلمه بزبان اندند برهان حق این نعمت فتح محمد بود او
 تقاضای توارزانی فرموده اگر فتح محمد از سفر بیت الله مراجعت کند و طالب حق گردد و بشرط
 شرط این راه بدرجه تمام قیام نماید از و در پنج نداری بعد از آن جام وصال فرستیده بر محبت حق
 پیوستند راوی گوید با شاه فتح محمد محدث از حرمین الشریفین در برها پیور رونق افزا شدند
 بسمع شاه برهان رازا که رسید در حال سواری مرشد همراه گرفته مریدان خلفا استقبال
 ایشان گفتند هرگاه ملاقی شدند آداب مرشدانه از صاحبزاده بجا آورده ایشان ادراک کسب
 نموده خود هم دوش داده اند و درون بلیده آورده از همه بازارها گردانیده در خانقاه میسند
 مرشد نشاند خود دست بسته پیش صاحبزاده استاوند با شاه فتح محدث بعد ادای این مرتب
 بر رازا که گفتند شما آنچه لوازم ارادت بود بعل آورید اکنون التماس من نیست که آنچه نعمتی
 پدر من بشمار رسیده است من بحق اینم از آن سر فراز فرمایند و مرا یکی یکی از آن خود دانند
 رازا که گفتند حضرت بجای مرشد من اند و حالا از حرمین می آیند یقین است آنچه فیوضات
 و برکات تازه درین سفر هم رسیده باشد این پیر غلام پدر را خواهند داد و این چنین
 است که ارشاد میفرمایند محمد فتح گفتند یا شیخ چنین نفرمایند من امید دارم حق -
 آمده ام و دیگر شنیدم که حضرت مسیح نانی نیز در حق من حواله بشاد داده از جهان -
 تشریف بردند از آن دریغ ندارید بار دیگر را که همان سخنان اعتقادیه بمیان آورده
 محدث موصوفه بکمال احوال ذرا بی عرض کردند که مرا طلب حق دشنگر است
 دست از طلب بردن نخواهم داشت تا از جناب همد خود نخواهم گرفت شاه برهان

راز الهی فرمودند صاحبزاده من اگر همین میخواهید مبارک است اما بشرط ادای لوازم طریقت من
 حاضر خدمت ام یا بفتح محمد گفتند هر چه امر باشد بجان منست قبول است راز الهی فرمودند فتح محمد حالا
 این سند شما زیب بنیدید بر خیزید چندی خاک روی آستانه من کنید که ودیعت تو در آن نهاده اند
 راوی گوید در حال فتح محمد برخواستند و سرگرم خدمت شدند مدتی طهارت خانه پاک میکردند راز
 الهی درین ایام کم التفاتی بدرجه کرد که در گفتن نمی آید این مجاهده بروایتی تا شنش ماه بود و بعضی
 قرب سالی گفته اند الغرض بعد ایام محدود حضرت راز الهی بصاحبزاده گفتند فتح محمد حالا این مجا
 هت کن چند می کلوتها صلیان مسجد آماده دار تا ترا سوود دهد از آنوقت حسب حکم این ریت
 بهم بجا آوردند روزی از روزها راز الهی شسته بود و ایشان سید کلوتج بسیر کرده از صحرای آمدند
 و واقع چنان شد که سید کلوتج از سر بالا بود و ایشان بمزقیه در رفتار بودند راز الهی بجزر دیدن
 این حالت فرحان شادان میشدند و سید کلوتج را از سر ایشان بسیر خود برگرفت و یکی بسیر خود
 این کلوتج نگاهدارید هرگاه که از جهان بروم بجای کلوتج قل نیست که بجات من آن است بعد از آن
 بصاحبزاده غسل طریقت داده لباس خرقة پوشانیده بار دیگر بر سر دست شخت نشانده خود آداب طریقت
 بجا آورده بغرض رسانیدن خداوند نعمت اکنون آنحضرت صفا و صاحبزاده اند این هستند ایشان
 مبارک و زینبده با چونکه کل میگذاشت و کلشن شد خراب بوی کل را از که جویم از کلاب ارقم اخرو
 گوید اری این جاده حق است تا حالا نیست هر که خدمت کرد او مخدوم شد و او را تصانیف
 مقبول است در هر علم خصوص در فقه مفتح الصلوات فاده مفتی به است و در علم حقایق و کون
 عوالم خمس و عقاید صوفیه مصباح طریقت و در علم عبادت از ایشان او را فتوح الاویاد
 کافیهست من **کلامه** سیر جمیع سالکان با اعتقاد اکثر اهل کشف جبروت منتهی میشود که
 انسانی است و بعضی محققین چنانکه شیخ محی الدین ابن علی الحزینی حضرت پیر این ضعیفین ^{علیه السلام}
 برین هستند که سیر عارف محقق یا غوث یا فرد کامل که بر قدم محمد صلی الله علیه و آله و سلم باشد
 بوجه تبعیت آیهها هوت میرسد یعنی سیر او بادل مرتبه میشود و او دیگران را بعد از رسیدن

بحسب و ت مشابده آن مرتبه میشود اگر چه تصف با آن میشوند. العزیز بگوش پر بوش
 بشنو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه بکس و اراوت
 میگوید و سندی از کتاب ایشان کامل می آرد که شیخ عبد الکرم کیلی در مناقبت مصطفوی
 میگوید: فخلق الله من نوره و خلق العالم منه یعنی حضرت حق سبحانه تعالی شایسته
 وجود رسالت علیه الصلاة و التحیت را از نور خود آفرید و همه کائنات عالم را بوز محمدی
 پیدا کرد و این ظهور را از آنحضرت عالم است که همه ذرات موجودات عالم را شامل است
 چنانکه خود میفرماید: اَنَا مِنَ اللَّهِ وَ كُلُّ شَيْءٍ مِنِّي و آنحضرت نبوت مرتبت و حمیت
 منزلت را در هر زمان ظهوری است خاص در منظر هر یکی که آن منظر در نظام خلیفه آنحضرت
 باشد و آنحضرت در باطن حقیقت آن منظر شود و در وجود عالم تصرف بنیات میکند
 بر حسب قابلیت و بمقدار حوصله خویش و افضل ایشان و اکمل آنها باعتبار تجلی ظهور
 خاص او بر او و پیغمبر و قائم مقام او جهت ارشاد است او امام الایمه سلطان الاولیاء
 سند الاولیاء امیر المؤمنین علی المرتضی سلام الله علی نبینا وعلیه ازینجا است که جمله
 مشایخ صوفیه در باب خرقه و تلقین ذکر بدان حضرت استناد کنند و این فیض باقی
 قیامت جاری ماند و همچنین ظهور خاص نور مصطفوی بر وجه کمال در ولد و فرزندان او
 و ارث حال او و مقام او و نائب او در باب تصرف و ولایت او در خلق عالم قطب العالمین
 امام المصطفین سلطان المحبوبین غوث الاعظم است رضی الله عنه هر ولی را قدرتی
 بر اندازه خود و من قدم بر قدم جد خودم و بر جا و قول انا علی قدم جدی محمد
 دلالت میکند بر کمال ظهور او و مقاله مذکوره در تحفه و در کتاب بهجت الاسرار بروایت
 شیخ الشیوخ شهاب الدین سهروردی موجود است آری از آثار تجلی نور محمدی
 قول قدمی الی اخره است یعنی صد و نود و نهم قول قدمی هذه علی و قبة کل کلمه
 بعد الفناء عن وجوده و البقاء بالله عز و جل بامر ربی بود آری و نعم القول را قبول کرد

و انقیاد نمود آنکه او را حضرت حق مطلع گردانید بر سستی که در حضرت ایشان متودع
است و در حقیقت آن سزا قابل القول است - هم وی گوید شیخ حماد بن ابی البركات
و شیخ عبد الرحیم بن عباس میگویند شنیدیم از شیخ منصور بطاحی بن ابی بکر الرفاعی و از شیخ
احمد بن عبد الله صوفی رحمه الله علیه که میگفت دیدم من روزی در خواب پیغمبر خدا صلی الله علیه
و آله وسلم را استاده در مسجد مدینه که اصحاب گرد او آنحضرت بودند و روح شیخ عبد القادر
حاضر است بصورت مردی امروزی و آنحضرت علیه السلام پس نهاد پیغمبر خدا صلی الله
علیه و آله وسلم دست مبارک بر سر سلطان الاولیاء سید عبد القادر و گفت خلیف
فرزند من بر جمیع اولیاء و مشایخ که اولین اند و آخرین تا قیامت و راء اصحاب من ثبات
است مانند فضل من و مرتبه من که نزد خدا تعالی بر جمیع پیغمبران و نبیوں است پسر
فرمود مرا با منصور این پسر من سید عبد القادر خاتم ولایت منست و نیابت ولایت
من قریب است که روشن شود بدو شریعت من و طریقت من و حقیقت من این
فرزند منست که فخر میکنم بدو پسر اشاره کرد بوجه مبارک آنحضرت و گفت کسی که تعلیم کرد و دوست
داشت این پسر مرا پس بزرگ دارم او را و دوست دارم او را بشفاعت خود در
روز قیامت او را و هر که بغضب آرد و متوجه نشود مرا این پسر مرا بدرستی که در غضب او رو
مرا و در کرده شود حال او هم وی گوید پس گفت پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در اثنا
کلام برخیز ای منصور و بشری ده مرا نسبت مرا بولادت این پسر من بعد چهل روز شیخ منصور بطاحی
فرمود پس وقتی که بیدار شد خواب متخیر بود در کمال عظمت و ولایت اولش برخواست و بشارت
دادم بولادت او بعد از بعین مرا مت را چنانکه فرموده بود آنحضرت علیه السلام پس اراده
اینکه بشارت و هم فاطمه از ولادت پسر او شیخ عبد القادر پس ادم نزدیک او که شنیدم که کلام
میکنند شیخ عبد القادر با مادر خود و شکم مادر خود و بعضی از کلام او این بود که گفت مادر خود را بجا میگویم
که او در لطن مادر بود السلام علیک یا اُمّی فاطمة پس گفت مادر او عیالک السلام یا ولدی

ما اسما قال اسمی عبد القادر - پس تریا در او گفت اسمی فرزند کومرا چیزی از پند
 وضعیت و بنام از راه ستواتا اینک می بینم ذات پروردگار محمود را داوی گوید پس گفت شیخ عبد القادر ای درین
 بشنوا زین ارکان و کن از بر و طاعت و دست او برای خود و بر آسن پس این طریق اقرب است از طرق الی الله
 تعالی و آن دوام مهربارت است و دوام صوم و دوام سکوت و دوام در خلوت بودن و دوام
 ذکر حق کردن با خلوص تمام و دیگر جلالت و حضور است پنهان و آشکارا و آن گفتن
 لا اله الا الله است و دوام نفی کردن خواطر است در اسوی الله و دوام ربط دادن
 دل است با نصیحت شیخ بر طریق تسلیمیت مرقال را دوام ترک اعتراض علی الله است
 در آنچه که گران آمد از دوازدهوی نفع باشد با ضرر و ترک سوال از دوازدهیشت یا پناه گرفتن
 از دوزخ پس راوی گوید پسر شایست دادم من بولادت او بعد چهل روز چنانکه موی بودم
 بگفتن آن هم دمی بسند صحیح می آرد که شیخ ابوالهدا این مغربی میگفت بودم من روزی تلوه
 نزدیک شیخ عبد القادر رضی الله عنه و او نشسته بود بر سر در خانقاه خود و من میدیدم
 بطرف او بقرینم و محبت او و همچنین نظر کردم بسوی او مدت دراز پس دیدم بطرف من و
 کرد و گفت یا ابوالهدا من قسم بخدا عزوجل هر که دید مرا یا به بند و لا مرا از اولاد من یا اولاد
 اولاد مرا بنده بقرینم و خلوص و محبت تا روز قیامت پس خوبی باد مرا و او داخل شد و پشت
 را بنی حساب زیرا که تحقیق خدایتا و عده و ادما در تب معراج من عده او تلک حق است پسر فرموده باشم این
 پنجبار در شب عده و سه بار در روز بخشیده دیدم او تلک بعین سر و قلب پس فرمود یا ابوالهدا این سریت را
 هر که بخشد خدا باید و درین سئله که گمان سر اولی است و هم دمی گوید شیخ عبد القادر رضی الله عنه فرمود یا ابوالهدا
 بدین هر که بیعت کرد من یا بیعت کرد با اولاد من یا بیعت کرد با خلیفه من از
 از خلفائی من تا روز قیامت داخل کند خدایتا می آرد در پشت بنی حساب پسر فرمود یا ابوالهدا
 اندرون خانه رفت - و هم دمی گوید بروایت شیخ علی بن عبد الرحمن آمده که میگفته بودم در آنحضرت
 را بسیار از مریدان که از تعداد و شمار کردن نتوانند و همه و اصلا حق بودند اما از آنها نسبت بهر

بودند از اهل خدمت و بست هفت هزار خلفاء کامل بودند که هر یکی از مرتبه دیگر فراتر

غنی سیم ارتقا و اول و میان مناقب اولیا متاخرین حرمته الله علیه جمع و در کتب
 الصدق تصرف و انیت ابدی کانتیفت خالق مهدی و اوقات الهی از اولی
 محققین بیده العارفین و تراجم شیخ الاکبر شیخ محمد الدین ابن علی عمری رحمه الله علیه
 الطایف اشرفی میگوید وی بیک واسطه نسبت خرمه بجهت ثبوت الکفیلین رضی الله عنه داشت بدین
 طریق که وی از دست شیخ ابو محمد یونس القصار راشی خرمه پوشیده بود و از کجا خلافت آنحضرت بود و شیخ ابو یونس
 مغربی نیز تربیت یافته بود و اکثر شاخ وقت روید است و کما خود و میان این طایفه شالی عظیم است
 حالی قوی چندان کشف حقایق که از هر مظهر سیده از دیگر کم باشد که قول و فعل حال و حق صوفیه است
 است که بکلیش خالص مطلق وی قدم بیرون نمی بزد بکلیه تحقیق این مقلد وی اندک در این حال چنانکه
 شیخ رکن الدین ملا والدوله سنمانی در باب وجود مطلق انکار داشت آخر از انقیاد آنحضرت نمود و انقیاد
 که شیخ رکن الدین مذکور بفرنگی شیخ اکبر و بحال وی در بسیاری از روشی فتوحات اعتراف نمود است و هم انقیاد
 که وی قدوة کاملان حدت الوجود است و بسیار از فقها و علما از او بهره گرفته اند و اندکی از حدت
 جماعه و از صوفیه و بزرگ داشتند و اعظم باب طعن در وی کتاب مقصود الحکیم است و همچنین که یاران
 محمد با رسا نقل می کنند که ایشان می فرمودند فصوص جان است و فتوحات دل طبقات مراتب اسرار گوید
 یکی از شاخ بعد از مناقب و مکتب جمع کرده است در اینجا آورده که مصطفی شیخ اکبر از این بزرگان است
 در یکی از تصانیف خود میفرماید که قصد من از تصنیف این کتاب به چون سایر مصنفات بود و بکلیه تصنیف
 این بود که بمن از حضرت حق ارجح وار و میشد نزدیک بود که مرا بوزن خود رای بعضی بیان از ان قول
 ساختم و بسبب دیگر در خواب یا در مکاشفه از حق سبحانه بآن مافزون و اموری شد صاحب لغات
 و تحکم گویند که ویرا با شیخ الشیخ شهاب الدین بهر در ملاقات افتاد و یک از ایشان در وی کفر کرد
 انگاه از یکدیگر مفارقت نمودند بآنکه در میان ایشان کلامی واقع شود بعد از ان شیخ اکبر از حال شیخ
 الشیخ پرسیدند گفت مریت که ما هست از بهر تا قدم در سنت پیغمبر علیه السلام و چون از شیخ الشیخ
 از حال و پرسیدند گفت و هر یک از آنها با حق صاحب مراده اسرار گوید جمیع فتوحات می از نیک شیخ اکبر

و در آن می فرمایند که در نه سته و نمانین و پنجاه و نه در مجلس حاضر شدم با یکی از علما و مذہب فلاسفه مناظره شد که وی
 اثبات نبوت چنانکه مسلمانان میکنند نکردی و انکار خوارق و معجزات انبیاء نمودی اتفاقاً فضل نشان
 بود در آن مجلس منقله فروخته بودند فلسفی گفت که عامه می گویند که ابراهیم علیه السلام او را آتش انداختند
 و او نسوخت این محال است زیرا که آتش بالطبع محترق است مرا جاساد را پس بنیاد تاویل کرد و گفت که
 مراد آتش مذکور آتش غضب خود است و مراد از انداختن ابراهیم در آن آتش آتش است که آن غضب بروی او
 شد شیخ گفت ای فلسفی این آتش که در منقله است همان آتش است که تو می گویی بالطبع محترق است گفت
 آری پس شیخ منقل را برداشت و آتش را در دامن وی سخت و گفت دست خود را بسیار چون دست وی نزد
 آتش پدید نسوخت پس شیخ فرمود ای فلان سوغتن نسوختن آتش بضران حقیقتاً است نه مجرد طبع سنگی
 اعتراف نمود و ایمان آورد و الغرض شیخ الکبر حجج مقامات سلوک ترقی کرده به مقام فرویت رسیده بود که پیغمبر
 صلی الله علیه و آله و سلم پیش از نبوت در مقام فرویت بودند و حضرت علی علیه السلام نیز در مقام فروانیت است
 کمالات و خوارق عادات و احوالات و در بے اندازه است چنانکه از وی بوجود آمده که از بیضا لفظ شمر
 باشد و وی با اتفاق اکثر اهل ائمه امام و پیشوای صوفیه است که بعد از راق کاشی او را از جمله چاه خاتم
 خاتم ولایت محمدیه گفته بسیار ساله محاشفه علی السجادی گوید از استاد طریقت شنیدم حمزه الله علیه
 شیخ علی العربی که عارف کامل بود و پاس تشیع بدید داشت که هیچ دقیقه شرعی از او ساقط نشده بود
 کمال زهد و تقوی و ورع در سراج داشت و هر طریقت را نیز ناپسندیده بود اکثر اوقات محمد
 شیخ عبد القادر جیلانی استند میشد گویا که سیکه از ندای آن حضرت بوده و فتح حضرت ایشان پدید ندای علی
 محمد بن ابی بکر و انبیا نمودی اما عقده نکردی که سنت موهوم سید عالم است شیخ علی العربی گفت یا سید تقی
 بمن حاروی داده که ای محظوظ منظر و مشکام من بود چون نگاه کردم نام خود را در و مرقوم دیدم و
 هیچ اسمی بولیت مرسوم نبوده بنابراین عمداً این سنت را ترک دادم که نتیجه عقد و صلاح است در
 آنحضرت فرمودند ای علی بیانشیت خود بر پشت من بسایک فرزندی در صلب من باقیست که از اتوب
 میدهم پس و بمن آن کرد و در همان شب عقد نمود و بعد از آن بخلوت پیو او تعالی او را در تشریح احادیث که در کعبه

منقضي ایام شیخ البرجود آمدن من این همه طراوت و بشارت توحید الهی که در دانش او ظهور یافته همه یک شیخ
 از دریای وجود آنحضرت بود و این است که خلاصه عرفا شاه عباسی چند الله می گوید که دو محی الدین در این است
 محمدیه وجود گشتند که یکی راضی است علم بحال دادند و آن شیخ محی الدین ابن علی العبرنی و یکی اصفت تصرف و
 قدرت بوجه تمغایت کردند و آن قطب الاقطاب سلطان الاولیاء میران محی الدین سید عبدالقادر که بر دو
 صفت بحال است و هم راوی مذکور چنین گویند و بسند می آرند که چون ابن عربی متولد شد پیش شیخ
 بن محمد العبرنی او را بخدمت آنحضرت آورد شیخ عبدالقادر جیلانی نظری کرد و فرمود سبحان الله بحمد یحیی بن یسایاس
 و تبارکش مرقدیست که طریقه مریدی بوجود آمده که بوقت خویش فرزانه خواهد بود و هم اسراری که اولیا این زمان
 پنهان کرده اند و همه را ظاهر و آشکار خواهد کرد و شارح گلشن راز فرماید بسا علما و ظاهرانداختار صوفیه کرده اند
 و بیانش بقدر و مخلص الشان بودند چنانکه امام عبدالقادر یافعی در ارشاد الطالبین گویند و لانا شیخ غفر الدین
 علیه السلام که از ائمه مذہب شافعیه بود در باب شیخ گفتی محی الدین ابن عربی زندقه است رویار آن او
 گفتند که ما میخوانیم که قلب وقت را به بنیم و اشاره به شیخ کرد گفتند تو فطن درویشی فرمود آن بزرگوار
 ظاهرش است رحمت الله علیه غیر شرک و کفر پرورش نشد که چنین ولی اکمل و افضل خدایان نجاب
 در شان سیدنا عیسی بن مریم و الا عظمی رضی الله عنه چه میفرماید صاحب مخازن قادر بر بسند صحیح و اثر و بگوید
 شیخ محی الدین ابن علی عربی و فتوحات مکیه می فرماید که ابن رواحه در شهر دمشق آمد و سلام کرد و جزو دار
 مرا از آنحضرت رضی الله عنه که جماعت بزرگان میگفتند ان ام هذا الشاب لما كانت حاملة عظمست
 فحسدت الله تعالى فقال لها من جوفها یرحمک الله بصوت سمعها من حضرتها
 یعنی این رواحه گوید بدستی که مادر این جوان حامله بود یعنی حضرت شیخ و شکم مادر خود بودند چون مادرش
 عاقله کردی الحمد لله گفتی خدا را بتایش یاد کردی که سنون موکده است شیخ عبدالقادر و شکم
 مادر خودی برابر جوابش یرحمک الله بصوت اعلى گفتی که همه حاضران می شنیدند ایضا
 صاحب مخازن قادر بر در مقام دوم از مخزن اول بسند صحیح می گوید که شیخ الاسلام مقتدا امام
 شیخ محی الدین علی الصری در فتوحات مکیه در باب مناقب آنحضرت که مشیون مفضلون قدیم است

قوله منهم رجل واحد وقد يكون امرا في كل زمان آتیه وهو الفاهر فوق عباده
 له استطالة على كل ماسوی الله وثنجاء ومقدمه تكبير الدعوی بحق يقول حقاً وحکماً عدلاً
 كان صاحب هذا المقام اما من اوسیدنا الشیخ عبد القادر الجلی بیعدا دكانت له الصو
 لة استطالة بحق على الخلق كان کبیر الشان اخباره مشهوره لم الفقه ولكن القیت صاحب
 زمانه في هذا المقام ولكن كان السید عبد القادر اتم فی امور من هذا الشخص الذي لقدم
 یغنی عن بعض اقطاب کی مرواست که تحقیق امر او در هر زمان آئیده باشد او قاهر است بر بندگان
 و مراد او را زنی دستگاهه است بر همه چیز که غیر خدا یتعالی است و دلیل است پیشواست بر دعوی گفت
 است که راستی میگوید گفتن حق را و حکم میکنند عدل را و هست آن مرد صاحب تمام که امام است و مهتر
 و نام پاک وی شیخ عبد القادر جلی و بعدا است و مراد او را حمله کردن است و زاری دستگاهه است برستی
 بر خلق و کبیر الشان است اخبار او در همه عالم مشهور است اما ملاقات نکرد من او را ولیکن ملاقات کردم
 من صاحب نامه مرا که درین مقام است لیکن سید عبد القادر تمام تراست و امورات دیگر ازین شخص که
 ملاقات کردم من او را صاحب مخازن قاوریه در شرح این عبارت گوید ای یا حکام شیخ اکبر
 بشعروال بر اثبات قدم آنحضرت است بر همه اولیا، اولین و آخرین که ولایت مجبرده دارند و شیخ
 محی الدین بن علی العری ولی اکمل است در قول وی اصلاً کذب نیست اگرچه آن ولی اکمل بام
 قدم صریح گفته اند و همه عبارت کنایت قدم بر رقبات جمیع اولیا، اولین و آخرین کرده است که هر چه
 او مدلل این معنی است چنانکه مراد او فی زمان آتیة دلالت بر اثبات قدم آنحضرت بر همه
 خدا دارد و دیگر چون آنحضرت پائی مبارک خود بر رقبات ایشان نهادند و همه ایشان قبول کردند پس
 فوقیت آنحضرت بر همه ثابت گشت براسهین معنی - وهو الفاهر فوق عباده و شان آنحضرت گفته
 و این آیت قرآنی است که در کلام مجید ضمیر مروج لبسوی خدا یتعالی است اما چون شیخ اگر مرتبه برکاتی
 از اولیا الله تعالی مشاهده و معاینه کرد در میان مراتب ایشان مرتبه آنحضرت را علیا یافت پس اقبالیست
 که در ضمیر مروج آنحضرت گردانید و مراد عباده اینجا اولیا، اولین و آخرین اند چه درین اقبالیست

آیه براسه آنحضرت کلمه لطیف و رفیع شریف است بر موجدان محقق و عارفان برحق محضیت و کبریا است
 علی کل ماسوی العرش هم دلالت می کند که قدم شریف آنحضرت بر گردنهای همه اولیا پیشین و پسین
 یعنی چون درازی دستگاه آنحضرت بر همه چیزها که بخیر خدا تعالی است باشد پس چگونه قدم او بر گردنهای همه اولیا
 نباشد و دیگر چون آنحضرت وجود خود را در وجود حق بالکلیه فنا کرده و فنا الفنا رسیدنی بهایم و همه اشیا
 و ذرات کائنات محبوب حقیقه خود را یافت و مشاهده و معاینه کرد و شوق تجلی او تعالی آنحضرت را امان
 در داد که اصل دلیری آنست ازین جهت از میان اولیا کبار و اقطاب ذوالقار آنحضرت را شباهی
 گفت که اولیا دیگر را این قدر دلیری نیست و دیگر چون آنحضرت در مقام جمع الجمع شد که انتهای منازل
 سلوک است پس با مبارک پیمه گردنهای اولیا کثرت ازین است که آنحضرت را محقق گفته یعنی هرگاه که قدم آنحضرت
 بر رقبات اولیا ثابت شد و انوقت روح شیخ اگر حاضر بود و گردن خود را زد و همه را نیز مشاهده کرد و در دنیا
 خود را راز کرده اند پس آن روح شیخ چون در عالم دنیا آمد آنحضرت را مقدم گفت و دیگر مراد از کبیر الدعوی
 بصراحتا کنایتا همین قول قدمی الی آخره است بحق ای اصدق یعنی شیخ اگر گوید آنچه آنحضرت گفته اند حق است
 راست است و دیگر مراد از بقول حقادیم که ای شیخ از گفتار راست و فرمان درست مرا همین قول تدبیر
 که لفظ مقدم و کبیر الدعوی شاید آنست دیگر صاحب مخازن گوید شیخ محی الدین بن علی العسکری اول مدح آنحضرت
 که روحی که گذشت بعد از آن برای یقین سامعان اسم مبارک آنحضرت را بر زبان آورد و گفت کان حنا
 هذا المقام امامنا الشیخ عبدالقادر الجیلانی بغدادی کانت له الصلوة و الاستطالة بحق علی الخلق
 یعنی هست صاحب این مقام پیشوای ما و قهرمان شیخ عبدالقادر جیلانی در بغداد که هست بر او جمله سیغنه
 تصرف او بر خلق است هم می گوید منافق آنکه چون آنحضرت قدم مبارک خود بر رقبات ارواح اولیا را در
 و آخرین نهاده خدا تعالی بر خلق وجود آنحضرت را کمال تصرف و دستگاه عطا فرمود که این تصرف تا در دنیا
 قائم و جاریست و دیگر از کلام شیخ معلوم میشود که شیخ در زمان آنحضرت نبوده بر آنست که لم الله گفته
 یعنی ملاقات کمزوم من را و دیگر معلوم شد که در زمان شیخ اکبر سیکه ولی اکمل بود که او را ملاقات کرد
 نشان آن ولی شیخ ابوالسعود و با که صفت او در کتاب خود بسیار کرده است و ابوالسعود مدح آنحضرت را بسیار

باشد الغرض هر کسی باشد اما حضرت غوث الاعظم از وی تمام تر آید و امورات دیگر چنانکه می گوید و لکن کان
 الشيخ عبد القادر الغوثی امویا من هذا الشخص الذی لقیته یعنی که از آن امویین قول قدمی الی
 آخره باشد که گفته نگفته و هم نخواهد گفت و ذکر مناقب الصديق محمد رازحفی و جلی واقف
 اسرار ابدی و ازلی قدوة العرفان زبدة الفقر کاشف مؤآلهی مشاهد حقایق
 الاشیاء که امای صاحب قباب سلیم الشیخ عبد الکریم کیلی رحمة الله علیه نقلت
 گویند شیخ را در مقام الوهیت استغراق بدیده بود که اخافه از آن اندک میسر میشد هر آن در دریا توحید غوطه زین بود
 گاه که به چون بحال آمدی بهم سکر غالب بود چنانکه روزی شخصی پیش شیخ خلقت الله گفت شیخ
 کرد و فرمود سخن جعلنا الهنا الله الهیتا یعنی ما گردانیدم الله الهی بالوہیت ما صافتر آنکه خالقیت چنانکه
 بخلاقیت زبید و رزاقیت بحر زوقیت سز و بچنان الوہیت بالظهور رسد اگر ما نبودیم اله را اله که گفته
 اگر چه الهیت بود و در سطوت وحدت و اینکه اثبت است وجود است بود ما و بود ما و وجود ما و ادا ازین
 عالم منزه است بمنزه الغرض حضرت ایشان فرد وقت بودند صاحب خوارق و مقام عالی
 داشتند صاحب و تصانیف عمده اند خصوص کتاب انسان کامل که محتوی بشخصت و سوره باب است
 بر رعایت عمر انسان کامل قنادی صوفیه است چندان اظهار حقایق در آن مندرج و مندرج است که در
 کتب دیگر نیافتد و اتفاق اکثر عرفا است که اگر این را بپهلوان فصوص گویند منزه است و هم بحال العزیز
 بگوش بر پوش نشسته چنین ولی اکمل و شیخ افضل در شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چنین فرماید
 صاحب مخزن بسند می آرد و می گوید که شیخ عبد الکریم کیلی در کتاب انسان کامل در کتب تجلیات گفته
 که حضرت سلطان الاولیا شیخ عبد القادر جیلانی را تجلی ذات مشرعه است و ان اجل ولایت است پس
 وی برگزینای اولیا اولین و آخرین چگونه نه باشد بلکه مراد اجل ولایت همین قول قدم است
 ایضا منته صاحب نسبتا قاوریه بسند می آرد و می گوید که شیخ عبد الکریم کیلی در کتاب خود انسان
 کامل میفرماید یعنی در ذکر قیامت صوری و معنوی بیان می کند و ان را باحوال عارف نسبت می نماید
 و می گوید الصوری یعصل بکلامان من الاحراق بالنیران والمعنوی یعصل به الامان

من مکر الرحمن فهذا هو المقام الذي نزل الشيخ عبد القادر رضي الله عنه وحيث قال
 ان الله تعااهدني سبعين عهدا ان لا يكرني مما بعد ذلك شيئا مقام صوری و جهان
 از دوزخ امان یافتن باشد و در مقام معنوی از مکر حسن امان یافتن است و این امان از مکر حسن متقا
 مخذع که شیخ عبد القادر رضي الله عنه بدان مقام نزول فرموده و بدانجا رسیده و از پیوست که شیخ فرماید
 بدستگاری الله تعالی بامن بختا و عهد کرده است از روی عهد کردن اینکه مکر کند بمن بخیر می بعد آن
 عهود و امانی صادق را رقم گوید از کلام شیخ و لطف حاصل شد یک آنکه اجل و ولایت خاصه انحضرت
 است دیگر مقام مخذع که موضع قول قدم است الی آخره و نیز شیخ فرماید و شعر شریف انحضرت درین باب
 تمام می و بدینا که خود بجای و قصیده می فرماید شعر فاعطانی المولى اجل ولايته : فلم يعطها
 عنیری لیوم القيامة یعنی داده است مرا و تعالی که مولا می نیست بزرگترین ولایت که هرگز تا قیام
 قیامت کسی دیگر را نداده شود شعر ما قلت حتى قيل لی قل : ولا تخف فانك لدینا امن
 من لقصية یعنی انحضرت رضي الله عنه می فرماید بگویم من ان قول را تا اینکه گفته نشد مرا که بگو تا
 اینکه گفته نشد که خون من پس تو نزویک امن یافتی از لقیض هستی و لقیض ضد امن را گویند که مراد از
 مکر باشد صاحب مخازن گوید این مقام غایت و نهایت بزرگتر است که هیچ ولی و قطب از مکر حق امن نیاید
 است و کیفیت از من از مکر و تحمله و وجه الاسرار و فتوحات شیخ مذکور است انشاء الله تعالی پیشتر بمقامی نوشته آمد
 و کرمناقب الصديق قطب الاقطاب فر و الاحباب شیخ العصر فرید الدین خاشع
 و بانی قدوة الابرار فی الاخیر عالم خاکی افلاکی خواجه قطب الدین بختیار کاکی رحمة الله
 علیه تقاضاست از سیر العارفين می آید که چون خواجه قطب الدین در قصبه اوش متولد شد و یک سن ساله
 گشت پدرش از سر درگذشت مادر و صاحب پاکد امن بود پدرش می می نمود چون قریب به بیست سال
 رسید برابر اطفال همسایه پیش معلم فرستاد و در میان راه پیر می نورانی با وی ملحق گشت و از کمال قهر با
 دست خواجه بگرفت پیش شیخ با حفظ معلم برد که وی بکلمات انسانی آراسته بود و با وی گفت که
 این کودک را بنگ ندیدم کن که یکم از کبار اولیاء الله کرده شیخ او حفظ بجان نبوی کرد چون بیست و

معلم باخواجه پرسید که آن پیر زانی فراموشی خواب گفت و معلوم فرمود این مختصر علیه السلام است که تعلیم
 بمن آموخته شود و در خیر الحی شسن خواجه بنصیر الدین محمود و کثیر مایه که خواجه قطب الدین بعد از فراغ
 علم و رتبه او بمسجد امام ابوالملیث سمرقندی تحفه و شیخ شهاب الدین هروردی شیخ اوحد الدین کرمانی
 و شیخ بهمان الدین و شیخ محمود و صفحہ الشریف را و ت خواجه خواجه کان باخواجه بزرگ فایز گردید و خواجه بزرگ
 بسبب کمال مظهر با داندک ایام سیر ملک دمی را با تمام سنانید و از شرف خرقه خلافت بعهده مندرشت و اکثر
 کتب چشتیه مذکور است که حضرت خواجه شریعه ساله بود که بشرف را و ت خواجه بزرگ و آمد و در بیت ساکن
 میدان صاف تربیت کما یبغی فی محمود و سیر از ادبیات می آرند که حضرت خواجه وقت خفتن به شرب نه بار
 در و خوانده خواب کردی چون در او شستایل گشت بسبب تزیج سه شب اتفاق خواندن در و نشستن
 یکی از میدان دمی احمد بن یس نام آنحضرت علیه السلام را خواب دید که می فرماید ای احمد سلام من بخین تیار کا
 برسان و بگو که به شرب که تحفه در و دین سیر شادی می رسید ته شب است که نمیرسد چون و عیاز خواب
 بیدار شد پیغام آنحضرت علیه السلام بخواجه رسانید خواجه قطب الدین بهمان زنی که خواسته بود پیش
 طلبیده و مقرر او بد تسلیم داد و او را بگذاشت بعد از آن متوجه جانب مشهد و تان گشت و از اینجا
 عرضیه شتیاق بکمال فراق بخدمت خواجه بزرگ نوشت بمضمون آنکه اگر اشاره شود شرف یا بوسی حاصل
 نماید خواجه بزرگ در جواب نوشتند قرب جانی را بعد مکانی مانع نیست خود با کجا باش بعد چند به اطراف توجه
 آمد و در سیر العارفین می آرند که سلطان شمس الدین الطمس از مدتی اراوه بوده که قریب شهرک حوض
 بناساز و ماخلق خدا را آسایش شود اتفاقا شبی حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و سلم
 را خواب دید که در جاسوار ایستاده اند و می فرمایند که ای شمس الدین اگر میخواهی که حوض بسازی
 ماخلق فیض را بر داری پس جاسوار که من ایستاده ام چون سلطان بیدار شد اینجا که آنحضرت علیه السلام
 ایستاده بودند و خاطرش مانند جیران شد و خواص را بخدمت خواجه قطب الدین فرستاد که شنوایی
 دیده ام اگر عثمان شود آمده بجز غرض با غم خواجه فرمود آری من میدانم که آنحضرت علیه السلام
 برای ساختن حوض شب ترا فرستاده اند من بهانجامی روم که آنحضرت علیه السلام برپا ایستاده

سلطان بکوزہ بعثت ہما نجا برسد پس خواجہ بہمان محل فرستہ ہوگا مشغول شد سلطان نیز خدمت پیوست
 انجا کہ فراموش کردہ شناخت و نشانہ از سہم سپہ آنحضرت علیہ السلام در آن زمین برآمدہ و در نشانہ سہم سپہ
 آبی پیدا شدہ بود و دید پس و انجا موضع ساختند و بالای آن نشانہ سہم سپہ بکنندے برآوردند سبب ان بہمان
 عجیبی پرفیض و اقصیٰ در سیر العارفین می آرد کہ خواجہ بعد از تامل فتوح کم گرتے در خانہ ایشان ہمیشہ
 تنگی معاش بود از سلطان المشایخ منقولست کہ خواجہ بزرگ با پانصد و ہجتم حضرت ایشان را اجازت
 فرمودہ بودند کہ اگر ضرور باشد و ام گرفتہ خرج لایہدی نماید گویند چون دوسہ فاقہ متواتر گذشتہ آن زمان
 حرم خواجہ از شرف الدین بقال کہ ہمایہ بود و ام گرفتہ و خرج متعلقان نمود و روزی زن بقال گفت
 اگر من در ہمایہ یعنی ہجتم حال شہاچہ شد این سخن وی حرم خواجہ بخدمت معروض داشت خواجہ فرمود
 از امر و زہر گز و ام نستانی در حجرہ مبارک طاقے بود بدان اشارہ کرد و گفت ہرچہ ترا در کار شود بسیم
 گفتہ دست و طاق انداز بطلوب خود و خواہی رسید حرم خواجہ ہر وقت کہ دست در آن طاق میاندا
 کما کہا سے گرم بر می آمد کہ قوت خود و متعلقان میشہ از آن وقت خواجہ کالکی خطاب شد و خواجہ بزرگ
 اورا از راہ مہربانی و شفقت اکثر اوقات بہتسار گفتہ از بہت ویرا بدان لقب لقب کردند از سلطان
 المشایخ منقولست کہ خواجہ را استغراق بسیار بود اگر کسے برای زیارت وی آمدے بعد از ویری
 خبر شدے یکد و سخن بہت خاطر داشت گفتہ و اورا رخصت کردے و فرمود کہ مرا معذور دارید
 و بعد از رفتن احدیت مستغرق بود کہ سپہ خواجہ وفات کرد آنحضرت را از آن واقع خبر شد راوی مذکور
 گوید از سلطان المشایخ نقل میکنند کہ روز عید حضرت خواجہ از نماز گاہ بازگشت انجا آمد کہ الحال
 روضہ تہر کہ است انجا زمین صحرانقاوہ بود و سیچ قبر و روی نشدہ بود پس خواجہ بر سر زمین بایستاد
 و در تامل شد عزیزان کہ ہمراہ بودند عرض کردند کہ امروز روز عیدست خلق منتظر ملافت خواہند بود
 فرمود کہ ما را این زمین بوسے دہا می آید در ساعت خداوند زمین را بطلبیدند برای مدفن خود
 زمین منظور ہنسدید نمودند در فوائد السالکین گنجشکہ میفرماید روزی در مجلس خواجہ قاضی حمید الدین
 ناگوری و مولانا علاء الدین کرمانی شیخ نور الدین مبارک و شیخ شرف الدین و شیخ محمود موزہ روز

و مولانا فقه خدا و که پیش نظر هر یکی از ایشان از عرش تا شری حجاب نبود حاضر بودند سخن
در باب حج افتاد و حاجه مابر لفظ مبارک را ندانند که حق تعالی را بندگان اند که چون در مقام خود باشند
خانه کعبه را فرمان شود تا آنجا بیاید و کرد ایشان طواف کند و عزیزان که حاضر بودند برخواستند و استاده شدند
همه و تحیر مستغرق گشتند چنانکه از خود خبر داشتند و من نیز مستغرق بودم و حاجه و آن عزیزان و من
دست با یکدیگر برداشتم چنانکه در طواف خانه کعبه بکسیری می گویند می گفتیم الحاکم بخود باز آمدیم کعبه پیش خود
معانده کردیم آنچه شرائط طواف خانه بود بجا آوردیم پس با تفنن داد که طواف شما قبول افتاد و بعد از آن
هر یکی بجای خود بنشستند این کمترین سمتان برخواست و بر زمین آورد که بجانب قصبه بالنسبه
روان شود چون نظر حاجه بر من افتاد چشم پر آب کرد پیش از آنکه من بگویم فرمود با با فرید روان خواهی
باز و بر زمین نهادم که هر چه فرمان شود فرمود و بر وقت ریختن رفته است که دو وقت نقل حاجه بزرگ
من حاضر بودم و تو نیز در وقت سفر آخرت من بر من حاضر نباشی الحاکم رومس یاران کرد و گفت
برای مزید نعمت این درویش فاخته و اخلاص بخوانید هر چه خوانند بعد از آن مصلح و عصا عنایت
فرمود و گفتند بر و بخدا سپردم هذا فرات بیدنی و بینک و هم در سیر العارفين می آرند که و خالقاً
شیخ علی سجری مجلس سماع بود و در ایشان صاحب حال بودند حضرت حاجه نیز تشریف داشت
مفتیان این بیت از قصیده احمد جامی می گفتند که گمان خجرتیم را بر زمان از غیب جگر و کبر
حاجه را حاسه پدید آمد که مطلق از موشش بر رفت شیخ حمید الدین ناکوری و شیخ بدر الدین غزنوی
حاجه را بخانه آوردند و قالان نیز بخندست آمدند تا سه روز حاجه بهمان حال مستغرق بود و چشمش را
بکدر ارجان بیت میفرمود و وجد می نمود چنانکه استخوانها را می مبارک بجای مانده بودند سیوم فرمود
احوال مستغرق بسیار غلبه کرد بقاضی حمید الدین فرمود دستار و خرقه و غلین چوبین که از خرم
ما با سیده بفرمود و رسانید پس این بگفت و جان بشاید که حق تسلیم کرد شیخ بدر الدین ناکوری
گوید و شب وفات حاجه مرا غنودگی روداد در معامله دیدم که حاجه جانب بالا میرو و میفرماید
کلای بدر الدین درستان حق را مرگ نباشد چون بریدار شدم دیدم که حاجه نقل کرده است

رحمه الله عليه آغیر زکبوش پر ہوش بشنو کہ چنین ولی اکمل و شیخ افضل در شان سیدنا غوث
 الاعظم رضی اللہ عنہ چہ می فرماید صاحب روضۃ المفاخر سید علی بغدادی گوید و بصدیحہ
 می آرد کہ روزی در مجلس خواجہ شیخ حمید الدین مذکور و بدرالدین فرور و دیگر اعزاء از کمال افراد
 وقت بودند حاضر بودند شخصہ از بغداد آمد و گفت مامی شنویم کہ ہنگام گفتن شیخ عبد القادر جیلانی
 قول قدمی را الی آخرہ خواجہ عین الدین حسن سبقت از جملہ اولیا برد و کلمہ گفت کہ خدا و رسول او را
 خوشتر ساخت قطب الاقطاب گفت آری خواجہ ما در آنوقت جوان بود بکوبہ حران در ریاست
 مشغول بودہ کہ ما مورشد و گفت آنچه گفت و فرمود و قتیکہ خواجہ من معین الدین حسن سابق است
 در وضع رقاب پس مراجع نسبت غلامی نمیرسد داین قصیدہ بر زبان راند **قطب الاقطاب** کیکن
 بغلامی درت منسوب است : داغ مہر شش ہفترا حضرت غوث الثقلین - عارفی فرماید مراد از داغ
 مہر نشان کف پای مبارک آنحضرت است و مولوی باقر ہندی ہمین شعر کردی را در رسالہ خود
 کہ سخن محبوب القلوب است بنظم ہندی بستمہ اما رقم را تلاش این قصیدہ بدرجہ است جزو بیت
 مطلع و مقطع فرسیدہ جویندہ یا بندہ بود - بنابراین تمام قصیدہ نگارش نیافتہ ہر گاہ کہ ہم
 ہمین جا نوشتہ آید و گر مناقب الصدوق قدوۃ العرفا زبدۃ العظماء فخر العلماء
 عارف باب اللہ حاجب بارگاہ الوہیت واقف از صہبت افضل الفضلا
 یا شیخ نجم الدین صغری رحمۃ اللہ علیہ نقلست حضرت ایشان را صغری بنابران
 گویند کہ نجم الدین کبری مرید شیخ عمار یاسرست و وی یکے از کمال خلفائے شیخ ضیاء الدین ابوالنجم
 عبد القاسم سہروردی است و این شیخ نجم الدین مرید و خلیفہ کشید شیخ الشیوخ شیخ شہاب الدین
 سہروردیست رحمۃ اللہ علیہم حاصل تقریر عمار یاسر و این نجم الدین صغری از خلفای شیخ الشیوخ
 غرض این نجم الدین سہروردی کہ ملقب بصغری است قطب و قیامت شیخ عصر بود کہ حضرت شیخ ازو
 فخر میکرد و اکثر اوقات میفرمود نجم الدین ما ستارہ ماست کہ کلمہ تاریک از روشن گشتہ و ہم
 ایشان صاحب خوارق سینہ و مقام عالیہ و قدم راسخ و نفس صادق و شستند کرامات ظاہر

از خدا زو بطهور آمده گویا ذات مقدس ایشان مخزن کرامات و معدن خوارق بوده ای عزیز
 بگویش بر پیشانی نشو که چنین ولی اکمل روایت سخ افضل خود و نشان سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه چه میفرماید که صاحب تکریمه بسند صحیح می آرد که شیخ نجم الدین کسیر و روی گفت و قتی
 نزدیک شیخ خود شیخ الشیخ شهاب الدین بهر روز و چهار روز در خلوت بودم روز چهارم شیخ را ندیدم
 دیدم که بر سر کسبه بلند استاده است و نزدیک او جواهر بسیار است و در دامن کوه خلیج میشمارد
 اند شیخ آنجواهر را بصلع وزن می کند بر خلق ایتار و پراکنده کند که ایشان بر نمی چیدند و چون
 آنجواهر کم میشود باز از سرافزون میگرد و گویا که چشمه از جواهر است چون از معائنه فارغ یا فتم
 نزد شیخ خود رفتیم پیش از آنکه صورت واقع بر عرض رسانم فرمودند ای شیخ نجم الدین آنچه تو دیدی همه
 حق است که اشال آن از عطیه شیخ عبدالقادر جیلانی است رضی الله عنه که عوفی فرموده است مرا
 از علم کلام و اوراد دستنه مبسوط بود از خدایتقاد بر صرف کف اعلیٰ نافذ و خارق دارم است و قدم را
 که گفت قدمی الی آخره پرسیدم عوض کلام چه باشد فرمود من در جوار نی بعلم کلام مشغول بودم
 و چند کتب در آن علم یاد گرفته بودم یکی در آن علم و دانشم عم من مرا از آن باز میباشست من باز
 منی آدم چون دید که مفیدی افتد روزی مرا با خود بزیارت شیخ عبدالقادر برد و گفت ای عمر
 این زمان بخدمت بزرگ می رویم که دل او خبر میداد از خداست تعالی پس خود را نوشتد ارتقا
 از برکات رویت محروم نگردد پس چون نزد شیخ رفتم و نزدیک او نشستیم عم من گفت یا سیدی
 این برادرزاده منست عمر نام مشغول بعلم کلام است هر چند از آن علم باز میدارم باز منی آید حضرت
 شیخ فرمود ای عمر کدام کدام کتب یاد گرفته در علم کلام گفتیم فلان فلان پس دست مبارک برین
 من کشید و فرمود آرد و الله آنچه یاد کرده بودم همه فراموش شد یک لفظ از آن یادماند گویا که هرگز
 نخواه بودم و یسکن حقیقتا فی الحال بر دل باب علم لدن کشاد که از پیش شیخ سخن حکمت گویان
 بر خود تمام پس انگاه مرا فرمود یا عمر انت اخر المشهورین من العراق یعنی اخر از مشهوران
 خواهی شد از عراق عجم عوض کلام اینست گفتیم آری شیخ عبدالقادر سلطان طریق است و

تجقق نصف است در وجود ذکر مناقب الصدق فخر الاولیاء زهد الابرار قدوة العارفين
و حید العصر فريد الدهرين العارفين زبدة المحققين شيخ الوقت و والقدرة و حواجیه فريد
الدین گنجشکر رحمه الله علیه نقلست در سیر العارفين از سلطان المشايخ می آرند که چون حضرت
گنجشکر و شهرکیان مسجده مولانا منهاج الدین تبریزی نزول فرمود روزی در مسجد کور مطا اکتب
مشغول بود که خواجه قطب الدین بختیار کاکلی از جانب اوس در همان مسجد تشریف آورد و دید جوانی پاک و
نیک با دل صاف و در مطا اکتب مشغول است فرمود ای مسعود چه کتاب میخوانی ایشان عرض کردند
این را نافع میگویند گفت میدانی که نفع ازین نافع خواهد بود گنجشکر گفت که نفع من از نظر کیمیا اثر شما
خواهد بود و این بگفت فی الفور برخواست سعادت قدم بوسی حاصل کرد و بدل معتقد گشت چون خواجه از
مطمان متوجه جانب دہلی شد گنجشکر تا سه منزل همراه بود بعد از آن خواجه فرمود با بایر چند کاه بعلیه ایست
مشغول باش و بعد از آن در دہلی بیا و صحبت من قرار کن از سلطان المشايخ بیه تحقیق بیست که گنجشکر در آن
ایام هر روزه سال بود که بخدمت خواجه پیوست در راحت العلوب آمده که گنجشکر شیخ الشیوخ شهاب الدین سهروردی
ویده در بغداد و شیخ سیف الدین بانرزی را هم دیدافته اند در بخارا که شیخ هر بار بنظر بجانب ایشان میگردد و گفت
که این کوکب آخر از مشايخ روزگار گردد و از بخارا باز بمطمان آمده از شیخ بهاء الدین زکریا ملاقات نمودند
ایشان بعد مصافحه رسیدند که کار خود تا کجا رسانیده خواجه گفت اگر بگویم برگوشه که نوشته در هوا شود و من این
سخن از زبان خواجه بیرون نیامده بود که کرسی برخواست شیخ بهاء الدین بران کرسی زد که قرار گرفت گفت
مولانا فريدک زنیکور ساند و از اینجا در دہلی آمده در خدمت خواجه قطب الدین بختیار کاکلی رسیدند و خود
بشرف هفت خواجه مشرف ساختند گنجشکر فرمود یکم روز پیرین نعمت بمن داد و بمقامی رسانید که در
ره سفر برون قدم بصدق بود و رادی گوید چون گنجشکر در شدت مجاہدہ ضعف غلبه کرد و بعد از روز
یا هفت روز دست بر زمین زد و چند سنگ ریزه برداشت چون بدین مبارک شد همه شکر گشت و حله
اول که شکر گشت از دهن بیرون کرد و مبادا که مکر و فرب باشد چون واقعه بخواجه باز نمود خواجه فرمود
برو همچو شکر شیرین خواهی بود چون از اینجا برآمد هر که می دید گنجشکر خطاب می کرد صاحب سیر العارفين که

وجه تسمیه آنکه روزی بخدمت خواجی آمد از ضعف ریاضت پایش بلغزید زمین افتاد و باره کلین بن
رسید شکرش از آن وقت گنجشگر گویند در اجنار الاخیار آمده که سوداگر بود و چندگاه و شکر تبار کرده
میرفت شیخ از وی شکر طلبید وی گفت این بار نمک است شیخ فرمود نمک باشد سوداگر چون بار را
بکشت و تمام نمک برآمد و بی بخریش آمد شیخ فرمود شکر باشد چون بار کشت و تمام شکر شده بود سلطان
المشایخ فرمایند چون خواجه بزرگ در دلی تشریف آورد بجائے خواجه قطب الدین بختیار که کی نزد فرمود
گنجشگر نیز در آن زمان بخدمت خواجه قطب الدین بود چون نظر خواجه بزرگ بر او افتاد فرمود بابا
قطب الدین این جوان را تا چند در مجاهده خواهی سوخت چیز و بخش کن قطب الدین عرض نمود که مرا
چه مجال که پیش آنحضرت عطا می توانم کرد فرمود تعلیم نمود و ادب خانه خواجه بزرگ مستقیماً در تجربه
باستاد خواجه قطب الدین نیز موافقت نمود پس گنجشگر را بخواند میان خود و او جدا و بعد از آن سرود
بزرگ در حق وی دعا کرد و بعد از آن خواجه بزرگ گفت فرشته است که خانواده در ایشان اند و روشن
خواهد شد سلطان المشایخ فرماید در ابتدا حال خواجه عسرت گمان بود چنانکه از روز که من در خانه گنجشگر
سیر می نمودم بار بار وزعید بود روزی یکی از حرمهای او آمده عرض نمود که فلان پسر از گرسنگی هلاک شد
فرمود بنده بسوء چکنند تقدیر حق در آمد او از جهان سفر کرد رکن در پای او بنید بیرون انداخت
سبحان الله چه مقام بود و چه همت عالی داشت بعد از آن فراغت روم نمود و حضرت عظیم شد
و کرامت در عالم شایع گشت و فتوحات از هر طرف رسیدن گرفت و هم سلطان المشایخ فرمایند محمد
نام یاری بود بر بعضی اسرار گنجشگر اطلاع داشت و در جمعه در مسجدان یا عقب خواجه نشسته بود که میبویست
آشت چون با فاقه آمد گنجشگر از وی پرسید که ترا چه بود و باز خود بر لفظ مبارک را نه که از آن در نماز
مرا معراج بود ترا هم از نعمت در ایشان نصیب شده از استماع این معنی قاضی مقبضه بود و بن شدت
پیش آمد و محضر کرد و در چند روز مع خانمان هلاک گشت هیچ تنفس در خانه او نباشد مانند هم
سلطان المشایخ فرمایند چون گنجشگر رخصت شده در دلی آمدم خرقه و گهمیم که خدمت خواجیا
بود هم آن را پوشیده در مسجد جامع رفتیم شرف الدین قیامی مرطلبید و کیفیت بیعت و خرقه را

پس سید با عزت گفت با جمیع حال حضرت گنجشکر را حاضر و اناناسب گفت و مرا به بدی یاد کرد و با وجود آنکه
 قوتش بواجب داشت تمام کمال کردم چون باز بخدمت گنجشکر در اجودین رفتم صورت واقعه عرض کردم گنجشکر علیه
 السلام بفرمان آمد شرف الدین رفت چون باز بدلی آمد شرف الدین نمانده بود من کلامه ایفرید
 با حق تعالی باید ساخت که همه بستانند اگر او ندید چون او بدید همه بس بستاند و فرمود که بختن از خود رسیدن
 بخت باشد و فرمود و او ان را زنده بدان و از نادان و انا مانع کن و فرمود و ان هر کس محذور و لمان
 بهمه بده و فرمود اهل را در هیچ جا فراموش کن و فرمود سخن از قیاس مگو و در آرایش خود مگوش و نفیس را
 از برای جاه بفرقه کن و حرمت خاندان قدیم نگذار و بر توانائی خود تکیه کن و چون باهل دولت بی
 دین را فراموش کن عزت و حشمت در عدالت و انصاف و ان و بوقت تو مگری بزرگ همت باش
 چون رحمت حق رو تو آرد از و مگریز و دشمن را بمشورت براند از و دوست را بتواضع بند کن و بعیب خود
 بینا باش و سخن تلخ دشمن از جا مشور اگر همه خلق را دشمن خواهی تسکین باش اگر آسودگی خواهی حد کن و
 همیشه در آن کوش که برگ زنده باشی گویند چون حضرت شیخ را شب ماه محرم رحمت مرض غلبه کرد و نماز
 حفظن گذاشت بعد از آن بیوش گشت در ساعتی هوش آمد پرسید که نماز عشا گذارده ام یا بی گفتند
 بلی فرمود و یکبار دیگر گذارم تا چه میشود همین نوع سه مرتبه نماز حفظن او مانده بعد از آن کلمه حاجی توام
 گویند جان بشا هه حق تسلیم کرد و حمد الله علیه ایخیری بگوش پریشانش که چنین ولی اکمل دریا
 سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه میفرماید صاحب مناقب غوثیه بسند می آرد می گوید که شیخ
 آدم بنوری که مصنف کتاب کفایت الاسرار است در آن می آرد که در مجلس شیخ ما فرید الحق والدین
 گنجشکر رحمة الله علیه ذکر قدم شریف شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه برآمد حضرت شیخ ما
 اگر من در آن زمان می بودم هر آینه باز و قدم مبارک ایشان را بر حقه چشمان خود می نهادم
 زیرا که پیغمبر من خواجه معین النجس در آنوقت وضع رقاب کرد و منصبی ان اقول علی حد قد
 عیدنی یعنی گنجشکر گفت پس منصب و حد من نیست که گویم پای مبارکش بر حقه چشمان من نیست
 است چه جای کردن باشد ذکر مناقب الصدق شیخ ما در محیط ملک و دیار قدوه

ابرار زبده اخبار محرم اسرار الهی مخزن انار ناقصا هی کل الوصلین شیخ بدیع الدین
 الملقب به شاه مدار رحمۃ اللہ علیہ نقل است از مروت الاسرار عبدالرحمان چشتی می آورد و بگوید
 حضرت ایشان را غرائب احوال و عجائب اطوار بود چنانکه از وی نقل میکنند که خود می فرمایند در
 ابتدا حال غلبه عشق پیدا شد از خانه بدر آمد و گذارده دریا رسیدیم و بر جہاز سوار شدیم و میان
 دریا جہاز غرق شد ایشان بر یک تخته ماندند آن تخته هم در یک جزیره رسیدیم بیک درم روئے
 از غیب سحران پیدا شدند و زمین را هموار کردند و ابدار پیدا شد آب پاشی کرد و بعد از آن رسیدیم
 آن مقام را بنیام بر پا کردند و بفروزش انباشتند من عجب و ترسان و محفل شدم و زبان گفتم و در
 انتظار شام شستم ام از اندم تا از هفت محل گذشت چون بجل میفتم رسیدیم و درم روئے پیرانش تخته
 نشسته است چون مر او دید سلام گفتم جواب سلام داد و بطلب او بالای تخته رفتم در آن نشستم
 چیزه از قلم جام بود دست شسته باوی هم کاسه شدم بعد وی یک صند و تپه آورد و از آن یک پیر
 و دستار و جامه بر آورد و دستار نام بهتر آدم علیه السلام نوشته بود و در پیر این نام بهتر و پس علیه السلام
 و در از آن نام بهتر ابراهیم بود آن هر سه جامه مرا پوشانید و برخواست و گفت ای نوان مرا می شناسی
 اگر نمی گفت من بهتر خشمم کجایم آدم و این همه بود آدم مبارک که بر باد بعد از آن ان خود و آن محل نما
 گویند از آن تاریخ حضرت ایشان چیزه نخوردند و ناشامیدند و هم جامه ایشان بجا نماند و در دست
 بعد از آن بخدمت شاه طیفوشامی رسیدند مرید شدند و حضرت ایشان مرید سلطان العارین
 خواجه بابا زید بطحامی اند خواجہ طیفو فرمودند آنچه علاقه دنیوی داری مدار بدیع فی الحال قبول کرد
 از آن روز ایشان بلقب مدار مشہور شدند و ایشان از اولاد ابوهریره رضی اللہ عنہ بودند و در
 سفینه گویدی در مقام صمدیت بود از مقامات سالکان بود تا دوازده سال طعام نخورده
 و لباس کلبیا پوشیده بود بار دیگر احتیاج تجدید غسل او شد و اکثر احوال مرقدہ بر روئیده بود
 هر که انظر بر حال وی فتادے در اختیار بمر سجدہ آورد و میسر اشرف جہانگیر نمائی در ملفوظ
 نوشته که در میان ما و شاه بدیع مدار صحبت با بسیار بود و در سفر کرمه معظّمه همراه او بودم نام پدر ایشان

قدوة الدين ونام ما وایشان فاطمه بود و عبدالحق دهلوی فرماید قاضی شهاب الدین دولت آبادی
 در عهد او بود و رحمة الله علیه ایچیز ترنگوش پرپوش بشنو که چلین ولی اکمل و فرد افضل و شان
 سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چندی فرماید ملک العلماء شهاب الدین جونپوری و محفوظ
 قطب الارباب شیخ مدیح الحق و الدین مدار می آرد و میگوید که آنحضرت ایشان بفقیر خطاب میکردند
 و ارشاد می نمودند فقیر از زبان مبارک ایشان هر چه که می شنید آنرا بنوک قلم بند میکرد و بعضی از
 آنست که روزی در مناقب او لیما را تقدم و محاسن آنها فرمودند که اسے قاضی سچکین بعد از صفا
 کرام و ترتبه امامت ایه عالی مقام مثل شیخ عبد القادر جیلی رضی الله عنه نیست و نباشد و سچکدامی
 از اقطاب و اغیاث است مرحوم مرتبه او نرسیده و رسیدن نمی تواند چه او را در ولایت شان
 عظیمست و منتهای مراتب اهل مناصب از قطب عالم و فردیت و محبوبیت است اما اوزان تسبیح
 ترقی کرده بمنزل قرب صدیقت ممکن یافته است و هنوز ترقی و ترقی است و او را مقام و راء الراء
 است که در آن میرساند قاضی گوید پرسیدم ای شاه عالم پناه تفضیل مرتبه و راء الراء چیست و فرمود
 و راء الراء باطن احدیت است که مرتبه مطلقه صرف است که از و بالا تر مرتبه نیست که او را حقیقت
 و لایت مطلقه نیز میگویند که عین ولایت مطلقه محمدیه است و در تمامی است محمدی و راء الراء
 رسیدن صلی الله علیه و آله و سلم یکے به اول و پی رسید الطائفة جنید سیوم شیخ عبد القادر جیلی رضی
 عنه و گفت بعضی اکابر رجال سیومی او پس القرنی را گفتند چهارمی شیخ عبد القادر را و بعد او تا این
 زمان هیچ کس را و راء الراء نشده اگر چه زعم دارند و گفت اهل و راء الراء را همیشه متفاوت و بجای خود است
 که تنزل نمیکند از آن مگر برای ادای فی الفض اما شیخ عبد القادر با وجود انتمزات اعلا اتباع تمام
 و قدم بر قدم سید امام علیه الصلوة والسلام بوجاهتم و اکمل بوده که در شغل عبادت و درس علوم و بی
 و تربیت طالبان و ارشاد مریدان و تصرفات ظاهری و باطنی در هر زمان از این مقام و نفوذ
 و تصرفات روحانیه او تا این وقت جاریست و وضع رقاب مردم با ایزدی نیز قدم وی بر
 اعظیم نیست و گفت ای قاضی جانیکه بعثت پیغمبر صلی الله علیه و سلم سیده بتابعات آن

تصرف ولایت شیخ فر گرفته است و به یکس از مشایخ چهارده خانواده از عرب و عجم چنان نیست که از
 خرقه خلافت و نعمت و برکت آنحضرت محروم مانده است این درویش نیز از نیازمندان اوست و
 گفت والله بابت شرم باشد اگر ختم نبوت بر سر و عالمیان نمیشد هر آئینه این بزرگشایان آن بودند ایضا
 منته آخره نه مجمع الفضائل می آرند که حضرت شیخ میفرمود ای قاضی مشایخ چهارده خانواده و
 صوفیان این طائفه که پیشتر از عهد دولت شیخ بودند ایشان را خدا تعالی معلوم گردانید که در زمان
 یکی از اولاد حبیب من پیدا خواهد شد که نام وی عبدالقادر باشد و او قائل بامری است که بگوید قد می
 هذه على رقبته كل في الله جملة مشايخ سلاسل قبول کردند و در ساعت مذکور گردن خود را
 نهادند سبحان الله بحمده خا کرو ب آستان قادی گوید این اخذ موافق از اولیاء مثل عهد گرفتن
 خدا تعالی است در روز میثاق از انبیاء بر رسالت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم چنانکه قرآن مجید
 بیان ناطق حال است باینکه میفرماید و اذا اخذ الله میثاق النبیین لما آتیتکم من کتاب
 حکمته فوجاءکم رسول مصدق لما معکم لتؤمنن به ولتنصرنه یعنی یاد کن ای محمد صلی الله
 علیه و آله و سلم چون فر گرفت خدایتعالی پیمان و عهد پیغمبران را و اعم و اخذ میثاق تابع نبیایند
 و این ایشاق اعظم است که حق سبحانه از پیغمبران گرفته است که شما و اعم شما ایمان آرید محمد صلی الله
 علیه و سلم مضمون میثاق چنین است هر چه بدیم شما را از کتاب منزل و فهم آن پس بیاید شما بنستاد
 از نزد ما که آن محمد صلی الله علیه و سلم است با و دارنده هر چیزی را که باشماست از کتاب و حکمت پیر
 ایمان آرید بوسه و یاری کنید و او را به تن خود اگر در زمان شما آید و الا نصرت و بید باظهار صفات
 و نعمت او و اعم خود را بیاری و فرمائید حاصل آیه کریمه جمیع پیغمبران اقرار کردند بر رسالت و نبوت
 پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم در روز میثاق همچنان اعتقاد و اقرار کردند اولیاء و بوسه بود زیرا که در
 نهادن تعلق بحکم دارد و اقرار کردن بروج بود و ذکر مناقب الصمد سلطان المشایخ
 قطب الاتقیاء زبدة الاصفیاء کشف حقایق و صاف و قایق الملقب
 محبوب الخواجه نظام الدین اولیاء رحمته الله علیه نقلست صاحب مرآت الاسرار

گوید حضرت ایشان سر حلقه اولیاست که حال قوی و پشت آن قدر تصرفات که او را دست داده
 هیچ یک از این طایفه پیشین را میسر نشده و وی از جمیع مقامات ترقی گذشته بمرتبه مجبوری رسیده بود و حتی
 او را بختاب سلطان المشایخ یا فرموده بود صاحب نفحات گوید وی خالدی بود البته جای سلسله
 نسبش یافته باشد صاحب سیر العارفين گوید آبا و اجداد سلطان المشایخ از بخارا و از آنجا در لاهور رسیدند
 و هم از آنجا در شهر مدافون آمده سکونت نمودند بعد وفات پدرش در مدافون مادرش او را در مکتب نشاند
 در چند روز قرآن تمام کرد و از اکثر علوم بهره کامل حاصل نمود و هم خود فرمایند من در دوازده سالگی علوم
 لغت میخواندم ابو بکر خراط از طرف ملتان آمد بخدمت استاد من اول کرامات شیخ بهاء الدین ذکر میآید
 نمود بعد از آن بزرگ گنجشک را آغاز کرد و بجز و شنیدن نام مبارک را اختیار شد مبحثش در دستوری گشت
 تا چنان شد که بعد از هر نماز نام آنحضرت تسبیح میکردم و ده بار میگفتم شیخ فرموده یا رسول الله گفته
 انگاه میخفتم پس چون شانزده ساله شدم مع والد و خواهرم غیرت دہلی نمودم هر گاه در شهر دہلی
 رسیدم اتفاقاً در جوار شیخ نجیب الدین منوکل را در گنجشک رسک گرفته از صحبت و محروم و بر دشتیاق
 پامی بوس گنجشک زیاده تر گشت اما سه چهار سال دیگر در شهر ماندیم بجهت تعلیم علوم بعد از آن روزی
 پیش شیخ نجیب الدین رفته التماس فائده نمودم که من قاضی جاسی شوم شیخ فرمود که خدا نخواسته که
 تو قاضی شوی تو آن شوی که من میدانم بعد از آن از غلبه اشتیاق دیدن گنجشک و در عزم بست سالگی
 کردم از همه مراد است دست کشیده از شهر دہلی برآمد به اختیار رو با جوین نهادم و از فیض خدمتش
 بهره مند گردیدم بعد از آن گنجشک فرمود من خواستم که نعمت سجاد و ولایت هندوستان بدگرے
 به هم اما تو در راه بودی که بر سر من نذا کردند که بهار نظام الدین بدوئی نمی رسد این ولایت است
 بدوئی انگاه بنده خواست که اشتیاق پابوسی که از خدا غالب بود عرض نمایم اما دشت حضور چنان
 در گرفت که نتوانستم فی الفور خود بزبان مبارک را نداری اشتیاق تو ازین پیشتر است که ظاهر سازی
 بعد از آن در خاطر بنده گذشت که هر چه از زبان خواجہ بشنوم در قلم آورم هنوز در دل بنده نگذشته بود
 زبانی سعادت آنمرد که هر چه از زبان پیر خود شنود بهوش و گوش بدان متعلق دارد و آن را بنویسد

برکات آن در یابد نگاه فرمود که هیچ لحظه ولیم نیست که در دل این کس ندانم و پدر که زنده اندکی است
 که در وی محبت حق است بعد از آن فرمود در ویشته پرده پوشه است بعد از آن فرمود که اصحاب طریقت
 می فرمایند که زکوت بر سه نوع است زکوة شریعت آنست که چون دو بست درم شرع موجود شود این
 پنج درم در راه حقیقت یک بعد زکوت طریقت آنست که از دو بست پنج گاه دارو باقی براه حق تعالی
 صرف نماید و زکوت حقیقت آنست که از دو بست پنج گاه نذر و تمام در راه حق خرج کند بعد از آن چون
 سلطان المشایخ بخد مت گنجشکر و سلوک درآمد التماس نمود که اگر فرمان شود ترک تعلیم کنم گفت من کس را
 از تعلیم و تعلیم منع نمی کنم هر دو کار کن تا کلام غالب آید گویند بعد از چند روز استغراق چندان بر حال علی
 کرد که خود بخود ترک تعلیم کرد سلطان المشایخ فرمایند وقت گنجشکر رحمت داشت مراجعید بار بزیارت شهدا
 که در اجودین بودند فرستاد چون با خد مت آمیخ عصا خاص من عطا فرمود و بر لفظ مبارک را ند که
 بفراوان حقیقتی نظام الدین را ولایت هندوستان دادیم و صاحب سجاده خود گردانیدم بعد از آن
 دست بنده برگرفت و در سوسه آستان کرد و گفت برو بخدا سپردم فرمود این همه امید هم بجهت آنکه
 در وقت آخرین تو بر سر ما نخواهی بود و من نیز در وقت خواجه خود حاضر نبوم و در هاسنی بودم بعد از آن
 شیخ برالدین احق را فرمان شد که مثال نوشته بنده چون مثال شنیدم سر من در کنار گرفت
 فرمود بخدا رسانیدم و فرمود براس تو دنیا از حقیقتی خواسته ام سلطان المشایخ فرمایند بلزیم
 از آنکه چنین بزرگان بسبب دنیا و فتنه افتاده اند حال من چه خواهد شد و حال گفت که ترافتنه
 نخواهد شد خاطر بعد از پیش شب بوقت آخر شب میدیدم که عورسته و صحن خانه من جاروب میدید
 پرسیدم تو کیستی گفت من دنیا ام جاروب خانه مخدوم میکنم آخر بچنان شد هم وقت رخصت فرمود
 که اول در هاسنی بود مثال خود شیخ جمال الدین هاسنی بنما بعد از آن چون بدلی رسی قاضی
 منتجب را نیز نما امانام شیخ نجیب الدین متوکل گرفت حیران شدم چون در دلی آمدم معلوم شد که
 شیخ نجیب الدین وفات کرده بود الغرض چون از خدمت خواجه باز گشتم در هاسنی رسیدم شیخ جمال الدین
 را خلافت نامه نمودم بشارت بسیار کرد این بیت بزبان خود را از ده خدا بی جهان را هزاران سال

که هر سه ده گوی سرشناس - گویند بعد از آن سلطان المشایخ در دلی آمدند ولیکن در آن ایام
 پندان استغراق غلبه کرده بود که اصلاً با خلق آمیزش نمیکرد و در گوشه ها سینه محول میماند اما وی از
 آفتاب روشن تر بود و خلایق از هر طرف روی اعتقاد بوی آور و ندانند قصه در غیثات پور سکونت کرد
 چون اردو هام خلق بسیار شد از آنجا نیز مردم مسافرت نمود و جوانی در آمد و گفت آرزو که مرشدی نمیدانستی که
 نشست عالم خواهی شد و گفت آن چه قوت و حوصله باشد که از خلق گوشه گیرند و بحق مشغول باشند
 قوت آنست که با وجود خلق مشغول بحق باشد سلطان المشایخ فرمایید پس از همان زمان نیت کردم
 که همین جا خواهم بود و بروم آمیزش خواهم نمود بعد از آن از هر قسم چه امراء و چه ملوک و علماء و شعراء و
 درویشان و غیره بشرق زمین بوس مشرف شدند و یکپس از شفقت عام محروم نداشتند و یکپس از
 پیشروی مجال نطق بوده العرض یافت بادشاه در عهد دولت سلطان المشایخ در دلی سلطنت
 کردند از آن جمله بعضی مخلص بودند و بعضی مخالف مجمل ذکر کرده می آید یعنی سلطان المشایخ با نعمت
 خلافت در زمان سلطنت سلطان غیاث الدین بلبن در دلی رسید و وی بسبب بندگی و اعتقاد
 که بخدمت گنجشک داشت مخلص و معتقد سلطان المشایخ بود بعد از آن پسر او سلطان ناصر الدین محمود نیز
 معتقد ایشان بود بعد از آن جلال الدین بر تخت نشست او نیز اعتقاد تمام داشت بعد از آن برادر زاد
 سلطان علاء الدین نشست وی نیز در آخر بدل و جان معتقد بود بلکه بر سر پد که سلطان المشایخ را دوست
 می شد آرزو یاریده می طلبید که بجهت متابعت خود هم می شنید و هر دو شاهزاده خود را که خضر خان
 و شاه و یحسان باشد میدادند حضرت گرداند بعد از آن سلطان قطب الدین که پسر بیابلی او باشد بر تخت
 نشست و برادران خود بکشت چون ایشان مرید خواجه بودند از آنجهت خود مرید شیخ ضیاء الدین میشد
 و با سلطان المشایخ بنا پیش آمد اول چند مقالات پیش آورد که سلطان را ملزم ساز و هیچ کس کارگر
 نشد بعد از آن جمیع علماء و مشایخ را جمع کرده قرار داد که تمام مشایخ شهر را اعلام کنند تا هر شب
 برای دیدن من بیایند و شیخ نظام الدین را بفرمانند که موافقت نماید اگر قبول نکند با خبر کنند تا بهر قسم
 که دادم بطلبم بلکه چیزهای نامناسب بر زبان راند قطب الدین غزنوی و عواد الدین طوسی و برهان الدین

یزدی و دیگر علما پیش سلطان المشایخ آمده واقعه حال باز نمودند که سلطان جوانست و بوجاهت
 اندیش دین هیچ قصوری لازم نمی آید و حضرت شیخ پیرات التماس بایان قبول باید فرمود خدا میداند
 چه نطهور انجامد ایشان پیش سلطان آمده گفتند که ما شیخ را راضی کردیم خواهد آمد این مذکور و شب بمقتضی
 بود و روز دیگر غریزان و مردیان مثل امیر حسن شاعر و امیر خسرو و غیره پرسیدند که سلطان منتظر شب ماهست
 شما بدولت تشریف برند فرمودند من هرگز نزد ایشان اظهار کردم که سلطان ظالم است تا چه پیش آید
 خواجه فرمود شما خاطر جمع دارید مرا در واقعه نموده اند که من بر بام خانه نشسته ام یک گاو شاخ قصده هلاک
 من کرده است من شاهجانی اورا گرفته بر زمین زدم تا هلاک شد انشاء الله تعالی سلطان دست بر من
 نیابد گویند و شب بست نیم ماه مذکور سلطان بر بام عمارت هزار ستون دراز کشیده بود بعد یکپاس و چند
 ساعت از شب گذشته خسرو خان آنجا آمده اورا یکشت و این بیت میگفت ای رویک چرا
 بشتی بجای خویش با بشیر خنجر کردی و دیدی سزای خویش بعد از آن خسرو خان زن اورا
 در گنج خود آورده بر تخت دلی نشست و منیر مقلد سلطان المشایخ بود بعد از آن سلطان غیث الدین
 تعلق بر تخت دلی نشست روز دیگر عرض خراسان دیده بهر که خسرو خان مبلغ داده بود باز پرس گروانید و
 از درویشان نیز طلب مبلغ نمود همه درویشان دایس دادند چون از سلطان المشایخ طلب کرد
 فرمود بیت امال بود بختجان مست کرده شد این حرف غیث الدین تعلق عناد بهم رسانید و چون
 تا بحد قش از اسرار رساند بعضی علما مخالف شیخ عرض کردند که سماع در مذهب حنفیه حرام است
 شیخ خود ازین امر کار سه دیگر ندارد و پیش از این سلطان درین باب محضه کردند و علما را جمع نمودند و حضرت
 شیخ را حاضر ساختند شیخ تسکین حدیث نبوی نمود و عیان گفتند که شما مجتهد نیستید که تسکین حدیث
 می آید قول ابو حنیفه یا رسول الله سلطان المشایخ فرمود سبحان الله من حدیث نبوی میخوانم ایشان
 قول حنفی می طلبند ابو حنیفه از که بود الکلام درین مقدمه مکرر بسیار شد عرض در میان ایام شیخ عظیم الدین
 بنیر شیخ بهاء الدین ذکریا از قاتان سید سلطان استقبال کرد شیخ عظیم الدین اول سلطان المشایخ را
 دریافت بعد از آن با سلطان ملاقات نمود و واقعه حال معلوم کرده سلطان المشایخ را منع فرمود

که سلطان المشایخ اهل این کاریت گستاخی مناسب نیست سلطان شمرنده شد اما از دل کتفانی
 نیزفت اتفاقاً جانب کهنه تخیل بهم رسید غیاث الدین متوجه آن جانب گشت وقت برگشتن از آن طرف
 گفت که چون در شهر رسم اول شیخ را از شهر بدر سازم این سخن بخدمت شیخ رسانند فرمود هنوز دلی نیست
 است چون در عمارت تعلقات باد و دوسه کرده ان شهر دلی آمده منزل کرد و بنیت آنکه فردا دوشهر شده شیخ را
 بدر آورد همان ساعت از آسمان برق افتاد زیر عمارت مذکور با چند صاحب هلاک شد بعد از آن سلطان
 محمد بن غیاث الدین تعلق بجای پدربخت دلی داشت و مخلص معتقد سلطان المشایخ بود از ابتدا
 جلوس او بهمان سال سلطان المشایخ رحلت فرمود سلطان محمد روضه متبرکه که نسب بدعالی مزین
 مرتضی ساخت و در مدت الاسرار آمده که سلطان المشایخ سه چهار ماه پیش از وفات خود از یاران
 بزرگ را خلافت عطا فرموده و مثال اجازت نامه داده میر سید حسین کرمانی را امر فرمود که اثنای خود
 بر مثال خلفا مذکور بنویسد چنانکه بر مثال خلفا گنجشک شیخ جمال الدین را انوری اثنای کرد و حسن بن
 خلفا مذکور شیخ نصیر الدین محمود را جانشین فرمود و گردانید و فرمود که غمنازی دلی ستم نکنند کیفیت
 سجایای ایشان و ذکر مناقب ایشان گفته آید و بیماری و دوا زچهل روز پیش بنود ویرا گویند و در جمیع
 حالی پیدا شد و در آناه نماز حجه مسجد ها کردند و گریه غالب شد همچنان در عالم شیر بخانه آمد و هر روز چند
 کرت غایب می شد و چند کرت حاضر و همین می پرسید که امروز حجه است نماز گذارده ام حاضران
 عرض نمودند که نماز گذارده اند میفرمود بار دیگر گذارم هر یک نماز را مکرر ادائی نمود و هم در آناه
 بخواجه اقبال که خادم خاص بود فرمود هر چه هست همه را بروم مستکن و مقدار یکس فلوس بخوادند
 سید حسین آمده عرض کرد که بر استم کردند مگر چند هزار من غله که بهت فقر و غنا باشد
 فرمود آن مرده ریگ را برای چه دهم اند پس دیوار آبا خاها را شکافت کردند و به غله تاسخ
 نمودند و خاها را جاروب دادند بعد از آن جمیع دستبان آمدند عرض نمودند که حال سگینا
 بعد خواجه چه خواهد شد فرمود شمارا در روضه من چندان سگش رسید که کفایت کند
 الغرض در رحمت طعام منجور و سخن هم که ترمی گفت تا جان پشاده حق تسلیم کرد و رحمت الله علیه

ابو عزیز گویش پر پیش بنو که دلی المل و سلطان کل و نشان سیدنا عوث الا اعظم رضی الله عنه
 سیدی فرماید مولوی باقر مندی و تالیف خودی آرد و میگوی که در محبوب العالی مذکور است که با وری شخصی
 و مجلس سلطان المشایخ آمد و وی عارف بامعانی بود و حضرت خواجه اورد و تعظیمش آمد چون او نشست
 از خواجه پرسید چه میفرماید و مقوله شیخ عبد القادر رضی الله عنه که گفت قدم من این است که برگردن دلی
 خدا تعالی ثابت است خواجه نصیر الدین محمود سپر آغ دهلوی میفرماید من آنوقت حاضر خدمت شیخ بودم من
 فی الفور گفتم ای فدا ن بلا شائبه کمان یقین کن که کف پای مبارک تاج تارک نیست حامل مسطور و حال
 درست خواجه را بوسه داد و تصدیق برگفتار او کرد و گفت بارک الله فیک بعد از آن از مجلس برون
 آمد شیخ همان قدر در کمربش پر خست و روانه کرد چون حاضران پرسیدند خواجه فرمود این مرد خضر بود
 که بن آدم بنا بر تقدیر آداب و تعظیم شیخ عبد القادر چنانکه دیدید روایت ثانی الله صاحب مناقب شیخ
 از ملفوظ اسرار السالکین که تصنیف شیخ جنید بنیره خواجه فرید الدین گنجشکر است می آرد و بسند صحیح می گوید
 که شیخ جنید مذکور در مجلس رابع چنین آورده که سلطان المشایخ از حضرت سلطان الاولیا شیخ عبد القادر
 جیلانی ماهره مند است و آن چنان شد و قتی که سلطان المشایخ در مکه و مغطیه رفتند شیخ العارفین سید
 سید عمر که از فرزندان سلطان الاولیا و انجاء بودند خادمی را پیش ایشان فرستادند خادم آمده گفت
 یا شیخ شیفنا ید عود سلطان المشایخ پرسیدند که سید عمر مراحه دارند و چگونه معلوم کردند سید عمر
 من یوم رکبت من الهند عینی الیک یعنی از روزیکه سوار شده از بند چشم من بتو مگر آن
 سلطان المشایخ و حال از ایشان استفاضة نمودند و خرقه خلافت گرفتند و گفتند قدمه
 علی دقبتی یعنی قدم شیخ عبد القادر بر گردن من ثابت است مولف گوید اینجا ضمیمه غائبه
 بنایت ادب است و کمال فصاحت ذکر مناقب الصمد السادات منبع
 الکرامات شاهد باری منظم انوار قدم مخزن اسرار کرم سید جلال بخار
 عاشق سر مست المشهور مخدوم جهانیاں جهان گشت رحمة الله علیه نقلست
 از شهر بخارا در ملتان رسیده بشرف از اوت و خلافت شیخ بهاء الدین ذکر یا ملانی مشرف

و از اجازت شیخ و خطه آنچه سکونت اختیار کرد و تامل گشت و بعد از آن متوجه حرم الشریفین شد
 چون بدین منوره رسید پایان روضه انوار حضرت علیه السلام بایستاد و گفت الصلوات
 والسلام علیک یا جَدِّی از بقعه شریفه جواب برآمد و عیدات السلام یا و لک بعد از آن
 مجاوران مدینه بر صحت نسب و تصدیق نمودند بعد از آن در یک مخطبه نمود و صحبت شیخ الحیرین
 امام عبد الله را یعنی استغاده گرفت و داخل طریقه عالی شد چنانکه شیخ ایشان را کتاب محمد که
 مشحون بنمون دلائل قدم است مرحمت فرموده و مخدوم انرا حرز جان نمود و بیاران میگفت
 محمد جان من است و هم در خطبه علامه الفاخره می آرند که شیخ مخدوم این کتاب را که سبق فرموده
 و برای قضاء حاجات و کفایت بهات توکل بدین کتاب کرده و بار بار لفظ در بار فرموده و چنانچه
 اگر کسی این کتاب را فارسی کند تا خاص و عام را ازین نفع باشد این مولف بیچان گوید مرا و مخدوم
 از نفع کتاب سماعت مضمون قدم است که بروایت سی و هفت ولی بسند رسانیده است که بعضی
 اند که اینها سیقول و سید ولد گفتند و بعضی معاصر اند که الان قد قال میگفت پس علت غائی مخدوم
 این بود که این نفع بسامعین بر غرض سید معز تیار بر سکون بوده که در سفر جمیع مشایخ چهارده
 خانواده را دریافته بود و آخر بخدمت شیخ نصیر الدین چراغ دهلوی رسید و از دست ایشان نیز حرقه
 اجازت چشتیه پوشید که شیخ بجای خرقة او را پانجا بماند خود داد و وی بر سر است و صاحب اخبار الا
 گوید و ولی باتصرف بوده در ولایت شدت بدرجه داشت که هر درویشیکه مصافحه میکرد و گفت او
 میگرفت مولوی باقر بندی در محبوب العلوب می آرد سید جلال بخاری چهار واسطه خلیفه القابجا
 است رختة الله علیه عیز بر بگوشش پر بگوشش بشنو که چنین ولی اکمل و خلاصه جمیع سلاسل شان
 سید ناغوث الاعظم رضی الله عنه چه میفرماید و کتاب محبوب مذکور سطر است صاحب مناقب
 گوید در مسافر نامه از حضرت مخدوم منقول است که گفت طریقه شیخ عبد القادر جیلانی چنان بود که هر
 چند غلامها خرید میکرد و بعد از آن ایشان را آزاد کرده و بعد از آن روز بخدا میرسانید که سید جلال
 بخاری یکی از مقربان حق بود در ولایت شانه عظیم داشت و قوی میگفت مرا بر نبات من غم

جزم است یا این شکیان این معنی کردند حضرت مخدوم گفت ای عزیزان بمن رسیده است
 که ابوالشیخ عبدالقادر جیلانی فرموده است خوشی بخوبی باد مرگ کسی را که او مرا زنده و بهم خوشی و غم
 باد مرگ کسی را که آنس که را دیده که او مرا دیده چهار و چهل پس در میان این کمتر و آن سرور جز و ساطع
 بیشتر است چون که جاری نعم این سخن می زیبد الحاصل حضرت مخدوم بدرجه عشق بود که فدای نام مبارک
 بود و هرگاه اسم شریف بزبان را ندیده از خود خبر داشتی چون که جام افاقه نوشیدی گفتی هنوز نام تو
 گفتن که ای سینه اوبی است دم راوی ندکور گوید و متعجبانهاست مسایه مخدوم آتش افتاد حضرت
 مخدوم جهانیاں که رسد خاک درشت گرفته چند بار این اسم مبارک بعزت القائل بامر الله
 یا شیخ محمد القادری شیدنا الله خوانده بران آتش سوزنده انداختند و حال آتش فروشت
 و سر و شد بعد از آن شیخ بطرف حرمین رو آورد چون انجا شیخ المحرم عبداللہ یافعی بوده از وفیض قافیه
 گرفت و شیخ تحمید بود و او که تمامی تذکره قول قدیمی است چنانکه سابق مذکور شد اما در میدان و
 سر و بود که بحسب کم مخدوم عبارت عربی تکرار بنیشت فارسی آورده نامزد بخاصه الفاخره کرده و کر
 سابق الصدوق قدوة العارفين زبدة المحققين فخر المعاصرين شیخ المشايخ خمسة
 خارجگان چیست این شش معنوی خواجہ نصیر الدین محمود چراغ دهلوی رحمة الله علیه
 نقل صاحب مرات الامراء گوید انقرب معبودان شاید باشند خواجہ نصیر الدین محمود اولیا
 شان بزرگ علمی و افرو احوال ستور دشت از ابتدا و حال گرفته تا انتها سلوک پیوسته بر ریاضات
 مشغول بوده و در مرتبه رضا و تسلیم نظیر دشت کمال و آست که از خوارق عادات کم ظاهر شد
 پیشه بر واد شریعت قائم بود و بعد از نقل سلطان المشايخ در دلی مقام و تسکین گشت و عالم
 از فیض صحبت و مرتبه کمال رسیدند صاحب لطائف اشرفی گوید هر چند خلفاء سلطان المشايخ
 کامل بودند اما شیخ نصیر الدین محمود را حق تعالی ولایتی کرامت کرده بود که بد آن مرتبه هیچ یک از خلفاء
 سلطان المشايخ نرسانند رسید و آن مقدار آثار ولایت از شیخ بنظر پیوست که از چکس ظاهر شده
 در سیر العارفين آمده که در صاحب لطف و چراغ دهلوی آست و تسکین مخدوم جهانیاں برای زیارت

بیت الشرف است انجا از امام عبداللہ ریاضی ملاقات افتادی گفت از بجای آبی خدمت گفت دلی
 می آیم شیخ فرمود پیش ازین در دلی بزرگان بسیار بودند حالا کدام شیخ بر مندرجست است و در دلی
 خدمت ابرار من رسانید بالافعل خواجه نصیر الدین بر جاده طریقت است شیخ گفت ارے پسران دلی
 را هر روز شیخ نصیر الدین محمود سے افروز و پس از ان وقت حضرت الشیخ بیچرخ دیوئی شہو
 گشت بہم راوی نہ کو گوید شیخ نصیر الدین نہ سالہ بود کہ پدرکش از سر گذشت مادر وی صالحہ بود
 اورا براسے تحصیل علوم ظاہری سعی وافر نمود تا آنکہ از ہر علوم اورا نصیب کامل دست داد و در سر
 بست پنج سالگی از جمیع مراوات ترک و تجربہ نمود و بجا بد نفس اشتغال گرفت تا ہفت سال
 با یکدی رویش در ویرانہا می گشت اکثر اوقات افکار از مضر صحرایے میشد چون بچہ چاہے الکی رسید بد
 آمدہ از شرف بیعت مشایخ المشایخ بہرہ مند شد الغرض وی در وہ خلفا سلطان المشایخ مانند عشرہ
 بشہرہ بود کمالات وی اظہر من الشمس است چنانکہ مدت سی و دو سال حق سبحانہ کی سلطان المشایخ را
 نگاہداشتہ مقدار سر مو تفاوت نہ کرد زیادہ ازین کہ ام کرامت خواند بود گویند سلطان محمد تعلق کہ حاکم
 ظالم بود شیخ نصیر الدین محمود را آزار بسیار رسانید تا حدیکہ بجانب ملک تہتہ لشکر کشید حکم کرد کہ جمیع
 مشایخ و علماء دلی درین سفر ہمراہ شوند خواجه نصیر الدین را نیز تکلیف ہمراہی کرد وی بقتضای حکم کہ
 داشت اطاعت نمود اما این قدر گفت کہ ما ہمراہی گرفتن مبارک نیست عجب است کہ سلطان با زاید
 آخر بچیان شد کہ سلطان در راہ وفات کرد بعد از ان فیروز شاہ بخت نشست کہ سپہرسم وی بود
 و وی معتقد شیخ شد بعد از ان سلطان محمد بن غیاث الدین بخلق بخت نشست و اورا عناد و پیری دیکہ
 شد کہ شیخ نصیر الدین محمود را جامہ دار خود گردانید آخر انچہ شد شد شہو آفاق است در سیر العارفین
 می آرند کہ روزی شیخ و حجرہ خود مشغول بود و عین استغراق قلندر سے فلان نام در صورت آمد کار و
 در میان داشت یازدہ جسم بر بدن مبارک وی رسانید چنانکہ خون از راہ ناودان جبرہ بیرون آمد
 ایشان در استغراق کہ بود بودند چون بعضی مردم کہ بیرون حجرہ بودند چون خون روان دیدند در
 خلوت در آمدہ قلندر نہ کو را خواہستند کہ رحمت عظیم رسانند حضرت خواجه بعد از افاقہ قاضی عبدالمقتدر

و شیخ صدر الدین حکیم و شیخ زین الدین علی را بحضور طلبیده سرگند خود دادند و فرمودند که یک پیش از این
 خرم احوال قند نشود و پشت درم بطریق انعام بدست و عوداد و رحضت فرمود و گفت که در وقت
 زدن کار و بدست تو آزار سه رسیده باشد سبحان الله کمالات شیخ و مقام تسلیم این بختا سکن
 بعد از آن سال دیگر ازین واقعه و قید حیات ماند سید محمد جعفر که در بحر المعانی می آرد که قطب عالم
 شیخ ضیاء الدین محمود مدت سبست و پشت سال و سه ماه و دو روز مرتبه قطب مدار بود این مرتبه
 ایشان را بشرط تحمل داده بودند بعد از آن و در مقام فروانیت نزول کرد و از مقام فروانیت در عالم
 بقارعت فرمود و هم را وی مذکور در کتب مسطور فرماید اگر گویند که فرق در مرتبه اقطاب و قطب مدار
 چیست گوش دارید که اقطاب ایشانند که اگر ولی را از ولایت او معزول کنند و مرتبه قطب
 که قطب عالم است اگر او خواهد که اقطاب را از مقام قطبیت معزول کند تواند حقیقتاً سه فرشته را بکار
 فرموده باشد از گفته قطب مدار گفته باشد و احکام لوح محفوظ را نیز بتصرف او می گذارد و عرش کرسی
 و جمیع تصرفات از قطب مدار باشد و چون ترقی کند در مقام فروانیت نزول فرماید تصرفات معزول
 یعنی فروانیت مقام انبساط و موافقت است پس او را مراد نباشد و مراد او همه مراد حضرت حق
 گردد و در سیر این رفیع می آید که چون علت شیخ قریب رسید کمال الدین علامه عرض نمودند
 بعد از نقل آنحضرت خرقه و سجاده را امر میفرماید فرمود اسامی در ایشان که حسن ظن داشته باشد
 نوشته پدید آید تا خطه بنایم ایشان سه دفتر تذکره و خلفاء نوشته آورند و اعلی و اوسط و ادنی چون
 آن را نگاه کرد فرمود ایشان را بگویند غم ایان بخورید چه جای که بار دیگر سه بر دارند بعد از آن
 وصیت فرمود که خرقه سلطان الشایخ که یافته ام در کور بر سینه من نهید و عصا که شیخ بر این
 نگاه دارید و شیخ میر من و انگشت شهادت من به پیچید و کاسه چوبین بجای خشت زیر سر من بدارید
 و همچنین برین نیز در آنخوش من انقضی موافق وصیت عمل نمودند صاحب اموات الاسرار گوید
 سید محمد یوسف الحسینی گیسو از حضرت شیخ را غسل داد و بعد از آن در میان غش را که بران غسل داده
 کشید و برون نمودند و گفت که خرقه همین است گویند دیگر وصیت این بود که چون جنازه من

بسیار شود بصحرا برید آنچه شخصی پیدا شود او نماز من خواهم خواند بهمانان کردند اتفاقاً همین وقت بود
 که شیخ یحیی میری داخل دلی شدن پنجمت و از انطرف می آمد که جنازه می رود مردان بخدمت
 او اطعاً کردند مرکز شیخ را ایشان نماز گذاروند و چون شیخ را در قبر آوردند دفن نمودند و دست
 از کفن برآید همه متحیر ماندند که این چه معالطه باشد بر همه بخدمت یحیی میری طلب کشف سر کردند شیخ
 در مراقبه شد و گفت ایشان چنان میفرمایند که یک کلاه از تبرکات پیران من باقیست بیاید
 چون نیک تفحص کردند کلاه مانده بود او را بر دوستان مبارک نهادند شیخ در حال دست کشیدن
 کشید رحمة الله علیه ایغیر تر بگوشش برپوشش بشنو که چنین دلی الکل و فرد افضل ایشان کسیست
 غوث الاعظم رضی الله تعالی عنه چه میفرماید در محبوب القلوب مولوی باقر سیدی بسند
 می آورد می گوید که وقتی در مجلس خواجه نصیر الدین چراغ دهلوی رحمه الله علیه شخصی آمد و گفت
 ای نصیر الدین محمود تو چنان هست که نظیر تو در عرفان مفقودست چه میگوئی در مقوله شیخ
 عبدالقادر که قدم من برگردن جمیع اکابر گفته است رضی الله تعالی عنه خواجه نصیر الدین فرمود
 ای عارف کامل همه پیران من کامل الذات بودند که مقام هر یکی از خود و حصر بیرون بوده و نسبت
 کمال ایشان را نهایت نیست همه بامر الله و رسوله وضع رقاب کرده علی عینی فرمودند
 خصوص از زبان مبارک شیخ من سلطان المشایخ بار باری شنوم که میفرمود که انقدم مبارک
 بے شائبه شبهه تاج تارک من است و تکیه شیم چنان گفته باشند پس قدر و منصب من نیست
 و لایت حال ما اینکه بگویم چه حاجی چشم باشد بلکه بر چشم چشم دل من ثابت است و همین لفظ گوش را
 بر زبان رانده اند و می یاری ادر الله علیه و کر مناقب الصدق شیخ الحرمین
 بمقام قرب ساعی و مجد شرع داعی و بوحده داعی مقتدا ای انام مقتدی
 الاسلام عبد الله یافعی رحمه الله علیه نقلست صاحب سفینه گریه حضرت
 ایشان در اصل ازین بودند در حرمین الشریفین سکونت داشتند شافعی مذہب و صاحب
 خوارق و جامع علوم ظاهری و باطنی و از کبار مشایخ وقت بودند و نسبت از ادب ایشان

پیمار واسطه شیخ الثقلین سید عبدالقادر جیلانی می رسد رضی الله عنه در نفقات الانس
 می آید که شیخ علماء الدین خوارزمی گفت شبی در بعضی از بلاد شام در خلوت خود بعد از نماز
 خفتن بیدار شسته بودم و در خلوت از اندرون بسته بود و مردی دیدم با خود در خلوت نداستم
 که از کجا در آمدی ما سستی با من سخن گفتند و با یکدیگر یاد احوال فقره ذکر و شایام کردند و بر
 شایان گفتند و گفتند یک مردیت بعد از آن گفتند سلام با صاحب خود عبد الله یافعی برسان
 گفتیم او را از کجای می شناسید و در سجده است گفتند بر پا پوشیده نیست و برخواستند و پیش رفتند
 سو حجاب پنداشتم که نماز خوانند گذارد از دیوار بیرون رفتند و در اقصای بسیار است خاص
 خلاصه المفاخر فی مناقب الشیخ عبدالقادر شتم است بر بعضی آیات عجیب و حکایات عزیز که
 هر یک جاذبه است مطالبان صادق را که در منازل و وصول در و بخش و در اوطان قرب
 دولت شهرو و غیره گردانند ترجم اهل کتاب که یکی از مردان سید جلال بخاری است میگوید
 که از زبان شیخ خود شنیدم که فرمود که من از مصنف بپرسیدم که میگفت حضرت رسالت
 صلی الله علیه وسلم و ابوبکر و عمر رضی الله عنهما وقت سماع این کتاب بر من در مدینه شریفه در روز
 شنبه که هر شب نشسته بودند و چون مجلس سبق منقضی شد من دعا خواندم پیغمبر صلی الله علیه وسلم
 روئے سوئے ابوبکر کرد و تبسم فرمود و این را مشاهده کرد و در بیداری بعضی اولیاء از اسادات
 یمن و صاحب خزانة جلای میگوید که شیخ عبد الله یافعی که مخدوم جهانیان مدت دو سال در مدینه
 طیبیه لازم صحبت امام عبد الله یافعی بود و از انواع استفاده حاصل کرده و نسخه عوارف و دیگر
 کتب سلوک بخدشت و میخواند و اخذ طریق از کرد و هم در انجامی نویسد مخدوم جهانیان در کعبه
 نیت کرد که هرگاه از سفر بیت الله برگردد و کعبه بخدشت شیخ نصیر الدین رود چون بخدشت رسید
 وی گفت ای سید ترا بواسطه فرموده امام عبد الله یافعی حسن ظن برین فقیر بر وقوع آمده و خدا
 جواب داد و رحمت کند خدا یتعالی را امام ما عبد الله یافعی که مرا بدین دولت بهره گردانید و هم
 در انجامی کرد است که امام موصوف یک خرقه ارادت از دست شیخ رشید الدین ابی عبد الله

بغدادی و اشتهاد و دوی از خلفاء شیخ الشیخ شهاب الدین سهروردیست حاصل کلام کلمات
 عبدالمطلب یعنی از قید تحریر بیرون است رحمة الله علیه امی غیر از بگویش پریشانش بشود که
 چنین ولی اکمل و شان سیدنا **خویش الا عظم** رضی الله عنه چه میفرماید در اخبار الانبیاء
 شیخ عبدالحق دهلوی بسند صحیح می آید که امام عبدالمطلب یعنی در روضه الراحین که معروف است
 می گوید که ائمه بلغت حد التواتر و معلوم بکالاتفاق ما بلغت مثلها
 مر شیوخ الافاق یعنی رسیده است کرامات شیخ عبد القادر رضی الله عنه حد تواتر را و حد
 تواتر است که احدی را شائبه گمان در آن نباشد و معلوم بالاتفاق است که رسیده است
 کسی مثل او از مشایخان آفاق و افاق نماند مطلق را گویند و هم در تکمیل الایمان می آرند
 که با وجود کرامات از بعضی صواب و اولیاء است بطریق شصت و تواتر ثبوت یافته که تردد و انکار
 در آن مجال نیست خصوص از بعضی اعظام اولیاء مثل شیخ عبد القادر الجیلانی رضی الله عنه و فقهاء هم چون
 در شواهد النبوت و اتمام احوال و دوازده امام نیز یک فضائل و کالاتال است مخصوص در این دوازده امامی است که
 ذو الفضل الکمال از این است بسیار برده اند خصوص شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه که صاحب فضیلت است
 است از این است - و هم می گوید ایغیر زمینان عقل و در کفر و ادگر در یک پله جمیع سادات بنی
 سوسی الایمه الهدی و دارند و در پله ثانی از سادات بنی حسن فقط ذوات بابرکات شیخ عبد القادر
 باشند هر آینه این کفر راجع آید بران کفر و گفت اتفاق است جمیع شایخ را که شهاب الدین القادر
 در مقام ولایت نسبت به تن زیاده تر است اللهم تقنا منه و هم عبد الرحمن جامی فرماید و شایخ
 امام عبد الله یافعی ویدم رحمه الله علیه که گفت که امانه یعنی الشیخ عبد القادر
 رضی الله عنه فخرجه عن الحصر و قال من ادركت اعلام
 الائمة ان کراماته تواترت او قریب من التواتر و معلوم بالاتفاق
 انهم یظهر ظهور کراماته لغیر من شیوخ الافاق کرامه
 یعنی در تاریخ امام عبد الله یافعی مذکور است که کرامات شیخ عبد القادر بیرون از حصر

از او گوید که خبر داد مرا که دریافته بودم از آن مشهوره که گفت کرامات وی ظاهر و متواتر است
 یا نزد یک قوای و معلوم است که باتفاق مشایخ ظاهر نشد شل ظهور کرامات و س از دیگر مشایخ
 اتفاق محمد بن جلال الدین بخاری فرماید شخصی از امام عبداللہ یافعی پرسید یا شیخ بسیار بزرگان
 بودند که در باب قدم شیخ عبدالقادر چیز گفته اند و آنکه نگفتند چه معنی باشد شیخ فرمود بکنیم
 درین امر مفتی بودند میگفتند و عمل بدان کردند با مرآه و چیز می نوشتند هر سه بنا بر فتوای
 برو و آنها نگفتند استفتا کردند و بعمل کشیدند و گفتن ضرور ندارد اما مفتی را گفتن ضرور است
 و کرمناقب الصمد عارف ازلی و واقف اسرار خفی و حلی سید السادات
 منبع السعادات کاشف رموز نهانی میر سید نعمت اللہ ولی کرمانی
 رحمۃ اللہ علیہ نقل است در مرآت الاسرار آمده که دس از بزرگترین محققان
 صوفیه بود که درین راه قدم به قدم شاخان طریقت می نهاد عالم و کامل وقت خود است
 که مستید بزرگ فصوص شرح نوشته است صاحب تذکره دولت شاهی می آرد که سید
 بزرگ بسیار از اکابر وقت تربیت یافته بود اما نسبت ارادت بخدمت امام یافعی داشت
 و کشایش کار در کوه صاف واقع شد و در فواحه پنجست و آن کو سهار بقدر مگاہ جلال
 مشهور است که سید موصوف جبل اربعین در آن منزل برآورده چنانکه درین باب خود
 میفرماید **س** ظاہر م اندر کہستان باطن در کوه صاف **+** صوفیان صاف را صد جا
 باید ندان - در بخازن المؤمنین آمده که دس مرید امام عبداللہ یافعیست اما بخدمت
 شیخ صدر الدین شیرازی نیز صحبت داشت و ایشان را مشرب عالی بود از نزد
 حکام و سلاطین روزگار همواره پیش او پدید می آمد سید از ان بنی خرد و تحقیق
 میداد و نسبت میرزا شاه رخ بن امیر تیمور بادس سوال کرد که می شنوم شما چیز
 مشبه آینه تناول می فرمایند حکمت چیست سید این بیت نوشته میرزا مذکور فرستاد
س اگر شود خون حبلہ عالم بالا مال **+** کے خورد مرد خدا الاحلال **س** شاه رخ را

اینمندی نالایم افتاد و برپای آن امتحان شد روزی که سفند از شخصی غضب کرده آورد
 بخت و سید را همان ساختند همان طعام پیش می آوردند سید بتکلف طعام مذکور تناول کرد
 مرزا گفت چرا طعام شبیه تناول کردید سید فرمود تفحص باید نمود که چنین نخواهد بود چون
 مالک آنرا طلبیدند و دریافتند وی گفت گو سفند نزد سید تحت اللّه کرده بودم کسان
 بادشاه بنصب آوردند آنزمان شاه رخ را معلوم شد که حق تعالی باطن او لیارا از حرام
 و شبه محفوظ میدارد من بعد کرد امتحان وی نگریدم و هم را وی مذکور گوید سلطان
 فیروز شاه بهمنی که بادشاه ملک و کن و پای تحت وی گلبرگه بود برادر خود را سلطان احمد
 را اجزاء نمود از شهر بدر ساخت وی از غایت اندوه بربل جو بر درهم پیچیده افتاده
 ناگاه بزرگ عظیم القدر پیدا گشت و تاج و دوازده ترکی بر سر او نهاد و گفت سلطنت
 این ولایت با مرحق بتو دادم برخیز و برو شهر او چون سر بر آورد آن تاج بر سر خود
 یافت و در باطن او قوسه از عالم دیگر بهر سید بشهر گلبرگه شد و نظر هر وضع و شریف
 که بران تاج می افتاد و طبع و منقاد او میگشت رفته رفته جمیع امرای فیروز شاه بوسه
 پیوستند سلطان منعی علاج شد از غیرت بیمار گشت و فات یافت سلطان احمد شاه بجای
 برادر بر تخت سلطنت جلوس نمود بعد از تحقیق معلوم شد که این غایت از جانب شاه
 نعمت اللّه ولی است پس سلطان احمد عرض داشت ما تحفه و بدریایار ما بسیار بخدمت حضرت
 ایشان بطرف ولایت کرمان ارسال نمود و در خواست ارادت کرد سید بزرگ بهر خود
 خلیل اللّه بت شکن را بطرف دکن فرستاد تا آن ولایت را بنور هدایت منور گردانند چون
 شاه خلیل اللّه بدانجا رسید سلطان احمد تاج جمیع توابع بشرف ارادت او بهره مند گردید
 دست درهند و خرقة در مایان و تاج بخشی چنین کنند شامان و مضمون و چنگ
 و هم را وی مذکور سید بزرگ یک رساله مختصر در شرح کلمات امیر المؤمنین مولانا علی کریم
 وجهه که با خواجه کمال ابن زیاد فرموده بودند تصنیف کرده است و بطرز اسرار حقایق

و معارف بیان نموده است که آنرا نظیر نیست اگر چه عبد الرزاق کاشی و دیگر بزرگان
 نوشته اند اما شرح سید بر همه ممتاز است رحمه الله علیه ای عزیز پیشش پر هوش بشنو که
 چنین ولی اکمل و سید محال در شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه بصدق ارادت
 میفرماید صاحب مناقب غوثیه گوید وی در علوم عقلیه ممتاز و قوت خود بود چون او را داعیه
 که خود را بزیارت حرمین شریفین مشرف سازد و اکابران آن دیار را در یاد دوران اقامت
 که امام عبد الله پافعی بود که بچار واسطه از ظفار کمال غوث الثقلین رضی الله عنه بودند
 چون بدولت حج و زیارت قبر مبارک آنحضرت علیه السلام قابض شد بخدمت شیخ رفت
 شیخ قدوه اصحاب حدیث بود سید بزرگ خواست که از ایشان سند سماع حدیث نماید
 باری بواسطه بعضی از خدمه شیخ داخل مجلس حدیث شده سند حدیث کردن گرفت لیکن
 سید را بجانب حضرت غوث الثقلین چندان اعتقاد بود چنانکه مردم امامیه باشند روز
 تقیه نموده بخدمت شیخ اظهار مذہب شافعیه کردند شیخ فرمود خواهی بود اما اصلاً توجه شیخ
 و باره خود نیافت بعد از آن بعضی شیخ رسانید که حضرت سلفه نعمت قادریه افرشته اند
 امید دارم که ازین ریزه چینی بنایم و در سلک مریدان آنحضرت به ششم شیخ فرمود نعمت الله
 اگر بشرط اعتقاد صحیح میخواهی در سلک قادریه درائی و گفت بالای بالخانه خلوت رفت و آنجا
 بیاسید بسیار مسرور شد و یک خوان پر از خرما بر سر خود نهاده رفت و آن بام را اینها
 بسیار بود خواست که بران گذر و ظاهر از زمینه اولی یا ثانی رسیده بود که قدم او بلغزید
 و با خوان خرما افتاد و پیشش شد همدین اثنا میدید که حضرت سلطان الانبیاء و المرسلین
 صلی الله علیه و آله و سلم نشسته اند صحابه کبار و امامیه اظهار و اولیاء ذوالقهار
 و حضرت غوث الثقلین سید عبد القادر قطب الابرار رضی الله عنه و عنهم حاضرند و آنحضرت
 علیه السلام و حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه و شیخ عبد الله پافعی رحمه الله علیه در آنوقت
 میفرمودند که ای عبد الله تو برو بر سر فرزند من نعمت الله و او را بطرف من مرید کن و بخدمت

من قابض گردان و آنحضرت علیه السلام او بطرف حضرت غوث الثقلین کرده فرمودند ای فرزندان
 این منکر شما بود اکنون متعقد شما گردید درین معامله بود که شیخ دست بر پیشانی بسید گذاشت
 چون با فاقه آمد از سوی اعتقاد خود توبه کرد و شیخ او را دهل طریقہ قادریہ ساخت از آنست
 کہ ہمہ کس اور انعمت اللہ ولی گفتن صاحب مکاشفہ فرماید از امروز سید موصوف از خوشا
 آنچنان انجناب گردیده بر کتاب خصوص نثری با اعتقاد نوشت و صاحب خصوص بیکو
 مرید آنحضرت است رحمہ اللہ علیہ ذکر مناقب الصدق عاشق شہباز بلند پرواز
 محرم راز الہی قدوة السالکین زبدة العارفین فخر المتأخرین سید السادات
 سید محمد یوسف الحسینی گیسو دراز الملقب بہ بندہ نواز رحمہ اللہ علیہ
 نقلست صاحب برارت الامرار گوید سید محمد حسینی گیسو دراز بن سید یوسف
 الدہلوی از بزرگترین خلفاء خواجہ نصیر الدین محمود است کہ شائے رفیع و مبہم و سین
 و احوال قومی و بہمت بلند و کلامی پسند داشت از غلبات عشق سخن اکثر نے پر وہ میگفت
 چنانکہ در مصنفات وی ظاہر است و در اخبار الاخیار آمدہ کہ او را گیسو دراز از ان گویند
 کہ روزی تخت سواری خواجہ نصیر الدین را مریدان برداشته بودند و وقت برداشتن
 گیسو سید سبب درازی کہ داشت در پایہ بند شد و او بجهت رعایت آداب شیخ بر آورد
 گیسو مقید گشت ہمراہ وضع مسافت بعیدہ قطع کرد بعد از ان شیخ را براہینے اطلاع
 افتاد بر صدق حقیقت و حسن ادب او تحسین فرمود از ان روز سید را گیسو دراز گفتند
 و بعضے گویند در مریدان خواجہ اکثر خلفاء نامزد سید محمد بودند بنا بر تعریف ایشان را سید
 گیسو دراز خطاب میکردند میرا شرف جہانگیر سمنانی در مکتوبے نوشتہ کہ شیخ نصیر الدین
 محمود از غایت مہربانی و از کمال حکمت عرفانی او را آہستہ آہستہ بر تہ تکمیل رسانید
 کہ مقبول عالم و عالمیان گشت در سیر محمدی آمدہ کہ مولودی در دہلی است چون حضرت مخدوم
 چہار سالہ شدند سلطان محمد تغلق بسیار مردم دہلی را جانب دولت آبا و روانہ کرد ایشان

نیز همراه پدر خود در دولت آباد آمدند بعد از چهار ماه پدر مخدوم برای ملاقات شیخ بابو
 در دیوگر رفت حضرت مخدوم را برابر خود برد شیخ بابو مردی بزرگ و صاحب ولایت
 بود گویند چون در سماع شد از خود خبرنداشتنی و کف از ذهن بیرون آمد و هر چه
 گفته همان شدی و در حق مخدوم نیز نفسهای خوب گفت و بهم وی گوید چون مخدوم شست
 شد در وضو و نماز و دیگر کارهای دینی اهتمام داشت و کودکان هم بسیار کرد ایشان
 جمع میشدند و با او پیش مخدوم نشستن و بعضی می ایستادند و بعضی دیگر بسوی آب وضو
 میداشتند و مخدوم هر یک را چیزی بطریق تبرک بر وضو می داد چون شانزده
 ساله شد ناگاه والد مخدوم را بابر آورد و خورد ملک الامرا رسید ابراهیم بیسے کدورت واقع
 شد از آنجا بخشم جانب دهمی روانه شدند مخدوم فضایل شیخ نصیر الدین بسیار شنیده بود
 و غلبه ارادت داشت غنیمت شمر و الغرض مخدوم بابر آورد بزرگ سید حسین همراه والد شد
 بعد از چند ماه در دهمی رسیدند روز جمعه در مسجد جامع سلطان قطب الدین برای نماز رفتند
 در محن مسجد نشسته بودند که خواجه نصیر الدین محمود در مسجد درآمد نظر مخدوم بر جمال ایشان
 افتاد بدل عاشق شد و با خود گفت اگر همین مرد شیخ نصیر الدین باشد چه خوب باشد از آن
 بعضی حاضران پرسید که این بزرگ کیست گفتند خواجه نصیر الدین محمود است مخدوم بغایت خوش
 شد و بابر بزرگ خود را گفت که ما شمار دیم و بحضرت شیخ پیوند کنم بعد از آن در شانزده
 سالگی حضرت مخدوم و برادر وی بخدمت خواجه نصیر الدین محمود ارادت آوردند مخدوم خدمت
 شیخ لازم گرفت و تحصیل علوم باطنی از شیخ میکرد و علوم ظاهری او شرف الدین کیتلی می آموخت
 هفت سالگی در ریاضت و مجاهده بودند و سلوک را تا آنجا رسانیدند که شیخ فرمود
 کس که دینال کسے مشقت میکند برای چیزی میکند الحمد لله شما کار خود بسر خانه رسانیدیم
 بعد از آن شب پانزدهم رمضان که شب جمعه بود شیخ راز حمت آغاز شد و ایام بیماری
 بعضی یاران بعرض رسانیدند که هر بزرگ وقت رحلت خود شخصی را نصب کرده که بعد از او

بمقام وی باشد شیخ فرمود اسامی ایشان نوشته بیارید الغرض حاضران تذکره
 نامزد کردند در آن تذکره نام مخدوم نبود چون شیخ آنرا بتمامه ملاحظه فرمود گفت چه
 سنگ و کلبه نبسته آوردید ایشانرا بگویند که غم ایمان خود بخورند چنانکه بالا در ذکر خواج
 گذشت القصه بعد وفات شیخ بسبب حادثه ازدیعی از جابجا شده بگوا لیر آمدند و از آنجا
 جانب دولت آبا و عزیمت فرمودند سلطان فیروز شاه والی گلبرگه شنیده بود که حضرت مخدوم
 اینطرف می آیند باستقبال آمده در اثنای راه پابوس کرد مخدوم را مزایم شد که
 سکونت در گلبرگه فرمایند مخدوم زمانه سرور مراقبه کرد و گفت می خواستم که سخن بقبول
 کنم اما عمر تو اندک مانده است پس اگر من در گلبرگه بشم و تو نباشی چه راحلت بود
 سلطان عرض داشت اگر عمر اندک مانده است حضرت می تواند که از خدا میثاقی بخواند که عمر
 من زیاده شود مخدوم فرمود آری این می توانم امشب مشغول شوم فردا بیایم بخوابم
 خواهم گفت سلطان بازگشت دوم روز جهت پابوس آمد پیش مخدوم بنشست مخدوم
 گفت امشب برای مزید عمر تو دعا کردم فرمان شد عمر او زیاده کردیم تا آنکه تو بنی آدم
 بنزد فی الواقع همچنان شد که بچند روز از فرق مخدوم سلطان نقل کرد در سیر محمدی آمده که حضرت
 مخدوم ولی مادر را بودند از ایام طفولیت تا آنکه بحضرت شیخ پیوند گویند در خورد سالی
 شخصی از عالم غیب ملازم ایشان بود اگر نوسه قصد نامشروع در خاطر ایشان افتاد
 آن شخص مانع میشد و هم صاحب سیر نمیکرد گوید چون مولانا حسین در دلی مرید مخدوم
 شد خویش خواهر وی بر و انکار کرد و گفت برسید محمد چه مرید شدی مولانا سید حسین
 گفت تو سید محمد راه ندیده اگر به منی بدانی که سید کیست وی گفت فردا منی تو
 برویم ولیکن شرط آنکه من پیش سید سر بر زمین نیارم مولانا حسین گفت هر چه تو صلاح
 افتد بکن الکلام روز دیگر مولانا حسین و داماد خواهر او پابوس مخدوم رفتند و حال
 سر بر زمین آورد چنانکه مولانا حسین و دیگر خلق میکردند مخدوم بر جوی نشسته بود و

تابستان بود مخدوم سیدی کران بهابر سربسته بود و باد پیزن مرصع بردست بود و دی در خاطر
 آورد اگر درین مروت و ولایت خواهد بود این بادکش و منبیل مرا خواهد داد و در حال مخدوم
 فرمود ای مولانا حسین بشنو در بغداد بازی کری بود بازی کشیدی و خری را آورده بود
 چشم او محکم بسته و مردمان گفته که از شما چیزی بزدی بستاند چون جان میکردند چشم
 آن خر بکشاوه و گفته چیزی از فلان کس دزدیده شد و زور را پیدا کن آن خر همه را
 بوییده چون نزدیک و زور سیدی در حال جامه او بدندان گرفته و بکشیدی
 و بر بازی گر آوردی بعد از آن مخدوم گفت مشکل کار است اگر کرامت اظهار کنند
 بهیچ آن خردانند اگر اظهار کنند او را مردی ولایت گویند پس رو بدو کرد و گفت ای
 فلان این باد پیزن بستان و منبیل هم مولانا حسین حیران استاد و داماد کورالتا
 پیوند ارادت کرد و مخدوم قبول کرد ویرا بشرف ارادت مشرف ساخت و هم در سیر
 در مجلس سماع آله مزامین بودی اگر کسی پیش در مزامیر می نود منعی هم نمیکرد
 و اگر در کار خیر بامیر بایستی در خانه دف زنان سرود میگفتند و میزنند نیز منع نکرد
 و اگر در سماع کسی بر زمین آمدی باز در آن مجلس سماع نشیندی که رسم صوفیان
 است هم جواز داشت و اغلب شنیدن سماع بر شعر و غزل و قول و ابیات فارسی
 بودی صاحب تاراج حسینی گوید چون مخدوم بشرف بیعت شیخ درآمد و مشغول بحق
 شد شیخ فرمودند بعد از هفتاد سال کودکی که شانزده ساله مرا بشورش آورد و فرمود
 کسی که نهالی می نشاند بامید آنکه از ثمر آن برخوردار من از تو امید دارم آخر بهیچان
 شد که فرمود که بعد شیخ عالمی را هدایت نمودند و از دایره سنت جماعت بهج دقیقه
 فروگذاشتند باهتمام تمام بر جاده شرع مستقیم بودند و نیز در تاریخ نبی آرامه حضرت
 مخدوم فرمودند تربیت مروان غیب از جانب خدا پیدا شد بعضی را بواسطه بعضی
 را بواسطه و اکثر ایشان از طائفه پاره دوزان و کفش سازان و آهنگران و مثال

آن باشند و در میان ایشان سید زاده و ملک زاده نادرست و الکلام شخصی را
که ابدال کنند او را در چاهی که معین است غوطه دهند و شربت که از درختان باشد
بنی اسرائیل جمع آمده آنرا میخورانند و میوه درختی که برای مرتبه خاص معین است
بدهند و فرمود چون ابدال متوفی شود هر شخصی را که مقبول ازل آفریده اند اگر آن شخص
از احاد الناس محقر باشد آنرا تربیت کنند و او را از خود بخود کنند بعد از آن در آنجا
قوطه دهند چنانکه گذشت و اسمی از اسماء الله که اسم اعظم باشد در گوش او بخوانند یا او را
بیاموزانند و ابدال کنند بعد از آن بجای وی نصب کنند و چون قطب وفات باید بزرگترین
ابدال را بجای او بنشانند و اگر او تا دوازدهمین ابدال نقل کند بزرگترین ایشان را بجای قطب
نصب کنند و اگر قطب الاقطاب رحلت کند قطب او تا دوازدهمین ابدال را منصوب نمایند و هم
از زمره اینها کسی مجذوب گردد و او را چند گاه میان ایشان صحبت روزی شود و هم فرمود
که پیش ازین صوفیان خوب بودند و طریق سلوک را درست داشتند حالا جز حفظ و لذت
نفسانی ایشانرا مقصود نیست و فرمود فقیه صوفی و شریف سنی نادر است و منکه محمد حسینی
ام فقیه صوفی و شریف سنی ام و عقیده من عقاید اهل سنت جماعت است و فرمود اجماع
اهل عقد و اتفاق ارباب فضل است اول درجه نبوت آخرین رتبه ولایت باشد و آنکه
صوفیان برعکس این گویند مگر ازین قصه غافل اند و فرمود محمد حسینی اگر دور بود آن
دوری عین حضور بود و فرمود خدا پرستی کار دیگر است و رضا جوئی کار دیگر و فرمود
من از حضرت رسالت پناه صلی الله علیه و آله و سلم سه مرتبه شنیده ام که فرمود ما سماع
شنیده ایم تو نیز بشنو بنا بران مراد ذوق سماع بود المقصود کمالات و خوارق عادت
مخدوم المشایخ از قید تحریر بیرونست میرا شرف جهانگیر سنائی در مکتوب می نویسند
که در سیر نخستین که بجانب دیار دکن واقع شد ملازمت سید محمد حسینی گیسو دراز میسر آمد
بنایت عالی شان یافتم و تصنیفات بسیار از سید سر زده در آخر مصنفات سید که در

و مدت الوجود مطلق ایامی بنسبتی بصاحب فصوص کرده اند این فقیر را نامناسب افتاد و نیز
مزاج کرده با نواع و دلیل عقلی و نقلی خاطر نشان سید محمود اما فرصت نیافت که در آن
تصنیف، مسلح کرده آید و چون بپیر ثانی که بان دیار اتفاق افتاد سید موصوف بمرتبت
حق پیوسته بود رحمه الله علیه ای عزیز بگوشش پر هوش بشنو که چنین ولی مادر زاد
در شان سید ما غوث الاعظم رضی الله عنه معرض بیان چه ایام فرماید بگوشش ضعا
کن در کتاب و اقامات محمدیه شیخ یعقوب سیلج در احوال عاشق شهباز سید محمد یوسف
الحسنی بنده نوازمی آرد و میگوید که روزی شخصی از کمال افراد در مجلس حضرت ایشان
ذکر کرد که شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه قد می هذه علی رقبه کل ولی
الله گفته است و جمیع اولیاء النبیاد امر وی نموده وضع رقاب خود را کرده اند خواه
گفت مراد از کل ولی الله تعالی او لیاء معاصرانند نه متقدمین و شاخین را وی گوید
شرح بزبان گفت یا بنحاطر آورد بجز و ورود خطره قصور در کشف خود یافت و در اعضا علت
مرض مثل پیدائش هر چند بعلاج پرداختند سود نکرد آخر ندای شنید و الهام شد که این
همه اعراض از اعراض است که در گفتار شیخ عبدالقادر بوقوع آمد فی الحال سید معزا
و خواجه بزرگ زبان هدایت ترجمان بانتباه گشودند و بانابت التجا بنشروع درجا بانحباب
نمودند و فرمودند صدق فصدق فی قوله یعنی شیخ عبدالقادر در گفتن قول قدیمی
آه صادق است و راست گفتار است بعد از آن بنیاد نهادند نبود و نه نام آنحضرت
و جو سل آن اسما و تبر که زبان معجز گشودند و چون اسما و عظام بالضرام رسانید خود را
بزمرة قادریه منسلک گردانید و بعقیدت این بیست انشاء کرد و دامت سر پوش
با و ادایا بی بر سر جرم محمد قادری بی نمود و نه نام کرامت نظام نیست -

بسم الله الرحمن الرحیم یا سلطان العارفين یا تاج المحققين یا ساقی الحمیا
یا جمیل الحمیا یا بركة الانام یا مصباح الظلام یا شمس بلا اقل یا دُر بلا مثل

يا بدر بلا كلف يا بحر بلا طرف يا باز الا شهب يا فارج الكرب يا غوث
 الا عظم يا واسع الكرم يا كنز الحقائق يا معدن الدقائق يا واسط السلك
 يا صاحب الملك والملك يا شمس الشموش يا زهرة النفوس يا هادي النسيم
 يا محي الرميح يا عالي الصمم يا ناموس الامم يا حجة العاشقين يا سلطان
 الواصلين يا خزانة الاسرار يا وارث النبي المختار يا صمد جمال الله
 يا نائب رسول الله يا كيد المصطفى يا سر المرتضى يا قرّة العيون يا
 ذ الوجه المنيون يا سلاب الاحوال يا صادق الاقوال يا سيف الله السلولى
 يا ثمرة البتول يا ارحم الناس يا مذهب الباس يا مفتاح الكنوز يا معدن
 الرموز يا كعبة المقربين يا مقصود السالكين يا كريم الطرفين يا عميد
 الفريقين يا قاضى الحاجات يا مفتاح المعلقات يا حايط الاشياء
 يا نور الملاء يا منتهى الامل يا رجائي حين ينقطع العمل يا سيد السادات
 يا منبع السعادات يا ضياء السماء والارضين يا قاسوس الواعظين
 يا غوث الورى يا قدوة الثرى يا جميل العوايد يا من يرجى فى الشدة
 يا بحر الشريعة يا سلطان الطريقة يا برهان الحقيقة يا نور المعرفة يا
 كاشف الاسرار يا غافر الاوزار يا طراز الاولياء يا عضد الفقراء
 يا ذا الاحوال العظيمة يا ذا الاوصاف الرحيم يا ذا الكرامات الجليلة يا
 ذا المقامات العلية يا ذا المذهب الحنبلية يا امام الائمة يا فاتح المشكلات
 يا مقبول رب الجنات يا شريف يا تقى يا تقى يا صديق يا معشوق يا
 يا قطب الاقطاب يا فرد الاحياء يا سيدى يا سديدى يا مولائى يا عونى يا عيائى
 يا فارج كرسى يا راحتى يا رحمتى يا قوتى يا رجائى يا غوثى يا غياثى يا
 ضيائى يا شفائى يا رفيع الدرجات يا كافى المهمات يا سلطان ابو محمد

محی الحق والحقیقة والشریعة والطریقة والدین یا نور السرائر یا عبد
 القادر یا صاحب القدرة یا واهب النصرة یا من ظهر سره فی الدنیا
 والاخرة ارحمنا برحمتک یا ارحم الناس هم راوی مذکور گوید بعد از آن
 ارواح شیوخ خود را خصوص روح مطهره خواجہ معین الدین چشتی و روح سلسله
 المشایخ خواجہ نظام الدین رحمہ اللہ تعالیٰ عنہما را در جناب شیخ الثقلین شیخ خیر القادر
 جیلانی رضی اللہ عنہ شفیع خود ساختند پس آن ہر دو بزرگوار ربوٹ الابرار والابرار
 استشفاع نمودند و در حال شفاعت آن دو محبوبان آہمی در بارہ سید عالمی
 مقبول گردید کہ معاشی زاید نعمت ولایت عاید گردید و مرض محققہ کلبا دفع شد یعنی
 خواجہ بہت اصلی آمد رحمۃ اللہ علیہ ذکر مناقب الصدق عاشق مقبول خاص
 صمدانی غوث وقت میرا شرف جہانگیر سمنانی رحمۃ اللہ علیہ نقلست
 در سلسلۃ الاسرار آمدہ کہ وی از پیے نظیران روزگار بود شائے بغایت رفیع و
 ہستی بلند و کرامتے وافر داشت مرید و خلیفہ شیخ علاء الحق بنکالی بوجہ مصنف لطایف
 اشرفی گوید کہ پدر عالمی قدر او سلطان ابراہیم از سادات نورخشید بود و سلطنت
 ولایت سمنان داشت میر سید اعرف ولی مادر زاد بود کہ ابواب علم لدنی بروی گشوده
 بودند در عمر سہفت سالگی قرآن را با ہفت قرات حفظ کردہ بود و در عمر چارہدہ سالگی
 اکثر علوم نقلی و عقلی تحصیل کردہ سمع احادیث نمودہ بود آن زمان پدرش وفات یافت
 ارکان دولت اورا بجای پدر نشانند اما او ہمیشہ ازین امر متنفر بود اکثر اوقات
 بصحبت شیخ رکن الدین علاء الدولہ سمنانی و دیگر مشایخ وقت بسر برد اما چون مشایخ
 وقت را معلوم بود کہ نصیبہ او بجای دیگر بستہ اند از انجبت براسے تربیت وی مقید
 نمیشد شبہ ہمت خضر علیہ السلام را دید کہ گفت ہنوز ترا کار سلطنت و پیش است اما
 بر سبیل اجمال ملاحظہ معانی اسم ذات بیواسطہ زبان و ردول صنوبری نیکوہ پیش

و واقف انفس نیز می باید بود زیرا ازین کار غافل مباش راوی گوید و سه مرت و سال
 درین کار مشغول بود بعد از آن روح مطهر خیر التاب بعین اولیس القرقی را در معامله دید که
 آنحضرت او را با ذکر کار ادیشیه خود مشرف ساختند تا هفت سال دیگر درین کسب مشغول بود
 بعد از آن در آخر عشره ماه رمضان که منسوب بشب قدر بود زنده داشت و بخت و بهنتم
 ماه مذکور باز همت خضر علیه السلام را دید که فرمود ای اشرف در امور سلطنت کشود این کار و عوار
 اگر وصال یارینخواهی بر خیز و متوجه بلاد هند شو که پیر حق نامی تو اینجا است پس وی دست
 از کار و بار دنیا مطلق باز داشتند و امر سلطنت به برادر خود سلطان محمد تفویض نموده پیش
 والده خود که از اولاد خواجه احمد بسوی بود رخصت و درخواست نمود وی گفت ای فرزندان
 پیش از آنکه تو از عدم بوجود آئی روحانیه شیخ احمد بسوی بمن بشارت داده بود که ترا فرزند
 شود که افاق از نور ولایت او منور گردد اکنون آنوقت رسیده مبارک باد من خود ترا
 بحق سپردم پس عمر بست و سه سالگی بحال بهت و جوایز وی از ملک سمنان برآمد شیخ علام
 سمنانی از راه مهربانی تا چند منزل رفاقت نموده رخصت شد تا سمرقند اکثر مردم همراه
 بودند از اینجا همه را رخصت نمود و بقدیم تجرید برآمده از اینجا و خطه ارج ملتان بشرف بخت
 مخدوم جهانیان مشرف گردیده بعد از آن در دهلی رسیده زیارت مشایخ وقت را
 دریافت از اینجا در شهر بار رسید و نماز جنازه شیخ شرف الدین یحیی مینری ادا نموده
 متوجه خدمت شیخ علام الحق گردید گویند از آنوقت که وی از سمنان راهی شد هارسین
 بمنزل مقصود همت خضر علیه السلام هفتاد بار خبر آمدن و سه شیخ علام الحق رسانیده بود
 که شاهبازر از ولایت سمنان پریده است و جمیع مشایخ وقت و امهابر پاک کرده اند اما
 من برای تو می آرم چون قریب بدو کرده رسید بموجب اشاره همت خضر علیه السلام
 شیخ با اصحاب خود به استقبال برآمد و از کمال توجه او را دریافت و بتعظیم در سواری
 شیخ اخئی سراج پیر خود که یافته بود از کمال مهربانی دست گرفته او را در آن نشانند

و خود بر سواری دیگر نشست احوال پرسان و شفقت کنان متوجه خانقاه گشت خادم
 خانقاه شربت و نان پیش آوردند شیخ اول چند تاش خود تناول کرده بعد از آن بوی
 ایتار نمود بعد از آن در حجره برده بشرف بیعت و الاجودت بهر مند گردانید و اشتغال و
 اذکار تلقین فرمود مدت چهار سال در خدمت شیخ بمرتبه تکمیل و ارشاد رسید گویند از آن
 شیخ برای لقب او در حجره مشغول گشت او از برآمد که اشرف جهانگیر است پس از آن روز
 او را جهانگیر لقب شد چنانکه خود گوید سه مر از حضرت پیر جهان بخش به خطاب
 آمد که ای شرف جهانگیر به کنون گیرم جهان معنوی را به که فرمان آمد از شایم جهانگیر
 بعد از آن چون مقرر شد که او را در دیار جوینوری باید رفت بخد مت شیخ معروض داشت
 که در آن دیار شهرست ما را بوی چگونه صحبت بر آید مراد ازین شیر حاجی چراغ هند
 شهر درست شیخ فرمود شیر شترزه را چه کند ترا آنجا یک بچه بهم رسد که کار او را کفایت
 کند پس بموجب اجازه شیخ متوجه دیار جوینور گردید چون در قصبه منیر رسید شیخ شمس الدین
 اومری بشرف ملازمت مشرف شد اما میر اشرف جهانگیر را رسم بود که در وقت ملازمت
 علایق ظاهری مثل سپان و شتران و خیمه و خرگاه و خدمتگاران و کثرت فقر از اقسام
 محمه کثیر همراه بودند شیخ شمس الدین از دیدن اسباب ملوکانه متغیر گشت که درویش
 را با اینهمه چه نسبت سید اشرف بر خطره او آگاه شد و گفت غرض از حاصل کار است
 انبار بهر نوعی که ظاهرست کو باش بهر کس نیست لازم راه تجرید چو آوان تو شد
 توان او باش پس از آنجا در قصبه محمد پور رسید جاسته علماء و فضلا را آنجا برای
 ملازمت آمدند از هر اقسام سخن برآمد رفته رفته کلام در مناقبت خلفا و راشدین
 که یک رساله از ایشان تالیف شده بود ذکر آن شد هر کدام شوق دیدن آن اظهار
 کردند طمان حسین کتابدار بموجب اجازه رساله آورده پیش نهاد چون علماء در
 بناقب امیر المومنین علی کرم الله وجهه زیاده از دیگران یافتند بشدت در بحث آمدند

سید از راه معقول و منقول چیزے میگفت ایشان از غلبه تعصب گوش نمیکردند پس
در خانہار فتنہ سید را بر فض منوب کرده استفتا نوشتند کہ روز جمعہ بعد از نماز جمعہ
منودہ آزارے رسانند سید خان مردے دانشمند و سر حلقہ فضلا اور انجواب نمودند
کہ سید اشرف آنچنان کہے نیست کہ شما در خاطر آورده آید قوت مقاومت او بارو
شما نیست اگر خیریت دارین خود میخواہید توبہ کردہ پیش آید پس سید خان مضطرب
گشتہ وقت صبح سرور قدم آنحضرت آورده عذر خواست و گفت کہ جواب علماء دین
میگویم احتیاج نیست حضرت متوجہ شوند بعد از نماز جمعہ ہر کہ ام حاضر شدند و استفتا
پیش انداختند سید خان گفت تخطیہ شما بسبب حضرت علی است کرم اللہ وجہہم
کہ اندک زیادہ واقع شدہ گفتند آری سید خان گفت این تخطیہ بر غیر سید می نمود
نہ بر سید چہ اگر کہے پدر و مادر خود را بغلو بستانید باک نیست علماء گفتند مرد دین
روایت دلیل نمایند پس او از کلام جامع العلوم نقل کرد کہ الناس انباء الدنیا
ولا یلام الرجل علی احب ابویہ و بہد حملینے مردان انبار یکد یکرازد و روایہ
ملاست کردہ نمی شود مرد بدست دوستی پدر و مادر خود و بدح و توصیف ایشان
بمجد استماع این روایت ہر یک از معارضان دم کشیدند آخر ہر یک بعد از پیش
آمدند بعد از ان از انجا در قصبہ ظفر آباد رسید مردم از ہر قسم روی نیاز پیش
آوردند روزے چند نسخہ بموجب اشارہ بعضے حاسدان یکے را بر نقش کفن
کرده بطریق جنازہ پیش آوردند و بگریہ و زاری درخواست نمودند کہ درویشان
نماز او بگذارند ہر چند تفاقل کردند فائدہ نکرد چون پیر بجد شدند میر اشرف
یکے از اصحاب خود را فرمود کہ ہر چہ میگویند بکن بمجد و بکمیہ جنازہ گفتن مرغ خوش
پرور ز کرد آنرا ہر چند اشارہ کردند کہ حرکتے نا ملایم نماید کہ باعث خندہ گردد
سودمند نشد آخر پشیمان شدہ اورا دفن نمودند و ازین خارق شہور و قصبہ فتنہ

مردم بمقیاس از هر طرف بخدمت وی رسیدند همدران ایام شیخ کبیر سر هر نوری
 از تحصیل علوم فارغ شده میخواست که جاسه مرید شود شبی در واقعه دید که بزرگ سرخ
 رو نورانی اورا دست گرفته مرید ساخت او در خاطر آورد که صاحب ولایت این دیا
 شیخ حاجی چراغ هند است پیش او روم چون بخدمت او رسید انصورت خواب
 که دیده بود نیافت متحیر در خانقاه اومی بود چون غلقه ولایت میرا شرف در گوش
 رسید توجیه بوسه نمود بجزو دیدن صورت خواب در بیداری پس سر از قدم بود
 آورده مرید شد آنحضرت رو با صحاب کرده فرمود که این همان بچه شیر است که شیخ فرمود
 من انتظار او داشتم انرض چون این خبر بشنید حاجی هند رسید گفت کبیر جوان مرا
 شود از استماع این مقدمه میرا شرف جهانگیر بزبان راند که فرزند کبیر غم مخور
 که پیر کبیر نواهی شد و لیکن از اینجا که صادر شده است اورا چیزی بگو پس وی گفت
 اول حاجی میر و بعد از آن کبیر سخن هر دو اکا بر بجای خود آمد که شیخ کبیر را در عمر
 بست و پنجالی آنرا ضعف و پیری ظاهر شد و شیخ حاجی چراغ هند پنجالی پیش از او
 از بین عالم نقل کرد بعد از آن سید میرا شرف در شهر جوینور رسیده قاضی شهاب الدین
 را بفیض ارشاد تلقین نمود بعد از آن از اینجا موافق وصیت شیخ خود متوجه کجوه شد
 و در آنجا اقامت اختیار کرد پس آنرا روحا با و نامزد کردند در لطایف الشرحی از
 میرا شرف مسافرت بسیار نموده اند چند مرتبه بزیارت حرمین شریفین رفتند چنانکه در
 یک سفر که عظمه شیخ بدیع الدین مدار رفیق صحبت او بود اکثر بزرگان وقت را دیده اند
 مثل سلطان ولد را در روم و شیخ عبدالرزاق کاشی در کاشان و خواجه بهار الدین
 نقشبند در ماوراءالنهر میر سید محمد حسینی گیسو در ازرا در دیار وکن و میر علی بهدانی در
 بهدات و مخدوم جهانیان و راجه ملتان دریافتند اند عمر شریف از صد تجاوز کرده بود
 بعد از آن علامت بهاری رونما گشت همدران ایام شیخ نور قطب عالم بطریق سیرت شریف

آورد و دیگر بزرگان دیار جو پور حاضر شدند مخدوم زاده فرمود که حق تعالی برادر را
 صحت بخشید که باعث هدایت خلق است گفت بعد ازین بقا و صحت مخدوم زاده را
 ارزانی باد که میان من و محبوب من حجابی رفیق پیش نمانده است و میخواهد که دست
 بدوست پیوندد و این شعر خواند سه دل ز تن عریان شده جان از خیال به
 میخرامد و در نهایت وصال بخشد از ان فرمودند که در میان کنند من قبر از خشت
 بر آرند عرض بحدی که نماز توان کرد و طولش مقدار قامت و قد و سطح آن از
 قد یکدست بالا تر چون مرقد موجود شد چند اوراق کاغذ همراه گرفته خود در قبر آید
 و یک شبانروز در آنجا بود و آنچه واقعات قبور و دیگر مقامات عالی که رود او همه را
 نوشت چنانکه تمام احالات در رساله بشارت المریدین موجود است پس فرمود هر که
 بر سر مرقد من از روی اخلاص خواهد آمد انشاء الله تعالی هرگز بیهوده نخواهد رفت
 الحق این مقدمه پیش ایل بصیرت ظاهرست چنانکه صاحب مزارت الامرار گوید چون
 این فقیر را ذوق دیدن مهتر خضر علیه السلام و سایر رجال الله پیدا شد آن زمان
 خواجه بزرگ در محالیه اشاره فرمود که بر مرقد میرا شرف برو آنجا بمراد خواهی رسید
 بنده عرض نمود رفتن آنجا شرط است فرمود با با حق سبحانه هر جا را بر کتف و جانت
 بخشیده است و بجهت کشود هر کار و وقت معین کرده پس باید که در آنوقت در آنجا رسید
 تا بان عطا یا فایز گردد و راوی گوید آنجا رفته انواع فیض حاصل کردم المقصود
 روز وفات سید حاجی عبدالرزاق که از اولاد عالی نژاد حضرت غوث الثقلین
 رضی الله عنه بودند او را خرقه خلافت چشتیه و قادریه و چهارده خانواده که
 که رسیده بود عطا نموده جانشین خود گردانیده بعد از نماز ظهر مردانه و از دنیا
 تمام بهشت و قوالان را طلب فرمود و سماع نمود سطرین شعر سعدی میخواهد
 و خود نیز از غلبه شوق وصال موافقت میکرد و این شعر میگفت سه گریه دست

آمدت اجلم به قد ضیعا با جرحی القلم به و این ابیات نیز خواندند و خوشتر زین
 دیگر نباشد کار به یار خندان رود بجانب یار به سیر بند جمال جانان را بان سپار
 هکار خندان را تنگ در بر رخا برگرد تا قیامت بخواب در گیر ترس و عین مشاهده
 جان بحق سپرد و رحمه الله علیه ای عزیز بگوش پر بهوش بشنو که چنین ولی اکمل فرد فضل در
 شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه میفرماید در لطایف اشرفی می آرند که شیخ
 کبیر خلیفه میر سید اشرف جانیگه سنیانی که سبق فضایل ایشان مذکور شد روزی پنجشنبه
 شیخ خود بعضی رسانیدند که مقوله مشهور که از حضرت غوث الثقلین نقل میکند قدیمی
 هذه على رقبته كل ولي الله وقوع این کلمه شریفه چگونه بود فرمودند کلمه مفتی
 است دلیلش آنکه شیخ حماد از جمله مشایخ غوث الثقلین است و غوث الثقلین
 در حین جوانی و صحبت شیخ حمادی بود روزی با دواب تمام در صحبت وی نشسته بود
 چون بر فراست و بیرون رفت شیخ حماد گفت این عجمی را قدمیت که در وقت وی
 برگردن همه او لیار خواهد بود و هر آئینه مامور شود بآنک بندگان گوید قدمی الی آخره
 و همه او لیار کردن دهند و گفت دقتیکه شیخ عبدالقادر در ربا با خود و در مجلس گفت
 عامه شایخ قریب پنجاه تن حاضر بودند اکنون حاجت استفتا نیست بعد از آن
 گفت که در طبقات الصوفیه دیده ام که حضرت غوث الثقلین را تصرف از حیات در
 موات بیشتر است چه در حیات بمصدق انا بشر بعضی امور بشری و برخی از علایق
 طبعی مانده بود که مانع جزوی کمالات و صدور اندک و ادوات میشد بخلاف
 در موات که مکشوفات کلیات و جزویات روی نموده و هم روینماید و گفت بر روی
 زمین هیچ ولی مانده مگر که گردن خود را پست کرد و بیعتی گفته اند که یک کس از عجم
 تراغ نکر و بدین شویت حال وی را متواری شد و گفت انا من المتواضعین
 و این است بزبان مبارک شیراز سه گرسن آکوده دامنم چه زیان به همه عالم گواه عصمت است

ذکر مناقب الصدوق قدوة المفاخر قطب الدوار مستقی مهبط
 انوار عشق منظر انوار مخفی محرم راز ذوقی مطرح اطوار شوقی فرو وقت
 سید محمد بن جعفر کلمی رحمه الله علیه نقلست صاحب اخبار الاخبار گوید
 وی مرید و خلیفه شیخ نصیر الدین محمود است عالی بنایت قوی داشت و بهت بلند
 و پیر بے باک بود و سخن اکثر مستانه میگفت و آباء کرام او شرفار مکه بودند و از آنجا
 بدلی آمدند بعد از آن در قضیه سرسند اقامت نمودند چنانکه مرقد وی نیز در سرسند است
 و او مصنفات بسیار در مثل رساله روح و پنج نکات و بحر الانساب و دقایق المعانی
 و بحر المعانی و غیره و او مسافرت بسیار کرده بود و اکثر مشایخ وقت را دیده و با جمیع
 رجال الله صحبت داشته بود و کتب سماوی چنانکه تورات و زبور و انجیل و غیره از
 صحایف خوانده بود و خود در بحر المعانی گوید که مدت بست سال در آستانه شایان
 حضرت لایزال فیضیه نشانی بوده است چهار سال و سه ماه و دو روز و در خدمت
 فرد حقیقت شیخ نصیر الدین محمود پیر خود بودم بعد از ارادت در سه کار بودم بخودت
 آب وضو شیخ بردست فیترا بود و هر روز کلونهارا بر رخساره خویش صاف میکردم
 و ستقای در گاه بن بود بعد بر حکم اجازت سیصد و هشتاد و لی را دریافتم و از هر یک
 نمنتهای رسید و بهم در بحر المعالی خود فرمایید چون از دولت فرد حقیقت شیخ نصیر الدین
 محمود در سلوک ترقی شد تجلی صفات تجلی ذات که مقام فردانیت است بشرط مستوری
 نزول کردم فرد حقیقت را در واقع دیدم که ذکر خفی میگفت در آدم و روی نیاز
 بخاک مالیدم بر زبان مبارک را ندای شهباز میدان لاهوت و ای چالاک عالم جبروت
 و ای باخته ملکوت و ناسوت بعد سیله در دیه من کشید و فرمود این میل از نور جمال
 قرات است بعد چون شب شد در سفر شدم از شهر ختلان در مصر رفتم با بوس شیخ
 اوحده سمنانی مشرف شدم که در آن وقت قطب عالم او بود وی نیز بهمان کلمات که

نور حقیقت نواخته بود بنواخت و بنده را در حجه خویش کجی فرمود تا قالب من نور شد
 و محیط عرش اعظم گشتم و عرش مجید در دیده من مقدار خروال شده بعد نظر در خود کردم که
 همه سوره های وجود من صورت شده و هر یک صورت را نظر میکردم که همچو صورت خویش میدیدم
 بعد صورت تمام محو شدن گرفت بعد نظر کردم که جمیع عالم های افلاک و انفس لاکیف شدن
 گرفت بخین در طرفه العین بنقاد هر عالم تجلیات را سیر کردم بعد از آن کلام بپواسطه
 شنیدم بعد از آن تجلی ذات مشرف شدم که کیفیت آن بمشاهده تعلق در درازان تایخ باز
 در مقام لا هوت که مقام فردانیت است نزول کردم پس بعد از تجلی ذات هفده روز در
 حجه شیخ او مدتی سنانی بیوش افتاده بودم درین هفده روز شیخ هر روز در حجه
 می آمد و بوسه بر پیشانی من میزد اگر شیخ مطلع احوال من نمی بود خود مصاحبان شیخ مرا
 زین میکردند که مرده است بعد از آن بعالم صحرا آمدم و بجای در و قایق معانی فرمایند
 که مدت نه سال در ترقی تحقیق بودم نه خواب داشتم و نه خور بعد از دولت قطب
 الافراش شیخ نصیر الدین محمود پیر ارادت و قطب الحقیقت شیخ نجم الدین عینی پیر بر
 دست خود بدین نور رسیدم و این نور را دیدم که قاعد بالای عرش است نامحدود
 و نامتناهی بعد در سوم سال دیگر نور مذکور شدم چون شدم من نور در رگهای
 زان دو چشم عاشقان گشتم بصیرت آری محیط عالم با سواد اعظم است و این سواد
 اعظم نور سیاه است که بایض عالم با از دست چنانکه پیغمبر صلی الله علیه و سلم میفرمایند
 علیکم بالسواد الاعظم یعنی لازم گیرید بر خود سواد اعظم پس ایفرزند سواد اعظم
 نور نبوت است و نور ولایت که بنی و علی علیهما السلام است و این نور سواد اصل است که مصدر
 موجودات است و این نور سواد اعظم که مراد ازین نور بنی و ولی است ما و امای عرش است
 و بیرون از شش حدود است اما این مقام سواد اعظم خطره عظیم دارد که و الخالصین علی
 خطره عظیم واقع است بخین هزار اقطاب و افراد درین سواد اعظم که مخاطره عظمی است

چون سرسوزن التفات ماسوی الله را ایشان را شد در عدم قوالب گشتند اما این بنده
نبوی از دولت پیر ارادت و تربیت ازین نور سواد اعظم بسلامت گذشتم الحمد لله
لا ینهایت ولا غایت بهذا المشاهدات التي صردت بفضل من نور
الستواد الاعظم ثم وصلته به و آن نور سیه از عرش بالاتر و آن پند
نیز گذشتم نه این مانده آن به انسان نور من نور الله تعالی حکایت
آنست را وی گوید بحالات سیدی کی آنقدر نیست که در قلم توان آورد و صفات او
شاهد حال اوست رحمه الله علیه العیز من بکوشش پیر پش بکش که چنین ولی اکمل عالم
مکمل در شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه میفرماید صاحب فضایل
قادر بر بند صحیح می آرد و میگوید که حضرت ایشان بعد وضع رقاب در بحر المعانی
میگفت سمعت عن ابی العباس الخضر علیه السلام کلاماً فی مقامات
الشاهدین الا زلی فقال والله ما جاء ولا یجئ تحت السماء الخضراء
مثل الشیخ عبد القادر الجلی فی المعشوقیه و له مشرب من الروح المقدس
الاحمدیه صلی الله علیه و آله وسلم یعنی شنیدم من از ابو العباس مهتر خضر علیه السلام
کلامی را در مقامات شاهدین از لی پس فرمود قسم بخداست که نیامد و نخواهد آمد زیر آسمان
سبز مانند شیخ عبد القادر جلی رضی الله عنه در مقام معشوقیت و مرا ورا مشرب بود
از روح مقدس احدی صلی الله علیه و آله وسلم ایضا سیدی در بحر المعانی گفته
که حضرت سلطان الاولیاء سید عبد القادر جیلانی در مقام محبوبیت شهرت تمام دارد
دیگر محبوبان نه پس از اینجا معلوم می شود که سلطان او پس قمری در مقام محبوبیت شهرت
دارد و لکن بشان مستوران و محبوبیت آنحضرت شهرت تمامه در روانند شهاب محبوبیت
حسب خدا محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم ذکر مناقب الصدق قبله ارحم
بآدمی حق پسند محرم را از شهباز بلند پرواز عارف کامل با حق

و حاصل قدوة العارفين زبدة الواجبلین خواجہ بہار الدین نقشبند
 رحمہ اللہ علیہ نقلست حضرت ایشان شائے بزرگ و ہمت بند و نفسے قاطع
 داشتند کہ باندک توجہ ساکنان سفلی را بمقام علوی میرسانیدند صاحب نفحات
 الانیس فرماید کہ اورا نظر قبول بفرزندے از خواجہ محمد باہر ساسی است کہ ویک
 پیش از ولادت خواجہ نقشبند بارہا بکوشک ہندوان میگذاشت و میگفت کہ ازین
 خاک بوی مردے می آید کہ کوشک ہندوان قصر عارفان شود و قتی آنجا رسید
 و فرمود کہ آن بوی زیادہ شد شاید آن مرد متولد شدہ است گویند در آنوقت از
 ولادت خواجہ ستہ روز گذشتہ بود کہ جدا و خواجہ را بنظر محمد باہر ساسی آورد
 ایشان فرمودند کہ این فرزند منست و من اورا بفرزندے قبول کردم و رو با صاحب
 آورده گفت کہ این مرد است کہ ما بوی دی شنیدہ ایم زود باشد کہ مقتدای روزگار
 شود پس رو بجانب امیر کلال کرد کہ بزرگترین خلفای دی بود و گفت در حق فرزند
 بہار الدین شفقت و تربیت دریغ نداری و ترا بجل بکنم اگر تقصیر کنی امیر بہار
 دست بر سینہ نہاد و عرض نمود کہ مرد نباشم اگر تقصیر کنم و تعلیم آداب طریقت بحسب
 صورت از امیر کلال است گویند دی چہار سالہ بود کہ خوارق عادات از وی ظاہر
 شدن گرفت ہمدان ایام حکیم اما کہ از مشایخ ترک بود و پیرا خواب دید کہ خواجہ
 نقشبند را بدرویشے سفارش میکند چون بیدار شد صورت اندرونش در خاطرش
 بود روزے در بازار بخارا با او ملاقات شد بجزو ملازمت خواست کہ خواب خود را
 ظاہر سازد بزبان ترکی وی گفت آنچه در خاطر است پیش ما عیان است حاجت بیا
 نیست خواجہ گوید ازین سخن وی میل خاطر من بصحبت او بسیار میل شدش سال در
 خدمت او بودم بعد از ان با و شاہی مملکت ماوراالنہر بروی مسلم شد پس اورا
 سلطان خلیل گفتن گرفتند در آن حالت ہم در خدمت او بودم مدت کشش ما و دیگر

ایران گذشت بعد از مدت مذکور ملک مجازی او را زوال شد پس تمامی کار و دنیا بردل من
 سر و گشت ببنجار آمدم در اینجا بخدمت خواجه امیر کلال پیوستم که خواجه محمد بابا و ساسی تربیت
 مرا حواله بدو کرده بود امیر کلال نیز کفر خنی را جازت فرمود گویند از زمان خواجه محمود فتوی
 گرفته تا وقت امیر کلال ذکر چه میگفتند اما از وقت خواجه بزرگ ذکر خنی اختیار افتاد الا
 مرسلها خواجه و رخدش سیر سلوک نمود تا بر تبه تحمیل رسید اکثر اوقات امیر کلال در مجمع
 اصحاب خود و بنجواجه کرد فرمود من آنچه خواجه ما محمد بابا و ساسی در حق من تربیت کرده
 من در حق تو وصیت او بجا آوردم مرغ روحانیه تو از بیضیه بشریت بیرون آمد اما مرغ
 تو بلند پرواز افاده است اکنون اجازت میدهم هر کجا بوی از ترک رسد در کا طلب
 خود تقصیر مکن الکلام از امیر رخصت شد بسیار اکابر را مثل خواجه احمد بسوی و غیره و
 از آنها انواع فیض بر بوده بعد مدت دراز بر سرند ارشاد متکن گشت عالمی فیض او
 به ایت یافتند مثل خواجه علاء الدین عطار و خواجه محمد بابا و غیره من کلامه صاحب
 نفحات گوید بنده من خواجه پرسیدند در ویشته شمار ابورث است یا یکسب فرمود بکلمه
 جذبه من جذبات الحق باین سادت مشرف شدم باز پرسیدند در طریقه شما ذکر چه
 و سماع و خلوت میباشد فرمود نمی باشد پس گفتند بنا و طریق شما بر چیست فرمود خلوت
 در انجمن باشد یعنی ظاهر با خلق باطن بحق چنانکه گفته اند سه از ورون شما شناسنا
 و ز بردن بیگانه دشمن اینچنین زیباروشن کمتر بود اندر جهان و فرمود لا اله
 نفی اله طبیعت است والا الله اثبات معبود بحق و محمد رسول الله خود را در مقام
 فاتبونی در آوردند و مقصود از ذکر آنست که بحقیقت کلمه برسد و حقیقت کلمه
 آنست که از گفتن کلمه یا سوی الله کلی نفی شود بسیار گفتن شرط نیست فرمود
 بسر توحید می توان رسید اما به معرفت رسیدن دشوار است و فرمود حضرت
 عزیزان یعنی خواجه علی را متنی میگفت که زمین در نظر این طائفه چون سفره است

و امیکوم چون روی یافته است که هیچ چیز از نظر ایشان غائب نیست غرض او را سخنان
 عالی بسیار است و کرامات و خوارق عادات مثل جبار اموات لا شمار که درین مختصر گنجایش
 آن ندارد گویند در وجه تشبیه نقشبند خواجه اختلاف است بعضی گویند چون خواجه محمد بابا
 سماعی تربیت او را حواله بامیر کلال کرده بود فرمود که نقش بهار الدین را بر بند از انجبت
 او را نقشبند گویند و بعضی میگویند که هر طالبی از راه صدق بخدمت وی میرسد در نظر
 کیمیا اثر نقش معنوی بر دل آنکس بسته میشود از انجبت او را نقشبند گویند و بعضی گویند
 مریدان خود را نقش اسم ذات نوشته میداد که بر دل صنوبری تصور نمایند تا دل موصول
 بصفت بیت الله گردد و خواجه عبد الرزاق که یکی از فرزندان خواجه عبد الله احوال
 است میفرماید که خواجه بهار الدین بحکم شریعت کسب قالین بانی مشغول بود از آن
 رو او را نقشبند گویند و وجه آخر بصحبت رسیده که صاحب مناقب غوثیه آورده که شیخ
 عارف عبد الله بخنی در کتاب خوارق الاحباب آورده است که از زبان خواجه میراست
 شنیدم که او از بعضی از قلندران دیرینه سال نقل میکرد که خواجه نقشبند نخستین بلامت
 خواجه امیر کلال مشرف شد حضرت امیر او را بشغل اسم ذات تمیقین فرمودند و متوجه احوال
 ایشان گشتند لیکن تصور اسم شریف در ضمیمه شان ممکن نمی گرفت خواجه را تفرقه تمام
 پیش آمد سر بصر آنها و آنجا ایشان را از مهمتر خضر علیه السلام ملاقات شد خضر فرمود که
 ای بهار الدین مرا اسم اعظم از شیخ عبد القادر جیلانی رسیده است و ترامی آنگاه نام که
 بحضرت شان توجه آرزو کار شما ساخته شود پس هانشب خواجه از جمال جهان آرا
 حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه مشرف گردید که آنحضرت انگشتان دست راست
 خود را که چون نقش اسم ذات است بطرف خواجه نمودند بجزو دیدن آن نقش اسم اعظم
 در ظاهر و باطن او متعجب گردید که هر شیء در نظر محسوس و محاسن اسم اعظم میشود حتی که در وقت
 بافتن کتاب اسم ذات بجای کلمات او منقوش میگشت چنانکه اینمغنی شهرت گرفت بعضی از

هم از آن از وی استفسار نمودند و خواجہ فرمود کہ این قسم فیض از فیوضات الشب
 مبارک است کہ حضرت غوث الثقلین در حق ما از زانی و اشت راوی گوید پس وجہ
 شہرت خواجہ ما نقشبند از الوقت است کہ حضرت غوث الثقلین نقش اسم ذات را
 در باطن ایشان بستہ و خواجہ ما نقشبند در دلہای طالبان خدای بند و ہم وی
 گوید ایشان را در طریقہ نقشبندیہ خواجہ بزرگ میگویند چنانکہ در سلسلہ چشتیہ خواجہ
 معین الدین چشتی را خواجہ بزرگ گویند رحمۃ اللہ علیہ العزیز بگوش پرہوش
 بشنو کہ چنین ولی اکمل در شان سیدنا غوث الاعظم رضی اللہ عنہ چہ میفرماید
 صاحب مناقب غوثیہ پسندی آرد و میگوید کہ شیخ عبداللہ الحنفی در کتاب خوارق
 الاحباب می نویسد بروایت صحیحہ میگوید کہ از زبان فیض تر جان خواجہ خواجہ علی سرت
 شنیدیم کہ وی میگفت روز سہ بخواجہ ما خواجہ بہار الدین نقشبند از مضمون قول
 حضرت غوث الثقلین رضی اللہ عنہ کہ قدحی ہذا علی رقبۃ کل ولی اللہ است
 پرسیدیم کہ آیا برگردن جمیع اولیاء است یا برگردن اولیاء زمانہ آنحضرت است
 فرمودند ای سرت از کلام غوث الاعظم رضی اللہ عنہ یقیناً چنین برمی آید کہ ہمہ
 اولیاء اللہ چہ متقدم و چہ متاخر کہ ہر کس ہست کردند و از اقوال معاصرین چنین
 معلوم می شود و این نیکو ظاہر است کہ خواجہ ما ابو یوسف ہمدانی رحمہ اللہ علیہ در آن
 زمان بودند و وضع رقاب کردند و منکہ بندہ بہار الدین ام میگویم قدمہ علی عینی
 بل علی بصیرۃ قلبی یعنی آنقدم مبارک بر چہان من ثابت است و بلکہ بر مینائی چشم
 باطن من کہ دیدہ دل عبارت از دست سہ سر بزرگدست می ہنم و می تانم و
 چشم بند دور کہ اشب شب معراج منست و فکر مناقب الصدیق قدوۃ
 العرفاء و ہبی زبدۃ العلماء کسب سید القوم فخر الزہاد و در حضرت
 مرتاض قطب الآفاق فضل العشاق بابا اسحاق مغربی رحمہ اللہ علیہ

ہمارا علی سرت
 خواجہ علی سرت

زی مرید و خلیفه شیخ محمد مغربی بوده که بنایت عظیم القدر و همت عالی داشت همیشه در سترگرمی
 خود سیکو میشد سواى ریاضات و مجاهده پهل جج بقدم تحریر کرده بود و خوارق عادات
 رکامات او مشهور آفاق است و سلسله ارادت او از جهت کبر سن بستم چهار واسطه
 بشیخ ابومدین مغربی میرسد صاحب تحفه الحابس می نویسد که بابا اسحاق مغربی بعد از وفات
 پیر خود شیخ محمد مغربی ستم چهار روز بر سر مرقد وی بود هر روز خادم خانقاه شیخ پیش می
 می آمد و مبلغ برای خرج فقراى خانقاه می طلبید بابا اسحاق پیش قبر شیخ می رفت و بطنی
 مقدار صرف از پایان مرقدش می یافت و آنرا حواله خادم میکرد و روز چهارم در خاطر
 بابا اسحاق گذشت که برای خرج روزینه بروحانیه شیخ تصدیع دادن نامناسب و کمال
 سویی ادب است پس درخواست خصمت نمود و از بشارت روحانیه شیخ خود بجانب
 ملک هندوستان مسافر گشت سیرکنان در وقت سلطان فیروز شاه در اجمیر رسید بقی
 در روضه خواجه بزرگ قیام داشت شبی در عالم رویا از آنحضرت بشارت یافته در
 قصبه کشوک از توابع تاکور است توطن اختیار نمود و همیشه در فقر و فاقه از کمال مسکنت
 و استغنا گذر اوقات میکرد و کمال ولایت خود را از نظر اختیار می داشت ولیکن
 دوستان حق کجا معنی می مانند آخر سلطان فیروز شاه بخدش نیازمندی اظهار نمود
 و دیگر مردم از هر طرف رویه ارادت بوی آوردند و هم در آنجای آرند که روزی
 بابا اسحاق بطریق سیر بجانب قصبه از سواد دلی تشریف برد و بر لب جوس
 زیر درخت سفرجل در قصبه مذکور چند روز اقامت نمود شخصی ز نادر دار که
 مرد دولتمند و حلقه قوم بود بخدمت وی اعتقاد تمام پیدا کرد اکثر اوقات
 حاضر میشد روز سه اژدر عجز اظهار نمود که بنده را از مشاع دنیا همه جز موجود
 است گمراه و لادند ارم و بر سر این حرف گریه بسیار کرد چون وقت بابا بخوش بود
 بنده ان گذشت که از برکت یاحی یا قیوم پنج پسر ترا نصیب شوند اما بشرطیکه

پسر کلان را بمن دہی اول بعد آرزو قبول کرد بعد از ان بابا اسحاق بولایت خراسان
 رفت بعد مدت در ان باز بدہلی آمد و از انجا در قصبہ مذکور و ہما نجا بر لب جوی منزل کرد
 و آن درخت قوت کہ برگہا نختہ خشک شدہ بود بجزد قشر لبت بردن آن حضرت
 یکبار برگہا آوردہ سبز گشت از مہور این خوارق در قصبہ مذکور شہرت بسیار
 شد آن زمان زنار در اسطور نیز آمدہ بشریف خدمت بہرہ مند گردید و الفاس
 نمود کہ از برکت الفاس متبرکہ آن حضرت پنج پسر بہ بندہ نصیب شدند بابا گفت
 کہ احوال پسر کلان را بابا بداد او قبول کرد و روز دیگر از کمال نیاز مندی بابا اسحاق
 را در خانہ خود جہان برداد پسر کلان را مخفی داشت یک غلام بچہ را بجا سہ او پلباس
 قاخرہ آرستہ با چہار پسر پیش بابا آورد بابا اسحاق گفت من پسر کلان ترا
 مینخواہم او اشارہ بجانب غلام بچہ کرد کہ پسر کلان من است بابا فرمود سہ او
 در خانہ تو مخفی است زنار در عرض نمود کہ شمار او در خانہ خود آوردم ہر جا کہ باشد
 بگیرند پس بابا اسحاق با و از بلند فرمود فرزندم تو ام الدین چرا حجاب میکنی
 بیامنا آن پسر لیک گویان حاضر شد و سرود قدم بابا نهاد و کلمہ شہادت بر زبان
 راند بابا اسحاق از کمال مہربانی او را در کنار خود گرفتہ بفرزند می قبول
 کرد و او را با خود ہمراہ برد و در تربیت او مشغول گشت از برکت نظر مبارک
 او در چند مدت بعلوم ظاہری و باطنی بہرہ مند گردید چون بہرست و نجبا لگی رسید
 ازین عالم نقل کرد بابا اسحاق را کمال گرفت شد تا سہ چہار سال در فراق او
 بود و چون در دیجران از حد شد الہام الہی شد کہ ای اسحاق ترا بہ از قوام الدین
 فرزند سہ عطا کردیم و صورت او را نیز در باطن نمودند کہ ازین فرزند معنی
 سلسلہ تو روشن خواہد شد پس بابا از غایت شوق و تجسس آنصورت فرزند
 موعود می بود اکثر میدان و طالبان خود را میفرمود کہ ہر جا بچنین علیہ پسر

بهم رسد بیارید یا مرا آگاه سازید اتفاقاً بمدران ایام وقت نماز عصر باد
 تدریجاً در شهر دلی پیدا شد چنانکه عالم تار یک گشت و خلق را اضطراب عظیم بود
 در اتحاد یک دایه از ملک زاد های اشراف شهر سپهر را از صاحب خانه خود بیرون
 برده بود و در آن تاریکی راه خانه گم کرد و در کوچه دیگر افتاد و در آنجا یک قافله فرو
 آمده بود میان آنجا حرکت اهل قافله او را با سپهر صاحب جمال دیده پیش از
 نماز فجر همراه گرفته بجانب درآبه روان شدند و همان ایام نجیب نسلج بجهت
 تجارت رفته بود آن سپهر را بهر قسم از اهل قافله گرفته در خانه خود او را بجای
 فرزند پدرش میگرد از اتفاق حسن مولانا صدر الدین سهره مولانا شهاب الدین
 همدانی نجیب بجهت کار عزم مسافرت کرد چون برای غصبت پیش بابا اسحاق
 آمد بزبان مبارک فرمود مولانا اگر اینچنین شکل سپهر آنجا بنظر تو آید البته برای
 من خواهی آورد چون مولانا صدر الدین آنجا رسید آن سپهر را که نجیب نسلج
 آورده بود بهمان شکل دید که بابا اسحاق فرموده بودند بهر قسم از وی گرفته
 بخدمت بابا اسحاق آورد و حضرت ایشان بخور می تمام در فرزندگی گرفت و او را
 شیخ احمد نام نهاد و در آن ایام او چهار ساله بود باقی کیفیت تربیت و تکمیل او در
 مناقب ایشان نوشته آید المقصود بابا اسحاق مغربی سکه از افراد وقت بود
 رحمه الله علیه الی عزیر بگوش پر هوش بشنو که چنین ولی احمل و فرد فضل و نشان
 سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه میفرماید صاحب مناقب غوثیا
 بسندی آرد و میگوید که روزی بابا شیخ احمد مغربی المخاطب با حمد کج بخش پیر خود
 قدوه آفاقی شیخ ابوالاسحاق مغربی را وضو میکانند شیخ احمد گوید در اثنای طهارت
 بخاطر آردم که اینقدر عالم از خواص و عوام و احض بجانب حضرت غوث الثقلین کردیم
 که دارند که انقدر بظرفهاست و گیرند از ندجه باعث باشد پس در حال شیخ بر خط و

از راه اشراق آگاه شد و گفت ای احمد هیچ میدانی قدر و مرتبه حضرت غوث الاعظم
 سلطان شیخ عبدالقادر را عرض داشتیم از خدمت بابا معلوم نمایم فرمودند ای احمد
 حضرت ایشان را نزد خدا تعالی و دوازده مرتبه است و بیان ادنای درجه او آنست که نام
 و ریای قدرت الهی سیاهی شود و درخت روی زمین قلم گردد و جن و انس و ملک کاتب
 شوند هنوز آن مرتبه را بیان کردند نتوانند و ازین است که همه او لیا کرون با طاعت
 دادند و رای گوید چون احمد کنج بخش این سخن از زبان پیر خود میشنید بوجد درآمد
 و دستار از سر انداخت و بمقرا شد و گفت مرد راه حق سلطان عبدالقادر است
 و ما در راه او تعالی نه میرویم و نه زن پس قصد زیارت اشرف البهلاء بغداد نمود
 و سه پرهنه و پا پیاده تا آنجا میرفت و چند ابیات از جرش ارادت تصنیف
 کرد و بحال شوق بر زبان آورد و آن اینست ۛ شوریدگان خسته و زار
 آه آه ۛ و اما ندگان صحت یاریم آه آه ۛ خواند اگر بلطف بیایم شاد شاد ۛ
 راند اگر بقهر برآیم آه آه ۛ مستان زشت خری و لونندگان کوبگو ۛ که در شراب
 که بخاریم آه آه ۛ بعد از آن در نواحی بغداد چشمه جاری بود در آنجا وضو کرد و نماز
 او انوهمد ران مقام بین النوم و اليقظی دید که آنحضرت رضی الله عنه تشریف
 می آرند که در یک دست مبارک دستار بنر بسته شده است و دست دیگر کلاه
 ایشان استقبال کرده بحال با کمال آنحضرت مشرف شدند آداب بجا آورده
 دست بسته استاده شدند آنحضرت رضی الله عنه ایشان را نزدیک خود
 طلبیده کلاه بر سر ایشان نهادند و دستار بران بستند و فرمودند فرزندم احمد
 تو هم از جمله مردان مرد راه مولا تعالی هستی بعد از آن از نظر ایشان متواری
 شدند کنج بخش را چون بیداری کامله دست داد و دیدند که همان کلاه دستار
 عنایت شده موجود است شکرانه الهی بجا آورد بان هر دو بکر عطی میش پیر خود

روانه شد ساعت ساعت حالت خود را افزون تر دیدند هرگاه که پیش پیر خود رسیدند
 شیخ ابوالاسحاق مغربی از دور استقبال کرد و گفت بابا احمد مبارکت باد که تو برین
 از فیوضات آنجناب فایز بودی اکنون بلا واسطه بنعمت و فیض مقدسه آنحضرت
 ممتاز و سرفراز گشتی بعد از آن هر دو تبرک را شیخ بر سر خود گذاشت و تعظیم و توقیر
 تمام بجا آورد و راوی گوید بعد از آن ایام احمد کنج بخش از پیر خود ابوالاسحاق مغربی
 التماس نمود که اگر شیخ حکم فرماید چند روز بطرف صحرا شده پستتاره هیزم چنانکه سابق
 می آورده یازدهم شیخ فرمود بابا اکنون ترا بان کار هیچ نسبت نمانده باز عرض کردند که
 امر شود فرمودند اختیار است ترا عرض احمد کنج بخش بصحرا رفته پستتاره هیزم خشک
 را بسته خواست که بر سر بند در حال پستتاره یک مشت بالار سرش شده همراه شیخ
 میرفت تا بکلیه حضرت شیخ خود آمد شیخ ابوالاسحاق مغربی چون معامله معاینه کرد
 فرمودند بابا احمد سری و کرامی که لایق کلاه و دستار و قدم محبوب خدا شده هیزم
 سرده را چه مجال که بران باشد چه آنجناب بخطاب شیخ المجر و الشجر از جناب الهی خطاب
 اند و فرمود ای احمد حالا بس کن که آنحضرت ترا در مرتبه مردان مرد گردانید و گفت
 خدا مقدمه علی حدقه عینی یعنی خوشی و خورمی باد که قوم او بر حدقه چشمان
 و علیه اتفاق یعنی همه اولیا برین تفاق اند راوی گوید شیخ نور الله هین قل
 شیخ را بنظم آورده چنانکه یگوید ابیات شیخ احمد کنج بخش کجرات را کنج ثریف
 هاتل است از ابوالاسحاق خود آن کان کرم : کاتفاق اولیا و مشرقی و مغربی
 است بچ آنکه غوث الاعظم جلی رساند آنجا قدم : رحمت للعالمین را غل نور مغربی
 شیخ عبدالقادر آمد کحل الوجه اتم : قصه خضر و تادیب گفتن هاتل با و شمع
 قاعون کمال شیخ و شان آنقدم ذکر مناقب الصدق سید الساد
 مجیب الدعوات مظهر اسرار و صفات کاشف الایات خارق

العبادات معنوی و صوری سید محمد غوث کو الیری رحمہ اللہ علیہ صاحب
 نخل فردوس گوید نام ایشان سید محمد المشہور سید محمد غوث خلیفہ رشید شیخ حمید
 حاجی ظہور است ویرا کلمات حقایت بسیار است چنانکہ در او راوغوشیہ کہ ملفوظ ایشان
 است میفرماید حق تعالی از انانیت خود ایشان را مزین و محلا ساخت و بجای فرماید
 حق تعالی چند درجہ برای تصفیہ و خود ذکر کردہ تا شہبازان طریقت درین جنک نمانند
 و عمل نمایند و کسافت ماسوی اللہ را ازین عمل مرفیع سازند و آئینہ مصقل گردانند یعنی
 سالک را از عالم سفلی تا عالم علوی نہ درجہ اند و ہر درجہ را عملی متوہب است و یدہ
 حمل نمایند درجہ اول درود و اوراد درجہ دوم در وضو و توافل درجہ سوم در صوم
 و اربعین درجہ چهارم در دریافتن خطرات و ماہیت آن درجہ پنجم در ذکر جہر و خفی و ہجہ
 ششم در مراقبہ درجہ ہفتم در تصورات درجہ ہشتم در بیان اقصاف با سار الہی درجہ نہم
 در ارشاد و تلقین و خلافت و بجای فرماید کہ چند وصیت اطا کردہ آید سالک را لازم
 کہ ہر واجب داند کہ در بدو شیخت بے این نزاد نیست اول آنکہ وایم سر خود متوجہ گنجائی
 حق دارد و نگذارد کہ غیر در خاطر او راہ یابد دوم آنکہ و رایوان خلوت بخلق نکشاید و راہ اند
 مردم بستہ دارد و نظر کند بابتدای حال رسول اکرم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ در غار حرا
 از خلق فرار مینمودند و با کس صحبت نمیداشتند سوم آنست کہ مقدارے علم حاصل کنند
 کہ اعتقاد خود بر مذہب اہل سنت و جامعہ وارد تا فریب نفسانی و شیطانی بشناسند
 چہارم آنکہ البتہ سعی نماند کہ سایر عادات و عبادات او موافق سنت و کتاب باشد پنجم آنکہ
 با صحبت ناجس و جاہلان موالست و احتلاط ننمایند ششم آنکہ باہل و واب نشاند
 الا بضرورت یعنی باہل دول نیامیزد تا دولت دین او ناساز آنکہ و ہفتم آنکہ چند کلام
 در توبہ و ریاضت بانفس امارہ جنک و جدل دارد ہشتم آنکہ چون در واقعہ چیز
 ہست یا میان خواب و بیداری نخستین بر شد عرض کند و کم و بیش بگوید

پنجم آنکه هر چه گوید باید که با اشاره گوید و هم از خواب غفلت بیدار شود و از نماز و
 رسول بیزار گردد و یا زود هم آنکه کارهای دینی و دنیوی بحق تعالی گذارد و از و هم
 آنکه سیگه بند و سیگه داند و سیگه گوید و سیگه جوید و هر چه بندد از و بندد و از و داند
 سیزدهم آنکه هر چند گناهکار بود و بعضوا سید و در بود چهاردهم آنکه در ابتدا رسل
 را ساری و کتب حقایق را مطالعه نکند چیزی که مرشد او فرموده باشد و در آن استغراق
 گردد و هر چه در نفس آید بشیخ بلا که هادی راه است عرض نماید اگر مرشد حاضر نباشد
 مکتوب یحیی میری مطالعه کند تا فریب نفس در یابد اکثر مردمان را و دیدم که از گفتن
 حقایق از حقایق بے نصیب ماندند و کار نکردند و قاری شدند اما چون سلوک باحرار
 براسے مقابله کردن حال خود کتب حقایق فائده دار و پس بنیند و لذت گیرند و از و
 آنکه چیزی که در ذکر و معرفت حق مانع آید آنرا از پیش خود دور کند و ملتفت بآن
 نشود که او را حرام است شایسته و هم از کشف و کرامت محترز باشد و بروی نظیری
 نماند از و اگر چه بوقوع آید زیرا که خلق بنده کرامات شوند و او شرمند حق گردد و فدا
 چون سالک به مرتبه تکمیل رسد به حسن خود ترا وید خود جلوه گر آید و خود را ویران
 و بشناسد و خطا گیرد و اما دیده بصیرت را همراه بصر کند تا از حفظ مراتب نرو و از
 دیدن هر وید در خطی بر و در و همه اشیاء را بظاهر جمال و جلال خود بیند
 و بجای فرمود سالک عابد را باید که شب احیاء داشته سنت فجر را و خلوت خان
 گذارد و چنانکه مشایخ فرموده اند و فرض را بدر آید بجاعت او نماید باز متوجه
 خلوت شود بر مصلار و در و یوسے قبله کرده بنشیند و سبغات عشر
 بعد از فجر و عصر بلا مانع عمل نماید و بجای فرماید ای فرزندان این درویش
 هفت ساله بود که درین راه در آمد و نه ساله بود که معرفت حاصل شد و پانزده
 ساله بود که ره متوفی میگردد و بیست و دو ساله بود که معراج عشد و بیست و پنج سال

بود که طالبان را بهیچ خود میکرد و سی ساله بود که مرجع خاص و عام شد و بجای دیگر
 فرمایند اگر مردی از اهل خلافت و ولایت بوده باشد با قداست تمام حقایق او را
 بدو آشفته پیشواست خود ساخته همچنین کس را چون جام اجل رسد و عثمان کار باطن
 شد چند فرزند گدشته رود و بی هیچ یکی را گداخته نرفت سوم از اکابران
 شهر حج شده یکی را بجای او نصب کنند جامه و جبه و دستار پوشانند و ارث
 مال و خانه و خانقاه کنند بظاهر بجای او بجای یافت ولی وارث حقیقی انگاه شود
 که پدرش به پیش خود به نسبت ولایت راه نموده باشد و ارشاد و علم معرفت در دل
 او بحیث سلسله خلافت را بعد از فتح باب حقایق پیش خود عطا فرموده باشد الحق
 وارث حقیقی باشد و گرنه آنکس بیعت کند و خلافت دهد و نیز اگر چه چند سخن ارشاد از
 کتب بندگان حق یاد کرده برید آن میفرماید لکن هیچ یکی را اثر معرفت نه نباشد
 و ازین وادی بدر آوردن نتوانند چرا که جامه او پیش دنیا است که چند درویشان
 جمع شده واده اند لیکن سبب باطن ندارد و بجای فرماید و رویش بجای
 بیعت آورد و از بجای خلافت حاصل کرد و مرشدان را نیز پیشوا ساخت از هر کس
 چیزی پیدا کرد اما با خر قرار گرفت چنانکه بزرگان فرموده اند بعضی بیک پر
 بخدا رسیده اند و بعضی بده و بعضی بصد و بجای فرمایند این فقیر را بیعت مصافحه
 رسیده است و آن چنانست که در حدیث آمده که در غدو خندق آنحضرت صلی الله
 علیه و سلم امر فرمودند صحابه را که خندق بکنند و خود بدولت هم متوجه شدند
 هر یک از اصحاب بیک زنبیل خاک بیرون بردند معمر رضی الله عنه بدو زنبیل
 خاک یکشید رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم ویرا تحمین کرد و گفت
 عمرک الله تعالی تا سه کرت یعنی خدا یتعالی عمر ترا زیاده کند معمر رضی
 عنه گفت بهتر ازین نظر فرما آنحضرت ویرا مصافحه کردند و معمر فرمودند

ہر کہ ترا مصافحہ کند یا آنکس را کہ ترا مصافحہ کردہ باشد ہاشم درجہ دور
 در ایستہ تا بہفت در آید و بہشت دور روایت آتش و وزخ اورا شو نہ پس
 ممر رسنہ اللہ عنہ شیخ ابوالعباس مہم را مصافحہ کرد و دوسے شیخ احمد
 فرازی را مصافحہ کرد و دوسے شیخ زین الدین خوانی را و دوسے شیخ
 کاظم فروسی را و او را و مردمان دیگر را ازین دولت بہرہ مند گردانید
 و میان شیخ زین الدین و ممر رسنہ اللہ عنہ سہ واسطہ است بچہت آنکہ عمر
 ایشان در از پودہ بچہت دعاے آنحضرت علیہ السلام یعنی سہ عمر طبعی یافتہ بود
 و بجائے فرزاید چون کسی را وقت خوردگی پدر و مادر مرید کثانیدہ باشد یا ولی
 سلفی است اورا مرید کردہ باشد جائز نیست زیرا کہ محققان گفتہ اند کہ این کا
 آموزی است حکم پدر را درین وضع نیست بعد از بلاغت ہر چہ اختیار او باشد
 ہمان کند و است و طریقت این مسئلہ را بر نحاح فیانس کردہ است چہ چون
 دختر را در خوردگی عقد کردہ میدہند و وقت بلوغ ہمان عقد باشد تغیر
 و تبدل نمی تواند کرد الا کہ آموزد و غنے باشد عود کردن جائز است ہمان
 ببن عقد معنوی باشد و بجائے فرزاید اگر غلام نے رضامولاً و بجائے مرید
 و جائز است زیرا کہ این امر در کلک مولانیت و اگر عورت بے اجازت
 شوہر مرید شود حکم مسطور وارد صاحب سفینۃ الاولیاء گوید چون محمد غوث کوالی
 و کجرات رفتند شیخ علی متقی کہ صاحب علوم ظاہر و باطن بودند با جمعی از علما و ظاہر
 بسبب بعضی سخنان غیر جائز شریعت فتوی بر قتل ایشان نوشتند و حاکم آنجا فتوی
 را موقوف بنوشتن شیخ وجیہ الدین علوی داشت چون ایشان بنجانہ شیخ
 محمد غوث رفتند و دیدن اول و ملہ شیفہ شیخ گشتند و کاغذ فتوی را پارہ
 کردند و شیخ علی متقی گفتند کہ ہمسہ شایعالات شیخ پرسیدہ و برومان گفتند

که ظاهر شریعت چنان باید که شیخ علی متقی راست و در حقیقت اینجا نکه مرشد
 است الغرض کمالات و خوارق عادات سید موصوف از حد تحریر بیرون است
 و بزرگے ایشان از اینجا قیاس قیاس کرد که مثل رسید محمد و محقق و شیخ و جلال
 علوی و شیخ ضیاء الدین بے ریا و شیخ لشکر محمد عارف باشد و غیره خلفاء کامل
 و در وجه الله تعالی علیه و علیهم السلام یعزیز بگوشتش پر هوش بشو که خدین
 ولی اکمل و غوث سکر در شان سیدنا غوث الاعظم چکین دار
 در معرض بیان آید و میگوید در او را و غوثیه که مفوظ شیخ است می آرند و
 نقل میکنند از شیخ محمد غوث رحمه الله علیه که می گفت وقتی از اوقات
 طوری داشتم که منسوب بهج سو نبود و باز بخود آدم و در خود جست و ملاحظه
 کردم که هر جا قدم نهاده شده بغیض ولی پس دیده بکشاوم تا به بینم که بنی
 کجا است پس درین خیال بودم که کشف شد یکنانه در صحن دیدم که منسوب بهشیار
 است و دیگر دیدم در صحن که منسوب باولیا است و شنیدم از خانه که مروت
 میگوید هر بنی متاخر از بے مقدم ادب آموخت و هر ولی متاخر
 از ولی مقدم ادب می آموزد و بنی ازین خانه فیض میگیرد و کمال نبی
 در ظاهر و کمال ولی در باطن پس درین گفت و شنیده بودم که حضرت
 غوث الاعظم شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه ظاهر آمده منمودند
 فرزند محمد غوث در انخانه آنکس چه گفت گفتم میگفت که مرد متاخر از
 مقدم حسن ادب آموخته است پس حضرت غوث الثقلین از قدم فیض
 از دم نزدیک فقیر آمده پیرا من مبارک از خود کشیده فقیر را پوشانید
 و منموده حالا این مرتبه بود که پیشینان این فیض گرفته اند و یافت پسران
 درین مرتبه است پس در حال در زیر قدم او در آدم و بحق رسیدم ایضا

صاحب کل فردوس گوید پسند آمده که سید محمد غوث گوالیری که غوث وقت
 است یعنی باید آنچه ترتیب روحانی فقیر است بحقیقت از روح پرفتوح حضرت
 غوث الاعظم سید عبدالقادر جیلانی است اگر چه بظاهر مرشد حاجی حضور
 است اما مؤید باطن ما آنحضرت پر نور که بعد آمدنی را دستعانت شاه بغداد
 در من موجود و مشهود است بلکه این همه التفات بدعوت از وجود و در نمود
 که او بدان ره نمود و همین مضمون صداقت مشحون را که بنظم آورده
 آنکه از حق خطاب او شد غوث : قطب دنیا و دین شده پے توث : اهل
 شطار را از رونق : تا قامت بلطف حضرت حق : کرد او را بلطف سبحانی
 تربیت روح غوث حمدانی : گر چه حاجی حضور مرشد است : لیک
 قطب خدا مؤید است : مرشد معنیش بعد ادا : مهت روح شهنشه
 بغداد : رہنما شد بالتفات کمال : جانب دعوت جلال و جمال :

ذکر مناقب الصدق محرم اسرار هو شاہد بزم وحدہ
 قدوة العرفاء زین الفقرا عاشق یک سوناظر هر سو فروقت
 عارف بالله واقف رموز مع الله شیخ احمد کنج بخش
 الملقب پیشین احمد کہطور رحمة الله علیه نقلست دی مرید و شاگرد
 و خلیفہ جانشین بابا اسحاق مغربی است چنانکہ احوال از صغر سن گرفته
 تا ایام جوانی در ذکر بابا اسحاق نوشته شد الغرض شیخ احمد بنایت عالی شان
 و بلند مرتبت بود کہ بر سجد فقیر نشسته تصرف بادشاہان می نمود چنانکہ تا امروز
 ظهور ولایت بر سر قبر ارفا ہرست صاحب تحفۃ المجالس می نویسد کہ چون بابا اسحاق

برحمت حق پیوست شیخ احمد کنج بخش از زیارت سوم فارغ شده در اربعین
 نشست بست پنج خرمایک مشک آب بجهت طهارت با خود برده در محبسه
 مشکون ساخت چون از حجر برآمد هست و یک خرمایک طاق افتاده بود در دست
 چهل روز چهار خرمای خورده بود ازین نوع مجاهدات بسیار از وی نقل میکنند
 بعد از چند روز از آنجا مسافر گشت بدلی آمده در گوشه مسجد از دوا اختیار
 کرده ریاضات و مجاهده شاقه میکشید اتفاقاً خادم جهانیان نیز بدلی شریف
 آورده بود روزی وقت صبح در آن مسجد رسید هنوز از سواری فرو نیاورده
 که شیخ احمد کهشور از حجره برآمده سعادت خدمت دریافت مخدوم از کمال مشقت
 او را بکنار خود گرفت سه کت در گوش او گفت که ازین جوان بوی دوست
 می آید در وقت خود مرا بدعا یا دخواهی کرد شیخ احمد بعد از چند روز از بسبب
 کثرت خلق از بدلی مسافر گشت قریب دو از ده سال بقدم تحسیر و در صحرا
 نق و دق میگشت و همدران ایام زیارت حرمین الشریفین مشرف گردید از روضه
 منوره بشاقت یافت از آنجا باز بهندوستان آمد در بدلی سکونت نمود
 در آن ایام تیمور با قهر و غلبه بر سر بدلی رسیده سلطان محمود بنیر سلطان
 فیروز تسخیر کرد و خود بر تخت بدلی جلوس نمود و حکم فرمود که تمام خلق را
 اسیر گردانند پس در ساعت جمیع اهل شهر را مجبوس ساختند شیخ احمد کهشور
 نیز اسیر گشت با وجود چند روز پیش از آمدن امیر تیمور بعضی طالبان خود را
 خبر داده بود که بطرف جوینور بروید که بر بدلی قهر نازل می شود آنجا حاضر گردید
 که شاهرخ ابدرنمی روید سر مو من با مردم شهر موافقت میکنم الغرض و جمله
 اسیران شیخ نیز مجبوس گردید در آنجا که ایشان را اسیر کرده بودند
 چهل کس بودند شیخ احمد هر روز یک کاک کرم از عالم غیب پیرس میداد

بعد از چند روز این خارق با میر تیمور رسید پس شیخ را بان چهل کس و حضور
 خود طلبیده معذرت بسیار کرد و شیخ فرمود تقدیر چنین بود جاسی عذر خواستن
 نیست امیر تیمور شیخ را با چهل کس مذکور را کرد و حکم نمود که هر کس را که شیخ فرماید
 خلاص سازد پس اکثر مردم از شفاعت شیخ نجات یافتند امیر تیمور را خدمت
 شیخ احمد اعتقاد تمام پید اگشت چون امیر تیمور بعد از هفت ماه از دہلی
 معاودت بجانب ولایت نمود شیخ احمد تا سمرقند همراه بود پس از آنجا برگشت
 و سیر خراسان کرده و مشایخ اندیاری را بر یافته بعد از چند سال در ولایت
 کجرات رسید ظفر خان بن فیروز شاه حاکم آنجا بود بعد از آن در زمان سلطان محمود
 بن محمد بن فیروز شاه با و شاه تمام کجرات شد و خود را سلطان مظفر شاه خطاب
 داده بود چون پیشتر در دہلی بخدمت شیخ اعتقاد بسیار داشت تشریف آورد
 اورا لغت عظمی تصور کرده با اعتقاد و خلوص درخواست نمود که شیخ درین ملک
 توطن اختیار فرمایند شیخ التماس اورا اجابت نمود بعد از وفات وی سلطان
 احمد بنیرہ او بر تخت کجرات شد از غایت نیاز مندی مرید شیخ شد روزی
 سلطان احمد از کمال آرزو بخدمت شیخ التماس کرد که شوق دیدن خضر علیہ السلام
 کھو گیر بنده شده است مگر از توجه حضرت میر آید شیخ فرمود که با خضر علیہ السلام
 گفتہ میگیریم تا چه میفرماید و قتی تناس سلطان را بوسے اظهار کردند و خضر
 گفت که اورا بفرما تا یک اربعین در ریاضت باشد آن زمان در حجره تو با وی
 ملاقات کنم سلطان بهمان کرد بخدمت شیخ آمد چون شیخ متوجه گشت خضر
 فرمود یک اربعین دیگر بگذشت تا آلودگی از وی بر طرف شود سلطان بهمان کرد
 باز فرمود یک اربعین دیگر ریاضت کند چون ستم اربعین تمام شد سلطان احمد بعد از
 نماز جمعه در حجره شیخ از خضر علیہ السلام ملازمت نمود بعد از حرف و حکایت بسیار

سلطان درخواست نمود که چیزی از عجایب عالم بفرما بهتر خضر گفت که در فلان جا
 بر لب آب صابریتی که امروز صبح افتاده است یک شهر عظیم بود که آنرا مردمان آبادان
 باد میگفتند و خلق آن شهر بنایت منعم بودند روزی من گرسنه بودم چیزی
 نقد بروی کان حلوا فروشش نهادم تا حلوا بخرم او جواب داد که صورت درویش
 ینماید چه قدر متاع است که بفروشم هر قدر که خواهی بخور و بسیر همچنان چند بار اتفاق
 افتاد بعد از آن که آنجا رسیدیم اصلا از آن خلق و از آن شهر نشان موجود نبود
 متحیر شدم و در آن نزدیکی پرسیدم و پنجاه ساله بود از وی پرسیدم که این چه
 ماجراست گفت من هم چیزی نمیدانم اما اینقدر شنیده ام و اینجا شهر بود که آنرا
 آبادان آباد میگفتند پس احوال دنیا بگویند اینست سلطان احمد التماس کرد
 که اگر شما بفرمایید بنده در آنجا شهر را از سر نو آباد سازد و خضر علیه السلام فرمود مبارک
 است اما بشرطیکه اول چهار کس این قسم پیدا کن که اسم احمد داشته باشند و
 سنت نواز عصر از آنها قضا شده باشد پس با اتفاق این چهار احمد شهر را بنا کن
 و احمد آباد نام گذار سلطان و تفحص شد بعد از پنج بس بسیار و تمام ملک گجرات
 و کس آنقسم پیدا شدند یک قاضی احمد دوم ملک احمد هر دو را بخدمت شیخ آورد
 و گفت دو احمد دیگر پیدا نمی شوند آنزمان شیخ احمد فرمود یک منم پس سلطان گفت
 که از بنده هم سنت نواز عصر قضا شده است پس هر چهار احمد یکجا شده بر لب آب
 مذکور رفته جایکه بهتر خضر نشان داده دوری کشیده شهر عظیم بنیاد نهادند و این
 نیز از جمله خوارق شیخ است صاحب مرات الاسرار و تحفه المجالس گویند وقتی
 شیخ احمد که شود در کشتی شسته متوجه زیارت حرمین شریفین شد اتفاقاً باوند
 برخاست و کشتی در تنابهی گشت بر کنار کوه رسید و بالاکوه عمارت عالی
 نمودار شد اهل کشتی گفتند که این مقام شهداست شیخ گوید مرا نیز بطریق الهام

معلوم گردید پس سجاوه براب انداختم و بران نشسته روان شدم چون بر کوه برآمدم
 عمارت مرصع و مصفا و ذلکشا دیدم بسیار بجای برجا بهر قیمتی آنجا فرستش کرده بودند
 اما بچکس موجود نبود پس همه عمارت را سیر نمودم چون وقت قیلوله رسیده بود
 در یک خانه برنگش دراز کشیدم بعد از چند ساعت سی و هشت سوار شهدا پیدا شدند
 و هر سینه بچانه خود فرود آمدند بعد از آن یک شهید پیاده در خانه که من بودم رسید
 و سلام کرد جواب سلام داده پرسیدم که چه نام داری و چرا پیاده میگردی گفت نام
 من سید الهداوست حالا امیدوارم که از توجه تو سوار خواهم شد و بعد از آن
 طعام از عالم غیب پیدا شد هر روز سی و نه طبق می آید آنروز چهل خوان آمد شهدا
 متحیر بودند آخر سید الهدا و رفته گفت که در خانه من درویشی وارو شده است
 این طبق زیاده حصه او آمده باشد پس جمیع شهدا پیش می آمدند و باهم طعامها خوردند
 بعد از صحبت مجرایه خواستم که بجای خود معاودت نمایم آنزمان سید الهدا
 مرا گفت که خانه من در شهر احمد آباد گجرات است و پدرم سید نور محمد دوم در محله
 خلائی ساکن است از برای خدا یک ساعت آنجا تشریف برده پیغام من بوالدین
 من مرسان و بگو که در فلان جا مبلغ دو هزار روپیا نفیخته نگاه داشته ام آنرا بگو
 و صرف باینجا نماند و اسب سواری مرا از پنج گاو گوشت آنرا بفقر اقسمت کنند
 که آن اسب برای سواری من خواهد رسید وزن جران در خانه گذاشته ام
 و را بکس نکاح کرده حواله نمایند شیخ گوید چون الهدا وصیت تمام کرد و گفتم
 انشاء الله هرگاه آنجا برسم آنچه گفتی بعل آورده شود پس هر دو دست برپشت
 خود گذاشتم و ساعت باز بران شتی رسیدم بعد از آنکه از زیارت حرمین
 فارغ شده در احمد آباد آمدم در محله اساول رفته سید نور محمد را دریافته آنچه
 سید الهدا گفته بود همه معاینه افتاد و آنچه وصیت کرده پدرش بعل آورد و شیخ فرما

بعد از آن مدت در از بهر در آن مقام گذر افتاد و از اسواره یافتیم که بمن ادای شکر
 کرد و الکلام در تحفه المجالس اکثر حکایات عجیب و غریب از خرق عادات شیخ فکر کرد
 غرض چون عمر شیخ از صد سال تجاوز کرد و شیخ صلاح الدین نام را جوت بجای
 که خود از صغر سن مسلمان کرده بود و حضور جماعه خلفاء و مریدان خرقه خلافت بکو
 عطا نموده جانشین خود گردانید و همه را بتابعت و می وصیت فرمود رحمه الله علیه
 ای عزیز بگویش پر بهوش بشنو که چنین ولی اکمل و در شان سیدنا غوث
 الاعظم رضی الله عنه چه بر سوخ تمام و اعتقاد تام بعرض می آرد و صاحب
 مناقب غوثیه میگوید که وی در رساله خود که در مناقب مشایخ مغربین نوشته
 میفرماید مناقبه جلّیة لا یسعها اوراق الراحین و لا یحکمها اغصان
 البساطین و مراقبه علیه لا یکاد ان یعبر عنها صنادید العارفين
 ان محیط بها اسالیب الواصلین لوز بریتها السنة الاقلام
 لقصره و لو تمقها الا نام لا عبت لا کن ید کوهنا شیء من
 جدورها و قطرة من لجورها و هو ما جاء من شخبنا الکبیر
 ابی مدین شعیب الدکاکی المغربی انه قال لقیته الخضر علیه
 السلام فسالته عن مشایخ المشرق والمغرب فی عصرنا و سالته
 عن الشیخ عبد القادر فقال هو امام الصادقین و حجة
 علی العارفين و هو روح فی المعرفة و شانه عظیم من الاولیاء
 و انا صرف مراتب الاولیاء من اشارته یعنی مناقب شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه جلّیه و ظاهراست که نمی کنجد آنرا شاخهای بستانهای بیخه باغبان و مراتب او
 علیه و باهراست نزدیک نیست که مطالعه شود بیان صنادید عارفان را اگر بنویسد آنرا
 انگشتانها خلق بر آئینه عاجز و خاسر آید لکن مذکور میشود اندک از جدورها و قطره از بحر

آنها و او انست که از پیر کبریا شیخ ابو ذین مغربی و کاکی آمده که میگفت بدستیکه شان
 که ملاقات کردم من مهتر خضر علیه السلام را و پرسیدم من او را از احوال مشایخ مغرب
 مشرق که در زمان ما بودند و باز پرسیدم او را از مقام شیخ عبد القادر پس
 مهتر خضر علیه السلام گفت که شیخ عبد القادر پیشوای صدیقان است و حجت عارفان و اد
 روح محض است و معرفت الهی یعنی چنانکه در صفت روح او تعالی شانه بخت پیغمبر
 صلی الله علیه و آله و سلم خطاب کرده میفرماید یا ایها النبی یسئلونک عن الروح قل الروح
 من امری سئنی در صفت روح دم نباید زد و ما اوتیم من العلم الا قلیلا یعنی
 تعریف علم از علم قلیل ممکن نمیکرد و برای دریافت روح علم کثیر میباشد همچنان تعریف عبد القادر
 است که جز علم بسیار او را کس محال است زیرا که شان او عظیم است از اولیا و متقدمین
 و متاخرین و منکه خضر ام میگردد و انم مراتب اولیا را بقدر ایشان بر اشارت قدسی بشارت
 او شیخ نور الله سورتی همین مضمون مبارک را در نظم آورده که کلمات و تقصیرها که خاص
 شان اوست گر کسی خواهد بیان باید زون زمین نکته دم نه فلک اوراق گردد هفت
 بحر آمد مداد هر شجر اقلام و کاتب هر کراطلق است و فم عشر قدر حضرت محبوب ما را
 در بیان ناید بنور از عشر عشر شش است که قصه خضر و تادیب گفتن با تف با و
 شمع فاعرف بحال شیخ و شان آنقدم و کر مناقب الصدق قدوة المحققین زبدة
 العارفین با وی طالبین شد المریدین شیخ الواصلین رئیس کاملین الشیخ
 وجهیه الدین علوی المشهور بمیانجو رحمة الله علیه صاحب نخل فردوس گوید حضرت
 ایشان عارف کامل و خلیفه اکمل سید شاه محمد غوث گوالیر که اند که بعد
 وصال شاه مذکور شاه وجهیه الدین علوی عرف میانجو بر سر آمد
 ارشاد ایفان جلوس فرمود و دوی عالم وقت و عارف و سر بود
 چنانکه شخصی ز شاه وجهیه الدین گفت که تو عالمی و شیخ تو امی است فرمود

چنانکه شخصی از شاه وجیه الدین که تو عالمی و شیخ تو امی است فرمود احمد صد که پیرین هیچ بنمیرین
امی است علماء ظاهر از شاه وجیه الدین پرسیدند که سخن معراج شیخ محمد
عنوت چون است فرمود که شما تحمل بر جواب ایشان کنید زیرا که در خواب
همه غیر دیده می شود تا آنیکه رویت الله را نیز در خواب چنانکه داشته اند
چنانکه امام المسلمین ابو حنیفه کوفی رحمت الله علیه گفته که من پروردگار خود را در
خواب صد بار دیده ام الغرض شیخ وجیه الدین مجتهد فیه المذهب بود
که بعضی مسائل فقه عمل بر اجتهاد خود می کرد اما حنفی بودن در حال اقتدا
با امام قرات می نمودند چنانکه مسئله امام شافعی است صاحب نخل فرود
گوید سر حلقه گروه وجیه شاه وجیه الدین علویست که در سن بسبب و چهار
سالگی تحصیل علوم صورت و معنوی نموده که وجیه تاریخ کسب علوم
و بیست و دو رسن اعداد دین اهل دین را تلقین فرمود و سن شریف
بهشت او و بیست سال رسیده بود که بر اکثر کتب درسی و تحصیل شریعت و احادیث
ترقیم نمود و بر رسائل سلوک و کتب تصوف عبور بدرج کمال بود رساله
حقیقت محمدیه و شرح جام بیان ناباطانت و بیان از وی مشهور است
و بسیار اعیان از اهل کمال در علوم ظاهر و باطنی از آن جناب فیض
حاصل نموده بانههای کمال رسیده اند آن ذات بابرکات تا دم حیات قدم
نواکل از جاده تقوی بیرون نکشیدند شیخ فیروز صوفی از خلفا و کبار است
روی گوید شاه وجیه الدین در شجاعت و خرقه طریقت یکے از شگوفهای نخل
بستان چشت است از واسطه شاه قاون چشتی هم در آنجا گویند که وقتی
شیخ محمد عنوت را حالتی روی نمود که در خود تجلی انوار لے مع اقتدر وقت
بود اگر دین و منزل شکر طی نموده بمقام صحو رسیده محو مرتبه رسالت

گردید و از آن حال از زبان بلا مقال تمامی حالات معراج شریف را نسبت
 بر وجود خود متحقق دانسته بیان نمود چون این اقوال بسبع علماء احمداً باوجود
 ایشان بطریق اعتراض محض نوشته و پادشاه را اطلاع این معنی نموده بر
 قتل شیخ کمر بستند سر حلقه جماعه شیخ علی متقی بود چون سلطان وقت محضر را
 ملاحظه کرد گفت که مهر شاه وجیه الدین هنوز نشده می باید که برای مهر میانجو بفرستند
 چون کاغذ بشیخ بردند وی بخدمت شیخ شریف برده اظهار این معنی نمود
 شیخ محمد غوث در جواب فرمود وجیه الدین صورت و جمال رسول الله صلی الله علیه و
 اله وسلم را یاد است گفت یاد دارم بعد از آن حال شیخ محمد غوث چپا در خود بر
 سر کشید چون میانجو نظر بر حال شیخ انداخت دید که شیخ از ته فانی الرسول حاصل شده
 بود پس معائنه نموده قدم بوس شد و حال شیخ بهیئت خود مبدل گردید شیخ
 وجیه الدین عرض نمود که التماس بنده قبول شود بهر قالبی که من میگویم متکلمین را باید
 فهمانید شیخ فرمود هر چه دانید بکنید میانجو عرض نمود که حضرت عام قصه معراج بیان
 فرمایند و را آخر بفرمایند که چون بیدار شدم با نلنا ز صبح بگو ششم رسید بزرگوار شدم
 ادای فرض نمودم بنده در جواب این گفت که معراج اولیاء در خواب بین النوم و بقیه
 رواست کسیکه این مقدمه بر پا کرده است بسبع او مفصل برسد محضر را چاک خوابید
 کرد و آخر همچنان شد بعد از آن شیخ مثال شطاریه نوشته و دستار خود شاه وجیه
 الدین عنایت فرمود گویند چون القطاع قصه شد بار دوم شیخ وجیه الدین و مجلس
 علماء شریف آورده فرمود که در شریعت چنان باید بود که شیخ علی متقی است و در
 حقیقت با آنجا باید رسید که مقام شیخ یاست من کلامه الاشیاء من حیث الحقیقه
 عین الذات و من حیث الاعتبار غیر الذات یعنی هر چیز از روی حقیقت عین ذات
 است و از روی اعتبار غیر ذات آن تبصیر الكل الکلامه من القطع عن الكل

یعنی برگزیند همه را اگر اینکه قطع کند خود را از طلب کل فرمود مناصب غوثی
 و قطعی در زمان نبوت یا نبیا بوده و بعد از ختم نبوت با ولایت منقسم شده چنانکه درین
 دور کسی غوث و کسی قطب کسی ابدال و کسی اوقاد است فرمود در ویش را باید که
 لذت بهر خانواده بخشید تا در هر شرب محرم شود و عارف به مرتبه گردد و غوثی در هر مرتبه
 گردد شخصی گفت که هر خط را خوف خاتمه علیه می کند فرمود و بعد از هر نماز و روضه
 سر بنا که تراغ قلوبا بعد از هدایتنا و هب لنا من لدنک رحمة انک
 انت الوهاب بخوان کسی التماس کرد که خوردن حلال میسر نمی شود مگر از کتابت
 فرمودند ما شطاریم ما را کسب چه از هر جا که رسد بخوریم نهایت اگر شبهه منقوضه حسیله کنیم
 یعنی قرض از بقال بگیریم عزیزه سگایت از و سوا س کرد فرمودند نظر برین بناید
 کرد مشغول بکار خود باید بود فرمودند قول در ویش است که گفت بازید و میان
 اولیا چون محمد صلی الله علیه و السلام در میان انبیا علیهم السلام فرمودند و در هر چیزی که مشغول
 و ذوق باید آنچه را ترک مذید شخصی گفت اگر آن چیز متصف با حرمت باشد چه کند از و
 اعراض نمودند راوی گوید روزی از روزهای در مسجد خانه نشسته بودند و زن و آوار
 از قسم جوگه آمده سلام کردند جواب شان ندادند یکی از آن بطریق مصافح می پرسید
 آمد و گفت از دلی اوصاف جمیده شنیده آمده ایم تا چیزی بیاورد دست از گرفته
 در حجه برده تلقین کرده خصت فرمودند عزیزه گفت ای اول را مرید کرد فرمودند
 استغفر الله مرید نکردم که مرید و پیر اخوت است و باعث قبول شفا
 روز جزا است کافر را مرید نتوان کرد اما او را تلقین کردم که تا زنده باشد و ذوق
 گیرد و از آن ذوق شایسته میل بسوی اسلام کند فرمودند طالب کشف بناید که کشف کار
 و کار را حضور بودن است و مشغول شدن پس مشغول باید بود و منتظر کشف فرمودند
 صوفی سالک را بغیر فرض و سنت موکده چیزی ضرورت نیست اگر چه از حسنات است

شخصی گفت ازین کتبها و عقیده من ترومی شود فرمودند هر چه محل عقیده باشد هرگز
 ننشینید و آنرا ترک دهید فرمودند قبل از فتح باطن درس و تلمین درویش رازیان را و
 فرمودند در وقت مشغولی هر بزرگی که خطا یا بد باید که بر آن ایستد و مخطوط شود که موجب
 ترقیست و فرمودند هر شغلی که گیر و تاوده روز کند کم از ده روز نکند که عشره را تا میراث
 و شغلی که لذت باید بر آن مداومت کند فرمودند شیخ محی الدین ابن علی عبری رخ
 در امر فرعون مجتهد مخطی بودند فرمودند شیخ علی متقی فرشته بود بصورت انسان
 گویند عزیزه وقت وداع گفت که حضرت مرا فراموش نکنند فرمودند این ملائکه
 نیست بلکه شما فراموش نکنید اگر از آن منهد فرمودند برای وصول حق طالب
 علی در کار نیست اگر مسئله پیش آید یکی از فقهی پرسد فرمودند بهر یافتن توحید
 شرح جام جهان نابس است بلکه متن بس بود فرمودند قبل از موت چنان باید
 شد که شعور موت نماید فرمودند جمیع اوقات بیا و حق باید بود تا آن زمان
 که دل ذاکر شود و ذکر به اختیار ذاکر همیشه جاری باشد اگر حقی قرار نگیرد و بسیار
 کند تا قرار گیرد و از هر عضو و از هر مورد و از ذکر بر آید و او بشنود تا بحدیکه در خواب
 هم دل ذاکر باشد تا بداند که ذکر مداوم حاصل شد فرمودند اسم ذات شش هزار
 و شش صد بار بر روز بطریق و رد بخواند محبت الهی پیدا شود فرمودند بهر برآمد
 حاجت استغفر الله استغفر الله یکصد و هشت صد و هشت بار موثر است چنانکه
 بحديث آمده که تروم در عالم صلی الله علیه و آله وسلم ده کس آمدند هر یکی گفت
 مرا چیزی خواندن بفرما و هر یکی حاجت مختلف داشت هر واحد را فرمودند استغفر الله
 بعد و مذکور صحابه عرض کردند بهر حاجت همین استغفر الله باید خواند فرمودند آری
 جبرئیل همین گوید فرمودند برای ترقی نهفتاد و پنج بار آیه و من یتق الله تاقدر
 سبع الا حاجت است فرمودند نیت اول معتبر است در کاری که کرده باشد

اگر در آخر کار بر آن نیست نماند نمانده باشد اول اول است و نیت آخر سبطل عزیز
 عرس کرد اگر حلال پیدا نشود چه توان کرد و فرمودند تا طاقت نماز ماند حرام نخورد
 چون طاقت آن نماند مردار خورد و نماز گذارد و فرمودند در جواب عزیز
 از بنده هیچ قدرت فعل و حرکت نیست اما در آدمی و جهاد فرقیست بعقل و فعل
 و این سبب بهر شش است زیرا که هر کس می داند که مست لایعقل و اطفال نابالغ
 را بناشایسته ایشان باز پرس نمی کنند چونکه بی عقل اند پس عقل سبب بهر شش است
 فرمودند با یکس هیچ گویا اگر سخن حق باشد یکبار گوید اگر قبول کرد اولی و اگر نگفتگو
 نکند فرمودند بنده فقیر است او رایج خیر نیست نه ذات نه صفات نه افعال نه
 احوال نه اقوال جمله از آن حق است پس این چیز را از حق غصب نباید کرد و از آن
 خود نباید گفت و در و را برن و غاصب نباید شد عزیز عرض کرد کسانیکه کامل اند
 شاید انانرا تحلیله جالی و سلال مساویست فرمودند و قتی که ملاحظه تحلیله باشد
 مساویست عزیز گفت عالم خشک و موحیدی که از غلبه حالت با کلب همراه خود
 ازین برود بهتر نیست فرمودند موحیدی که در جمیع شیاها شایع باشد و شعور شیاها
 ندارد آن موحید بر مرتبه فاضل تر است از آن عالم خشک فرمودند کسی را که خدا تعالی
 فقیر کرد و انرا این توفیق ندهد که دیر آرزو باشد که کسی از اهل دنیا نزد ما آید و در
 معتقد ما شود فرمودند اسم ذات اگر رنگ زر تصور کند صورت شمس ظاهر خواهد شد
 و اگر رنگ نقره تصور کند صورت قمر ظاهر خواهد شد و او اهل نقش الله ثابت
 نمی ماند بعد از آن که ثابت شود و در دل چیرا غنی پیدا شود مستدیر و آن چیرا غنی بعد از کثر
 ستاره گشته قمر شود یا شمس درو شمای آن بر سادات زند اشیا سماوی مبرور
 منظور او گردد و بعد از آن در آن شمس و قمر صورت صی ظاهر شود آن صی حقیقت
 محمدیست صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند ذکر و شغل هر چه باید مدام باید کرد بی شدت و غلو

نباید کرد که عمل اندک مدام با تاثیر است چنانکه اگر کسی یک وعده چند مشک آب بنزند
 هیچ درواثر نکند و اگر آن مقدار آب را یک یک قطره مستدام اندازد سوراخ تنگ
 شود و درواثر نکند فرمودند ریاضت به فرموده مرشد خلیل دماغ است و ضعف بدن
 و تفرقه دل فرمودند سالک را باید که بعد از اشتهای بایه خورد و پیش سیر شدن
 دست باید کشید و همیشه بکم خوردن عادت نباید کرد گاهی سیر و گاهی نیم سیر بود اگر همیشه
 کم خور و ضعیف غالب آمد گرمی طبیعت بر طرف شود شخصی عرض کرد اگر کسی شتهای غالب
 در ریاضت چه قدر کم خورد فرمودند ربع اشتهای کم کند فرمودند شخصی نزد پیغمبر صلی الله
 علیه و آله و سلم آمد از فقر و فاقه شکایت کرد آنحضرت فرمود چون بخانه خود در ای سلام
 گوئی اگر کسی باشد و گرنه بر من سلام نفرست و یکبار خلاص سخنان آن مرد میخان کرد
 چندی بعیثت گشته شد فرمود چون ولی ولایت محمد سید و عوای گیرند کسی نکرده و این جز شیخ عبد
 رامیسر نیست البقیه بگوشتن بهوش بشنو که چنین ولی اکمل و شان سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه چه می فرماید صاحب مناقب غوثیه بسند صحیح می آرد و می گوید که منقول
 از شاه هشتم علوی رحمه الله علیه که می فرمود حضرت شاه وجهیه الدین علوی میفرماید
 که اتفاق جمیع صوفیه است که در هر وقت و هر زمان شخصی را که منصب ولایت سرفراز
 می کنند فرمان الهی میشود که این راه پیشگاه تخت رسالت بپیرد و از آنجا امری صادر میشود
 که بولوی سید عبدالقادر جیلی بپیرد تا او بلیاقت و استحقاق او منصب ولایت بخوبی
 نماید و مقرر گرداند چون آنحضرت رضی الله عنه او را لائق آن منصب می یابند تصدیق
 بهر مبارک خود میدهند و در دفتر محمدی صلی الله علیه و آله و سلم نامش ثبت می گرداند
 بعد از آن خلعت ولایت از دست آنحضرت رضی الله عنه در حق آنول عطا میشود و او را
 ولایت در عالم غیب و شهادت مسلم میاژند و این عهده بعد حضرات ائمه هدی متعلق
 بخضرت عالیهم مجوسیه است رضی الله عنه که تا قیامت هیچ یکی از اولیاء الله تعالی را

درین مقام رفیع و منصب منبع باحضرت مشارکت و مماثلت نخواهد بود و فرموده المقصود
 در هر عصر و زمان هر قطب و غوث را توکل و ترسل و استقاده و استغاثه بعنایت
 آنحضرت می باشد رضی الله عنه و ارضاه عنا و لاسمه مناسبت برکات
 و کرمات قطب الصدق فیضان باری رحمت عفاری قطب اعظم و ابجد
 و الکرم سید القوم رئیس الاولیاء صاحب رشد و ارشاد حضرت سید محمد غوث عالم شایسته
 رحمة الله علیه صاحب اجنار الاخبار فرماید شاه عالم قطب عالم است نام سید محمد برهان
 ولایت اوساط و امارت مخصوص اولیای خوارق عادات از دلبهار ظهور می آید و
 تربیت و ارشاد از شیخ احمد کثویافته بود مردم گجرات ایشان را صاحب ولایت اندادند
 که در قجیه بیان ذکر مناقب وی قاصر است مصنف تاریخ اسکندری گوید الحق دمی محبوب
 حق بود که خاندان محمدوم بهائیان از ولایت او منور است وصیت کنایاتش از شرق تا غرب فراسیده که آثار
 کرامات و خوارق عادات بر مردم قد و ظاهر است و او حال سکر و شوق غالی داشت که کمالات و ازینجا قیاس باید کرد که
 عبد اللطیف عرف شاه و اول از کترین مریدان اوست صاحب مراتب الاسرار که سلطان
 قطب الدین احمد مد قطب عالم بود چون حکم قطب عالم بجای پیر بر تخت شد سلطان محمود
 خلجی با اشاره شیخ کمال بر سر ولایت گجرات لشکر کشید سلطان قطب الدین مضطرب
 شد دست شاه عالم رفت و استمداد نمود آنحضرت او را تسلی داده رخصت فرمود و بعد
 از آن شاه عالم سر ز نزد خود را پیش شیخ کمال فرستاد و گفت از کمال عجز و نیاز منبت
 شیخ درخواست که سلطان محمد در حق شما گستاخی کرده بود او در گذشت در حق سلطان قطب الدین
 مهربانی ضرور القصد هر چند شاه عالم منت دار شد و حسب الامر پیر بزرگوار سر منته
 و خان شیخ کمان رفت اما او جواهرهای درشت فرموده دست جانب آسمان دراز کرده و گاه
 خطای از عالم غیب ظاهر ساخت در آن نوشته بود که ولایت گجرات باسم سلطان محمود
 خلجی مقرر گشت پس شاه عالم لعزت و ولایت گفت که به کاغذیکه نشان قطب عالم بنبت

آن باطل بود پس آن زمان از دست شیخ کمال گرفته پاره ساخت بجز و پاره ساختن کاغذ شیخ کمال
 در خود بخود بر زمین افتاد و جان بحق شد چون این مقدمه بخدمت قطب عالم رسید فرمود شاه
 عالم از راه حوز و سالی شبانی کرد صبر بالیق نمود الغرض سلطان قطب الدین احمد بنو حنیف
 قطب عالم بر سر سلطان محمود رفت و ظفر یافت این هم از خوارق شیخ است راوی گوید
 حلیه ایشان بخلیه مبارک پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم مشابه بود لعل است که ضعیفه مرید ایشان بود
 و یک پسر داشت چهار ساله به بیماری فوت شد آن پسر زاله بجزع تمام آمده دست بدامن
 ایشان زد و گفت اگر فرزند مرا بمن ندی دست از دامن تو باز ندارم چون از بجز
 او از حد گذشت فرمودند باش تا می آیم بعهده خود درون خانه رفته فرزند ضعیفه خود را
 برداشته رو با همان کرده گفتند الهی آن طفل نباشد بجای او این باشد گویند در حال آن
 آن طفل در دست ایشان جان سپرد بعهده بیرون آمده ضعیفه را فرمود بر دفرزند و زنده
 است چونه بجان رفت فرزند خود زنده یافت الی غیر این گوش پر هوش بشنو که چنین و بی
 اکمل در شان سیدنا عوث الاعظم رضی الله عنه چه می فرماید صاحبنا عوث
 بسند صحیح می آرد می گوید که چون افتخار المتأخرین بر بان المحققین سید محمد عرف شاه عالم
 بخار گجراتی قدس الله تعالی روحه مضمون قول شریف را ساعت نمود سر فرود کرد
 تا آنیکه بزمن رسید چنانکه زهد الانبیا فرید الدین گنج شکر فرموده بود بی کم و کاس
 بعینه بزبان گجری در مناقب حضرت رضی الله عنه فرمود و هم راوی گوید هر وقتیکه ذکر
 آنحضرت در مجالس و محافل ایشان بر آمدی در مناقب و مناقب آنجناب نیز این بیت
 اکثر می خواندی صد چشم دام خواهم تا د خود بنگرم نه این دام از که خواهم و این چشم هم کما
 بعد از آن رویار این مجلس کرده فرمودی منصبی ان اقول علی حلقه عینی نشین
 منصب من این است که گویم که پای مبارک او بر حلقه چشمان من ثابت است
 ذکر مناقب الصدق مظهر النوار جمالی و قدوة ابرار جلالی فخر زمان فردو

مرشد طالبان عارف سبحان قبله انام شیخ نظام نارنولی
 رحمة الله علیه صاحب مرات الاسرار گویند نارنول شهر سیکت در توابع هندوستان دی از
 کبار شیخ وقت بود تا چهل سال بارشاد طالبان حق مشغول بود جمعی کثیر سیکت ایشان بزرگ
 اعلی رسیدند همیشه پایوه از نارنول بزیارت خواجه قطب الدین بختیار کالی بوجه و ذوق
 و بند تمام میرفت صاحب مناقب غوثیه گویند شیخ عبد المجید که از خلفاء کاملین حضرت ایشان
 بود میگوید که مقتدا و انام حضرت شیخ نظام حشمتی رحمة الله علیه را دستور بوده که هر سال در
 ایام عرس خواجه بزرگوار خواجه معین الدین هند لولی عطاء رسول رحمة الله علیه که شیخ الشیخ
 خود انداز نارنول تا با جمعی پای سپاده می آمدند و وقت بازگشتن چادری که بر قبر خواجه بود
 بایشان عنایت می شد بعد از آن حضرت ایشان سوار شده بنارنول می آمدند اتفاقاً در
 خانقاه خواجه بزرگ مجلس سماع گرم بود و ایشان را وجد تمام پیدا شد درین اثنا یکی از مریدان
 سلسله قادریه عالی نیز حاضر بود از ملا حظ و وجد شیخ در دلش راه یافت که نزد حضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه که نزد خود دارم بهتر آنست که بخدمت شیخ که ارم پس آن
 ز را در باره سفید پیچده پیش زانوی شیخ نهاد و راوی گوید ظاهر شیخ در حالت وجد و غلبه
 وقت بود در حین رقص کردن و جمیدن از پای شیخ بدان جا به حرکتی رسید بحد رسیدن
 پای شیخ بآن ندر حال شیخ بتواری و خود را از قرب حق مسلوب الولاية یافت پس حال
 توجه بحضرت خواجه بزرگ نمود پس حضرت خواجه در کاشف ظاهر شدند و فرمودند که ای نظام
 سبب سلب شدن مرتبه تو از راه ترک ادب است که از تو بند شیخ عبد القادر چیلانی
 رضی الله عنه وقوع آمده پس شیخ نظام باحاج و زاری تمام عرض کرد که خود حضرت خواجه
 میدانند که مرا ازین امر صلاطی و طلاعی نبود و وقوف آن نداشتیم و واقعه این است که بنده
 معذور مانده نمی شود و خواجه فرمودند ای نظام مرا خود طاقت گستاخی نیست که بچند حضرت ایشان
 شفاعت کنم بکن حضرت رسالت علیه السلام معروض خواهم داشت و ما را یقین است

که فرموده آنحضرت علیه السلام البنت سید عبد القادر مومنون خواهد شد پس حضرت خواجه
 بحضرت خواجه عالم صلی الله علیه وسلم التماس نمودند مخیر خدا علیه افضل التجهة والمشا
 فرمودند یا ولدی عبد القادر مکان الشیخ نظام فی ذلک ابن الوقت مغلوب
 الحال لا یشعر عن نفسه فاعف عنه وعد الیه مرتبته یعنی آنحضرت علیه السلام
 بحضرت عوث الاعظم مخاطب شده فرمود ای فرزند من عبد القادر شیخ نظام در آنوقت
 معذور الحال بوده از سر تقصیر وی درگذرد و عفو فرما و او را بیعت خود سرفراز نماید پس آنگاه حضرت
 دستگیر عالم واسع الکرم از تقصیر او درگذشتند و از نعمت و فیض خود نواختند و هم را وی
 گوید شیخ نظام فردی از کمال افراد بود چنانکه از مکاشفه او واضح شد که عنایت خواجه بزرگ
 بود بدرجه بود و هم او را قرب خواجه بود رحمة الله علیه العزیز المیزان گوش پر بهوش بشنو که چنین
 ولی الکمل در شان سیدنا عوث الاعظم رضی الله عنه چه تجسبن و از ادب و لصوب
 عقیدت گوید **قادر** قدرت تو داری هر چه خواهی آن کنی پادشاه را جانی تو بخشی زنده را بیجان
 یعنی بیت بر زبان راند و سرفرد کرد تا ایام بقا خود را یکی از دولتگان انتخاب میدادند
 و **کرمانقاب الصدوق** واقف اسرار صمدی عارف ابدی کاشف التوائیمید
 مجدد دوران احمدی مقبل سحان عالم ازلی شیخ **احمد فاروق**
 المشهور بشیخ مجدد الف ثانی سرمد رحمة الله علیه پ
 صاحب سفینه الاولیا گوید وی از مشایخ قادریه و چشتیه اجازت ارشاد حاصل کرده
 در متاعین مشایخ صاحب ریاضت و مجاهده و ذی خوارق و تصانیف است
 و در اواخر ایشان بعضی بر شیخ تهمت کردند که شیخ می گوید که مرتبه من زیاده از مراتب خلفاء
 ارشدین است این محض بهتان و افتراء مخالفان است بر شیخ چاکه میرک میر بن فهد الله
 می گفت که وقتی ترا عمو برینداخت و اتفاق ملاقات شیخ احمد روی و او در ایشان
 ملاقات بنجامر گذشت اگر شیخ را کرامتی است باید که آنچه مردم از ایشان بیان می کنند

خاطر نشان من سازند و دیگر آنکه شنیده بودم که خواجه باقی باشد که پیر ایشان است بی اجازت
 مولانا خواجه که مرید می گرفتند و دیگر آنکه بخواجه خود محمود ایشان چه اعتقاد دارند چون سزا
 پیش نشستم جزوی از پرسیدند خود من و او ندانم که مطالعه نماید چون آنرا به تمام دیدم گفتند
 ازین چیزی ظاهری شود گفتیم ازین جود هیچ ظاهر نمی شود آنچه در اینجا است درست است
 پس گفتند بدانید که آنچه از ما واقع شده همین است و باز بعد از مدتی گفتند که روزی
 خواجه خود محمود اینجا آمده بودند و گفتند که خواجه باقی باشد اجازت هر چه از پرسید خود
 ندارم بجهت آنکه روزی مولانا خواجه که خبر بزه می خوردند و قاش و قاش می خوردند و بیهوش
 حاضران و مریدان میدادند و بخواجه باقی ندادند اصحاب گفتند که خواجه باقی حاضر است
 فرمودند که خبر بزه درست با و داده ایم خواه ازین استنباط لکن امر اجازت ارشاد دادند
 من گفتم که اینچنین نیست چرا که ما بگزاینچنین سخنی از پرسیدم و از دیگر مردم شنیده ایم
 بلکه خواجه باقی ابامی کند که این کار از دست من نمی آید و این بار را من نمی توانم برداشتم
 مولانا خواجه یکی میفرمودند که ما اجازت شده و اویم ترا که این کار باید کرد و درین اثنا
 جدی از ریش سفیدان نیز گفتند که ما درین مجلس حاضر بودیم که مولانا خواجه یکی
 ارشاد و بخواجه باقی داد بعد از آن شیخ احمد میفرمودند که آنچه از مریدان خواجه
 خود محمود و بالیشان اعتقاد دادند خواه آن چنان نیستند و من آن اعتقاد و خواه
 ندارم بر سر سوالی که در ظاهر اخذ با محمود گذشته بود شیخ جواب دادند و عرض
 ستکمل وقت که مکتوبات ایشان دلیل کمال ایشان است اگر چه بعضی صوفی
 بر حضرت ایشان اعتراض می نمایند که شیخ را در مقام کشف استکبار غلو تمام کرده
 بود که اکثر کلمات وی مشعر بافتخار خود است از اینجا است که در چند مواضع خود را بر
 خواجه باقی ترجیح دادند و میگوید اگر چه پیر من بظاهر عبد الله باقیست اما محل مکاشفات
 من عند الله باقی و شیخ عبد الحق دهلوی را که معاصروی بود ازین گونه سخنان که از او

سرزده در علم کلام با وی نقاض واقع است تبائن ایشان از کتب طرفین هویدا
 متبادر بطریقه مجسده و به حضرت ایشان اندر رحمة الله علیه من کلامه ای بر اور حق تعالی
 قادر بود که بیک امر کن جمیع مخلوقات را پیدا می کرد لکن حکمت چنین تقاضا کرد که بسیار
 بواسطه اسباب پیدا کرد یعنی بر اے تو الد عالم ظاهر مآورد و پدید سبب ساخت که بی والدین
 کسی نرانیده است الا ماشاء الله تعالی چنانکه همتر آدم و عیسی علیهما السلام همچنین تو لد معنوی است
 که کسی بے پیر کامل بحال نرسیده مگر بعضی که آفتاب عنایت الهی بواسطه بر سر وی طلوع کند
 و این مآورد است و دیگر فرمودند ای برادر حقیقت بیضه در مرغ عین مرغ بود بصورت
 بیضه ظاهر شد نام بیضه گرفت بالفرض اگر بیضه خواهد که خود را خود بخود مرغ کند برگز
 باین خامی نخواهد شد و بجز آب زرد و سفید چیزی در خود نیابد آن هم بعد چندی گذشته خواهد
 شد که هیچ کار نیاید و اگر خود را تسلیم بے خود کند و حرارت آن مرغ در بیضه اثر کند
 به سبب کمال صحبت بوی در آن وقت بیضه در خود جز قدری پوست اعتبار چیزی نیابد
 و آن پوست هم از و دور خواهد شد چنانکه اول مرغ بود الحال باز مرغ شد پس همین
 معاند مرید و دیگر فرمود سالک را باید که امتیاز کند شیخ را بآن کامل از مرور
 ناقص چه اگر اگر ناقص را کامل داند به بقیت و رضالت می افتد پس متبذیر است
 مشکل افتاد زیرا که یک ولی حال ولی دیگر را که مرتبه او مافوق است نمیداند
 بچاره مبتدی چه داند و درین امر بزرگان چنین فرموده اند که طالب صادق را
 باید که بخدمت مشایخ مشایخه که معنی نسب ایشان بسرو و کائنات رسیده باشد
 برسد و مکر صحبت نماید در عین صحبت متوجس باشد بخطر لغتانی و شیطانی خود اگر
 خطرات و میمه بانی ماند و هیچ تفاوت نکند از آنجا رفته طلب طیب و بگر نماید و اگر در هر جا
 که آن خواطر رو زبرد زخم می شود خاک پای آن کامل را سرمه چشم خود سازد و
 خود را بدو سپارد و بداند که لصبیب ما اینجا است و بگر فرمود کسی را از اودت مبر شد

ندارد اما ریاضت می کند و خلوت گیرد و می خواهد که کمال حاصل کند هرگز برادر ندارد
 چنانکه مثال درخت خود رو که اول آنکه بار نیارود و اگر بار آرد مثمره برش آرد پس
 شیطان همیشه با وی بود و راه وی نیز من لا شیخ له فشیخه شیطان
 آنست دیگر فرمود مرید و پیرو نابالغ و دیوانه و مجذوب و مرده نامد فون جائز نیست زیرا که
 حیات پیوسته و کامله شرط راه است و غیره فرمود ذکر یاد کردن را گویند پس طالب باید
 که بیاد حق چنان مشغول شود که شور بخورد و نمازد و توجه آنرا گویند که از جمیع ماسوی اندر رو
 گردانده بسوی مطلوب حقیقی رجوع کند و برای رجوع منکر ناچار است و فکر آنرا
 گویند که اول مطلوب را تصور کند بعد بخوابد بمراقبه و مراقبه نگاهد اشتغال چیزی را
 پس مراقبه عوام نگاهد داشت امر معروف و نهی منکر است و مراقبه شرط عزلت است
 و عزلت از خلق کناره گرفتن بود و غیره فرمود بنی طریقت یازده کلمات از عبدالحق محمد
 اول یاد کرد دوم بازگشت سیوم نگاهد داشت چهارم یاد داشت پنجم هوشم در دم
 ششم حضور و وطن هفتم خلوت و رانجمن هشتم نظر بر قدم نهم وقوف قلبی دهم وقوف قلبی
 یازدهم وقوف عدوی و غیره فرمود اول از آن یازده گانه یاد کرد است و آن عبارت
 از ذکر زبان و قلب است یعنی آنچه از زبان گفت بقلب آن از قلب نیز گفته باشد
 دوم بازگشت و آن عبارت است از آنکه هرگاه ذکر سکر طیب را بدل گوید و راز
 آن بسان قلب بگوید که خداوند مقصود من تویی سیوم نگاهد داشت است
 و آن مراد مراقبه حضرات بود چهارم یاد داشت و آن عبارت از دوام حضور
 با حق بود و بدون نه بتکلف پنجم هوشم در دم بود و آن ملاحظه اسم است
 در هر نفس با حضور تا بغفلت بر نیاید ششم سفر در وطن و آن سفر مالک است
 از طبیعت بشری یعنی از صفات ذمیمه خود نقل کند بسوی حمیده هفتم
 نظر بر قدم و آن عبارت است که در وقت رفتن و شش اقدام مرکوز نظر باشد

یعنی سالک در اول و پایه نظر با خسر سلوک کند به ششم خلوت در انجمن و آن آنکه سالک را
 باید که بظواهر با خلق باشد و باطن با حق بود و نهم وقوف زمانی و آن مراد از محاسبه است
 یعنی اوقات شبانه روز را محاسب باشد بر حسن و بر سیئه استقفا نماید
 و نهم وقوف عدوی و آن رجحانیت عدو است بطاق و در ذکر قلبی برای جمعیت خاطر
 از تفرقه یا زود هم وقوف قلبی و آن عبارت از بیدار بودن قلب با حق باشد و دیگر
 فرمود ذکر زبان ظاهر است حاجت به بیان ندارد و ذکر قلب حضور سالک است
 با حق و با خلق یعنی هر دو حضور برابر باشد و ذکر روح آنست که حضور سالک
 با حق تعالی زیاده باشد از حضور او با خلق و ذکر سر آنکه سالک را حضور با خلق
 اصلا نباشد و ذکر خفیه آنست که مخفی باشد وجود روح مانند خفا کون در سر
 دیگر فرمود اول لطیفه قلبی است که از دل صنوبری کند و محل او جانب چپ
 زیر پستان چپ است که قلبی که با اسم الله گردد و این را لطیفه قلبی که انتها عالم امر خوانند سنگ
 نوزانی در مثال سرخ می ماند بعد از لطیفه روحی بود که محل آن جانب راست زیر
 پستان بود و لطیفه نفس میان سینه است و لطیفه سری بالای و دماغ است
 و لطیفه خفیه بالاتر از ام الدماغ است و لطیفه اخفی یک شبر بلند بود از دماغ بعد
 ذکر سطلانی است که سعی بتلاوت الوجود است بعد از آن ولایت صغری
 و کبری و صورت تجلیه و حضور و علم و علم حضور و حضور علم است علی حفظ المراتب رحمه الله علیه
 الیغیر ذلک گوشش پر هوش بشنو که چنین ولی اکمل و شیخ افضل و رشان سیدنا
 غوث الاعظم رضی الله عنه چه می نماید صاحب مناقب غوثیه و فضائل غوثیه
 بسند صحیح می آرند که شیخ احمد فاروقی الملقب بشیخ محمد الف ثانی ترمذی
 سر بندی رحمه الله علیه در مکتوبات خود که اکثر تصنیفات وی بطور مکتوبات است
 می آرند و می نمایند ای عزیز را می که بجناب قدس الهی موصل اند و گانند

راهی است که بعزت بنوت تعلق دارد علی اربابها الصلوة والسلام ووصول
 اصل الاصل واصلان این راه بالا صالت انبیاء اند علیهم السلام و بالتبعیت اصحاب
 ایشان و از سایر استان تا گرد باین دولت بود از خدا اگر چه قلیل بودند بل اقل و درین
 راه متوسط و حیلوله نیست یعنی هر که ازین واصلان فیض می گیرد بے توسط احدی
 از اصل اخذ می نماید که هیچ یکی دیگر را حاصل نیست و راهیست که بعزت و لایزال
 تعلق دارد اگر اقطاب و اوتاد و ابدال و یحنا و عامه اولیاء الله تعالی بهین راه
 واصل اند و راه سلوک عبارت ازین راه است و جذبه متعارفه نیز اصل همین
 است و توسط و حیلولت درین راه کاین است و سوای واصلان این راه
 و سر کرده اینها و منبع فیض آن در حقیقت حضرت امیرالمومنین علی کرم الله وجهه
 است یعنی این منصب عظیم القدر بدین تعلق دارد و درین مقام کوشاید و قدیم باشد
 الا نبیا احمد مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم بر فرق مبارک اوست کرم الله وجهه
 و جناب سیده النساء فاطمة الزهراء رضی الله عنها و هر دو شاهزاده کومین امیرالمومنین
 ابی محمد الحسن و ابی عبد الله الحسین رضی الله عنهما درین مقام عالی با امیرالمومنین شیرکند
 کرم الله وجهه و دیگر و انکارم که حضرت امیرالمومنین قبل از انشا وجود عنضری ملازم
 این مقام بودند چنانکه بعد از انشات عنضری پس هر که افیض و هدایت ازین راه میرسد
 بتوسط ایشان میرسد که ایشان سر نقطه شتهای این راه اند و مرکز این مقام بالیشان تعلق
 دارد و چون دوره حضرت امیر تمام شد این منصب عظیم الشان بحضرت حسین نقوض
 و سلم گشت رضی الله عنهما و بعد از ایشان همان منصب عالی بهر یکی از ائمه اثنا عشر
 علی الترتیب و التفصیل قسدا گرفت هر چند در اعصار این بزرگواران اقطاب و یحنا و
 اغیاث و ابدال وقت بودند اما ملاحظه طهارت آنها ایشان بودند چه اطراف را غیر از
 کون بمرکز چاره نیست تا آنکه بنوبت بحضرت سلطان الاولیاء سیدنا شیخ عبد القادر جیلانی

رسید یعنی چون نوبت این بزرگوار شد منصب مذکوره آنحضرت رضی الله عنه
 منقوض گشت و جز این آنکه مذکورین و شیخ عبد القادر بچکس برین مرکز قرار
 نمی گرفت پس وصول فیض و برکات بهره باشد از اقطاب و احوال بتوسط
 شریف آنحضرت مفهوم می شود چنانکه این مرکز بعد آنکه جزا و رامیسز شده است
 در قسم بچندان بر صدق شیخ سمنندی و لیلی طاع می آرد و میگوید که
 از پنجاست که حضرت خداوند سیدنا عوث الاعظم قدس الله تعالی بیره الاکم
 و رقصیده باشد بمضمون این معنی اعاد اشعار فرموده ما اعظم قوله **هـ** اَفَلَنْتَ
 ثُمَّ مَوَّسَ الْاَوَّلِينَ وَتَهَنَّنَا اَبَدًا عَلٰی اُنْفِ الْعَالَمِ لَا تَقْرَبُ بِاِیْنِ نَسْرٍ وَدَانِ
 اقطابهای پیشین و اقطاب ما همیشه بر بلندی بلند است که غروب نمی کند و مراد از شمس
 اقطاب فیضان هدایت و ارشاد اوست و مراد از شمس اولین حضرات است
 الطاهرین اند صلوة الله علی بنیاء علیهم السلام حاصل آنکه چون بوجود شریف
 حضرت عوث الثقلمین رضی الله عنه معانی که با اولین تعلق داشت با و قرار گرفت
 و او واسطه وصول و رشد این کرده اید چنانکه پیش از وی اولین بودند پس تقوی
 و تفضل آن مجمع الفضائل بر جمیع ارباب سلاسل ثابت و صادق اند و تحقیق متحقق
 و کم سن است الصدوق عارف نامی قدوة مشایخ گرامی فخر المتأخرین اعلم العلماء
 افضل الفضلاء زبدة المشایخین محقق سامی مولانا عبد الرحمن جسامی
 رحمة الله علیه صاحب سفینه الاولیاء گوید وی حنفی المذهب بود آنچه در میان عوام است
 که ایشان نقل سبب شافعی کرده اند خلاف است چنانکه شخصی از خدمت مولانا
 زین الدین محمود قوأس ازین معنی پرسید فرمودند که غیر واقع مرا فرا گرفتند اند الغرض مولانا
 عالم و عامل و عارف کامل و فنون علوم ظاهری و باطنی و جامع و مقبول عالم و مقتداء
 وقت ما و راه النهر و خراسان بود وی از کمال و افضل خلفاء مولانا سعد الدین کاشغری است

گویند چون او بخدمت سعد الدین رسیدند خواجہ فرمودند شایبازی بکنکشت
افتاد و خواجہ محمد یار و خراسان و طایفه ملازمت کرده بود که ایشان
پایه نبات بایشان عنایت نموده فرموده بودند که خلاوت خوابی یافت آخر
آنچنانی شده خواجہ عبید الله اصرار ایشان را کمال تعظیم می نمودند چنانکه
از نهایت محبت در مکاتبه خود لفظ عرصه داشت می نوشتند و می فرمودند که
آفتابی در خراسان است مروم چرا بروشنای چرخ باوراء النهر میروند
با وجود این بزرگه سولانا را حال برینوال بود که هرگز اظهار درویشی و کرامت نمیکردند
و میگفتند که بر کشف و کرامات اعتماد نیست و اکثر می فرمودند که سر حال شرط این طایفه
است و هیچگاه در هیچ نفس از شغل باطن خسالی نمی بودند در جامعیت انسانی بجز
مواج بودند و اشعار ایشان بهترین شعراء دیگران است که تمام شتمل بر حقایق و
معارف اند هم وی گوید حضرت سولانا را از استادای عال کشش عشق و جذبه محبت غالب بود
چنانکه خود فرمایند: مناسب از عشق رو کرده مجاز نیست که از بهر حقیقت کار ساز نیست بگویند
اگر چه جمال خاطر را فلق بظاہر می بود اما در حقیقت روح حقیقت داشت زیرا که عارف
کامل در هر چه کرد جزاوند بنده و در هر چه آویز جزا و بخوید فاما در او اخر حال از جمیع تعلقات
ترک و ابتداء نموده می فرمودند که محب آنست که از بهر خیر قطع تعلق کند و خواست
خواست محبوب گردد و دو هم وی گوید وی همیشه در وجد و ذوق می بود و بسیار
خوش خلق و خوش تکلم بودند و اکثر مطالبهای لطیف می فرمودند و قصایف
ایشان چهل و چهار است بعد و لفظ جام و همه در عالم مشهور و معروف که هیچکس را بیان
جای سخن نیست شواهد النبوة و نفحات الانس که سخنهای لطیف و نکتههای دقیق در آن
مندرج است و چشم نقصایف ایشان است و در مثنویات یوسف زلیخا و در غزلیات
دیوان لول که بهترین اشعار است مثل ندارد هم وی گوید فصاحت و بلاغت

مولانا از کلام ایشان ظاهر است و هم وی گوید یکی از علماء طواهر را از باب مولانا طعن و
انکار بود و حق ایشان سخنان ناشایسته میگفت فقر او را منع می کرد و موثر نمی افتاد
بعد از موت او یکی از فضلا زبانه زد که عالم و عارف کامل بود و شبی او را بخواب دید
که با اضطراب تمام میرسد چون وی سبب اضطراب پرسید گفت بدر بشت
رفته بودم می خواستم که در آیم عبد الرحمن جامی آمد و دامن گرفت و نگذاشت
که در آیم چون نسبت اخلاص این فقیر بخدمت ایشان دانسته بود نام فقیر را گفت
که بایشان بگوئید که مولانا عبد الرحمن جامی بگویند که مرا بگذارند از تقصیر من درگذرند
الغرض کمالات وی نه چند آن است که در حصر آید و وی در هر علم کلامی و در خصوص
در علم حقایق و معارف کتاب لایح و شرح رباعیات و فتاوی صوفیه است و
نقد النصوص و شرح فصوص لطیفی ندارد و جملة علیه العیز مرگوش پرپوش نشو که چنین ولی الکمل عارف افضل است
سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه چه بحسن و داراوت ناقل این بیست
است یعنی در رفحات که رشحات عالم میسر باید یکبار از علما شام عبد الله گفته است
که در طلب علم به بغداد رفتم و ابن سقا در آنوقت رفیق من بود و در نظامیه بغداد مشغول
بعبادت بودیم و زیارت صالحان می کردیم در آنوقت در بغداد عزیزی بود که می گفتند
که وی غوث است و نیز میگفتند که هر وقت که میخواهد پیدای شود و هرگاه که می خواهد پنهان
می شود پس من و ابن سقا و شیخ عبد القادر و وی هنوز جوان بودیم زیارت غوث
رفتیم ابن سقا در راه گفت از وی سئوال خواهم پرسید که جواب آن نداند و من گفتم از
سئوال خواهم پرسید تا به منیم چه می گوید و شیخ عبد القادر گفت معاذ الله که او
چیزی پرسم من پیش میروم و انتظار بركات وی میبرم چون بروی آمدیم ویرا بر جای خود
نزدیم یکساعت بودیم و دیدیم که بر جای خود نشسته است پس از سرخشم و در این سقا
تکلیف است و گفت وای بر تو ای ابن سقا از من سئوال می پرسی که جواب آن ندانم

آن مسئله ایست و جواب آن این می بینم که آتش کفر و توبه بانه میزند بعد از آن بن بگردد
و گفت ای عبد الله از من بپرسی و می بینی که چه میگویم آن مسئله این است جواب آن
این بر آئینه فرو گیر و ترا و دنیا تا بدو کوش با نسکه باسن بے ادبی کردی بعد از آن
شیخ عبد القادر زکریاست و وی را بنحو و نزد یک نشاند و گرامی داشت و گفت
ای عبد القادر خدا را و رسول خدا را خوشنود و سختی بادی که نگاهداشتی
باین گویا نمی ترا در بعد اد که بمنبر بر آمده و می گوی قدمی هذله علی هر قیة کل ولی
و می بینم اولیا وقت ترا که همه گردنها و خود را ایست کرده اند با جلال و اکرام ترا پس در
سمان ساعت غائب شد بعد از آن ویرا برگزیدیم و هر چه نسبت بشیخ عبد القادر
گفت و آنچه توان سقا به تحصیل علوم اشتغال بلیغ نمود و بر اقران خود فایز شد
خلیفه و یا بر سالت بملک روم فرستاد و ملک روم علما نصرانی را با وی مناظره
فرمود همه را الزام و فحام کرد و در نظر ملک روم بزرگ نمود ملک را و ختری بود و خوب
بوی مفتون شد ویرا از ملک خواستگاری کرد و وی گفت بشرط آنکه نصرانی شو
اجابت کرد و دختر بوی داد پس ابن سقا کلام غوث را یاد کرد و دانست که آنچه بوی
رسیده بسبب رسید و اما چون من بد مشق فرستم نو زاده بن شمسید را تولیت
اوقاف سپرد و دنیا روی بمن نهاد و سخنی که غوث در حق گفته بود راست شد
و کرمناقب الصدق عارف بالله عن العرفاء مسیح الاولیا قدوة الابرار
زبدة الشطار قبل وقت شیخ الزمان کاشف اسرار ائمه شاه عیسی حبیب
رحمة الله علیه صاحب خصل سرور گوید که وی خلیفه رشید شیخ لشکر محمد عارف است
نام پدر ایشان محمد قاسم رئیس المحدثین است و خود المصطفی من ائمه امام المحدثین بوده
صاحب خرق و کرامات است بسیار بیاحت نموده بزرگان و همرا ملاقات کرده از هر
فردی فیزی ر بوده است چنانکه ورا کبر آما و از شیخ علاء الدین مجذوب که مالک

مجدوب بود فیض بر داشت و در گواهی زیارت شاه محمد غوث نمود هر اخبت بدار السور
 برهان پور نمود آنجا ظهور کرامات انجم البرکات اظهار و هویدا است و دیگر دلیل کمال او
 نیکو ظاهر است که حال بابا فتح محمد شاه پسر رشید و مانند شاه برهان راز الهی خلیفه رشید
 وار و رحمة الله علیه **عنه** نیز بگوش پر پوشش بشنو که چنین ولی اکمل شاه ازل در شان
 غوث الاعظم رضی الله عنه چه تخلص ارادت می نگارد و بجاییکه سر باید یعنی بلفوظ
 خود می گفت چون حضرت غوث الثقلین قطب الوجود شیخ عبدالقادر جیلانی را رضی الله
 از صلب پدر خود رحم مادر شریفه بیرون آوردند و جهان تاریک را بنور او منور و روشن
 ساختند برای رعایت خدمت آنحضرت بسیار اولیاء کبار را از اصحاب اباء ایشان
 و از ارحام امام آنها بیرون آوردند و همه را حکم الهی بود که از سرین صباست تا
 بلاغت رقبه اطاعت و انقیاد برگردان نهادند بخدمت و صحبت آنحضرت لازم باشند
 سبحان الله چه شرف است من الله ذالک فضل الله یؤتیه من یشاء
 و اگر مناقب الصدق عاشق حق عارف مطابق قدوة الدین تابع شرع متین
 افضل المتأخرین کاشف اسرار و افکاز بزرگ شیخ عبدالحق بن سید الدین ترک الدنیا
 رحمة الله علیه گویند در ایام تحصیل حیان کثرت مطالعه داشت که شب روز بمطالعه می گذشت
 گاهی در اثنا مطالعه که وقت از نیم شب و رگدشتی و الدایشان آواز داد که بپای میکنی
 ایشان فی الحال در از می گشتی تا در وقت واقع نشود و می گفتی که خفته ام چه می فرماید
 باز بر می نشستی و مشغول بمطالعه میشدی گویند چند بار در دستار و موم سر را آتش چراغ در
 گرفته بود ایشان را تا رسیدن حرارت آن بدین خبر میزد گویند عبدالحق و بلوی از ایام
 طفولیت در کنار پدر بزرگوار تربیت یافته بود که وی از آن وقت سخنان این طائفه و کام
 جان او ریخته می فرمود بابا انشاء الله تعالی تو زود دشمنه شوی و گاهی کتابها را تعدا میکرد
 و میگفت همین چند کتاب که خواندی دشمنه شوی و گاه می فرمود که تو یک کتاب مختصر از

هر علم بخوان ترا بسنده است گویند بدعا ی پروردگار خدا ی تعالی ابواب برکت و سعادتش بر او
 گشاده که جمیع علوم بے تکلیف روی نموده که در اندک مدت بر ازان خود را این گشت
 غرض در دوا زده سائل از علوم عقلی و نقلی سراغ یافت بعد ازان بحفظ قرآن مشغول
 در مدت یکسال حفظ بدست آورد و در اخبار الاخیار خود میفرماید اگر چه نظر بیشترش تصدق
 ذاتی و قلت استعداد فطرتی نا امید ی گونه در حصول مطلب و وصول مقصد راه یابد
 لیکن دست امید بلند است که اعتماد من بصاحب قدمی هست که مالک رقاب اولیا
 امید وارم مگر از راه بیرون رفتم او رهبر کند و اگر از پای در آیم او دستگیر
 نماید پدرم نیز چون خاک او بود و برین نسبت تقویت و تربیت میفرمود و عمرانی توسل بجای
 این با و شاه عالم پناه می شتافتم و لیکن بے وسیله باز نمی یافتم بارها از بشارت
 و اشارت لاریسی و ابغوا الیه الوسيلة می شنیدم و در طلب وسیله که بتجلیل
 این فیض بود و موجب تصحیح نسبت و تحقق سلسله ارادت گردید و دیدم کسی که می خواهم
 که نسبت طینی را با مناسبت دینی ضم کرده باشد و قرابت جهانی را با روحانی فراهم آورد تا
 دست بوی دهم و پای او گیرم بلکه تا زنده ام در پای میرم آخر صدق نیت من کار کرده
 و شجره اخلاص من بار آور و بر مثال میرفته من حیث کلا یحسب بر سر من عینی
 نفسی را فرستاد که نفس او مانده بود از همان معرفت پس عمان اختیار از دست رفت بی توقف
 دست بدست او و ادام و بے اختیار در پای او افتادم راوی گوید مراوشیخ از عینی نفسی شیخ
 عبد الوهاب بن ولی الله است که حنفی نجیب و قادری شریب بودند رحمة الله علیه که حضرت
 ایشان نسبت با فرزند و حسباً نیز علی سترابیه بودند العبد المذنب گویش پر پوشش بشو که چنین بود
 اکمل و محدث مکمل و عالم افضل و در شان سیدنا عوث الا عظمی رضی الله عنه سر
 قدم ساخت و خاک درش را سرمه چشم نموده چه بجز بیان می آید یعنی و اخبار خود
 می گوید و بسند می آرد که آنحضرت از اکمل اولیا و اهل بیت و از اعظم صلوات الله علیه

چون سال محمد حضرت بنزده بود که به بغداد لشکر یافت آورده اشیاخ و ائمه و اعلام است و علماء سنت
 و اعیان دین ملاقات نموده اول قرآن را تجوید خوانده تحصیل علوم و تکمیل آن فرموده و
 بیع علوم اصولاً و فروعاً از جمیع اعلام بغداد و رگدشت حتی فائق الکمل فی الکمل و صامرا
 موجب الجمع فی الجمع بعد از آن حق عزوجل بر تئمه قطیت کبری ولایت عظمی مخصوص گردانید
 و جمیع طوائف را از فقهاء و علماء و طلبه و فقر از اقطار ارض و آفاق عالم توجب بخت عیش
 باب او داد و دنیا بی حکمت از محیط قلب او بر ساحل لسان جاری ساخت و از ملکوت اعلی
 تا بهمت اسفل ضیعت کمال و آوازه جلال او در قلند و علامات قدرت و امارات
 ولایت و شواهد تخصص و دلائل کرامت او از آفتاب لصف النهار ظاهر و باهر گردید
 و مفتاح حسن ائمن خود دوازده تصرفات و خود را بقبضه اقتدار و دست اختیار اوسپر و
 و قلوب جمیع طوائف انام را سحر سلطان مہیت و قهر مان عظمت او ساخته و ظل اولیاء
 وقت را در حفاوة القاس و ظل قدم و دایره امر او گذاشت تا ما مورشد من عند الله
 بقول او قد می هدای علی رقبۃ کل ولی الله و جمیع اولیاء وقت از حاضر و غائب
 و قریب و بعید و ظاہر و باطن گردان اطاعت و سرانقیاد بنہا و اندر خوفان الری و طمعاً
 فی المزید فهو قطب الوقت و سلطان الوجود و امام الصدیقین و حجة
 العارفین و روح المعرفة و قلب الحقيقة و خلیفة الله فی ارضه و
 وارث کتابه و نائب رسوله الوجود البحت النور الصرف سلطان الطریق
 المتصرف فی الوجود علی التحقيق رضی الله عنه یعنی بعضی برای خوف و سب ولایت
 و بعضی بنا بر مزید مراتب گردن باطاعت و اندوا و قطب وقت است و سلطان
 وجود و پیشوای صدیقان و دلیل عارفان و روح معرفت و قلب حقیقت است و خلیفة
 خدا در زمین او و وارث کتاب او و نائب رسول او که وجود بخت و نور صرف است
 و بادشاہ راه و متصرف در وجود بر سبیل تحقیق رضی الله عنه ایضاً منہ و شایع

آنحضرت گویند و هو خفیف البدن و مربع القامة و عریض الصدر و عریض الحیة و
طویلها اسمرن اللون و مقرون الحاجبین و صریح جھوم و سمت لعی و قدر
علی و علم و فی له صیت و صوت و صمت یعنی در کلام آنحضرت نوعی سرعت است
و جھم بود که سامع را رنجی و بیستی در دل می افروزد و از جمله کلام خارق او آن بود که شنیدن
آن قریب بعید یکسان بودند و بحسب قرب و بعد مکان مجلس تفاوتی ظاهر نمی شد و در وقت
تکلم او هیچکس را جز سکوت و انصات گنجایش نداشت و ترا امر کردن بچیزی خبریاب است
با مثال صورت نمی بست و مکرر اظہر جمال با کمال و افتادگی اگر چه قساوت قلبی ممکن
بودی خشوع و خضوع دست وادی و هرگاه مسجد جامع بر آمدی خلایق همه و منت بجا
بر آوردندی و حاجات خود را از قاضی الحاجات خواستندی گویند هرگاه شیخ عبدالقادر
برسی بر می آمد و گفت الحمد لله خاموش میگردد و هر ولی خدا که بر روی زمین است حاضر
و کرمنا قب الصدق صاحب قلب سلیم محرم از حریم واقف ستر قدم فخر
المتاخرین قدوة المحققین زبدة العارفین محمد و می تشکیج محمد بن ابی اسماعیل البدر
رحمة الله علیه صاحب معدن الجواهر گوید شیخ ابی اسماعیل بن فتح محمد طائی فرماید چون نکوخته
من وضع حمل نمودم فرزندانم متولد شد محمد نام کردم و کنیت او ابو الفتح و تشبیس الدین
هنادوم مولد من لمتان است و تولد او اعظم البلدان محمد آباد بد شد و سیم دی فرماید چون
فرزندم شیخ محمد متولد شد آواز مرا میر شنیده می شد چون تفحص کردم از غیب او و آواز
که ای ابی اسماعیل بشارت باد ترا که بقدم من فرزند تو زمره شادی و ملکوت افتاده است
شکرانه الهی بجا آوردم و یقین داشتم که فرزند من ولی الله است هم وی فرماید
سلطان ہمایون بن علاء الدین بن سلطان احمد بہمنی کہ ظالم و جابر بود اکثر بزرگان
بی سبب کشتی و شب و روز طعام نخوردی تا آنکہ نفسی بغیر گناہ را بقتل نرسانیدی
خلایق شہر از دست او ہلاک بودند بر منظومان شفقت نمودم و گفتم مرفرزند خود را کہ گورانی

شش سال بود تا مرهایون را دعاء بدی کند ناگاه از زبان وی جاری شد هایون
 مات هایون مات هایون مات هنوز کثرت سیوم تمام نه گفته بود که آواز گریه از خانه
 اومی شنیدم می گفتند که هایون مرد پس دانستم که فرزند من ولی الله است شیخ اسحاق
 بن شیخ محمد طائی فرماید که حضرت مدام می فرمود و چون والد مخدوم شیخ ابراهیم حلت
 بدار النعیم نمودند در آن وقت من صغیر بودم و چندی نمی دانستم و هیچ یکی از علماء
 شمس و مشائخ آن صاحب نظر بیدایت من سعی نمی نمودند تا آنکه شیخ الاسلام مخدوم
 شیخ حسن از بنگاله آمدند و مرا صاحب خود را گفتند که بروید سجانه شیخ محمد بن ابراهیم
 الملتانی و بسیارند و او را پس رسولان حضرت البشان بر من آمدند و مرا بردند چون
 رسیدم حضرت مخدوم با استقبال من مبادرت کردند و همچو اخوان مصافحه کردند و پسند
 خود بردند و فرمودند که سبب آمدن بدین مقام آنکه شیخ حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه
 در خواب دیدم که فرمودند برو سوی شیخ محمد که پدرش ابراهیم نقل کرده است
 پس او را امرید کن و در آرد در دایره من عرض کردم یا سیدی کجا است شیخ محمد
 فرمودند در شب بدی باشد چون بیدار شدند شبهر بدرت شریف آورده مرا
 مرید کردند و در دایره قادری آوردند بعد از آن رحلت فرمودند اما خرقه خلافت
 پوشانیدند و اجازت مطلقه ندادند بعد از آن چون خواستم تا سوی بغداد
 سفر شوم و بستانم خرقه خلافت و اجازت مطلقه از دست کسی که قادیانی بود
 درین اندیشه بودم که در شب آخر مردی را معائنہ کردم که روی مدور و بنور منور و
 لحمیه و جامه شدید البیاض گلوت العرب پوشیده حاضر گشت و گفت که من شیخ قوام
 بحکم شیخ عبدالقادر آمده ام تا ترا تلقین کنم و اجازت مطلقه دهم پس برخاستم و بر یک
 مبارک ادبوسه دادم و شرط ادب بجا آوردم ناگاه از جانب راست من غائب شد تا آنکه
 شیخ الاسلام و المسلمین مخدوم شیخ بهاء الدین انصاری و بلوی از مرشد آبا و خرقه خلافت

و فرمان اجازت فرستادند و نوشتند که نظر تمام این خرقه را اگر باذن حضرت غوث الثقلین
 رضی الله عنه را و بی کور گوید شیخ بدرالدین بن شیخ محمد ملتانی می فرماید که شیخ ایوب کبکی
 گوید که روزی حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه را بخواب دیدم که مرا فرمودند ای ایوب
 برو سوی بدر شیخ محمد ملتانی و بگیر خرقه خلافت از دست او چون بیدار شدم در ملاحظه افتادم
 که شیخ محمد قادری در من چشتی ام خرقه خلافت از دجله ستانم و در همین بودم که شب دوم
 مخدوم المشایخ سید محمد حسینی گیسو در ازرا در خواب دیدم که می فرمودند ای ایوب
 برو سوی شهر محمد آبا و بستان خرقه خلافت از دست برادرم شیخ محمد قادری و از دست
 فرزندم ابوالحسن تبرکاپس برگاه که بسیار شدم باز در دل همان ملاحظه نمودم گشت پش
 سیوم نیز در خواب دیدم که صحرائی وسیع است در آن خیمهای نوزانی زده اند هر آن
 تحت بلند نهاده شد که غوث الثقلین رضی الله عنه با عظمت تمام بر آن نشسته فرمودند
 اولیائی تحت لوائی بجز فرمودند فوج اولیا نزد آنحضرت حاضر گشته صفوف صفوف
 شده دست بسته گردیدند و آنحضرت استاده اند در آن صفوف مخدوم المشایخ سید محمد حسینی
 را همچنان میان ایشان ایستاده یافتیم چون مرا دیدند فرمودند ای ایوب بپوش خرقه خلافت
 بدست برادرم شیخ محمد قادری پس بپوش محتاج کس برگاه که صباح کردم درین
 واقع وقوع یافتیم سوی شهر بدر متوجه شدم در آن گشتم تا آنکه بپایانقا هر شب در خواب
 و العوام ولی الباء ابوالفتح شمس الدین محمد ملتانی القادری رسیدم و بزوالی آدمیش شیخ
 ششم قبل از آنکه چیزی گویم فرمودند ای فرزند ترا در شب اول در خواب حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه فرمودند که برو شهر بدر و پیش شیخ محمد و بگیر خرقه از دست
 او بعد از بیدار شدن تو مضائقه کردی گفتم صدق یا ولی الله و هم فرمود ترا در شب دوم
 مخدوم المشایخ سید محمد حسینی گیسو در ازرا در خواب تو فرمودند که برو سوی بدر و از دست
 شیخ محمد قادری و از دست فرزندم ابوالحسن تبرکاپس برگاه که بسیار شدم باز در دل همان ملاحظه نمودم

گفتم صدق یولی الله وگفت منی گفتند ترا محمد دوم الشایخ در شب سیوم ورواقعه که ای ایوب
 پویش خسره خلافت از دست برادر من شیخ محمد وگفت دیدی و دانستی تو مرتبه حضرت
 الخلیلین رضی الله عنه را که بجه استاده بودند اولیا الله گردان حضرت گفتم بی صدق یا ولی الله
 شیخ ایوب گوید بعزت ولی آنچه دیدم حضرت ایشان من و عن مرا از آن خبر کردند یقین
 دانستم که حضرت شیخ بر نفس ازین طبع اند پس از آن از دست مبارک خود خرقه خلافت
 قادییه مرا پوشانیدند و آنچه عطیه بود بمن بخشید و هم راوی مذکور گوید شیخ جلال تبری
 گوید هرگاه که شنیدیم و خلیفه از خلف شیخ بهاء الدین الفزاری مشهور بودند در
 اتفاق بکرامات جلیله و وصف بکالات سفیه یکم مخدوم شیخ محمد ملتانی دوم شیخ جلال قادی
 برانپور پس خواستم تا معلوم کنم که کدام افضل است از ایشان نزد حضرت
 الخلیلین رضی الله عنین شبی دو رکعت نماز استخاره بگذاردم و یازده قدم بطرف عراق
 رفتم و بدین نیت همانجا بخدمت در خواب دیدم محمد رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم که تمام اولیا را الله
 در آنجا حاضر اند صفوف بسته با لب تمام استاده اند پس در صفوف ایشان در آن دم و راست
 و چپ میدیدم و صف این شیخ جلال را به آئین صف سپای آدب استاده دیدم و در دو
 جانب نظر کردم شیخ محمد ملتانی را در میان ایشان نیافتم شتر شدم چه می بینم که تحت
 بس عظیم نهاده اند و بر آن حضرت عوث الثقلین رضی الله عنه نشسته اند بعزم با لب
 نزدیک او رفتم مردی را دیدم که سر برانوی مبارک آنحضرت نهاده بر آن تحت خوابیده است
 از حضرت پرسیدم یا سیدی من هذا الرجل من هو وند که این مردی است که او را
 در بلاد کنسلط کرده اند و اندک یار بدو موقوف گردانیده ام و نام او شیخ محمد است و
 در شهر بدر می باشد چون بیدار شدم منزلت شیخ محمد ملتانی نزد آنحضرت دریافتم
 و در جات ایشان را معلوم کردم پس حسام خود را نزد وی فرستادم و التماس نعمت قادییه
 و هم راوی مذکور گوید شیخ ابوسعید ساری المعروف مخدوم صاحب می فرماید

حضرت پدرم بجهت کارنیر من و خدمت فیض لزوم بجله که برده بودند و در منزلت قبول نمودند روزی قصد زیارت مخدوم المشایخ سید محمد حسینی گیسو در ازکروند و بسوی گنبد ایشان روان شدند بسیاری از مردمان همراه بودند چون بباب گنبد رسیدند یک پای مبارک درون دروازه نهادند و معاذ یرت ناکرده از هاسخا پای پسین گشتند چون از حضرت پدرم موجب آن پرسیدند فرمودند که دیدم و مشاهده کردم که روح پرفروش حضرت ایشان درین زمان در قبر حاضریت سیر کرده است از اینجا سوی پروردگار خود رفته و در گنبد حضرت شاه یدالله رفتند و روح ایشانرا در آنوقت در قبر حاضر یافتند زیارت ایشان مشغول گشتند پس روح شاه یدالله از قبر ظاهر گشت و روح حضرت والدی نیز از قالب بیرون آمده ملاقات یکدیگر ملتفت شدند و همدران دیدم که نوری از انوار حضرت عوث الثقلین رضی الله عنه از بالین قبر ایشان ظاهر گشت چنانکه نور روح ایشان از پرتو آن مشغول حضرت والدی بشاه یدالله که ملتفت شده بودند از ایشان روی گردانیده توجه حضرت عوث الثقلین گردانید و بشرف حضور شرف شدند بهم وی که ید نعمت خان چاشنی خلیفه سلطان محمود یدالله حضرت بود چون الواح فقر و مشقت حضرت ایشان مشاهده کرد از سر اعتراف و خود دارد چاشنی که دیوان او را مقرر کرده بود بخدمت آنحضرت فرستاد اما حضرت ایشان چندی از آن تناول نکردی و سایر فرزندان و اهل خانه را هم خوردن مذاوی فقر را بخش فرمودی و روز سه و در خاطر اهل خانه شریفه خطور کرد که حضرت خود تناول نمی فرمایند باری عز و مجد ان را هم خوردن نمی دهند که ایشان تشنه طعام آرند از هنوز این سخن در دل وی تمام نشده بود که او را نزد خود خواندند و چاشنی مذکور را تیر طلبیدند برنج پخته که در آن بود بدست مبارک گرفته بشلبدند و چه می بینند که خون مذبح از آن روان شد همه متحیر شدند بعد از آن فرمودند که طعام خا

ملوک مشکوک فیه می باشد که خون مردمان بر خود جمع کرده اند مردمان از آن خبر ندارند بخواسیم که
 که من و فرزندان من بآن خوردن فرودا ما خود شوند ما فقیران شوریده حال اند از مضم
 کردن میتوانستند عارفان از حلال پرینیزند با حرامی کی در آمیزند و هم دی گوید حضرت سید محمد
 حسینی گیسو دوازدهم اشد در کتاب سمره در حالت جذب غلبه چیزی بیان فرمودند که طایفه ای
 شرع نمی نمایند خواهی خانو که عالم وقت بودند و درین باب سید ابوالحسن که از اولاد محمد و م الشیخ
 بودند بسیار حاشه پیش آمد و گفت که جد شما این چه سخنان فرموده اند شما بر کس شرع بیان فرمایید
 و الا از ایشان متعرض شده اطلاق کفر و ی نمایند سید ابوالحسن ند که وراثت مقامات
 ایشان نمودند از جواب عاجز شد و بعد از آن شب جد بزرگوار خود را در جواب دیدند که
 می فرمودند ای سرزند ابوالحسن درین زمانه کسی نیست که کلام مرا بیان کنند
 زیرا درم شیخ محمد ملتانی عالم این اسرار است کتاب من نزد وی بفرس تا بطریق احسن
 بیان نماید سید ابوالحسن چون سید را شدند واقعه نوشته مع کتاب بحضرت ایشان
 فرستادند آنحضرت آنرا بتمامه موافق شرع شریف شرح نوشتند که معترض کافی است
 هم وی گوید در سینه حنفی و شافعی و سماعیه با دشا گجرات بهادر متوجه بلاد کون شدند
 در آن ایام آنحضرت مریض بودند و آثار رحلت ازین اظهار نمودند پس جمیع فرزندان و مریدان
 عرض نمودند که بر ما دو مصائب واقع میشود یکی آنکه آنحضرت از ما مفارقت می نمایند دوم آنکه
 دوم آنکه شا گجرات بجنگ میرسد و ما یقین میدانیم که آنحضرت صاحب قدرت اند و خواهند
 که حیات خود را بیاورند و درین وقت ما را تنها نگذارند آنحضرت سر کجیب مراقبه فرموده و فرمود
 انی عملت عمل الشیخ صدیق العینه من اصغیر معنی تحقیق من عمل کردم عمل که در شیخ
 صدیق یعنی ایا ایشان بسیار کردند و من اندک و گفت آن چنان بود که چون موت شیخ صدیق
 رسید پس پیروی کوک بود برادر خود را گفتند که سجاده بنویسید هم باید که بر جای من
 بنشیند وی ابا کرد پس سر بودند که من موت خود را توقف کردم تا آنکه پسر من بیاید و بنشیند

الغرض تا دوازده سال زنده بودند پس بتعلیم و تلقین کرده بجای خود نشاند
 ازین مقام نقل کردند راوی مذکور گوید همچنان آنحضرت مدتی زنده گانے
 کردند تا آنکه شاه گجرات بملک خود بازگشت بعد از سه ماه باز
 آثار رحلت خود اظهار فرمودند باز همه متفق شده نزد آنحضرت
 آمده عرض نمودند که این بار هم سفر خود توقف نمایند فرمودند که این
 زمان مرا معذور دارید که دوست من را بسیار می خواهد و مرا هم از
 غایت اشتیاق طاقت انتظار نمانده بعد از آن زبان حق ترجمان بوسیت
 کشاوند و فرمودند که هر یک شما را حواله حضرت غوث الثقلین رضی الله
 کردم و باز فرمودند سباده خود بخندومی و ادم مبارک باد و دیگر فرمودند
 که شما بر سیرت قاعده من باشید مردمان گفتند بر سیرت حضرت
 بودن کے تو انیم فرمودند اگر بر سیرت باطن من دست نرسد
 باری برتاعده ظاهر من باشید باز چند کلمات پسند و عطا فرمود
 و فرمان خلافت بفرزندان و غیره عنایت نمودند چون ایام ماه صیام
 بانجام رسید نماز عید بگذارند بعد از آن همه را وداع کرده خود بکر و شکرت قبول
 شدند تا آنکه از تنگنای مانے بنزشتگاه جادوانے رحلت فرمودند
 هم دی گوید بسند صحیح آمده که سید عقیل یکی از شرفاء سادات علوی بود آنحضرت ایشانرا
 بنابر سیادت تعظیم و شتی برگاه که ایشان بقتال آنحضرت خوستی هرگز بر پا افتادند و بی چون
 بعد حلت بجای کفرتجلی دیدند آه سرور آورده سر خود نزد قدم حضرت ایشان بر زمینم قدیم حضرت
 قدم از اندرون کفن بسوی خود کشیدند و سر ایشانرا سپاریدند و او ندیم دی گوید چون آنحضرت اندرون
 کردند بر سر مرقده و گنبد عالی بنا کردند بعد از مدت دراز بادشاه وقت گنبد آنحضرت را شهید کرد
 شیخ شهر اشهد که چون خبر شکست گنبد بن رسیدند حضرت شان را جمع آوردیم ناگاه از محلی که من را

نمی دیدم آواز او شنیدم گویا من میگفت که در چه نگره میان محب
 و محبوب حالانته است و در هر ساعت بصفت دیگر و شان دیگر ظهور دارد
 غیر را و نعل نیست گاه بدست خود راست فرماید و گاه حجاب از میان بر خیزد
 انحضرت کالات حضرت شیخ چند ان است که بقید سلم آید سعدن ابجواهر
 ظهور از غوار فی ایشان است رحمه الله علیه فی غیر بگوش پر پوش بشنو که چنین و
 اکمل و شیخ افضل و ما که کامل و مرشد کمال در شان سیدنا غوث الاعظم
 رضی الله عنه چه روایت اعظم بارادت انتم می آر و حسابیکه میفرماید در کتاب
 تنقیه السالکین از مفضو قطب الزمان شیخ محمد ابو الفتح شمس الدین متانے آرد و وی روایت
 میکند از عالم یکتا و عارف بے همتا شاه بر روز حضرت شیخ فیروز رحمه الله علیه
 بن ابراهیم که شیخ اجل و قطب اکمل شاه محمد متانے القادری می گوید برگزیده مصیبت متر
 ابو العباس خضر علیه السلام بود و چنانکه در مفضو طوی آمده هو الذی بصاحب ابو العباس
 الخضر علیه السلام مرینی شیخ فیروز گوید که شیخ محمد بن ابراهیم القادری صاحب
 خضر علیه السلام بود و من از شیخ محمد البدری که قطب وقت است شنیده ام که میگفت
 قال له ابو العباس الخضر علیه السلام ان ابا محمد الحسن الزکی بن علی الوسی
 رضی الله عنهما ناجی ربی یارب العزیز لقد اثرت تسعة من ذریة اخي
 الحسين بلا مائة فی الیت احد من ذریة یلون مثله فقال رب العزیز
 یا ابا محمد سا خلق ذریة یتیم من ذریة یتیم التي یجمع فیها ما کان فیهم من
 الفضل و الکرامه و هو محبوبنا و محی الملله المحمدیه و غوث الاعظم علیه السلام
 و سکن بغداد فلما سمع هذا النداء و البشارة العظمی حمد لله و اشنی علیه ثم
 فصل ما یشرب به بین ایدی الحاضرن فی مجلسه و قال سیولد ولد من خیر
 فی زمان کذا و اسمه عبد القادر بن ابی الصالح و کنیه ابو محمد و احواله کیت و یت

و هو ماثل لائمة التسعة في الفضائل والكمال حتى قال وهو شيخ امامه
رسول الله صلى الله عليه وسلم فلما اتى الشيخ الاجل هذا القصة في شوقاً
اليه رضى الله عنه فقال ان عوث الثقلي من مشايخ شيخ عبد القادر من يومئذ
الامام الثاني انه شيخ امة جدي محمد صلى الله عليه وسلم كما كتبت ابو العباس
خضر عليه السلام با من كفت امام ابن امام سيد امام ابى محمد حسن المجتبي عليه السلام بربكاه
ملك العظام عن عرض نمود كه اى پروردگار من و اى رب الغيت من بكس از و زينت
برا در من ابى عبد الله الحسين را بااست برگزیدی سكه از اولاد من مماثل اتمه
از آن ائمه نسیا فریدی از جناب خداوند و باب خطاب آمد يا ابا محمد الحسن تسبیح
كه بوجود آید درین گچانه از اولاد كه جمع كرده شد در و آنچه كه باشد در ایشان از
فضل و كرامت و او محبوب باست و حیات بخش دین محمدی بود و قام او عبد القادر خواهد بود
راوی آن حكایت گوید معنی بهتر خضر فرماید چون امام حسن المجتبی چنین بشارت عظمی
یافت حمد و ثناء حضرت خالق او نمود گفت او شیخ است حبس من خواهد بود عارفی
سید عبد القادر نبش تمام نظام الدین چشتی درین محل چه خوب گفت رباعی
ای آنكه ترا در عوض تسعة امام بخشید حسن را از الطاف تمام از گفته جد خود و راست شیخی
زان روست شیخت تو مشهور امام ذكر مناقب الصديق عاشق الا بآبالی منظر آیات
جمالی و جلالی ذوالكرامات و صمالي و فعالی سر و وقت سپید شاه ابو العباس
رحمة الله علیه صاحب غیة الاولیا و نبیة السالكین می گویند حضرت ایشان از سادات شیخ
الاست و صاحب كرامات و خوارق عادات بودند شی سال كامل در ریاضت
و مجاہد بودند كه اندك مشقت او بقلم نمی آید غرض بعد مدت مذكوره در شهر لاهور آمده بگو
داشتند مولانا خذ فرماید روزی همراه جامی بغیث الله كه عالم و فاضل بودند بدین
شاه ابو المعالی رفتیم و آنجا نشسته بودیم كه شخصی بجا آمد و او را گفت شاه را اكر امتی

است این شب که بدست خود دارد و آنرا بن دهد در حال سید بود و او ندو گفتند
 ای یار برگاه که تسبیح را شمار برسد صد مرتبه در دو بخوانید و ششم را وی گوید روزی
 در خاطر من خطور کرده که بجهت اراده و اعتقاد بحضرت غوث الثقلین دارم ای آنحضرت
 از من خبر دارند یا ندارند بهمان شب در خواب دیدم که بجهت امری دشوار روانه ام
 و سر من برهنه است نه احوال حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه حاضر شدند و دستار
 بن عفتایت کردند و فرمودند که ملان نعمت الله در چنین جا با از شما خبر دارم بلان
 گوید قریه آن شاه ابوالمعالی مرا طلبیدند و دستار سفید و گفتند نعمت الله این وزیر
 است که آنحضرت بنو محبت فرمودند و در حال باطنم بلزیه و معتقد که در ایشان شدم
 عرض شاه ابوالمعالی صاحب تصرفات عالی بوده تحفه القادریه که در آن تمام حوال
 دستگیر عالم است جمع کرده اوست رحمة الله علیه **عزیز گویش** پر هوش
 که چنین ولی با کمال شایسته آنحال که خود دلبهان و شیدانیان آنجباب می شمارد و بدعوی عاشقی و
 شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه دو نظم گوید بر انداز بعضی می پردازد و غزل
 آن ترک عجم چون زمی طرب کرد که بر پشت سندا آمده و صدیگر بپوش چون کل ترکانه بر انداخت رستی
 غار نگری کوفه و بعد از طلب کرد و به خوابان که زخوبی جو کل لاله نمودند و نازان همه از بر قدم عجب
 داری خبری ای مجلی که معالایه یاور یا تو القادر و قادر بر همه **و ایضا** من
 ترک عجمی کاکل ترکانه بر انداخت بنادخانه برون آمد و صد خانه بر انداخته اند که عقیق لب و دهن آورد
 خون از دهن ساقی و پیما نه درخت و مراد از ترک عجم حضرت غوث الثقلین اند که اتفاق جمود
 است که جیلان از عراق است و آن مولد گاه آنحضرت است و مراد از آنند که عقیق
 لب خود را در سخن آورد و مضمون قول قدمی الی آخره است که همه اولیا و متقدمه و متاخره
 گردن باطاعت و اندک بلا شک و لایظن و کر مناقب الصدوق زبدة العارفین
مدوة الواصلین عارف وقت شیخ شمس الدین محمد رحمة الله علیه

راوی گوید حضرت ایشان نیره شیخ الشیوخ المتأخرین مولانا شمس الدین محمد طائی
 البدری اندر رحمة الله علیه کتاب مخازن القادریه و دیگر چندی کشف مستبصره از توفیق
 ایشان است مردی عارفی محمد شربی بود که قدم از جاده شریعت گامی بیرون نه نهاد
 همه اوقات در حفظ مامورات بوده که نواهی اصلا بدو راه نیافته بود و در طریقت شانی
 عظیم داشت که مردم را بحق رسانید العین بر چنین ولی اکمل که یکی از حلقه کبریا
 جناب است در مخازن خود بسند صحیح در شان سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه
 از محاکمه صادقیه و نور القلوب از روایات ثقات می آید بعضی شیخ عظام کشف میفرماید
 که حضرت امام همام سیدنا امام حسن عسکری علی جده و ابائیه و علیه السلام
 مرا و سایر خود را وقت انتقال سجاد شریفه خود حواله نموده فرمودند یا هذا وقت
 سیول و لذتی ببلاد العجم و صفه کذا او کذا و اسم عبد القادر الجبلی
 فاذا ابلغ الشاب البلوغ هذه السجادة یعنی قسیر است که پیدامی شود و نزدیک
 در شهرهای عجم که وصف او چنین و چنان باشد و نامی عبد القادر جبلی
 است پس وقتی که به شباب رسد او را این سجاده برسانند پس او صای آن همام
 حسب الاحکام سجاء آوردند که سجاده مذکور بعینها بحضرت سجاده رسیده لهذا در سلسله
 آنحضرت در بعضی اشجرات قادریه از آنحضرت رضی الله عنه بلا واسطه حضرت امام همام
 سیدنا حسن عسکری علیه السلام میرسد بدلیل آنکه آنحضرت طریقه خود را
 از طرق متعدده بدین طور و بعضی ثبوتات مرقوم فرموده اند و مصداقش آنکه در زبان
 قطب الاوان شیخ محمد بن ابی اسیم البدری یکان شجره آن حضرت از بغداد و بسوی
 آمد که در آن شجره هیچ واسطه در میان آنحضرت و امام با قدرت مرقوم نبود و هر یک از من رب
 العالمین رسول الثقلین حمداً محبتاً محمد مصطفی علی الله و آله و سلم
 و منه امام العارفین اسد الله الغالب امیر المؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام

کرم الله وجهه ومنه الحسن والحسين سيدا شباب اهل الجنة في الجنة ومنهما
 السجاد زين العابدين علي ومنه محمد الباقر ومنه جعفر الصادق ومنه
 موسى الكاظم ومنه علي الرضا ومنه محمد النقي ومنه علي النقي ومنه حسن العسكري
 ومنه عوف لا عظم السرا لا تم السيد عبد القادر الجيلاني رضي الله عنه ومنهم
 ائمة اخبره مؤلف ادراق خاكر و سبستان قادريه گوید بسند صحیح باریه که آنحضرت
 در ببط کلام اکثر میفرمودند انا نائب الله في الارض والمهدى اين اشاره بانبشارت
 از زمین فیوضات ائمه است که بجنّت تار سیده صلوات الله علی بنیاد علیهم
 و کرمناقت الصدق عالم متجسّم ظاهری و فاضل کامل باطنی بحر موج حقایق
 و کشف امور و قایق مظهر آثار و روی شیخ داود القیصری رحمه الله علیه
 که صاحب تصرفات ظاهر بود و نیست بلکه گفته اند از جمله سرق عادات وی این بوده که اگر
 مردم در یکوقت و یک زمان واحد او را ملاقی میشدند و باهم کلام کردند چون یکی با دیگر
 میگفت که من فلان وقت از شیخ داود القیصری ملاقات کردم وی تصدیق این معنی
 نکرد و گفت شما غلط گوئید قیصری فلان وقت و فلان جا با من در سخن بود و چنان ده
 ده شخص تکرار این معنی کردند و هر یکی دیگری را خطاب بغلطی می کرد و تصدیق گفتار خود
 می نمودند اگر چه هر واحد در طلب خود صادق بودند و آدمی گوید دلیل بر کمالات
 ظاهری و باطنی وی مقدمه قیصری که در شرح فصوص واقع است کافی اگر بچشم
 بصیرت دیده گردد و کلامه اعلم ان الوجود من حیث هو هو غیر الوجود الخار
 والذ هنی اذ کل منهما نوع من انواعه فهو من حیث هو هو بدانکه تحقیق
 وجود از حیث هو هو که بحقیقت خود باشد غیر وجود خارجی و ذهنی است زیرا که هر یک
 از وجود خارجی و ذهنی نوعی از انواع عدست پس وجود از حیث هو هو است یعنی
 چنانکه هست هست منتهی فهو خیر محض و کل ما هو خیر فهو منه و به و قوامه بذاته

لذاته پس ان وجود خیر محض است و هر چیزی که آن خیر است پس از آن از دست
 و برای او و قایمی او بذات او ثابت است مرآت او را منته اعلیٰ ان الحق سبحانه
 تعالیٰ بحسب کل یوم هو فی شأن ای شیونانی من رتبة الالهیة و ان
 بحسب یونه صفات و اسماء و الصفات اما ایجابیه او سلبیه و لا اول
 اما حقیقه لا اضافیه فی کال حیوة و الوجود و القیومة او اضافیه محضه
 کال اولیه و الاخریه او اضافیه کال ربوبیه و العلم و الارادة و الثانی کال غنی و القدا^{سیه}
 و السبوحیه و لکل منها نوع من الوجود سواء كانت ایجابیه او سلبیه لان الوجود
 یعرض العدم بدانکه تحقیق مرحق سبحانه و تعالیٰ را بحسب ای کل یوم هو فی شأن یعنی
 هر روز او تعالیٰ در شأن است یعنی در تجلی ای در شأنها که در مراتب الهیه است
 و تحقیق مر او را بحسب شیونها صفات و اسماء است صفات خدا ایجابیه باشد یا سلبیه
 و اول یا حقیقی باشد غیر انسانی پس آن مانند حیات است و وجوب ذاتی و قیومت
 او یا اضافیه محض باشد چون اولیت او تعالیٰ آخریت وی یا صاحب اضافت باشد
 چون ربوبیت او و علم و ارادت او دیگر مانند اسم غنی و اسم قدوس و اسم سبح و برا
 هر صفات و اسماء مکرره نوعی ظهور از وجود است برابر است آن ظهور وجود ایجابیه باشد
 یا سلبیه زیرا که تحقیق وجود معروض کرده میشود عدم را منته اعلیٰ ان للاسماء الالهیه
 صوراً فی علم الله تعالیٰ لانه عالم بذاته لذاته و تلك الصور من حیث انها
 عین الذات بتعین خاص و نسبة معینه هم السمات بالاعیان الثابته
 سواء كانت کلیه او جزئیه و تسمی علیاتها بالماهیات و جزئياتها بالهویات
 و تلك الصور فائضة من الذات بالفیض الا قدس و الفیض المقدس الی غیر
 بدانکه تحقیق مر اسماء الهیه صور علییه است در علم او تعالیٰ برای اینکه عالم بذات خود است
 مرآت خود را و آن صورت علمی از جنس که تحقیق عین ذات است بتعین خاص است

نسبت معینه است و آن سمات اند با عیان ثابت بر است که باشد کلیه یا جزئی و
 نام کرده میشود کلیات را باهیات و جزئیات را بهویات و آن صور علمیه فائض از ذات
 بقیض اقدس و فیض مقدس تا آخر منته و اعلم انک اذا مغنت النظر في حقایق لا متناه و جمیع
 بعضها متبوعه بالعوارض و بعضها تابعه لاحقة لها و المتبوعه هي الجوهر و التابعة
 هي الاعراض و مجملها الوجود الى اخره بدانکه بدستیکه تنقذ کلمات حقایق را بشیاء یا فنی یعنی آن
 تا بیکم کرده شده و او را و آن نوع است بعضی از تابع و لاحق و او را پس متبوع و غیر متبوع عرض است از بعضی
 متبوعه فی عین الجوهر فهو حقيقة واحدة هي مظهر الذات الالهية حيث
 قیومیتها و حقیقتها کما ان العرض مظهر الصفات التابعة لها یعنی جواهر متحد اند و عین
 جواهریت پس آن حقیقت واحد است و آن مظهر ذات الهیه است بحيث قیومیت و
 حقیقت او چنانکه بدستیکه که عرض مظهر صفات تابعه است مرا از منته اعلم ان الکشف لغه
 رفع الحجاب يقال كشف المرء وجهه ما لا يرفعت نقابها و اصطلاحا هو الاطلاع على ما
 وراء الثجاب من المعاني الغيبية و الامور الحقيقية و جودا و شهودا و هو معنوی و مورد
 الصور ما يحصل في عالم المثال من طريق الحواس الخمس و المعنوی ان يكون على
 طريق المشاهدة لرؤية المكشف صور الارواح المتجسدة و الاقوال الروحانية
 الى اخره بدانکه بدستیکه کشف از روی لغت دور شدن حجاب است یعنی برداشته
 نقاب از وجه و از روی اصطلاح آن اطلاع است بر او را حجاب از معانی غیبیه و امور حقیقیه
 از روی وجود یا از روی شهود و آن کشف یکی معنوی و دیگر صوری کشف صوری چیزی که
 حاصل میشود در عالم مثال از طریق حواس خمس و کشف معنوی اینکه میشود بر طریق مشاهد
 چون مکشف صور ارواح متجسده و اقوال روحانیه تا آخر منته اعلم ان العالم المثالي هو
 عالم روحاني من جواهر نورا في تشبيه بالجواهر الجسماني في كونه محسوسا مقدارا
 و بالجواهر المجرى العقل في كونه غير انيا و ليس مجسم مركب و لا جواهر مجردة لانه بنفخ

و حد فاصل بینهما الا بدانکه حقیقت عالم مثال آن عالم روحانی است از جوهر نورانی
که مشبه است بگوهر جسمانی در بودن او محسوس باندازه و مانند است بگوهر مجسّمه در بودن او
نورانی و در حقیقت نه جسم مرکب است و نه جوهر مجرّده بنا بر آنکه بر رخ و حد فاصل است
در میان برد و غرض وی صاحب خوارق سنیه و امورات جلیّه و ذی تصرف و قدرت
بود رحمة الله علیه **القمّ** نیز گوشت پر پوشش نشو که چنین ولی اکمل در شان سیدنا
غوث الاعظم رضی الله عنه چه نفس الامر فرمایند صاحب مناقب غوثیه از وی بسند
می آرند که **افضل العلماء والعرفاء شیخ داؤد القیسری** رحمة الله علیه می گوید بابت
القطب والابدال والاوقاد لا یكون علیهم من ذلّة خدمه البشر احوال سیک
عبد القادر کذلک حتی ما فقل قلّقه واسترساده و خدمته لاحد من الشیخ
بل هو اخذ من بحر النبوة والفتوة لو کان لنقل ترجمه اش آنکه بدستیک قطب ابدال
و اوقاد نمی باشد بر ایشان ذلّت خدمت بشر یعنی تربیت ایشان در ظاهر از بشر نمی باشد و احوال
عبد القا و همچنین است که در ظاهر از مرشد نظام نیست بلکه از حق و مواسبت حق و از روی
او تا آنکه منقول مشبه معلوم نیست تلقین یافتن او و ارشاد یافتن او و خدمت کردن او
بر هیچ کسی را از مشایخ بلکه آنجناب گرفته است از دریای نبوت صلی الله علیه و سلم و از دنیا
فتوت کرم الله وجهه و اگر می بود این استفاده آنجناب از بشری برائیه منقول می شد و می نمود
و کرم مناقب الصّمد عارف باری و درویشی شریعت و طریقت ساری
قدوة الکبری شیخ علی قاری رحمت الله علیه ۛ ۛ ۛ
را و به روایت میگوید حضرت ایشان جفا نظر قرآن بودند که بهفت قرابت تجویز نمودند
و در تقوی بدرجه داشت که کریمه انّ الکرّمکم عند الله الّهمکم و در حق ایشان صانع
می آید خصوص در امر طهارت جز بدجله نکردی و ریاضت کامل بقدر می بود که قوت لایست
بکسب پنجه و دوزی یا نبشتن قرآن می نمود و اگر از جای طعام می آید ایشان بدر و ایشان نمود

و اتفاقاً بر عت میرفت اگر صاحب دعوت بدعتی است از و عذر میخواستی تا مقدر و بعد
 از آن قدری بخوردی و این بیدارست ظاهر بود که آن طعام را معده قبول نکردی و حال
 آنچه بخوردی بیرون می آمدی تا آنکه چیزی در شکم نماندی و در هر سه روز و باز از چشم پوشیده
 و فر و برده رفتی و تمام شب احیا شب کردی و هر روز روزه داشتی که صوم دوام عبادت
 ازوست و در امر طریقت پیشوا و قوم بود که بقالب شریعت همه بحق و اصل گردانیدی
 و قدم بحقیقت استوار داشتی و صاحب تصرف و کرامت بودی چنانکه روزی از آنها
 برآمد و باران در گرفت حاضران ملاحظه کردند که با طراف و جوانب او بارشش بدو چسبی باید
 و قطره بر چسبه ایشان نمی افتاد و روزی بکاری میسرفت دریای عظیم در میان بطنیا
 بود شیخ بی تا مل بر آب روان شد اگر دیدند که پایش تر نشده بود غرض باوصاف حمیده
 شریعت و کمالات جمیل طریقت موصوف بود رحمه الله علیه **العبد** زنگوش پرشوش
 بشنو که چنین ولی اکمل و مشرع کمل در شان سیدنا **غوث الاعظم** رضی الله عنه
 بحسن ارادت بحقیقت واقع می آرد قال سمعت من شیوخی و هو من الیافعی قالوا
 قد شربنا احوال الغوث و هو القطب من الخاصة و العامة فمکان قطبا
 فرد ابل هو مجاور عنهما الى اقسام النبوة یعنی گفتند هر سه فرد کامل که شنیدیم و هر سه
 مطلع شدیم احوال غوث را و وجدات هو القطب من الخاصة و العامة و یافتیم من احوال
 یعنی سید عبد القادر جیلانی را که قطب وقت و فرد زمان بود بلکه او در گذشته
 از هر دو مرتبه و سید تا قدمهای نبوت نوکر مناقب الصدوق و سید و سید
 سلطان الدهرمید و فحید العصر الامام الاورع الزاید محمد بن سعید بن احمد بن
 سعید بن ذریع الرخامی رحمه الله علیه را وی تحقیق ابو الحسن الزولی می گوید که وی یکی از
 عارفان وقت و صاحب سرفیق و کاشف رموز باریک بوده که مکاشفات وی ادق ترین
 مقامات صوفیه است من کلامه خصوص در سلسله وحدت الوجود می فرماید الوجود

وجودی لا شهودی یعنی گری قائل وحدت الوجود اند و طائفه قائل وحدت الشهود الوجود اند
 الوجدت شهودی لا وجودی گویند و پیش محقق هر دو لازم یکدیگر اند اهل حق را اتفاق
 بر آن است که این مسئله کشفی است جز کشف حاصل نیاید چون انکشاف در جبهه مرور بر فزیه
 از کائنات را وجود و احد حقیقه میند که وحدت الشهود گویند چنانکه اول علم الیقین بود که در تیز
 شی یقین باشد در پرده چون عینا بیند عین الیقین گردد پس علم الیقین عین الیقین شد
 بهچنان وحدت الوجود در آخر وحدت الشهود گردد و منتهی هم حضری متعلق با بعدا و ثلثه است مانند
 شخص که طول و عرض و عمق دارد و وجود مثالی سبب الابعاد است مثل عکس شخص
 در آئینه که از این شبهه گانه منزه است دیگر بسیار کلام او راست غرض نه اید موصوف صاحب
 تصرف بوده که به طری الارض به نماز پنجگانه در کعبه میگذاشت و بسط زمانه نیز قادر بود که در
 دو ساعت ختم قرآن می کرد العزیز بیکوش پر پوشش نشو که چنین ولی اکمل عالم افضل
 و رشان سیدنا عوث الا عظیم رضی الله عنه چه بحسن بلاغت از قلم ارادت می نگاشت
 صاحب مناقب غوثیه در مناقب سابعه سید صیومی آورد که زاهد الا و ربع محمد بن سیدنی کتاب
 المسی بر وضه النواظر و ترجمه الخواطر فی مناقب الشیخ عبد القادر فی الباب السادس فی
 ذکر المشایخ الذین بشر و اوافرو ابرئیه السنیة فی العطیة مرضی الله عنه
 یعنی محمد سعید در کتاب خود که نامش بر وضه النواظر و ترجمه الخواطر است چنین نوشته اند
 در مناقب حضرت سید شیخ عبد القادر در باب ششم از آن کتاب و ضمن مناقب
 که بشارت و خبر آنجناب داده اند و اقرار کرده اند بر تبه العلواء آنجناب و قطبیت او
 رضی الله عنه شهر شهادت بر تبه جمیع مشایخ بنی عصره کافوا بغیر تکیه
 یعنی گواهی دادند بر تبه آنحضرت جمیع المشایخ که بودند در عصر آنجناب بغیر انکار اما الذین
 تقد موه بنشر و اما المشایخ که پیش از آنجناب گشتند پس بشارت و خبر دادند
 بقدمه المیمون اکرم طاهران مبارک بزرگتر و پاک کالعالم البصری المحسن

عسقر مصر لیسار چون امام مشهور و عبره حسن بصری رضی الله عنه که عمارت و بنا نهاد بر راه
سلوک رایجی امام مرشد اولیاء سلف و خلف سید الصوفیه حسن البصری هم خبر انتخاب و
سن عصره السامی الی عصره الشریف القطب محی الدین عبد القادر و خبر دادند
باقی اولیاء از زمان حسن بصری تا زمان شریف قطب محی الدین عبد القادر بشهر
ما من رئیس کان صدر زمانه بود هیچ سردار و قطب و ولی اگر که پیش از زمان
انتخاب گذشته اند الا و بشهر هم با کرم ظاهر گر آنکه آن ولی اگر بشارت و خبر دادند تا آنکه
انتخاب کریم و ظاهر است بان شیخ عبد القادر صدر زمانه بشارت داد و هر ولی که
پیشین که شیخ عبد القادر و امام و قطب و غوث وقت خویش تا که الجامع و الهزد
الفرید اکامر بشارت داد و هر ولی که که انتخاب جامع صفات کامله الهیه و یگانه عصر
یگانه اولیاء است و کار فرما در عالم است که کار غوث همین است و الكل کاذبا اصحابه
فقد موههم و کل عساکر و جمیع اولیاء است که بودند پیش از انتخاب صحابه اند پس همه
سقدم داشتند رتبه او را آنهم که هر واحد لشکر اند وانی تسلطان تقدم جیش
شمس و قیوب و کل نجم ذاهر آمد پادشاه که پیش رفت جیش او مانند آفتاب که بر آمد
غائب میشود و هر ستاره درخشنده یعنی مثال حضرت مانند آفتاب است هرگاه بر آمد آفتاب غائب
می شود و ستاره روشن یعنی هر ولی صاحب کمال مشهور و هو صاحب قدم الذی خضعه
انتخاب صاحب قدمی است که پست گشت برای او مراقب و لیاء له بغیر تشاخر
گروه های اولیاء برای انتخاب بغیر اختلاف اذ قال مقتدر علی کرسیه فرمود انتخاب
و حالیکه نخر کننده بود بر کرسی خود قدمی علی رقبه جمیع اکام بود فرمود و قدم من برگردن
همه اکابر و عظامی اولیاء است نخت جمیع الا ولیاء و در سهم بخش نمود و شایسته
خویش جمیع اولیاء لجلاله باداء منهم و الحاضریه بخت بزرگی انتخاب غائب و شان حاضر
ایشان لم یمنع رجل حد سوی هر جل سقا باز نیاید از گردن نهادن و اطاعت نمودن او هیچ

ولی گردید که در مقام پیوسته بود عن حاله من اصفهان مکاتب آن پیر بود از حال خود
ساکن اصفهان بود مکاتبه و مقابله کننده با آنجناب قد کان بین الاولیاء معظما
تحقیق بود آن مرد میان اولیاء شخصی بزرگ بارتبه بالعلم و الحال الشریف الفاخر
بالعلم و حال بزرگ و بزرگ و برتر بود لکن غلبت علیه شقاوة لکن غالب شد بر آن
مرد شقاوتی و بدبختی سبقت کابلیس اللعین الکافر سبقت نمود آن شقات بر آن مرد
چنانکه سبقت نمود بر ابلیس ملعون کافر و ذکر مناقب الصدق علماء التاریخ اگر از
زمان سابق تا عهد آنحضرت بودند و هر یکی در وقت خود فضائل آنحضرت بیان
رحمة الله علیهم و قد سبق القول فی الباب الخامس من کتاب روضة النواظر ان علماء
التاریخ رحمهم الله ذکرُوا ان من لدن ابي الحسن بن یسار البصری رحمه الله
المی ظهور الشیخ عبد القادر رضی الله عنه ما یصدّر شیخ فی مجلس لا جلیس علی
سجادة الا بشر بظهور الشیخ عبد القادر و اخبره بانہ قطب زمانه یعنی تحقیق سابقا
گذشت کلام در باب بیستم از کتاب روضة النواظر که علماء تاریخ جسم افتد ذکر کرده اند که از زمان
حسن بصری رحمة الله علیه تا ظهور شیخ عبد القادر رضی الله عنه که بالای صدر ارشاد و ثبت
پیچ شخی و بیچ مجلسی نشینند بر سندان شاد مگر که بشارت داد بطهور شیخ عبد القادر چنانکه
و خبر داد بانیکه آنجناب تطبیق است و ذکر مناقب الصدق اکرم و اعظم قدوة
العرفاء الخمسة فخر الامم کاشف الهمم و الغم الانشاء و ابو الحاتم بن احمد الایلهی
رحمة الله علیه اهل شهر است که وی از سکنان آنجا بوده حضرت ایشان از کبری و وزیر
و از عظام اهل یقین بودند آنچه از وصال حق بدو نصیب است کم کسی را میسر شده باشد یعنی و
از افراد وقت است که فرد ممتاز از زمانه باشد از کرامات وی منقولست روزی وی رحمة الله
بجای شسته بمراقبه بود یکبار صاعقه برق شدت شد که مردم پیوسته شده افتادند اما ایشان
سر از مراقبه نه برداشتند چون با فاقه آمدند دیدند که برق گرداگرد ایشان گردیده بود دیگرین

بظاهر موبد بود هرگز او تیز تیز میبید اگر مسلمان است یکی از اولیاد شد و اگر کافر و پیروست و حال پنا
 آورده کثرت احیاء و اموات از دوات بابرکات ایشان بسیار ظهور آمده و عرض الی اکمل و صاحب قصبه و شهر
 بهر دل بود که هر پیش دی می آمد بر خواطرش با شوق باطن چیزی میگفت که او تصدیق شیخ می نمود
 البخیر نیز گوش پر بوش بشیر که چنین ولی اکمل و ملک هر دل و ایشان سید با غوث الاعظم رضی الله عنه
 بذوق آرادت و نظام شوقی بحقیق صدقت می تاز و جائیکه می زیاده صاحب مناقب بسند صحیح از بسیار
 ایشان که سنی بدر تفاضل است می آر و کان الاستاذ حاتم بن محمد اهدلی یعظم الله
 الاعظم مجددا حتی انه وقع للحضرة القادریة فی فیضنا الله بركة انه یعنی بود استاد حاتم بن محمد
 اهدلی رحمة الله علیه که تعظیم و بزرگی بسیار بسیار و جانب غوث غوث الاعظم را تا اگر واقع شد حضرت
 قادریه را یعنی گمان می شد که حاتم از سلسله قادریه است باینکه با الله تعالی برکات او را ذکر فی بعض
 مصنفات الاستاذ اعظم و شانیه یعنی مذکور است و تصنیفات استاد حاتم ابن احمد در مناقب آنجا که بزرگ
 است شان آنجناب و طهر ذکوه و عمقه خوش نماست ذکر وی و روشن آنجناب است و وصفه با اینها
 عظیمه له ارا حاداً سبقه الی وصف للخدمة المقدسة القادریة بتلك الاوصاف العظيمة
 فی فیضنا الله بركة یعنی توصیف و تعریف کرد استاد حاتم ابن احمد آنجناب بوصفهای عظیمه که ندیدیم بزرگ
 است کرده باشد بدان استاد و درین وصف حضرت مقدسه قادریه بدان صفتهای عظیمه یعنی آنچه تا و مذکور
 تعریف آنجناب بوصفهای اعظم نموده کسی آنچنان وصف نکرده فیضان کند الله تعالی برکات آنجناب
 و این اوصاف این است هو قطب الاقطاب یعنی او قطب جمیع اقطاب سلف و خلف است و
 خود الاحباب یگانه و دستان خدا و محبوبان اوست شیخ الثقلین شیخ و مقتدا ای جن و انس است
 کشف المخافتین پناه و ملجأ و ملوای اهل مشرق و مغرب زمینهاست صاحب السراة الامه الاعظم یعنی صاحب
 راز و رازدان رازاتم و بزرگ تراست یعنی عارف معارف و سر رازاتی و صفاتی حق است اعظم شانه
 السائر بسیر صدقه فی الدهر سیر کننده بسیر صدق خود در عالم کون و مکان الدیوریه
 بدقائق کنت بنیاد ادهم بین الماء و الطین یعنی عارف تر و داناتر بر برون و دقائق این حدیث

یعنی عارف بود آنجناب بر موزنبوت پیش از اجساد آدم و عالم بلکه پیش از اتحاد ملک و ملکوت
آن مسید اکرم و عظمی علیه و آله و سلم موجود شده بود و بنی بود و از چگونگی این اسرار آنجناب
نیز عارف بوده و هو حاصل سر النکاح الاذلی یعنی آنجناب بر دانه رنجه پنج ازلی بوده که در
علم اسرار ابا عیان نزوح شده و هو المتصرف فی التکوین بالاذن المطلق آنجناب تصرف
است در ایجاد عالم و ارشاد سالکان که کار غوث هر عصر همین است لیکن غوث الاعظم تصرف
میکند باذن مطلق که هر چه خواهد بکن و هر خط خواهد تصرف کن این قدرت دیگر غوث عصر است
و المتصرف فی الاکوان بالحق و التعلق یعنی آنجناب عارف و آگاه است در موجودات باوریکه
ناجست است محقق را از صفات کامله و آنچه باید مرفوض را و هو مولانا سیدنا و شیخنا و شیخ
علی الاطراف الشیخ عبد القادر بن سیدی ابی الصالح بهجة النفوس والاخلاق
یعنی مولانا و سید ما شیخ و مقتدای همه مشایخ و اولیاء مطلقا یعنی چه مشایخ سلف و چه اولیاء خلف
شیخ عبد القادر بن ابی صالح خوشنود کننده ارواح و اجساد است رضی الله عنه
و ذکر مناقب الصدق عارف ازلی کاشف رموز خفی حلی قدوة العارف
زبدة الکبیر شیخ ابوالسعود الشبلی رحمه الله تعالی علیه
صاحب فینة الاولیاء بسند صحیح می آرد که در فتوحات مکی از شیخ محی الدین علی بن عربی رحمه الله
آمده که وی از کبار مشایخ و مقتدای زمان و صاحب کرامات و مقامات عالیه بود و در تصویر
نکو راست که شیخ ابوالسعود با مریدان خود میگفت که پانزده سال است که خدایتعالی مراد
ملک و مملکت تصرف داده است اما من تصرف نکرده ام شیخ محمد بن الفایز روزی از وی
پرسید که چرا تصرف نمی کنی گفت من تصرف را بنحضر حق و سبحانه گذاشتم چنانکه خواهد تصرف کند
که وی یکی از مریدان کمال آنحضرت رضی الله عنه است در کتاب قیومات آمده مالک متبع را
و مقام است یکی حال صدق و یکی مقام صدق حیث قال الصدق من حیث تعلق
بالکون هو حال و من حیث تعلقه من الصدق بالله هو مقام من حیث یعلق

لا يكون اثر فان تعلقه بالله معنى اين عبارت ظاهر است يعنى شيخ اكبر حال صدق التفسير
 وادبر مقام صدق در عموميت و مقام صدق التفسير بر حال صدق و خصوصيت داد و
 حال صدق نسبت بشيخ عبد القادر و ذكر و مقام صدق را نسبت بشيخ ابوالسعود الشبلي كرو حيث
 قال حال الصدق يناقض مقامه فانه عين حاله في المفهوم و حاله اشهر و اعلى في
 العموم و كان الامام السيد عبد القادر على ما ينقل اليه من احواله حال الصدق
 لا مقامه و كان للامام ابى السعود الشبلي مقام الصدق لا حاله جايكه نسبت
 پس حال صدق نقيض مقام صدق است و مقام صدق اعلى از حال صدق است و خصوصيت
 و حال صدق مشهور تر و اعلى تر است و در عموميت و بود آن پيشوا سيد عبد القادر بر خير كمال
 كرده شد بطرف ما از احوال او كه حال الصدق داشت نه مقام صدق و بود آن پيشوا ابى السعود
 الشبلي در مقام صدق و حال صدق شيخ ابوالسعود بن ابى البدر الشبلي نام ابوالسعود نذكر است مى گويد بزرگوار
 ابوالبدر گويد بزرگوار شيخ عبد القادر رضى الله عنه ياد كرد ابوالسعود را پيش خود و در از كرد و در و روى
 ابوالبدر اين حكايه پيش شيخ ابوالسعود كرد و تكرار و تكرار آورد از اين جهت ابوالسعود گفت
 چند بگوئى تو توئى كه دوست ميدارى تو اينكه ميثناسى تو ما را و منزل سيد عبد القادر گويان
 كرو ما را و نهى نمود او را از اين گفتن العجب خير بهوش پر بهوش بشنو كه چنين دلى اكمل در شا
 سيدنا عوث الاعظم رضى الله عنه مى فرمايد صاحب محازن قادريه گويد كه اين مرد و
 ابوالسعود اكمل الاكامل اندو گند حق تعالى خواجده كه حضرت حق سبحانه مثل سيد عبد القادر و اوليا
 نيا فرموده است و تحوا به افريدو ابوالسعود و انى گويد والله لا اعرف حال الشيخ عبد القادر
 كيف كان مع اهله و كيف هو الا ان فى قبره و هذا لا يعلم الا من هذا المنزل و
 لكن لا يحصل هذا التخصيص الا فى الوجوع من الحق الى روية الخلق بعين الله
 و ما يبداه لا بعينه و قوته معنى اين عبارت آن است كه شيخ ابوالسعود سوگند حق تعالى خورده
 چنين گفت كه تحقيق من نمى شناسم حال شيخ عبد القادر را كه چگونه باشد با اهل خود و چگونه است

آنحال در قبر خود حال شیخ عبدالقادر را پہنچیکے معنی شناسد مگر سیکہ ازین منزل
 باشد و لیکن حاصل نشود این تحصیل کامل مگر در وقت رجوع شدن از حق تعالی
 سوئے دیدن مخلوقات بحیث حق بہ بحیث خود و وقت خود و گفت - حال الصدق
 و عمومیت کفایت از ہمین قول قدیمی کھنڈالے آخر کا - است و ہم سو گند
 خورده میگوید کہ شیخ عبدالقادر در مقام ولایت محمدیہ رسیدہ است و شیخ ابوسعید
 و آن مقام نرسیدہ در مقام ولایت یکے از دیگرے رسیدہ است و گفت
 حال دے در قبر چہ باشد و گفت طاہر سید ایند کہ قبر ایشانرا آیا قبر او در مقعد
 صدق عند ایک مقتدر است کہ آنجا رفتن پہنچ ولی نمی تواند -

تمت

اعلان

الحمد لله والمنة یہ کتاب لا جواب کہ جسکی نذیر ہمیں رکھتے ہے پہنچ احوال
 جناحیث الثقلین قطب الکونین میران محی الدین سید عبدالقادر جیلانی رضی اللہ
 کے ہر سال سے کئی مطبوعات طبع ہوتے ہوئے آخر کار اسکا خاتمہ
 نہایت ہی چٹانفشانی سے مطبع غیزدکن میں بابہام محمد رفیع الدین مہتمم و
 مالک مطبع مذکور کے ہوا - مرقوم ۷۲ ماہ جاوہی شمس ۱۳۸۵ھ

اعلا کی

مطبع عزیز دکن قسہ روانان فن کی خدمات میں عرض
 رسا ہو کہ یہ مطبع امور مطبع کا پورا پورا انتظام کر رہا ہے یعنی ہمیشہ
 خوش قسم کا پیڑیوں اور سلیقہ شعار پریس منوں سے کام لیا جاتا
 اور حتی المقدور خوبی کا غور و تحریر و طبع و پذیر کا کامل انتہام ہوتا ہے
 بڑی کتاب لیکر ایک سطر سے چھ تک بھی تا اسکان تصحیح و تصحیح کی پوری
 رہتی ہو اور باہمہ کام کی عجلت و تخفیف اجرت ہی مقرر رکھی جاتی ہے
 یہی وجہ ہے کہ اکثر اس مطبع کے کتب و قواعد طبع و پسند خاطر ناظرین ہوتے ہیں
 اور بیشتر شکر و مغزین براہ قدر اس مطبع سے کام لیتے ہیں لہذا اقدار اس
 اسید قوی ہو کہ ہمیشہ اپنی توجہ اس طرف مبذول رکھیں گے اور اسی
 قسہ روانان کے بدولت اس مطبع کو ترقی دینگے۔
 راقم محمد رفیع الدین مہتمم مطبع

الآن وليا الله لغيره عليهم السلام

مصدقاً له بالجلال والكرامات والصفات والصفات والصفات
والصفات والصفات والصفات والصفات والصفات والصفات

والله اعلم

في

منافعة القليل من فضله تعالى

والله اعلم

الصفحة الأولى من مجموع جوامع الكلم

در مطبع كني باربعين

مقصود ثانی در کرامات قادر مبین روایا الاولیا، و دین سه نفی است نفی اول
و بیان کرامات آنحضرت رضی الله عنه از روایات متقدمه نیست

کرامت اول سن روایت مفوظ غیانی صاحبنا قب غوثیه از مفوظ مذکور بلند صحیح می آرد که چون

رب حضرت غوث الثقلین دلبند حسین فرزند نبی الحسین نور چشم حیدر صفدر راحت جان بتول علیهم
و التحیه تا دوازده سال بر یک پادشاه لشغل باطن مشغول بود و در سلوک را بسیرخانه رسانیدند چون
بهیچ مرتبه ترقی و تهنیت باقی نماند فرمان الهی شد ای علیقدر چربایک پادشاه آنحضرت عرض داشتند -

خداوند ابروی زمین اینقدر از دوشان تو آسعه اندک گنجایش نبهان بای دومی خود ندارم هالوقت

فرمان الهی در رسید - یا عبد القادر ضعه قدک علی رقاب جمیع اولیا یعنی بنه بر دو قدم خود را

بر گردنهای همه دوشان من - و قل قد می هذا علی رقبته کل و الله یعنی بگو که قدم من

اینست که بر گردن هر ولی خدا ناست است - راوی گوید نزدیک خدا تعالی کار بروج است زمین پس

حضرت سلطان الاولیا، رضی الله عنه در محضر اولیا، حاضر بودند که اول تعالی آنحضرت را فرمان دادند

قدسی چنانکه مذکور شد و همچنان جمیع طایفه اولیا که ولایت مجرده داشتند انجا حاضر بودند ایشانرا نیز

حکم شد و خطاب رسید یا رجال الله ضعو رقباتکم تحت قدمیه یعنی بنهیدای مردان خدا را گردن

خود را زیر قدم او پس آنحضرت رضی الله عنه امثال او نمودند بگفتن القول و نبهان بر دو قدم مبارک

بر رقبات اولیا، و همچنان همه اولیا، ولایت مجرده فرمان خدا اطاعت کردند و گردنهای خود را از نو

قدش را بارز و قبول کردند یعنی جمیع طبقات اولیا، بقبول نمودن قول انجباب نیز مامور و مامور گشتند

و انجباب بگفتن مامور اند دلیل حکم برین آنکه اگر مامور نشدی از خود گفتی مرا مینسب ولی کردن خود ندای و در بار

نکردی چه مرده و زنده و آئیده النسا، الله پیشتر از حکایات آنها هر سه قسم و صخ خواهد شد اما بعضی بحمل

سیکونید که صدور قول شریف و مضمون لطیف مفید بزمانه است یعنی خطاب مستطاب با اولیا، از انجا
انجباب است جواب آنکه امر حق تکلیف مفید باولیا، زمانه شد اگر امر مفید باولیا، زمانه بودی خدا تعالی

چنان فرمودی یا عبد القادر قل قد هذاه علی قفا اولیاء زمانی پس سبحان چنین گفته و هم در آن
 بسیار اولیا با کشف بودند هیچ ولی نگفته که این قول بقید اولیا زمانه است پس معلوم شد که همه اولیا و اولی
 و آخرین در تحت قول قدمی الی آخره و آمدند سبحان الله بحمد لا یخلق مثله فی الزمان
 و المقامات و اینجا است که شیخ ابوالسعود و آقاجری و شیخ ابوعثمان صرخی که هر دو صاحب
 کشف و مقام اند در شان سیدنا غوث الثقلین رضی الله عنه میگویند و الله ما ظهر الله تعالی
 و لا یظهر العجوة من قبله مثل عبد القادر یعنی سوگند خدا تعالی است که از ما بزرگتر خدا تعالی و نخواهد
 از اولیا هیچ ولی را مانند عبد القادر رضی الله عنه صاحب نجاران قادیان گوید این مقوله مرد و بزرگ در بحکم امام
 عبد الله یافعی و در کتاب سحبه الاسرار شیخ علی شطنوقی با سند ارویان حکایت مسطور است اگر گمان بکنی
 از مطالعه معلوم کنند که راست و و هم سن روایت کتاب لطیفه تصنیف خواجه عبد الطیف بغدادی
 رحمه الله علیه از وی مرویست که گفت چون روح پرفروش حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه
 در شب معراج بقلبه شوق مشاهد جمال خواجه کائنات صلو علیه و آله از مقام خویش که انتهایی مقام
 ولایت است انتقال نموده بتجسس بحد لطیف گشته بزم است آنحضرت در عین معراج کشف شد قدیم
 آنحضرت را بر رقبه خود گرفت و فیوضات مخصوصه که مقام معراج نبوی بودند استفاضه کرد آنحضرت علیه
 السلام هو القادر گفته بر رقبه آنحضرت رضی الله عنه قدم نهاده عروج پیشتر فرمودند چون مقام او افاض
 رسیدند آنحضرت عزت نداد رسید ای حبیب بن ای محبوب بن یحیی که این شخص فی قوت روح
 نیست و ما شرح شد با خواجه عالم صلو علیه و آله و سلم شنیدند اهل البیت این روح را بخود اختلاط خبر نیست با احوال عشق محبت
 میام و شوق نیکو میدانی ندای آمد ای محبوب ص من این فرزند دلبندت انسل حسن بن علی که از عبد القادر نهاده ام
 و در مقام ولایت و در مشوقیت مثل او هیچ ولی نیست و این محبوب اهل معشوق لم یزنی بحببیت
 و مشوقیت تو است انگاه خواجه عالم پناه علیه افضل الصلواته شکر حق بجا آورده فیوض و برکات خود
 متنازع ساخته فرمودند پادای قد طاب خاطر برویتك و طاب خاطر برویتی و این معجوبی
 و محبوبان الله و مرید و خلفی و قدای علی بر قبتك و قدای علی قفا اولیاء یعنی ای فرزند من

بدستیکه خوش فرمودند خاطر من از دیدن تو و خوش خوردند شد خاطر تو از دیدن من تو محبوبست
 و دوست داشته خواهی بود منست و طریقت و سلک پندیده منست و پایداری من انیکه قائم شد
 برگردن تو پس هر دو قدم تو ثابت و قائم باد و برگردنهای اولیاء است من را روی گوید آورده اند
 که چون حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه درین عالم بوجود غرضی ظهور نمودند بعینیه شرف شریف
 آنحضرت علیه السلام برقه آنحضرت رضی الله عنه نمایان بود - **گرامت سیوم** از روایت حبیب
 مناقب غوثیه که بسند طحیحی آورد میگید روزی خواجه عالم صلوا علیه و سلم بخانه سیده النساء افتخام رحم
 و سیه حضرت فاطمه الزهرا صلوا علی نبیا و علیها تشریف آوردند در آنوقت شخصی قدری اردگندم برد
 سیده فرستاده بود از سبکه خوشوقت شریف فرمودن آنحضرت علیه السلام حضرت شفیعه در خمیر مشغول
 بودند شانه زاده هائی کوئین حضرت امام حسن و حضرت امام حسین صلوا علی جده و علیها در آنوقت
 بایکدیگر ملاعبه میکردند و پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله ملاحظه فرمودند پس در حال برانام حسین شفقت و عنایت
 بسیار فرموده بکنار رفتند جناب سیده ان شفقت را ملاحظه کرده و خاطر آوردند که درین وقت آنحضرت
 در اسوی الله حسین را در بغل گرفته الطاف و عنایت فرمودند و حسن را از دور می بیند و حال سلطان
 الانبیا و از راه اشراق بر خطره سیده مطلع شده فرمودند یا فاطمه در خاطر چنین رسیده که تو چنین
 درباره حسین است و عدم التفات در باب حسن شفیعه قیامت خاتون جنت عرض داشت الله و
 رسول الله اعلم آنحضرت فرمودند یا فاطمه دو جای پاره من اندیکی از دیگری دوست تر آید درین
 وقت معلوم چنان گردید که نه تن از لطن جنین پیدا خواهند شد که استحکام دین بتین بوجود آنها
 رواج خواهد گرفت و آن تن علی بن محمد بن جعفر موسی بن علی بن محمد بن علی بن حسن بن محمد است
 که هم نام و هم نسبت من شد بجز و شماع این کلمه بخاطر مبارک سیده رسید که حسن پس کلان منست که
 نه تن از اولاد او میشدند معا حضرت سلطان الانبیا و المرسلین بر خطره حضرت زهرا شرف شد
 فرمودند یا فاطمه اکنون در خاطر تو چنین رسیده که این نه تن کاش از نسل حسن میشدند سیده
 گفت الله و رسول الله اعلم پس آنحضرت صلی الله علیه و آله وسلم فرمودند یا فاطمه این معنی بخود عالمی بر

در وسط قرن چاس از اول حسن بن علی ولدی عبدالقادر بوجود خواهد آمد که از آن نه تن شهر
 خواهد بود و راوی گوید پس سی را که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم از نه تن آئمه شهر گفته باشد و خطاب
 بولدی کرده باشد چگونه بائش برگردن همه اولیا، اولین و آخرین نباشد که اوست چهارم از روایت
 تکرار آمده که از شیخ ابو عمر مکی و از شیخ ابوالحسن عمر بن زاذان شیخ عبدالرزاق و از شیخ عبدالوهاب ابن
 آنحضرت منقول است که میگفتند وقتی شیخ الثقلین رضی الله عنه بالائی منبر میفرمود که پیغمبر خدا صلی الله
 علیه و آله وسلم را در روز سه شنبه شانزدهم ماه شوال در سنه احد و عشرين و خمسایه در کاشانه دیدم که میفرمود
 یا بنی آدم لا تتکلموا فی حق من جمل کلام منکون لی گفتیم یا ابتایغی اسی پدر بزرگوار من مؤمنی ام
 بر فرضی ای بعد از چگونه سخن گویم و زبان بکشمایم آنحضرت علیه السلام فرمودند ای فرزندان من بکشا
 پس من خود باز کردم بهفت بار در دهن من بدیدم و گفتم یا خالق سخن گو و این آیه برخواند -
 ادع الی سبیل ربک بالحکمة و الموعظة الحسنة یعنی خوان مردم را براه خدای خود حکمت
 و موعظت نیکو آنحضرت رضی الله عنه فرمود پس نماز ظهر را اگر در دم و بجای خود نشستم دیدم که خلق بسیار
 آمدند و زبان من بسته شده پس در حال امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه را دیدم که در مجلس مقابل من
 ایستاده اند و میفرمایند ای فرزندان چرا سخن نمی گویی گفتیم یا ابتای زبان من بسته شده است سخن گفتن
 نمی توانم فرمودند دهن باز کن دهن باز کردم شش بار در دهن من بدیدم گفتیم اسی پدر بزرگوار چرا
 بهفت بار نفس در من ندیدی فرمودند برای رعایت ادب پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم پس این لغز بود و از
 نظر من غایت لبدا از آن من در سخن اندم و گفتم چیزی از و خط راوی گوید اول و غلطی که آنحضرت فرمود
 این بود ایمردمان بدانند که غرض فکر در دریا قلب غرضی میکند برای درر معارف پس بیرون
 می آرد در آنرا ساحل صدر پس ندانده میگوید بران دلال ترجمان زبان پس حریفه میشود
 را به نفس ایمان حسن طاعت در پیچ که اذن الله ان ترفع و تذکر فی اسمہ واقع است و این
 مذکور گویند این اول کلام شیخ بود بر خلق رضی الله عنه که اوست شیخ از روایت ملفوظ شیخ محمد
 بن ابراهیم شافعی رحمه الله علیه تنبیه السالکین بسند صحیح از ملفوظ مذکور می آرد که حضرت ایشان فرمایند

که این فقیر از مهتر خضر علیه السلام استماع دارد و که میگفت وقتی حضرت امیر المومنین امام الامام ابی محمد حسن الزکی بن ابی المومنین ابو الناعیه علی الوفی سلام الله علی نبیا وعلیهما سناجات بدرگاه واجب اعطیت نمودند که ای رب العزت والعظمت چنان می بایم که از پشت بر او دم ابی عبد الله کسین نه تن را بشنویم اماست برگزیدی پس مرا ولادت کنیست که در مثل آنها فضل و منزلت باشد پس نهادار بانی بگوش امام ثانی رسید که ای نور چشم جیب من در اولاد ما و تو و در پشت یک نهاد تو چنان دیتی پیدا کردیم که آنچه نزد کی و فضل و شرف داران نه تن خصوصیت دارند آن همه در جمع باشد و او یکی از مومنان من است که نامش عبد القادر و لقب محی الدین و کنیت او ابی محمد خطابش غوث الاعظم بود و راوی گوید چون این یزدانی و الهام ربانی حضرت امام ثانی شنید و حال شکر آهی برافروزد و گفت ولدی عبد القادر بن ابی صالح موسی در اولاد ما خواهد شد و او کنی بکنیت من بود و شیخ است جد من محمد صلی الله علیه وآله وسلم گرد و وی گوید شیخ محمد متسانی دیده پر آب کرده فرمودنداری است بهار سلطان الاولیا شیخ عبد القادر حبیلی رضی عنه از ان وقت که حضرت جدش امام الامام ابی محمد الحسن المجتبی اورا شیخ است محمد می گفته است بنا بر این آنحضرت را در حرمین الشریفین بدین لقب خطاب کنند و شیخ عبد القادر گفتن اجسن تر میداند از اطفال دیگر را وی گوید پس کسی را که امام برجوا امیر المومنین ابی حمزه مجتبی شیخ است گفته باشند خضر علیه السلام خامی این روایت بود چگونه تدش بر گردن هر دوئی خود گرامست ششم از روایت صاحب مناقب عوفیه آمده که او می که ایک نوبت حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه بدینه مشوره تشریف فرمودند از البدر کلاه دستمه موسی قدس را خواگاشان خلعت موجودات این نباتات بخوانند رابعی ذلونی لزوج الجبال هلی اکثره کلها مثل الجبال بل هی اکثره ولكن عندکم اذا غشی کجناح البعوضه بل هلی صغره یعنی گناهان من مانند موج دریازد بلکه از ان باده تر که هر یک مثل گلستان است بلکه از ان بزرگتر لیکن نزدیکیم و قتیکه عفو نماید همه گناهان مانند پراست نیلکه کمتر خورد از ان است و چون نوبت

دوم قریب حجره شریفه آنحضرت علیہ السلام رسیدند این شعر خواندند: فی حالت البعد
وحی کنت ارسلها بتقبیل الارض عنی وهی نایبتی فهذا نوبت الاشباح قایحضرت فامداد
پیدا شد لخطی بها بقسمتی راوی گوید پس در حال خواجه اناام سرور عالم صلی الله علیه

وآله و سلم بر مرقد مبارک ظاهر شدند حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه از شرف سعادت مصافحه مشرف شدند
 یعنی دست مبارک را بوسیده بر سر نهادند مضمون شعر مبارک را کسی بنظم فارسی آورده است -
 لفظم روزیکه غوث الاعظم ما در مدینه شد گفت است نزد مرقد سلطان انبیا یا سید البشر
 جو بر من بکس خویش و روح فرست که بود ایسی زما او میر سیده بوسه بدای ز جانم و هرگز
 مرقد که بود بهتر از ما این نوبت است آنکه رسیدم باین جسد و حضرت شریف تو ای شاه جهان
 خواهم دمی دو دست مبارک که بوسش بگیرم نصیب خویش ز لطف و از عطا از گفتش رسول خدا
 هر دو دست خویش کرده دراز دست سوی شاه اولیا بوسید یافت گوهر نعمت از آن کف
 زین بس کمال چیست که شد مرجع بذا راوی گوید پس کسی را رسول خدا هر دو دست خود بمصافحه
 داده یا شد چگونه قدش بگردن همه اولیا باشد که است **قصه** از روایت صاحب مشایخ
 غوثیه آمده که وی بسند صحیح می آرد و میگوید که حضرت سلطان الاولیا رضی الله عنه فرمودند که بودم
 در بغداد و بر سر کسی که دیدم پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم را و او را و مهر موسی علیه السلام نیز دیدم
 آنحضرت بود پس حضرت جدی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند یا اخئی موسی هستی است تو
 مردی شایسته و لدی عبدالقادر مهر موسی گفت کایا اخئی الصالحین آنحضرت علیه السلام فرمودند
 بیا ای پسر که من دای محبوب من سوی من بیا راوی گوید حضرت غوث الاعظم فرماید پس رفتم و در دست
 آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم پس گرفتند مرا در کنار خود و پوشانیدند مرا خلعت کبر که خود که درین
 مبارک خود داشتند و فرمودند یا ولدی هذا خلعت الغوثیة علی الاقطاب و الابدال و الاوتاد
 یعنی ای فرزند من این تشریف آن غوثیت است که او را بر اقطاب و ابدال و اوتاد میگردانند و او را
 میدهند بعد از آن سه نوبت آب درین خود که در من انداختند و باز من گفتمند بر منبر راوی گوید
 بصوت رسیده که بعد از آن آنحضرت رضی الله عنه بکمال شوق و ذوق آهکی که غلبه سکر مع اصحوات
 برین آیات محبت میفرمودند انا الشریفی کل دیر و هیئت و اطلع للعشاق دینی و مهدنی
 و اضرب فی الدجی بالدف جلا و لکاسا لها فی الذوات محبتی -

اینی نوشیم من آن شراب محبت را درینخانه و تخانه که هر یک عبارت از مقامات سلوک است و ظاهر
 میکند بر عاشقان دین خود و مذهب خود را و میر غم بالای بام دوت را برای طهور یا ایها که نشتر
 که نیست مراد کوشها عالم محبت من را وی گوید پس کسی را که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم خلعت خود
 پوشانیده باشد و بهتر موسی علیه دنیا و علیه السلام اور استوده باشد چگونه قدش برگردن همه ادیان
 باشد که است ^{هشتم} - از روایت صاحب مناقب غوثیه آمده که میگوید لبند صحیحی می آید که حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه فرمود در روزی بیا پیش من ابو العباس مهتر خضر علیه السلام تا بیا زان
 مرا بچیزی چنانکه پیشتر می از خود او لیا و راپس از باطن وی مرا ظاهر شد و برین کشف کردند کلامی که او با
 کردم و گفتم با او در حالیکه وی روان شد یا خضران گنت قلت لموسی علیه السلام اذلت
 لن تستطیع معی صبرا کذا فانک لن تستطیع معی صبرا لانک اسراییلی
 وانا محمدی فهذا انت وهذا الکرب وهذا المیدان وهذا المجدی
 فهذا انت وهذا الرحمن وهذا فرسی مسرج و ملجم وقوسی موتوسا
 و سیفی شاهرا -

آنحضرت فرمودند گفتم ای خضر تو گفته بودی بهتر موسی علیه السلام که طاقت صبر نداری با من همچنین مرا
 طاقت صبر نیست با من زیرا که تو از بنی اسرائیل هستی و من محمدی ام اینک من و تو داین کوه سیدان
 داین محمد داین رحمان است و اینک اسپ من با زین و لگام است و کمان من بازه و شمشیر من بزم
 را وی گوید پس کسی که بهتر خضر علیه السلام را هر سکوت برد بان بناده باشد با وجودیکه او علم نهی
 علیه السلام بود پس چگونه پایش برگردن همه ادیان را نباشد که است ^{نهم} - از روایت صاحب
 مناقب آمده که وی لبند صحیحی می آید و میگوید که آنحضرت رضی الله عنه میفرمودند که وقتی من خود را
 در کافک شافه و در کنار ام المومنین عایشه رضی الله عنها دیدم که از ثنایات راست وی می میگیدم
 بعد از آن بر آیدم بطرف پستان چپ وی که باز وی می میگیدم که درین اثنا سید المرسلین جدا محمد
 صلی الله علیه و آله و سلم فرمودند یا عاشقانه هذا ولدنا یعنی این فرزند ما است حقا بر او

راوی گوید پس کسی که از خدیان غریفه ام المومنین عایشه رضی الله عنها شیر نوشیده باشد
 و بفرزند می آنحضرت علیه السلام نامزد بود و چگونه پایش برگردن همه اولیاء نباشد کرامت
 درهم از روایت صاحب مناقب آمده که با سنا صحیح می آرد و میگوید که وقتی سید المومنین
 خاتم الانبیاء محمد مصطفیٰ احمد مجتبیٰ صلی الله علیه وآله وسلم پشت زنان مبارک حضرت امیر المومنین امام مجتبیٰ
 علیه السلام را بوسه دادند امام ثانی بعرض رسانیدند که یا جدی بر پشت زنان من چرا بوسه دادی
 فرمودند یا ولدی از پشت تو فرزند می پیدا شود که مرتبه او در اولیاء مانند مرتبه من در انبیاء باشد
 سیکن شان بدین الاولیاء کشانی بین الاطیس کسی را که پیغمبر خدا صلی الله علیه وآله در ولایت او
 تشبیه بخود داده باشد پس چگونه پایش برگردن همه اولیاء نباشد کرامت یا زده
 از روایت صاحب مناقب آمده که وی از مجمع الفضائل بسندی آرد و زری امیر المومنین امام حسن
 و امیر المومنین امام حسین رضی الله عنهما در خدمت آنحضرت علیه السلام نشسته بودند پیغمبر خدا صلی الله علیه
 وآله وسلم نظر مبارک بسوی امام حسین نمود و فرمودند ای فرزند اگر کسی با تو بدی سازد تو با وی چه معامل
 کنی عرض نمودند یا جدی یکد و نوبت در گزرم و در نوبت سوم انتقام آرم خواه عالم فرمودند ای فرزند
 بدین سبب بسیاری از اسل تو از ابطان جاریات بوجود آیند بعد از آن روی مبارک بجانب امام
 رضی الله عنه نموده فرمودند ای فرزند تو با او چه معامله نمائی شانرا ده کونین عرض نمودند که در
 مقابله آن خبر نیکی پیش نیارم فرمودند ای فرزند بدین سبب نسل تو یک فرزند کریم الطیرین نصیب
 بعد از ایام یاس در صل مانند یعنی در هنگام شصت سالگی که ایام نوید سیست پیدا آید و او حجت الله
 باشد و وارث من بر روی زمین بود نام او عبد القادر بن ابی صالح باشد و او شانه باشد در
 فرزندان من چون شان من در انبیاء علیهم السلام راوی گوید پس کسی را که پیغمبر خدا صلی الله علیه
 وآله وسلم محبت خدا و وارث خود گفته باشد و شان او را در اولیاء ایشان خود در انبیاء نسبت
 داده باشد چگونه قدش برگردن همه اولیاء نباشد کرامت و وارث هم من روایت صاحب
 مناقب آمده که وی از مجمع الفضائل بسند صحیح می آرد و میگوید که حضرت سلطان الانبیاء محمد مصطفیٰ

علیه و آله وسلم ششست بود که امیر المؤمنین امام حسن المجتبی آمدند و خواجہ عالم فرمودند بیا ای امام الانام
 و چون امیر المؤمنین امام حسین شهید گردید آمدند فرمودند بیا ای امام الایمه امام ثانی رضی اللہ عنہ
 التاسع نمودند که بابی مرا با امام الزام خواندی و برادرم حسین را با امام الایمه خواندی درین چه
 سراسر است پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آله وسلم فرمودند ای فرزند از پشت حسین نه امام آمد نیست و از
 پشت تو که امام پیدا شود که در مرتبه و مقام مثل آن امام گردد و امام حسن علیه السلام باز بعرض
 رسانیدند باین نام آن چه باشد فرمودند الیفرزند نامش عبد القادر و کنیت او ابو محمد و لقبش
 محی الدین و خطاب او غوث الاعظم بود و وی محبوب خداست که در وسط قرن نهم ظاهر گردد
 و او را گوید پس کسی را که پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آله وسلم در حق وی امام الا امام حضرت امام حسن علیه السلام
 خوانده باشد چگونه قدش بر گردن همه اولیاد نباشد که **امامت پیغمبر و امام** من روایت حسب
 مناقب آمده که وی بسند صحیحی آورد و میگوید که روزی سرور عالم پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ و آله وسلم
 در حجره منوره بعد اودای نماز چاشت بقیلوله بودند که در روایه صادق ویند که امیر المؤمنین علی
 رسید عید النسا فاطمه الزهرا و امام المجتبی و امام شهید کر بلا رضی اللہ عنہم بالی قل که نشسته اند و از میان ایشان علیهای نورانی
 بر میخیزد چنانکه بعد شتر رسیده از آنجمله شد در کوفه و یک شعله در یک طرف شد امیر المؤمنین علی و فاطمه الزهرا
 و حسین نه شعله را اشارت کردند که چیزی از خود برین یک شعله عطا نمایند پس لمعه از هر شعله جدا
 شده در آن یک شعله رسیده یکجا گردید که آن یک شعله مانند ماهتاب روشن گشت که تمامی عالم
 از نور او سوز شدند بعد از آنحضرت علیه السلام از خواب بیدار شدند پس در خاطر خاطر آردند
 که این چه سر خواهد بود فی الحال حکم آتی نازل شد که ای حبیب من و ای محبوب من این شعله
 بودند نور دیدگان حسین بن علی بودند که هر یک بآیا طهور خواهند کرد و آن یک شعله که دیدی
 فرزندار جبهند از اولاد حسن بن علی است که نامش عبد القادر و لقبش غوث الاعظم بود که
 در بعد او که در قرن نهم طهور خواهد کرد و او را تصرف نیست که تا قیامت بر عالم جاری باشد
 و شعله او تا ابد روشن ماند پس آنحضرت علیه السلام ازین نوید فرحت جاوید متنبه شدند

و شکر حق بجا آورند و راوی گوید اگر ساسع را شک کند در کتب احادیث صحیحہ مطابقت آنحضرت علیہ السلام
 از اخبار غیب پیش از وقوع واقعه چند مقامات را خبر داده اند و محدثین را بر آن اتفاق است
 چنانکه بروایت جابر انصاری رضی الله عنه آمده که آن حضرت روزی بحسین متوجه شده بن اشار
 کردند و فرمودند ای جابر بن حسین ابن علی است قریب است که او را فرزندی شود و علی بن حسین
 و علی را فرزندی شود و نامی محمد معروف بیاقر و تو او را خواهی یافت پس سلام مایه و رسانی صاحب
 صواعق محرقه گوید چون امام محمد باقر علی جده و علیه السلام موجود آمد جابر انصاری پیام رسالت
 بدو رسانید آنحضرت بتعظیم رسالت برخاست و بآداب تمام ادای جواب نمود و همچنان در اجابت
 دیگر اسامی طیبه ائمه تا امام محمد مهدی آمده است انبیا و از غرائب آنست طین را دیقین و خل نباید
 داد و دیگر بیقین باید دانست که کسی را که دوازده امام سلام الله علی جده و علیهم و شفعه کونین فاطمه الزهرا
 سلام الله علی ابیها و علیها فیضان خود را ازانی داشته باشند چگونه قدش برگردن همه اولیا
 اولین و آخرین نباشد - کرامت چهارم و نهم از روایت شیخ محمد طمانی رحمة الله علیه آمده
 که جامع ملفوظ وی شمس الدین محمد ثانی میگردد روزی بحدیث حضرت شیخ عرض نمودند که در بعضی شجرات
 قادر ببیند واسطه احدی از حضرت غوث الثقلین بحضرت سید الساجدین سیدنا امام زین العابدین سلام
 علی بنیا و علیها میرسد آیا این شجره از طریق او سبب باشد فرمودند ای بعضی اکابر سادات شنیذ هم
 که امام سجاد وقت موصلت جسمی با محبوب حقیقی خود خرقة خلافت و دیگر و رایج و بدایع که امام را از امیرترین
 علی کرم الله وجهه و سلام الله علیه بواسطه پدر بزرگوار خود سید الشهدا علیه الصلوات و التحیه رسیده بود
 حواله ابو العباس خضر علیه السلام نمودند و فرمودند سیولد ولد فی العراق من ذریت علی ابی
 محمد الحسن و هو اعلی المنزلة عند الله و عند رسول الله و له مرتبة الوراثة و قدمه علی سرقاب
 الاولیاء و اسمعید القادر بلایصالحه فاذا بلغه اثنتی و عشرين سنة بلغه هذا الودایع و سلم علیه منی
 یعنی حضرت سجاد فرمود ای خضر قریب است که پدید شود فرزندی در عراق عجم از ذریت عم من ابو محمد حسن
 علیه السلام و مراور انفرستی باشد از نزد خدا شمس و رسول او صلی الله علیه و آله و سلم و مراور اربته وراثت باشد

و قدّم ابو برزقاب سائر اولیاء بود و نام او عبد القادر پسر ابی صالح باشد پس وقتی که برسد عمراد بست و در
 سان را بر سان و دایج را با و سلام بگو و از من پس خضر علیه السلام بچنین کرد و راوی تحقیق میگوید که
 رسیده است که چون آنحضرت رضی الله عنه بعمر مسطور رسیدند خضر علیه السلام سجاده بنمود و دیگر و دایج بجز
 رسانیدند حضرت رضی الله عنه در ادای سلام پیر بزرگوار خود از سر برخواست به عظیم تمام دست بسته و ادای
 جواب بجا آوردند که **کرامت** پانزدهم از روایت صاحب نماز آنکه یعنی عارف برحق شمس الدین
 محمد از بعضی مشایخ خود روایت می کند که سیدنا هادی الزمین امام الورا حضرت امام حسن له سکرى سلام الله
 علی جده و علیه کی از او میبای خود را وقت وصال متعارف شمال سجاده شریفه خود را حواله نمود و فرمود اند
 سیول و لدی بلاء العجم و صفه کذا و کذا و اسماء و القادریه فاذا بلغ الشبان البلوغ ابر هذا الشیخة
 یعنی قریب است که پیداشود و فرزندی در بلاد عجم که وصف او چنین و چنین باشد و نام او عبد القادر پس و
 به عنفوان شباب رسد این سجاده بدو رسانند و او در وسط قرن خاش ظاهر خواهد شد و سلام از من
 بگوئید راوی گوید چون آنحضرت بجمال ولایت رسیدند آن سجاده بحضرت رسید چنانکه اکثر جاشع حضرت
 ناطق آنست که **کرامت** شانزدهم از روایت جامع الشریعت و تحقیقت فرید العصر و الهی
 رشید بن محمد الجندی آمده رحمة الله علیه که وی در حضر العاشقین پسند صحیحی آورد و میگوید که چون در شب
 معراج مهر جبرئیل علیه السلام نزد سید عالم خواجه کائنات محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم براقی آورد
 برق رفتار طلال لعل و انجم سمار تا صاحب معراج بران سوار شود برق در جلوهی از برق پیشین و قرار
 نمیکرفت و بجهت رکوب آنحضرت تکلیف نمیکرد رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم فرمود ای براق حلیت
 منی آسانی و تحت من نمی در آئی براق گفت یا رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم جان من خاک لعلین
 تو باد آرزو دارم که عهد کنی چون روز قیامت داخل بهشت شوی سواری بر من کنی فرمود نعم باز گفت
 یا رسول الله روز قیامت نزد تو براقها بیایند که هر یکی خود تبر و خوشتر از من باشند آنوقت چگونه بشنای
 خواهم دستی برگردن من زنی تا نشانند تو باشم **ع** بدایع بندگی خود مرا شرف کن پس آنحضرت
 علیه السلام دست مبارک خود برگردن آوردند براق از شادی و خوشحالی در پوست خود درنگ نمود

وچندان بر خود بیالید که چهل گز کمان شد شهسوار میدان نبوت و رسالت که عرش برین گزین
 پایه منزلت او جدت باقتضای مصلحت و حکمت ازلی اندکی درنگ فرمود و درین اثنا روح فریاد
 حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه حاضر شد و لیسان حال گفت یا سیدی ضعف قدمگاه
 علی رقیبتی دار کعب علیها پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم در حال قدم بردن نهاد و سوار
 شدند و فرمودند قدیمی علی رقیبتک و قد فاک علی سر قاب کل و الله اعلم
 یعنی قدم من برگردن تو ثابت شد و هر دو قدم تو برگردن همه اولیا، اله ثابت باد و اوی
 گوید و حاضر شدن روح شریف آنحضرت رضی الله عنه و تجدد بحسب لطیف و مرکوب شدن بحسب
 عروج و صعود آنحضرت علیه السلام ز چهار هزار هزار استغراب و استعجاب نهایی که مثلین
 واقعه از دیگر بزرگان هم در شب مذکور ظهور یافته است چنانکه از احادیث صحیح نبوت یافته که حضرت
 بلال رضی الله عنه در شب معراج پیش پیش آنحضرت علیه السلام در بهشت بودند کما ذکر فی
 بنهایت ابن البشیر اند قال صلی الله و آله و سلم لبلال اما دخلت الجنة الا سمعت
 حشيشة فقلت من هذا فقالوا بلال الحشيشة حرکت السلام
 چنانکه ذکر کرده شد در نهایت ابن البشیر بدرستی که شان اینست که گفت آنحضرت علیه السلام بلال
 را ای داخل نشدی تو بهشت را اگر اینکه شنیدم من از سلاح مردم پس گفتم بلانکه این آوازه کیست پس
 ما یک گشتند بلال است و حشيشه و لغت حرکت سلاح را گویند و دیگر در حدیث آمده که آنحضرت علیه السلام
 خیر التابعین او پس قرآن رضی الله عنه را در مقام مقصد صدق عندیک مقصد خوا بیده یافتند صاحب
 تفسیر حسینی گوید مقصد صدق نکام نیست پس بیده که در و نه نخواستند نه انتم و سلمی فرماید آن مکان نیست
 که حتی سجانه راست گرداند در آن دعد که باولیا خود کرده باشند و در آن مقام باشند
 و شک نیست این هر دو واقعه بروج بوده است و چنین هست دیدن آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم
 در شب معراج عمیده بنمت همان را و زن ابی طلحه را در بهشت و دیدن آنحضرت علیه السلام اندیا
 علیهم السلام و رساوات که بعضی ایشان استاده نمایند از دزد و دیگر در خبر مذکور است که در شب معراج

باسید المرسلین صلی الله علیه و آله وسلم و مهتر موسی علیه السلام ملاقات شد موسی علی نبینا گفت
 یا اخي الصالح یا نبی الصالح انت قلت علماء اصتی کانبیاء بسی اسرانیل
 یعنی ای برادر صالح و پیغمبر صالح آیا تو گفتی که علماء است بمن مانند پیغمبران بنی اسرائیل اند آنحضرت
 علیه السلام فرمود ای گفته ام مهتر موسی گفت ایما باشد که یکی از علماء است تو درین وقت حاضر شوی و
 با من هم سخن گردد آنحضرت علیه السلام روح امام محمد غزالی را رحمة الله علیه پیش مهتر موسی علیه السلام
 حاضر آورد و خود بیشتر عروج فرمود پس بیان ایشان سلام واقع شد مهتر موسی گفت ما السلام
 امام غزالی گفت محمد بن محمد بن محمد موسی علیه السلام فرمود من از اسم تو پرسیدم نه از پدر و جدت
 محمد غزالی گفت حق تا سه ترا پرسیده و ملائک بیدند که موسی شما گفتی عصا تو کوه علیها
 و اهتس بها علی غنمی ولی فیت بها ساروب اخری سینة نداء تنانی پرسید ترا که چه چیز است بدست راست
 تو ای موسی تو گفتی این عطا نیست که یکدیگر میکنم بران چون ماند میشوم و برانم گو سفندان خود را و هر او
 دران عصا کارهای دیگر است اگر میگفتی این عصا است هر لحظه کافی بودی مهتر موسی در رد جواب
 فرمود ای محمد چون حق تعالی فرمود و ملائک بیدندک دانستم که و تعالی عالم الغیب و شهاوه است
 این سوال نیست که بحجت استیاس دل من بمکالمه بود پس باقتضای حال و مقام آن کلمات زیاده
 کردم محمد غزالی گفت ای مهتر چون مرا برای مکالمه و مباحثه طلبیدی از ان این کلمات زیاده کردم مهتر
 موسی با شماع این سخن سکوت فرمود حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم از مقام خود که بود و عصا
 مبارک خود و محمد غزالی اشاره فرمود و گفت خاموش یا اخي موسی انیقدر بے ادبی کن که او پیغمبر است
 پس روح امام محمد غزالی ساکت شد و سر بر پیش انداخت راوی گوید چون امام محمد غزالی در دنیا طفق
 نمود از ان عصا بر بدن امام غزالی نمان بود و دیگر در رفیق الطسلا ب اهل العارفین شیخ محمد بن
 از شیخ الشیوخ شهاب الدین سهرورد نقل میکنند که آنحضرت علیه السلام فرمود ای رايت رجلا
 من امتی فی تلك الليلة الدجرج برهم الله اها بختی بر سینه دیدم من مردمان از دست من درین
 شب معراج که می نمود ایشان را خدا تکه مقام من در دگر مقام محمود آید که آنحضرت علیه السلام

سیف و المقام المحمود هو المقام الذي لا يشترك فيه غيري من الانبياء والمرسلين الا اولياء امتي
 يعني مقام محمود آن مقام است که شرکت نمیکند در آن غیر من از انبیاء و مرسل مگر اولیاء امت من
 و حضرت شیخ نظامی کنجوی گوید در شب معراج آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم بر براق سوار بودند
 و غاشمیه آنحضرت بر دوش من بود و شک نیست که این حالات بحسب ادعای او بوده زیرا که
 بادستان مجاوی اگر چه طاقت سیر ممالک بیای خود داشته لیکن بحسب احتشام و شوکت خود
 بی اعانت مرکب اصلا سیر نمیکند در نیصورت و عظمت و صولت شان نقصان راه نمی یابد و
 سیر یادی عیب و عار لازم می آید همچنان آن بادشاه حقیقی چون بسیر اسیری بعبدی مامور گشت
 حق سبحانہ بحسب تقطیع و تکریم آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم را از مکة معظمه تا بیت المقدس بر کوب برآ
 سیر کنند و از آنجا تا بسدره المنتهی بمسارح و سلام که کیفیت آنها حق تعالی نیکو میداند رسانند
 و چون جبرئیل امین از سدره بازماند از آنجا بر مرکب روحانیه عروج گنا بدلی ما شاء الله تعالی پس حضور
 روح حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه در مقامی که روح الامین آنجا عبور کردند نتوانست محل تجب
 نیست زیرا که بعد تاخیر جبرئیل و عروج آنحضرت سوی مستوی که مقام قرب است شخصی را از اولیاء
 است آنجا دیده اند و همچنین سجده صحیح وارد است چنانکه عمده امجدین امام نجم الدین غفلی در کتاب
 المعراج نوشته باین عبارت ثم رفع الی سدره المنتهی فغشاه سبحانه فیها من کل لون
 فناخرج جبرئیل ثم خرج به حق ظهر المستوی معه فیه صریف الاقدام و رای رجلا مغیبا فی
 نور العرش فقال من هذا ملک قیل لا قال من هو قیل هذا رجل کان فی الدنیا لسانه رطب من
 ذکر الله و قلبه متعلق بالساجد ولم یسب لذنبة قط فزای رب تعالی آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم ساجد
 و کله رب عند ذلك فقال له يا محمد قال لبيك يا رب قال سل الى اخره
 یعنی پستربانند شد آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم بطرف سدره المنتهی یعنی از سدره در گذشت پس
 پرده ابر بود و در آنجا از رنگارنگ پس پس نام جبرئیل علیه السلام پسترتی کرد آنحضرت علیه السلام از آنجا
 تا این که ظاهر شد مقام مستوی و نشیند در آنجا و از رفتن او دید مرادی را که در نور عرش پنهان است

یعنی در پرده نور دید پس گفت آنحضرت علیه السلام در دل این شخص ملک باشد گفته شد از غلبه
آواز آمد که این ملک نیست پس آنحضرت گفت کیست آنکس گفته شد این مردیست که باشد در
دنیا زبان او تازه از ذکر خدا و دل او متعلق بپستری دید آنحضرت صلی الله علیه و آله وسلم پروردگار خود را پس
افتاد بنیمبر علیه السلام سجده کند و سخن کرد و تعالی بحجرت نزدیک آنوقت پس گفت مراد از ای محضر
گفت حاضر من ترا پروردگار من تا آخر قصه را وی گوید در اینجا بهوش باید فهمید که در شب معراج خیرالجهین
اولیس القرنی رضی الله عنه در بقعه صدق در خواب شد و ارتقای مجرب در مقام او ادنی بازمانده چنان
سابق از مضمون حدیث ثابت شده اما ان ولت علمي ورتبه علیا نصیب حضرت غوث الثقلین رضی الله
عنه نمودند که آنحضرت علیه السلام حضرت ایشان با در مقام عالی نمودند و از اسرار تقرب خاص شنیدند -
و مساز و ممتاز کردند ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء والله ذو الفضل العظيم
حاصل آنکه مراد از قال من هو مقصود ارقیل بن ارجل جناب شیخ عبد القادر است رضی الله عنه -
جل الله قدره که است هر قدر هم از روایت بعضی شایخ صاحب مناقب غوثیه نقل میکنند
که چون سلطان الانبیاء محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم در شب معراج طبقات سموات طی نمود
نزد عرش عظیم رسیدند عرش را بسیار بزرگ و بلند یافتند و آری از مقام قدس برآمد که ای حبیب من
و ای محبوب من بالا عرش بیا حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم در خاطر مبارک آوردند که عرش
سنت بلند است چگونه بالای آن روم درین آناء جوانی بصورت حسن که نور روش عرش را منور
پیدا شد و نزد آنحضرت علیه السلام آمده حد آداب بجا آورده پیش آنحضرت زبان باطن التماس نمود
که قدم مبارک برگردن من بگذارند آنحضرت علیه السلام برود قدم برگردن آنحضرت رضی الله عنه نهادند
پس حضرت ایشان برخواستند کردنش تا عرش رسید حبیب خدا اشرف انبیاء و خلاصه موجودات
نیت کائنات علیه افضل الصلوات و علیه اهل التحیات بالا عرش مجید رسیدند و سوار شدند پس
انگاه متوجه جوان شده پرسیدند که ای شایب سعادتمند نام تو چیست او دست بر سینه لبته بآید
تمام ایستاده مجیب شد آنحضرت علیه السلام بخاطر مبارک آوردند که این شایب را رتبه نهایت

عظیم و نظامی که در آن هست از تمام اهل ولایت نیست که رتبه نبوت داشته باشند با لفظ آواز داد که
 ای حبیب من وای محبوب این نور دیده هست و فرزند برگزیده و توانا من عبد القادر است چون دین
 تو از دست ملحدان بشاید همت خواهد رسید این زنده خواهد کرد و مخاطب خطاب محی الدین خواهد گشت
 سید المرسلین از استماع این کلام فرحان و شادان شدند و فرمودند وای نور دیده من وای روشنی
 خاندان من هر دو قدم من برگردن تو رسید و هر دو قدم تو برگردن همه اولیاد خواهد رسید و هر که
 قدم ترا قبول کند بدو عظمی خواهد رسید و هر که انکار خواهد نمود از ولایت غرور خواهد شد که راست
 هیچکس از روایت بعضی از شیخ کبار آمده چنانکه صاحب مناقب غوثیه گوید چون سید عالم
 صلی الله علیه و آله و سلم در شب معراج بالای عرش مجید رفتند لحظه استادی نمودند درین آثار روح فروع
 حضرت غوث الشقین رضی الله عنه خود را بقدم مبارک آنحضرت علیه السلام تکیه کنان ظاهر آمد از زبان
 گوهر فشان خواجه عالم صادر شد من است غوث الاعظم در جواب عرض نمودند ان الله لا یغفل عنکم
 پس نگاه آنحضرت علیه السلام از روی شفقت و عنایت هر دو قدم مبارک خود را بر دوش آنحضرت
 نهادند و فرمودند قدیمی هذه علی رقبته و قد لا علی رقباب کل ولی الله و ولیة الله تعالى
 یعنی قدم من اینجا ثابت شد برگردن تو هر دو قدم تو ثابت شد برگردنهای هر ولی خدا از ذکر و برگردن
 هر ولی خدا از امانات حاصل کلام ازین حکایت علماء و طوایف را روی اعتقاد نیست زیرا که نزد ایشان از
 احادیث صحاح ثابت نشده و اما بسامق و کلمات اند و صحاح مستقیم نبوده اند لکن دیگر محدثین ثقه آن را بقبول
 رسانیده اند چنانکه در باب خواجہ حسن بصری گویند که از وی حدیث مرسل آمده حدیث متصل نیست با
 عقلانی و غیره متصل آورده اند و همچنان اکثر احادیث اند که اکثر اهل سیر و مؤرخین بسند می آرند اما نزد مفسران
 صحیح ندارد و شیخ الشیخ شهاب الدین هر دو را حدیث وقت است در باب سماع چند احادیث سوا
 صحاح مستند در عوارف آورده که همه اهل حدیث و اتفاق بر آن است و دیگر امور است اند که علماء و
 ان نمی نمایند در حقیقت واقع اند لیس بطاهر اعراف ایشان بجا است که راست نور و حکم
 از روایت صاحب جوامع نقلاید آمده دوی بسند می آرند که آنحضرت رضی الله عنه فرمودند بودم

در بغداد بر سر کرسی که دیدیم پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم را در هوا و بهتر موسی علی بنیاد و پیلوی حضرت
 علیه السلام پس جدی احمد مکتبی محمد مصطفی علیه القلواته و علیه افضل السلام فرمود یا اخی موسی
 هست و امت تو مردی مثل ولدی عبد القادر بهتر کلمه گفت لایا رسول الله پس جدی
 فرمود یا ولدی سوی من پس قدم در خدمت آنحضرت علیه السلام که گرفتند مرا در کنار خود و پوستانند
 مرا خلعت بهتر که خود که در بدن خود داشتند و فرمودند هان اخلاعت الخوئیر علی الاقطاب
 و لا ابدال و الاوقاد و سه نوبت آب در بدن خود را در بدن من انداختند و باز گذاشتند مرا بنیج
 برای موعظت خلق که امت لبستم از روایت صاحب تکه آمده که شیخ ابو عمر می گوید که هرگز مجلس
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه خالی نبود از بیهوشی و نصاری که اسلام می آوردند و از قطع الطریق که تو بیکدیگر
 و از روضه که از عقاب باطله خود باز می ماندند چنانچه روزی را بنیج نزد شیخ آمد و اسلام آورد و گفت
 که از اهل مین نام نیت اسلام در دلم آمد با خود گفتم اسلام نمی آرم مگر بر دست کسی که بهترین اهل مین باشد
 درین بودم که خواب بر من غلبه کرد و بهتر عیسی علیه السلام را خواب دیدم که میفرمود یا سنان اذهب
 الی بغداد و اسلم علی الشیخ عبد القادر الجیلی فانه خیر اهل الارض فی هذا الوقت
 یعنی ای سنان در بغداد برو و بر دست شیخ عبد القادر جیلی اسلام آر که او بهترین اهل مین است در
 دایمی مذکور گوید وقتی که سیرده نفر از نصاری و مجلس عظم شیخ آمدند و اسلام آوردند و گفتند که ما را با
 مغربیم خواهیم که ایمان آریم یا تقی آواز داد که ای اهل فلاح در بغداد روید بر دست شیخ عبد القادر
 ایمان آرید که از برکت او اسلام در دل شما چنان شیرین شود که از دیگری نشود - که امت
 لبست یکم از روایت صاحب مناقب غوثیه آمده که وی بسند صحیح می آرد و می گوید روزی در آن
 شریف و محفل شریف حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه روح پر فتوح سلطان العارفین ابو یزید
 بسطامی رحمة الله علیه بهیئت جوانی حاضر آمد حضرت غوث الثقلین قیام برای وی کردند و بسم
 تمام نمودند روح خواب گفت که جناب سیدی را در مقام فزوانیت رتبه کمال است و این پیش
 نیز از برکات جد شما علیه الصلواته و علیه افضل السلام بعد ازین مقام بهره مند حضرت الاعظم

فرمودند یا اخی الصالح بر خیز تا ما و شما در میدان فردا میت اسپان خود را تباریم و بچلان کری آری هم راوی
 گوید پس انگاه هر دو بزرگ فرس خود را در وادی فردیت و قضاء وحدت انداختند و این معنی را عارفان
 کامل میدانند و واصلان اکمل میشناسند اگر چه بابی عقل اینجا می افتد الغرض فرس یک السیر آنحضرت در آن میدان
 فردایت طی کرده بمقام ولایت خاصه مجیه آسود و اشیای خوش سیر یاغ دل بقید او بچلان کری کرد که بر سنگ شوی
 و تازی خواجه خواجگان سلطان یزید بعد چندی یکی از سنا زلات فردایت که کنیت از مقام محبوبیت باشد استیاء
 و بشیر از آن توانست شتافت پس آن روح خواجه التمس نمود و با عبد القادر بن این فقیر در می تب و فتن
 آنحضرت بشیر از مقام محبوبیت آنچه باشد آنحضرت فرمودند یا شیخ از سه وجه باشد یکی آنکه من از دیت و اوست
 ام دوم آنکه آنچه تربیت هست از تلقین و تعلیم آنحضرت است علیه السلام سویم با تابع سنت نبوی باشد که
 تا بهم و تو مجروری البصا مشه صاحب مناقب گوید هکذا نقل عن شیخ نور الله من ذریة
 الشیخ الفقیه حسن القبطی النهروانی فی رسالة الطف القادریة فی مجئ الشیخ
 ابی یزید البسطامی یتمثل الروحانیة بحضرة العوثیة و الکامله منها
 فیهی صحیحة و مسلم الثبوت یعنی همچنین نقل کرده شد از شیخ نور الله من
 اولاد شیخ فقیه ابواحسن قبطی نهروانی در رساله خود که سستی است
 بالطف القادریه در آمدن روح خواجه ابو یزید بسطامی فی بصورت
 مثالی خود در حضرت غوث الثقلین و در باب یک دیگر سخن که بن
 از مقام فردیت پس آن حکایت صحیح است و سلم الثبوت یافته که است لبست و دوم از دیت که
 آمده که شیخ علی بن الیهی میگفت که وقتی ما و شیخ عبد القادر رضی الله عنه بزیارت شیخ المشایخ سلطان الطاف
 خواجه ابو المحفوظ معروف کرخی رحمة الله علیه زیتیم شیخ عبد القادر نزدیک قبر او با ستاد گفت السلام
 یا ابی المحفوظ المعروف عبور فرمودی ز باب یک و به بعد از دتی در از باز بزیارت شیخ آمد من با او بودم
 با مجبور ازل بر قبه او استاد و فرمود السلام علیک یا معروف عبور کردیم ما را تو بفرمودی که بگویم
 از کور شیخ آواز بر آمد علیک السلام یا سید اهل النومان یعنی تجلی اسم سلام بر تو با وادی مهتران

و صاحب محاذن گوید الف لام در الزمان معنی جنس است که نشان جمیع از خداست که امرت بسمیوم
 از روایت صاحب مناقب غوثیه آمده که وی بسند صحیح می آرد و میگوید که روزی در عالم باطن امام المسلمین امام
 اعظم ابوحنیفه کوفی رحمة الله علیه را با حضرت غوث الاعظم ملاقات شد روح امام بر حق گفت یا سلطان عبد القادر
 چه سبب بود که در مذهب شریعت با امام احمد اقدار کردی و از مذهب من بیاعتادت نمودی و حال آنکه من خوشتر
 جد تو امام الحق و الناطق امام جعفر الصادق رضی الله عنه ام که دو سال در خدمت وی اکتساب علوم کردم و استفاد
 و استفاضه نموده ام و لولا استکان لعلات لغمان قول منست یعنی اگر نبود وی آن دو سال تعلیم آئینه
 هلاک شدمی لغمان بن ثابت را وی گوید آنحضرت در جواب گفتند یا امام الایمه باعث این مذهب است یحیی آنکه
 طرف او قلت مردم بوده پس از سکین بود و من نیز سکینم و دیگر جبر زنگوار من سید المرسلین خاتم الانبیاء صلی الله
 علیه و آله وسلم سکینیت را دوست می داشت همواره از خدا عز و جل سکینت میخواست چنانکه در حدیث آمده
 که آنحضرت فرمود اللهم احیی مسکینا و امیت مسکینا و احشانی فی زمره المساکین
 یعنی خواجه عالم میفرماید ای بار خدا یا مر ازنده سیدار بجا ایکنه سکینم و بمیران مرا بجا ایکنه سکینم و محشور کن مرادر کرده
 مسکینان روح امام اعظم اعظم الله شأنه بحضرت غوث الاعظم گفت یا سلطان عبد القادر در مذهب مسکین غفلت
 را گویند و من نیز غفلت گشتم پس آنکه شما مذهب مرا قبول نکرد و دوزخه دیگر آمده که گفت یا سلطان عبد القادر
 مذهب ما از سحر و جود و شریعت تورات است بزرگی این حکایت نظم میافرماید **س** او درست و قیامت کسی
 نشاخت ابی حنیفه چه خواهر گشت چیست بیافت که امرت بسمت **و** چهارم از روایت صاحب مناقب
 آمده که وی بصوت می آرد و میگوید که روزی در ظاهر مبارک حضرت غوث الثقلین گزشت که صفوی را قیدند
 نیامده پس از مذهب بنده می نهان باید نمود همان شب در خانه و ساله دیدند که سید المرسلین خاتم البین احمد
 مجتبی محمد مصطفی صلی الله علیه و آله با جمیع صحابه نشستند و امام احمد منبعل رحمة الله علیه ریش خود در دست گرفته
 استاده و در دست آنحضرت علیه السلام تاس میباید یا رسول الله بفرزند از چند خود سلطان عبد القادر بفرمایند
 که حمایت این پیر ضعیف نماید مادی گوید آنحضرت علیه افضل الصلوات و علیه اهل النجات بتسم کنان فرمودند
 یا ولای عبد القادر این پیر مرد می گوید می باید نزد حضرت غوث الاعظم حسب حکم خواجه عالم صلی الله

صلی الله علیه و آله وسلم اقبال کردند و صباح آرزو خود را بر مصلای جنبلیه که خبر امام یکپس نمود که نماز
 بجماعت گذارد و قیام فرمود و گویند چون همین لیل و الاثم توجیه بران فرمود آنقدر کثرت مصلیان نشست
 که در صف پسین جای خالی نماند اگر در آن روز حضرت مار فی الله عنه بر مصلای جنبل قیام فرمودی مذاب
 او انقطاع یافته بود بزرگی انجمنی را بنظم ایما فرمود **الله الله چه مذہب است قوی چه که رسول خدا**
تائیدش کرده خواست تار و تنق و دها و را به قادی را پش پاشش کرده و هم صاحب بجهت اسرار بسند صحیح می آید
 از شیخ صالح بقیه السلف ابو الشانحه و حیلان رحمه الله علیه که میگفت شنیدم شیخ ابو الحسن علی بن هبیتی را که می فرمود که
 با شیخ عبد القادر و شیخ بقا بن بطو برای زیارت قبر امام احمد جنبل رحمه الله علیه رفتیم پس دیدیم که امام حجاز فربا
 خود بیرون آمد و شیخ عبد القادر را پسینه خود نم کرد و خلعتی بدو پوشانید و گفت - یا شیخ عبد القادر
 قد فقتر الیاء فی علم الشریعة و الطریقة و علم الحلال و فعله
 یعنی ای پیشوا عبد القادر بدستی که محتاج ام بطرن تو در علم شریعت و طریقت و در دانستن امر حلال و مضرع آن
 بعد از آن آنحضرت بسیار تعظیم روح وی نمود و مفضل شد و ایمان را چنان معلوم شد که خواب بودیم که بنیاد شدیم
گرامت بیست و نهم از روایت صاحب مناقب غوثیه آمده که وی بسند صحیح می آید و می گوید که
 آنحضرت رضی الله عنه فرمود و وقتی من خود را در کا شفه صادق و در عا نده سخن و در کنار امام المومنین عایشه
 رضی الله عنها دیدم که از ثدیان راست وی می مکیدم و شیر نوشیدم بعد از آن بر آدم بطرن بستان چسب وی
 وی که باز وی می مکیدم بعد از آن ثدیان را سید المرسلین پدر محمد مصطفی صلی الله علیه و آله تشریف آورد و ایشان
 فرمود یا عا لیشه هذ اولدی و ولدک حقاً یعنی ای عایشه این پس من و فرزند تو است
 از وی تحقیق را وی گوید پس کسی که از ثدیان شریفه عایشه رضی الله عنها شیر نوشیده باشد و بفرزند آنحضرت
 علیه السلام نماز نموده چگونه پایش بر گردن همه اولیا باشد **گرامت بیست و نهم** از روایت صاحب
 تحفه آمده که وی از شیه شیخ کی شیخ ابو الحسن خفاف بغدادی دوم از شیخ ابو الحسن علی بن سلیمان خباز سیوم از
 شیخ جمیل الملقب بقصیر نقل میکنند که گفتند رحمه الله علیه که روز چهارشنبه سبت و هفتم ماه ذیحجه سنه
 و عشرين و خمس مائه شیخ عبد القادر رضی الله عنه در غار ابر شونیزیه زیارت قبور رفت جمعی کثیر از فقها و

فقرا و علما و فضلا و بمراد بود و منشی رضی الله عنه نزد یک قبر شیخ حماد و باس مدتی بایستاد و با آنکه
 گریه و سخت بود و خلقی همه در عقب شیخ ایستاده بودند بعد از آن شیخ از آنجا بازگشت و اثر سردی
 در شبره ببارک او ظاهر شد مردم از سبب طول قیام پرسیدند فرمود که روز جمعه با نزد هم ماه شعبان منشی شیخ
 و استعین دار و نهایتا به شیخ حماد رحمة الله علیه و از اصحاب او از بغداد بیرون آمدیم تا نماز جمعه را آنجا جامع
 رصانه بگذاریم چون نزدیک نزد بان نهر رسیدیم شیخ دست برین زد و در آب آب گذاشت هواستان
 و شراب بسیار در غایت سردی بود گفتم لبسم الله بغسل الجحدر یعنی بنام خدا و تعالی نیت غسل
 جمعه میکنم و در بر من جیه صوف بود و در آستین آن اجزاء کتاب پس دست برداشتم تا آنجا که تر نشود شیخ
 او را بگذاشته رفتند از لب بیرون آمدیم و جبهه را بشپیدیم و دو پی ایشان روان شدیم اصحاب شیخ سیل نجاب
 من کردند شیخ منع کرد و گفت او را بگذار و بماندیم تا باز ما نینم دیدم کوهی است که از جانی عبید و من بن
 زمان شیخ متا در او در قبر دیدم که حلقه از جواب در بر و تاجی از یاقوت بر سر دارد و در دست اسلحه و زره
 و در پای فعل از کوه است اما دست راست او حرکت ندارد پرسیدم که سبب این چیست گفت آنکه
 تها بدین دست در آب انداختم اکنون تو مرا بخش و از خدا بخواه تا دست مرا باز من بدو پس من در قبر او
 بایستادم و از حق تعالی درخواست کردم و پنج هزار اولیا و مقرب در قیوم خویش شملت می نمودند و بجای
 من سجده نمودند و بایران همدان تمام ایستاد و دعای مبلغ کردم تا آنکه حق تعالی دست او بدو داد و شیخ
 بان دست با من مصافحه کرد و آنجا از سر قبر او برنتم که سر و من به آن بود و او می گوید چون این خبر در بغداد
 شایع شد شایخ و صوفیان بغداد از مریدان شیخ حماد جمع شدند تا شیخ را به صدق این نبی عوی مطالبه کنند
 و آنچه در باب شیخ حماد فرموده تحقیق نمایند غرض بسیار خلق با ایشان واقف گردید چون مردم را شیخ
 عبد القادر رضی الله عنه آمدند از هیبت شیخ هیچکس را مجال آن نشد که با شیخ سخن گوید شیخ خود آغاز سخن
 کرد و فرمود شما دو کس را اختیار کنید از شایخ که بر ایشان اعتماد کلی داشته باشید تا ایشان شمار از
 صدق و کذب بپرسی خبر دهند پس ایشان دو کس را اختیار کردند یکی شیخ ابو یعقوب یوسف بن ایوب
 بهدانی بود که در آن ایام به بغداد آمده بود و دوم شیخ ابو محمد عبد الرحمن بن شیب بن سعد کردی را اختیار نمود

که او مقیم بغداد بوده غرض ایشان هر دو از صاحب کشف و خارق عادات جلایه و از ارباب حواله فخره بودند
همه آنجا عکس گفتند که این هر دو شیخ را بواسطه تحقیق این سعادت یک هفته مهلت می دهیم شیخ رضی الله عنه فرمودند از اینجا
تا این مثنی شمار معلوم نشود بعد از آن شیخ سر در راقبه فرد بود ناگاه از خارج مدرسه در و نشان فریاد برآوردند که
شیخ یوسف مذکور پاره برهنه و در آن می آید چون نزد مدرسه شرفیه رسید گفت این زبان حق تعالی مرا چنان شناسیده
منور که شیخ حماد فرمود یا یوسف اسرع الی مدرسه شیخ عبد القادر و قل للمشیائخ الذین
فیها صدق الشیخ عبد القادر فیما اخبر به عنی یعنی ای یوسف زود بدرستی شیخ عبد القادر بنشین
و مشایخ و فقرا مرا بگو که شیخ عبد القادر در اینجا خبر داده و در دعوی خود صادق است راوی گوید شیخ یوسف هنوز
سخن تمام کرده بود که شیخ عبد الرحمن مسطور در رسید و او هم همان تقریر کرد که شیخ یوسف گفته بود پس جمیع مشایخ
و فقرا برخواستند و بعد از آن شیخ عبد القادر شدند و دستفرازان شدند که راست است بستم هفتم
از روایت صاحب تحفه آمده که گفت که از شیخ ابو سعید حریجی و از شیخ ابو العباس احمد بن شیخ علی مصری نقل است
که گفتند وقتی شیخ ابو المنظر حسن بن تیمم بغدادی تاجر در سنه هجری و عشرين و خمسمایه نزد شیخ حماد عباس آمد و
ای سید طائفه قافله میباشده است میخواهم بشمام روانه شوم و در آن قافله مرا بضاعتی فیه قصد دنیا راست شیخ
فرمود اگر امسال سفر کنی مال تو تلف شود و تو گشته کردی ستاجر نزد کور از پیش شیخ حماد غمگین بازگشت در را
شیخ عبد القادر رضی الله عنه را ملاقات کرد و شیخ در آن ایام همچنان بود و با او گفته آنچه شیخ حماد فرموده بود شیخ
عبد القادر گفت ای ابو المنظر بسفر برو که سالها و قافله باز خواهی گشت و فرمود ضمنت فی ذلک علی یعنی
ضمانت آن درین سفر بمن است پس آن تاجر مذکور بشمام رفت و آن بضاعت که در پیش از دنیا فروخت
چون مراجعت کرد و قریب خانه آمد اول در ستایه درآمد و آن هزار دینار را در جای گزاشت چون از قضاء حاجت
فارغ شد آن هزار دینار را بنمایانموش کرد و بنام شتافت چون بوقت خود رسید خواب بر او غلبه کرد و خواب
دید که او در قافله است و طائفه دزدان عربی آمده قافله را بغارت بردند و یکی از آنها بیاید و بکار و گردن
او را بریده از بول بیدار شد اثر خون در گردن خود دید و عالم غریب را حساس نمود و مال خود را یاد آورد و در
در آن ستایه رفت و مال خود را بپندار بنمایانست چون بغداد بازگشت در حیرت و تردید افتاد و در

گدازید که اول بر کدام شیخ روم بیخه پیش شیخ حاد کراسن است حاضر شوم یا پیش آنکه سخن اورا بستم
 که شیخ عبدالقادر باشد ملاقات نمایم در این اندیشه بود که در سوت بغداد شیخ حاد را بدید که میگفت ای ابوالمظفر
 اول نزد شیخ عبدالقادر برو که او محبوب تراست نزدیک خداست گفت ای ابوالمظفر حق سبحانه برای او گشته
 شدن ترا بخواب مبدل کرد و تلف مال ترا به بنیان بدل گردانید یعنی می از حق تکیه هفت بار درخواست
 تیا گشته شدن تو در بیداری بود بخواب بدل کردند راوی گوید پس ای ابوالمظفر بجزست شیخ عبدالقادر آمد شیخ
 عنده فرمود شیخ حاد را چنین گفت که هفت بار از برای تو ارق خواست کردم لغزت محمود هفده بار درخواست
 کردم از خدا و عزوجل که قتل تو از قیقه خواب بدل شد و تلف دهاب مال تو به بنیان دهب و غالب همه امره
 کرامت بستم و شستم از روایت صاحب مناقب غوثیه آمده که وی بسند صحیحی آورده اند
 که از اهل عرفان پیشین منقول است که چون ارواح بهتر آدم صلی علیه السلام را روز شباق در شبگاه کبریا
 احدیت جل قدسه حاضر آوردند و فرمودند که جمله در صف ترتیب دهند یعنی صف اول بار و اول طیب انبیاء
 علیه السلام و صف دوم بار و اول مطهره اولیا و رحمة الله تعالی علیه هم و صف سوم بار و اول سائر عوام
 اما روح پر فتوح حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه در صف دوم منصب رتبه صدر است
 داشت لیکن هر مرتبه به مقتضای استعداد فطرتی و کمال استعداد ازلی از مکان خود انتقال نموده و در صف
 قرار میگرفت پیشکاران خباثتس از اینجا برآورده در صف دوم اسنادک میدادند تا کثرت نشسته بعد از آن
 آن حقیقت را اینجا حضرت رسالت پناه خواجه عالم صلی الله علیه و آله و سلم عرض داشتند که روح سید
 عبدالقادر در صف اول قرار بگیرد و در صف انبیاء داخل میشود حضرت سرور عالم صلی الله علیه و آله
 با سماع این سخن متبسم شدند و از روی شفقت دست آنحضرت را گرفته در صف صدقیان و مجتبیان
 جا دادند و فرمودند ای فرزندان مکان تو امروز دنیا با من مجبور است لیکن بشارت با تو را که فردا روز
 محشر تمام تو در جنب من بتمام محمود است کرامت بستم و پنجم از روایت صاحب رساله کاشانه
 آمده که میگویی آنحضرت رضی الله عنه هفت ساله بودند که روزی از والده ماجده امه ابها با هم بیخه فاطمه
 ناشی رحمة الله علیها که از عارفات الصالحات بودند پرسیدند یا امی گاهی درین مدت از من بختیده

و زنجی تور سیده مادر شریفه گفت یا عبد القادر هیچ گاهی از تو بمن ازاری نرسیده باز آنحضرت عرض
 کردند یا امی خوب بیاد آورده بفرمایند که وقتی ازین بنجیده باشی مادر شریفه گفت ای عبد القادر هیچ
 وقتی در بابی از زمان و اوقات از تو ایذا بمن نرسیده است بار سوم آنحضرت بعرض رسانیدند یا امی از قرار
 محل من در شکم تو تا این گاه گاهی ازین بنجیده مادرش فرمود ای القادر از ایام قرار محل تو تا وضع باب تو نقل محل را خود
 نیا فقم چه حاجتی باشد اما از گفتن تو ایام آمد که یکبار روزی در شکم بودی که خاطر من بخوردن دانه انگور رغبت کرد پس آن
 درخت انگور که بجانه بود آدم و انگور را گرفته خواستم که در دهان خود کنم در حال تو آن وقت یکبار مرا در شکم نفوذ گشتی
 که از آن بهر ابر شده برین آدم آن وقت ایذا کمال بمن رسیده و از آن حرکت هیچگاه از تو چیزی بوجود نیامده که از آن
 یاد در دستم آنحضرت رضی الله عنه التماس نمودند ای امی آن خوشه انگور در حقیقت بسم سموم بوده که ماری را میکشد
 بود و دانستم که تو او را خواستی و اینها قصد او عداوت را باز داشتن تو از انگور زهر الود بکثر شریف تر از گفتم تا از تم
 قائل از زبان و آسیدنی بخت تو نرسد او شریفه چون حقیقت حال شنید فرمود یا عبد القادر تو سیده مادر زاده
 حق کتاجرای خدمت تو بر ازانی دارد که امر است سی ام از روایت مخاذن قاریه آمده که وی روایت میکند
 از شیخ محی الدین بن علی العزلی وی روایت میکند در فتوحات محبی از ابن رواحه و میگوید که وی در شهر دمشق
 آمد و سلام کرد و خبر داد مرا از آنحضرت رضی الله عنه که جماعت بزرگان میگفتند ان ام هذا الشاب لا کانت حاکم
 عطست محمدت لله تعالی فقال لها من جوفها یرحمک الله تعالی بصوت
 سمعه من حضر هناك یعنی بدستیکه ما در این جوان عالمه بود یعنی آنحضرت رضی الله عنه در شکم خود
 بعد که مادرش عطسه کرد وی پس ایضا گفتند رب العالمین گفتی حضرت مادر شکم مادر خود جواب عطسه دادی یعنی
 فرمودی یرحمک الله تعالی یا وازی که شنیدی آن آواز را هر کسی که حافظ بودی آنجا که امر است
 سی و یکم از روایت صاحب مناقب غوثیه آمده که گفت آن هنگام که حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه
 در کنار دایه گریان ایام بودند ناگاه از کنار او باقیاب جهان باب بر میستند و بر میگویند و برق دار کنار
 او می درخشیدند و باز بکرم الهی و فضل نامتواهی در کنار او رسیدند از آن پس که آنجناب در بغداد شریفین
 متوطن شدند آن دایه از کیمیلان بغداد شریفین بلا زنت علیا آنحضرت شرف شده و زمین خلعت ملیک

بوسیده عرض نمود و قلیکه آنحضرت در طفاکی از کتافین در سواشده با قتاب رفته بودند اما آنچنان احوال نداشت
 اکنون هم رو میدید آنحضرت بسم کرده فرمودند یا امی درینوقت بالطفان الهی و افضل انما تناسی او بشیر
 از بشیر منزلت است یعنی آنزان وجود ضعیف من باب آن تجلیات داشت اکنون قوت تمام گرفته است
 صد هزار مثل آن آفتاب تاب می اندازند و پیش من می آیند و درین میگویند و کم میشود و من از جانی
 بجنبم و مرا از جایم دور شد که مراست سی و دو و سوم از روایت صاحب مناقب مذکور آمده که میسند
 صحیحی می آرد و میگوید که حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه در ایامی که در وطن مالون خود بکیلان بودند
 و عمر شریف کم آنوقت سالگی بود و روزی در صحن خانه آواز هانف غیب رسید که کسی میگوید ای عبدالقادر
 از دو مقام عاشقی و معشوقی کدامی را بتو عطا نمایم و نوبت این او غیب و صدای لایب شنیدند بار سیوی
 این واقعه را بخدمت والده شریفه یعنی سیده ام انجیر اتمه ابجبار فاطمه ثانی بنت سید عبدالقادر صومعه ای بدست
 رحمته الله تعالی علیهم اظهار نمودند والده فرمود ای عبدالقادر اکنون اگر بار دیگر این ندا بشنوی عرض نمی که
 معشوقی مرخصت شود آنحضرت رضی الله عنه فرمودند یا امی ما چه یار او اختیار است که بگویم خیر رضا و سیم
 الهی بحجیم والده ماجده آنحضرت ازین کلام خوشوقت تمام شدند و گفتند ای عبدالقادر قریب است که
 حضرت تعالی و تقدس هر دو مقام عاشقی و معشوقی ترا عطا فرماید راوی گوید بهرین آنها بودند که از درگاه
 عزت جل شاناه حکم شد که یا سلطان عبدالقادر هر دو مقام عاشقی و معشوقی را بتو دادیم مبارک باد یعنی عاشقی
 ما و معشوق ما باش پس در آخر الامر بخیان بطهور آمده که عاشقی و معشوقی آنحضرت الطاهرین الشمس گشت
 کرامت سی و سیموم از روایت صاحب تکه آمده که وی بسند صحیح از طلب الافاق سیدنا ابی
 عبدالرزاق نقل میکند که گفت روزی حضرت شیخنا رضی الله عنه را پرسیدند که تو خود را که شناختی که ولی خدا
 هستی فرمودند من ده ساله بودم که در شهر خود بکتاب میرفتم ملائکه را می دیدم که گرد گرد من رفتند و میگفتند طهورا
 طر قواحتی یحیی ولی الله یعنی کشته شده شوید کشته شده شوید تا که می آید دوست خدا چون که متوجه
 آواز ملائکه می شنیدم که میگفتند فمکوا ولی الله حتی یحبس یعنی غرارخ مجاز را تا ولی الله
 بنشینند و فرمودند وقتی دیگر در آن ایام مردی دیدم که من او را نمی شناختم چون آواز ملائکه شنیدم پرسید

مریدی را از ایشان که بود و کیست کسی از آن گفت هذا شاب سیکون له شأن عظیم
 یعنی این جوان است زود باشد که او را شانی عظیم باشد و گفت هذا یعطی فلا یمنع و
 و یمن فلا یحب و یحب فلا یمکوبه یعنی این را مرتبه داده شود که باز گرفته نگردد و ممکن باشد که
 محبوب نبود و مقرب گردد که با او مکر کنند آنحضرت فرماید بعد چهل سال آن مرد را شناختم که او یکی از ابدال آل نوبت
 بود که امت سنی چهارم از روایت صاحب تمله آمده که وی میگفت که آنحضرت رضی الله عنه فرمودند
 ایام صغیر من یخواستم که با کوفه کان بازمی کنم آوازی می شنیدم که کسی میگفت الی یا مبارک الی یا مبارک
 یعنی یا سوسی من ای عبد مبارک یا سوسی من ای عبد مبارک پس از خوف میگریختم و خود را در کنار والده می انداختم
 که امت سنی پنجم از روایت صاحب مناقب آمده که گفت بسند رسیده که آنحضرت رضی الله عنه فرمودند چون
 در ایام بدایت مجاهد خواب برین غلبه کردی قایلی را می شنیدم که میگفت ای عبد القادر تو برای اب آفریده شدی
 ما ترا زنده گردانیدیم برای خود و تو باج نموده غافل باش از ماکه زمانی خبری خواهی که امت سنی و ششم
 از روایت صاحب تمله آمده که وی از شیخ ابو محمد طحطاوی بن خلف نقل میکند که گفت شنیدم من آنحضرت رضی الله عنه را که فرمود
 در بدایت حال قتی در بغداد بستم روز گذشت که خبری یافتیم که آن را قوت خود سام و در خرابه ایوان کسری بران
 تا خبری بساح طلب کنیم هفتاد نفر را از او یار دیدیم که آنجا همان طلب میکنند که من میگفتم در دل خود گفتیم که از مروت بنیاد
 که من مزاحم ایشان شوم باز در بغداد آمد مردمی از اشراف و بزرگان ملاقات نمودند چند قرضه زدیم و او گفت
 ما در تو این برای تو فرستاده است پس آنرا بستم بپایه از آن برای خود داشتم و باقی را در خرابه ایوان کسری نمودم
 و بر آن هفتاد نفر قسمت کردم گفتند این چه است گفتیم ما درین بن فرستاده است نخواستم که من تنها خود را
 محض می گردانم بعد از آن بعد از آمدن و بدین قضیه بار و طعام خریدیم فقیرانرا اندا کردیم با ایشان طعام خوردیم
 و از آن قرضه خبری نشنید من مانند که امت سنی و ششم از روایت صاحب تمله آمده که وی از شیخ عبد
 محمد بن قاید الدوانی نقل میکند که گفت وقتی نزد یک شیخ عبد القادر رضی الله عنه بودم که سألی از شیخ سوال کرد
 که ای عبد القادر کار تو از کدام جنس ثبات یافت فرمودند از صدق که هرگز دروغ نگفتم نه در خود و سالی نه در کار
 سالی بعد از آن فرمودند ای عبد القادر تو در این رسوخ بسجرا برودن نعم و کجاست حرمت کاوان مشغولی

لیسه بنابر ادای سنت شبانی کردم اتفاقاً گاو می از من سرورن جست و نیال می گرفتیم آن گاو روی
 خویش باز پس کرد و گفت یا عبد القادر ما بعد از خلقت ولا بعد از اهرت یعنی امی عبد القادر
 ترا از برای این کار نیافریده اند و تو بدین ماسور نشده که کسب کاری کنی آنحضرت فرمود امی عبد الله از انبیا
 او تبره رسیدم و باز گشتم از شغل که در این دم پس بام سرای خود بر آدم با جیان کجور دیدم که در عرفات سواره بودند
 پس نزد او در خود رفتم و گفتم یا امی مراد کار خداست که این اجازت ده که بجای خودم و علمم مشغول شوم و صاحبان آنرا
 زیارت کنم و درین انصاف سبب این انصاف بر سپید قصه گاو بدو گفتم مادر بکر بسیت در خواست شهادت بنابر بیرون آورد
 که از میراث پدر مانده بود و چهل دینار برای برادر من گذاشت و چهل دینار در زیر بغل من بجا مانده بدو بخش مرا اذن ده
 و عهد فرمود که در جمیع احوال بعد از منی و اندک راه بود از من سرورن بدو گفتم یا ولدی اذهب فقد
 خرجت عنك الله عز وجل فهذا وجه لا تراه الى يوم القيامة یعنی امی فرمود
 برو که من از حقوق خود باز آدمم و برای خدا از تو مفارقت میکنم تا قیامت و می آید از شما هم دید و این اجتماع آخر
 است مرا بتو راوی گوید جناب سیده کی از عارفان بوده درین کلام اشاره فرمود و موت خود در عدم ملاقات فرزند
 خود و القصد آنحضرت فرماید که من با قافله اندک متوجه بجای نیاید و اگر بگویم از بهر آن بگذریم و بعد از این من رسیدیم که
 شخصت کس از سواران پیدا شده قافله اگر نرفتند و در این یکس متعرض نشد یکی از آنها من آمد و گفت امی سبیه چه
 داری گفتم چهل دینار گفتم کجا است گفتم در دلت من زیر بغل دوخته اند و گمان برو که استهزا میکند مرا بگذشت
 و بر رفت باز یکی دیگر آمد و پرسید با او همین گفتم که بادل گفته بودم او هم گذاشته رفت ایشان بر مقدم خود فرزند
 و این مقاله من اظهار کردند و می گفت آن کس را بمن بیا رسید غرض مرا بر دارند و می برونده که شسته الموال
 قافله قسمت میکردند آن مقدم مرا بر سپید ما صاحب قلب امجدین دنیا را او گفت این همی گفتم
 مخاطبه کنی و لقی تحت البطی یعنی دوخته شده است در دلت من زیر بغل من او گفت دلق را باز کنند چو
 باز کردند چهل دینار بینه یافتند گفت ما احاطت علی الاعتراف یعنی ای صبیحه چه چیز را باعث شد بر
 اعتراف آن گفتم مادر من انصاف عهد گرفته است بر صدق و من در عهد و خیانت نمی کنم پس ازین سخن آنهم
 بکر بسیت و گفت تو در عهد مادر خود خیانت نمی کنی ما را سالها است که در عهد پدر و مادر خود خیانت میکنم

در حال توبه کرد و یاران او گفتند تو مقدم ما بودی در قطع طریق اکنون مقدم ما باش در توبه پس هر چه توبه کردی
 و اسوال قافله باز دادند بعد فرمودند ای عبداللّه اول طائفه که نائب شدند و بر دست من توبه کردند ایشان
 بودند که است سی هشتم صاحب خلافت الفاخره فریاد از شیخ غلیفه بن موسی عراقی رحمة الله علیه گفت
 که گفت وقتی در بلاد سواد میگذاشتیم چری دیدیم در هوانشسته بر دسلام کردیم و پرسیدیم که توبه چه رسیدی
 مرتبه که ای غلیفه خالفت الهوی فاسکنت فی الهوی بعد از آن خبر یافت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
 عنه در رابط او آدم دیدیم که در توبه اولیا نشسته است و آن مرد را که در دیده بودم پیش شیخ با ادب تمام
 نشسته است چیری از احکام حقایق می پرسد ایشان هر دو در معارف تکلم میکردند و بکلامی که من چیری از آن
 نفهم میکردم پس شیخ برخاست من آن مرد را در خلوت گفتم تو اینجا چه کنی گفت هیچ ولی نسبت مرخدا می
 از اهل اصطفاء و حبیبی از اهل قرب که او را اینجا آید و شد نیست و استمداد از اینجا نمی کند گفتم از کلام شما من
 هیچ نفهم نکردم فرمود هر مقامی را حکمی است و هر حکمی معنی و هر معنی را عبارتی است که بدان تعبیر کنی پس
 عبارت نفهم کند مگر کسی که معنی آن را بداند و ادراک معنی ممکن نه کرد و مگر کسی که استحقاق باشد بکلام آن و متحقق حکم باشد
 الا که بدان مقام رسد گفتم هیچکس را ندیدم مواضع بر شل تو پیش شیخ گفت من چگونه پیش او تواضع کنم که مرا
 مستولی گردانید بر صد هزار نفر از مردان غیب که نه بنیاد ایشان هیچکس الا ماشاء الله تعالی و تصرف و ادوار در حوال
 ایشان بعد از آن شیخ خلیفه فرمود که شیخ عبدالقادر رضی الله عنه متصرف است در اولیایان تبصر فی علم
 که شامل است مراحوال اسرار ایشان را که است سی و نهم در خلافت الفاخره آمده که شیخ ابوالعباس
 احمد بن محمد قریشی رکابدا شیخ عبدالقادر رضی الله عنه می گفت که وقتی شیخ سوار شد و در جامع منصور رفت پس
 بازگشت در درسه آمد و کردم از گریبان مبارک بدست خود گرفت بیرون انداخت و آن کردم بر زمین
 رفتن گرفت شیخ فرمود او را صوتی در حال هم برها می دیم و بعد از آن فرمود ای احمد این کردم از جامع
 تا اینجا بار مرا انیش زد که است چه علم - راوی نمک میگوید وقتی بر شیخ از حال فقیر و معیشت خود شکایت
 کردم در ایام قطیف بعد از پس شیخ یک پیانه از گندم مراد داد و گفت این را در کواره بدار و سرازیر پیش و در
 پہلوی آن رخنه کن و از آن گندم بکش و آتش و لیکن درین آن کواره را باز نکنی راوی میگوید بخوبی

ازان گندم خوردم نگاه زوجه من دهن آن کوآره باز کرد و رفعت روز آن گندم تمام شد و قسم این شیخ
 بر شیخ گفتم فرمود اگر دهن گواره شما باز نگیرد دید تا زنده می بودید ازان گندم می خورد و دیگر اگر امتیاز
 صاحب خلاصه الفاخره گوید از شیخ ابو الحسن علی قریشی و فقیه ابوالقاسم محمد بن عباد و انصاری منقول است
 که گفتند در سنه ثلث و خمسين و خمسایه شنیدیم و اما خبر بودیم که شیخ عبد القادر جیلانی را پرسیدند که بیان
 کن بر ما از آنچه یافتی تو از احوال دبایت و نهایت تادین که راقده کنیم ما بتو و گفتند ما روز یکواریم چنانچه تو
 میداری و نماز میگذاریم چنانکه تو میگذاری و اجتهاد میکنیم مثل اجتهاد تو و در غرضی بنیم احوال مثل احوال
 پس شیخ فرمود گریه شمار و احوال مقابل شدید و در روایت چگونه مقابل خواهید شد ما اکتب حتی
 قیل لی بحقی علیک کل و ما شرب حتی قیل لی یخفی علیک الشرب ما فعلت شیخا حقیرا
 یعنی من خودم تا اینکه گفته میشود مرا بحقیقت من یعنی قسم بحقیقت من بر تو لازم است بخور و نه نوشیدم تا آنکه
 گفته نشده مرا قسم بحقیقت من که نبوش و منی کنم کاری تا اینکه ما سوگند و قسم ببل آن کر است
چهل و دوم صاحب خلاصه گوید در روایت قطب الاجاب شیخ عبد الوهاب و قطب الافاق شیخ
 عبد الرزاق ابنا و شیخ الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه که گفتند وقتی شیخ بقاین بقدر
 بکوره و در جمیع پنجم از ماه رجب ثلث و البعین و خمسایه در مدرسه والد شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه
 آمد و ما را گفت چرا نمی پرسید از بکوره من امر و زبیده خود فرمود ما مشب نوری دیدیم که افاق عالم را
 روشن گشت و اکناف جهان ازان نور شد اسرار اصحاب سرار دیدیم که منتشر شد بسوی آن بعضی تصاویر
 یافت و بعضی بسبب الغی از اتصال باز ماند و در هر سرگی متصل شد بدان نور و مضاعف گشت پس من
 طلب چشمه آن نور شد و دیدم که آن نور صادر است از شیخ عبد القادر رضی الله عنه خواتم که از حقیقت آن
 نور استکشاف کنم نظر کردم دیدم که نور شود و او مقابل شده نور قلب او را و هر دو نور با هم دیگر در تقادح است
 صیاد آن دو نور منعکس شد بر آئینه حال او متصل گشت اشعه و اموات از هر کفایه جمع او بود و در وقت
 او و عالم بدان نور و روشن شد و هیچ ملک مشب بر زمین نازل نشد گر آنکه باید بر شیخ و مصداق فرمودیم
 او نزدیک ایشان شهادت مشهود است راویان بگویند ما بر والد فریم در پرده صلو

لیکنه الغائب گذاردی شیخ این بیت فرمود و ابیات دیگر انشاء کرد و شعر از انطباق عینی و جوی
 حبیبی بقتلک صلواتی فی لیاالی الزغائب یعنی پس و قتیکه نظر کرد چشم من روی
 محبوب من پس آن ناز را است و شبهای زغائب - کرامت چهل و سیدم از روی حساب
 خلاصه المفایره آمده که شیخ ابوالقاسم عمر بن سعد و بنار حرمه الله علیه که گفت وقتی شیخ عبدالقادر در
 عتبه فرمودن مدرسه را در نیم شب جمعه که آن اول شب ماه مبارک رمضان بود و سینه حسن و العین
 خمسمایه که بر مناره بودند آن مرطافه اول را موزن فت همچنان کرد و بار شیخ در ثلثه اخیر فرمود بر مناره
 بروند آن مرطافه ثانی را موزن فت همچنان کرد و بار شیخ در اول وقت سحر فرمود بر مناره بروند
 کن مرطافه ثالثه را پس او رفت همچنان باز فرمود بر مناره برای و نذاکن بسجود و باز او رفت همچنان
 کرد که شیخ فرموده بود چون مبادا شد خواص اصحاب شیخ ازین سنی باز پرسیدند فرمود چون من
 گفتم موزن را که طائفه اول را نذاکن عرش و جنبش آمد جنید فی عظیم و زیر عرش منادی ندا کرد
 لیقمه المقبولون الاخیاسا چون دوم با گفتم طائفه ثانی را نذاکن باز عرش و امتهن از آمد کثیر از
 امتهن از اول و زیر عرش منادی ندا کرد که لیقمه الاولیاء الا براسا و چون سیم با گفتم
 نذاکن طائفه ثالثه را باز عرش و جنبش آمد کثیر از جنبش ثانی زیر عرش منادی اگر که لیقمه
 المستغضرون بالاسما پس اشارت کردم باصحاب الله اولی که این وقت شماست و صحاب
 مرتبه ثانی را که این وقت وقت شما و باصحاب تبه ثالثه را که این وقت وقت شماست کرامت
 چهل و چهارم من وایت خلاصه المفایره آمده که شیخ ابو عبداللہ محمد بن علی قزوینی شیخ ابوالقاسم
 ابراهیم بن عبداللہ طبری گفتند که چون شیخ عبدالقادر جیلانی در بلاد مشهورت رسیده شیخ ازبک
 جیلان قصد زیارت شیخ کردند و دیدند که شیخ در مدرسه نشسته اند بر دست او کتابی ابرق شیخ
 دیدند متوجه قبله نیست و خادم ایستاده پیش شیخ پس بعضی سوی بعضی دیدند کالمکرمین علی
 الشیخ بسبب ابرق و تقصیر خادم پس شیخ کتاب از دست نهاد و سوی ایشان دید و نظر بنجام
 کرد و در حال بقیاء و جان بداد بعد از آن نظر بابرقی کرد و در حال ابرق بکشت متوجه قبله شد و ای

مذکور میگونی و وقتی در مدرسه شیخ عبدالقادر رضی الله عنه شیخ تقی بن لطیف و شیخ علی بن میتی و شیخ
 ابو سعید قلیومی و شیخ ماجد کردی حاضر بودند که شیخ خادم را فرمود تا نامه فراز کند همچنان کرد ایشان در
 طعام خوردن مشغول شدند شیخ خادم را گفت بنشین و بخور گفت من صایم شیخ فرمود بخور و تراست ای صایم
 هفت بار گفت من صایم باز شیخ فرمود بخور تراست ابر صوم شهر را گفت من صایم پس شیخ بنظر غضب سوزی اید
 در حال بزرین افتاد و بوی بسیار میداد و از خون ریم چکیدن گرفت پس آن شیخ که حاضر بودند شفاعت
 کردند تا آنکه غضب شیخ ساکن شد از عفو کرد و خوشنود گشت در حال آنجا خادم با بچه پان شده که اول بود
 کان لم یکن بدین شی که است چهل و پنجم از روایت شیخ ابو محمد علی بن ابوبکر یعقوبی رحمه الله علیه که
 گفت وقتی شیخ ابو الحسن علی بن میتی رحمه الله علیه دست من گرفت و بر شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بن
 و گفت یا شیخ این غلام منست شیخ جاسه که پوشیده بود را پوشانید و فرمود منقص عافیت پوشیدی را می
 می گوید دست شصت و پنج سال است که مرا هیچ رحمتی و المی نشد که سبب آن نکایت کنم و گفت وقتی پدر
 نیز مرا بر شیخ برد و گفت غایت باطنی از تو برای این درخواست دارم شیخ ساعتی در مراقبه شد و دیدم باری
 از نور از وین اتصال یافت و حال اصحاب بتور را مشاهده کردم و تسبیحات ملائکه با انواع نعمات شنیدم و المانی
 بر پیشانی هر کسی بسته است آنرا بخوانم و از امور جلیله یعنی کس من بگشودن شد و شیخ فرمود مرا که بگیر و بکن
 شیخ علی گفت می ترسم از احوال عقل این پس شیخ دست مبارک بر سینه من و در باطن خود باقیم چیزی
 بر هیبت سندان بعد از آن نمی ترسیم از آنچه می شنیدم می دیدم و من تا این زبان روشنی
 در طرف ملکوت از نوران باری دارم راوی مذکور میگویی اول بار که در بغداد و در آمدیم یکس می بینیم
 نمی شناختم آدم در یک مدرسه خوبی و آن را شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بود و از آن در آن مدرسه خبر من
 غیر من نبود از درون خانه شنیدم که قایلی میگفت ای عبد الرزاق بر و بین که اینجا نیست و آدم و برفت
 و گفت جیبی است از سواد فرمود - لهذا الصبی شان عظیم پس شیخ بیرون آمد و با و مان و بود و طعام
 پیش از آن را و را ندیده بودم بر خاستم لا جلا له پس گفت تو علی هستی طعام پیش من نهاد و فرمود
 ففع الله بک سرانجام باید زانی که اهل آن محتاج باشند تو و مرتبه تو بلند شود پس ایشان را

در ریگات دعا شیخ عبدالقادر رضی الله عنه هشتم گرامت چهل و ششم از روایت شیخ ابوالحسن حسن علی
رحمة الله علیه که گفت وقتی در هنگام جوانی بر من وارد شد و پیوسته از امور آن بر من
مشکل شد بر شیخ خود شیخ علی بن هبیتی رفتم رحمه الله علیه تا از آن سوال کنم ابتدا فرمود ای ابوالحسن در تو
از افعال قدرت است حل نشود مشکلات آن با قوال بلکه با افعال پس بر شیخ عبدالقادر که او ملک علماء و عارفان
و مالک از من افعال متصرفان برین وقت است اوی گوید در بغداد رفتم و بر شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در آمدیم
که در محراب مدرسه شیخ نشسته است و جماعتی پیش او من هم پیش او رفتم نشستم پس او نظر کرد بر من آنچه در بیان
من بود و هر چه بسبب آن آمده بودم همه مرا فهم شد و از زیر سجاده خطی فلون یکبشید یکطرف آن بدست
خود گرفت و دوم طرف مراد و سومی که از آن خط بود باز میگرد و مرا روشن میشد از وارد خود و طرفی عظیم
که آنرا نهایت بود و مشاهده می کردم در آن امری جلیل که کنه آن مکان دراک نداشت تا آنکه هر پنج پنج
را باز کرد پس من کشف شد مرا جمیع احکام آن وارد و ظاهر گشت بر من خفیان امور آن مکان اسرار
و بصیرت من نفوذ یافت بقوی و عانی تا آنکه خرق محجب شد پس شیخ نظر بسوی من که در فرمود داخل
بقوة و امر قومك یا خلد و اباحسینها پس من آن شیخ برخاستم و الله بیخ سخن نگفتم با و
حاضران نیز از کار من خبر نداشتند باز گشتم بر شیخ علی بن هبیتی آدم ابتدا فرمود که من نگفتم بودم که شیخ عبدالقادر
رضی الله عنه علماء عارفان است و مالک از من افعال متصرفان ای ابوالحسن علی این مشاهدات از احکام
وارد تو نمود و لیکن چون نظر شیخ بر وارد تو افتاد این مشاهدات تر بر داد و گرفته با و نه ایرم مشاهدات
عمر ما که بسرمی شود و اگر شیخ نه فرمودی ترا که خدا بقوت هر ایمیه عقل را تو بر فتی در زمره مولهان چشم تو
بودی و شیخ اخبار کرده است بر آنکه تو مقتدر شوی بقوله و امر قومك الی آخره فرمود گرامت چهل و ششم
از روایت شیخ ابوالمظفر اسماعیل بن علی الحمیری رحمه الله علیه که گفت چون شیخ من شیخ علی بن الهبیتی رحمه الله
علیه ریض شدی مرا مقامی بود پیشتری آنجا آمدی ایام مرض آنجا گذراندی وقتی او مرض شد شیخ عبدالقادر
جیلانی رضی الله عنه از بغداد بیاد او آمد و بزرگ دار مقام جمع شدند آنجا و دو رخت نخل بود و در
خشک از مدت چهار سال بار اصدائی گرفتند ما غریبت بر آن کرده بودیم که قطع کنیم پس شیخ عبدالقادر رضی الله عنه

بزرگیک تحمل و ضو کرد و بریر دوم دو رکعت نماز گذارد و بعد از آن بفته برود و دخت بابرگ شدند و بابرگ گفتند
 در او ان تحمل تحمل بعد از آن چیزی از جنس سیوه من پیش شیخ عبدالقادر آورد و دم قدری ازان تناول کرد
 و گفت بَارَكَ اللهُ لَكَ فِي أَرْضِكَ وَدَسْرَهُمْ وَصَاعَكَ وَطَرَاكَ
 راوی گوید ازان سال باز در زمین من خراج اضغان آن شدن گرفت که معتاد بود و هر طریقی که در می شناسم
 مضاعف آن بیاید و اگر حاجی من گندم می نهادم نمی تصدق می دم بوزن همان صد من شدی و ازان
 سواشی چند ان تاج شد که شمار آن را معلوم نشد از برکت دعا شیخ عبدالقادر رضی الله عنه - کرامت
 چهل و هشتم از روایت شیخ مکارم رحمه الله علیه که میگفت روزی پیش شیخ عبدالقادر بودم و در مدرسه
 ادناگاه در حاجی در هوا بگذشت مرا آرزو خوردن آن دراج با کشک در دل گذشت شیخ سوی من دید و بفرمود
 و نظر در هوا کرد و حال دراج از هوا در من مدرسه افتاد و باید بران من نشست پس شیخ فرمود ای مکارم گیر
 آنچه آرزو داشتی و لنزع عن الله منك شهوة بالکسالة راوی ابوالمکارم میگوید ازان وقت
 باز دراج نزدیک من چنان سقوط شد که بوی آن نمی توانم کشید و مطبوخ و دیشبوی و پیش ازان که
 دراج نزدیک من سخت محبوب بود هم دی گوید وقتی دیگر در مجلس شیخ حاضر بودم سخن در تها و اصلا آن
 عارفان سفیر بود اما آنکه هر یکی را از حاضران شوق بر دل مستولی شد در دل من گذشت که کدام طریق بدین
 مراد رسند در حال شیخ کلام قلع کرد و در سوی من آورد و فرمود ای مکارم میان تو و مراد تو و قدم پیش
 نیست یک قدم ترک دنیا کن و دوم ترک نفس ثم ها انت و سابلک - یعنی پس تو سبلی
 و پروردگار تو - کرامت چهل و نهم از روایت شیخ الاسلام شیخ عبدالرزاق بن شیخ عبدالقادر
 رضی الله عنه که میگفت روزی والدین برای آناز جمعه بیرون آمدند و او را در سید عبدالوهاب سید عینی
 برابر بودیم ناگاه دیدیم سه با خمر همراه می پرند و ازان بوی خوش می آید و سر نهکان دیوان برابر اند شیخ
 ایشان را فرمود و بالیسیت ایشان ایستادند و دو اب را تجلیل روان اشتند شیخ طران دواب را
 گفت بالیسیت در حال بر حاجی خود بماند هر چند سر نهکان دواب را نیز دند و حاجی نمی جبیند در حال
 ایشان را قوی لبح گرفت بر زمین افتاده می پلیدند پس همه فریاد بر آوردند که ما توبه کردیم و متغفر شدیم

آن قولنج در حال از ایشان دفع شد در آنکه نمبر بر آنچه خل بدل گشت چون اوانی را بکشتاوند و دید
 که آنهمه خل گشته است شیخ در مسجد جامع رفت میان خلق شورا افتاد این خبر سلطان سید ایسا بگرفت
 و از بسی محرمات باز ماند و زیارت شیخ آمدن گرفت و پیش او بتواضع تمام و ادب شستی - کرامت
 پنجاهم - از روایت ابو عبد الله بن محمد بن کامل نیشابری رحمه الله علیه که گفت شنیدم از شیخ ابو محمد مجلی
 که می گفت وقتی در بغداد زیارت شیخ عبد الله در رضی الله عنه آدم و دمی نزد یک او اقامت کردم
 چون غربت مرز جغت شد بمهر از دوستی استم مرا وصیت کرد که از هیچکس چیزی نخواهی انگشت
 مبارک در دهن من انداخت و فرمود این ابجوش و باز کرد و بخان کردم از بغداد تا آنکه در مصر رفتم هیچ
 طعام و آب در میان نبود و قوت زیاده می شد بے نقصان - کرامت پنجاه و یکم - از روایت شیخ
 ابو عبد الله بن محمد بن احمد بنی رحمه الله علیه که گفت که از بلخ در بغداد رفتم و من آن روز تا نام آن شیخ عبد الله
 جیلانی رضی الله عنه را در ایام بوقت عصر در درسته او در نماز بود که من در آدم و پیش از آن نه آدم او ندیده بود
 و نه من او را چون سلام نماز باز دادیم که خلق بروی هجوم کردند من هم بیشتر شدم و مصافحه کردم دست من گرفت
 روی من دیدم بسم کرد و گفت ای محمد بنی قدسای الله مکانیک و عیالندیک گویا کارم او دوال بود
 مرز برج را و شفا علیل را پس هر دو چشم من از خست روان شد و سخوان سید من از بیت لرزیدن
 گرفت و از شوق محبت اندرون من پاره پاره می شد نفس من از خلق مستوحش شد و در دل خود امری فتم
 که از آن تعبیر ممکن نبود همچنان می افروزد و قوی می شد من آن را بتکلف می داشتم تا آنکه شبی بنایت تاریک
 بود و من برای درو بر خاستم دیدم که از دل من و شخص ظاهر شدند و دست کی قوی و بدست گیری
 خلعتی صاحب خلعت گفت من علی ابن ابیطالب ام کرم الله وجهه و این یکی از ملائکه مقرب است و کاس
 شراب محبت است و این خلعت از جمل رضا حق و آن خلعت مرا پوشانید و آن صاحب قبح مراد از پیش
 آن تمام مشرق و غرب منور شد چون آن را بیا شامیدم کم کشون شد بر من از اسرار غیب و مقامات
 و غیر آن از عجائب و مقامی را دیدم که اقام عقل از او را ک ستران از پا و اید و افهام افکار و بصیرت آن راه
 کم کند در قاب الالب از بیت آن در ضوع آید و اسرار سر از بهاء آن از غایت تعجب نبی و نشود و لایا

بصائر از اشعه النواران و مهشت تحیر گردد و طائفه کربیان و روحانیان و مقربان بران اطلاع نیابند
 آنکه در کرم شوند از بهر تعظیم قدران مقام تسبیح گویند و خدای را غرور جل بانواع تقدیس و تشریف مراحل
 مقام را سلام کنند و قابل یقین گوید که نیست فوق این مکر عرش رحمن و ناظر تحقیق داند که هر مقامی که
 مراد اصل راست یا عالمی مجذوب را یا سری محبوب یا ملی مرقارن را یا تصرفی مری را یا بخشی مرترب
 سبدا و مال و هجده تفصیل و کل و بعضی و اول و اخیران ران مقام است و از انجا نشوایافته و بدان
 کمال گرفته مدتی این بود که نظریان مقام نمی توانستند کردن بعد مدتی قوت آن شد و مدتی طاقت نیست
 آن نداشتند بعد مدتی آن بهم شد و مدتی نمیدانستند که اندران مقام کیست بعد مدتی بران اطلاع یافته دیدند
 که در مقام رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم نشسته است و در ستار او آدم و ابراهیم و جبرئیل
 و چپا و انوح و موسی و عیسی علیه السلام و پیش او اکابر رضوان الله عنهم و اولیا و رحمة الله علیهم
 شکل غدم ایستاده و از صحابه از آنها که می شناسند ابوبکر و عمر و عثمان و علی و حمزه و عباس بنی است
 عنهم و از اولیا و خواجیه معرفت کرخی و سری سقوی و جنید بغدادی و سهیل تستری و حاج الفارین
 ابو النوف و شیخ عبدالقادر جیلانی و شیخ عدی بن مسافر و شیخ احمد رفاعی قدس الله ارواحهم
 و از اقرب صحابه بمصطفی صلی الله علیه و سلم ابوبکر صدیق بود و از اقرب اولیا شیخ عبدالقادر رضی الله
 پس شنیدم که قیامی میگفت چون ملائکه مقرب و انبیاء مرسل و اولیا و محب کل مشتاق رویت محمدی
 شوند از مقام اعلی غده تکیه بدین مقام آید پس از دیدن جمال او انوار ایشان مضاعف شود و حال
 ایشان مصفا گردد و مقام و مرتبه ایشان بلند شود و از برکت او شمع و الیقین الا اعلی پس شنیدم که همه
 گفتند سمعنا و اطعنا و غفرنا و التبت الیه بعد از ان از نور و تسلی اعظم بارقه ظاهر شد که فایده
 مرا از جمیع شهود و بر بود و مرا از هر چه بود و بود و درین عقل تمیز نماند سه حال بدخیال بودم ناگاه
 می بینم که دست مبارک شیخ بر سینه من است بکیا داد و بیداد و یکی نزدیک من و حال بخود باز آم
 و الیک حال خود دادم پس تیغ فرمود ای یمنی مرا امر کرده اند تا ترا در ایام و الیک حال گردانم و بگو
 ترا مقهور میگردد و نماز شود و در کرم بعد از ان از جمیع احوال و مشبهات من از اول تا آخر مرخص گردد

یقین دانستم که او به نفس مطلع بود بر حال من و فرمود از برای تو درخواست کردم از پناه میر خدا
 صلی الله علیه و آله و سلم بخت بار طاقت آن شد ترا که بدین مقام نظر کنی و بخت بار دیگر ترا
 طاقت مسامت آن مقام شد و بخت بار دیگر ترا اطلاع شد بر کسایکه اندان مقام بودند و بخت
 دیگر ترا آن ندانند بختی و از حق گفتگو درخواست کردم بخت بار تا سیه بخت بار تا ان بارتو بر تو گذا
 شد و پیش ازین از حق گفتگو بختاد بار درخواست کرده بودم تا ترا کاس محبت بچشانند و خلعت رضا
 پوشانند البتة زند بر و جمیع فرایض که از تو فوت شده است فضاکن کرامت پناه دوم
 از روایت شیخ ابو محمد مفرح بن برهان شیبانی پنهانی رحمة الله علیه که گفت هر جمیع شیخ عطا با آنها
 در میان رفتی برای نماز جمعه و در میان جوی بود پراز آب آنرا عبور میکردند و اصحاب او نیز ارباب
 احوال بودند چنانکه بعضی بر شیر سواری شدند و در دل من آمد که اینجا باشد فحصل فی نفسی من
 ذلک شیء در بغداد بر شیخ خود شیخ عبدالقادر رضی الله عنه رفتم و این قصه بدو گفتم چند روز
 با من سخن نه کرد و وقت مراجعت مرا فرمود چون تو بدان جوی رسی نزدیک مخاض ایستاده شود و بگو
 و عبدالقادر ترا می گوید که شیخ عطاء و اصحاب او را بگذارد که از تو بگذرند همچنان کردم نزدیک مخاض
 رفتم و گفتم آنچه شیخ فرموده بود چون روز جمعه شد شیخ عطاء و اصحاب او میامدند و بر عادت قدیم خود
 که بگذرند میان ایشان و آب عقبه بزرگ بود آب پر شد چنانکه بعقبه رسیدند و بختند که خوش کنند
 و از عبور باز ماندند شیخ عطاء گفت اصحاب را باز کردید که چیزی حادث شده است بعد از آن فرمودند
 بر منه کینند تا در بغداد بر شیخ عبدالقادر رویم و توبه و استغفار کنیم پس او را با همیم گفت بلکه بر شیخ مفرح
 رویم چون غریبت بران کردند و حال آب فرو نشست بحد قدیم خود و باز آمد عبور کردند و در میان
 شیخ مفرح رفتند و تواضع نمودند و استغفار کردند و در روز استغفار ایشان روزی عظیم بود کرامت
 پناه و سیوم از روایت شیخ نجم الدین صفری رحمة الله علیه که گفت شنیدم از شیخ الشیوخ
 شهاب الدین مهرورد که می فرمود من در جوانی بعلوم و کلام مشغول شدم و چند کتاب بدان علم یاد گرفتم
 بعد کج اندران علم فقیه شدم علم من مرا از آن باز میداشت من هیچ باز نمی ماندم روزی را با برادر خود

و شیخ ابوالعباس احمد بن علی مصری رحمه الله تعالی علیهما که گفتند وقتی ابوالمظفر حسن علی بن حسین بمبادی
 تاجر در شیخ حماد و عباس رفت رحمه الله علیه در تاریخ سنه اعدی و عشرين و خمسایه و گفت
 یاسیدی قافله مهیا کرده ام میخواهم تا در شام روم و در آن قافله بقصاعت به قصد دنیا راست شیخ فرمود
 اگر تو امسال سفر کنی کشته شوی و مال تو تلف شود از پیش شیخ اندوگین برباست و رفت در راه شیخ
 عبدالقا در رضی الله عنه را دید و آن روز جوان است و گفت شیخ حماد باس چنین فرمود شیخ عبدالقا
 رضی الله عنه گفت مراد را برود و مسافر شود سالم و غانم باز خواهی گشت و الضمان فی ذلك علی
 پس آن تاجر در شام رفت و آن بقصاعت هزار دینار فروخت روزی در سقایه درآمد و حلب نام فرمود
 برای قضا حاجت الهی را و آن هزار دینار را در سقایه بخی داشت چون از قضا حاجت فارغ شد آن
 مال بهانجا فراموش کرد و در آن شد چون در ذاق رفت خواب برد و خواب می بیند گویا که او بر اثر قافله
 است طائفه عرب بر آن تاخت و نهیب کرد و بکشت یکی از ایشان باید و بکار و گردن این بریدار ببول بیدار
 شد اثر خون در گردن خود دید و الم ضرب را احساس کرد و مال خود را آورد و در حال در آن سقایه رفت مال خود
 به در آن محل یافت باز گشت در بغداد آمد و در دل گذرانید اول بر کدام شیخ روم یعنی پیش شیخ حماد که اسب
 حاضر شوم پیش آنکه سخن او راست شد که شیخ عبدالقا در باشد ملاقات نایم بدرین بود که در سوخت سلطان
 شیخ حماد را دید که فرمود ای ابوالمظفر اول بر شیخ عبدالقا در برو که او مردی محبوب است از حق تعالی
 هفده بار درخواست کرد اما آن کشته شدن تو در بیداری خواب بدل شد و تلف مال تو به نسیان پس
 شیخ الاسلام شیخ عبدالقا در رفت رضی الله عنه شیخ ابتدا فرمود که شیخ حماد را چنین گفت که هفت
 بار از برای تو درخواست کردم بعزت مجوس و هفده بار هفده بار تا هفتاد بار از حق سبحان تعالی
 درخواست کردم تا آنکه لقیطه بنام و ذهاب مال به نسیان بدل شد کرامت پنجاه و ششم
 از روایت و شیخ یحیی ابوسعود حدیث ابو یوسف یحیی دوم شیخ ابو عمر عثمان مرغینی که گفتند و الله حق تعالی
 اظهار کرد و نخواهد کرد از اولیاد مثل شیخ عبدالقا در رضی الله عنه یعنی غیر صحابه کرامات او تنواری و متصل
 بود بعضی به بعضی اگر یکی از کرامات او شمار کردی در یک روز تا چند شدی و ازین و شیخ این سخن در شیخ

روایت کرده اند یکی ابو الحسن بغدادی معروف بنحفات دوم ابو محمد عبد الطیف بغدادی معروف
 بطرز و بعضی مشایخ عراق این سخن را استبعاد میکردند ایشان جواب دادند ما غیر ایشان از اهل
 علم اگر ایشان منع نمی بودند بزبان ما ضعیف و مستقبل هرگز این نمیگفتند و قسم یاد نمی کردند که راست
 پنجاه هفتم از روایت دوشیخ یکی ابو عمر عثمان صریفی دوم ابو محمد عبد الحق حریری رحمة الله تعالی علیهما
 که گفتند شنیدیم از شیخ عبد القادر رضی الله عنه که بالا دینبر فرمود ای اهل زمین شتر تا و غرابا و امی اهل
 آسمان قال الله تعالی یخلق ملائکة و من از آنها ام که شما نمیدانید میاید و بشاید تا کن
 چیزی بیاموزید ای اهل عراق احوال نزدیک من چون ثیاب معافه است هر که ام را که بخوابم بپوشم
 فعلمکم بالسلامة و لا یاتینکم یجنود لا قبل لکم بهما و فرمود و الفیلام هر سال سفر
 کن تا از من کلمه شنوی و فرمود ای غلام ولایات و درجات اینجا است و در مجلس من خدمتها عطا می شود
 و فرمود نیست از پیامبری مخلوق و نه ولی مگر آنکه حاضر شد در مجلس من احیاء و ابدان و اموات روح
 و فرمود ای غلام از مشک و کنیر سوال کن چون می آیند بر تو در قبر تا ترا خبر دهند از من که راست
 پنجاه هشتم از روایت شیخ شریف ابو عبد الله محمد بن ابو الفنایم از هر بن ابو الفناخ حسینی بغدادی
 رحمة الله علیه که گفت وقتی حاضر شدم در مجلس شیخ خود شیخ عبد القادر رضی الله عنه در سینه شمس و
 خمسمایه که موازنه ده هزارم و آن روز در مجلس شیخ حاضر بودند شیخ علی بن هبیتی رحمة الله علیه مقابل نشسته
 تاگاه نعل بر و غلبه کرد شیخ فرمود که خاموش باشید همه خاموش شدند چنانکه همین نفس از ایشان
 برمی آید و خسیدن اصلا در میان نبود پس شیخ از بالا دینبر فرود آمد پیش شیخ علی بن الهبیتی با ادب تمام
 بایستاد و بسوی اومی دید تا آنکه او بیدار شد شیخ او را گفت تو پیغمبر صلی الله علیه و سلم در خواب دیدی
 گفت ای گفت بچه وصیت کرد گفت بلا زست تو پس فرمود من اجله قادیب یعنی از برای
 این متادب بودم و چون از منی این سخن شیخ علی بن هبیتی را بر رسیدند گفت آنچه من در خواب دیدم
 او در بیداری مشاهده کرد و راوی میگوید آن روز چنان دعوای فرمود که بهفت نفر از حاضران مجلس درخت
 یافتند بعضی در مجلس و بعضی در خانه رفته و بعضی در آن روز که راست پنجاه و هشتم

از روایت شیخ ابو محمد عبد الطیف بن ابوطاهر بغدادی صوفی رحمه الله علیه که گفت چون شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه کلام عظیم فرمودی عقب آن گفتی بابتدایم گویید صدقت از آنکه من سخن میگویم یعنی
 که در این هیچ شکلی نیست مرا میگوید اندکگاه میگویم و مرا می دهند پس تقسیم میکنم و میفرمایند انگاه میکنم
 و عهد بر آن کس است که میفرماید و دیت بر عاقله است و نگذیب شمار از هر قابل مراد بیان شماست و طلب
 ذهاب دنیا و آخرت شماست و فرمود من سیافم من قاتلم و یحذرکم الله نفسه و فرمود اگر کجایم شریعت
 بنودی بر زبان من هر آینه خبر میکردم شمارا از آنچه میخواهید و یاد خیره میکنید در خانههای خود و فرمود شما
 بیش من بمحو قواری بریدی منیم آنچه در بواطن و طوایر شماست اگر کجایم حکم بنودی بر زبان من هر آینه
 سخن گفتی صانع یوسف بدانچه در آنست ولیکن علم سبوح است بدلیل یا گفت بدلیل عالم نااطها بپند
 کمون را که است شخصتا دم از روایت شیخ علی بن البیہی رحمه الله علیه که گفت وقتی برابر شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه زیارت خواجہ معروف کرخی مدّس الله سره فرستم شیخ گفت السلام علیک یا شیخ معروف
 الکرخی عترتنا بد وجه بعد منی باز زیارت او رفت و من برابر او بودم گفت السلام علیک
 یا شیخ معروف عترتنا کبد رحمتی از گور آواز داد و گفت علیک السلام یا سید
 اهل الزمان راوی گوید شیخ در اوایل مراد صاحب رامی فرمود که عراق مرا تسلیم کرده اند بعد از مدتی فرمود
 که اینیران جمیع زمین مشرق و غرب و بر و بحر و سهل و جبل مرا تسلیم کردند و هیچ ولی از اولیا و نامداران نبود
 مگر آنکه شیخ آمد و تسلیم کرد و او را بقطبیت او رضی الله عنه - کرامت شخصت و یکم از روایت شیخ
 ابو محمد عبد الغنی بن عبد الواحد مدّسی و از حافظ ابو محمد عبد الغفر بن ابوالضرّی بغدادی معروف باین که
 که گفتند شنیدیم از شیخ ابو محمد سید عبد القادر بجلی رضی الله عنه که گفت من در ادا امور خلقم و راعی
 شام جمیع مردان حق چون بقضا و قدر رسند امساک کنند مگر من که چون بدان رسیدم بکشاند برای من
 روزی پس من در آن در آمدم و فانه عت لعل الحق با الحق للحق شیخ عبد الله با نعی تفسیر
 میفرماید که این بعض کلام شیخ است در قضا و قدر و معنی این بنیاید غافل است بوضع قضا و رافیه شود
 بلکه دلیل آن مسلم بود کسی که حق تعالی او را اطلاع دهد بر آن سر اگر از قدر این مراد بود که میخواست الله

ما ایشاء و یثبت پس محمول بود و مبحث او در ان للمحق سبحانه بطریق شفاعت و اول بطریق نبوت
 اما تفهیم حق که محکم است لابد من وقوع تغییر در ان جایز نیست که امر است شخصیت و دوم
 از روایت شیخ ابو محمد علی بن ادیس یعقوبی رحمه الله علیه که گفت شنیدم شیخ عبدالقادر رضی الله عنه را
 که می گفت مرا انس را مشایخ است و در جن هم مشایخ و مرا لایکه را مشایخ و انا فی شیخ الکمل را وی ندک و کور گوید
 و در مرض موت شنیدم از شیخ رضی الله عنه که مراد او را خود را می گفت که میان من و شما و همه خلق بعد
 آسمان و زمین است پس قیاس میکند مرا با هیچ یکی می پیچد که با من و هم وی گوید شنیدم که مرسل خود
 سید عبدالجبار را می گفت تو خفته یا بیدار چون بمیری هر آینه بیدار شوی و روایت میکنند دو شیخ
 یکی سید عبدالرزاق و دیگری سید عبدالوهاب ابنا شیخ عبدالقادر رضی الله عنه که چون شیخ کسی از دور
 دیدی آهسته گفתי چنانکه او نشنود و جواب بجا بیاورد الله اگر سعید بودی و لا یمحب بطریق الله
 اگر بد بخت بودی علامت سعادت و شقاوت چنانکه شیخ فرموده است در هر یکی پیدا شد می
 که امر است شخصیت و سیدم از خلاصه المفارحه از روایت امام المقربین شیخ شهاب الدین عمر بن محمد
 شهر وردی آمده که گفت شنیدم شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بالا منبر میفرمود در مدح خود که هر ولی
 بر قدم نبی است و من بر قدم جد خود حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و سلم و بر نداشت آنحضرت علیه السلام
 قدمی گر آنکه بنیادم قدم خود بر ان موضع که بر داشت او قدم خود و از ان موضع گمرا و اقدام نبوت که را نیست
 در ان غیر نبی را که امر است شخصیت و چهارم از روایت دو شیخ یکی ابوسعود احمد بن ابوبکر جریری عطار
 دوم شیخ ابو عبداللہ محمد بن قاید رحمه الله علیه که گفتند وقتی از شیخ صدق بغدادی کلامی شکر صادر شد
 آن را بر خلیفه رسانیدند خلیفه فرمود تا شیخ را حاضر آرد و تعزیر کند شیخ را حاضر آوردند و سر او بر
 کردند خادم فریاد برآورد و اشیخاه دست ضارب و حال خشک شد و حق تعالی بیهیت او در دل مستور
 و وزیر خلیفه انداخت او را با کرد از انجا شیخ صدقه و را به شیخ عبدالقادر رضی الله عنه آمد دید که خلقی
 و بعضی مشایخ منظر نشسته اند تا شیخ بیرون آید و وعظ فرماید چون شیخ بالا منبر آمد همه زحمن کردند
 بود و قاری چیزی نخوانده بود که خلق را و جدی عظیم حاضر شد شیخ صدقه در دل گذرانید که این و بعد

از نصیبت در حال تنج و هوی او کرد و فرمود یا هان امارا میدی بود و در بیت المقدس بیک کام امروز
 و زینجا آمده تو بگرد و حاضران بناس امروز همان او اند شیخ صدقه در دل گذرانید آنکس که بیک کام
 از بیت المقدس به بغداد آید و تو به از چه کند و او چه احتیاج دارد و شیخ باز شیخا شیخ عبد القادر و شیخ
 شیخ صدقه کرد و فرمود تو به از آن میکنند که باز در هوا پیرو و او محتاج است بدانکه تعلیم کنم او را راه محبت -
 مولانا تعالی بعد از آن شیخ فرمود انا سیفی مشهور و قوی موقر و بنیالی بفوقه
 و سهامی صابغة و دمی مصلوب و فرسی مسبرج انا نارا الله الموقدة
 انا سلاب الاحوال انا حجر بلا ساحل انا المحفوظ انا المحفوظ یا صوام
 یا اقوام یا اهل الجبال ذکت جبالکم یا اهل الصوامع هدمت صوامعکم
 اقبلوا الی امر من الله انا امر من امر الله یا بنیات الطريق یا
 رجال یا ابطال یا ابدال یا اطفال هلموا و خذوا عن البحر الذی
 لا ساحل له یقال لی یا عبد القادر یکلم لیسع منک یا عبد القادر
 یحقی عنیک کل یحقی علیک اشرب یحقی علیک تکلم
 و امنتک من الرد و یقول علی رؤس الاشهاد
 بعد از آن فرمود آفتاب بر نمی آید تا بر من سلام نمیگویند و سینه پیش آنرا که باید بر من سلام میگویند چو
 می کنند از آنچه در آن سال است و همراه و هر هفته و هر روز بر می آیند و سلام میگویند و اخبار میکنند
 از آنچه در ایشان واقع خواهد شد و عزت ربی که سعاد و شقیار را بر من عرصه میکنند و پیوسته ششم من
 گمران است و در او محفوظ و من غواص و یاعلم و مشاهد حق سبحانه و تعالی و من حجه الابرار و
 و هم من نائیب پنجاه اصل الهی علیه وآله و سلم ام و وارث او در زمین - که است شصت و
 از روایت شیخ علی بن الهیثمی رحمه الله علیه که گفت وقتی برای شیخ عبد القادر رضی الله عنه و فرمود
 در آمدن او را با لاله بام مدس یافتیم که نماز چاشت میگذاشت و نظر در فضا میگردید و دیدیم چهل صف
 از مردان غیب در هوا ایستاده اند و هر صفی هفتاد و مرد ایشان را گفتیم چرا نشیند گفتند تا که شیخ

از نماز فارغ نشود و اذن نمکند نه تشییم از آنکه دست او بالا دست راست و قدم او بر رقاب ما و بر
دبر ما و بر همه چون شیخ سلام دایم بر شیخ آمدند و سلام گفتند و دست مبارک بوسیدند شیخ علی بن ابی
میگوید چون شیخ عبدالقادر را میدیدیم همیشه میدیدیم که راست شصت و ششم از روایت
جماعت مشایخ که گفتند وقتی شیخ ابو محمد عبدالرحمن طفسونجی رحمه الله علیه بالا و منبر و طفسونج فرمود
انا بنی الا و لیاء کالکرکی بین الطیور و اطولهم عنقا شیخ ابوالحسن علی احمد از جی حاضر بود
حالی فاخر داشت و حال بر خاست و دل خود از بر کشید و گفت دعنی اصدارک شیخ عبدالرحمن
خاموش شد و مرا صاحب خود را گفت که هیچ نمویی و زین این خالی از عنایت نمی بینم و گفت تا آن وقت
باز پوشند او گفت ما از آنچه بیرون آدمیم بدان باز نگریم و در وسوی بهشت کرد و زوجه خود را آواز داد
ای فاطمه خیری بفرست تا پوشم او در بهشت بود و از این شنیدیم خیری بیرون اندخت تا او پوشد
بعد از آن شیخ عبدالرحمن از او پرسید شیخ تو کیست گفت شیخ من شیخ عبدالقادر است یعنی الله
گفت نام شیخ عبدالقادر نمی شنوم مگر در زمین مرا چهل سال است در درکات قدرت شیخ عبدالقادر را
آنجا ندیدم و گفت مرا جماعتی از اصحاب خود را که بروید در بغداد و بگوئید مر شیخ عبدالقادر را که عبدالرحمن
سلام میرساند و میگوئید مرا چهل سال است در درکات بای قدرت من ترا آنجا ندیدم نه درون و بیرون
و بهر آن وقت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه من بعض اصحاب خود را فرمود که بروید بر شیخ عبدالرحمن
طفسونجی و در آستان راه بعض اصحاب او که بر من فرستاده است شمار ملاقات خواهد شد ایشان
با خود باز گردانید و مر شیخ روید و بگوئید که عبدالقادر سلام میرساند و میگوید که تو در درکات بوده ای
که در درکات بودی بنیدم کسی که او در حضرت است و آنکس که در حضرت است نه بنیدم کسی را که در خلج
است یعنی کنجیه من پنهانی درون میفرم و بیرون می آدم از باب سرخیا که تو مرا نمیدیدی با مارت آنکه
خلعت رضا در فلان وقت برای تو بدست من بیرون آمد و با مارت آنکه تشنه این فتح در فلان شنب ای
تو بدست من فرستادند و با مارت آنکه در درکات بخضر دوازده هزار ولی خلعت ولایت ترا دادند و
تو حوی بود خضر از آن سوره اخلاص نخط سفید در آن هم بدست من برای تو فرستادند بعد از آن

اصحاب شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بیان شیخ عبدالرحمن را در شان راه در یافتند برار خویش با
 گردانیدند چون بر شیخ رفتند شیخ رسالت شیخ عبدالقادر کرد وند شیخ عبدالرحمن فرمود و
 حمدق الشیخ عبدالقادر سلطان الوقت وصاحب التصریف کرامت
 شصت و هفتم از روایت شیخ ابی عبداللہ حسین بن بدران بن علی بغدادی بسند او تا شیخ
 ابو محمد عبدالطیف بن احمد که گفت روزی شیخ عبدالقادر رضی الله عنه وعظمی فرمود ما فخران را فخرتی
 ظاهر شد شیخ نظر بسوی آسمان کرد و گفت شمع لا تسقنی و حدلی فاعودۃ شنی
 انی اشکم بها علایجی انت الکیم و هل یلیق تکرما ان یعد للندامه دور الکاسی
 شیخ عبداللہ با فی رحمۃ اللہ علیہ بنیاید در نسخه اصل تغییر بود و بعد از اصلاح است از آن سبب گردانیدم در
 حال حاضران را انظر الی عظیم پیدا آمد و از ایشان یک نفر با دو وفات یافت و الله اعلم و در سوله
 کرامت شصت و هشتم از روایت شریف ابو عبداللہ محمد بن خضر السعیدی رحمۃ اللہ علیہ که گفت
 خضر کرد مرا و الدین و گفت وقتی من با شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در مسجد جامع بودم روز جمعه تا چری
 بیاید و گفت مر شیخ را بر من مالی است از غیر زکوت میخوایم فقرا و مساکین را بدیم مستحق را نمی بایم
 بر کر تو فرمای او را بدیم شیخ فرمود مستحق و غیر مستحق را بده تا موسی تلک را بدید آنچه تو مستحق آبی و یا
 تو مستحق آن نی کرامت شصت و نهم بر روایت شریف ابو محمد مذکور که از پدر خود بسندی بود
 که گفت وقتی شیخ فقیری را دید یکسره القاب گفت ما شافک فقیر گفت در کنار شط بود و طمخ
 باگفتم مرا اگر کن ایام آورد من شکسته دل شدم راوی گوید پدرین بوده اند که مردی فرآمد و برای
 شیخ همیان سی دینار که نذر کرده بود و میاور و شیخ آن فقیر را گفت این همیان بر گیر و آن طمخ
 بده و بگو بعد از آن هیچ فقیری را در دکنی و پیر این خود آن فقیر را داد و به ذوالیست دینار از او
 باز خرید کرامت هفتاد و م از روایت شیخ ابوالعباس بن اسماعیل معروف بابن بطلال که گفت
 چون کسی برای شیخ از جنس فرب فتوح آوردی خود او را فرمودی بر سر سجاده نه و خود دست
 از تنی چون خادم خانقاه بایدی گفتی از زیر سجاده بر گیر ز را و بجا ذوالقال را داده و هم راوی گویم

شیخ را غلامی بود مظفر نام بر طبقی پُراز نان بر دست کرده ایستاده بودی و چون بر شیخ از خلیفه
 خلعت آمدی فرمود ابو الفتح طحان را بدید که از وارد برای نان فقها و مہمان بقرض می ستند
 گویند مر شیخ را حبط بود و از وجه طحان که بعضی اصحاب سیافه آن را زراعت می کردند و بعضی از اصحاب
 او هر روز برای شیخ از نان چهار نان می بختند و در آخر روز بر شیخ می آوردند لیکن قطع کرد که سران
 شیخ بجا خزان و لای فاتی برای خود دشتی گویند چون بر شیخ خبری بدید رسیدی هر که حاضر بودی
 در آن وقت بر ایشان سمت کردی شیخ بدید قبول میکردی و بران مکافات هم کردی و نذر هم
 قبول فرمودی و از آن بخوردی رضی اللہ عنہ که است ہنقا و ویکم از روایت شیخ ابو محمد اطمینان
 بن مظفر رحمۃ اللہ علیہ کہ گفت خبر کردم را شیخ عبد الرزاق و لد شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ کہ گفت پدر
 شیخ عبد القادر بعد از آنکہ مشہور شد در ج زفت گریبار و قاید نام را حله او من بودم وقت رفتن
 و آمدن چون در حله فرود آمدم کہ مشہور است بسکن و رافض و شاید کہ بخی ویکرم باشد و اللہ اعلم
 شیخ فرمود بدید کہ افتخورت اینجا کدام است تفحص کردیم دیدیم در یک خانہ نماز است و یکم در آن
 مردی پیرو عورتی زنا و یک صبیہ نشسته اند و الدان ایشان از آن خواست آنجا فرود آید ما و آن دید
 ما ہمہ آنجا فرود آمیم مشایخ و روسا و اعیان حلقہ چون خبر یافتند بر شیخ آمدند و گفتند در خانہا را شیخ
 نزول فرماید یا غیر آن بجلی دیگر شیخ ابا آورد و قبول نکرد و ما نماز اہل حلقہ برای شیخ اقامہ و بقرطاس
 و ذہب و فتنہ و تماش و ر و اہل برای سفر بسیار فتنہ آوردند و از ہر طرف هجوم آورد پس شیخ
 فرمود کہسانی را کہ با شیخ آمدہ بودند من از فیسب خود ازین جملہ باز آمدم ایشان گفتند ما نیز باز آمیم
 فرمود این ہمہ مرا این پیر مرد و پیر زالہ و صبیہ را بدید شب آنجا بود وقت سحر از آنجا روانہ شد
 راوی مذکور گوید بعد سالہا مرا گذر بر حلقہ افتاد آن مرد پیر را دیدم از جمیع اہل حلقہ او را مال و موشی بسیار
 و او گفت این ہمہ از برکت آن شب است و این ہمہ تاج آن اشیا است کہ شیخ ما را عطا کرد
 کہ است ہنقا و و دوم از روایت شیخ ابو المنظر بن منصور مبارک و اسطی المعروف بجرادہ
 رحمۃ اللہ علیہ کہ گفت وقتی شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ نشسته در خانہ خود کتابت می کرد ناگاہ او

خاک افتاد شیخ بنفشاند سه کرت همچنین خاک می افتاد و شیخ می افشاند چهارم کرت سر برداشت و
 در سقیف مویشتی بازی میکنند گفت ظاهر را اسک در حال سر آموشش جدا افتاد و تن او جدا بعد از آن
 شیخ در کمره شد گفتم بایسیدی جرمی گری فرمود میترسم که دل من ناگاه از سلمانی آرد و ده شود پس
 حال او همچو حال این موش شود و گرامت هفتاد و سی و دوم از روایت شیخ ابوالقاسم عمر بن مسعود
 رحمه الله علیه که گفت روزی شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در مدرسه خود وضو میکرد و صفوری از بالا
 بول انداخت شیخ سر برداشت کنجشک در طیران بود و در حال بنفشاد جان مباد چون شیخ از وضو فارغ
 شد محل بول نشست و جا که کشید مراد او گفت بفروش و بهاء آن صدقه ده فرمود هذا بهدا
 گرامت هفتاد و چهارم از روایت بعضی اصحاب شیخ عبدالقادر رضی الله عنه که گفتند وقتی مادر
 بیابانی مخوف فرود آمدیم در راه خوارزم نیشاپور یعنی بایچنین جای خوف که برادر برای برادرانجا استیاء
 نمکند در امل شب چون شتران باز گردیم چهار شتر شکر بار کم کردیم قافله روان شد مالت قافله باز آمدیم
 و دو غنیم شتران می کشیم و شتران با من بود هر خیز طلب کردیم نیافتم چون صبح دیدم مرا سحر شیخ
 عبدالقادر رضی الله عنه یاد آمد که فرموده بود که اگر تو در شرفی و بلای در ماندا کنی و آواز
 دهی تا آن از تو رفع شود پس من در حال فریاد بر آوردم و گفتم یا شیخ عبدالقادر شتران من گم شد
 نظر من بسوی مطلع خیر افتاد و دیدم مردی نیک جامهای سفید پوشیده بر سر و لبه با سیتن اشارت
 میکنند که بیا چون ما بران رایبه بر آمدیم حکیم را ندیدیم ولیکن این چهار شتر را یافتیم و ما آن
 رایبه در وادی نشسته شتران را پیش گرفتیم و روان شدیم تا آنکه در قافله رسیدیم ابوالکمال
 یکوید من این حکایت بر شیخ ابوالحسن علی بنیاز رحمه الله علیه گفتم فرمود که من شنیده ام از شیخ
 ابوالقاسم عمر بن مسعود که گفت شنیدم از شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه که می گفت هر که در کربتی
 بمن استعانت کند کشف عنة و هر که در حاجتی توسل بمن کند در حضرت حق جل و علا قضیت له
 و هر که دو کعبت نماز گذارد و بخواند در هر رکعتی بعد از فاتحه یکبار و سوره اخلاص یا زده بار پس نه
 پینیا بر صلی الله علیه و سلم و در فرستد و سلام گوید بر و دادار اید کند پس جانب عراق یا زده کام رود

ز نام من گیر و حاجت خود یاد و در آئینه مقصی گرد و کرامت نهفتا و در چشم از روایت شنید
 ابو محمد سید عبد الجبار بن شیخ عبد القادر رضی الله عنه که گفت چون مادر من در مقامی تار یک درآمدی
 شسمی آنجا نور وادی وقتی والدین خود را آمد و آن شمع را دید در حال کشته شد والدین و والده مرا آورد
 این نوریکه تومی بینی شیطانی است که ترا خدمت می کند و من او را از تو دور گردانیدم و عوض آن
 نور رحمانی نامزد تو کردم و هر که بمن نسبت دارد یا مرا بران غیبتی بود با وی نیز همچین کنم راوشی کرد
 میگوید بعد از آن هر وقت که والده من در مقام تاریکی درآمدی بیدیدی نوری مثل نور قمر که جوانب آن
 مقام را منور گردانیدی کرامت نهفتا و در چشم از روایت چهار شیخ یکی شیخ ابو محمد عبد الکیم
 بن منصور بغدادی دوم شیخ ابو ذکریا یحیی بن یوسف انصاری مصری سیوم شیخ ابو الفرح حسن بن
 محمد بصری مقری چهارم شیخ ابو الحسن علی بن محمد بن محمد و ضاع رحمهم الله که گفتند در تاریخ سده عشر
 و ستائیه نزدیک شیخ ابو محمد علی بن ادریس یعقوبی بوده ایم که شیخ ابو خض غمیشی و آمد شیخ علی او را
 گفت اقصص علیهم رفاک گفت من در خواب دیدم گویا که قیامت قائم شد و انبیاء و ائمهم
 ایشان بسوی سوقفه روان شدند و نبال بعضی یک نفر و نبال بعضی دو نفر ثم اقبل رسول الله
 صلعم و نبال او دواست او در میان او مشایخ و با هر شیخی اصحاب او متفاوت و در عدد و در الوار
 و جهت و در میان مشایخ شیخی را دیدم که با وی خلعت بسیار و فاضل تر از جماعت مشایخ دیگر پرسیدم
 که این کیست گفتند شیخ عبد القادر رضی الله عنه و اصحاب او من بغیر شدم و گفتم یا سبیدی
 طارأت فی المشایخ الیه الفناء و کافی اتباعهم احسن من اتباعک
 پس شیخ ابیات چند انشاء کرد چون من بیدار شدم آن ابیات مرا یاد ماند راویان مذکور می گویند
 که شیخ محمد و اعط خیاط آنجا حاضر بود شیخ علی او را گفت در یعنی تو هم زبان شیخ الثقلین سید عبد القادر
 رضی الله عنه انشاء کن پس او هم چند ابیات گفت بعد از آن شیخ او را گفت احسنت احسنت
 و لقد صدقت کرامت نهفتا و در چشم از روایت شیخ ابو الحسن علی بن سلیمان خباز بغدادی
 رحمه الله علیه که گفت خبر کرد مرا شیخ ابو الحسن جو سقی که وقتی نزدیک شیخ عبد القادر رضی الله عنه بودی

شیخ علی بن الهیثمی و شیخ بها نیز حاضر بودند که شیخ عبدالقادر رضی الله عنه میفرمود مرا از هر طریقی
 که بادر ابابوی مقادست کرده نشود و مرا در هر زمینی محلی که مشقت کرده نشود و مرا در هر شکری
 سلطانیست که مخالفت کرده نشود و مرا در هر منصبی خفیه است که هرگز غزل کرده نشود
 که است به نقاد و هشتم از روایت عیسی بن عبداللہ بن قیازومی رحمه الله علیه که گفت
 شنیدم از شیخ عبدالقادر رضی الله عنه که میگفت هر مسلمانی که بر در بدر من گذشته است عذاب
 قیامت از تخفیف کرده شود و راوی مذکور گوید وقتی از اهل بغداد مردی بر شیخ آمد و گفت پدر من فوت
 یافته است امشب او را در خواب دیدم که گفت مرا در گور عذاب میکنند بر من شیخ عبدالقادر برود
 من دعا الهاس کن شیخ فرمود او وقتی بر در بدر من گذشته است گفتند آری شیخ ساکت شد
 دوم در آن مرد باید و گفت پدر خود را در خواب دیدم نجایت خوش و خورم خلعتی سبز و زرد پوشید
 میگفت که عذاب از من برداشتند و این خلعت مرا دادند برکت شیخ عبدالقادر بر تو باد ای فرزند
 که ملازم او باشی که در رضی الله عنه فرمود خدا عزوجل با من عهد کرده که هر که بر در بدر من بگذرد
 تخفیف عذاب کنم و هم راوی مذکور گوید وقتی در مجلس شیخ عبدالقادر رضی الله عنه حاضر بودم
 او را خبر کردند که از فلان قبر فریاد ناله میت شنیده می شود و چند روز است که او را دفن کرده اند و باز
 از ج شیخ فرمود او خرقه من پوشیده است گفتند نمی دانم گفت وقتی در مجلس من حاضر آمده است
 گفتند من ندانم گفت وقتی دنبال من نماز گذارده است گفتند من ندانم فرمود مقصود تراست بربانی
 و ساعتی سرد مراقبه کرد و اثر هیبت و وقار در بشیره مبارک او ظاهر شد بعد از آن فرمود که ملائکه میگویند
 او وقتی روی مبارک ترا دید و گمان نیک بر روحش تسبیح آن بر رحمت کرد بعد از آن بار بار
 سر آن قبر رفتند هیچ ناله و فریاد شنیده نشد - که است به نقاد و هشتم از روایت ابو الغنایم
 شریف الحسینی دمشقی رحمه الله علیه که گفت در یک شب خادم شیخ عبدالقادر رضی الله عنه به نقاد
 محتلم شد و هر بار با عورتی دیگر بعضی را از آن عورتان میشناخت و بعضی را نه چون بادر او شد بر شیخ
 تا از آن شکایت کند پیش از آنکه خادم خیر میگوید شیخ فرمود احتلام شبانه و شواربی انگاری که

بنام تو در لوح محفوظ هفتاد و یازده مرتبه نوشته بودند با فلانة و با فلانة و نامها و صفات ایشان یاد کرد
 و بعد از آن فرمود از حق تعالی درخواست کردم تا آن را از بیداری بخواب بدل گردانند
 کرامت هشتم از روایت قطب الافاق سیدنا تاج الدین عبدالرزاق بن شیخ ائین
 سید عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه که گفت وقتی والدین مادر و پدر خود یعنی راسب چهارشنبه غم
 از ماه شعبان سنه خمس و خمسين و خسمایه فرمود که پنج پسر او بر خاست پنج نیت در سفره کرده نهاد
 و خود خواب رفت چون میان شب شد دیوار بشکافت و مردی را آمد آن پنج پخته تمام بخورد
 و روان شد و الله را گفت برو این مرد را دیار و از و برانجی دو عالم آس کن همچنان کردم من او را
 دریافتم خارج دیوار و از و دعاء آتس کردم گفت که من بد عا و والد تو و میرکت خرقه او بدین مرتبه
 رسیدم چون بامداد شد این کیفیت بر شیخ علی بن ایهیتی گفتم شیخ فرمود من ایندا خم پنج خرقه بابرکت
 ترا خرقه پدر تو و پنج دستی که بر سیری فرو آور و ند و صاحب آن رافع شد و در تر از دست پاد
 تو و حق تعالی فتح کرد و بر هفتاد و نفر فتحی عظیم و عشتیه آن روز که خرقه از والد تو پوشیدند و پستان
 عطا جزیل بهرکت دست مبارک تو که بر سر ایشان نهاد و ندیدم من هیچ روزی بابرکت ترا این
 روزی که در آن روز والد ترا میدیدم - کرامت هشتم از روایت شیخ ابو محمد داود بن
 علی البغدادی المعروف بجا یک رحمه الله علیه که گفت در پنج سنه ثمان و الیهین و خسمایه خوا
 ابوالمحفوظ معروف کرخی قدس الله سره را در خواب دیدم که از قصتهای خلق در حضرت حق سبحا
 عرضه میکنند مرا میگفت که ای داود هات قصتک گفتم چه شیخ مرا مغرول کردند گفت
 لا بالله مغرول نکرده اند و نخواهند کرد بیدار شدم وقت سحر در مدرسه شیخ عبدالقادر آدم و
 بر در خانه او نشستم تا او را ازین حال خبر کنم شیخ از درون خانه مرا آواز داد و گفت ای داود
 شیخ ترا غزل نکرده اند و نخواهند کرد و قصه خود بیا تا در حضرت حق تعالی عرضه کنم و بغیر پنج قصه
 اصحاب و غیر آن عرضه کردم پس رد کردند بر من آنچه در آن واقع بود کرامت هشتم از روایت
 از روایت فاضل القضاة سیدنا ابوالصالح نصر رحمه الله علیه که گفت خبر کرد مرا

والدین سیدنا عبد الرزاق و عم من سیدنا عبد الوهاب ابنا و شیخ الثقلین سید عبد القادر
 جیلانی رضی اللہ عنہ کہ او فرمود طوبی لمن سرائی او سرائی من رانی او سرائی
 من سرائی من سرائی او سرائی من رانی من سرائی من سرائی او سرائی من
 سرائی من رانی من سرائی یعنی خوشی و خرمی باد کسی را که دیدم کسی را که دید او
 مرا یا دید کسی را که آنکس دید آنکس را و خوشی و خوبی آنکس را که دید او کسی را
 که آنکس دید کسی را که آنکس دید کسی را و دید که آنکس مراد دید با هفت درجه بروایتی سبب و هفت
 درجه کرامت هشتاد و سی و دوم از روایت شیخ ابوالقاسم نزاری رحمه الله علیه که گفت شنیدم
 شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ را که گفت بلغزید حسین منصور و بنو و در زمان او کسی که او را دستگیری
 کند اگر من در زمان او ملج و دم هر آینه دستگیرش میکردم و هر یکی از یاران و مریدان و مجانبان من
 باشد مرکوب او بلغز و تا قیام قیامت دستگیری او کنم کرامت هشتاد و چهارم از روایت
 شیخ ابوالنجیب سهروردی رحمه الله علیه در خلاصه المفاز آمده که گفت خبر کرد مراد الدین از
 شیخ حماد و تاس رحمه الله علیه هر شب شنیدم شادی آوازی همچو آواز پرنج صاحب او مر شیخ
 عبد القادر رضی اللہ عنہ را گفتند و او آن روز در صحبت شیخ حماد بود و تاریخ ستمه شان و هشتاد
 تا پیرسند که این آواز چیست بچنان کرد از شیخ حماد پرسید فرمود مراد و از ده هزار مرتبت
 هر شب ایشان آید می کنم و حاجت ایشان را از حق تعالی میخواهم و کسی که از ایشان بگنا
 مبتلا گردد و درخواست میکند تا در آن ماه او را توبه دهد و یا از جهان بردارد و تا دیر در گناه نماند پس
 شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ در آن وقت فرمود مر شیخ حماد را اگر حتی سبب مرا بچای و نرستی دید
 در حضرت حق درخواست میکنم که مریدان من تا قیامت بی توبه نمیرند و من بدین ضمان
 ایشان باشم شیخ حماد گفت که حق تعالی مرا مشا بده نبود که او را این مقام و مرتبه عطا
 کند که مریدان او بی توبه نمیرند کرامت هشتاد و پنجم از روایت شیخ ابوالحسن علی بن محمد
 بن احمد بغدادی معروف باین حامی رحمه الله علیه که گفت شبی در ایام صبا و تاریخ ستمه

لشه و حسین و همسایه در خواب دیدم که آب نهر علیی خون وریم شده است و اساک آن حیات
 و حشرات و آب آن پر میشد و میافزودن از آن بگریم در خانه آمد مردی از درون خانه مردی
 بمن داد و گفت بدین مشک کن گفتم این مرا بر نتواند داشت فرمود ایان تو ترا بر خواهد داشت
 کناره آن مردی گرفتم خود را نزد یک آنخو دایتم بالا تخی و خون من ساکن شد گفتم بالذاتی من
 علی بک من انت فرمود من بنحیر تو ام محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم از بیبت آن دراز شدیم
 گفتم یا رسول الله دعا کن مرا که بمیرم بر کتاب الله و سنت تو گفتم نعم شیخ تو عبد القادر است که ترکت
 این التماس کردم هر سه بار همین جواب فرمود چون بیدار شدم آن خواب بر پیر خود گفتم بعد ادا نماز فجر
 والد مرا بر آبر خود کرد و به نیت زیارت شیخ روان شد شیخ در رباط خود در غنچه بود که ما رسیدیم نزدیک
 شیخ نشستن ممکن نشد و نشستیم در حال شیخ کلام قطع کرد و فرمود این و نفر را بر من بیاورید و داشت
 با کرد ما را در حال بر داشتند نزد یک میتر و دند شیخ بالا و منبر طلب کرد و والد پیش شد من و عقب
 شیخ فرمود و شما نیاید گردیل و پیر این خود شیخ والد را بوشاید و طایفه بر سر مبارک او بود و مرا الباس
 کرد از منبر فرود آمدیم و میان خلق نشستیم دیدیم که این پیر این مقلوب است و الد خواست
 که اصلاح کند گفتند صبر کن تا خلق باز گردد و چون شیخ از منبر فرود آمد والد خواست که اصلاح کند
 بنید آن پیر این غیر مقلوب است در حال بیحوش شد و اضطراب در میان خلق افتاد شیخ فرمود
 او را بر من بیاورید چون شیخ در رباط خود و قبه اولیا نشست و قبه اولیا و آن را از آن می گفتند
 که و و اولیا و مردان غیب در آن بسیار بود که زیارت شیخ می آمدند ما را بر شیخ بردند فرمودند
 والد کسی که پیر او بنحیر بود صلی الله علیه و آله و سلم و شیخ او شیخ عبد القادر را چگونه گرامت
 بنا شد و کاند و دوات طلب کرد و دو اسناد خرت و مار نهشته و در شیخ الله عنه گرامت
 هشتاد و ششتم از وایت ابو محمد حبیب بن ابوشمور داری و ابو زید عبد الرحمن بن سالم قرشی
 و ابو محمد و وایت از و شیخ سیکند یکی قاضی القضاات سیدنا عمار الدین ابی صالح احمد نصر دوم از
 ابوالحسن علی خباز و سید ابی صالح از والد خود سیدنا قطب الاناق عبد الرزاق و ابوالحسن از

شیخ محمد بن زاهد و ابو یزید از شیخ ابو اسحاق و ابراهیم بن سعید رازی که گفتند وقتی در مسجد جامع روز
 جمعه شیخ عطسه و خلقی همه یکبار جواب عطسه باز دادند و گفتند بحسب الله چنانکه او از آن
 در قصوره بگوش مستخفافا گفت این چه شورا است گفتند شیخ عبد القادر عطسه زده است
 خلقی جواب باز داده اند حیران ماند و از بهول دم نزدیم وی گوید از شیخ ابو الحسن علی بن محمد بن احمد
 بغدادی صوفی رحمه الله علیه که گفت شیخ عبد القادر رضی الله عنه را بهیبتی عظیم بود در هر که نگاه کردی
 بهیبت او لرزیدی و چون نشست بر کمر او کسانی می بودند در محاسن و محاسن و محاسن و محاسن
 تر از ایشان بودی مرا شیخ را رضی الله عنه - کرامت هشتاد و هفت از روایت
 ابو الفضل احمد بن قاسم بن عبدان قریشی بغدادی بنابر رحمة الله علیه که گفت شیخ عبد القادر رضی
 عنه ثیاب علماء بغایت پهلن پوشیدنی و طبعان در بر کردی وقتی خادم شیخ بر من آمد و رایج من
 شان و خمسین خمسه گفت جامه بخوابم یک کز او یک و نیاز بود نه یک جامه زیاده و نه یک جامه کم
 که این جامه برای کیست گفت برای شیخ عبد القادر رضی الله عنه در دل خود گفتم شیخ لباس غلیظه
 نگذاشت هنوز این خطره تمام نشده بود که دیدم در پای من مسمار خلید من از دروان بقرار شدم
 خلقی جمع آمدند تا آن مسمار از پای من بکشند نتوانستند گفتم مرا شیخ برید چون پیش شیخ میروند فرمود
 ای ابو الفضل چرا بر این اعراض میکنی باطن بغیرت میبود نمی گویشم تا آنکه نمی گویند بحقی علیک
 البس قمیصا ذمرا علیه بدینا رینه پوشش جامه که در می از آن بدینا خریده شود و گفت ای ابو الفضل
 این در حقیقت کفن است و در فقه کفن میت نفیس و گران بهای می باید بلباس کفن میت
 بعد الفوت یعنی این کفن بعد از هر ارموت است که برداشته میشود بعد از آن دست مبارک
 پای من فرود آورد و فی الحال مسمار و آن در دفع شد بخدا یکدیگر نمی دانم که آن مسمار از کجا آمد و یکبار
 دیدم او را مگر در پای خود چون از پیش شیخ مرخص شدم شیخ فرمود اعراض او بلباس مسمار متشکل
 شد که **کرامت هشتاد و هشتم** از روایت شیخ بقا بن بطور رحمه الله علیه که گفت وقتی من
 در مجلس شیخ عبد القادر رضی الله عنه حاضر بودم که ناگاه دیدم شیخ قطع کلام کرد و از منیز بر زمین

فرود آمد و باز بر منبر رفت و بر دوم فرود بان نشست دیدم که بالا و منبر لغایت مشتع و فرخ گشت
 تا آنجا که نظر کار کند و بران سندس انخر گسترند و بران پیغامبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم را نشسته
 دیدم و ابو بکر و عمر و عثمان و علی را رضوان الله علیهم دیدم انجا بعد از آن دیدم که حق سبحانی تعالی بر دل
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه تجلی کرد و شیخ طاقت نیاورد و خواست که بفیتد فامسکه رسول الله
 صلی الله علیه و آله و سلم بعد از آن دیدم که ببالید حتی صار علی صورة هادیه بعد از آن این همه از نظر من
 مستواری شد و آدمی میگوید از رویت پیغمبر علیه السلام و اصحاب او شیخ بقا را بر رسیدند فرمودند ارجع و ارجع
 متشکل شده بود و حق تعالی میفرمود که اینده است ایشان را القولی که بدان ظاهر شوند و نمودار کنند مثل نمودار
 صور اجساد و صفات اعیان بدلیل حدیث معراج و چون شیخ بقا را از سقوط و تضاعف شیخ و نمودار و باز پدید
 فرمود و تجلی اول بعففتی بود که بشده ظهور بود و آن را طاقت نیاورد و مگر تا بید نبوی علیه السلام هم از بران
 شیخ خواست که بفیتد فتدل امر که رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و تجلی ثانی بعففت بدلان بود و
 آن که ازنده است بهم از این شیخ خود و همچو مصفور گشت و تجلی ثالث بعففت جمال بود و آن بر و زنده
 هم از بصر این صاب بصورت نماند شد - ذلک فضل الله یؤتیة من یشاء و الله ذو الفضل العظیم
 کرامت هشتم و نهم - از روایت شیخ ابوالحسن علی بن یحیی از جی رحمة الله علیه که گفت خبر کرد
 قاضی انقضا سیدنا ابو صالح نظر که شنیدم از عم خود ابو عبد الله عبد الوهاب که میگفت در بلاد عجم سفر
 شدم و از انواع علوم و فنون و حکمت حاصل کردم چون به بغداد آمدم از والد خود اذن خواستم که
 او حضور او و عطف گویم مرا اذن کرد بالا و منبر بر آمدم و از انواع علوم و مواظبه بیان کردم و والد شنی
 با یکس آب دیده نشد و در هیچ ولی اثر نکرده اهل مجلس همه فریاد برآوردند از والد در خواست کردند
 تا عطف گویند من فرود آمدم و والد بالا و منبر بر آمد و گفت من در باره صلایم بوده ام و ام یحیی چند
 بیضه بریان کرده و در سکره در طاق نهاد که بیاید آن سکره را بر زمین انداخت آن سکره بشکست
 چون این سخن بگفت از اهل مجلس از هر طرف لغزاید خواست چون از منبر فرود آمد پرسیدم که این چه
 است فرمود ای فرزند تو بسفر خود می نازی و هیچ سفر از اینجا تا اینجا نکرده و انتشار باگشت مبارک

بسوی آسمان کرد بعد از آن فرمود این زندیچون بالا میسر می آیم حق تعالی بر دل من تجلی میکنند و مرا
 در بسط می آرد پس من سخن میگویم در بسط مقبول هیبت خلق را از آن ذوق و وجد پیدا
 می شود چنانکه دیدی را وی میگوید وقتی دیگر نیز من بالا میسر بر آدم در حضور والد ماجد و
 فنون علم اصول و فقه و مواضع بیان کردم باز کلام من در یکایک اثر نه کرد و از منبر فرو آمد و آمد
 امجد بالا و بر آمد و گفت ای بله شجاعت و صبر کیساعت است در حال از اهل مجلس شود و ناله و فریاد
 برخاست و من پیشتری هر بار ازین معنی از والد می پرسیدم فرمود تو متکلم هستی بخود و من متکلم ام
 بغیر خود و چون از شیخ و مجلس سلسله می پرسیدند بسیار بودی که می فرمود استیذان کنم در کلام و سستی
 سطرقت شدی و اثر هیبت و قار در بشه و مبارک او ظاهر گشتی بعد از آن شروع کردی و گفتی با شاه
 تعالی و میفرمودی و بغیرت المعبود ما نکمت حتی قیل فی بحقی علیک لکلم فقل انتک من الرز و قال
 لی یا عبد القادر لکلم لسمع منک یعنی قسم لغیرت معبود که سخن منی کنم تا اینکه گفته شد مرا قسم بحقیقت من
 بر تو ازم است که سخن توئی پس بدستی که امین کردیم ترا از مجلس بودیم می گوید مرا اول تعالی عبد القادر
 کلام کن می شنویم ما از زبان تو گرامست تو دوم از وایت ابو عبد الله محمد بن ابوالفتح هر دو می شنیدند
 عملیه که گفت وقتی در مجلس شیخ عبد القادر رضی الله عنه حاضر شدم دیدم که ساعتی در کلام او را استغراق
 روی نمود بعد از آن فرمود اگر حق تکلم بخواند طیر اخضر بیا فرماید تا کلام من بشنود هر آینه میتواند راوی
 گوید هنوز سخن شیخ تمام نشده بود که طیر اخضر حسن الصوت و بصورت پیدا شد و در آستین شیخ
 درآمد و باز بیرون نیامد و هم می گوید وقتی دیگر شیخ در فواید کلام بود و بعضی اهل مجلس اقرت بار
 شد شیخ فرمود اگر حق تعالی بخواند طیر اخضر را را بفرستد تا کلام من استماع کنند هر آینه می تواند گوید
 در حال دیدند که تمام مجلس بطیر اخضر حلقه شد و هم وقتی دیگر شیخ در عجایب قدرت مولای تعالی
 فواید می فرمود خلق را از کلام شیخ نیک استعجاب شد و هیبت و خشوع بر دل مستولی آید نگاه
 طایری عجیب انخلقت پیدا شد و در مجلس شیخ درآمد که مردم در تماشا و آن مشغول شدند شیخ فرمود
 بغیرت معبود اگر بگویم این طایر را که بمیرد و پاره پاره شود هر آینه بمیرد و پاره پاره شود راوی مذکور گوید

هنوز سخن شیخ تمام نشده بود که طایره بر زمین افتاد و پاره پاره شد گرامت نو و دیگر از روت
 ابو العباس احمد بن شیخ ابو عبد الله محمد بن محمد از هری اکسینی رحمه الله علیه که گفت شنیدم از
 پدر خود که می گفت در مجلس شیخ عبد القادر رضی الله عنه اکابر مشایخ عراق و اعیان علماء و صدور
 شعیان حاضر شدند چنانکه شیخ بقا بن بطو و شیخ ابو سعید قیاسی و شیخ علی بن الهیتی و شیخ ابو الخبیب سمرقانی
 و شیخ ابو حکیم بن دینار و شیخ مابد کردی و شیخ مطرب از رای و قاضی ابو العلام محمد بن قرا و قاضی ابو الحسن
 و امعانی و امام ابو الفتح و غیر ایشان و محکس از مشایخ و اعیان در بغداد و در نایب گرانکه و مجلس شیخ
 حاضر شدی و منی داغم شیخ عبد الرحمن طفسونجی در آمده است باینکه در مجلس شیخ بارها میدیدم که در
 انصاف کردی و فرمودی انی لا انصت الا سمع کلام الشیخ عبد القادر و شیخ عدی بن
 مسافر را بارها در والنس دیدم که از زاویه خود بیرون آمدی بسوی کوه و بعضا خود دایره کشیدی و خود
 در آن در آمدی و گفتی هر که خواهد کلام شیخ عبد القادر بشنود باید که درین دایره در آید پس اصحاب
 و رمی آمدند و کلام شیخ عبد القادر رضی الله عنه در آن وقت می شنیدند و شیخ عبد القادر رضی الله عنه
 در مجلس را گفتی که شیخ عدی بن مسافر میان شما است و آنچه ایشان می شنیدند و باینستهای این مجلس
 شیخ مقابل میکرد و موافق آمدی گرامت نو و دوم از روایت شیخ ابو القاسم محمد بن احمد
 بهمنی رحمه الله علیه که گفت من بر زیر منبر شیخ عبد القادر رضی الله عنه نشستم و او را القیابان بودند
 که بر بایبهای منبر و کان نفیر می نشستند و در آن محل نشستی گرولی با تصرف یا صاحب حال فرود
 منبر مردانی می نشستند که در محبت همچو شیر بودند و وقتی شیخ را بالا منبر استغراق حاصل باشد یکی
 که یک کور عمامه باز شد و شیخ را بدان علم نمود و حاضران مجلس چون این بدیدند جمیع عمامها و طاقها خود
 بر زیر منبر انداختند شیخ بعد ساعتی کور عمامه را بصلاح کرد و فرمود ای ابو القاسم عایم و طواقی هر یک
 بدو باز رسان همچنان که در دم یک عمامه نامیدند آنم که آن کیست شیخ گفت آن عمامه را بدو
 بدو و او دم برکت مبارک خود نهاد و آن عمامه را پیداشد حیران ماندم چون شیخ از منبر فرود آمد و یک
 برکت را بدو دست من کرد پس سیم فرمود ای ابو القاسم چون اهل مجلس عایم و طواقی را گفتند ما را

خواهرسیت و اصبهان او نیز عصابه را القا کرد چون من آن را بر کتف نهادم از اصبهان دست
 دراز کرد و آن را بستد که امت نو و و سیوم از روایت ابو محمد مفرح بن نبهان شیبانی رحمه الله
 علیه که گفت چون شیخ عبد القادر رضی الله عنه مشهور شد صد نفر از اعیان فقها و بعدا و جمیع اندر برآمده
 از شیخ تا هر یکی سله دیگر از سائل پرسند و شیخ را بدان ازام دهند چون در مجلس وعظ شیخ حاضر شدند و قرار
 گرفت شیخ در مراقبه شایتم از سینه مبارک شیخ بارقه از نور جدا شد و سپینهایی این صد نفر عبور کرد و کسی
 این را نمی دید الا من شاء الله تعالی بر سینه هر یکی که این بارقه میگذاشت در حال او بجهوت می شد و در خطبه
 می آمد تا آنکه ایشان همه یکبار فرمودند و بر آوردند و ماها پاره پاره کردند و سر برهنه برهنه بر آمدند و بر سر
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه نهادند الغرض و مجلس چنان شور و رخاست گمان بردم مگر بعدا تمام شد و
 آمد پس شیخ هر یکی را کلامی گرفت و بسینه مبارک میسود و میفرمود سوال تو چنین و جواب تو چنین چون
 مجلس منقضی شد بر ایشان رفتم و گفتم چه حال بود گفتند چون ما و مجلس شیخ بنشینیم جمیع علوم آنچه خواهم
 بودیم و دانسته همه کم کردیم گویا که از دلها ما منسوخ شد چون شیخ ما را کنار گرفت و بسینه مبارک سود
 آنچه کم کرده بودیم باز یافتیم و سایل ما را جواب فرمود که ما آن را وقتی نشنیده بودیم که امت
 نو و و چهارم از روایت شیخ عمر یکمافی رحمه الله علیه که مجلس شیخ عبد القادر رضی الله عنه عالی نبود
 از یهود و نصاری که اسلام می آوردند و از قطاع طریق که توبه می کردند و از روافض که از اعتقاد
 باطل باز می آمدند و هم از شیخ عبد الله حبایی منقول است رحمه الله علیه که می گفت وقتی شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه می فرمود اکثر اوقات آرزو دارم که در صحرا و براری باشم چنانکه در اوایل بودم تا نه خلق مرا
 به بند و نه من خلق را و لیکن حق سبحانه تکلف خلق بمن باز بسته است از آنکه مشیت از پا فسد و نهجا
 هزار نفر از یهود و نصاری پیش من اسلام آورده اند و از عیاران و قطاع طریق اکثر از یک لکت بر دست
 من توبه کرده اند که امت نو و و پنجم از روایت شیخ ابوسعید فیلوی رحمه الله علیه که گفت در
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه بارها پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم و پیغمبران دیگر را صلوات الله
 علیهم مشاهده کرده ام و در واح انبیا و میان آسمان و زمین هر آینه جولانی می کردند مثل جولانی در

و اتفاق و ملائکه را دیدم که بطوالیت بعد طوالیت و مجلس شیخ حاضر میشدند و مردان عنیب را از عنوان
 علیهم و بهینان را می دیدم که در مجلس شیخ عبد القادر رضی الله عنه می گردید و خواجہ نصیر علیہ السلام
 و مجلس شیخ بسیار حاضر شد می و گفتی هر که فلاح میخواهد پس ملازمت این مجلس گو که بکند و گفت است
 از شیخ ابو عبد الله و از سیدنا عبد الوهاب بن شیخ عبد القادر رضی الله عنه که گفت مدت کلام و الدین خلق
 چهل سال بود اول سنه احدى عشرین و خمسماية تا آخر سنه احدى و عشرين و خمسماية مدت اتمه و شصت
 و قتمی بدر سنه خود سی و سه سال از سنه ثمان عشرین و خمسماية تا آخر سنه احدى و عشرين و خمسماية
 که سال ترجمیل آنحضرت است و دیگر نواید کلام شیخ که در مجلس و عظمی نبشتند قریب چهار صد کس بودند
 که اما از آن تمامی توانستند و پیشتری شیخ در مجلس چند کام بر روی خلق در هوا برفتی و باز بر سر منبر آمدی
 و وعظ فرمودی و در مجلس شیخ و در تقریرات و تقریراتی بودی که وفات می یافتند که مراست
 نو و ششم از وایت شیخ ابو الفلاح منجی بن شیخ ابی النجین بن شیخ ابی محمد مطرب از رای رحمة الله علیه
 که گفت چون وفات پدر من نزدیک شد گفتم مرا وصیتی کن که بعد از تو بکدام اقدام فرمود و شیخ عبد القادر
 کمان بردم که از غلبه مرض میگوید ساعتی توقف کردم باز پرسیدم مرا وصیتی کن که بعد از تو بکدام اقدام
 فرمود و شیخ عبد القادر باز ساعتی نادم باز پرسیدم سیدم کمرت فرمود و ای فرزند در عهدی که شیخ عبد القادر
 باشد اقدام نشاید کرد مگر بد و راوی گوید چون پدر وفات یافت و بعد از او آدم و در مجلس شیخ عبد القادر
 حاضر شدم دیدم که شیخ بقا بن بطو و شیخ ابو سعید قیلوی و شیخ علی بن الهیتمی و غیر ایشان از ایشان
 مشایخ آنجا حاضرند رحمة الله علیهم و شنیدم که شیخ میفرمود من مستقیم همچو عاقل شماسن با حق جل و علا
 سخن میگویم و سخن من با مردانی است که در هوا اند و سر مبارک بسوی هوا برداشته من نیز سر
 برداشتم و در فضا نظر کردم دیدم که باز از شیخ صفوف مردان است از نور و خیر ایشان
 از نور چندان اند که از کثرت ایشان آسان نمی نمود که هر همه سرفرو و انداخته بعضی میگرفتند و بعضی
 می غریزند و بعضی چنان بودند که در ثیاب ایشان آتش بود و غرض از دیدن ایشان من همچو
 شدم چون بپوش باز آدم دیده نزدیک او بالای منبر رفتم پس شیخ گوش من گرفت و گفت

ای ابو الفلاح بومیت والد خود اول بار کفایت نه کردی از بیست او سر فرو داند ختم و باطنم
 بلزید کرامت نمود و هفتم از وایت شیخ ابو زرعه طاهری بن محمد بن طاهر مقدسی رازی
 رحمه الله علیه که گفت وقتی در مجلس شیخ عبدالقادر رزنی الله عنه حاضر شدم که در این مجلس
 و حسین و حمایه شنیدم که میفرمود در سخن با مردانی است که مجلس من حاضر میشوند از کوه قاف
 اقدام ایشان در هوا است و درهای ایشان در حضرت قدس قدس طوایف ایشان از شدت شوق
 حق بل و غلای خواهد که باتش سوخته می گردد و سیدنا قطب الاناق عبدالرزاق پسر شیخ زید صاحب
 نشسته بود و سر برداشت ساعتی در هوا نظر کردی دید تا آنکه بجهوشش شد و طایفه سر او زده گریان
 پیر این بسوخت شیخ از من سر فرو داد و آن آتش اظفی کرد و گفت تو نیز ای عبدالرزاق از ایشان
 هستی راوی گوید از سیدنا شیخ عبدالرزاق رحمه الله علیه پرسیدم که چرا بجهوشش گشتی فرمود چون در
 نظر کردم مردان غیب را دیدم که سر فرو دادند و خسته خاموش ایستاده سخن می شنیدند چندانکه تمام
 فضا و واقع از کثرت ایشان ملو بود که ثاب ایشان از آتش و لباس ایشان از آتش بود که بعضی
 میزدند و در هوا می پریدند و بعضی بر زمین می افتادند و بعضی هم در مقام خود در هوا می غریزند و می
 مذکور گوید در مجلس شیخ عبدالقادر بار بار از هوا بانگ و ناله و فریاد شنیده شدی و گویند آن دیده شد
 کرامت نمود و هشتم از وایت شیخ ابو حفص عمر بن حسین بن خلیل طیبی رحمه الله علیه
 گفت وقتی در مجلس شیخ عبدالقادر رضی الله عنه حاضر شدم و مقابل روی مبارک او نشستم دیدم که در
 شکل تبدیل بودی چهری از آسمان نازل شد تا آنکه نزدیک دین مبارک شیخ رسید بعد از آن بابت
 و برنت سه بار اینچنین ممانه کردم طاعت نیاوردم بایستادم خودم که خلق را خبر کنم در حال شیخ
 فرمود و بنشین فان الجالس بالامانات یعنی تحقیق و اوقات مجلس از جمله امانات است
 به نشستم و بچپس را از آن حال خبر نه کردم مگر بعد وفات شیخ رضی الله عنه - نقل است از وایت
 یحیی بن نجاح ادیب رحمه الله علیه که گفت وقتی در خاطر کردم که بشنوم شیخ در مجلس و عطف چند کس را
 قص شعر میکنند و سهانی با خود برابر بردم چون شیخ قص شعر کردی من گریه میدادم و چنان بر جابه و

در آخر صفت دور نشسته بودم ناگاه شنیدم که شیخ میفرماید من میکشام تو می بندی گرامت بودم
 از روایت شیخ ابو ذر که یاحی بن ابی نصر بغدادی معروف بصخره ای رحمة الله علیه گفت شنیدم
 از پدر خود که می گفت وقتی جلیان - استند ما کردیم بغیر ایم ایشان سخت درنگ کردند به نسبت
 عادت قدیم خود و بعد از آن بایدند و گفتند ما بار دیگر استند ما کردیم وقتی که شیخ عبد القادر رضی الله عنه
 در وعظ می باشد گفتم چرا گفتند از بجهت آنکه ما و حضرت اومی باشیم گفتم شما نیز حاضر باشید گفتند از ما
 ما به مجلس او پیش از آنکه او میامان است و بسیار طوالین از ما بر و سلام آورده اند و پیش او توبه -
 کرده اند گفتند از ابو حفص عمر بن حسین بن خلیل طبری رحمة الله علیه گفت وقتی شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه مرا فرمود ای عمر از مجلس دور شو که در خلعتا عظامی شود و فرمود ای بر کسی که از این
 دولت فوت شود و در هم راوی ندکورد گوید بعد مدتی ناگاه در مجلس شیخ ناس من غلبه کرد و من دیدم که
 خلعتا و رخ و سبزه از آسمان نازل شد بر اهل مجلس چشم بکشادم خواستم تا خلق مرا ازین حال خبر کنم
 در حال شیخ ندا کرد که ای فرزند خاموش باش فلیس انخبر کالمحایة گرامت صدم
 از روایت عبد الله حبائی رحمة الله علیه گفت وقتی شیخ عبد القادر رضی الله عنه میفرمود که مرا در
 خواب و بیداری میگویند که بکن یا کن و چنان کلام دل من هجوم می کند و غالب می آید که اگر سخن
 نه کنم خفه شوم و ممکن نیست که ساکت باشم و پیش ازین نزدیک من و نظر میاید نفری بودند که کلام
 من شنیدند پس هجوم بسیار شدن گرفت در مصداق باب جلوه می نشستم بعد از آن چون او میامان
 خلق از حد بسیار شد منبر را در نمازگاه بیرون شهر و در خلعتی بایدی سوار بر خیل و بهال
 و جمال و حیر و مجلس را حلقه می کردند چنانکه مردم هزار و هزاره بهقا و هزاره و مجلس شیخ می شد
 گرامت صدم و یکم از روایت شیخ عمر کیمانی رحمة الله علیه گفت وقتی در مجلس شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه نقیب النقیب حاضر شد که وقتی پیش از آن حاضر شده بود پس شیخ اشارت به و کرد و
 فرمود ای فلان کاشنکه تو آفریده نشیدی و اگر آفریده شدی میدانستی که برای چه آفریده اند و فرمود
 ای خفه بیدار شو چشم بکشائی و ببین که در پیش تو چه است و فرمود ناگاه لشکر مذاب بر تو خواهد تاب

ای را حل دای زائل دای منتقل هزار سال سفر کن تا این یک کلمه بشنوی مثل تو چندین سال را
و دنیا مال مغرور کرده و آخر گشته از اخلاص ترا این پند می دهم این راه دو کام پیش ملت
خطوتین قد وصلت الی الله عن وجل الا الی الله تعالی الامور
چون شیخ از بنبر فرود آمد بعضی گفتند بایستی در کلام باوی بساخت کردی فرمود این نوری بود
که ظلمت او را بر زد و بعد از آن نقیب النقباء مجلس وعظ شیخ حاضر شدی و بغیر از آن هم بر شیخ
بیامدی و پیش او تواضع تمام بستی که است صد و دوم از روایت ابو سعید عبد الله
بن سلیمان با شمی جیلی و ام محمد جلیه که گفتند ما به جبار ام بخیر فاطمه ثانی و شیخ عبد الله و جلیه
رضی الله عنه درین کار قدمی ثابت داشت یعنی یحیی از عارفات بود که از شنیدم که بارها می گفت
چون فرزندم عبد الله در تولد شد و راه رمضان بر در پستان گرفته و شیر نخوردی و یکبار بلال ماه
ماه رمضان شبته شد مردمان بایدند و ازین پرسیدند که حال چیست گفت فرزند من امر در پستان
نگرفته است و شیر نخورده بعد از آن روشن شد و تحقیق گشت که آن دراز ماه رمضان بود و در
مشهور شد که در خانه سادات فرزندی تولد شده است که در روز ماه رمضان شیر نخورد و نقل است
از روایت قاضی القضاات سیدنا ابو صالح احمد نصر رحمه الله علیه که گفت شنیدم از عم خود سید عبد الله
رحمه الله علیه که میگفت اکابر مشایخ عجم و علماء آن روایت می کردند از اکابر خود که چون شیخ عبد الله
رضی الله عنه تولد شد و راه رمضان شیر نخوردی و روایت کرده اند که ما و شیخ شصت ساله بود که شیخ
و شکم ماند و هم چنین گویند که شصت ساله حل گیر و گریشیه و پنجاه ساله مل گیر و گریه که است
صد و سی و سوم از روایت شیخ بن ابوالکسین جبائی رحمه الله علیه که گفت شنیدم از شیخ عبد الله
رضی الله عنه که فرمود چون در خانه من فرزندی متولد می شود بدست گیرم و میگویم این بیت
است و از دل خود و اخراج میکنم چون از جهان سفر می کند موت او بیچ در دل من موثر نمی آید
از آنکه پیش از آن از دل برودن کرده ام را و بی مذکور گوید چون از فرزندان او پسربا و دختر و فای
می یافتند حضرت شیخ ترک وعظ کردی بر بنبر آمدی و وعظ بلوغ فرمودی چون غاسل از غسل فارغ شد

جنازه میت را در مجلس شیخ آوردند و نگاه شیخ از بالای منبر فرو آمدی و نماز جنازه بکند و روی او
 برداشته و دفن میکرد و خود بدولت باز آمد منبر شد همچنان که عظمی گشت میفرمودی که **کرامت**
صد و چهارم از روایت حافظ عبد الله محمد بن نجاری بغدادی منقول است که گفت وقتی در آمدن حضرت
 عبد القادر رضی الله عنه در میان بومای رستمان که سر راه مقرر بود و دیدیم حضرت شیخ را پیشانی در بر و طاقه
 بر سر و وجود مبارک او تمام غمی بود که از عرق میکید و میروید و او را با دمی که نند چنانکه در کراخت و کرا
 از نیغی خبر میداد **صد و پنجم** آتش عشق است که اندر نی فتاد و جوشش عشق است که اندر می فتاد
کرامت صد و ششم از روایت سیدنا قطب الدقائق تاج الدین عبد الرزاق رحمه الله علیه که می گفت
 حضرت والد من می گفت شبی در مسجد جامع منصور نماز می کند و دم پس شنیدم جنبش جنبری بر بویاریس
 ناگاه اصله باید و آن ماریست که هر یک پای بر خیزد و بگردد و بر سجده کس پس در موضع سجود من و من با
 که چون خواستم که سجده کنم او را بدست برداشتم و سجده کردم چون برای تشبیه شستم بران من
 گذشت و برگردن و پرچید چون سلام گفتم آن را ندیدم چون بامداد شد و یک خرابه بظاهر جامع
 در آمد شخصی را دیدم که چشم او مشقوق بود از روی طول داشتیم که او جنبی است او مرا گفت که
 من آن اصله ام که در باره دیدی و گفت من بسیار او را دیدم و باز بودم بکس را چو ثوابت قدم نهادم
 بعضی بظاهر متغیر شدند و بعضی باطن و تونه بظاهر متغیر شدی نه باطن و از من درخواست کردند که
 تو توبه کنم او را توبه و ادام اکنون در اسلام است **کرامت صد و هفتم** از روایت امام
 بن صالح بن شافع حنبلی رحمه الله علیه که گفت وقتی من با شیخ عبد القادر رضی الله عنه بودم در مدرسه
 نظامیه و جماعت فقها و فقرا بسیار حاضر بودند و شیخ رضی الله عنه سخن در قضا و قدر میفرمود و ناگاه یک
 ماری عظیم از سقف در کنار شیخ افتاد و اهل مجلس همه فرار نمودند شیخ تنها ماند پس آن مار زیر عابه درآمد و بر
 وجود مبارک شیخ گذشت و سر و گردن بپایان کشید و برگردن پچید شیخ باینه هم بر پشت خود نشسته بود
 و سخن در قضا و قدر میفرمود و قطع کلام نکرد و بعد از آن آن مار بر زمین فرو آمد و بر دم خود بهتانیانیش
 شیخ از در سخن آمد و هیچ کسی از آن فهم نکریم چون آن مار رفت خلقی جمع بیاوردند و شیخ پرسیدند که آن مار

شمارا چه گفت و شما ورا چه فرمودی شیخ گفت آن مار میگفت که بسیار اوینا را بیا زودم ولی میخاکس
 چون تو ثابت قدم نیافتی من اورا گفتم تو از سفت بنیادی و من در قضا و قدر سخن میگفتم -
 خواستم که فعل من منافع قول من باشد که اولتای فرماید لما تقولون ما لا تفعلون
 پس تو گری پیش نه که قضا و قدر را میخنداند و ساکن می گرداند - کرامت صد و هشتادم
 از روایت شریف ابو عبد الله محمد بن خضر بن عبد الله سیدنی موصلی رحمة الله علیه که گفت شنیدم از پدر
 خود که میگفت سیزده سال شیخ عبد القادر رضی الله عنه را خدمت کردم هرگز ندیدم که ذباب نشست
 یا خنط و خوی بیرون انداخت و هرگز برای هیچ یکی از عظاما در خواست و بر در هیچ صاحب شتمنی نرفت
 و بر بساط او نشست و از طعام او نخورد و مگر یکبار و جلوس مابلوک و بر بساط ایشان را از عقوبات محمله
 تصور کردم و چون غلیفه یا وزیر می یا صاحب بای دیگر بر رویا می داد و نشسته بودی پس برخاستی
 و اندرون خانه رفتی پس بیرون آمدی تا قیام برای ایشان نباشد و با ایشان در کلام درشت
 گفتی و در وضیحت مبالغت کردی و ایشان دست او میبوسیدند و پیش او تواضع تمام می نشاندند
 چون بر غلیفه خواستی که چیزی بگوید همچنین نشستی که عبد القادر ترا چنین می فرماید و فرمان او بر تو نافذ
 است و او مر ترا فاده است و بر تو حجت چون غلیفه بنشته شیخ دیدی بوسیدی و گفتی شیخ رست
 می فرماید - کرامت صد و هشتادم از روایت ابو شریف عبد الله محمد بن خضر اندک و رحمة الله علیه
 که میگفت از شیخ عبد القادر رضی الله عنه می شنیدم که میفرمود در هدایت احوال من ارادی میشد من
 در سیاحت بوده ام و بان احوال مقاومت می کردم تا آنکه مالک شدم و احوال از وجود غاب
 میکردم و می دیدم و میند انتم که کجام چون آن احوال رفتی خود در مکانی می یافتم دور تر از جایی
 که بوده ام و یکبار در خیابان بغداد برین حالی آلود شد ساعتی دیدم و مرالذان خبر نمود چون خود
 باز آمدم خود را در بلا و تستر یافتیم و میان بغداد و انقام دوازده روز راه بود من در کار خود غرق بودم
 ناگاه عورتی را دیدم که مرا میگوید چه عجیب میکنی تو آخر شیخ محی الدین سید عبد القادر نیستی و هم راوی حکایت
 از و ساعا ابو عبد الله رحیم مکرین عبد الرحیم غیبی است رحمة الله علیه کرامت صد و هشتادم

از روایت شیخ ابو عمر صفی رتبه الله علیه که گفت شنیدم از شیخ عبد القادر رضی الله عنه که میگفت من
 در روز در بابت حال در خواب می بودم و در بغداد دیدم آدم شیاطین با من صفوف صفوف
 سوار و پیاده با انواع اسلحه و از عجایب صورتهای میشدند و آتش می انداختند و در دل خود شتی می یافتم
 که اصلا در تغییر نوعی و از باطن خود ندا می شنیدم قرالیم یا عبد القادر فقد ثبتتک و
 ایدناک بنصرنا ایشان چسبیدند بجز و نهضت تو در نهضت خواهند شد چنانکه این حکایت در
 بیان شده مجاهده اخضر سابق مرقوم یافته که است صد و دهم از روایت ابو الحسن علی
 بن یحیی بن ابی القاسم از جی و ابو الحسن علی بن عبد الله اهری و ابو محمد حبیب داری و ابو علی حسن
 جوزانی و ابو محمد سالم بن علی و یحیی با ساینده مقصد که گفتند شیخ عباد شیخ ابو بکر بن حامی هر دو
 از اصحاب احوال سینه بودند شیخ عبد القادر رضی الله عنه مر ابو بکر را میگفت که شریعت مطهره از
 تو شکایت میکنند بر من یعنی شیخ از بعضی چیزها و مرا منع می کرد و او را زنی مانند آنکه وقتی شیخ در
 جامع رصافه درآمد ابو بکر را ایجاد و دست مبارک بر سینه او فرود آورد و فرمود که کشم ابوبکر را بر سینه و
 او را از بغداد و حال جمیع احوال و محال خود ابو بکر کم کرد و منازلات او ستواری شد و از بغداد و قرق
 رفت و هر وقت که قصد بغداد کردی بر روی افتادی و اگر کسی بدو داشتی تا در بغداد آمد و هر دو ملی فتاد
 ماند ابو بکر گریه کنان بر شیخ رفت و از حال مجروح خود بر شکایت کرد که من قدرت فتن نلهم و از روی طاعت بسیار
 است چکنم شیخ فرمود او را اذن کردم تا از قرق فرود زمین شده و در بغداد آید و با تو سخن گوید از درون
 چاهی که در خانه تو است بعد از آن هر هفته ابو بکر از قرق فرود زمین شده در آن چاه آمدی و با ما خود
 جمع شدی و شیخ عدی بن مسافر تقنیب البان را برای شفاعت بر شیخ عبد القادر رضی الله عنه فرود
 شیخ او را وعده بنخیر کرد و میان شیخ مظفر و شیخ حماد و شیخ ابو بکر بهم استادن و مودت بسیار بود حضرت
 عزت را در خواب دیدن فرمان شدای مظفر چه آرزو داری گفت یارب و حال ابو بکر فرمان شد این
 مر تراست و حضرت دلی من در دنیا و آخرت شیخ عبد القادر برد و بگویی میگوید پروردگار تو به
 نشانی آنکه من خاتم ملائکه ازل کنم بر خلق تو شفاعت کردی شفاعت تو قبول کردم و به نشانی آنکه

درخواست کردی هر که مرادیده است از سومان بروی رحمت کنی بخود و خود عام کردانی بروی نقص
 خود همچنان کردم اکنون من از ابو بکر خوشنود شدم تو هم خوشنود شوی بعد از آن پنهان میبرد اصلی علیه
 واکه وسلم را در خواب دیدم که فرمودند ای مظفر قل لما نبی فی کما سرض و واتی عبد القادر له
 یعنی بگو مرا طلب مرا در زمین و وارث من که عبد القادر است که می گوید مرا تر اجد تو که روحال ابو بکر بمن برود
 از آنکه تو در غصب تشدی بروی و مگر زبیر شریعت من و من اکنون اورا بخشیدم چون مظفر از آن واقعه باز
 شد مقصد ابو بکر کرد تا اورا البشارت دهد و ابو بکر خود آن زمان مکاشف شده بود بهر چه او در واقعه دید پس
 ایشان هر دو در میان راه ملاقات کردند بهر شیخ الثقلین شیخ عبد القادر رضی الله عنه آمدن شیخ فرمود
 ای مظفر بلغ رسالتک هر چه او در آن واقعه دیده گفت چیزی که فراموش کرد شیخ آن را یاد و باید بعد از
 ابو بکر از آنچه شیخ منع کرد باز آمد شیخ اورا در کنار گرفت و با سینه مبارک خود ضم کرد و در حال آنچه کم کرده بود
 باز یافت مع شیا زاید ابو بکر را پرسیدند که تو برادر چگونه میآیدی گفت مرا بر می داشتند و از فرود
 زمین تا آن چاه می آوردند پس من با والده جمع میشدم باز بر میداشتند بعد از انعام بر و نذر است
 صد و یازدهم از روایت شیخ ابوالحسن علی بن یحیی بن ابوالقاسم از جی مذکور و ابو الحسن علی
 بن عبد القادر بهری مذکور و ابو جرب داری مذکور و ابو علی حسن جوزانی مذکور و ابو محمد سالم بن علی و میا
 مذکور که با سینه متصله گفتند و شیخ عباده مذکور وقتی گفته بود که من بعد وفات شیخ عبد القادر رضی الله
 عنه وارث خالی او شوم پس شیخ دست او گرفت و فرمود ای عباده آنچه تو بدان میل میکنی و از روی
 داری از تو دور انداختم و لشکر بجران را گفتم تا بر تو باز دو هر دو دست را بر هم زد و در جمیع احوال سلب
 کرد و از معاملات و منازعات خود باز ماند مدتی برین نوع بود تا آنکه شیخ جمیل بدوی ششی
 در خلوت عالی دار و شد که او در آن مغلوب گشت و نوری لطیف شدید الا شراق را دید که
 بدان می شنید و میدید و او را که میگردید بعد از آن صبح اورا بسوی حضرت در عالم ملکوت بردند تا آنکه
 رسید مجلسی که در آن جماعتی از مشایخ خاص بودند بعضی را می شناخت و بعضی را نمی شناخت
 بعد از آن بران جماعت نشیمنی بوزید که هر یکی از بوی آن مست شدند و قیل هذا من

طیب مقام الشیخ عبدالقادر سارینی الله عنه و در گوش او ندا کرده اند که هذا اعلی
 لا تدرک بوصف تجویب پس از بطن خود شنید مطلق را که سخن میکرد و می گفت
 یا رب اسالک اشی عباد اندای شنید که روح او نمکد مگر کسی که از سلب کرده است پس
 شیخ جمیل بدوی در شریعت آمد و بر شیخ عبدالقادر رفت شیخ فرمود ای جمیل تو عباد را در خواستی
 گفت نعم فرمود او را بر من بیا بهمچنان کرد شیخ فرمود ای عباد در کفایت آن برابر حاجیان برو و آن
 وقت خروج قافله بغداد بود روان شدند چون بقید نام وضعی است رسیدند بمحلی درختی را دید از غمر
 برود و در رقص شدند و از خود بخبر گشت و از مساهله او خون روان شد تا آنکه پای رسید بعد از آن بخود
 باز آمد و جمیع احوال خود باز یافت و مشله و معه در آن وقت شیخ عبدالقادر را جمیل بدوی گفت حق است
 روح عباد که در این زمان در قید و مشله مع دهن قسم یاد کرده بودند که روح او کنم تا آنکه در
 خون هجران لکنم و امر و از او در خون هجر خوض کرد و گویند عباد همچنان برابر مجلس سیرفت ناگاه طائفه
 عرب پیدا شدند و عباد چون کاری نخواستی بابتک بر روی در حال آن کار بشدی برای هر میت عرب
 بابتک بر آوردیم بعد از آن گشت هم بر جایی خود جان بداد و موت او مشهور شد میان حاج در قید
 هجرتش دفن کرده اند و آن روز شیخ عبدالقادر رضی الله عنه مر شیخ جمیل بدوی را از موت عباد
 خبر داد بعد از این واقعه فرمود که دو نفر با من منازعت کردند در حال هر دو را در حضرت حق گردان زدند
 که است صد و دوازدهم از روایت ابو عبد الله محمد بن خضر الحسینی موصی رحمه الله علیه
 که او گفت شنیدم از والد خود که میگفت که سیزده سال خدمت شیخ عبدالقادر کردم بسیار خوار
 و کرامات او معاینه دیدم یکی از آن این بود که چون اطباء از او و او را و مریض عاجز می شدند و می
 او را بر شیخ می بردند شیخ دست مبارک بر او فرود آورد و می و دعا کردی در حال صحت یافتی و یکبار
 یکی را از اقرباء امام مستنجد بالله که سنگم او سخت بر آمده بود بر شیخ آوردند دست مبارک بر سنگم
 او فرود آورد و در حال فرو نشستن گوئی که چیزی نبود و وقتی ابو المعالی احمد بن
 مظفر بن بغدادی جنبی بر شیخ آمد و گفت پس من پانزده ساله است که تب از منیر و دوا

او گزشتند و استیخ فرمود که برود گوش او بگو ای امیر مومنین عجله القادر تراسی گوید که از سپهر
 بر و بسوی حد راوی گوید پس رفتم همچنان کردم که شیخ فرموده بود بعد از آن اورا آن پنج
 اصلا نیامد و خبر رسید که پیشتری اصله شب زده شدند و وقتی ابو حفص عمر بن صام حدادی
 ناقد را بر شیخ آورد و گفت من میخواهم که در حج روان شوم و این ناقد بغایت مانده شده است و خبر
 این ندارم چکنم شیخ آن ناقد را با پای مبارک خود زود دست بر ناحیه او فرود آورد و چنان برودند
 شد که بر هیچ راهی واصل نگرفتند و در آن گرفت و وقتی شیخ ابو الحسن علی احمد بن عیوب
 از بی مرض شد شیخ بعیادت او آمد در خانه او را عیوب بود و آن نوعی است از مریض که بوتره و قمری گفت
 یا سیدی این را عی شش ماه است که بیضه نمی آرد و این قمری نه ماه است که اواز نیکنند پس
 شیخ را عیوب را گفت هت مع مالک یعنی فایده ده مالک را و قمری را فرمود سبیح خالق
 تا آنکه بر در راوی میگوید که در تاریخ سنه ستین و چهل و پنج شیخ مرا گفت ای خضر در موصل برو که
 در پشت تو فرزندانند اولین پسری است نام او محمد مردی بغدادی اعی نام او علی در هفت ماه او
 تفتین قرآن کند و او در هفت سالگی قرآن تمام بگوید و در آن روز و چهار سال حیات باشد و بچاهای
 دهفت روز و سمع و بصر و قوت تو برقرار بود و در ازیل از جهان سفر کنی ابو عبد الله گوید والد من
 در موصل سکونت کرد اسم محمد و در سهیل صفر من متولد شدم و آنچه شیخ فرموده بود تمام بعینه نه
 زیاده و نه کم همچنان واقع شد رضی الله عنه که امت صد و سی و هجدهم از روایت شیخ ابو
 محمد بن ازهر مرینی رحمه الله علیه که گفت مدتی از حضرت حق سبحانه درخواست می کردم که از مردان
 غیب کسی را به منم تا آنکه شبی در واقع دیدم که زیارت قبر اکبر جبل رحمه الله علیه میکنم نزدیک قبر
 مردی است هم در خواب در دلم بگذشت که او از مردان غیب است بیدار شدم نزدیک قبر امام
 احمد بن حنبل رفتم آن مرد را که در خواب دیده بودم بعینه نزدیک قبر ایتم چون او بر من آمد و بوال
 او شدم و میرفتم تا آنکه بجله رسید هر دو طرف و جلوه بهم آمد مقدار یک کام شد عبور کردیم و دوم گفت
 او را سوال کردم و سوگند دادم که بایستد بالیتا و بر رسیدم مذنب تو چیست گفت دینف و سلا

و ما انما من الشكرين دانستیم که خفنی مذہب است گفتیم بر شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ بروم و این
 بگویم همچنان کردم و در مدرسہ شیخ رفتم و بر درایتش و شیخ در باز نکرد و از دردن آواز داد و گفت
 ای محمد در نیزمان در مشرق و مغرب هیچ ولی خفنی مذہب نیست جز او کرامت صد
 چهارم از روایت شیخ بقارمہ اللہ علیہ کہ گفت وقتی مروی پیر یا جوان بر شیخ عبد القادر
 رضی اللہ عنہ آمدند و پیر گفت مر شیخ را کہ برای این دعا کن کہ این پسر نشست و در واقع پسر نبود
 بل کان علی صلیوۃ غیا صامح پس شیخ در غضب شد و گفت کار شما بس بد بخیر رسید بحال
 خشم درون خانه رفت و در حال از غضب شیخ در اطراف بنوا آتش گرفت اگر از یک محل فرو رفت
 از محل دیگر بر می خاست راوی شیخ بقامی گوید دیدم از آسمان بلاها نازل شد بر بغداد و همچو قطع غمام
 غضب شیخ در حال شیخ در آدم دیدم کہ هنوز در غضب است رفتم در گوشه نشستم میگفتم یا سید
 بر خلق رحمت کن ہلاک شدند تا آنکہ غضب فرو نشست و حال دیدم کہ آن بلاها دفع شد و آتش
 ہم فرو نشست کرامت صد و پانزدهم از روایت عمر زارمہ اللہ علیہ کہ گفت پانزدهم ماہ
 جمادی الاخر سنہ خمسین و خمسایہ روز جمعہ برابر شیخ عبد القادر بسوی مسجد جامع بیرون آدم دیدم
 کہ یکس شیخ را سلام گفت و در دل خود گذرانیدم یا عجب آدمی از او تمام خلق بدشواری بشیخ رسیدیم
 هنوز این خطر تمام نشده بود کہ شیخ نظر بسوی من کرد و تبسم فرمود در حال چندان هجوم شد بر شیخ
 من اندو در افتادم و در دل خود گفتم آن حال بہتر بود ازین شیخ روی سوی من کرد و فرمود ای عمر
 سیدانی کہ دلہا و خلق بدست است اگر نخواہم باز دارم از خود و اگر خواہم توجہ گردانم بخود و کرامت
 صد و شانزدهم از روایت شیخ ابو الحسن بن ابو طاہر بن خیاضی زیل مصر رحمۃ اللہ علیہ کہ
 گفت یکبار از حج باز گشتم باباری و در بغداد آدم و پیش از آن وقتی ندیدہ بودم بر باختری نبود و گر یکس
 ران آنرا فرو قیتم و برنج خریدم خوردیم و میج سیر نشدیم آدمیم و مجلس شیخ عبد القادر رضی اللہ عنہ در حال
 قطع کلام کرد و فرمود کہ دو سکین غریب از حجاز آمدند و با ایشان بنو دحیری مگر یک کس سران آنرا فرستاد
 برنج خریدہ خوردند اما هیچ سیر نشدند و در تعجب شدیم چون فارغ شد فرمود ما یہ فرستادن من مایار

گفتم پنهان که تو چه آرزو داری گفتم کشک با دریا و شهادت آرزو دارم شیخ مرغام را فرمود تا کشک با دریا
سجود کند همچنان کرد فرمود پیش این دوم در غریب بنه خادم کشک پیش من بنهاد و شهید بشی بار
من شیخ گفت خادم را منتقلب بگردان تا مصیبت ناشی را دمی دید مرا طاعت نماز فرمود بر آوردم و
سوی شیخ دیدم فرمود اطلاق اسهلا بواعظ الدیار المصریه گفتم ماسیدی من فاتحه درست خواندن میدهم
فرمود مرا چنین گفته اند که آن بر تو گویم واقعی بعد از آن من بر شیخ بتعلم مشغول شدم حق تعالی
یکسال چندان علم بر من کشاد که بر دیگری در سبست سال کبشای پس در بغداد و عطف گفتم بعد از آن
از شیخ اذن خواستم برای سفر مصر فرمود چون در دمشق رسی طائفه ساخته شده اند برای آنکه مصر را
ایشان را بگویند بار آنچه مقصود شماست از مصر حاصل نخواهد شد ولیکن بار دیگر که در مصر درایید آن
مالک شوید چون در دمشق آدم طائفه قدر آن گفتم ایشان از من قبول نکردند من در مصر آدم
و دیدم خلیفه ساخته میشود برای طائفه اند اخلیفه را گفتم با که نیست ایشان غایب نماز خواهند شد
شما منظر و منصور باز خواهند گشت چون طائفه اقداد مصر آمدند شکست خورده باز گشتند خلیفه مرا
ازین سخن بر کشید و مرحمت کرد و بنشین خود گردانید و بر اسرار خود اطلاق داد چون طائفه غذا آدم با
باز آمدند و مصر را مالک شدند مرا تعظیم بسیار کردند بسبب آن یک سخن که در دمشق با ایشان گفته بودم
و مرا از هر دو طرف یک لک و پنجاه هزار دینار حاصل شد بیک سخن شیخ عبدالقادر رضی الله عنه که گفته بود
که است صد و هفدهم از روایت شیخ ابوسعید عبدالعزیز بن احمد بغدادی رحمه الله علیه که گفت
وقتی مجوزه من فاطمه نام بالا دایم خانه برآمد و او سوار نه شانزده ساله بود از بالای بام غایب شد
بر شیخ عبدالقادر رضی الله عنه آدم و قصه حال باز نمودم فرمود امشب در خیابان کمرخ برو و در
توین دایره بکش وقت کشیدن دایره بگو لبهم الله علی نیت عبدالقادر و تو درون
آن دایره بنشین چون شب سخت تاریک شد طوائف جن بر تو خواهند گذشت بصورت مختلفه تو هیچ
خوف نکنی و قتی که پادشاه ایشان بالشکر خویش بگذرد و از آن دایره از تو باز پرسد بگوی شیخ عبدالقادر
مرا بر تو فرستاده است و قصه دختر خود با او باز بگوی راوی مذکور گوید همچنان کردم چنان طائفه

بصورت مختلفه مرعجه المنظر میگند و هیچ یکی نمیتوانست که نزدیک دایره آید تا آنکه بادشاه ایشان سپاه
 سوار پیش او جماعتی از جنیان پیدا شد مقابل دایره باید و بایستاد و مژگ بر سپید حاجت تو حبیبیت گفتم
 شیخ مرا بر تو فرستاده است و حال از سبب فرود آمدن تو زمین بوسید خارج دایره نشست و گفت براتی
 فرستاده است خبر غائب شدن مجوزه با او گفتم فرمود تا آن دیو که آن دختر را برده است حاضر کنند حال
 آن مادر را با آن مجوزه حاضر آوردند و گفتند که این از دیوان چنین است آن دیو را گفت ترا چه باشد
 شد که آن مجوزه را از رکاب قطب بردی گفت این دختر مرا بنایت خوش آمد و در دل من جای کرد
 فرمود تا آن مادر را گردن بزنند و مجوزه مرا تسلیم کرد و گفتم مثل تو فرمان بردار تر مرا شیخ را ندیدم گفت ما
 چگونه مطیع او باشیم که چون او از خانه خود نظر بجهج افشاء عالم میکند و از هیبت او همه دار فرار میشوند و چون
 حق تعالی آقامت قطب میکند او را مکن برگرداند بر جن و انس کرامت صد و هجدهم
 از روایت شیخ ابو سعید مذکور رحمه الله علیه که گفت وقتی مردی از اصحابان بر شیخ آمد رضی الله عنه گفت
 مراد وجه است او را صریح می آید و جمیع اهل غرایم یعنی افسونگران و درکار او در ماندن شیخ فرمود آن دیو
 از دیوان وادی سرندیب نام او تاش اگر بار و گرز وجه تو مصروع شود و در گوش او بگوید که ای نهی شیخ
 بعد اتفاقا در که مقیم بعد او است می فرماید که باز نیانی و اگر باز نیانی هلاک خواهی شد پس آن مرد در رفت
 و همچنان به کرد و که شیخ فرموده بود و بعد ده سال آن مرد را دیدم و از حال وجه او پرسیدم گفت او را بعد از آن
 صرع نیامد تا این زمان دهم دی گوید چهل سال در حیات شیخ عبدالقادر رضی الله عنه سحر کس را و بعد او
 صرع نیامد کرامت صد و نوزدهم از روایت شریف ابو العباس بن شیخ ابو عبد الله
 محمد بن ابو العنایم حسینی رحمه الله علیه که گفت شنیدم از والد خود که میگفت وقتی شیخ علی بن الهیاتی
 قصد زیارت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه کرد من برابر بودم چون بد فحیر رسیدیم دیدیم جوانی بر استخوان
 بر روی افتاده است شیخ علی بن الهیاتی را گفت پیش شیخ شفاعت من کنی شیخ فرمود او را بپوشیدیم
 پس شیخ علی بیرون آمد و آن جوان گفت که شیخ شفاعت قبول کرد و در حال جوان بر خاست و از تو بگویم
 مدتی بیرون آمد و در همو شد و امید دیدم پس باز بر شیخ رفتم و پرسیدیم که این چه بود شیخ گفت او در خواب

میگذشت و در دل خود میگفت که در بغداد هیچ مردی نیست ازین سبب حال او سلب کردم
 و اگر شیخ علی شفاعت او کردی هو حال او بد و باز نمی کردم کرامت صد و بیستم از روایت لوی
 مذکور رحمه الله علیه که گفت در شب شبانه نهم ماه از برج الاخر گشته اشمن و خمیسین و خمسه یابین المغرب
 والعشاء و بالا کربام مدرسه غلطیده بودم و هواد صیف بود شیخ قدام من مستقبل قبله نشسته بود ناگاه بر
 را دیدم که چون تیر در هوامی گذشت بر سر علامه لطیف و ذباله او میان و گفت بغایت طبع و جفا
 نیک سفید پوشیده و در میان فوطه بسته چون نزدیک سمت سربارک شیخ رسید و حال چنانکه عقاب
 بر صید افتد فرو آمد و سلام گفت و پیش شیخ نشست بآورد و او نشد و برشت از شیخ پرسیدم که
 این مرد که بود و فرمود از مردان غیب است که در عالم سیر دارند رحمه الله علیه کرامت
 صد و بیست و یکم هم از روایت راوی مذکور که میگفت وقتی در راه محرم گشته و خمیسین و خمسه
 در رواق رباط شیخ در حله موازنه سی صد نفر زیارت آمدند شیخ تعجیل از اندرون خانه بیرون آمد و گفت
 مرا ایشان را که زود از اینجا بیرون آید چون یکس آنجا نماند و حال آن سقف بقیاد و ایشان سالم
 ماندند شیخ فرمود من در دنیا بودم مرا گفتند که این سقف همین زبان خواهد افتاد و شافقت علیکم
 کرامت صد و بیست و دوم از روایت شیخ ابوالحسن بغدادی رحمه الله علیه که گفت در
 چند خدمت شیخ عبدالقادر رضى الله عنه چیر می نیواندم و شب بیدار می بودم منظر آنکه اگر از چیر می
 حاجت شود خدمت کنم تا آنکه شبی شیخ از خانه بیرون آمد در راه صفر سه ثلث و خمیسین و خمسه یابین
 پیش آمد و در دست و قصد باب مدرسه کرد و حال در یکشمار شیخ بیرون آمد من در عقب او در دل
 خود میگویم که شیخ مرا نمیداند که من برابر ام تا آنکه بدر وازه بغداد رسیدان در وازه نیز و حال کجاست
 شیخ بیرون آمد من در دینال او باز در وازه همچنان بسته شد که اول بود شیخ قدری ناگاه شهری
 دیدم که از انشی شناسم پس شیخ در آن شهر در مقامی درآمد که مشایه رباط بود در آن شش نفر بودند و
 حال ایشان بسلام شیخ مبادرت کردند و من در شنه ستونی ایستاده ماندم از گوشه مقام شنیدم
 که ناله بر می آید بعد ساعتی آن ناله ساکن شد و مردی در آن گوشه درآمد و شخصی را در کتف خود بر گرفت

و بیرون آورد و بعد از آن مروی دیگر کشوف الراس طویل الشارب در آمد و پیش شیخ بنیست
 شیخ بعد تلقین که شهادت قهر شرع راس شارب او کرد و طایفه پوشانید و محمد نام کرد و فرمودن
 آن شش نفر را که این بدل است از آن میت ایشان گفتند سمعنا و طعنا پس شیخ از آنجا پیرو
 آمد و من در عقب اندکی رفتم ناگاه بر دروازه بلند او رسیدیم در حال کشته شده بود و زده شده بودیم
 آنهم کشته شده شد شیخ اندرون خانه رفت چون با او شد بر عادت قدیم پیش شیخ برای خواندن قرآن
 از میت می خوانم که بخوانم فرمود و الفی زنده بخوان گفتم یا سیدی ایچه از شب دیدم بر من بیان کن فرمود از
 نهادند بود و آن شش نفر ابدال و نجبا بودند اما آنجا حسینم قهر مریم بود و چون فات او نزدیک شد
 من بسراو حاضر شدم و اما مروی که او را بر کتف گرفت خواجه خضر علیه السلام بود تا بهنیز و تلقین او کند اما
 که او را که شهادت تلقین کردم از اهل قسطنطنیه نصرانی بود و من با او شدم تا او را بجای میت نصب
 خواجه خضر را بیاورد و او پیش من مسلمان شد و این زمان میان ایشان است راوی می گوید شیخ را
 منع کرد که در حیات من این واقع با کسی نکوی که راست صد و بیست و سیوم از روایت
 شیخ ابو حفص عمر کیانی رحمه الله علیه که گفت وقتی من در خلوت بوده ام ناگاه دیوار بشکافت و شخصی
 در آمد گفتم تو کیستی گفت ابلیس آمده ام تا ترا نصیحت کنم گفتم نصیحت تو چیست گفت مجلسه مراقبه ترا
 بیا موزم مجلس الفصاء و مراسم منکس یعنی راهت بر شکم خیسایید و دستها بر ساق نهاد و غیره
 کرد چون با ما شد بر شیخ عبد القادر رضی الله عنه در آمد مصافحه کردم پیش آنکه چیزی بگویم دست من بکشد
 و فرمود ای صمد قاک و هو کن و ب راست گفت ترا حال آنکه او کاذب تراست بعد ازین از او چیزی
 که نشنیدی باور کنی شیخ ابو اکسن میگوید که مجلس شیخ عمر بعد از آن چهل سال هم بر آن نوع بود رضی الله عنه که راست
 صد و بیست و چهارم از روایت دو شیخ یکی شیخ ابو عمر عثمان مغربی دوم شیخ ابو محمد عبد العزیز حرمی که گفتند
 با پیش شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه بود ایم در مدینه او در شب بیستم از راه مغرب سه غمسه و خمسه و شمسایه پس شیخ
 درخواست دو ضو کرد و دو کعبه تا بلندار و چون نماز با او یک نفر با میت بلند بر آورد و دو قباب را به زمین زمین
 در هوا پرتاب کرد تا آنکه از نظر آن قباب تاب شد باز نفر دیگر نزد دوم قباب نیز دو پرتاب و چنانکه آنهم از نظر تاب

بعد از آن شیخ بنیشت میبایست را مجال آن نشد که از شیخ پرسد که این چه بود و بعد بلبست و تسبیح و قافله از راه
 عجم باید و گفتند از اندزی برای شیخ است شیخ فرمود که بستانید ایشان یکین حریر تسبیح کردند و جامه ها مقلد
 اند و لقب شیخ گفتیم این قبا بر شما از کجا است گفتند ای فقیه روز شنبه سوم از سفر ناکاه عرب بیرون
 آمدند و بعد از آن صاحب کردند و بعضی را بکشتند و تمام اموال را با بغایت بردند و در یک وادی آمدند و اموال
 قسمت کردند و گفتیم که شیخ عبد القادر ضی الدین را درین وقت یاد می کردیم و در دل می آوردیم و حال بر
 شیخ نذر کردیم و بدین بوده ایم که مغرور طبع شنیدیم که نسبت آن تمام وادی را در گرفت و دیدیم ایشان شیخ
 و عاجز گشته برآمدند گمان بردیم که طائفه دیگر از عرب بر ایشان تاخت گفتند بایند و مال خود گردانید و بپند
 ما را چه حیثیت رسید رفیق دیدیم که هر دو مقدم ایشان مرده افتاده اند و آن هر دو قبا بپنجهان با آتشی
 نزدیک ایشان پس ما را و ایشان با باز دادند و گفتند ان لهذا الامر نبشأ عظیم اگر مست
 صد و لبست و حشم از روایت ابو الحسن علی بن عبد الله بن ابی بکر ابهری بغدادی و ابو محمد
 عبد الواحد بن صالح بن یحیی قرطبی بغدادی و شیخ امام ابو عبد الله محمد بن شیخ ابو اسحاق البرهمی بغدادی
 و توشی با ساند متصله که گفتند وقتی محمد بن شیخ عبد القادر ضی الدین آمد و سپر خود را بپوشید و گفت
 ای شیخ دل این فرزند من گشتر تو شده است و همیشه متعلق تومی باشد من آنکه خود باز آدم تسبیح غزل
 تو او را قبول کن شیخ سپر او را قبول کرد و مجاهده فرمود و سلوک طریق سلف روزی مادر آن جوان
 بر او آمده بود و دید نیک بخت و نزار گشته و رنگ در روی او زرد شده از اثر جوع و بیداری و بقرص
 جوین قناعت کرده بعد از آن بر شیخ رفت و دید و باجه سلوتمه تناول میکنند و استخوان در اندی پیش
 شیخ نهاده گفت یا سیدی تو و باجه بخوری و سپر من نان جوین شیخ دست مبارک بران عظام نهاد گفت
 قومی باذن الله الذی یحیی العظام و هی دهیم در حال آن و باجه زنده شد و بپایند
 و بانگ کرد شیخ انغورت را گفت چون سپر تو اینچنین شود پس بخور و هر چه خواهد که است صد و
 لبست و ششم از روایت ابو الحسن علی بن عبد الله المذکور رحمه الله علیه که گفت وقتی که
 بر مجلس شیخ در هوا علیو از می بگذشت با و سخت بود آن غلیو از باخی بغایت کریه و منکر میکرد و حاضران

را تشویش شد شیخ گفت با و بیخ خذی لا اسهل الله لکم و رجال سران علیون جدا افتاد و
تن جدا شد شیخ از بالا منبر مرود آمد و آن غیلان را یک دست گرفت و دوم دست بران فرود
آورد و گفت بسم الله الرحمن الرحیم حال زنده شد و پرنده و سوارفت و خلق میدید که راست
صد و بیست و هفتم از روایت ابو محمد حبیب بن ابوالمنصور رازی و ابوزید عبد الرحمن بن یحیی
قرطبی و ابو عبد الله محمد بن جواد الفارسی با ساند مقصد که گفتند وقتی ابو غالب فضل بن یحیی
بغدادی تاجر بر شیخ عبد القادر رضی الله عنه آمد و گفت یاسیدی جد تو محمد رسول الله علیه و آله و سلم
فرموده است من دعای فلیجب من التماس دارم که در منزل من کرم کنی و بیای شیخ فرمود اگر آواز
شود بیایم ساعتی مطرق شد پس گفت نعم و بر اثر سوار شد شیخ علی بن الهیثمی رکاب رستگارفت و من
چپا راورد و آن شدیم در خانه ابو غالب رفتیم دیدیم که جمیع مشایخ و علماء و اعیان بغداد آنجا حاضر شده
اند بعد از آن مایده طعام فرار کردند و در آن اجناس اطعمه بود از حلو و حاض و یک سبزی بزرگ مبر
کرده و در نظیر داشتند و در آخر مایده نهادند و ابو غالب صدای طعام در داد شیخ و مراقبه شده طعام در
و نه اذن کرد از هیئت شیخ تمام اهل مجلس بر جای خود ماندند و مجلس را مجال حرکت نبود کان علی رو سیم
الطیر راوی میگوید بعد از آن شیخ اشارت بمن کرد و شیخ علی بن الهیثمی کرد که این سید را بیارید ما هر دو
رفتیم آن سید را برداشتیم دیدیم که نسبت و بر شیخ آوردیم و در پیش او نهادیم ما فرمود که بکشاید کشاوم
چه بنیم در آن سید کو و کیست مرا ابو غالب را که مقصد مجزوم و مضموع پس شیخ آن کوک را گفت تم
بازن الله تعالی در حال آن کوک بر خاست و روان شد و دید و صحت یافت حاضران مجلس چون
این مشاهده کردند فریاد برآوردند و مجلس شور بر خاست شیخ در غلبات آن بیرون آمد و بر رفت و
چیزی از طعام نخورد و راوی مذکور گوید من بر شیخ ابوسعید مقلوبی رفتم و این قصه تمام گفتم فرمود و شیخ
عبد القادر سنوی الکلمه والاخر و یحیی الموفق باذن کرامت صد و بیست و هفتم
از روایت راوی مذکور شیخ ابو محمد حبیب ابوالمنصور رحمه الله علیه که گفت وقتی دیگر تاریخ سنه
و تحسین و خمسایه با معنی از رفاض و مجلس شیخ آمدند و وقفه غلط نمودم بیاوردند و شیخ را گفتند

درین دو وقت همیشه شیخ از بالا در منبر فرود آمد و دست بر یک قدم نهاد و فرمود که درین کو کبیت
 مقعد و پسرخ و قطب الافاق سید عبدالرزاق را فرمود تا باز کند چون باز کردند در آن قدم کو کبیت
 مقعد بود شیخ دست آن کوک گرفت و گفت قم در حال آن کوک برخواست و روان شد دست
 مبارک بر دوم قدم نهاد و فرمود درین کو کبیت معانی و پسرخ و عبدالرزاق را گفت تا باز کند چون باز
 کردند دیدند که کو کبیت از آن برخاست و روان شد شیخ با ضیاء او گرفت و گفت اقل ای مقصد
 در حال آن کوک مقعد شد ایشان همه از رخص تو بر کردند و آن روز سه نفر از اهل مجلس وفات یافتند
 کرامت صد و بیست و نهم از روایت شیخ ابو عبد الله محمد بن شیخ ابو العباس خضر بن عبد الله
 بن محی حسینی موصی میگفت شبی در مدرسه شیخ خود شیخ عبد القادر رضی الله عنه در بغداد امام مستنجد بالله
 ابو المنظر یوسف رحمه الله علیه بر شیخ آمد و سلام گفت و وصیتی التماس کرد و دوه بدره مال پیش نهاد
 فرمود حاجت نیست اجماع بسیار کرد و شیخ یک بدره را بدست راست گرفت و یکی بدست چپ
 و هر دو را با هم دیگر بشلید در حال از آن خون روان شد و گفت ای ابو المنظر از حق تعالی شرم نداری
 که خونهای مردمان بر خود جمع میکنی و بدان با من برابر میشوی در حال ابو المنظر بچش شد شیخ فرمود
 بفرزت العبد و اگر حرمت القفال قوی نیاید بر سوزی صلی الله علیه و آله میگذاشتم تا آن خون بر فتنی ناخا
 تو ایضا را می میگویی وقتی دیگر بدین امام مستنجد بر شیخ آمد گفت بخوابم چیزی از کرامات به منم ناول من
 مرا گیر و شیخ فرمود چه میخواهی گفت قلع از غیب دان بود قلع بود پس شیخ دست در هوا کرد
 و سیب گرفت یکی او را داد و دوم بدست مبارک شکست آن سیب از دندان بنایت رسید و بوی
 او همچو بوی مشک بود و آنکه مستنجد بدست خود شکست گنده میردن آمد با کرم گفت یا شیخ
 ماهذا شیخ فرمود دست ظلم بدان سبب رسید گنده شد و کرم انصاف کرامت صد و سی
 از روایت شیخ ابو الحسن علی ابراهیم بن اسماعیل اسطی رحمه الله علیه بسند متصله از شریف ابو العباس احمد
 بن محمد الهیری بغدادی نیز بسند متصله که گفتند وقتی شیخ عبد القادر رضی الله عنه بالا در منبر فرمود که بیست
 چوبسال بقدم تجرید در سیاحت بودم در براری عراق ذرا بهاء آن و لغت است از شیخ ابو المنظر بن

بن مبارک واسطی المعروف بکرمه الله علیه گفت وقتی در ایام شباب بر شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
در آمدم و با سن کتابی بود مشتعل بر بعضی علوم فلسفه و علوم روحانیات پیش از آنکه آن کتاب را ببیند
با ازان پرسید فرمودای مخصوص چه رفیق است این کتاب تو برخیز از الشیخی نفس من شستن آن کتاب
اصلا ساخت نکرد سبب محبتی که مرا با آن کتاب بود چیزی مسائل آن مرد و من تعلق داشت غریب کردم
که پیش شیخ برخیزم آن کتاب را از انظار بگذرد و باز بر شیخ نیادم پس شیخ نظر بسوی من کرد و استعجب
نمود انتم که برخیزم و فرمود این کتاب خود مراد آن کتاب را قدری بکشادم بوقت آن که بنیم همه کاغذ
سپید است و هیچ حرفی در آن نیست شیخ را ملازم شیخ اداق کتاب بگیر و انید و میگفت این فاضل قرآن است بخواب
نشته بعد از آن شیخ فرمود و توبه میکنی از آنچه زبان کنی آنچه در دل خود گفت نعم یاسیدی و حال هر چه سوال
کتاب ملا بود و همه فراموش شد و از باطن منسوخ گشت گویا که وقتی در دل نگذاشته بود تا این زبان
که است صدوسی و یکم از روایت تسبیح آمده یکی شیخ ابو اکس نجف بغدادی دوم شیخ ابوالحسن
علی بن سیدان ختاز سیوم شیخ کلیل لقب بقصیر گفتند روز چهارشنبه بستی و نهم از راهی آنچه سندی
و عشرین و منسا شیخ عبدالقادر رضی الله عنه و خوارات شونیزی برای رفت جماعتی کثیر از فقهاء
فقرا و علماء برابر او بودند چون نزدیک قبر شیخ حماد و پاس رعد الله علیه رسید ویری استا
تا آنکه گریه سخت شد و خلقی همه در عقب او ایستاده اند بعد از آن باز گشت و اثر سرور و شیریه مبارک او
ظاهر بود از سبب طول قیام او باز پرسیدند فرمود که روز جمعه پانزدهم ماه شعبان سنه تسع و تسعين و الباقی
باشیخ حماد رعد الله علیه و اصحاب او از بغداد بگردان آمدیم تا نماز مسجد جامع رصافه بگذاریم چون نزدیک
نزد بان بزر رسیدیم شیخ حماد به دست خود حمله کرد و در آب انداخت بر او فرستان بود و غایت سروی گفتم لیسم الله
اغسل ابجمعه و در هر من چه صوف بود و گریه و استغاثه از آن دست برداشتم تا آن اجزا تر نشوند شیخ و اصحاب
او مرا از میان بگذاشتند و رفتند از آب بر رویانم جنبه را بپایدم و در پی ایشان و اثنایم و از آن سر و سخت
ایدار رسید اصحاب شیخ خلیل من کرد و شیخ ایشان را منع کرد و فرمود من او را ایاز و تمام با باز نایم دیدم گویا
که از جانبی جنبید من این زبان شیخ حماد را در قبر دیدم حله از هر دو بر روی نایز و قوت بر سر و دست اساور از

نزد و پای او خنجر از زرد لیکن دست راست که بدان ترا در آب انداختم اکنون بجز آب بخشی گفتم می گفت
 پس از خدا تعالی بخواه تا آن دست بمن باز دهد مادی گوید شیخ عبد القادر رضی الله عنه میفرماید بدان زنان
 بایستادم و از حق تعالی درخواست کردم و خنجر را باز داد و قبور خویش مسالت می نمودند که حضرت حق جل و علا کفو
 من قبول کند بعد از آن مقام ایستاده مستامی نمودم تا آنکه حق تعالی دست او باز بداد و بدان دست مرا مصافحه کرد و
 من بدان بود چون این خبر در بغداد شایع شد مشایخ و صوفیان بغداد و اندلس و شیخ محمد و جمیع آمدند تا شیخ را
 کنند بعد از این مقال یعنی تحقیق است چیزی در حق شیخ حادث فرمود و بسیار خلق ایشان از فقر موافقت کردند
 و در شیخ عبد القادر رضی الله عنه آمدند از هیبت شیخ هیچکس را مجال آن نشد که با شیخ سخن گوید شیخ خود را خاند
 و فرمود در ایشان را که بشنود فقر از شیخ که بر ایشان اعتماد کلی دارد اختیار کنید تا خبر دهند شمار از صدق این مقال
 پس ایشان یکی شیخ ابو یعقوب بن یوسف بن ایوب بهانی را اختیار کردند و او آن روز نو وارد بغداد آمد و
 دوم شیخ ابو محمد عبد الرحمن بن شیب بن سود کردی را و او مقیم بود در بغداد و ایشان هر دو از صاحب
 کشف و خارق و ارباب احوال فخره بودند جماعت مشایخ و فقر گفتند برای تحقیق این خبر یک هفته مهلت
 میدهند شیخ فرمود بلکه از اینجا زود تا این مسمی شمار تحقیق نشود و سر در مرا بته کرد و ایشان نیز در خانه
 شدند از خارج مد رسد در ایشان فریاد برآوردند که شیخ یوسف پای برهنه دوان می آید چون در مد رسد
 رسید گفت اینم از حق تعالی مرا مشاهده نمود شیخ حادث و شیخ فرمود ای یوسف زود بشتاب و در مد رسد شیخ
 عبد القادر در دوان جماعت فقیران را بگو که صدق از شیخ عبد القادر دنیا اخیر عتی شیخ یوسف هنوز سخن تمام
 نکرده بود که شیخ عبد الرحمن رسید و او هم همان تقریر کرد که شیخ یوسف کرد پس جمیع مشایخ برخواستند
 و با اعتماد پیش شیخ عبد القادر رضی الله عنه ایستادند و مستغفر شدند رحمة الله علیه که است صدوی دوم
 از روایت شیخ ابو محمد عبد الله بطایعی رحمة الله علیه که گفت وقتی مجلس شیخ با شیخ عبد القادر رضی الله عنه
 ابو المعالی محمد بن احمد بغدادی تاجر حاضر بود حقنه او را سخت مزاحم شده چنانکه عینین ممکن نبود و
 و طاقت مانند فطر الی شیخ که مستغنیث پس شیخ از یکپایه بنبر فرود آمد و سری همچو سرامی بران پایه
 ظاهر شد باز از پایه بگر فرود آمد پس گفت و سینه بران پایه ظاهر شد همچنان یکان یکان پایه شیخ

فرود آمد و صورتی مین ایچ صورت شیخ ظاهر شد تا آنکه سخن به چو سخن شیخ گفتن گرفت آوازی مثل آواز شیخ
 و کسی اینی بنی بانی دید که او من شادان شد تا آنکه شیخ بیاید و سر او را باستین یا میندیل خود پوشانید و اما
 خود را در محرابی وسیع یافت و آنجا جوی آب و نزدیک آن جوی و ختی دید که لید با از آستین کشید و آن
 درخت و دخت و آن هفتد از آنکه کرد و و وضو بساخت و دو رکعت نماز بگذارد و چون سلام داد شیخ آستین
 یا میندیل از سر او برداشت ابوالمعالی دید اعضا خود آب تر و هفتد زایل شده و شیخ همچنان بر سر نیز پس گشت
 ماند و بچکس را این کیفیت گفت که لید با تقصیر کرد و نیافت تا آنکه بعد مدتی قافله ساخته کرد و خود را بر آن بسوی
 بلاد عجم روان شد از بغداد چهار ده روز راه رفتند و یک منزلی فرود آمد و بودند و بر بیه که در آن جوی آب بود
 ابوالمعالی در صحرا رفته دید که این صحرا و این کجین آن صحرا و آن نهراست و آن هفتد بعینه موجود و کلید هابی در
 در آن درخت آویخته یافت چون از سفر بازگشت و بغداد آمد بر شیخ رفت تا از حال خبر کند پیش از آنکه چیزی
 بگوید شیخ گوش او گرفت و فرمود ای ابوالمعالی تا من ندهم این را بر کسی بگوی بعد از آن ابوالمعالی ملازم خدمت
 شیخ شد تا آنکه شیخ از جهان سفر کرد و رضی الله عنه که است صد و سی سیوم از دایت شیخ محمد صالح مبنی
 و کاکی رحمة الله علیه که گفت وقتی شیخ من شیخ ابو مدین خزلی رحمة الله علیه مرا گفت ای صالح بسوی بغداد
 مسافر شو و شیخ عبد القادر بر و ما ترا تعلیم فرموند همچنان کردم و بغداد رفتم شیخ را و یافتم با جهاتی که بچکس را
 بدان جهات ندیده بودم صد و سیست روز مراد غلوت نشاند بعد از آن باید و فرمود ای صالح بهین ای
 بجانب تنبکه کرد و گفت چه می بینی گفتم کعبه باز اشارت کرد و جانب غرب که دو گفت چه می بینی گفتم شیخ خود را
 ابو یابن فرمود چه میخواهی بسوی که میروی یا بسوی شیخ خود گفتم بسوی شیخ ابو مدین فرمود یک کاظم که
 چنانکه آمده گفتم چنانکه آمده ام فرمود این اتماست از آن بعد گفت ای صالح فقره ایانی تا بر مسلم و سی
 نشوی که سلم آن توحید است و توحید محمد و هر چیزی است که لایح شود از محمدات همین گرفتیم یا سیدی
 کن تا بدین صفت موصوف شوم فطرالی نظره جواذب ارادت که در دل من تیکن بود و متفرق شد چنانکه
 غلست شب بنبوه و چهار و هیچ من تا این زمان از برکت آن یک نظر حال خود و افزون می نمودم که دست
 صد و سی چهارم از دایت شیخ علی بن ابی بنی رحمة الله علیه که گفت من با شیخ عبد القادر رضی الله عنه

زیارت امام اسلمین امام احمد عقیل بهجت الله علیه رفتیم و شیخ بقا بن بطوطه همراه حضرت شیخ بود چون
 شیخ بر سر قبر وی ایستاد شنیدیم که امام موصوف از محمد خود میردن آمد و حضرت شیخ را در کنار
 گرفت و غلغله فخره بدست خود پوشانید و گفت یا غوث فخره ای سید من عبدالله ادر من در علم سر
 و حقیقت و طریقت محتاج تو ام و هم در علم حال و قال احتیاجی بود ارم کرامت صدوسی و ششم
 مولوی محمد باقر در کتاب خود از روایت شیخ ابوالعباس طاهری آورد که گفت وقتی من و این جوزی نزد
 شیخ عبدالقادر رضی الله عنه آمدم در حال قاری آیتی از قرآن برخواند حضرت شیخ وجهی تفسیرش فرمود من این
 جوزی را گفتم که تو این توجیه میدانی گفت اری بعد از آن حضرت شیخ وجهی دیگر بیان فرمود من و این
 تو این را هم میدانی گفت اری تا یازده توجیه آنحضرت میفرمود من و این مخاطب شدم او گفت اری می
 بعد از آن حضرت شیخ وجهی دیگر بیان فرمود که این جوزی اقرار نمود که من این توجیهات را نمی دانم بلکه در کتابی
 دیدم و نه از کسی شنیدم العرض حضرت شیخ در شرح آیت مذکور چهل تفسیر با و ده و الله و اسناد معتبره از عادت
 صحیح و اثبات رسانید این جوزی را طافت مانند اگر چه علامه بود و در تخریص علم آنحضرت تحمیر و حیران
 بعد از آن حضرت شیخ فرمود اکنون ما قال را می گذاریم و رجوع بحال کنیم پس در حال قرات کلامه علیه کرد
 که تمامی مجلس او بدر گرفت شوری عظیم بر پاشد این جوزی نیز چه خود پاره پاره کرد و از خود برفت کرامت
 صدوسی و ششم مولوی محمد باقر در کتاب خود می آورد که در لواط شیخ شمران گفت که حضرت شیخ عبدالقادر
 رضی الله عنه میگفت که در بدایت حال چید بار بر من چنان احوال کران بار و از پوشید که من بر انحال از خود بیرون
 و از خودی خود بیخود می شدم که نه حرکت بماندی بلکه مجاری تنفسات نماندی و مجال حس و حرکت نبود و هر وقت
 میکرد که من از دنیا رحلت کردم بعضی اوقات چنان اتفاق افتاد که مرا برای غسل مسیت بر تخت میکشید و در
 اسباب تجنیز و تدفین میبایست نمودند و اسناد تغسیل او تعالی شانه مرا حرکت زندگی میداد که بارها از محمد
 برخاستم هو الذی یخرج الی من السیت و هو علی کل شیء قدير خوانده دو کانه شکرانه ادا کردم کرامت
 صدوسی و ششم در محبوب القلوب مولوی مذکور می آورد که ابو عثمان مرغینی و ابو محمد قرشی که هر دو از
 طلعت آنحضرت بودند میگفتند که بارها ما می شنیدیم که حضرت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بعد از یکبار

میفرمود التي تو به چیز را مالکی چیزی از ملک تو بیرون نیست و جان این بچاره نیز از آن است بدین تو گفت
 بعد از آن شرعی خواندی که مضمون کلام این بود یعنی اگر تقوی در عمل ناشد نفع مذکور در آن یک وقتیکه
 تقوی متیر کرد و نصاحت لسانی ضرورت نیست غیثیج را که انجلی است نفع سعادت است و نه خوف است
 که است صد و سی و هشتم راوی مذکور گوید از روایت شیخ علی بن الیهی آمده که شخصی از وی پرسید که خبر
 ده مرا از طریق خاص حضرت شیخ رضی الله عنه که چگونه بود شیخ علی گفت العیز ز در شریعت قدم او غیر رضا و تسلیم
 نبود و در طریقت همیشه او را تجرید و توحید و توحید تقرید و دام در عبودیت صفت آنحضرت بود که دوران و شبها
 در آن قیام داشت یعنی بندگی خالص میکرد که تفرقه را در آن راه بود و شهود اولیاد و بهار آجمع الجمع بود و با خود
 لرزم شرعی بان خود داشت هم راوی مذکور گوید کسی از عدی بن مسافر که بگیان شیخ اکابر بود پرسید که ای شیخ زنا
 از جاده شیخ رضی الله عنه چیزی بمن خبر ده که چگونه بود شیخ علی گفت ای یار طریق نادرا آنحضرت راضی بقضا
 و قدر بودن بود یعنی بدل و جان و بظاهر و باطن در تقدیر الهی راسخ و اثنی و موافق و موافق بود و هم از
 اوصاف نفس ذلیله دور بود و از اوصاف حمیده محمور و از قرب و بعد و نفع و ضرر خلق بسیار بی باک بود
 و هم راوی مذکور فرماید شخصی از شیخ معظم شیخ بقادر بن بطو که سالک راه عالم است پرسید که طریق خاص
 شیخ عبدالقادر رضی الله عنه چه بود گفت نفس او بادل او یکانه و قول او با فعل او یکسان بود و که همیشه
 تسلیم خاطر داشت در هر خطره و در هر لحظه و در هر دم و در هر وار و در هر حال و کردار و حکم او با کتاب و سنت بود
 و دلتش ثابت قدم با معیت حق بود و هم راوی مذکور گوید شیخ ابوسعید قیلوی که قطب روشن عالم بود گفت
 شیخ عبدالقادر رضی الله عنه را چنان قوت مع الله و بالله و فی الله بود که همه اولیای الله که اکابر دین
 از قوت و ولایت او قاصر آمدند و متسکین بکمال الله چنان بود که خوف قطع نبوده ازین است که او بر حلقه اولیای
 آمد و او تعالی او را مقام خاص عنایت کرد که کسی را از ولایت مجرده نداده و او درین راه او امر تحقیق را
 چنان بتدقیق رسانید که هیچ صدیق نکرده و هم راوی مذکور گوید شیخ کبیر عبدالرحیم که صاحب گنج اسرار معانی
 بوده می گفت روزی نجاست شیخ عبدالقادر رضی الله عنه رسیدم چون علوم مرتبت آنحضرت را بچشم معاینه
 مشاهده کردم از خود رفتم و در خود و بصوت و حیران شدم چون بشهر خود باز آمدم بسیدی یاحمد کبریا رحمة الله علیه

عرض نمودم فرمود ای فرزندی نسبت از غوث و قطاب در قوت و مساوت که شیخ عبدالقادر رسد
و دی بقی می رسیده است که طاقت و توانائی کسی را طاقت توانائی مانند هم را وی مذکور گوید که شیخ
اعظم شیخ ابوالحسن قریشی رحمة الله علیه بعضی گفت ای فلان تو شیخ عبدالقادر رضی الله عنه را ندیده
اگر سیدی یقین دانستی که قوت او در طریقت چه قدر است یقین کن که قوت او بر قوت همه اولیای طالب
است و طریق او همه توحید حلق بود و دل او فارغ از دو عالم و نظر او از گویان و دور و مشهور از حق مشهور
بود و بصیرت او چنان آگاه که در هم و شک را در آن نبود و در ستر او خیار نمانده و در قلب او آشوبی
نبود از حاصل فی ملکوت اعظم زیر قدم او بود بلکه ملک انعم تحت قدم او است هم را وی مذکور گوید شیخ
ابوالفتح هر وی گفت چهل سال در خدمت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بودم و درین مدت می دیدم که حضرت
شیخ از وضو عشاء نماز صبح میکرد و در روی او بایم وضو بود و هرگاه وضو میکرد و در کعبه نماز تحیه میگذاشت
بعد بخلوت میرفت که کسی را گذاراجا نبود تمام شب آنجا بودی بعد طلوع صبح بیرون می آمد و خلیفه
بعد او را میدیدم که بارها می آمد و شب و باز در خلوت نیافت بی ملاقات با زلفت اما مراجعید بار شب
باریابی در خلوت شفاست ملاحظه کردم که حضرت شیخ آنجا قدری نماز خوانده مشغول بدرگمی شدند
تا صبح درین آنجا گاهی اسرار الله می نمودند و گاهی از جسم لاغر شدند و گاهی فربه و گاهی برپا و اگر نه
که از چشم غائب شدند و گاه برپا ایستاده نماز میکردند و در نماز قرآن میخواندند تا آن قدر که ثلث
شب باقی ماندی بعد از آن سجده تطویل کردی بعد از آن مراقب شدی و در سجده دعا بزاری کردی
پس انگاه تجلی نور چنان شدی که چشم من و بدن توانستی گویا از نظر من غائب شد بعد از آن از اسلام
علیکم می آمد و آنحضرت را میدیدم که جواب سلام می فرمودی تا صبح همین اجرامی بود بعد از آن از خلوت
بیرون آمده بخلق متوجه میشدی که راست سنی و ختم از روایت قادری که همیشه در مجلس آنحضرت
میکرد آیات را میگفت روزی در خدمت شیخ الثقلین رضی الله عنه خلیفه بعد او و وزیر او شاه و دیگر
امراء عظام آمدند انگاه حضرت شیخ الثقلین آنچه ایشان در دل پیدا شدند می فرمود بلکه از خطرات آنها
فرمودن گرفت بعد از آن از سر غضب در کلام آمده از قهر الهی تبرس یافتند که همه با اشک زیر شدند که تمام

غم و مستی فرو شد که پندار و هستی ایشان بر باد وقت و از استیلا کلام شیخ بر نقش بدیوار شدند گویا همه
 به محشر و یاد آمدند اعیان خود را با آنچه چشم دیدند بعد از آن حضرت شیخ از کرسی فرو و آمد با آنها التفات نه فرمود
 بنحوت شد راوی قاری گوید من بخدمت عرض کردم با شیخ العقیلین این کرامت تو است که از کلام بزم قتل
 ایشان فرمودی فرمود و ایضا دزدان تو است که بستم بنامش هرگز از شک از چشم بیرون نیاید و این سخن من
 یقین کن و این تهدید و قتل من حیات ابدی ایشان است که است صد و هجده صاحب محبوب القلوب
 گوید اندوایت شیخ ابو سعید ابوالحسن اندلسی رحمه الله علیه آمده که گفت روزی در مجلس شیخ العقیلین عبد الله
 رحمة الله علیه آمدم در مجلس حاضران ششصد و آن وقت حضرت شیخ بیان زهد و تقوی پیری میگفت و در
 من آمد اگر آنحضرت قدری ذکر معرفت بفرماید چه خوب است و حال حضرت شیخ ذکر مذکور بگذاشت سخن در دست
 کردن گرفت و به نهایت بلاغت فرمود که در تمام عمر خود نشنیده بودم بعد از آن در دل من آمد که اکنون
 آن بادشاه چیزی باین در شوق الهی ذوق فرماید چه بهتر بود و هنوز خطر و تمام نشده بود که آنحضرت ذکر شوق
 کردن گرفت و آن را چنان بکن بیان نمود که هرگز نشنیده بودم بعد از آن در دم گذشت که حضرت شیخ اگر باین
 وقت قدری در ذکرها و قفا چیزی فرماید چه نیکو بود و بانه شیخ آنرا بگذاشته و رها و قفا سخن کرد و چنان
 بفصاحت فرمود که سماعه گاهی نشنیده بود بعد از آن در دم آمد که حال حضرت شیخ اگر در مقام حضور و سماع
 چیزی ارشاد کند و لم نشنه آفتاب فی الحال شیخ الكل آنرا فرود که آشفته سخن درین در ذکر آنرا فرمود و
 بمانش را چنان بعد بلاغت رسانید که هیچ کس نشنیده باشد بعد از این بن مخاطب شد و فرمود ای ابوبکر
 تا این حد ترا کافیت اکنون غمان را آودت برگیر یاوی گوید بجز و ساحت این کلمه مرا طاقت ندارد که خود
 را ضبط کنم بحالت بی تابی بر خواستم دست بگیران شده جامه را پاره پاره کردم و سر بجا بردم و گفتم
 صد و هجده صاحب محبوب القلوب گوید از روایت شیخ ابوالقاسم رحمه الله علیه آمده که گفت من
 رفی کلام حضرت شیخ را می نوشتم که دل انور من بن گفت جناب شیخ در کنون علم الهی هست اگر چه از نظر حقایق
 پنهان است اما بدش فایده حق است و او قبل از این من و پیشی همه عالم است و او بر ساط قریب حق نشسته
 که انیس او او را کبر است و او را سر علایق ناظر است و بر دلهای همه قادر که او را از غیر بینی و عزیت با

داشته فی الحقیقت او خود لوح محفوظ است که آنچه اینجا است در وجودش مضمون است غرض از او این
 غرض از او این تا اعلیٰ او تعالیٰ بدو سپرده لغزت خلق بدو داده و در منع و عطا و ارا اختیار ساخته از زبان
 عیب بدو گفته که تو نزد من امین و مکین هستی و او را اعداد تعالیٰ بر سندی نشانده که تمام ارجح انبسیا
 علیه السلام برابر وی اند و برای رهنمونی عالم او را در میان خود خلق آورده و در میان دنیا و عقبی و پنهان
 و پدید او را واسطه کرده صافتر کند و میان عالم مدرک و غیر مدرک او را چهار وجه موجه داده است که نظر میکنند
 از یکدیگر و یاراء از وجه دوم عقبی را می بینند و از وجه سیوم نظر دارند و بهیچ عوالم و از وجه چهارم ناظر است خفیت
 که ذات سناج و مجهول النعشه است اری و تعالیٰ شانه در زین و آسمان را در خفیه مطلق گردانیده است
 برای آنکه آنچه ارادت الله باشد از وجود و آید و او را در هر عضو شانی و صورتی دیگر است که لشکر دیگر
 جلوه نماید یعنی از یک حالت بکال دیگر در نمود آمد و این سرسیت خاص که بفهم هر کس نرسد او مطلع امر الهی
 است و آگاه از محازن نامتناهی او و فرد وقت و نائب سل است و در ملک و ملک و دوی من خدا است
 مملکت و کجاست کسی که چنین قدرت دارد و او را در مقربا و راز و رازان و شبها سیصد و شصت کر است
 را می گوید شیخ عمر کیمانی و ابوالقاسم بزاز میگویند که حضرت شیخ رضی الله عنه فرمود بقیین دانید که من خواص می
 شوم و در علم او تعالیٰ ام کر است صد و چهل و دو و صاحب محبوب القلوب گوید از روایت محمد بن
 القاید الا وانی شیخ احمد آمده که هر دو بزرگ می فرمایند که حضرت شیخ اشقین رضی الله عنه میفرمود ای یاران
 با شما ششصد و پنجاه نفر است و کمان من همیشه بازه است و تیر من مدام فشانده است و نیزه من هر وقت
 بر سر خرم من بر شامحت خدایم نیست شک نیست و یارایان من من ملک کنند و چون عتبات الم قیل و قال میفرمودی بید و محفوظ
 فصل سرحد بعد از آن فرمود ای وزه داران و ای شب خیزان و ای ساکنان کوه کوه بسیار شما پاره پاره کرد و دوی
 گوشه گیران صوامع محافل و مجامع شما افتاده گردد و چرا از من باز مانده در زوایه خود با خشک لب از فیض من
 گشتید و دیده آید با خدایا اما من زیر که من کی از امر الهی ام و باز فرمود ای سالکان راه حق ای صاحبان
 حال و انهم میوه ان مردان ابدال شتابی کنید تا خیر کنید من بحسب پایان ام که حد و کناره ندارد و کر است
 صد و چهل و سیوم صاحب محبوب القلوب مولوی محمد باقر گوید از روایت شیخ اکبر در فتوحات دان

روایت شیخ عبدالحکیم گیلانی رحمه الله علیه آمده که حضرت شیخ الثقلین رضی الله عنه روزی چنین فرمودند
یا معشر الانبیاء اوقیم الملقب آه یعنی اسی پیایبران مرسل شما داده شد بدلقب نبوت را در
الکن او تعالی شانه با چیری داده که بشما نرسیده هر دو راوی میفرمایند نمیدانیم یعنی بظاهر خیلی دشوار است
اما فی الحقیقت بیان واقع است که آنحضرت میفرمود یعنی آتیهان کمال ختم رسالت که قدم بقدم میرسد آنحضرت
صلی الله علیه وآله وسلم اند و قل للنبیل بولایت محمدیه رسیده اند اگر چه از هزار یک و زبیر اندکی
اند بقیوضات خاصه رسالت متفیض اند و اما بنعمه ربک فحدث کنایه ازان است
پس این انعام الهی که مخصوص بر رسالت است یا بنیادند و کالترین افراد است مرموز این نعمت
مقتبس از اینجا است که حضرت شیخ رضی الله عنه او بینا ما لکم توتوه فرمود و در واقع مراتب و درج
عالیه انبیاء علیه السلام با شایسته فن افضل اند از احم و از جای کلمه اچنین من است محمد از انبیاء علیه السلام
برای آنست اللهم از قیامت که است **چهارم** صاحب محبوب مولوی باقر رحمة الله علیه
گوید العیزز او تعالی شاه عرش از روزیکه بوجود آمده لگو که ادا دار بخود برده و املاک از دست بسیار بر مرده
گردان ست و خورشید و ماه و جلالی میکند که سر جلوه مقصود یابند و عناصر را بر لبه شوق امینینی در خود وایه
و نجوم طالع بدل طالب این فن فوق شعله جواله گشتند و صاحب از جوش و جدان نهانی اشک ریز و همیشه بحر محیط
را جوش بر جوش است که گویند مقصود و همیش گشتند اما از غایت الهی که بنیان رحمت لایزال و بارانی فرمود و آن
گوهری بیبا که مکی عالم و حسن او حیران اند از ذره التاج سر محبوب سجانی معراج یافت بلا شک آن در جوار
بی میت که خراج ملک معنی را هم وزن است یعنی همه صاحب کشوران قربت ما و خزانه داران این بیت
را این در میسر نشده و آن در دانه که بسیار نا و راست همین قول شیخ عبد القادر است رضی الله عنه
راوی مذکور گوید اکنون قدری از شوق دل در ذکر آن الهام میکنم بگوش نشنود و گوشواره جان کن
که را و این لبها افراد کمال اند خصوص از اولاد امجاد آنحضرت که با فیض کرامت اندکی قطب الاقطاب است
عبد الوهاب فرزندان کلان آنحضرت اند و قطب الافاق سید عبدالرزاق که کرامی ترین فرزندان است و
سید عبداللہ و سید ابراهیم رحمه الله علیهم و از خلفا با ارشاد شیخ ابو سعید بن القا فیکه در میان اهل

فردا صبح بود و شیخ الوقت شیخ محمود بن احمد و فردا وقت شیخ شرف الدین محمد بن ابومحمد خشاب و شیخ محمد بن
 رحمة الله علیه اینهمه اسامی میگویند که با همه باور خانقا هر شش پناه آنحضرت سرودیت تر حاضر بودیم و در وقت
 قریب شصت نفر و کمال که مانند آن زمانه ندیده باشد آنجا بودند از آن جمله شیخ علی بن الهیثمی و ابوسعید قیسوی
 و بقا بن بطو که اینها همه واد وقت بودند و شیخ موسی بن شریک و امام شهاب الدین با سهر و روی و شیخ جاکیر و ابو
 عمر و رانی و ابجد کردی و شیخ ابوالکام و ابوالعباس احمد و شیخ موسی بن خلیفه و ابوالبراهیم بن دینار و شیخ احمد بن
 شیخ مکارم بن ذراعی و قنیه البان و مصلی ابراهیم و شیخ عثمان بن مزدوق و شیخ ابوبکر بن عبد المجید شیبانی و شیخ
 ابوالعباس بن احمد استاد و شیخ ابو حفص عمر و شیخ ابو محمد علی بن ادیس و راه ایشان بسیار علمای اعلام حاضر
 که یکی از آنها شرح معین بودند و دیگر عید و شمار صلوات و بار بار بود که حضان نبی تواند درین محله در آنجا سخن
 آنحضرت شیخ رضی الله عنه بامر الهی گفت که این پای من برگردن هر ولی خدا و تقاضا بهت است را و بیان کور
 گویند مجبور صد و این کلمه حاضران مجلس همه با گردن خود را بپشت کردند و از همه با شیخ علی بن الهیثمی بزرگوشت
 نزد آن سرور عالم آمد و قدم حضرت شیخ را برگردن خود نهاد و داخل حبیه مبارک شد و رحمه الله تعالی بهم
 اگر مصیبت و جهل و خجسته مولوی باقر گوید از روایت شیخ ابوالحسن جوهری آمده که گفت روزی نزد
 شیخ الثقلین رضی الله عنه بودم آنگاه شیخ علی بن الهیثمی و شیخ بقا بن بطون نیز حاضر بودند که حضرت شیخ فرمود
 هر هر طویل یک اسب سریع السیر است که در قوت و چالاکی نظیر ندارد و مرد در هر صحرای فرس است که
 در جوانی و دودگی او دیگری رسد و مرد هر فوجی یک سلطان است که خلا حکم او گردن ممکن نیست و را
 بهر منصب یک خلیفه باشد که او را عزل نیست و ای گوید شیخ علی بن الهیثمی و شیخ بقا مذکور هر دو اصحاب
 قریب گفتند سیدی بایان و یاران بایان یکی از خلقه بگوشتان تواند که رقیب طاعت بگردن از بیم بی شائبه
 گمان که شک را درین فعل نیست که است صد و جهل و ششم از محبوب القلوب است و او را
 شیخ خضر حسینی آمده که وی یکی از مردمان خالص آنجناب بودند که گفت روزی نزد آنحضرت بودم که در
 دلم آمد که در و شوق برفت از سیدی سید احمد بکیر ملازمت کنم مجبور و در و این طره حضرت شیخ الثقلین رضی الله
 فرمودند ای خضر اکنون در دل تو چنین آمده که از سید احمد بکیر ملاقات کنی و او را دریابی گفت اری یا سیدی

و در همین خوابها که خاموش شده فرمودند ای خضر پیش آید احمد را بهین چون نزدیک شدم برابر آنحضرت
 رضی الله عنه سید احمد کبیر را دیدم سلام کردم سید احمد کبیر با بیست تمام مرا گفت کسی مرا شیخ عبدالحق را دید و بهم
 کسی که از لویا باشند دیده است زیرا که او بادشاه همه اولیا در اقام است و چرا تمام دیدن من کردی من یحیی از
 محکومان دمی ام را وی گوید بعد از آن سیدی از من مجوب شد بعد از آن حضرت شیخ چون فوات یافت با من میبند
 رفتم نزد سیدی احمد کبیر حاضر شدم بمحفل و شبایل دیدم که در کاشفه نزد حضرت شیخ دیده بودم یعنی بلی که در یک
 همان صورت بوده که دیده شد پس سیدی بهان بهیبت تمام مرا گفت ای خضر آنچه من بار اول تو گفتم بس خود را
 پنج سفره دمی و تابن آدمی که راست صد و چهل و هفتقم صاحب محبوب القلوب گوید از وایت شیخ ابو
 محمد داود آمده وی از مریدان آنجناب است که گفت روزی که خواب حضرت شیخ الشیوخ شینخان شیخ سهرورد
 کرخی قدس الله سره را دیدم که مردمان بوی عرض حال خود میکنند و وی در جناب الهی التماس ایشان سرش
 بعد از آن شیخ مرا گفت ای داود تو هم عرض حال خود کن گفتم یا شیخ معروف شیخ من مغرول نیست که بتو التماس
 در حال حضرت شیخ فرمود ای داود تو هم بوحده او تعالی که شیخ ترا بکار و مغرول نگردانند و هم نخواهند که در وی
 شیخ داود مذکور گوید چون بیدار شدم برخاستم نزد شیخ الطقین رضی الله عنه رفتم نگاه حضرت شیخ در حجه آمدن
 بر در حجره شستم باینکه وقتیکه بیرون آمد بعضی سامخ واقعه بشینه را یکایک آنحضرت از اندرون حجره نام می گرفته
 آواز دادند ای داود شیخ ترا غل نکرده و بچاه غل نخواهند کرد بعد از آن از اندرون فرمود و تو متوجه بطلب
 خود هر چه باشد بهیچ راسن کومن بجناب الهی بعضی سامخ و فرمود قسم بخدا یتالی که آنچه در درگاه او در حق پیدا
 خود بعضی کردم پذیرائی یافته و هرگز رننده احمد شد لاحسن که راست صد و چهل و هشتقم
 مولوی محمد باقر و تصنیف خود گوید بهر تحریر که راست حضرت شیخ الطقین رضی الله عنه که لا تعذر ولا تحصی است
 بعلم آملین ممکن نیست بالفرض اگر اهل اکتند اولاً تمام اشجار نیست که بی حدود و اند قلم باید شد و از کثرت
 جنت الما و انجیات باید کرده و دوات از محرو صوف از کبکشان میبهره و برق زرفشان و شکرت از شفق و
 کار و از محو و قسط زن از کمان قلمدان از و پیکر آسمان و سنگیتنر کا از اطلال و مهره از اناه و ساکنان زمین
 و آسمان جمله ویران که شام و محرو و تحریران باشند از حصر آن عاجز آیند و مرا چه مقدورم ز دلی که با حصا

آن جرات کرده اند زیرا که در کثرت کرامت باینکه تصور را گذرناشدند در آنچه دخل بود یعنی چیزی که از
اندیشه بیرون است چگونه قلم درون آید اما شوق این بوالعوس از جذبه غالب که مستولی آنحال و الحال
است نمی نهد و مضطرب این مراتب نمی تواند همیشه محو و بخود و بهوس خود است که نه فصل را میداند و نه شکل
رامی شناسد بجز شوق عشق مانند پیر زاله خبر میدی یوسف آمد و بگز قلم زمین صحرای پاید و از غم ربانی بدید میکرد
یعنی اندکی بار جو کریمت می شمار و بگوشش هوشش نشنو که شیخ کامل امام اهل تقدیس ابو محمد علی بن ادریس حمت الله علیه
سیف یاریدن هیچ شیخی را ندیدم که کرامات او از کرامت های شیخ عبد القادر رضی الله عنه کثیر الکرامت باشد
زیرا که خوارق اولاد نهایت است زیرا که از دعام خدایت از مجلس او از حد زیاده بود و همه را در هر ساعت
کرامت از او بود که شیخ بحسب خواطر ایشان در حال میگفت و میکرد و الله و تعالی محب قدرت کامله داده
که بدگری نرسیده کرامت صمد و محیل و مخمس صاحب محبوب القلوب کوید از روایت شیخ اکبر محمد
بن علی العزلی رحمه الله علیه در فتوحات آمده که در بیان مقامات اقطاب رکبان سیف یارید یعنی طائفه رکبان از
اقسام اولیا را اند که هرگز تصرف نمیکند و کرامت را تلف نمیدانند و گزینند که ماوریشوند با بر آبی انچه اظهار
بر خود واجب می شمارند اما امام این طائفه بلا شک و شبهه سیدنا شیخ عبد القادر است رضی الله عنه که تصرف
او ظاهر و کرامت او با هر دو هم ازین است کثرت خوارق و دیگر سیف یارید شیخ ابوالسعود قیلوی که یکی از مریدان
حضرت شیخ است از جمله اهل رکبان است دیگر محمد بن القادر نیز از آن حضرت بشارت رکبانیت یافته است
که کثرت کرامت او شاه عادل دوست و او نیز بنحله مریدان حضرت شیخ است نعمی الله عنه کرامت صمد و
پنجاه در محبوب القلوب آمده از روایت امام عبد الله یافعی رحمه الله علیه که مرآت الجنان می آرد که کرامت
حضرت شیخ الثقلین رضی الله عنه بلا شبهه از حد نهایت بودند که از بزرگان عالمی مقامان که در ظاهر و باطن ایشان
بودند می شنودم که میگفتند که کرامت شیخ عبد القادر سجد تو را ترسیده است یعنی کثرت کرامت چندان بحد شد که
نیز کثرت ایمان افاق نشده راوی گوید امام عبد الله یافعی فرماید باریب صادق است که همچنین همه اکابر اهل
بکفته اند یعنی فرموده اند که خرق عادات جمیع اولیا رذو الکرامات اگر یکجا جمع کرده شود و بجای کرامت شیخ عبد القادر
رضی الله عنه فقط هر مینه غالب آید این اقصا ازین شمار چنانکه گفته اند و در جبر است انبیاء با عجز از نبیا محمد صلی الله علیه

و علیهم السلام است صد و پنجاه و یکم در کتاب خود مولوی محمد باقر می آرد از روایات مرویان متعدد و یعنی از شیخ
 ابوسعید قلیوی و از شیخ ابوالحسن و از شیخ محمد بن القاید و شیخ علی بن الهیثمی و از شیخ بقا و بن بطوطه و غیره می آید
 که میگفتند روزی بایان در خانه که نزد یک باب از ج بود نشسته بودیم پیش شیخ عبدالقادر صوفی الله عنه که حضرت شیخ
 الثقلین شیخ علی بن الهیثمی را فرمود ای علی انوقت چیزی در حقایق سخن کن بن الهیثمی بعضی سایندها شیخ مرا به قدرت
 و جرات که پیش تو دم بمعارف زخم و سخن بجهایق کنم بعد از آن حضرت شیخ بقا و بن بطوطه همچنان فرمود و شیخ بقا و بن
 همچو شیخ علی التماس نمود بعد از آن حضرت شیخ ابوسعید قلیوی مثل هر دو فرمود یعنی اندکی در روز محتوی سخن گو شیخ
 مذکور خیلی سخن با سر را کرد و خاموش شد و گفت ای سید الناس با پس کلام تو چیزی گفتم و تعظیم تو ساکت شدم را و ای
 تحقیق فرماید بعد از آن حضرت شیخ الثقلین رضی الله عنه سخن در معارف و حقایق آغاز کرد و چنان کلام بیداشت و گفت
 فرمود که حاضران مجلس در طریقت افتادند و بخود و از هر دو عالم فراموش شدند بعد از آن آن شیوخ موصوف
 بدو افتادند و باب طلب قوال چون نصیحت یافتند و قوال حاضر خدمت شد چهار بیت پر مضمون که هر هر لفظ او
 مشغول بجهایق و معارف بود و با محان خوش که آمین دلکش است برخواند حضرت شیخ بعد ساعت لغت تهنیت
 پر و از فرمود و چرخ بر چرخ زد که چرخ و چرخ آمد و دجوت هوای همچنان طیزان نمود که چشم مردم حضا را تاب
 شد حاضران مجلس که پاکبازان حق بودند حیران و پشیمان و منزل شریف و محل منیف آنحضرت آمدند میدیدند که
 حضرت شیخ در خانه مبارک خود نشسته اند که است صد و پنجاه و دوم و محبوب القلوب آمده از روایت
 عقب الاحباب سیدنا سیف الدین عبدالوهاب و از قطب الافاق سیدنا تاج الدین عبدالرزاق که هر دو مبرور و
 آسمان ولایت بودند میگفتند که تاریخ پنجم ماه رجب روز جمعه وقت صبح صادق بود که شیخ بقا و بن بطوطه رحمة الله علیه
 و منزل پر بزرگوار آمد حضرت والد امجد آن وقت در خلوت بودند و او در در نشسته بود و در ای فرمایند
 از در رسیدیم که برای چه آمدی و سبب آمدن تو چه او گفت امشب من نوری دیده ام که از دهمه افاق معمور است و
 موجودات از دستور اند و خود آن نور عالم را گرفته و باز دیدم که سر صاحبان اسرار بطرف او زد و ترسیدند و
 سری نبود که بطرف او زرفت و ضیاء او مضاعف نشد پس در فکر شدم و تفحص آدم که چشمه این نور از کجا
 آخر دریافتیم که مخزن این نور جناب حضرت پدر شما است و کشف معلوم کردم که آن نور مبین نور شهود است

بعد از آن تحقیق شد که این نور مقابل نور علی حضرت شده است پس هر دو نور چون با هم میباشند جلوه یک
 نور عظیم شد که فلس آن نور با هم تجلی شد و کج آمدن شعاعات آن نور سبب منور شدن جهان و منور شدن
 در سر و عیان گردید و باز دیدیم که اشب از قدوسیان یکی باقی نمانده که از آسمان بزمین میآمده مگر اینکه پاپوس
 پدر شاکره و حضرت شیخ دست بوسی آنها نموده و نام شیخ پیش ایشان شایسته و شصودست را دینش کور فرمایند
 بعد از آن ما هر سه فرد بخیر و بد پر بر گزار نشیم و الله بعد شیخ بقا فرمود ای بن بطوا اشب صلواته الرغائب خوانده
 بعد از آن پنج بیت المافرو که ملو از انوار و اسرار است که ترجمه اش اینست یعنی وقتی که چشم من به نظاره خوابان
 دلربا در آید لاریب ناز لیلته الرغائب من آنست در وی آن خوبرویان چنان روشن و خوششان است که اگر دیده شود
 نکس آن - و تمام عالم علوی و غلی از پر تو انور گردد و بعد از آن فرمود ای ابن بطوا از رضاسندی من محرومی میگردم اگر
 درین ره خون خورده فشانم بعد از آن فرمود در صفت جنگ مروان و لا در نامی من بمهر و مهر دشنام بعد از آن فرمود
 من اشب کافنده صفوف عارفان ام که مرتبه مرا و تعالی از همه بالا فرموده بعد از آن فرمود حقوق دوستی حتی آنکس
 ندانسته انکه ادای مودت من نکرده بلکه سقوط واجبات شد ازونه ادا و اجبات کرامت صد و پنجاه
 مولوی محمد باقر رحمه الله علیه و تالیف خود می آرد از روایت شیخ ملک که گفت روزی در درگاه حضرت شیخ انقلین
 رضی الله عنه حاضر بودم ناگاه آنحضرت از خانه برآمدند عصا و دست مبارک بود در دلم خطر خطور کرد که کاش آنحضرت
 ازین عصا مرا نوعی کرامت نماید و ساعت مرادیده بستم فرمود و آن عصا از زمین نصب نمود و می بینم که آن
 یک شعله نور است که ارض و سما از نور او مغمور و بعد کی ساعت همون عصا که بود بود و بعد از آن آنحضرت فرمود
 ای عبدالملک دل تو اینوقت چنین خواست که ازین عصا چیزی بنماید از کرامت کرامت صد و پنجاه
 صاحب محبوب القلوب بسند می آرد که شیخ عمر کهانی و شیخ ابو الحسن بزاز و شیخ ابوسعود قیلوی و شیخ ابو محمد بن ابی
 و شیخ عدی بن مسافر رحمه الله علیه می گفتند که روزی شیخ عبدالقادر رضی الله عنه در عوط بود ناگاه باران برین
 گرفت بشدت تمام که آنجلس بر پا گنده شد بعضی مردم پیش شیخ سر برداشت سوی آسمان و گفت من جمیع سکن
 خلق ما تو در تفرقه می اندازی بجز و فرمودن این کلمات بان از اینجا از باریدن در نماند یعنی بیرون مدینه بارش بر همه بود
 و بر در سه یک قطره نیامد کرامت صد و پنجاه و پنجم مولوی محمد باقر در تالیف خود بسند میگوید

بعضی صاحبان ایراک از پیشینان آنجا بپروند میگفتند که یکبار رتخط بغداد که بدو معروف است طبعانی
 نمود و بدو رجوعش آمد که قریب بود که بغداد را بفرق آید ساکنان شهر مذکور آنکه در نزد آن حضرت بفریاد آمدند حضرت
 شیخ عصابه دست مبارک بر سر دریا ایستاد و مسامح او عصاره خود و نصب فرمود و گفت تا اینجا بیا و از اینجا عبور کن و ای
 گویدی کمال آتش فرو شد و بسرعت بحد خود آمد که امر است صد و پنجاه ششم صاحب محبوب القلوب میگوید
 شیخ حاور مرتبه علیه میگفت بار دیگر وقتی باران آمد و شیخ الثقلین تحت الشماره در وسط بود و همچو سابق مردمان
 منتشر شدند حضرت شیخ سر بالا کرد و گفت ای صاحب من اصحاب را فراموش آرم تو بر من میکنی مدایمی گوید مانند اول
 ایراک آن مجلس و عطر دوشد و باطراف و کاف آن بشدت باریدن گرفت که امر است صد و پنجاه ششم
 مولوی محمد باقر میگوید از روایت شیخ عبدالرحمن آمده که گفت بار سوم من نزدیک شیخ ابراهیم که یکی از مردان
 فاضل شایان حضرت شیخ قدس اکابر وقت خود است نشست بودم در آن وقت آنجا که بنی ایوب پنج فرد
 سلطان در مجلس و عطر حاضر بودند و صورت مجلس تحت الشماره بود که یکبارگی ایما آمد و باران بشدت
 باریدن گرفت ابو الاسحاق هرودی گوید در آن وقت شیخ الثقلین در وسط بود و چیزی از کلمات ارشاد حضرت
 فی القور و آسمان کرد و فرمود اجتماع از من و انتشار از تو چگونه با هم جمع آید و ای گوید بعد صد و این مجلس
 از بختی فرود رفت و باران از ترشیخ ساکن شد آن مجلس اگر در مجلس قاطر مطر بود که ما میدیدیم و دیگران
 بمانیر سید که امر است صد و پنجاه و ششم صاحب محبوب القلوب گوید از روایت شیخ مظفر و شیخ منصور که
 لقب ابو جراحه آمده که گفتند روزی بایان نزدیک شیخ عبدالقادر رضی الله عنه آمدیم شیخ آن وقت بجزیری نیکو
 نشسته بود در حال کسی بجز رضی الله عنه که کسی از اولیا را بشان است که در عبادت و زهد نام در و در ولایت
 و کرامت محمود تر است می گوید قدام من بالاتر از بنی یونس علیه السلام است حضرت شیخ بسمع این کلام ششم
 و از تکیه جدا شد و آنرا بدست گرفته روبرو خود داشت و گفت از حیرات این سخن بل آفت و بمن رسید
 شاید که مرده باشد را دیان مذکور گویند مایان زودتر از مجلس بیخ خواسته بخانه او رسیدیم معلوم شد که بی کم و کمال
 بیست و وقت مرده شده بود و یکدیگر هیچ از آن داشت و هم ایشان میگویند که بعد از آن دراز من در آنجا بودیم
 و آنجا که خوب و تازه بودیم با شیخ خدا تعالی با تو چه کرد گفت او بجهان بملطف خویش بایر زد و از قبر بوسه

علیه السلام شنید و شفیق من در بنیاب بخدا اوج یونس بن متاشافح الناس شیخ عبدالقادر شد که بخیل بود
 این رفعت و کج خولی عا شد که اوست حمد و پنجاه و هفتم مولوی محمد باقر میندی و تالیف خود کرد
 از روایت شیخ محمد الطول آمده که گفت روزی از شیخ عبدالقادر رضی الله عنه استاده بودم که مرا نسبت لقا
 بلغم آمد که نتوانستم که فرو برم الغرض بقیه انداختم بعد از آن بخود نشسته ازین سوئی لب و بزل پریشان شد
 گفتیم این حرکت از تو نمی شد چه خوب بود و حال آنحضرت بر خضره من واقف شد و گفت ای محمد مضایقه ندارد
 بعد ازین لعاب ترا درین بنحو ادا آمد و بلغم بگیر و راوی گوید مدت سی سال کامل گذشته است که مرا لعاب
 در دهن آید و نه بلغم کلو گیرم نشود همیشه باصفوت و فرحت ام هم وی گوید هرگاه حضرت شیخ مرا خلعت بکشد
 طویل سیگفت پس بر من رسانیدم فرمود ای محمد عمر تو اطول است و بیشتر طول یاری همچنان شد که او بجز
 سی سال رسید و سفر اطراف عالم او را میسر آمد چنانکه تا کبوه قاف رسیده عجایب آنجا دیده است و وی
 از خادمان آنجناب است رحمة الله علیه که اوست حمد و شصت صاحب محبوب القلوب و تالیف خود
 می آرد از روایت شیخ ابو الفضل آمده که گفت روزی شیخ علی بن الیهی رحمة الله علیه زو شیخ عبدالقادر
 رضی الله عنه آمد آن وقت حضرت شیخ علی در استراحت بودند و حاضران سخنان مستند آنحضرت را بیدار کنند شیخ علی بن الیهی
 بایان را منع کرد و گفت سه بار و الله من کو اسی خواهم داد نزد خدای بزرگ که مدد او یان مثل شیخ کسی نیست
 چون حضرت شیخ از خواب بیدار شد فرمود این بیتی مرا با حواریان نسبت دادند نیست که من احمد میم و حواریان
 که همسوی اند بمحب من نرسیده اند و ایشان را با من چه نسبت بعد از آن خود بدولت و مهارت و حقایق
 سخن راند و بلاغت کلام فرمود شیخ علی را تاب نماند و گفت بگفتار آید یاران تا اکنون کسی چنین نگفته و نکرده است
 بعد حضرت شیخ رضی الله عنه که اوست حمد و شصت و یک مولوی محمد باقر میندی و تالیف خود می آرد
 از روایت شیخ ابوالقاسم بطور رحمة الله علیه که گفت اول بار که من دیدم او آدم شهره مشیخت حضرت شیخ بسیا
 بود که دمه را بهمه وقت نام شیخ در زبان بوده که هر کس در بیان و خط او مدح میکرد و من آنحضرت را ندیده بودم
 و کلام او نشنیده و در علم آمد که به مجلس او رفته کلامش را استماع نمایم که این مجبی چگونه سخن بگوید
 و در محفل و خط داخل شدم دیدم که شیخ در ارشاد است در حال سخن را قطع کرد و بمن مخاطب شد و گفت

کلام محیی با چه می‌شوی بمجروح و در کل باطنم بلرزیدی طاقت شدم سر بریده شده نزد کسی بپیش آمدم بعضی
 رسانیدم که از عرقه مرا سرفراز کند و مرا از عذابان خود بشمارد فی الفور مرا از عرقه طبش گردانید بعد از آن چنین
 ارشاد مین کرد که ای عید الله که تو تعالی از انجام کار تو مرا خبر مینی و ادا البته تو ملاک شدی پس ترا حق سبحانه و تعالی
 داد که ترا بمن اعتقاد شد که است شخصت و دویم صاحب محبوب القلوب گوید از روایت شیخ ابوالحسن
 قرطبی رحمه الله علیه آمده که گفت روزی روانه فضل و حقه بر عهده نزد شیخ عبدالقادر رضی الله عنه آوردم و گفتند طبع
 تو و الکریمه بگو که درین هر دو چه چیز است تا بر وی عین با حاصل آید حضرت شیخ از کسی فرود آمد و دست مبارک بر
 حقه نهاد و گفت ای فلان من یک طفل کلک است که از دست و پا دیوانه است بعد از آن بفرزند ارجمند خود
 فرمود ای عید الرزاق بکش این حقه را چون بکشاند کودک فرود برآمد حضرت شیخ او را فرمود که برخیز و روان
 شو در حال دیدن گرفت بعد از آن دست مبارک بر حقه دیگر نهاد و فرمود ای فلان درین الکریمه کودک
 صحیح و سالم است بعد از آن بولد عزیز گفت ای عید الرزاق این را نیز بکش چون آنرا بکشاند کودک سر بلند
 و با حفا بر دند برآمد حضرت شیخ موسی پیشانی او بدست گرفت و فرمود ای و نهشین از پا گویند در حال
 تنگ شده از پا و افتاد تا آنکه حرکت کردن نتوانست رفعا از دیدن این واقعه بی طاقت شد و بصر
 دل و ارادت جان بر دست مبارک آنحضرت تو به از عقاید خود گردید و در فرقه علما مان در آمدند که است
 صند و شخصت و سوم مولوی محمد باقر میندی در الیف خودی آرد از روایت شیخ ابو محمد شاد محمدی قمی
 علیه که گفت من در بغداد آمدم برای زیارت شیخنا شیخ عبدالقادر رضی الله عنه و مدتی در خدمت ماندم و
 و فیض صحبت حاصل کردم چون عزم سفر نجاف کردم در دل آوردم که بزود تجدد تمام تن تنهاروم نه اگر چیزی
 گیرم و نه حاجت گرفتن بمن باشد از کسی العرض بار او حکم چون بخدمت بنابر رخصت حاضر شدم سر عالم
 گفت ای ابو محمد دلت چنان خوابد که بی زاورا حله سفر کند و از کسی چیزی نطلبید و حاجت بشری ترانه بود
 گفتم ای ای دستگیر عالم پس مرا پیش طلبید و انگشت درو من نهاد و فرمود این را بلبیس چون خوا
 بپسیدم فرمود بر رو پا شد و هدایت اکنون ترا باب و طعام حاجت نیست مادی مذکور گوید و حال ای

از نهاد او تا مصره تشنه شدم که آب نوشتم و نگرسانه شدم که چیزی خورم و هر روز قوت من از روز گذشته
افزودن می شد و در تن مسرت تازه می یافتیم بکرت آن یسیدین گرامت صد و شصت و چهارم
صاحب محبوب القلوب میگوید که از روایت شیخ علی بن ابیعتی آمده که گفت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه -
بیار ان خود او لا میگفت که او تعالی و تقدس مرا ملک عراق داده که تمامی بقصر من آمد بعد از آنکه
فرمود که او قیوم قادر از شرق تا مغرب مرا داد که متصرفم بر زمین او بجز تابر و مرا خیفه و نائب و قطب عالم
راوی گوید ای مشاهده کردم که کسی باقی نمانده است از افراد قطب گر اینک پیش شیخ عبدالقادر رضی
عنه بادای سلام آمد مبارک باد و بهینیت این قطبیت بدو کرد و گرامت صد و شصت و پنجم
مولوی محمد باقر سندی در تالیف خود می آرد از شیخ ابو الرضا محمد بن احمد بغدادی رحمة الله علیه که گفت مرا در
این تنای بود که از اوصاف قطب چیزی بشنوم روزی در مسجد رتانه برای ملاقات شیخ احمد بغدادی
برفتم اینجا بسیار بزرگان بودند از جمله از شیخ علی بن ابیعتی و شیخ ابو سعید قیلوی ملاقات افتاد که هر فرد
سندی بودند بعد حصول ملازمت شیخ ابو سعید گفت ای مقرب حق چیزی از صفات قطب که شیخ ابو سعید
فرمود این بیان هم بر قطب وقت موقوف است آنکه قطب وقت خورشید باشد او اوصاف قطبیت را
بوجه نیکو بیان کند راوی مذکور گفت این بن مان قطب زمانه که است فرمود شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
قطب عالم است پس من باضطرار برخواستم همه بزرگان آنجا نیز برخاسته نزد شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
جمع آمدیم زیرا که همه را متناوب شنیدن اوصاف قطب در دل بود پس آن وقت شیخ در وعظ بود و بایان
نیز داخل مجلس وعظ شدیم حضرت شیخ در حال قطع کلام کرد و آغاز سخن در وصف قطب نمود بعد حمد
در وصف قطب چندان در زیر می فرمود که حاضران مجلس را حیرت دست داد و دانشمندان از مطلب
سیراب گشتیم قطع نظر از ذکر مقصد فصاحت و بلاغت کلام بدرجه بود که انعام اهل دقائق و محمول
از باب حقایق و روض آن عاجز شدند بعد از آن حضرت شیخ فی البدیهه یک قصیده انشاء نمود که
او هر و غوا مض آن فهمیدن دشوار است صاحب محبوب القلوب گوید در شرح آن قصیده حمیده که
بزرگان مقدس چیزی نوشته اند چنانچه بعضی آن آهنگس نو و ندول بن ترجمه آن ایل شد اگر چه آن

که در بیت اول از قصیده که در مثنوی بلوغت علیه است آنکه آنحضرت میفرماید ما فی الصبا به سنبل مستعد
 الاولی فیه الاکذا الاطیب یعنی در عشق چشمه خوشگوار نیست طلوعش مگر که مراد از آن همه داور است
 بنایت با نره و خوشبویا و فی الوصال مکانته مخصوصه الا و نسرتی اعز واقرب یعنی نیست در وصل
 هیچ مرتبه اعلای که خصوصیت با دوست داشته باشد مگر که قدم من در آن باشد بحال عزت و قرب
 و در بیت لی الا یام روئق صفوه فخلی مناهلها و طاب المشرب نجشید مرا ایام روئق و صفوت خود
 پس گواری شیرین شد در چشمهای آن بهتر و نیکو شد شنیدن گاه آن یعنی تجلیات ذاتی صفا کرد و دید تجلیات
 صفاتی و قدوت مخطوب با کل کریمه لایتمیدی فیها البلیب و خطیب یعنی شدم من خطاب کرده شد
 بنا به و القابها نامی که راه یافت کسی در آن هیچ راه و گاه انا من رجال الانبیاء و علیهم رب الزمان
 و لایمیری مایه رب من ازان و ازان و آن ام که بنشینان ایشان اخونی و ترسی نباشد ندیده باشند ایشان
 چیزی که مشکل شود بدل تا خوف آید قوم لهم فی کل مجد رتبه علوتیه و کل حبش سوکب است جمله
 همچنین آن قوم و انساب و شرق ایشان را علوی مناصب است و هر یک لشکر دارند قلب نامی که رتبه
 ایشان است عالی و گرامی انا بلبل الا فلاح الاملا و حها طرب و فی العلیا باز الا شهب من بلبل کاشن
 قدسی که انصوت مست هر طرن شور و غل و درنا سوت باغهای دلا و شیراز از من جمله طرب خیز از منم مکتوبه
 را باز الا شهب که نیست هیچ طیر عرشی یخچین طور اضحت جیوش الحب تحت مشیننی طوفا و هم
 رسته لایغرب افواج مبحان و محبوبان کشتند از خواش زیر حکم من امر و طلب کنم آن افواج ماهر گاه پس
 می آیند بلا تأخیر آن همه اصحت لا امل و لا املیه ارجو و لا موعوده اترقب هستم از یخچین و صف
 من ملاقی که نیست کسی آرد و امید باقی نه از کسی وعده هیچ انتظار است شده ام از یخچین خبر من تجاوز نیست
 قبله دل من جز ذات از غیر آن من است برداشته ام مارکت ارتع فی میا دین الرضا حتی استی و است
 مکانته لا توهم من میکنم همیشه سیر بران بیدلان رضای رب رحمان مرا یک مرتبه بخشید و آن قدر که نیاید
 او را کسی مرد بخششهای من آن قدر نامی اند که نیافت او را کسی قطاب گرامی اصحنی الزمان کلمته مرقومه
 تر بود و نحن لها الطراز المذهب گردید از قرب ولایت اکنون زمان مانند خلعت فاشه همان که رنگ نرنگی

و از این که خیزد بامو نقش طاکرام افادت شمس الاولین و شمسنا ابداعلی فلک العلوی لا تغرب
 غروب نشدند عجله آفتابها گذشتگان و آفتاب انوارشان همیشه بروج رفعت است که غروب نیشود و صفا
 نور القلوب را دانه شانه در تالیف خود بسندی آرد که سلسله علیه قادریه بین السلاسل پیوسته است
 بین القوافل نشان این سلسله بهیه در میان دیگر سلاسل عالی مناصب مانند نشان آفتاب است در میان کوکب
 از بین چشمه فیاض در هر روضه از بین ریاض نه نیست جاری و از بین انیم هدایت شمیم در هر کلین جلالت و یم
 شکفته زهر نیست بصد نو بهاری اری چون شرف مکان بکین است و عزت غائم بکین پس است از واعظ از
 هر سلسله عالی تقدیر فضائل بانی متعالی وی خواهد بود و بر ظاهر است که جناب عالم باب خیرت و تنگی عالم
 وارث سید اولاد آدم محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم قبله امان جمیع مرشدان سلاسل و کعبه وجود
 نوال جمیع اهل فضائل باشد چنانکه احمد سرسندی الملقب بمجدد الفانی در کتب خود مرقوم فرموده اند
 که مرکز دائره ولایت بعد القضاى زمان ائمه هدی علی بنیا و علیهم التحیتة و الشنا جناب قطاب حضرت
 عنوث الاعظم است رضی الله عنه و در آن مکتوب میفرماید که چون نوبت این بزرگوار شد منصب مذکور
 باور رضی الله عنه مفضول گشت و ما بین حضرات ائمه مذکورین و دوی رضی الله عنه یکپس برین مرکز مشهور و بزرگوار
 و وصول فیوض برکات درین راه هر که باشد از اقطاب و نجباء و غیره توسط شریف او مفهوم میشود و چنان
 مرکز عین او را میسر نشده و اینجاست که آنحضرت خود فرموده شعر افادت شمس الاولین و شمسنا
 ابداعلی اق العلوی لا تغرب یعنی فرود رفتند آفتابهای پیشین و آفتاب همیشه بر بلندی بلند است
 که غروب نخواهد کرد و راوی مذکور و صاحب تالیف مذکور گوید العیر نیز ازین بیان هدایت نشان حضرت شیخ
 احمد سرسندی نقشبندی تفوق و تفضل آن جمیع الفضائل بر جمیع ارباب سلاسل ثابت و محقق شود و بلکه
 در کبر المعانی شیخ عارف ربانی سید محمد جعفر الکی رحمه الله علیه میفرماید سمعت عن ابی العباس الحضر
 علیه السلام کلامانی مقامات الشاهدین الازلی فقال والله ما جاؤا لیجی
 حق السماء الخضره مثل عبادک فی العشویه و لم یشر من الروح المقدسه الا محمد صلعم
 یعنی شنیدم من از ابو العباس خضر علیه السلام کلامی را در مقامات شاهدان ازلی پس گفت قسم بخداست که

نیامد و نخواهد آمد زیرا آسمان سبز مانند سیدی عبد القادر جیلانی در مقام مشوقیت و مراد را مشربی بود و از روح
 مقدس احمدی صلی الله علیه و آله وسلم و دیگر در کتاب لطایف قادریه نقل کرده که حضرت خواجه بزرگت خواجه
 معین الحق والدین چشتی رحمه الله علیه از جناب حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه استماعی
 ولایت عراق نموده آنحضرت فرمود اعطیت العراق للشیخنا الدین عمر السهروردی و اعطینا اکال الهند
 یعنی بخشیدم من عراق را برای شهاب الدین عمر سهروردی و عطا کردم ترا ولایت ملک هند و
 ادراک خاکروب استان قادری گوید ازین حکایت فیض بخش العام سرحد ولایت ماسوی آنحضرت ثابت شد
 چنانکه بخشش منوفات ملکوتی احقیت انسانی از جناب ثابت است و دیگر صاحب نور القلوب بنامی آورده
 که سلطان المشایخ خواجه نظام الدین اولیا رحمه الله علیه رافض خلافت سرمدیه از خاندان قادریه رسیده چنانکه
 در اسرار السالکین مرقع شیخ جینید بنیر حضرت فرید الدین گنجشکر و مجلس اربع عشره قوم است که سلطان
 المشایخ چون داخل که معظمه شد خادم سید السادات سیدنا شیخ المشایخ سید عمر از اولاد امجا آنحضرت
 غوث الاعظم قدسنا الله سره الاکرم در که شریفی نمزوی بود پیش سلطان المشایخ آمد و گفت شیخنا یدعو
 یعنی شیخ ما ترا می طلبد سلطان المشایخ توجیه شد و گفت سید عمر را چگونه شناخت چون پیش شیخ رفت فرمود
 عرف من یوم دیکت من الهند یعنی گفت شناختم ترا از روزیکه از هند باین حد و عزم نمودی
 چشم من براه تو بود و سلطان المشایخ خرقه خلافت قادریه از او گرفت و بطرن هند جمع کرد و راوی گوید بر کتف
 آنحضرت خلافت سلطان المشایخ استهار کلی یافت پس معلوم شد که سلسله جلیله چشتیه که بسببعت برعه
 و مجلس الیصال مشهور افاق است فیضی ازین چشمه فیاض است و دیگر راوی مذکور که مولف نور القلوب است
 می گوید سر حلقه سلسله علینقشبندیه سید المحققین سید العارفین خواجه بهاء الدین نقشبند
 است رحمه الله علیه و وی هم فیضیاب ازین جناب است چنانکه شیخ عبد الله بنی در خوارق الاجابا
 فی سرفه الاقطاب ذکر کرده که شیخ خواجگی سرست از شیخ مقیم بخاری نقل میکرد که سلطان الاولیا حضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه روزی بر سطح بام با جمعی از اصحاب کرام خویش برآمد و توجه بسوی
 آنجا شده است شلم ریج نموده فرمود سیظهر بعدی بمائة و سبع و خمسين سنة رجل محمد

المشرب يكون اسمه هما والدين النقشبند كمال مني نعمة خاصة
 يعني قریب است که ظاهر شود بعد من به مکعبه و پنجاه و هفت سال مروی محمدی مشرب بی گنا و ابوبهار الدین
 نقشبند باشد خواهد رسید بوی اذن نعمت خاصه باقی مراتب فیوضات و مناقب ایشان گم نبند است
 و دیگر سلسله سهروردیه منسوب است شیخ عبد القادر سهروردی و شیخ اشیر خ شهاب الدین
 سهروردی رحمه الله تعالی علیهما و آنچه این عزیز من را از آنحضرت فیض و عطا است مرقوم کتب مصوفیه است
 پیشتر تعلیم آمد که ایشان فرمودند هر چه بن است از غایت شیخ عبد القادر است رضی الله عنه که خوف و
 مرا از علم کلام و وحکایت اولی گفت همان وقت در سینه من علم لدنی که راست فرمود و راوی گوید این هر دو
 نقول شیخ اشیر و خ دلیل قطعی بر فایز شدن ایشان از فیوضات آنجناب است حاصل کلام صاحب
 نور القلوب گوید علی هذا القیاس هر که را بر کتب احوال اولیا و اولی الفضائل هر کیفیت جمیع سلاسل از
 مطالعه احاطه نام است او را و رایج فیض یابی اکابر اولیا و سلاسل آنحضرت غوث او آخر او ایل و مرشده است
 هم وی گوید حالا در باب اقبال غلامی و صحبت آن غوث الاعظم می پردازم گوش عقیدت نوش میردین را
 بترانه های ستانه می نوازیم تا دانند که چنانکه جدا مجدوی صلی الله علیه و آله و سلم امام الانبیاء سید المرسلین
 است همچنان ذات مبارک وی امام الاولیا سید المرشدین و هم است آنحضرت علیه السلام افضل الممیزین
 است همچنان مریدان وی رضی الله عنه افضل سائر المریدین و دلیل دیگر بر فضیلت مریدان آنکه شیخ
 علی بن وهب که از اجلاد عارفین است و مناقب آنحضرت رضی الله عنه میگفت طوبی لمن
 رآه طوبی لمن جالس طوبی لمن مات فی حاضره طوبی لمن مات فی ايامه
 طوبی لمن اقتدی به یعنی خیر و خوبی باد مر کسی را که دید او را و خیر خوشی باد مر کسی را که است
 کرد او را و خوبی باد مر کسی را که مر خطیره او و خوبی باد مر کسی را که مرد در ایام او و خوشی باد مر کسی را که اقتدا
 کرد بوی رضی الله عنه و طوبی گوید سابق تا ما این حکایت و مناقب مرقوم یافته اینجا چند جلد از آن نوشته
 شدند بنا بر ضرورت اما در نوید بچگانه صاحب نور القلوب چه خوب شرح فرمودای گروه مریدین و مجملین اگر چه
 شما از شرف او را که زمان حیات آن غوث کائنات محروم ماندید لکن در هر طوبی مر شمار اہم نصیبی است علی

زیرا که رویت آنحضرت عام است خواه رویت قیقه باشد خواه رویت تمام و لفظ رویت در هر دو به استیصال شود
 چنانکه در حدیث من ابی نقدر لایحق مراد از رویت رویت منافی است پس هرگاه که رویت عام شد مجاست
 آنحضرت نیز عام شد و در شبات طوبی ثالث شمار الفیقه کامل است بلاشک بشرط آنکه خطیره حضرت فنج را و
 دل خود نبابت و راسخ و ارید و ارجح خود را بر همان خطیره محبوب از حرام نودها بدر آید و شبات طوبی را بجز
 جرعیشما از خودی نبخشد زیرا که ایام شیخ عبدالقادر رضی الله عنه تا قیام قیامت باشد و مراد از ایام ایام حیات
 گرفتن نشاید بلکه مراد از آن ایام حکومت آن غوث زمان باشد چنانکه میگویند که در ایام فلان حاکم این نعل
 بعل آمد یا این واقعه سرزده پس مراد از آن ایام ایام حیات او نمیگزیند کما لا یخفی علی من بعث و شبات طوبی
 خاصه برای شما خود ظاهر است پس شکر کنید و در متابعت آنحضرت قولا و فعلا کوشید تا ازین بشمار به تمام محرم
 نمایند از شیخ شهاب الدین شهروردیست که گفت روزی با غم خود شیخ ضحیاء الدین ابو الحسین
 محمد القاهر شهروردی در سال با یصد و شصت و شصت بخدست شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه رفتیم
 بمحض حضرت شیخ ادب عظیم نمود و بخدمت آنحضرت گوش بلاسان شد و بنشینست چون بنظر اسیر بادیم
 از وی سبب انجین ادب پرسیدم گفت چگونه ادب نورزم با او حال آنکه او دجرام است و فروست عالم
 ملکوت و فراست در عالم شهادت و چگونه ادب کنتم کسی که تصرف او مالک است در دل من و در حال من
 و در قلوب اولیا و در احوال ایشان پس اگر خواهد بگذار و القلوب و احوال را و اگر خواهد قبض کند آنها را
 که است صد و شصت و شصت صاحب نور القلوب فرماید از حسن کرامات و خوارق عادات آنکه
 حضرت غوث الاعظم قدسنا الله بسرا الاکرم مهر برج سیادت و در صفت شرفیت تقاوه و دومان سینه
 نوابوه بوستان حسنین است اجماع افاضل و ائمه بر سیادت آن پیشوای اهل فضائل بعد از ائمه
 و اوله و ثقات گزین اتفاق یافته و هر یکی از علما و خاصین و فقهایی و قسطنین برای قطع اعناق عقائد خود
 منکرین بشیر میجانبند هکذا ایضا عظیم بدست گرفته شافقه قاتلهم الله انی یوفکون
 یقین کلی است که چون منکر وقت و التفت الساق بالساق الی مرتب یوصیل الساق
 در اید جانش بمقابل این انکار بر انکار حمید حضرت پروردگار بر آید و فردا که روز پادشاه و جزا است

و بر این متر انگیز و جزم اسیر آید **س** زین گونه افترا چون در مضایقه باید سزابر و زجزار است گوش
 بدلیل آنکه انکار یکی از تجار و باب الباس و نبوی آن مرشد ابرار موجب غلبگی تاریخی گردید پس انکار نسبت
 آن والا حسب که بهترین البسه اخروست و فضل آن کل سلب و نسب بقطع یوه القید کلاهی
 و نسب مردی کدام درجه عذاب و نکال خواهد کشید حکایت آن تاجر پیشتر مرقوم یافته بابر تکرار ترقیم یافت
 الغرض اسی باریار حسن عاقبت و کد راست از عو عو این سگان چه کار حق تعالی مارا بر ملت نبوی و محبت
 اهل بیت مصطفوی و بیعت این خلاصه و دامن مرقفوی بشرف ملاقات سعادت ایات خویش مشرف گردان
 و این منکران را بهر سکنی که قابل سکونت ایشان باشد رساند **س** نهان چون جان خود دام دلائی
 شاه جیلانی **+** خدا یا حسن این الفت که دارم خوب میدانی **+** ز بهر مصطفی و آل پاکش وقت انجام **+** برین
 صدق و محبت نمودارم که میرانی **+** بگوش حقیقت آنکه ذات ستوده صفات آن و شکیب میدان عرصه
 کلی است از کله از حسینی که مشام محرمان اسرار لاهوتی را سطر ساخته و بلبل است از بوستان حسینی که
 و الهان جمال جبروتی از ترانه سخنها می خویش باز و یاقوتی و دیوانگی نواخته چشمه نام حسن از و جاری است
 در وضع نام حسین را از و نظارت طاری راحت جان حسن از و دیده حسین روشن باد **س** زهی
 پیشوای کمان و جهان **+** زهی غوث اعظم پناه جهان **+** زباغ حسن قاقش سر وجود و و کیسوی دی
 سنبل مشک لب و لبستان اسباط حضرت حسین کز دی وی باعث زیب و زین نمک خورده خوان ستر
 بنی دل فاطمه نور چشم علی آری در اولاد اجداد حضرت امام حسین علی جده و علیه السلام فی الدارین نه امام مام
 که هر یکی از ایشان اکل و افضل انام بودند است مرحومه جد مجد خود را الی یوم انجرا به ایت بود موجود شد
 و از اشراق و انوار شمس هدایت ظلمات محاصی و ضلالت مافزار نمودند و در اینای کرام حضرت امام
 علیه السلام بین غوث انام لمعه ظهور افشاند و عالمی را که مغلوب شمعوات نفسانی و معیوب باغهای
 شیطان بود و در محض از و شکیبای سبوی ریاض جهانی و حدایق رحمانی گردانید **س** ز سلب
 شریف حسین شهید **+** شدند این ایامه ستمه پدید ریاض هدایت از ایشان مدام بود و شک فردوس
 اعلام مقام لکذا را و لا حضرت حسن شده زینت و زیب بخش چین جهان جلد از نوراد روشن است

کرم در تابان و او معدن است که اگر چه وجودش زنا سوت شد ولی سکنش عین لاهوت شد
 ز دانش بود بسکه احیای دین شد و در عقب از خدا می دین و فزایش بود بر زمان جهان و چه جان
 بلکه هر ذره ایمان من و برش گرفتند این فدا می قبول و شود دین و دنیا بکدام حصول و من
 بد آنکه در سال و ماه و تاریخ تولد شریف آنحضرت اختلاف است اما شیخ ابوالفضل بن احمد یافعی اجماعی گفته
 که مولد شریف آنحضرت در سال چهار صد و هفتاد و یک است چنانکه موافق قول بیت مشهور است شنیدش
 کامل و عاشق تولد و و ما شادان و مشتوق الهی و لیکن روایت الم عبد الله با فنی می آید آنست که تولد
 آنحضرت در سال چهار صد و هفتاد و یک و در یکم نوایند که چون از حضرت غوث الاعظم در سال ولادت
 شریف سوال کردند فرمود از بیستین سال و اربعه تا نیم سال قدوم من بنجد او که عمر من آن وقت هجده
 و سال موت یحیی باشد اجماع مورخین است که یحیی بنی ابو محمد رزق الله بن عبد الوهاب در سال چهار
 صد و هشتاد و هشت فوت شده و چون هشتاد و هشت هجده را که عمر آنحضرت در وقت قدوم بنجد او بود
 وضع نمایند هفتاد و باقی میماند اما ماه تولد مبارک بر طبق سفینه الاولیا ماه رمضان است و موافق مرقوم
 مخازن قادریه ربیع الآخر اما تاریخ تولد مبارک آنحضرت در سفینه شب اول ماه رمضان مرقوم است
 و از مخازن یازدهم ربیع الآخر مفهوم اما صاحب تنبیه الشاکین نفهم ربیع الثاني نوشته است ماخذان
 غیر معلوم اما روز تولد مبارک آنحضرت در پنجشنبه است بلا خلاف صاحب مخازن گوید روز ولادت و روز
 وفات و ماه ولادت و ماه وفات هر دو یک اند چنانکه همین معامله در جناب آنحضرت علیه السلام واقع
 شد اما موضع تولد شریف در ولایت جیل است در یکی از نقیبات آن ولایت و آن مکی است و یکی
 طبرستان که آن را کیل و کیلان و جیل و جیلان هم گویند منته در نقیبات الالاس و دیگر کتب معتبره
 مسطور است که از آن حضرت بجز و قدم نهادن درین عالم شهادت خوارق عادات ظاهر شدن
 گرفت پس وی دلی محفوظ است از شکم و در خود و وقت تولد آنجناب چند چیز ظاهر شدند چنانکه
 در ذکر ولادت مرقوم یافته منته امام عبد الله یافعی در حکایت بست و ختم از تحفه از شیخ ابوسمیع
 عبد الله بن سلیمان با شمس جیلی و امام احمد حلیه روایت کند که ملهم اخیر است از اجماع فاعله فی الدنیا و الدنیا

رضی الله عنه را قدمی - سخ بود در امر ولایت شنیدم از دو که بار ایستفت چون فرزندم عبدالقادر را دیدیم
 حکایت بر محل تعلیم داده خود را حضرت و بعضی اشعار این که است اشاره فرموده بلا آیت امری و
 ذکر می ملاء القضاء و صومی فی مهدی بد صابر مشهور
 ماه من روزه میان شکرستان دارد و تحوش آن روزه که جان در لب جانان دارد کرامت صد و
 شصت و هفتم صاحب نورالقلوب و مجلس ششم میگوید جناب حضرت مرشد اغوث الاعظم رضی الله عنه
 بفرمودی انض جاهد و انفسک الله انفسک الخ و طریق چهار پیش نهاد که آخر بعد دست پازنی بیدار و قایم و شبانه و شیارش
 اماره زبان به همت و امنت کشا حضرت آیت خضر غوث الاعظم قدسنا الله سیر و الا کرامت جناب خلیفه العالی جناب
 حضرت رسالت آب علیه وآله الصلوات الی یوم الحساب است لهذا فرمود لکل ولی له قدر و استی
 علی قادم البنی بد را کمال - یعنی چنانکه کردن سلطان افضل البینین سید المرسلین بر بقیه اسلام در آمده
 همچنین سلطان این افضل الانبیین بعد خلفا و راشدین و ائمه طاهرین از کثرت مجاهدات و شدت ریاضات
 بحیثه اسلام در آمده چنانکه سابق بر محل گذشت در اخبار الاخیار شیخ عبدالحق گوید طریقی آنحضرت در سلوک
 بحسب شدت و لزوم محنت نظیرنداشت و یکپس را از شایخ عصر طاقت آن نبود که با وی مساهمت جوید و در
 شدت ریاضیت و قوت مجاهدت همت در حجه الاسرار از ابوسعود احمدين ابی بکر حری می روایت کند که می
 گفت شنیدم که شیخ عبدالقادر رضی الله عنه را که میفرمود مدت ده سال در ویرانه کربخاقامت کردم رانند
 قوت من همان که بر زمین افتاد و هر سال مردی جیب صوف گرفته می آمد و مرا میداد و میرفت درین مدت هر که
 مرا دید نمی شناخت بلکه مردم به لکلی و ابلی و دیوانگی مرا منسوب میکردند من پا برهنه در میان خارستان
 و غیره میگردیدم و از هیچ چیز نمی اندیشیدم و غالب نشد نفس من برین در اراادات خود گاهی و بشگفت نیاد و
 مرا هیچ شئی از برزیت و دنیا گاهی راوی گوید پس عرض کردم و لا لما کنت صغیرا یعنی نفس غالب نشد بر تو
 و برزیت و دنیا بشگفت نیاد و ترا هرگاه که تو کودک بودی فرمود و لا لما کنت صغیرا یعنی نه غالب شد
 نفس بر من و نه بشگفت آورد و ترا زیت و دنیا هرگاه که بودم کودک پس راوی گوید این محافظت و سناخت
 آنحضرت از تسلوایات نفسانی و تزئینات دنیا فانی از بد و فطرت است محض از عنایت حضرت رب العزت

چنانکه معلوم آنحضرت و ارباب مضاعت شام برین مدعا است **فكلم الله ليوثه من لبناء منه و کتاب**
بجته الاسرار از سند مشایخ مبارکه اخرا ایشان ابو عبد الله حضرت بن عبد الله السعیدنی الموصلی است روایت کند
 که گفت شنیدم از پدر خود که میگفت خدمت کردم شیخ عبد القادر رضی الله عنه را سیصد و سال پس ندیدم
 درین مدت آنحضرت را که رفته باشد بر دروازه سلطان و یا امیر و نه نشست آنحضرت گاهی بر سباطوی شربت
 و مخور و طعام ایشان مگر یکدفعه و میگفت که نشستن بر فرش ملوک از جمله عقوبات معجله است و چون خلیفه
 یا وزیر یا ایام به و تلحانه حضرت می آمدند آنحضرت بعد آمدن ایشان از اندرون محل تشریف می آورد و تا برای
 ایشان برخواستن نشو و لیکن آنحضرت از اهل دول کلام نیک میفرمود و در آخر از او استراحت ایشان میبایست
 می نمود سلطان و غیره دستهای مبارک را بوسه میدادند و کعبه و آنحضرت بکمال تواضع و بقا غریب نشستن و
 بود و معمول آنحضرت که چون خلیفه را کتابی می نوشتند چنین میفرمود عبد القادر یا مساک بلکن اد
کذا و امره نافذ علیا و اطاعتیه واجب علیک و هو لک قد وک و علیا حجة
 یعنی عبد القادر حکم میکند ترا بچنان چنین و حکم وی نافذ است بر تو و فرمان برداری وی واجب است
 بر تو و عبد القادر مر ترا قده است و بر تو حجت است اگر است **صد و شصت و شصت**
 صاحب نور العقب گوید یعنیز این روایت معلوم شود که جناب حضرت شیخ مایه النکل بهر اهل دول تشریف
 نمیداد و حال آنکه راوی روایت خود در کتاب مذکور در حکایت شیخ عدی بن مسافر که آنجا در مشایخ عراق
 و عظام عارفین بود روایتی از شیخ عمارت ابو محمد شاور مر قوم نموده که در آن طرحت تشریف فرمای آنحضرت
 بنحایه خلیفه بغداد معلوم شود چنانکه روایت مذکور نیست که شیخ عمارت ابو محمد فرایده خلیفه بغداد مجلس و محکم
 مرتب ساخت و بدعوت جمیع مشایخ عراق و علماء آن پرداخت کل مشایخ و علماء از مقدم خود با خانه خلیفه را
 زیب و زینت بخشیدند و در جناب حضرت شیخ عبد القادر رضی الله عنه شیخ عدی بن مسافر و شیخ احمد کبیر الزمعی
 رحمة الله علیهما و وزیر خلیفه را عدم تشریف فرمای این هر سه حضرات یاد دایند ندیدند آنحضرت کمال روداد
 و گفت چون ایشان تشریف فرمودند گویا یکپس بنجانه بنامیده این گفت و حاجت را طلبید و گفت که بنحایه
 شیخ عبد الله در رفته دعوت من عرض کن و بعد از بیست و چهار رفته شیخ عدی با دعوت کن بعد از این هر سه

شیخ احمد رفاعی را دعوت کن راوی مذکور گوید آنحضرت از اشراق باطنی حاجب قبل از آنکه از پیشگاه خلیفه
 رخصت شود پیش از آنکه رقعهای دعوت از طرف خلیفه مرقوم گردد و برین ماجرا مطلع شده مرافق و ملازمی
 بسجدهی که بجانب باب حلبه است رفته شیخ عدی بن مسافر را که اکنون در اینجا بود کس نشسته است بگوید
 شیخ عبد القادر ترایا و نموده بعد از آن بمقبره شونیزیه رفته شیخ احمد را که او هم اکنون در اینجا بود کس
 نشسته است بگوید که شاعر شیخ عبد القادر طلبیده عرض راوی گوید چون بسجده باب حلبه رفتم مطابق ارشاد
 شیخ خود شیخ عدی بن مسافر را با کس نشسته یافتیم گفتیم یاسیدی اجابت کن حکم شیخ عبد القادر را چون شیخ عدی
 از زبان من اینکم شنیدید معا و طاعه گفته آن دو کس برخاست و سوی آنحضرت روان شدند من هم همراه ایشان
 شدیم شیخ عدی فرمود ای فلان بر طبق حکم شیخ بسوی شیخ احمد بنی راوی گفتیم ای پسر بمقبره شونیزیه بآیم
 شیخ احمد بگوید که کس نشسته یافتیم گفتیم یاسیدی اجابت کن حکم شیخ عبد القادر را معا و طاعه گفته پس
 هر یک کس برخاستند بسوی آنحضرت روان شدند پس شیخ عدی و شیخ احمد در رابط شیخ عبد القادر رفته
 مغرب آنحضرت ملاقی شدند آنحضرت برای تعظیم ایشان برخاست و پیش خود نشاند و برین اثبات
 خلیفه بخدمت حضرت شیخ آمد چون هر سه حضرات پیشت اجتماعی یکجا نشستند دید سبعت کمال حسن را بسوی
 خلیفه رفت دادا با جماع ایشان مطلع گردانید خلیفه بخدمت خود کتابی بخدمت ایشان نوشت و فرزند خود
 را با حاجب مذکور بجانب ایشان برای دعوت فرستاد و چون فرزند خلیفه بخدمت ایشان رسید و را
 با اجابت دعوت مشرف ساختند و همه صاحبان با و آنچنین حاضر خواستند و روانه شدند راوی گوید
 چون میان بر شطرسیدیم در آنجا راه داد شیخ علی بن ابی بیتی ملاقی شدیم ایشان نیز همراه این هر سه حضرات
 شدند آنکه بخانه خلیفه آمدیم خانه را خوب آراستند دیدیم خلیفه در آنجا کمر بسته و دو خادم با خود گرفته استاده است
 و غیر ایشان در آنخانه و دیگر بنویس خلیفه پیش آمد و با داب ملاقات کرد و عرض نمود که ای سرالین پیشوایان
 دین چون ملوک خانه یکی از رعایای خود را مشرف بشرف قدم خود میسازند صاحب خانه برای تعظیم
 ملوک بساطی میزنند و آن بساط را زیر پا کرده بخانه او و آیند این گفت و با چه می خاصه خوش
 بگذرانید و گفت که از باهای مبارک این پارچه باطنی فرموده شرفی و کرامتی عنایت فرمایند راوی گوید

همه حضرات معروفه خلیفه را قبول فرمودند بعد از آن بر ساطعی جهیاد او آمده نشستند و طعام تناول
 نمودند بعد فراغ مخص شده از آنجا برخاستند خلیفه روشنی بسیار همراه کرد چون بیرون خانه خلیفه
 شدند همه آلات مصیبات او گذاشته اراده زیارت قبر امام احمد عجل رحمة الله علیه نمودند گویند آن شب
 بسیار تاریک بود و در سعادت کجور حضرت شیخ بر سر بنی درختی که میشد آنحضرت بسوی وی اشاره می
 پس از آن جگر و شجر نوری مانند نور قمر مستغنی میگردد و یک همه حضرات در آن نور شنی میگردید چون بنشینان
 آن نور می رسیدند باز اشاره بسوی دیگر میفرمودند آن را روشنی مهتاب می افروزد پس بهین نشان در
 نوزی رفتند و نموده درین حضرات کسی که تقدم در روز حضرت شیخ فارضی الله عنه تا آنکه آمدند قبر امام
 را پس حضرت شیخ ماموشی عدی و شیخ احمد دفاعی و شیخ علی بن الهیتی برای زیارت فراتر تشریف اندرون
 رفتند و امان بیرون ماندیم بعد زیارت بیرون آمدند چون اراده فراق نمایان نمودند شیخ عدی
 بنحیاب حضرت شیخ عرض کرد که مرا چیزی وصیت فرما فرمود وصیت میکنم ترا کتاب و سنت مولف
 نور القلوب گوید الی غیر ازین روایت بطرحت معلوم شود که جناب حضرت شیخ ما نعم الله علیه و آله
 تشریف فرمود و بر ساطع طعام تناول نمودند اما در توافق روایتین چنین گفته شود که حضور جبرئیل
 که راوی روایت اول است کیفیت سیزده سال خود در آن ایام بخدمت سمیت التزم الفتوح امام
 حاضر بود و بیان نمود و این واقعه را طیت ثانی پیش از آن بوقوع آمده باشد شاید آنحضرت در ابتدا آمد
 بنجانه اهل دول داشته باشد که بعد از آن موقوف فرمود و الله اعلم بحقیقت اکال و هم وی گوید و نیز ازین روایت
 سند قول بندگان است که میگویند هر که مجلس اهل دول بنا بر ضرورتی رود باید که بعد از آنجا بجهت
 یکی از صاحبان دول خواه زنده باشد یا مرده رفته شرف زیارت ایشان حاصل کرده کفاره آن مجلس کند مستحب
 شود زیرا که تشریف فرمود آنحضرت با جمعی از اولیا بکار بعد برخواست از مجلس خلیفه برای زیارت
 امام احمد برین قول دلیل قویست و بهیچ الاسرار از ابو الفتوح سلیمان و است کند که شنیدم قطب الجنا
 سیف الدین عبدالوهاب را که میگفت بود والدین که در هر هفته سه روز عظمی فرمود و روز در بدر
 در صبح روز جمعه در عشاء روز سه شنبه و یک روز در رباط و آن صبح روز شنبه و حاضر میشدند و خط ویران

و فقها و مشایخ و غیر جماعت کلام آنحضرت چهل سال است اول آن سال با یضد و بست و یک
 است و آخر آن با یضد و شصت و یک گرامت صد و شصت و هشتاد و یک
 صاحب نورالقلوب گوید در کتاب حجة الاسرار از شریف ابو الفتح هاشمی مقرئ مرویست که روزی مرا حضرت
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه برای قرائت طلب فرمود چون من بجنوری وی قرائت نمودم آنحضرت
 بسیار بکا نمود و مرا فرمود و الله لا طلبک من الله لکننا یعنی قسم بخدا است که البته طلب کنم
 ترا و بگیرم ترا از خدا لکن گویند پسر مروی از اولیاء آنحضرت آمده استاد و گفت یا سیدی دیدم
 در خواب پروردگار عزت را جل جلاله و برای تود دروازه های جنت گشاده شدند و برای تود جنت کرسی
 را نصب کرده اند پس ترا گفتند که برین کرسی نشسته بگفتن کن پس فرمود کمی من هرگز نگفتم نه کنم و ام که شریف
 ابو الفتح قری در اینجا حاضر نشود گفتند که شریف مقرئ حاضر است تو فرمودی من اکنون بگفتم می کنم
 گرامت صد و هشتاد و یک صاحب نورالقلوب گوید در حجة الاسرار از مشایخ کبار که آنرا نشان
 قاضی القضاات شمس الدین محمد بن شیخ عماد الدین جنبلی روایت کند که من روزی از خانه خود برآمدم در
 خانه خود برآمدم در طیف بودم که آب باریدن گرفت مرا تا می شد پس گفتم ای رب مرا شایسته چنین رویت
 کرده اند که روزی شیخ عبد القادر رضی الله عنه تحت السابک بر کرسی بوخط مشغول بود که باران آمد پس
 آنحضرت سر مبارک بسوی آسمان برداشته فرمود انا اجمع لك وانت تفرق یعنی من جمع میکنم
 برای تو و پراکنده میکنی پس فی الحال طهر ساکن شد پس ای رب بجزست صدق این روایت از من هم طهر
 ساکن و با پس در حال باریدن باران موقوف گشت تا آنکه بخانه رسیدم بعد رسیدن همان زمان باران
 شروع شد و دیگر در حجة الاسرار آمده که عبد الرحمن بن احمد قرشی گوید که در دمشق در سال شصت و
 نوزده هجری نزد شیخ عالم ابو اسحاق بن سعید دارمی ثعلبی نشسته بودم و نزد وی ملک اعظم اسما
 و ملک صالح خواله بن فرزندان یثوب نیز نشسته بودند و این مجلس تحت السابک بود درین اثنا باریدن
 باران روید پس شیخ عالم ابو اسحاق بسوی حاضران مخاطب شده گفتن گرفت که روزی شیخ عبد القادر
 رضی الله عنه بر کرسی نشسته بگفتن میکرد که باران آمد پس آنحضرت شیخ فرمود انا اجمع وانت تفرق

اینی من سیکم و تو پراگنده میکنی پس ایما از مجلس آنحضرت متفرق شد و خارج مجلس بامیدن از رفت
 راوی گوید این نقل شیخ ابو الاسحاق بنوز تمام نشده بود که مطهر از سر این متفرق شد و به بین و شمال
 این می بارید و بر یک قطره نمی چکید برکت مشک بکایت عسکه و بهجت الاسرار بر وایت سیدنا الفرج
 عبد الجبار رحمة الله علیه مرویست که می فرمود که خطیبی در من رضی الله عنه و مجلس عظیم بود الحمد لله
 رب العالمین این گفته قدری سکوت می کرد باز میگفت الحمد لله رب العالمین باز قدری سکوت
 می کرد باز میگفت الحمد لله رب العالمین باز قدری سکوت میکرد و پسترس میفرمود و دعا می خواند و زنده
 عرشه و رضی نفسه و صد ادکلماته و منتهی علمه و جمیع ما شاء و فرمود و بود عالم الغیب و الشها
 الرحمن الرحیم الملك القدوس الخیر الاحکیم و اشهد ان لا اله الا الله وحده لا شریک له
 لا اله الا الله و له الحمد بحسب و عیبت بید و کثیر و هو علی کل شیء قدير و الیه المصیر یعنی جمیع حمد و ثنا
 ثابت است مر خدا را که پروردگار عالمیان است بعد خلق وی هم وزن عرش وی و موافق رضاشدهی ذات
 وی و مقدار کلام قدیم وی و منتهای علم وی و به شهاب جمیع آنچه خواست پروردگار و پیدا آور و و پراگنده گردانید
 خلق را و دانی غیب و اشکار و زری دهنده مومنان و کافران در و دنیا بخشنده مومنان و در آخرت پادشاه
 حقیقی بغایت پاکی و منزله غالب و گواهی میدهم با الله سمعنا و اطعنا و بر حق مگر خدا می توانست شرکی را و او را در
 ستایش زنده میکند و می میراند و دست او است نیکی و بر هر چیز بسیار قادر است و بسوی وی بازگشت
 و اشهد ان محمدا عبده و رسوله ارسله باهدی و دین الحق لیظهر علی الدین کله و لو کله المشکون
 یعنی گواهی میدهم باینکه محمد بنده خدا و پیغمبر او است و فرستاد او است او را خداوند تعالی باقران و دین حق تأیید
 کند خدا تعالی او را بر دین تمام دین اگر چه کرده و داند مشرکان اللهم صل علی محمد و علی آل محمد
 و اسقط الراعی و الرعیه و الامة و کلامه الف بین قلوبهم فی الخیرات اذفع شر بعضهم من بعض
 بفرند ایا و و فرست بر محمد و بر آل محمد و محمد را را عی و رعیت را و امام دامت رافت همه و بسیار از آنها
 ایشان در نیکی با و در کن بدی بعضی از آنها را از بعضی دیگر اللهم انت العلم بذنوبنا قاعفر حسانا
 و انت العاصیوننا فاسترها و انت العالم بجوانبنا فاقصها لا توهنا حیث نهتنا لا تقصها

حیث امرتنا بالتسناذ کرمک ولا تو منا مکول ولا نحونا الی غیرک ولا تجعلنا من الغافلین
 خداوند اتوداناستی بگناهان ما پس بخش آن گناهان را و تو دانا هستی به عیب های ما پس بپوشش آفتاب
 را و تو دانا هستی بکجاستی های ما پس قضا کن آن حاجت را و او را و مکن بکاینکه منع کردی ما را از درآمدن آن
 و مفتوکس ما را بسوی که حکم کردی ما را فراموش بکنان ما را ذکر خود را و مکن ما را از کار خود و امین و محتاج کن
 ما را بسوی غیر خود و نه کردن ما را از زمره غافلان اللهم الهنا رشدنا و اعدنا من شر انفسنا اغفرنا
 بالطاعة ولا تشغلنا بالمعصية اشغلنا بك عن سواك اقطع عنا كل قاطع يقطع عنا عنک
 اللهمنا شکرتک و ذکرک حسن عباد یعنی خداوند ما الهام فرما ما را رشد ما را یعنی راه راست ما را و نگهدار ما را
 از بدی های ذاتی های اعزت بده ما را به بندگی و طاعت و شغول کن ما را بگناه و معصیت و مشغول کن بسبب
 تو از ما سوا می تو و قطع کن از ما هر چیزی که قطع کند ما را از تو و الهام کن ما را شکر ترا و ذکر ترا و حسن عبادت ترا پیشتر
 آنحضرت بجناب راست متوجه شده این کلام میفرمود که لا اله الا الله ما شاء الله کان ولا حول
 ولا قوة الا بالله العلی العظيم نیست هیچ معبود و بحق مگر خداست چه سیرا که خدا خواسته است موجود
 شود نیست گردیدن از معصیت و نیست قوه بر طاقت مگر خدا و بزرگ بعد از آنحضرت بجناب
 چپ متوجه میشد و میفرمود لا تبدأ اخبارنا الا بک استاذنا ربنا لا تولخذنا ان سنینا او اخطانا
 ربنا و لا تخل علينا اصدا كما حملته علی الذین من قبلنا ربنا و لا تخلفنا ملا طاقه لنا به و اعف
 و اعف لنا و احسانت مولانا فانظرنا علی القوم ^{الکافرین} یعنی ظاهر کن ما را در دیده مکن پر دای ما را ای پروردگار ما
 گمیدار با عقوبت اگر فراموش کردیم یا خطا کردیم ای پروردگار ما را مکن بر ما بار گران همچنان که بار کردی آن
 بار گران را بران کسان که پیش از ما بودند و نمای خداوند تحمیل کن بر ما آنچه نیکه حاجت نیست ما را و در گذار
 از ما و یا مرزگناهان ما را در محرم کن ما را تو کار ساز ^{ایس} بایری ده ما را بر گروه کافران این خطبه خوانده
 آنحضرت در وعظ شروع میفرمود من بعد منی و بر حقه الاسرار از مرشد زاده عالی تبار فرزند الاحباب پیدا میست
 عبدالموهاب روایت کند که والد ماجد من در پیش وعظ بر گری این هم بخواند و ارضی عن الطویل العما د
 الرقیم النجا و الموفیل بالتحقیق المکنی اجتبی الخليفة الشفیق الذی اسهر مع اسم الرب

مقبول و جیم و جیم مد فون صاحب الوفیق ابو بلال الصدیق یعنی خوشنود
 باو خدا تعالی از مردی که طویل است و فضیلت عباد است و در دین و شریعت بلند است و در مروت و کبر
 و معرکه تأید کرده شده به تحقیق کینت کرده شده به تحقیق خدیفه شفیق چنین کسی که نام وی با نام رسول نزدیک
 است و جیم وی با جیم رسول صلی الله علیه و آله و سلم مد فون صاحب و رفیق ابو بلال صدیق
 رضی الله عنه و عن قصیر الامل و کثیر العمل الذی لا یتداخل افعاله ذل المویذ بالصواب
 اللهم فصل الخطاب المنصور یوم الاحزاب یعنی خوشنود باو خدا تعالی از مردی که گویا شد
 اسید و نبوی او بسیار است عمل اخروی او چنین کسی که در نیاید در افعال او هیچ لغزش تأید کرده شده برای
 صواب الهام کرده شد او افضل خطاب نفرت داده شد او را در جنگ اعراب عمر ابن خطاب
 رضی الله عنه و عن مشید الایمان مرا تل القرآن و مشیت الفسان و وضعیم الطغیان
 عثمان بن عفان و خوشنود باو خدا تعالی از مردی که وی است حکام و مبنده ایمان است
 به توشل خواننده قرآن است پراگنده گنده پهلوانان است و در کننده طغیان است عثمان بن
 عفان رضی الله عنه و عن البطل الیهلول ابن عم الرسول و زوج البتول و سیف الله
 المسلول مظهر العجائب اسد الله الغالب علی ابن ابی طالب خوشنود باو
 خدا تعالی از مردی که وی دلیر است و باهول است خوشنود و خدان است پسر عم رسول است زوج
 است و سیف پرنده خدا است جایی ظهور عجائب است شیر غالب خدا است علی ابن ابی طالب
 رضی الله عنه و عن السبطین الشهدین سیدی اشباب اهل الجنة ابی محمد الحسن
 و ابی عبد الله الحسین خوشنود باو خدا تعالی از مرد و سبط رسول که شهید اند
 هر دو سردار جوانان اهل بهشت اند ابی محمد الحسن و ابی عبد الله الحسین
 رضی الله عنهما و عن العین الشریفین المطهرین من الشرک و الانجاس الحمره و العباس
 و خوشنود باو خدا تعالی از مرد و عم بزرگ که پاک اند از شرک و نجاست با حمزه و عباس
 رضی الله عنهما و عن المهاجرین و الانصار و التابعین لهم باحسان الی یوم الدین

خوشنود باد خدا تعالی از مهاجر و انصار و از کسانیکه پیروی مهاجر و انصار کردند بیکدیگر خوشنود باد
 خدا تعالی ازین مهاجران روز قیامت **مسئله** در کتاب هدیه الاسرار گوید که بود از او عه
 آنحضرت رضی الله عنه در مجالس و بمطایین و عا الصرا ان الغزو بوصولك من صدك و
 بقربك من طردك و لقبولك من ردك واجعلنا من اهل طاعتك و دك
 اهلا من شكك و حملك یعنی خداوند ابر رستی که پناه میگیریم بوصول تو از برگردانید تو از خود
 پناه میجویم بقرب تو از راندن تو پناه میجویم بقبول تو از رد تو و برگردان ما را از اطاعت تو و دوستی
 تو و برگردان ما را از لاق مرشک ترا و محمد ترا و نیز در کتاب هدیه الاسرار میگوید که اکثر آنحضرت مجلس وعظ را نیم تن
 عا کردی و فرمودی جعلنا الله وایا کمن متبه خلاصه و تنزه عن الدنيا و تذکره یوم
 وافتقنا اثار الصالحین انه ولی ذلك و القادر علیه یعنی برگرداند خدا تعالی ما را و شمار از
 از کسانیکه متبه و همو شیار شدند برای خلاص خود و از کسیکه منزه و پاک شدند از دنیا و یاد کرد و روز بر انگیزه شد
 خود را و پیروی کرد اثار صالحین را بدرستی که او تعالی صاحب این است و قادر بر این است البعث
 وافر الغمیر تا اینجا بیان عنوان وعظ آنحضرت بصل آید و سابق معلوم شد که ابتدا وعظ آنحضرت در سال
 بیست و یک است و وفات شریف آنحضرت در سال بیست و شصت و یک پس مدت وعظ آنحضرت چهل
 سال باشد تقریباً و نیز از سابق بر یافت آمده که آنحضرت رضی الله عنه در هر هفته سه روز وعظ میفرمود و عا
 با بغضی از شاد و هدایت مینمود پس در هر ماه سه بار تقریباً اتفاق وعظ آنحضرت می شد و در هر سال
 سوازی یکصد و شصت وعظ تقریباً بطهومی آید پس در مدت چهل سال عا آنحضرت
 به چهار هزار و ستمصد و سبت صد و میشوند و غلبه جمیع این مواظبت بدون کتب خوب نمند
 لیکن از نظر این احقر مواظبت کیساله آنحضرت رضی الله عنه یعنی وعظ سال با صد و چهل و پنج خبری است
 اگر بعد قی و اعتقاد شرح آن کرده آید و ستمصد و سبت صد و دهناد این ساله مینماید و سه مواظبت علی آنحضرت
 و پنج شش کتب فارسی اینجا بمرقوم بنمایم باشد التوفیق مواظبت عزلی در ناسع عشره
 و اجمعه سال با صد و چهل و پنج خبری یوما قال رضی الله عنه دوی عن عیسی

علیه السلام انه كان اذا شتم مرائحة طيبة سد انفه وقال هذا من الدنيا
 هذا حجة عليكم یعنی فرمود روزی آنحضرت رضی الله عنه روایت است از مهتر عیسی
 علیه السلام بد رستی که بود و قتی که می بویید بوی خوش را سد دمی نمود بینی خود را و میفرمود
 این بوی خوش از دنیا است و این بوی خوش حجت است بر شما و قال یا مد عین الزهد
 باقوالکم و افعالکم قد تلبستم ثياب الزهد و بواطنکم مذلة و رعبه حسرة علی
 الدنیا و خلفتم هذه الثياب و اطهرتم الرغبة التي فی قلوبکم لقد کان یكون احب
 الیکم و ابعد لکم من النفاق یعنی ای دعوی کنندگان زهد باقوال و افعال خود بتحقیق لباس
 کردید ثیاب زاهدان و حال آنکه باطن های شما مملو است از رغبت و حسرت بر دنیا اگر دور
 کنید شما این ثیاب را و پاک کنید شما رغبتی را که در دل های شما است هر آنی که خواهد شد این
 امر دوست تر لبسوی شما و دور تر بر شما از نفاق ثم قال الصادق فی زهد تجنی لیک
 اقتسامه و یتناولها فلیس ظاهرة و بها قلبه مملوءة من الزهد فیها و فی غیرها
 پس تر فرمود و کسی که صادق است و زهد خود می آید لبسوی او قسمت های و میرسد او آن ثیاب
 متلبس است ظاهر او دنیا و دل او مملو است از زهد و رآن دنیا و در غیر آن و لهذا
 نبینا محمد صلی الله علیه و آله و سلم کان ازهد من عبسی علیه السلام و من
 غیره من الانبیاء غیر انه قال حبیب الی من دنیا کم ثلث الطیب و النساء و جعلت
 قرعة عینی فی الصلوة حبیب له مع زهده فیه و فی غیره لان ذالک من قسمة
 قد سبق به علم ربّه عز و جل لکان تناول امتثال الاوامر و امتثال الاصر طاعة
 فکل من تناول اقتسامه علی هذه الصفة فهو فی طاعة و ان
 کان متلبسا بالانبا کما یعنی نابراین بنی ما صلی الله علیه و آله و سلم بود زاهد تر از عیسی و از غیر او
 از انبیا علیهم السلام جز این نیست بد رستی که آنحضرت فرمود دوست گردانیده شد لبسوی من از دنیا
 شما سه چیز کی خوش بود و دوزخ گردانیده شد خنکی چشم من در نماز و دوست گردانیده شد

این امور با وجود زنده آنحضرت در آن و در غیر آن زیرا که رسیدن اینچنین امور را قسمیست
 آنحضرت است که تحقیق سابق شده است بان علم پروردگار و عزوجل پس بود رسیدن
 آنحضرت باین امور بجا آوردن و اداء امر و بجا آوردن امر طاعت است پس هر کس که رسیده
 اقسام خود را بر اینچنین صفت پس آنکس در عبادت است اگر چه باشد متلبس بدنیات نام آن
 ثم قال یا نزهة علی قدم الجهل اسمعوا و صدقوا و لا تکذبوا و تعلموا هذا حق
 لا تردوا علی القدر یحکم کل جاهل بالعلم مستغن برایه قائل کلام نفسه
 و هواه و شیطانها فهو عبد ابلیس تابع له قد جعله شیخه یعنی پس تر فرمود
 ای زاهد کنندگان بر قدم جمل بشنوید و تصدیق کنید و تکذیب سازید و بیاورید این را یعنی آنچه من
 می گویم تا آنکه رد کنید بر قدر بسبب جمل خود با هر کس که جاهل است از علم غنی است بسبب عقل
 خود گوینده است کلام نفس خود را و خواهش خود را و شیطان خود را پس آنکس بنده ابلیس است
 تابع است مرا و تحقیق گردانیده است آنکس ابلیس را شیخ خود ثم قال یا جهال و یا منافقون
 ما اظلم قلوبکم و ما اذننر و ائحکم و ما اکثر لقلقة السنتکم توبوا من جمیع ما انتم
 فیه و اتزکوا الطعن فی الله عزوجل و فی اولیائه الذین یحبهم و یحبونه لا تتعرضوا
 علیهم فی تناول الاقسام فانهم متناولون بالامر لا بالهوی عند هم شده
 جهل لله عزوجل و الشوق الیه و الزهد فیها سواة و اعراض الظاهر
 و الباطن عن الكل و لکن لهم اقسام قد سبق بها العلم لا بد لهم
 من تناولها اشد البلاء علیهم قیامهم فی الدنیا و بقاؤهم
 فیها و تلبسهم باقسام مهم و سر و یتهم للمکذ بین لله عزوجل
 پس تر فرمود ای جاهلان و ای منافقان چه ظالم تر است دلها
 شما چه بد بو تر است بوی شما چه زیاده تر است لقلقة زبانها شما
 توبه کنید شما از جمیع چیز که شما در آن اند و بگذارید شما طعن را در حق عزوجل و در حق اولیاء

خدا که دوست دارد خدا ایشان را دوست دارند ایشان خدا را اعتراض نکند بر ایشان
 در رسیدن قسمت های بدستیکه ایشان میرسند بحکم خدا نه بخود ترداد و لیا خدا سخت ترین دوست
 ایشان مر خدا راست عزوجل و شدت شوق است بسوی او کمال زهد است در ماسوا و او
 و شدت روگردانیدن ظاهر و باطن است از جمیع اشیاء الا که مر ایشان از قسمت با هست
 که تحقیق سابق است بآن علم الهی و ضرور است مر ایشان را از رسیدن آن قسامها
 سخت ترین بلا بر ایشان قایم ماندن ایشان در دنیا و باقی ماندن ایشان در آن و تلبس شدن
 ایشان بقبسست های خود و دیدن ایشان تکدی بکنندگان خدا را عزوجل ثم قال یا غلام
 اهر الکلام عن الخلق مادمت قائماً مع نفسك وهواك مت عن الکلام
 فان الحق عزوجل اذا ارادك لامر هياك له اذا شاء انشرك واهلك و
 ابتاك و يكون هو المظهر لانت سلم نفسك و کلامك و جمیع احوالك
 الى قدره و اشتغل بالعمل له کن عملاً بلا کلام اخلاصاً بلا دیا و توحیداً
 بلا شرك خملاً بلا ذکر خلوة بلا جلوة باطناً بلا ظاهر و اشتغل بالباطن
 پس تر فرمود ای غلام ترک کن سخن را از خلق ما و اینکه باشی تو قایم بنفس خود و خویش و میر
 از سخن کردن پس بد رستیکه حق عزوجل و قتیکه اراده کند برای تو امری را تیار میکند ترا
 برای آن امر و وقتیکه خواهد او سبحانه تعالی ظاهر میکند ترا و ایل می گرداند ترا و ثابت می گرداند
 ترا و میشود او سبحانه خود و ظاهر کننده تو تسلیم کن بسیار نفس ترا و همه احوال ترا بسوی قدر او مشغول شو
 بعمل بر او و بشو تو عمل یعنی کلام و شو تو اخلاص بدون بیا و شو تو توحید بغیر شرک شو خاموش باش
 فکر و شو تو خلوت بدون جلوت و شو تو باطن بی ظاهر و مشغول شو به باطن ثم قال یا بطل
 النية انت تخاطب بالحق عزوجل وتشير اليه بقولك اياك نعبد و اياك
 نستعين هذا خطاب لحاضر یا حاضر عندی یا عالمی یا قریب منی یا شاهد
 علی خاطبة فی صلواتکم و غیرها بهذه النية علی هذه الصفة پست فرمود ای باطن

کتفه نیت تو مخاطب میکنی حق را عزوجل و اشارت میکنی بسوی او و بقول خود ایاک نسب
 و ایاک تشعین یعنی ایاک خطاب است مخاطران را ای حاضر نزد من و ای داندۀ من و ای
 شاهد بر من خطاب کنی شما او سبحانه را در نمازهای خود و در غیر آن باین نیت بآن صفت
 و لهذا قال النبی صلی الله علیه و اله وسلم اعبد الله کانک تراة فان لم تکن تراة
 فانه یراک یعنی بنا برین مبنی ما صلی الله علیه و اله وسلم عبادت کن خدا را گویا که تو می بینی او را
 و اگر نباشی تو که می بینی او را پس بدستیکه او می بیند ترا تراة قال یا غلام صف قلبک
 باکل الحلال و قد عرفت ربک عزوجل صف لعمتک و حقیقتک و قلبک فقد
 صرت صافیاً فی التصوف و التصوف مشتق من الصفاء من لبس الصوف
 الصوفی الصادق فی تصوفه یصفو قلبه عما سوی سواه عزوجل و هذا
 شیء لا یجیئ بتغیر الخرت و تصفیر الوجوه و ثقله اللسان بحکایات الصالحین
 و تخیر الایصاب بالتسبیح و التهلیل و انما یجیئ بالصدق فی طلب الحق عزوجل
 و الزهد فی الدنیا و اخراج الخلق من القلب و تجرده عما سوی سواه عزوجل پس
 فرمود ای غلام صاف کن قلب خود را بسبب اکل حلال و تحقیق شناختی تو پروردگار خود را و این
 کن لقمه خود را و لباس خود را و دل خود را پس تحقیق کشتی تو صاف در تصوف و تصوف خارج
 کرده شد از صفای از پوشیدن صوف و صوفی که صادق در تصوف خود بود صاف می کند
 دل خود را از ماسوی مولای خود و این تصوف چیزی است نمی آید و حاصل میشود بتغیر دادن
 خرقه یا زرد کردن روم و ثقله کردن زبان بحکایات صلی و تحرک کنانیدن اصابع بتسبیح و تهلیل
 و نمی آید و حاصل نمیشود مگر بسبب صادق شدن و طلب حق و بسبب زرد روم و نیا و سبب بیرون کردن
 خلق از دل و خالی نمودن آندل از ماسوی مولای خود عزوجل تراة قال امرؤ عن بعضهم رحمة الله علیه قال
 قلت فی بعض الملیالی الملی لا تمغنی ما یفعله ولا یفکر و کمرته فممت فرائیت فی المناکح کان قائلاً یقول
 وانت ایضاً تمنع من عمل ما یفعله و امتنع من عمل ما یفکر صحیحاً انساباً که من نیک که من صحبت بتجینۀ

لا تقل من فضله واما بقولك انما من امته من غير متابعتك لا تنفك اذا ابتغوا في اقواله
 وافعاله كتمعه في صحبته في دار الاخوة بستر فرمود روایت کرده شد از بعض صوفی بستر
 که آن بسف گفت که گفتم در بعضی شب غذا یا منع نکردان مرا از چیزی که نفع میکند مرا و ضرر نمیکند
 ترا و اگر گفتم این کلمه بهتر خواب کروم پس دیدم در خواب گو یا که گویند میگوید مرا تو هم باز مشغول
 عمل کردن چیزی که نفع کند ترا و باز شوازل عمل کردن چیزی که ضرر کند ترا صحیح کنید نه با خود و با از نبی صلی الله
 علیه و آله وسلم کسی که صحیح شود متابعت او را آنحضرت را پس تحقیق صحیح شد نسبت او لکن قول تو که من از دست
 دیم بدون متابعت نفع نخواهد کرد ترا و یتیکه تبعیت و پیروی اید که در شما آنحضرت را در افعال افعال او باشد
 یا او و صحبت او در در آخرت ثم قال اما سمعتم قوله عز وجل وما اتاكم الرسول فخذوه وما نهاكم
 عنه فانتهوا اما امرکم و انتهوا عما نهاکم و قد قرئتم من ربکم عز وجل فی الدنیا
 بقلوبکم و فی الاخوة بقلوبکم و اجسادکم بستر فرمودند آیا نشنیده شما قول او سبحانه را و ما
 اتیکم الرسول الا یه یعنی چیزی که داد شمارا رسول خدا پس بگیرید شما از و چیزی که منع کرد رسول خدا
 صلی الله علیه و آله وسلم شمارا از آن چیز پس باز دارید شما خود را از آنچه شمارا منع کرد که امر کرد
 آنحضرت شمارا و باز شوید شما از چیزی که منع کرد آنحضرت شمارا پس تحقیق قریب خواهد شد شما از پروردگار
 خود در دنیا و بهای خود و در آخرت بدو و اجساد خود و شما هم قال یا زهاد ما تمسکون
 تزهدون بنفوسکم و اهویتکم و تستقلون بر انکم اتبعوا و اصحبوا المشایخ و العارفين
 بالله عز وجل العالمین العالمین المقبلین علی الخلق بلسان النصيحة و بزوال الصبر
 من اعراض قلوبکم عنکم و اقبالها علی الله عز وجل هم علی مقبلون و عن
 غیره معرضون بستر فرمود ای زاهدان نیک نمیکند شما که زهد میکنید بذاته های خود و با
 و غور زبانی خود و مستقل می مانند بقل خود بقیعت کنید و صحبت دارید مشایخ را و عارفان
 خدا را که عالم و عالم الخیاال میکنید بر نفس بزبان نصیحت و بزوالی طمع که عبارت است از زود گذشتن
 شدن قلوبشان از شما و اقبال نمودن و بهای ایشان بر زهد عز وجل آن مشایخ و اولیای

رقی اقبال کنندگان و از غیر او اعراض کنندگان اند ثم قال یا غلام ارجع الی ربک غزول
 اقبالک قبل ان یخذ خلقک قد قففت من احوال الصالحین عنها بالکلام فیها و
 و اتقنی لها انت کالغایض علی الماء یفقدید کلابوی فیها شیئا و عیلت التقی
 و اد الحق پست فرمود ای غلام جمیع شود سوی پروردگار خود پیش از آنکه تمام شود و فنا کرد خلق
 عقیق قناعت کردی از احوال مصلحان و سخن گفتن در آن و از نزدیک کردن آن را و مانند شخص است که قافیش
 بر آب بکشد بدست خود را نمی بیند در آن هیچ چیز را و یل نشود ترا از زبانه و محقق است قال النبی صلی الله علیه
 و آله و سلم یا کرم التقی فانه و اد الحق یعنی فرمود آنحضرت علیه السلام و در واری خود را نشستی
 بر سبک آن تنی با و محقق است قیل عمل اهل الشر و تنهی درجات اهل الخیر من غلب رجاء
 خوفه نزلت و من غلب خفا رجاءه قط و السلامه فی اعتدالها یعنی عمل میکنی توا
 عمل اهل شر و فساد و آرزو میکنی درجات اهل خیر و نیک کسی غالب شد امید او خوف او را زیاده
 شد و کسی که غالب شد خوف او امید او را میسخت و سلامت میمان خوف و رجاء است
 که مرتبه اعتدال است و برود قال النبی صلی الله علیه و آله و سلم لو وزن خوف المؤمن
 و رجاءه لا یجد الا فرمود آنحضرت علیه السلام اگر وزن کرده شود خوف مؤمن با امید او
 هر آینه متدل شوند یعنی هر دو برابر شوند ثم قال عن بعضهم رحمة الله علیه انه قال
 رايت سفینة الثوری رحمة الله علیه بعد موتہ فی المنام قلت له ما فعل الله
 غزولک بک فقال وضعت احدی قدمی علی الصراط و الاخری فی الجنة مسدود
 الله علیه و لقد کان فیها زاهدا و رعا قلم العلم و عمل به اعطاها حقه
 بالعمل و اعطی العمل حقه بالاخلاص فیه و اعطی الحق غزول رضاه بالقصد
 الیه و اعطی النبی صلی الله علیه و سلم رضاه بالمتابعة له رحمة الله علیه و علی
 جمیع الصالحین و علینا معهم روایت است از بعضی صوفیه بدیستی که گفت دیدم در بنیان
 ثوری را بعد موت او در خواب گفتم ادر اگر چه کرد خدا تعالی با تو پس گفت بنیان ثوری نهادم من بکینه

خود را بر صراط و نهاده و قدم دیگر را در بهشت سلام خدا باد بر او پس هرگز نیت تحقیق بود و او همیشه در بهشت
 کننده و منتقی حاصل نمود - علم را و عمل کرد و بدان داد و علم را حق از نیک و داد و عمل را حق آن باطل
 کردن در آن داد و حق را خوشنودی و بقصد کردن بسوی او و داد و عمل خدا را خوشنودی و بهشت
 کردن پیروی کردن و راحت خدا باد بر او و بر جمیع صلح او با ایشان ثم قال کل من یستیع الله صلی
 الله علیه و آله و سلم ولم یأخذ شریعتی فی یدیه و الكتاب المنزل فی الید الاخری فلا
 یصل فی طریقہ الی الله عزوجل یهلك و یهلك یضل و یضل هما دلیلان الی
 الحق عزوجل القرآن دلیلک الی الحق عزوجل و السنة دلیلک الی الرسول
 صلی الله علیه و آله و سلم هر کسی پیروی نکرد و آنحضرت علیه السلام را و گرفت شریعت را و
 درست خود و نگرفت کتابی را که منزل است بر او و درست دیگر خود پس نخواهد رسید راه بسوی
 حق عزوجل هلاک می شود و هلاک خواهد کرد و گمراه شود و گمراه خواهد کرد و کتاب گمست هر دو راه
 نمایندگان اند بسوی حق عزوجل کتاب یعنی قرآن دالالت کننده تو هست بسوی حق عزوجل و سنت
 دالالت کننده تو هست بسوی رسول خدا صلی الله علیه و سلم ثم یقول اللهم یا عبد بیننا و بین قومنا
 و اتنا فی الدین احسنه و فی الاخوة حسنة و قنا عذاب النار یعنی بستر فرمود
 ای پروردگار دوری کن میان ما و میان نفوس ما و عنایت فرما یا تراد و دنیا نیکی ترا
 و در آخرت نیکی را و محفوظ دار ما را از عذاب تش مواظبت عربی آنحضرت رضی الله عنه
 در کبره ماه شوال سال پانصد و چهل و پنج هجری یا غلامم لم تتعلم و لا تفعل الا و دیوان
 العلم ثم اشتغل بنشر دیوان العلم مع الاخلاص الا فلا فلاحه لب تعلم العلم
 فحسب انت محتری علی الحق عزوجل بافعالك قد القیت جلاباب الحیاء من عنک
 وقد جعلته اھون الناظرین الیک انت اخذ بهواک و مانع بهواک و متحرک
 بهواک فلا جرم یهلك هواک استحق من الله عزوجل فی جمیع احوالک و اعلم بحکمہ
 اذا عملت بظاهر الحکم اذناک العمل الی العلم بالله عزوجل ایفرزند چرا می آموزی

علم را عمل نمیکنی به هیچ نامه علم را بیشتر مشغول شو بکشتن نامه عمل یا اطلاع و اگر اینچنین میکنی پس
 نیستک هیچ فلاح و نیکی مر ترا می آموزی علم را پس پس یعنی بر عمل لغوی اسی تو جرات کننده بر حق غرض
 بر افعال خود تحقیق انداختی تو بدو های حیا را از دو چشم خود و تحقیق گردانیدی تو حق را بیک ترین نظر
 کنندگان بسوی تو گیرند با خواش خود و منع کننده برایش خود و حرکت کننده بخاشش خود پس شک
 پاک میکنند ترا خواهش تو حیا و شرم دار از خدای عزوجل و جمیع احوال خود و عمل کن بکلمه او و قنیکه
 عمل کنی تو لظا هر حکم قریب کند ترا عمل بسوی معرفت بخدا عزوجل ثم قال اللهم بنهضنا من رقدة
 الغافلين امين اذ التکلبت الذنوب جاءت الاوقات وقعت عليك فان تبت
 واستغفرت ربك عزوجل واستعنت به وقعت حوائيك بستر فرمود ای
 ای خدا یا بیدار و آگاه کن ما را از خواب غفلان اجابت کن دعا ما را و قنیکه مرتکب شو
 که گناهان را می آید آفات واقع میشود آن آفات بر تو پس اگر توبه کنی تو را استغفار نماید تو
 پروردگار خود را عزوجل و جلب اعانت و مدد کنی از و واقع میشود آن آفات کرده تو -
 ثم قال لا بد لك من بلية فاسأل الله عزوجل ان ياتيك معها بالضر والموافقة
 حتى يسلم ما بينك وبينه فيكون الخدش في القالب لا في القلب في الظاهر لا في الباطن
 في المال لا في الدين فحينئذ يكون البلية نعمة لا نقمة بستر فرمود ضرورت مر ترا از بلا
 رسیدن بلا از جمله ضروریات است پس بدال کن خدا عزوجل را که بیار و ترا همراه آن بلا صبر و موافقت
 که سالم و محفوظ مانده چیزی که میان تو و میان دست پس میشود خدشه در قالب و در قلب و در ظاهر و در باطن
 و در مال نه در دین پس در وقت می شود بلا نمت نه عذاب ثم قال یا منافق قد قنعت
 من اتباعك الله عزوجل و لرسوله بالاسم بالمعنى ذالك كذب ظاهرك و باطنك
 فلا جرم انت ذلیل فی الدنیا و لا حجة العاصی لیل فی نفسه و الكذبات لیل فی
 نفسه بستر فرمود ای منافق تحقیق قناعت گردی تو را اتباع کردن خدا و رسول او را نام نه معنی آن
 نبیت بحسب نام کذب باطنی است پس شک به توفیر و به عزت میشود در دنیا و آخرت و

وعصیان کنندة بی وقراست و رذات خود و دروغ گویندة بے وقراست در نفس خود نشتر
قال یا عالم الا قد نس علمك عند ابناء الدنیا لا تبع عزیزا بذلیل العزیز العلم والذلیل
بهذا فی ایدیهم من الدنیا الخلق لا یقدرون ان یعطوا لك ما لیس لك مقسوم انما
قسمك غیره علی ایدیهم فاذا اصبرت جاء قسمك علی ایدیهم وانت عزیز پس تر فرمود ای عالم
بهنه مكن علم خود را نزد فرزندان دنیا و فروخت مكن عزیز را بقباله ذلیل غیلم است و ذلیل آنخیز است
که در دستهای اهل دنیا است از دنیا خلق قدرت ندارد و عطا کنند ترا چیزی که نیست تر قسمت
کرده شده و نیست قسمت ای تو مگر آنکه جاری میشود و میرسد ترا از دست ای ایشان یعنی آنخیز
به تو میرسد از دست اهل دنیا آن مقسوم شب پس و قتیکه صبر کنی تو می آید قسمت ای تو از دست ایشان
ایشان چنانکه تو عزیز مانی نشتر قال و محك یرزق لا یرزق من یعطی ولا یعطی اشتغل بطاعة
الله عز وجل و اتوك المطلب یمما یحتاج نعله پس تر فرمود زبون باو ترا کسیکه رزق دلوه
می شود او رزق نمی دهد او کسی را و کسی که عطا کرده می شود او عطا نمی کند او کسی را یعنی هر که محتاج
رزق و عطا باشد او دیگری را چه خواهد داد پس عطی همه با او سجانہ تعالی است مشغول شود بطاعت
خدای عز وجل و ترک کن طلب را پس چیزی که تو احتیاج آن داری می داند او سجانہ تعالی آنخیز را غم
قال الله عز وجل فی بعض كلامه من شغله ذكری عن مسئلتی عطیتہ افضل ما اعطی
السائلین ذکر اللسان بلا قلب لا کرامة ولا غزاة لك به الذکر هو ذکر القلب والسر
پس تر فرمود خدای عز وجل میفرماید در بعضی کلام خود کسیکه مشغول دارد او را ذکر من و یاد
من از سوال کردن بن سید هم من او را بهتر از آنچه میدهم سائلان را ذکر زبان بدون ذکر دل
نیست بزرگی و عزت مرتزا ذکر تو قلب است و سر نشتر ذکر اللسان اذا صح ذکرک الحق عن
وجل فا ذکر ولی اذ کر کم و اشکر والی ولا تکفرون اذ کره حتی یذکرک اذ کره حتی
یمط الذکر عنک او رازک تبقى خالیا عن ویر نصیر طاعة بلا معصية فحينئذ یذکرک
فمن تذکر فستغفل به عن خلقه و یشتغل ذکرة عن مسئله یصیر کل مقصودک

هونتشقل عن جميع مقاصدك اذا صار هوكل مقصودك جعل مفاتيح خزان
 الملك في يد قلبك پس تر فرمود که زبان و قتیکه صحیح شود باید کند ترا حق عزوجل چنانکه میفرماید ذکر
 اذ کر که لایه یعنی باید کنید شام را یا و خواهم کرد شمارا و شکر کنید شمارا و کفران نعمت نکنید مرا و فرمود
 باید کن تو او را تا اینکه یاد کند او ترا یا دکن تو او را تا آنکه دور کند یاد تو از گناہان ترا و باشی تو خالی
 از گناہ میشود تو طاعت بے عصیت پس درین هنگام باید می کند حق ترا در زمره کسانی که باید می کند
 حق آنها پس مشغول میشود تو بسبب حق از خلق او مشغول میکند ترا یا د او از سوال کردن او
 یعنی یا د ذات او دور میدارد از سوال نمودن از وی شود کل حق مقصود تو می گرداند کلیدای
 ملک را و دست قلب تو یعنی ملک و ملکوت محکوم تو گردد و شمر قال من احب الله عزوجل
 لا محب غیره یزیل من قلبه حب ما سواہ اذا تمکن حب الحق عزوجل من قلب عبد
 خرج من قلبه حب غیره یشربہ اعضائه و یشغل به ظاہره و باطنه صورته
 و معنای فیہ و یخرجہ عن العادۃ و یخرجہ عن العمان فاذا تم له هذا احبه الله عزوجل
 پستتر فرمود کسی که دوست دارد خدای عزوجل را دوست بنمیدارد غیر او را و میکند او سبحانه از دل او
 دوستی، سوی او را و قتیکه تنگن شود محبت او سبحانه در دل بنده دور می شود و بیرون میگردد از
 دل آن بنده دوستی غیر او سبحانه تعالی و مشروب میشد و محبت او سبحانه تعالی اعضا او مشغول
 می شود بمحبت حق ظاهر او و باطن او صورت او و معنی او پس دیوانه می کند آن محبت او را و خارج میکند
 او را از عادت و بیرون می کند او را از آبادی پس قتیکه تمام شود در آن بنده این مرتبه دوست
 می دارد او را خدای عزوجل شمر قال امالک عقل تنظر به و تعقل به اما حضرت ضرره
 به فقط سیائیک نوبتک و تفرع منك ملک الموت باب حیاتک فقلعها من مکانتها
 و یفتر بینک و بین اهلك و محابک پس تر فرمود یا نیست مر ترا عقل که نظر کنی بسبب او و تر که نیست
 یا حاضر شدی و ندیدی جاسے را که نزول کرده شوی و آن و مقام کنی
 آن یعنی قبر را قریب است که می آید ترا نوبت تو و میگوید ملک الموت دروازه حیات

پس از جا بر کند ان کند باب را از مکان او و جدائی اندازد میان تو و میان اهل تو و دوستان تو
 ثم قال اجتهد ان لا يقبض وانت كامة للقاء الله عز وجل قدم ماله الى الاخرة
 وانتظر الموت فانك ترى عند الله عز وجل خيرا مما تراه في الدنيا پس تر فرمود و کوشش کن
 و سعی نما که قبض نکند ملک الموت روح را حال آنکه اگر است کفنده باشی از ملاقات خدای عز و جل
 مقدم کن و پیش فرست عملی که مر تر است بسوی آخرت و بعد از آن انتظار کن بموت را پس برتر
 اگر تو می بینی نزد خدای عز و جل چیزی را که بهتر است از چیزی که می بینی تو آنرا در دنیا نپذیر و بگو
 اتنا فی الدنيا حسنة و فی الاخرة حسنة و قنا عذاب النار پس ترمی فرمودی بروردگار
 عنایت فرما را در دنیا نیکی را و در آخرت نیکی و محفوظ دار ما را از عذاب آتش یعنی **دو رخ مو عظمت**
عربی و رماه شتو الی سال یا نصد و چهارم بحرمی قال رضی الله المرای توبه نظیف
 و قلبه محسن یزهد فی المناجات یکسل عن الکتاب و یاکل بدینه لا یتورع جملة
 یاکل الحرام الصریح یخفی امره علی العوام و لا یخفی علی الخواص کل زهد و طاعته
 علی ظاهرة و ظاهرة عامر و باطنه خراب و یلک طاعة الله عز وجل بالقلب
 لا بالقلب کل هذه الامشیاء امور و یتعلق بالقلوب و الاسرار و المعانی فرموده حضرت
 رضی الله عنه ریالکنده را ثواب او پاک بود و دل او ناپاک بود که زهد می کند در امور منستی میکند
 از کسب کردن میخورد بسبب دین یعنی دین را برای دنیا صرف می نماید و پیرینه گاری نمیکند
 اصلا می خورد حرام صریح را و پنهان می باشد حال او بر عوام و پنهان نمی باشد حال او بر خواص
 تمام زهد او و طاعت او بر ظاهر او است و ظاهر او آباد است و باطن او خراب و دیران و زبون
 با و ترا و عبادت خدای عز و جل از دل است نه از قالب و جمیع این اشیا از عبادت و غیره
 امری است که متعلق است بقلب و اسرار و معانی شمره قال تقصه مما انت فیه حتی اخذ
 لك من الحق عز وجل كسوة لا قبله قط اخلع انت حتی یکسوك هو اخلع ثیابك انیک
 فی حقوق الله عز وجل اخلع ثیاب وقوفك مع الخلق و شرکك بهم اخلع ثیابك

السموات والرعونات والعجب والنفاق وحباب للقول عند الخلق واقبالهم
 عليك وعطائهم لك اخلع ثياب الدنيا والبس ثياب الاخرة پس ترفرمود خالی
 شواز چیرے کہ تو در آن است یعنی خود را از افعال ذمیه مثل زیا و غیره و خالی کن تا که گیسرم
 بر ای تو از خدا عز و جل لباسی را که نهند نشو و بیفکن از خود ثیاب ذمیه را تا که پوشانم ترا از خدا
 بیفکن ثیاب سستی خود را و در حقوق خدای عز و جل و بیفکن ثیاب وقوف ترا با خلق و بیفکن ثیاب
 شرک خود را با ایشان و بیفکن ثیاب شهوات را و ثیاب خود نمایی را و ثیاب تکبر و نفاق را و بیفکن
 ثیاب دوستی خود را که برای قبولیت نزد خلق است و بیفکن ثیاب توجه کنانیدن خلق بر خود و
 بیفکن ثیاب عطا کردن مر خلق هر ترا و بیفکن ثیاب دنیا را و لباس کن ثیاب آخرت را ثم قال الخلع
 من حولك وقوتك ووجودك واستطرح بين يدي الحق عز وجل بل حولك لا قوة
 اذا فعلت هذا رايت الطافه حواليك يا تيك رحمته تجمعك وبغته منته
 تكسوك وتضمك اليها هرب اليه انقطع اليه عريان ابلا انت ولا غيرك
 سرايه منقطعا منفصلا عن غيره سرايه متفرقا مفارقا حتى يجمعك و
 يوصلك بقوى ظاهرك وباطنك حتى لو اغلقت الابواب عليك وحملك جميع
 الاثقال لا يضرك ذلك بل يحفظك فيه پس ترفرمود خالی شواز حول و قوت و وجود خود
 و فکن خود را و بروی حق عز و جل بغیر حول و بغیر قوت و قنیک کنی تو اینچنین خواهی دید الطاف حق را
 گرد اگر تو فی آید ترا رحمت او جمع می کند آن رحمت ترا و نعمت های او و منت های او می پوشاند ترا و هم
 می نماید ترا بسوی آن نعمت بگریز بسوی او منقطع شواز همه بسوی او در حالیکه برین باشد از جمیع علل
 و ترا احاط خود و غیر خود هم نباشد سیر بکن بسوی وی در حالیکه گسسته باشد و جدا باشد از غیر او و سیر
 بسوی او در حالیکه جدا شونده باشد از علل ثقات و جدا کننده باشد غیر ویر تا که جمع کند وی ترا و سائر
 ترا بملک و قوت و در ظاهر ترا و باطن ترا تا آنکه مسدود کند ابواب را بر تو و حسیل کند بر تو
 همه اثقال و اضرا را نخواهد کرد ترا آن مسدود کردن ابواب و بار کردن اثقال بلکه حفاظت

نعوام کرد و او ترا در این ثم قال من افنى الخلق جيد توحيداً وافنى الدنيا بيد هده وافنى
 ما سوى ربه عز وجل ببد الرغبة فقد افنى التسليم والنجاح وخطى بخير الدنيا و
 الاخره عليك بما مات به نفوسكم واهوتكم وشياطينكم قبل ان يموتوا عليكم بالموت
 الخاص قبل الموت العام بستر فرمود کسی که فنا کند خلق را بدست توحید خود و فنا کند دنیا را بدست
 کند با سستی را بدست و گردانید از ان پس تحقیق کامل کرد و گس صلاح را و طغی را و حفظ را و بشیو و نکستی
 بهترین بنا و آخرت و لازم
 کنند بر خود با قتل کردن نفوس خود را و خود و پشهای خود را و شیاطین خود را با بیش اثر میرد
 شما لازم گیرید بر خود با موت خاص را پیش از موت عام ثم قال يا قوم احيوني فاني داعي الله
 عز وجل ادعوكم الي بابيه وطاعته لا ادعوكم الي نفسي النافق ليس يدعوا الخلق
 الي الله عز وجل هو داعي الى نفسه هو طالب المحظوظ والقبول طالب الدنيا بستر
 فرمود ايقوم اجابت کنید مرا و دعوت مرا قبول نمایند زیرا که بدستی که من دعوت کننده ام از
 طرف خدا عز وجل و دعوت میکنم شما را بسوی بابا و طاعت او و دعوت میکنم شما را بسوی
 ذات خود و منافق دعوت میکند بسوی ذات خود و آن منافق طلب کننده خطه است و طالب
 دنیا است ثم قال يا جاهل ترك سائر هذا الكلام وتقعدي في صومعتك مع نفسك
 وهواك فحتاج اولا الى صحبه الشيوخ وقل النفس والطمع وما سوى المولى عز وجل
 قلزم باب دور هم بعد ذالك تنفرد عنهم وتقعدي في صومعتك وحدك
 مع الحق عز وجل فاذا تم هذا لك صرت دواء للخلق هادياً مهدياً يا باذن الحق
 عز وجل بستر فرمود ای جاهل ترک میکنی شنیدن این کلام را یعنی کلام اولیای خدا را
 موی نشستی در صومعه خود با نفس خود و خواهش خود و محتاج هستی تو در اول حال بسوی صحبت
 اولیای خدا و قتل کردن نفس و طمع و چیزه که سوامی ضلالت لازم گیری تو در وازه خانه
 اولیا خدا را و بعد گرفتن فیوض از صحبتها سے ایشان و لزوم ابد ایشان منفرد شوی
 تو را ایشان و نشستی تو در صومعه خود تنها با خدای عز وجل پس و قنکه تمام شود این مرتبه ترا

شوی تو در امر خلق را غوی تو هدایت کنند و هدایت داده شده بحکم خدای عزوجل تم
 قال انت لسان و رسم و قلب فاجر لسانا بحمد الله عزوجل و قلبك يعترض عليه
 ظاهرک مسلم و باطنک کافر ظاهرک موحد و باطنک مشرک نه هذک
 عی ظاهرک و دینک علی ظاهرک و باطنک خراب کفعل علی مرئسله اذا
 كنت هكذا تخيم الشيطان على قلبك ويجعله مسكناله بستر فرمود تو زبان
 بر نیز گارست و دل فخور کند زبان تو حمد میکند خدای عزوجل را و دل تو اعتراض میکند بر او
 ظاهر تو مسلمان است باطن تو کافر ظاهر تو توحید کننده و باطن تو شرک کننده زهد تو بر ظاهر است
 و دین تو بر ظاهر است و باطن تو و بران و پے چراغ است مانند قفل بر زنجیر مزله جاری میگویند که
 در آن بول و بران میگذرد و قینکه باشی تو اینچنین خیمه کند شیطان بر دل تو و میگرداند اندل را
 مای سکونت برای خود تم قال المؤمن یبتدی بهما ردة باطنه ثم بهما ظاهره کالذی
 یعمل و اذا انفق علی الداخل منها مبلغ من المال و با بها خراب فاذا ااکمل عمارتها بعد
 ذالک یعمل با بها هکذا البدایة بالله عزوجل و رضاه ثم الاثفات الی الخلق
 باذنه البدایة بتحصیل الاخره ثم بتناول الاقسام من الدنیا بستر فرمود من
 شروع میکند و ابتدا میسازد تعمیر باطن خود را بستر مشغول شود تعمیر ظاهر خود مانند کسی که عمل
 میکند و بنا میسازد خانه را و صرف مینماید بر اندرون آنخانه مبلغی را انمال و حالانکه دروازه بار
 آنخانه خراب و نام درست باشد یعنی اول تیاری درون خانه میسازد و متوجه درست کردن بآب میشود
 و قینکه تمام شود و کانی تمام خانه بعد آن عمل میکند و تیار میسازد دروازه خانه را همچنان شروع و هدایت بخدا
 عزوجل و رضاه اوست بستر اثفات است بسوی خلق بحکم او و همچنان شروع جاصل کردن
 امور آخرت است بستر رسیدن قسمتها از دنیا - موا غطت عربی فی کبره یوم الاحد
 بالرباط ثالث شوال فی سنة خمس و اربعین و خمس مائة هجره قال رضی الله
 عنه الا اعتراض علی الحق عزوجل عند نزول الاقلام موت الدین موت

موت التوکل موت الاخلاص موت النفس یعنی اعراض کردن برحق عزوجل و
 نزول قضا و قدر مرگ دین است و مرگ توحید است مرگ توکل است مرگ اخلاص است
 مرگ نفس است المؤمن لا یعرف کم و کیف بل یقول بلی مؤمن نمی شناسد چرا و چون
 را بلکه میگوید آری النفس کلها مخالفة منارعة فمن اراد صلاحها فلیجاهد بها
 حتی یزول شرها و اذا جاهدت و اطمانت صارت کلها خیرا فی خیر بصیر
 موافقه فی جمیع الطامعات و فی ترک جمیع المعاصی یسند یقال لها یا آتیها
 النفس الطمینه یصبح لها توکلها و یزول عنها شرها و لا یتعلق بشئ
 من المخلوقات یستر فرمود نفس همه مخالفت است و منارعت پس کسی که خواهد صلاح
 او را پس گوید که مجاهده کند او را تا آنکه زایل گردد بدی او نفس همه بد در بدست پس هرگاه
 که مجاهده کرده شود و قرار گرفت میشود نیک و نیک و میگرد و موافق در همه طاعتها و
 در ترک جمیع گناهان پس در آنوقت گفته میشود و مران نفس را سلمتة یعنی قرار گرفته شده
 پس صحیح میشود و مران نفس را توکل و زایل میگردد از آن شک و تعلق مکن بخیر از
 مخلوقات بر اسطرخرے ثم قال یصح نسبها من ابیها ابراهیم علیه السلام
 فانه خرج من نفسه و بقی روحه عند المولی و قلبه ساکن و جاره النواع
 من المخلوقات و عرضوا انفسهم علیه فی معاونته و هو یقول لا ارید
 معاونتکم علمه بجالی یعنی عن سوائی لما حق تسلیم و توکله قیل للنار کونی
 بردا و سلاما علی ابراهیم معونة الله عزوجل للصابرین معه فی الدنیا
 بغیر حساب و یعطیه فی الآخرة بغیر حساب کما قال الله عزوجل انما یوفی
 الصابرین اجرهم بغیر حساب یستر فرمود صحیح شود نسب او از پدر او مهتر
 ابراهیم علیه السلام برستی او بیرون آمد از نفس خود و باقی ماند روح او نزد مولی و دل
 او قرار بود و آمد او را انواع از مخلوقات و عرض گردید نفسها خویش را برود و صابری

و او میگفت منجا هم معاونت شما را و استن او حال مرا غنی میکند مرا از سوال من انحضرت
 فرماید هرگاه که درست شد تسلیم او و توکل او گفته شد مرا قتل با باش سر و دامن و دبر ابراهیم
 یاری دادن خدای عزوجل مرعیه کننده را با ابراهیم و نیا بجای است و میدهد او را در آخر
 بحساب چنانکه گفت خدای عزوجل میگوید که وفا کرده میشود سایر ان را اجر ایشان عیناً
 ثم قال لا يخفى على الله شئ من هذه الحقايق التي لا يدركها العقل البشري و الله اعلم
 و قدما يتم لطفه و انعامه سنين الشجاعة صبر ساعة ان الله مع الصابرين
 بالضر و الظفر صبر و معه و انتبهوا لله و لا تغفلوا عنه و لا يكون انتباهكم
 بعد الموت فانه لا ينفكم الا ثبأه في ذلك الوقت انتبهوا لله قبل لقاءه
 انتبهوا قبل ان تنهوا بلوا امركم فليستدوا وقتاً لا ينفكم الندم و اصلحوا قلوبكم
 فانها اذا صلحت صلح لكم سائر احوالكم و لهذا قال النبي صلى الله عليه و آله و سلم
 في ابن آدم مضغعة اذا صلحت صلح لها سائر جسده و اذا فسدت فسدت
 سائر جسده الا و هي القلب يستفرغ و يهوان نيت بر خدای عزوجل هیچ چیزی
 بعینه میداند آنچه تحمل میکنند تحمل کنندگان از برای او صبر کنید با او یک ساعت که تحقیق بیش
 لطف او را و انعام او را سالها و شجاعت صبر یک ساعت است بدستی که خدا تعالی با شما
 است بیاری دادن و فتح دادن صبر کنید با او و هشیار شوید مرا و غافل مباشید از من
 و نباشد هشیار شدن بعد از مرگ پس بدستی که نفع میکند شما را هشیار شدن در آنوقت و
 هشیار شوید مرا و را پیش از دیدار و هشیار شوید پیش از آنکه هشیار کرده شوید بغیر از طلب پس
 ایشان شوید وقتی که نفع کند شما را بشیانی و اصلاح کنید دلها خود را پس بدستیکان دلها
 هرگاه که صلاح یافتند صلاح یافت شما را بعد احوال شما و برای همین گفت نبی ماصلی الله علیه و آله
 و سلم که در بنی آدم که شست پاره است هرگاه که آن گوشت پاره صلاح یافت صلاح شد
 مرا و از همه جسد او و هرگاه که آن فاسد گردید همه جسد او فاسد گشت بدان و آگاه باش که

که آن دل اوست ثم قال صلاح القلب بالتقوى والتوكل على الله عز وجل والنهي
 له والاخلاص في الاعمال وفساد به عدم ذلك القلب طائر في قفص النية
 كدرة في حقة كمال في خزانه فالاعتبار بالطاير لا بالقفص وبالذرة لا
 بالحقة وبالمال لا بالخزانه اللهم اشتغل جوارحنا بطاعتك وتوكل علينا
 بمعرفتك واشغلنا طول حياتنا في ليلنا ونهارنا بمراقبتك احقنا بالذات
 لقد مواسن الصالحين وارزقنا ما رزقتهم كن لنا كما كنت لهم آمين
 پس ترفرمود صلاح دل بسبب تقوى است وتوكل بر خداى عزوجل وتوحيد مراد او اخلاص
 در عملها وفساد او بعدم آن پس ترفرمود دل پرنده ايست در قفص تن همچو مرادريد در حقه
 همچو مال است در خزينه پس اعتبار پرنده است نه بقفص و بمرادريد نه بحقه وبمال است
 نه بخزانه پس ترفرمودند اى بار خدا يا مشغول دارا اعضا را با طاعت خود و نورانى گردان
 ولباى را بسبب معرفت خود و مشغول دار در رازى حيات ما را در شبهاى ما و روزهاى ما
 بمراقبه خود لاحق گردان ما را با نيكه ميشتر گذشته اند در صالحان و روزى كن ما را آنچه
 روزى كرده ايشان را باش براى ما چنانكه بوده براى ايشان و حينين باو شمه قال يا
 قوم كونوا لله عز وجل كما كان الصالحون له حتى يكون لكم كما كان لهم ان ارشد
 ان يكون لكم فاشتغلوا بطاعته والصبر معه والرضا بافعاله فيكم وفي غيركم
 القوم تزهدوا في الدنيا واخذوا اقسامهم منها بيد التقوى والورع
 ثم طلبوا الآخرة واعملوا اعمالها عصوا انفسهم واطاعوا سرهم عز وجل
 وعظوا نفوس غيرهم پس ترفرمود اى گروه خدا باشيد مر خداى عزوجل را
 وچنانكه بودند صالحان ما را تا آنكه باشد مر شما را چنانكه بود مرا ايشان يا
 اگر خواستيد كه باشد حق عزوجل مر شما را پس مشغول باشيد بطاعت او و صبر با او
 و رضا بافعال او و رضاء و در غير شما پس ترفرمودند گروه خدا زهد كنند و دنيا و گرفتند

فستهای خود از آن بدست بقوی و دیر بعد از آن طلب کردند آخرت را و عمل کردند و غلبه
 آن عاصی شدند نفسهای خود را و مطیع گشتند پروردگار خود را عزوجل و وعظ کردند نفسهای خود را
 بعد از آن و عظم کردند نفسهای دیگر از آن ثم قال یا غلام عظم نفسك اولاً ثم عظم نفس
 غیرك عليك بخویصة نفسك لا تتعدی الی غیرك وقد بقي عندك
 بقية تحتاج الی اصلاحها انت قدرت كيف تخلص غیرك وانت اعلم
 كيف تقود غیرك انما يقود الناس البصیر انما تخلصهم من البصر السابح
 المحمود انما یرد الناس الی الله عزوجل من عرفه اما من جهله كيف
 یدل علیه لا كلام لك فی تصرف الله عزوجل و تحبه و یعمل له لا الغیبه
 و تخاف منه لا من غیره هذا بالقلب یكون لا بقلقة اللسان هذا
 بالخلوت یكون لا فی المجلوة اذا كان التوحید باب الدار والشرك داخل الدار
 فهو المنافق بعینه و یحك انت لسانك یتقی و قلبك یخبر و لسانك یشكر و قلبك
 یعترض پس تر فرمودند ای سرزند و عظم کن نفس خود را پیش بعد از آن غیر خود را و اولایم
 باش خاصه نفس خود را تجاوز کن بسوی غیر خود و حال آنکه باقی باشد نزد تو بقیه
 که محتاج هستی بسوی اصلاح آن افسوس باد ترا تو غرق میشوی چگونه خلاص می کنی
 دیگر یا و تو نایبانی چگونه ره نمانی دیگرے را بد رستیکه می کشد مردمان را
 کسی که بنیاست و بد رستیکه خلاص می کند ایشان را از دریا کسے شنا و خوب
 باشد بد رستیکه می برد مردمان را بسوی خداے عزوجل کسے که
 شناخت او را اما کسے که شناخت او را چگونه ره نمانی کند برو نیست
 هیچ سخن مر ترا در تصرف خدای عزوجل و دوست داری او را و عمل کنی مر او را نه مر غیر او را
 و ترس کن از و نه از غیر او این بدل می باشد نه بگفتار زبان این خلوت می باشد نه
 در جلوت هر گاه که باشد تو حید در وازه خانه و شرک داخل خانه پس آن تقاق است

بعینه افسوس باد ترا که تو زبانت متقی است و دل تو فاجر و زبان تو شکری گوید و دل تو
 اعتراض می کند قال الله عز وجل یا ابن ادم خیری الیک نازل و شرک لک
 صاعد و یحک تدعی انک عبده علی الحقیقة و تطیع عبدا و لو انک عبده
 علی الحقیقة لعادیت فیه و والیت فی الله المومن الموقن لا یطیع نفسه و
 شیطانہ و هو اهل یهینہا و یطلب الاخری فاذا حصل له ترکها و اتصل بمولا
 عز وجل یخلص عبادتہ فی جمیع اوقاتہ سمع قوله عز وجل و ما امروا
 الا لیعبدوا الله مخلصین له الدین حنفاء دع عنک الشریک بالخلق و
 وحد الحق عز وجل هو خالق الاشیاء جمیعہا و بیدہ الاشیاء جمیعہا یا طالب
 الاشیاء من غیرہ ما انت عاقل هل شیء لیس هو فی خزانہ الله عز وجل
 قال الله عز وجل و ان من شیء الا عندنا خزائنه گفت خدای عز وجل ای بنی آدم
 نیکی من بسوی تو فرمود می آید و بدی تو بسوی من بالامی آید افسوس باد ترا و غوی
 می کنی که بدرستی بنده اوستی بر حقیقت و اطاعت می کنی دشمن او را اگر بدستی که
 تو بنده او بودی بر حقیقت ہر آئمہ دشمن داشتی او را محبت داشتی فی السورہ کہ یوم
 موقن است اطاعت نمی کند نفس خود را و شیطان خود را و ہوائی خود را نمی شناسد شیطان را
 تا آنکہ مطیع شود او را باکی ندارد و بدنی تا آنکہ خوار شود و مراورای بلکہ اہانت او را می کند و مطیع
 آخرت را پس ہر گاہ حاصل شود مراورای ترک کند آن را و یگانہ شود بمولای خود عز وجل و ما
 می کند عبادت خود را برای او و جمیع اوقات خود شنیدہ است قول او را عز وجل و امر کردہ
 نشدہ اند ایشان مگر آنکہ عبادت کند خدای را و حالتی کہ مخلصانند مراوراست دین را و حالتی کہ
 پاک است بگذارد از خود شرک بخلق و یکی دان حق عز وجل و او فرمیدہ جمیع چیزہا است و بہت اوست
 چیزہا بہت ستر فرمود و اطلب کنندہ اشیا و چیزہا از غیر نیستی تو غافل یا بہت چیز کہ نباشد آن را خزانہ خود را

گفت خدای عزوجل که نیت از هیچ چیز بزرگتر و باختر است ثم قال یا غلام ثم تحت
 میزاب القدر متوسدا بالصبر متقلدا بالموافقة عابدا بانتظار الفرج فاذا
 كنت هكذا صب عليك المقدر من فضله ومنه ما لا تحسن تطلب وتتمناه
 یا قوم وافقوا القدر واقبلوا من عبد القادر المجتهد فی موافقة القدر یفقد
 الی القادر پس تر فرمود ای فرزند بنجواب زیر میزاب قدر و حالتیکه صبر را باین ساخته و حالتی
 که موافقت را تقلید کرده و در حالتی که عبادت کنده و فرج را در نظرداری پس هرگاه که هستی
 تو چنین میرسخت بر تو تقدیر کننده از فضل خود و منتهای خود چیز را که نیکو نیکی طلب او را و
 آرزوی او را پس تر فرمود ای گروه موافقت کنید قدر را و قبول کنید از عبد القادر
 که مجتهد است در موافقت قدر و موافق بودن من مقرر را مقدم می سازد و را بسوی قادر
 ثم قال غلام تعالوا نذل الله عزوجل ولقدره و فعله نظاطی مروسن طواهرنا
 و باطننا توافق القدر و متشی فی رکابہ لانه رسول الملك نکرمه لاجل مرسله فاذا
 فعلنا ذالك معه حملنا فی صحبته الی القادر فهنا لك الولايت لله الحق بهنا
 لك الشرب من بحر عمله والاكل من سماط فضله والاستيناس باسنه والتعبد بحمته
 هذ الاحاد افراد من كل الف الف واحد من جميع العشائر والقبائل پس تر فرمود ای
 فرزند بیاید فرود تنی کنم خدای عزوجل را و مقرر او را و فعل او را و سرگون سازیم سر باطنها را
 و باطنها را و موافقت کنیم قدر را و راه رویم در رکاب او زیرا که آن قدر رسول ملک است و گرامی
 میکنیم از حیث فرستاده او پس هرگاه که کردیم آنرا با او محمول می کردیم و صحبت او بسوی قادر
 پس در آنجا ولایت است مر خدای را که حق است گو ارنده بگیر و در تر از شراب از بحر
 علم او و خور و از سماط فضل او و انس گرفتن با انس او و پوشیده شدن جنت او
 این گیتا است از یکفردی از انس او از هزار هزار یکی و جمیع از عشائر و قبائل ثم قال
 یا غلام عليك بالتقوى عليك بحدود الشرع والمخاصمة للنفس والهوى

والشيطان واقران السوء المومن لا يزال في جهاده ولا ينكشف راسه
 عن الخود لا يتغل سيفه لا يتعراظهر فرسه على قروبس سرجه ينام
 نوم القوم غلبة اكلهم فاقه كلامهم ضرورة الخرس دابهم انما قد
 رتبهم ينطقهم فعل الله ينطقهم ويحرك منطقتهم في الدنيا كما ينطق الجوارح
 غدا اليوم لليلة ينطقهم الله عز وجل الذي ينطق كل ماطق وينطقهم كما ينطق الجاهل ويحيى لهما
 اسباب النطق كما مرفهاهم له الرعاييل للخلق النذرة والبشارة كما رتبها
 المحبة عليهم افينطق الانبياء والمرسلين فلما قبضهم اليه اقام العما
 العمال يعلمهم فطقهم بما يصلح الخلق ضاربة عنهم قال النبي صلى الله
 عليه وآله وسلم العلماء ورثة الانبياء يسترفروهم وند الفريضة لازم كبر
 تقوى را ولازم باش حداد شرع را وخصومت كردن مرفض را وهورى را و
 شيطان را واقران بدراموسن عيشه در جهاد آن نفس است و دانمى شود سزاوار خود
 در خلاف نمى شود سيف او برهنه نمى شود پشت اسب او بر قروبس بينه خواب برزین
 اسب ميخواهد خواب کرده خدا غلبه است و خورش ايشان فاقه است سخن ايشان
 بضرورت است كنك داب ايشان است بدستى كه مقدر کرده است پروردگار ايشان
 نطق ايشان را فضل خدا و سخن مى آورد ايشان را و حرکت ميكند زبان ايشان را و دينا
 چنانكه در سخن مى آورد اعضا را و فردا قيامت بينه در نطق مى آورد ايشان را خدا را
 عز وجل انخداع كه در نطق مى آورد و بهر نطق كنده را بينه در نطق مى آورد ايشان را چنانكه
 از نطق مى آورد و جاودا پس نطق ميكند و اراده ميكند ايشان را بر امرى پس هميا ميكند ايشان را از بر
 آن اراده كه برساند نطق را و از نطق ايشان را حجت است ايشان را بر نطق آورد انبيا و مرسلان را پس
 هرگاه كه نفيض كرد ايشان را بسوى خود استاده كرد علماء كه عالمان اند بعلم خود و بشوق
 آورد ايشان را بچيزى كه اصلاع كند نطق را از زوى نياب ايشان گفت نبى صلى الله عليه وسلم

علی وارثان انبیاء اند ثم قال یا قوم اشکروا لله عز وجل علی نعمایه و
 انظروها منه فانه قال فما بکم من نعمة فمن الله این الشکر منکم یا
 متقلبین فی نعمه من غیره و تارة تستقلونها و تنظرون الی ما لیس
 عندکم و تارة تستعینون بها علی معاصیه پست فرمودند ای گروه خدا
 شکر کنید خدای عز و جل بر نعمتہاے او و ببینید ان نعمتہا را از و بدستی کہ او گفت خبر
 بشماست از نعمتہا پس آن از خداست پس کجاست شکر از شما ای گروه در نعمتہا
 ادای کسی کہ می بیند نعمتہا و او را از غیر او گاہ است کہ می بیند نعمتہا و او را از غیر او و
 گاہ است کہ می بیند مستقل از او می بیند بسوی خیر کیست نزد شما و گاہ است استعانة
 میکنند بان برگناہان او ثم قال یا غلام محتاج فی خلوتک الی وریع یخرجک
 عن المعاصی و الزکات و مواقیہ یدک لک نظر الخالق الیک انت محتاج
 مضطر الی ان لکون هذا معک فی خلوتک ثم محتاج الی محاربة
 النفس و المہوی و الشیطان خراب معظم الناس مع الزکات و
 خراب الزہاد مع الشهوات و خراب الابدال مع الفکر و الخوار
 فی الخلوات و خراب الصدیقین مع اللخطات شغلهم حفظ قلوبہم
 لانہم نیام علی باب الملک هم قیام فی مقام الدعوت یدعون
 الخلق الی معرفة الحق عز وجل لا یزالون یدعون القلوب یا ایہا
 الامر و اح یا انس یا جن ہلموا الی باب الملک اسعوا الیہ یا قدام
 قلوبہم باقدام تقویکم و توحیدکم و معرفتکم و ورعکم الشافی
 و الزہد فی الدنیا و الآخرة و فمما سوی المولی هذا شغل القوم
 ہم اصلاہم الخلق ہم نعم السماء و الارض من العرش
 الی ما تحت الثری پست فرمودند ای فرزندان محتاج ہستی در خلوت خود بسوی

بیرون آرد و ترا از گناهان و لغزشها و بسوی مراقبه که یاد دهد ترا نظر کردن حق
 عز و جل را بسوی تو و بیا در حالتی که محتاجی و مضطری تا آنکه باشد این باتو در خلوت
 بعد از آن محتاج هستی سوی جنگ کردن نفس و هوا و شیطان پست و فرمود خرابی
 بزرگان مردمان بالغزشهاست و خرابی زاهدان با شهود نهایت و خرابی ابدال
 با فکر است و خواطر در خلوات است و خرابی صدیقان در نظر باست شغل ایشان
 حفظ دلهای خود است زیرا که بدستی که ایشان در خدا بند بر دروازه ملک ایشان
 استاده اند در مقام دعوت و میخوانند خلق را بسوی معرفت حق عز و جل همیشه
 دعوت میکنند دلهای را میگویند ای دلهای ارواحان ای آدمی دای جن و یا
 خواهنده ملک بنیاید بسوی دروازه ملک و سعی کنید بسوی او بقدمار و دلهای خود
 بقدمهای تقوی خود و توحید خود و معرفت خود و پیرهنی گاری خود که شافی است و از زبد
 در دنیا و آخرت و در ماسوی مولی این شغل قوم است که همتهای ایشان اصلاح مردمان
 است و همتهای ایشان عام است آسمان و زمین را از عرش تا بسوی تحت الثری
 ثم قال يا غلام ذع عنك النفس والهوى كن ارضا تحت اقدام هؤلاء
 القوم ترايا بين ايدى هم الحق عز و جل يخرج الحي من الميت ويخرج
 الميت من الحي واخرج ابراهيم من ابويه الموتي بالكفر المومنين
 حي والكافر ميت الموحدين والمشرک ميت ولهذا قال عز و جل
 في بعض كلامه اول من مات من خلقي ابليس يعني عصيانى فمات
 بالمعصية هذا اخر الزمان قد ظهر سوق النفاق سوق الكذب
 لا تقعد و امع المنافقين الكذابين الدجالين ويحك ففسدك
 منافقة كاذبة كافرة فاجرة مشركة كيف تقعد معها خالفها
 ولا تواضعها قيدها ولا تطلقها اسجنها واجر عليها حقها الذي

لا بد لها منه واقعتها بالجاهدات واما الهوى فاركبه ولا تخله
 بركبك والطبع فلا تصحبه فانه طفل صغير لا عقل له كيف تتعلم
 من صبي صغير وتقبل منه والشيطان فهو عدوك وعدوايك
 ادم عليه السلام كيف سكن اليه وتقبل منه وبنيت وبنيه
 دم وعداوة قديمة لا تا من اليه فانه قاتل ابيك وامك
 فاذا تمكن قتل كما قتلها اجعل التقوى سلاحك والتوحيد لله عز
 وجل والمراقبة لله والورع في الخلوت والصدق والاستغافه بالله
 عز وجل جنك فهذا السلاح وهذا الجند هم الذين يهزمون
 والحق معك بهارمونه وليسرون جنده كيف لا تهزمه والحق معك
 بستر فرمودند اى فرزند بگذار از خود نفس و هوئى را بپوش زير قدم ها ، انقوم و
 خاک باش پيش ايشان خدا تعالى برون مى آورد زنده را از مرده و بيرون مى
 مرده را از زنده بيرون آورد و ابراهيم عليه السلام را از مادر و پدر كه مرده بودند
 بكفرتين زنده و كافر مرده است موحد زنده است و مشرك ميت است و براهمين
 گفت عز وجل در بعض كلام خود اول كسى كه مرد از مخلوقات من ابليس بود يعنى گناه
 من كرد پس ببرد گناه بستر فرمودند اين آخر زمانه است تحقيق ظاهر شده است بازار
 منافق و بازار دروغ گفتن منتهى بنا منافقان دروغ گويان و جاهلان افسوس
 ترا كه نفس تو نفاق كننده دروغ گوينده كفر كننده بد كننده شرگ آورنده چگونه مى
 با او مخالفت كن او را موافقت كن او را قيد كن او را مگذار او را بند كن او را و جارى
 ساز بر و حق او را كه ناچار است مر او را از دوزخ بر آورد او را بجاهدات و اما بهوى
 پس سوار شو برو و گذار كه سوار شود بر تو طبيعت پس مصاحبت كن او را بدستى
 كه او طفل كوچك است عقل نيت مر او را چگونه بيا موزى از كودك كوچك و قبول مى

و شیطان پس او دشمن است و دشمن پدر تو که آدم علیه السلام است چگونه سکون میکنی بسوسه او
 و قبول میکنی از تو و میان او خون است و عداوت قدیمه است امان مباش بسوسه او بدستی
 که او کشنده بدست و مادر است پس هرگاه که مزار یافت میکشد ترا چنانکه شسته است ایشان را
 بگردان تقوی را سلاح خود و توحید مر خدا سے عز وجل و مراقب باش اورا و پر میبین کن و خطا
 درستی و طلب مدد کن از عز وجل که لشکر است پس این صلاح و این اشکار است که نبریت میدهند
 اورا میکنند اورا و شکست میدهند لشکر اورا چگونه نبریت میدهند اورا و حال آنکه حق بهت
 شوقال یا غلام اقرن بین الدنیا و الآخرة واجعلهما فی موضع واحد و انفر
 بمولاك عز وجل عریانا من حیث قلبك بلا دنیا و لا آخرة لا تقبل علیه
 الا مجردا هما سواه و لا تقید بالخلق عن الخالق اقطع هذه الاسباب و اخلع
 هذه الاسباب فاذا اتمكنت فاجعل الدنیا لنفسك و الآخرة لقلبك و المولى
 لسترك پست فرمودند ای فرزند نزدیک کن میان دنیا و آخرت و هر دو یکجا کن و تنها باش
 بمولا خود عز وجل در حالتی که برهنه از رگبزدل تو بغیر از دنیا و آخرت و اقبال کن
 برو مگر در حالتیکه مجرب باشی از ماسوی و مقید باشی بخلق بغیر از خالق و در بکن این سببها را
 و بیرون از قرائن اربابها را پس هرگاه که قرار گرفتی پس بگردان دنیا را براسه خود و
 آخرت را برای دل خود و مولار ابرامی سر خود شوقال یا غلام لا تکن مع النفس و لا
 مع الهی و لا مع الدنیا و لا مع الآخرة و لا تتابع سوى الحق عز وجل
 وقد وقعت بالکنز الذی لا یفنی ابدا فحینئذ یجئک الهدایة مع الحق
 عز وجل الذی لا ضلال بعد هاتبع عن ذنوبك و هو دل عنها الی مولاك
 عز وجل اذا ثبت فلیتب ظاهرك و باطنك التوبة ثیاب قلبك و ثیاب
 و اخلع ثیاب المعاصی بالتوبة الخالص و الحیاء من الله عز وجل حقیقة لا مجاز
 هذامن اعمال القلوب بعد طهارت الجوارح باعمال الشرع القلب له عمل

و القالب له عمل القلب اذا خرج من فيا في الاسباب والتعلق بالخلایق
 مركب بحر التوكل والمعرفة بالله عز وجل والعلم به وترك السبب وطلب
 المستبب فاذا ترسعت في هذه البحر فهناك يقول الذي خلقني فهو يهدين
 فيهدي من ساحل الى ساحل من موضع الى موضع حتى يقف على الجادة
 المستقيمة فكل ما ذكره عز وجل تجلت حادثة واكتشف الدغل عنها
 الطالب للحق عز وجل يقطع المسافات وتختلف الكل وراة فاذا خاف
 في بعض الطريق من الهلاك برز ايمانه فشجعه فتقصد نيران الوحشة
 والخوف ويأتي بدلها نور الانس والفرح بالقرب ثقال يا غلام اذا جاءك
 الدعاء فاستقبله بيد الصبر واسكن حتى يبي الدعاء فاذا جاء الدعاء
 فاستقبله بيد الشكر فاذا كنت على هذا الحال كنت في العيش العاجل
 بتر فرمودند مباشش بالنفس و نه باهوى و نه با دنيا و نه باخرى و تابع مشو و راي غزو جل که
 تحقیق واقع شدی بکنجی که فانی نمی شود هرگز و آنوقت میاید ترا هدایت با حق عز وجل که
 نیست گمراهی بعد از ان و توبه کن از گناهان خود و بشتاب از و بسوی مولای خود عز وجل
 هرگاه که توبه کردی بس گو که توبه کند ظاهر و باطن تو توبه چاره دل تست بگردان چادر او
 و بیرون آرجامه از گناهان را بتوبه خالص و حیا از خدای عز وجل از روی حقیقت نه مجاز
 هذا من اعمال القلوب این از اعمال قلوب است بعد از طهارت جوارح بعلما
 شمع دل مرا و است عمل و قالب مرا و اعلی است دل هرگاه بیرون آمد از بیابان اسباب
 و خلق کردن بخلایق سوار شد بدیارتوکل و معرفت بخدای عز وجل و علم با و توکل نمود
 سبب را و طلب کرد سبب را پس هرگاه که در میان این دریا در آمد پس انجامی گوید
 آنکس که خلق کرده است مرا پس او هدایت خواهد داد مرا پس هدایت میدهد مرا بسوی
 کنار سے از کنار سے از جای بجای تا آنکه می ایستد بر راهی که راست است پس

پس هر چیزی که یاد کرده است پروردگار عزوجل روشن شود راه راست او تا کشف
 شده دغل و عیب از او قلب طالب مروت عزوجل را قطع میکند مسافت را و پس پشت
 می اندازد همه را پس هرگاه که ترسید و بعضی راه از هلاک ظاهر می شود و ایان او پس
 او را شجاع میکند پس فرود می نشیند آتش و خشت و خوف و سستی را بدید و باوله آن آتش
 و خوشحالی قرب پسر فرمود ای فرزندان هرگاه که آمد علی پس طلب اقبال او بکن پرست
 صبر و سکون تا آنکه بیاید علاج او پس هرگاه که آمد علاج پس طلب اقبال او بکن پرست
 شکر پس هرگاه که کشتی برین حال کشتی در عیش عاجل نثر قال یا غلام الخوف من
 النار یقطع البیاد المومنین ویصفرو وجوههم ویحزن قلوبهم ماء رحمته و
 لطفه وفتح لها باب الاخرة فیرون ماء منها فاذا سکنوا واطمانوا
 وارتاحوا قلیلا فتح باب الجلال فقطع قلوبهم واسرارهم وکثر خوفهم
 اشده من الاول فاذا اتم لهم فتح باب الجمال فسکنوا واطمانوا وتمدنوا
 وتمدنوا درجات هی طبقات شئی بعد شئی پسر فرمود ای فرزندان ترس از
 آتش که میر و جگر بار مؤمنان را و زرد میکند روها را ایشان را و غمگین می سازد و لباس
 ایشان را پس هرگاه که قرار گرفت این از ایشان میر نجات خدا عزوجل بر دلها و
 ایشان آب رحمت خود و مهر بانی خود و کشاد بران دلها و دروازه آخرت را پس می نهند
 جای امان ایشان پس هرگاه که ساکن شدند و اطمینان یافتند و راحت گرفتند اندک
 کشاده شود دروازه جلال پس قطع کرده شود و لباس ایشان و اسرار ایشان و پیشتر
 ترس ایشان سخت تر از اول پس وقتی که تمام شود براس ایشان کشاده شود براس
 ایشان و دروازه جمال پس ساکن شدند و قرار گرفتند و بسیار شدند و بیان کردند آن درجا
 را که طبقا تست چیز به بعد چیز نثر قال یا غلام لا یکن هک ما تا کل و
 تشرب و ما تلبس و ما تنکم و ما تسکن و ما تجمع کل هذا هم النفس و الطبع فایز

هم القلب والسر وهو طلب الحق عز وجل همك ما همك فليكن همك ربك
 عز وجل وما عندك الدنيا لها بدل وهو الاخرة والحق لهما بدل
 هو الثاني عز وجل كلما تركت شيئا من هذا العاجل اخذت عوضه
 وخيرا منه في الاخرة قدر ان قد بقي من عمرك هذا اليوم فحسب
 تهيبا الاخرة تهدف لمجي ملك الموت الدنيا طباخة للقوم والاخرة
 معتملة لهم فاذا جاءت الغيرة من الله عز وجل حالت بينهم وبينها
 ويقام التكوين مقام الاخرة فلا يحتاجون لا الى الدنيا ولا الى الاخرة
 يسترفسوا وذا فيرند نكر و دغم تو که چه خوری و چه نوشی و چه پوشی و چه نخاح میکنی
 و کجا باشی و چه جمع کنی این همه نفس است و طبع پس کجا است غم دل و سر و دان
 طلب کردن حق است عز وجل غم تو چیز است که غم آر و ترا پس گو که باش غم تو یزدگار
 تو عز وجل و آنچه نزد اوست دنیا مرا و را مبادله است و آن آخرت است مردگان
 مرا ایشان را مبادله است و آن خلق است عز وجل هر گاه که ترک داری چیزی را
 زین دنیا گرفتی عوض او را و حال آنکه بهتر گرفتن از او در آخرت قدر مقدر کن که
 تحقیق مانده است از عمر تو این روز پس مستعد باش از بر آن آخرت و هدف باش
 از برای آمدن ملک الموت دنیا پزنده است مرقوم را و آخرت سمور کننده و
 حامل شد میان ایشان و میان آن و ایستاده کرده میشود و گوین را بجای
 آخرت پس محتاج نمیشود ند بسوس دنیا و نه بسوی آخرت ثم قال یا کذاب
 انت تحب الله عز وجل في حالة النعم فاذا جاء البلاء هربت كان لم يكن
 الله عز وجل محبوبك انما يتبين العبد عند الاختيار اذا جاءت البلاء
 يا من الله عز وجل وانت ثابت فانت محب وان تغترب بان الكلبة
 و تنه عن الاول و ذهبا عز وجل الى النبي صلى الله عليه و آله و سلم

فقال يا رسول الله اني احبك فقال استعد للفقر جلبابا و جاء رجل اخر الى
 النبي صلى الله عليه وآله وسلم وقال اني احب الله عز وجل فقال اتخذ للبلاء
 جلبابا بحجة الله ورسوله مقرونان بالفقر والبلاء ولهذا قال بعض الفضالحين كل كواكب
 البدوء كى لا تدعى الوهم ليكن ذلك الاكل واحد بحجة الله عز وجل فعمل التبا على البلاء الفقير
 هذه المحبة ربنا اتنا في الدنيا حسنة وفي الآخرة حسنة وقنار ربنا عبد
 الناس بستر فرمودند ای بسیار دروغ گو که تو دوست میداری نه ای عزوجل را و حالت
 نعمت پس هرگاه که آمد بلا گرخت گویا که بنود خدا عزوجل محبوب تو بد رستی که ظاهر می شود
 بنده دقت آزمایش هرگاه که آید بلاها از خدا عزوجل و حال آنکه تو ثابت باشی پس تو محبوب
 هستی و اگر تغییر فظا هر میشود کذب شد و شکسته شد اول درنت آمد مردی بسوی بنی صلی
 علیه وسلم - پس گفت ای رسول خدا بد رستی که من دوست میدارم ترا پس گفت
 مستعد باش برای فقر چادر و آرد مردی دیگر بسوی بنی صلی الله علیه وآله وسلم پس
 گفت بد رستی که من دوست میدارم خدا عزوجل را پس گفت بگیر برای تو بلا جادوی
 و محبت خدا و رسول هر دو مقرونان اند ب فقر و بلا برای همین گفته اند بعضی صحاح که
 موکل کرده شده و لا را ببلات آنکه دعوی کنی اگر اینچنین نمی بودی هر آینه هر که هست
 دعوی محبت خدای عزوجل میکردی پس گردانیده شده ثابت شدن بر بلا و
 فقر گواه این محبت ای پروردگار مانده ما را در دنیا یک نیکی را و در آخرت یک نیکی را
 و نگاهدار ما را از عذاب آتش آخر مو اعطت عربی قال رضی الله عنه بالمدرسه
 خامس شوال سنه خمس و اربعین و خمسمائة یعنی گفت رضی الله عنه در مدرسه
 پنجم ماه شوال در سال پانصد و چهل و پنج هجری عزتک بالله عزوجل تحیات غیبتک
 عنه ارجع عن عزتک قبل ان تضرب و تقان و تسلط علیک حیات البلاء
 یا و عقاربها و ما ذقت لحم البلاء فلا جرم تغش لا تغش بمجمیع ما انت

فيه فهو شئ نزائل عن قريب قال الله عز وجل حتى اذا فرجا بما او تو اخذنا
 هم بنساء انما يظنر بما عند الله عز وجل بالصبر ولهذا أكد الله عز وجل امر
 الصبر الفقد والصبر لا يجتمعان الا في حق المومنين المحبتون يتبلون فيصبرون
 ولا يموتون بفعل الخيرات مع بلاياهم ويصبرون على ما يجحد عليهم من
 عند ربهم لولا الصبر لما رايتوني بدينكم قد جعلت شبا كاقصا والطوبى
 من ليل الى ليل يفتح عن عيني ويخلي عن رجلي بالنهار فمض العين و
 ورجلي مشدودة في شبكة فعل ذلك لمصلحتكم وانتم لا تعرفون له
 موافقة الحق عز وجل واكافهل عاقل يقعد في هذه البلدة ويعاشر
 اهلها قد عم فيها الرياء والتفاق والظلم وكثرة الشبهة والحرام قد كثرا
 كفران نعم الحق عز وجل والاستعانة بها على الفسق والفجور قد كثرا
 الفاجر في بيته المتقي في دكانه الزنديق في سردابه الصديق على
 الرسيه لولا الحكم لتكلمت بما في بيوكم ولكن اساس محتاج الى
 بناء اطفال محتاجون الى تربية لو كشفت بعض ما عندي كان ذلك
 بسبب الفراق بيني وبينكم احتاج في هذه الحالة التي انا فيها الى قوت
 البنين والمرسلين احتاج الى صبر من تقدم من ادم عليه السلام
 الى زمان احتاج الى قوت الزبانية اللهم لطفنا وعونا وموافقة
 ميرضا امين پسر فرمودند مغرور بدون تو جداي غرور می دور می اندازد
 ترا غایب می سازد ترا از و باز ای مغرور از مغروری خودش از آنکه زده شوی
 و امانت کرده شوی و تسلط نموده شود بر تو مارها و بلاها و گزدها بخشیده لذت
 پیدا پس هر آنکه مغرور میشوی خوشحال باشی با همه چیزیکه تو درو هستی باین خیر
 رفتی هست به نزدیکی گفت خدای عز وجل تا وقتیکه خوشحال شدی با آنچه داده شد

گرفتیم ایشان را بیکبار گه بدستی که ظفر یافته میشود با پنجه نزد خدای عزوجل است
 الصبر و برای همین تاکید کرده است خدای عزوجل امر صبر را و فقر و صبر مجتمع میشوند
 اگر در حق مومن مجبان مبتلا کرده میشوند و پس صبر میکنند و الهام داده میشود بگردن
 نیکها با طاهای خود و صبر میکنند بر چیزی که تجدیدی آید بر ایشان از پروردگار ایشان
 عزوجل اگر صبر نمی بود هر آینه نمیدیدید مرا میان خود و تحقیق گردانیده شده دام
 من و احمای که صید کرده میشود بن جانورهای ششی بسوی ششی کشاده میشود از
 چشم من و گذاشته شود از پای من در روز چشمهای بسته و پای من بسته در اوها
 اگر و این را برای مصلحتها بر شما و حال آنکه نمی دانستید شما اگر موافقت حق عزوجل
 و گرنه عاقلی نمی شنید در این شهر و معاشرت میکند اهل آنرا تحقیق تمام شده در آن ریا و منافق و ظلم کردن
 و بسیار شبهه حرام تحقیق بسیار شده است کفر نعمتها حق عزوجل و طلب عانت کردن بان رفیق و خجسته
 بسیار شده است بخور کننده و خاخوردن و کندی در کار و لذت و صیقل بر کسی اگر حکم نمی بود بر آینه
 میکردم آن چه در آنها شهادت میکند بر آن من و نیازم است محتاج است بسوی آن که بگویند که محتاج است
 اگر گشاده شود بعضی بخیر نزد من بود و بجز سبب فراق میان من و میان شما و محتاج هستم و حالتی که من در آن
 هستم بسوی قوت انبیاء و مرسلان محتاج ام بسوی صبر کسی که مقدم است از آدم علیه السلام تا این
 زمان و محتاج ام بسوی قوت زبانیهای بار خدا یا روزی کن لطف را و عون را و موافقت را و رضا
 و چنین باد نشه قال یا غلام ما خلقت للبقاء فی الدنیا و الآخرة فیها تنفیر ما انت
 فیہ من مکارة الحق عزوجل قد قمت من طاعة الحق بقول لا اله الا الله
 محمد رسول الله هذا لا ینفک حتی تصیف الیه شیئا اخر الا یمان قولا و
 عملا لا یتقبل منك ولا ینفک اذا اتیت بالمعاصی و الذلالت و مخالفة
 الحق عزوجل و اصررت علی ذالك و ترکمت الصلوة و الصوم و الزکوة و الحج
 و الصدقة و افعال الخیر فای شیء یفک الشهادتین اذ قلک لا اله الا الله فقد ادعیتم انما القائل

بينة امثال الامر والانتها عن النهي والصبر على الافات والسليم
 القدر هذا هو بينة هذا الدعوى واذا عملت هذه الاعمال ولا تقبل
 قول بلا عمل بلا اخلاص اسو الفقراء بشئ من اموالكم لا تردوا سايل و
 انتم تقدرون ان تعطوه شيا قليلا كان او كثيرا وافقوا الحق عز وجل
 في حبه للعطاء واشكروه كيف اهلكم واقدركم على العطاء ويحك
 اذا كان السائل هديت الله عز وجل وانت قادر على عطايه فكيف
 ترد الهدية على مهديها عندي تتمتع وتبكي اذا جاء الفقير يسئوا
 وقلبك فذل على ان سماعك وبكاءك ما كان خالصا لله عز وجل
 السماء عندي اولا بالستر ثم بالقلب ثم بالجوارح في الخير اذا دخلت
 على فادخل وعزمت عليك وعملك ولسانك ونسبك وحسبك
 مع نسيان مالك واهلك كف بين يدي عريان القلب عما سوى الحق
 عز وجل حتى يكسوه بقرية وفضله ومنه اذا فعلت هذا عندهم
 على صرت كالطائر يغدو خماصا وبروح بطائنا نور القلب من نور
 الحق عز وجل ولهذا قال النبي صلى الله عليه وآله وسلم اتقوا فراسة
 المؤمن فانته ينظر بنور الله عز وجل ايها الفاسق اتق المؤمن ولا تدخل
 عليه وانت ملوث بخاست معاصيتك فانه ينظر بنور الله عز وجل
 لما انت فيه يرى ثوبك ونفاقك يرى غلتك مخبئة تحت ثيابك
 يرى فضائلك وهنايك من لا يرى مغلا لا يفهم انت هوس مغالطة
 كاهل الهوس خال سايل هذا العا الى متى فقال الى ان تقع بالطبيب و
 توسد بعثته وتحسن ظنك فيه وتزيل من قلبك التهمة لك
 تاخذ ولا ذك وتعد على بايه وتصبر على مرارت دوايه وتحبذ ينزل العي

من عینک ذل الله عزوجل وانزل خواجک ولا تقدر لنفسک عملاً
 القه علی قدم الاقلا س واغلق ابواب الخلق وافتح الباب بینک
 و بینہ واعترف بذنوبک واعتذر الیه من تقصیرک وتیقن ان
 الاضرار ولا نافع ولا معطى ولا مانع الا هو فحينئذ يزول عمى عینى
 قلبک وتحرك البصر والبصيرة یستر فرمودند ایضا انک قول هست و عمل و قبول
 بقا در دنیا و برای برخورداری در تغییر کن آنچه که در دستى از کم و کاست حق عزوجل تحقیق
 قانع شده از طاعت حق بگفتن لا اله الا الله محمد الرسول الله این نفع نمیکند تا آنکه
 نسبت کنی بسوی آن چیزی دیگر را بستر فرمودند ایضا انک قول هست و عمل و قبول
 کرده نمیشود از تو و نفع نمکند ترا هرگاه که بیایى بگناهان و لغزشها و مخالفت حق عزوجل و
 اصرار کردی بر آن و ترک کردی نماز را و روزه را و زکوة را و حج را و صدقه را و کارها
 نیک را پس چه چیز نفع کند ترا هر دو شهادت تحقیق دعوی کردی گفته شود ای گوینده
 آیا هست مر ترا گو ایان بنیه چیست گو ایان قبول کردن امر و باز آمدن از منع و صبر
 کردن بر آفتها و تسلیم نمودن بسوی قدر این گو ایان این دعوی هست و هرگاه که کردی
 این کارها را قبول کرده نشود از تو مگر با خلاص حق و قبول کرده شود گفتار بغیر اخلاص بغیر
 از راستی گو ایان مواسات کنید یعنی بدهید فقر را چیزی از مالها را خود مگر دایند سایه را و
 حال آنکه شما قادر باشید که بدهید او را چیزی اندک باشد یا بسیار موافق باشد مرقع عزوجل را
 در محبت او برای داو ن و شکر کنید او را که چگونه اهلیت دارد شما را و توانا ساخت شما را
 بر عطا و انفسوس باد ترا هرگاه که باشد سوال کننده هدیه از خدای عزوجل و حال آنکه تو قادر باشی
 بر عطا و او پس چگونه رد میکنی هدیه را بر هدیه فرستنده نزد من شیوهی و گریه میکنی هرگاه که
 آید فقیری سخت می شود دل تو پس دلالت کرد بر این که شنیدن تو و گریه تو بخود از روی
 اخلاص مر خدای عزوجل را شنیدن نزد من اول بستر است بعد از آن بدل بعد از آن

بجواب در غیبت هرگاه که در آئی بر من پس در آئی حال آنکه عزل کرده علم خود را و علی خود را
 از زبان خود را و نسب خود را و حسب خود را با فرا سوشی مال خود و اهل خود با ایست و حالتی
 که برهنه باشد دل از ماسوی حق غر و جل تا آنکه می نوشتند او را از قرب خود و فصل خود و
 منتهای خود هرگاه که کردی این را از نزد و درآمدن تو بر من گشتی پرنده صبح میکند در حالتی که
 شکم خاست و شام میکند در حالتی که شکم پرست نوردل از نور حق غر و جل است برای من
 گفت نبی ماصلی الله علیه و آله و سلم تبرید فرست مومن را پس بدستی که می بیند او نور خدا
 غر و جل را ای فاسق تبرس مومن او را داخل مشو بر و حال آنکه موش باشی به نجاست گناهان
 بدستی که اومی بیند نور خدای غر و جل چیز را که در بدستی و می بیند شرک ترا و نفاق ترا و
 می بیند غل ترا در حالتی که پوشیده شده است زیر جامه تو می بیند فضیحت ترا و پیرده بیجا
 ترا تو هوشی و محافظت تو مرا اهل هوس است سؤال کرد سایه این کوری تا کی گفت
 تا آنکه بفتی به حکمی و بالشت کنی عتبه او را یعنی و بپز او را و نیک بکنی کمان خود را و در و دو
 از دل خود و تهی مرا و را بگیرد فرزندان خود را و بشینی بر دروازه او و صبر کنی بر تلخی دوا
 او پس در آنوقت زایل شود کور و از هر دو چشم تو فروتنی کن مرضا ایر اغر و جل و فرود
 آرد حاجات خود را با او و شمار مرغس خود را بهیچ علی و ملاقات کن او را بر قدم افلاکس به بند
 دروازه ها و خلق را و کبش دروازه را میان خود و میان او و اقرار کن بگناهان خود
 بعد پیش آئی تقصیر خود و یقین کن که نیست ضرر کننده و نیست نفع کننده و نیست میند
 و نیست منع کننده مگر او پس در آنوقت دور میشود کور و هر دو چشم دل تو و حرکت کند
 چشم ظاهر و چشم باطن ثم قال یا غلام لیس الشان فی خشونة ثيابك و
 ما کولك الشان فی زهد قلبك اول ما یلبس الصادق فی لبسه
 الصوف علی باطنه ثم یعدی الی ظاهره یلبس الصوف سیم ثم
 قلبه ثم یغسله ثم یجرحه حتی اذا صار کله متخشنا جات ید

الرافت والرحمة والمنة غيرت عليه تغيراً على هذا المصاب فحله
 عنه ثياب العواد وينقله الى ثياب الفرح يتبدل النعمة الى النعمة و
 البغضة الى الفرحه والخوف الى الامن والبعد الى القرب والفقر الى
 الغناء بستر فرمودند ای فرزندانیت بزرگی و شان و جاهه گنده پوشیدن و خوردن تو
 بزرگی در زهد دل تست اول چیزیکه لیس میکنی صادق و لباس و صفت ابرای تو خود بعد از آن تجاوز میکنی چهار
 خورا تا آنکه کشت همه در شب و اید دست مهربانی و رحمت و منت تفسیر
 کرد بر و تغییر کردن نصیب زده بر آورده شود از و جاهها سیاه و نقل میکند اورا بجا
 جاههای خوشحالی و تبدیل شود و نعمه بسود نعمت و غضب بسود فرحت و ترس بسود امن و
 و بعد بسود قرب فقر بسود غنا ثم قال یا غلام تناول الاقسام بید الزهد
 لا بید الرغبة لیس من یا کل و یکی کن یا کل و یضحك کل الاقسام و
 قلبك مع الحق عز وجل فانك تسلم من شرها اذا اكلت من يد الطيب
 كان خيراً من ان تأكل وحده ما لم تسلم اصله ما اقسی قلوبكم
 الا مانه قد ذهبت من بینكم الرحمة قد ذهبت فيما بینكم احكام
 الشرع امانة عندكم و قد تركتموها و ختمت فيها و يحك ان لم تلزم
 الامانت و الا عن قريب ينزل الماء الى علیینك و الشل فی یدینك
 و رجلینك و یعلق الحق عز وجل باب رحمته عنك و یلقی فی قلوب
 خلقه المساوت علیك و ینعمهم عن عطائك و احفظوا سر و سكم مع
 ربكم عز وجل اخذوه فان اخفا الیم شدید یاخذكم من ما منكم من ما تبتم
 من اشركم من بطركم خافوا منه فهو اله السما و اله الارض احفظوا
 نعم بالشكر قابلو الامر و نهی بالسمع و الطاعة قابلو العسر بالصبر
 اليس بالشكر هكذا كان من تقدمكم من النبیین و المرسلین و الصالحین

یشکرون علی النعم ویصبرون علی النقمه قوموا من موايد معاصيه و
 کلاوا من موايد طاعاته و الزموا طاعاته واحفظوا حدوده اذا جاءکم
 لیسر فاشکروه واذا جاءکم العسر فتوبوا من ذنوبکم وناقشوا انفسکم
 فان الحق عزوجل لیس بظلم للعبيد اذا کرام الموت وما ورائه واذکر
 الرب عزوجل وحابیه وفضل الله الیکم تلهموا الی منی هذا النوم الی
 منی هذا الجهل والتردد فی الباطل والقیام مع النفس والهوی والعیا
 لم لم تتادبوا بعبادة الحق عزوجل ومتابعة شرعه العبادت ترک
 العادة لم لم تتادبوا باداب القرآن وکلام النبوت پست ورنودند افروز
 بایر قتمتها وخورا بدست زهد نه بدست غیبت نیست کسی میخورد و میگردد همچو کسی میخورد و نمیند و بخور قتمتها خور را
 د حال آنکه دل تو با حق باشد برستی که تو سالم میانی از بدی او هرگاه که خوروی از دست طبیب هست
 آن بهتر از نیکه تنها خوری چیزی که نمیدانی اصل او را چه سخت است دلها و شما امانت تحقیق
 رفته است از میان شما احکام شرع امانت است نزد شما و تحقیق ترک کردید از امانت و حیانت
 کرده اید در آن افسوس باد ترا اگر ملازم نمیشود امانت را اگر نه نزد یکت که نازل میشود
 آب بسوی هر دو چشم تو و شل میشود هر دو دست تو و هر دو پای تو و می بندد حق عزوجل
 در وازه رحمت خود را از تو و می اندازد در و لهاد خلق خود سختی بر تو و منع کند ایشان را
 از عطاء خود و نگاهدارید سرها و خود را با پروردگار خود که گرفتن او فکجه ایست سخت میگیرد
 شما را از امن گاه شما از عاقبت شما از بسیاری بدی شما و از خرافانی شما برسد از و پس او
 خدای آسمان و خدا سے زمین است نگاه کنید نعمتها و او را بشکر و مقابله کنید امر او را و
 بنی او را بسمع و طاعت و مقابله کنید عسر را بصبر یعنی تنگی را بصبر و یسر را بشکر یعنی فراخی را
 بشکر همچنین بودند کسی که بیشتر از شما بودند از انبیا و مرسلان و صلحان شکرانه میکنند بر
 نعمتهای و صبر میکنند بر نعمتها بر خیزید از کند و دی گناهان و بخورید از کند و ری طاعتها و

اولاً زبانی باشد طاعتها را نکند آید - حد باد او را هرگاه که این شمار را میریخته قرائی پس
 اشکر کنی و او را هرگاه که شمار را عسر یعنی تنگ دستی آید پس توبه کنی از گناهان خود و پیش
 کنی بر نفسهای خود را و مناقشه کنی بر نفسهای خود را بدستی که حق عزوجل نیست که ظلم کند مر
 بندگان خود را یا دکنید مرگ را آنچه بعد از دست و پا دکنید پروردگار را عزوجل و حساب
 او را و نظری او را که بسوی شماست تنبیه کرده شود تا که این خواب تا که این جهل و تردد
 و باطل و استادن با نفس هوای و عادت و چرا ادب نیگیرید عبادت حق عزوجل و متابعت
 شرع او و عبادت ترک عادت است چرا ادب نیگیرید با ادب قرآن و کلام نبوت -
 ثم قال يا غلام لا تخالط الناس مع العبي ومع الجاهل ومع الغفلة والنوم
 خالطهم بالبصيرة والعلم واليقظة فاذا رايت منهم ما تحب فاتبه
 واذا رايت منهم ما يسيء فاجتنبه وردد وهم عنه انتم في غفلة
 كليته عن الحق سبحانه عليكم باليقظة عليكم ببلزوم المساجد و
 كثرة الصلوة على النبي صلى الله عليه واله وسلم فانه قال لو
 نزل من السماء نار ما غاب عنها الا اهل المساجد اذا تواترتم في
 الصلوة انقطع صلواتكم بالحق عزوجل ولهذا قال النبي صلى الله
 عليه وسلم اقرب ما يكون العبد من الله اذا كان ساجداً ويحك
 كم تناول وترخص الماول فادركنا اذا سكبنا الغزمية وتعلقنا
 بالاجماع وخلصنا في اعمالنا تخلصنا من الحق عزوجل اذا اتوا
 وترخصنا الغزمية ذهبت وذهب اهلها هذا زمان الرخص
 لا زمان الغزاة هذا زمان الرياء والنفاق واخذ الاموال
 بغير حق قد اكثر من يصلي ويصوم ويحج ويؤتي ويغفل افعال الخير
 للناس لا للخالق فقد صار معظم هذا العالم خلقاً في خلق

بلا خالق کلهم موت القلوب احياء النفوس والا هوية طالبو
 الدنيا حيوة القلوب بالحز وجع من الخلق والقيام مع الخالق عز وجل
 من حيث المعنى لان الصورة لا اعتبار بها في هذا المقام حيوة
 القلب بامتنال امر الحق عز وجل ولا تنمنا عن نفيه والصبر معه على
 بلايا واقضيه واقدار بستر فرموده افرزند اخلاط کن مردمان را با
 کوری با جهل با غفلت و خواب و محافظت کن بصیرت و علم و هشاری پس هرگاه که
 دیدی از ایشان چیزی را که حمد میکنی او را پس تابع شو او را و هرگاه که دیدی از ایشان چیزی را
 که بدگند ترا پس در شوازد و ایشان را باز آزار از آن نشا و غفلت تمام هستی از حق سبحان
 بر شما لازم باد که هشیار باشید مرا و او را بر شما لازم است که ملازم مسجد باشید و بسیار در
 بر بنی ماضی الله علیه و آله وسلم بفرستید پس بدینست که گفت که اگر نازل شود از آسمان آتشی
 نجات نمی باید مگر اهل مسجد هرگاه که سستی کردید و نمازها خود منقطع میشود نماز شما حق عز وجل
 و برای همین گفت حضرت خواجه عالم نبی صلی الله علیه و آله وسلم که نزدیکترین وقت بنده
 از خدای عز وجل آنست که در سجده باشید انفس با و ترا چرا و اویل میکنی و بر خست عمل
 میکنی یعنی تا و ایل کننده عذر کننده هست ای کاش که ما را هرگاه که سوار شدیم بر غرمت
 و تعلق گرفتیم با جماع و خالص کنیم در علمهای خود و خلاصی یافتیم از حق عز وجل پس چگونه است
 هرگاه که تا و ایل کردیم و بر خست عمل کردیم غرمت رفته است یعنی کار باستقاست کرد
 رفته است و اهل آن رفته اند این زمانه رخصتهاست نه زمانه غرمتها این زمانه ریاست
 و منافعی و گرفتن مالها بغیر حق است تحقیق بسیار شما کسی که نماز میکند و روزه میدارد و
 حج میکند و زکوات میدهد و میکند کارهای نیک برای خلق الله نه برای خالق پس تحقیق
 گشته کار بزرگ این عالم خلق در خلق است بغیر از خالق همه شما مرده و لان اند زنده

نفوس و هواها اند طالبان دنیا اند و حیات دلباه بیرون آمدن از خلق است ایستادن
 باقی غرض جل از حیثیت معنی زیر که بدستی صورت را اعتبار نیست و بین مقلم حیات دل
 بقول کردن امر حق است غرض جل و باز آمدن از بنی او و صبر کردن با بلاها و او و قضاها را
 و قدرها را و **ثم قال** یا غلام سلم الیه فی مقدور ثم قمر معه بعد ذالک
 الامر محتاج الی اساس ثم بناء و دوام علی ذالک فی کل الاوقات فی
 لیلک و نهارک و بحک تفکر فی امرک التفکر من امر القلب فاذا
 رايت لک حسنة فاشکروا لله عزوجل و اذا رايت لک سيئة
 فتنب منها بهذا التفکر بحی دینک و میوت شیطانک و لهذا
 قبل تفکر ساعة خیر من قیام ليلة یا امة محمد صعلم اشکروا لله
 عزوجل فانه قد قنع منکم بالقلیل من العمل بالاضافه الی عمل من
 من تقدمکم انتم الاخرون و انتم الاوائلون یوم القيمة من کان
 منکم صحیحاً فلا صحیح مثله انتم الامراء و غیرکم من الامم ^{عنه}
 ما دمت قاعد فی بیت نفسك و هواک و طبعک لا تصح ما دمت
 منازعاً للخلق فیما فی ید یم مستجبلاً له بریاک و نفاقک لا صحبة
 لک ما دمت راغباً فی الدنیا فلا صحبة لک عما دمت متعاقباً مع ما سواک
 عزوجل فلاحبة لک اللهم ابقنا الصمیم معک و انا فی الدنیا حسنة و فی الآخرة حسنة ^{عنه}
 پست فرمودند رضی الله عنه میفرزند مسلم را بسوی او درمقدر کرده شده او بین پایست
 باد بعد از ان امر محتاج است بسوی اساس بعد از ان بنا و دوام بران در هر وقت
 در شب تو و روز تو افسوس باد ترا تفکر کن در کار خود و تفکر از کار دل است هرگاه
 که دیدی مرترا حسنه است پس شکر کن خدایرا و هرگاه که دیدی مرترا بدی است

پس تو بکن از ان باین فکر زنده می شود و دین تو و بمیرد شیطان تو و برای همین گفته شده
 فکر کردن یک ساعت بهتر است از ایستادن یک شب بستر فرمودن ای نیست محمد
 صلی الله علیه و آله و سلم شکر کنید خدا را عز و جل بدستی که تحقیق نفاعت کرده است او
 از شما باندک از عمل نسبت بسوی عمل کسی که مقدم شده است بر شما شما خراید و شما اولاد
 روز قیامت را و کسی که باشد از شما صحیحی پس نیست هیچ صحیحی مانند او و شما امیرانید و غیر شما
 از استیلا رعیت اندام و ام که نشسته در خانه نفس خود و هوا خود و طبع خود و تو صحیح نیستی
 و دام که تراغ کننده هستی مخلق را در چیزی که در دست ایشان است در حالتی که جلب
 کننده هستی مرا از ابر پای خود و اتفاق خود نیست هیچ صحت مرا و دام که رغبت
 کننده هستی در دنیا نیست صحت مرا ای بار خدا یا روزی کن ما را صحت با تو و بدو
 ما را و در دنیا نیکی و در آخرت نیکی و نگاهدار ما را از آتش روض خاکروب آستان قادی
 گوید صاحب نورالقلوب در تالیف خویش سه مواعظت عربی از فتوح الرحمن تمینا و تبرکاتنا
 نموده که عدد مبارک است اگر چه حصرو اعطت از حد بشری غیر ممکن است زیرا که لا تقد
 لکما تقد در کلام مخزن نظام آنحضرت وارد است و یک در تحفه امام عبد الله یافعی رحمه الله
 علیه و در اخبار الاخبار شرح عبدالحق دهلوی رحمه الله علیه هفت مکتوب آنحضرت رضی الله
 عنه بسند رساینده نوشته اند شاید آن مکاتیب جواب بعضی اعزّه آوقت شرف صدور یافته
 باشد و ان نیست مکتوب اول بغیر چون بروق شهود از حدق غما فیض
 یمهدی الله لنور من یشا و زیدن آید و ریاض الحسین در ریاض قلوب بگفت و
 بلابل شوق در بامین ارواح بتغاث یا اسنفی علی یوسف چون هزار داستان
 در ترنم آید و نیزان اشتیاق در کوانین سر اسیر شعله برزند و اطیوار افکار در فضایی عصمت
 ز رعایت طیران بے پر شو و فحول عقول در وادی معرفت بے کم کند و قواعد ارکان
 انبیا از صدمت مهیبت در ترزل آید و بشقن غرایم در بجا و ما قدام و الله حق

قد سره برباع و هی تجری بهم فی موج کالجبال در کج حیرت فروماند امواج و ریای
عشق یجتبم و محبوبه در طلایم آید هر یک زبان حال نذا کند سرت از لنی منزه امبارنگا و
انت خیر المتزلین و سابقه غایت انت الذین سبقت لهم منا الحسنى و در رسد و ایشانرا
بر ساحل جود فی مفعد صدق فرو آورد و در مجالیستان باده است رساند مائده نیم
للذین احسنوا الحسنى و زیاده را در پیش کشد و کوش وصول از جام قرب بایدی سقا
و سقا هم سر بهم شراباً طهوراً گردان شود و ملک ابدی و دولت سرمدی و آذاریت
شرایت نغیا و صلحا کبیرا مشاهده گردد مکتوب و وم ای عزیز قلبی سلیم باید تا
بر رموز فاعتبر و یا اولی الایصار اطلع و نقل کاملی باید تا دقایق اسرار شنیدی هم
ایاتنا فی الآفاق و فی انفسهم را ادراک کن و یقینی صادق باید تا شواهد معرفت و آن من
شئی الا یسبح بحمده و لکن لا یفقهون تسبیحهم رابعین قلب مشاهده بیند و برداعی
وصل اذا سئلک عبادى عنى فاتی قریب اجیب و عوة الداع اذا دعان
استقبل شود و از روبرو بنیة انفسبتما منا خلقناکم عبثا و انکم الینا لا ترجعون از
قواب غفلت یلتقیهم الاصل فسوف یعلمون بدار گرد و بعبوة الوثقی و ما لکم من
دون الله من ولی و لا نصیر خنک و زرد و بر سفینه فقر و الی الله سوار گرد و در دریای
سیرت و ما خلقت الجن و الانس الا لیعبدون مردانه و از نهادهای فردا آید اگر گویند
بجنگ انت قد فاذ فوزا عظیماً و اگر بان در طلب رود فقد وقع اجرک علی الله -
مکتوب سوم ای عزیز چون عسا کر جذبات الله یجتبی من یشاء بر ولایت قلوب در تار
طوامح نفوس اماره را بجام ریاضت و جاهد و فی الله حق جهاد لا یرتاض و ندال گردان
و جابرة فراعنه را در مجلس تقوی بسلاسل مجاهده در کشد امینه را با غلال و اطیعوا الله و اطیعوا
الموسول بیرون گرداند و اعمال ارادات و اختیارات را بتاریب و من یعمل مثقال ذرة

ما علی الارض زینته لها عبور کن و از سیل ممالک فتنه که اما اموالکم و اولادکم
 فتنه بسلامت بگذرد و از مایه ممالک بی آن هذله تذکره فمن شاء اتخذ الی
 سبه سبیلار سه پیش گیر و بسان اضطرار که آقن یجیب المضطر اذا دعاه
 بالتضرع و زاری بر خوان آهنا الصراط المستقیم تا بشر عنایت قدیم الا ان
 اولیاء الله لا خوف علیهم و لا هم یحزنون باشاره تحت سلام قولاً من
 رب رحیم پیش بروینت نصر من الله و فتح قریب و بشر المؤمنین شود و بخدا
 خلدنا تقبلوا بنعمة من الله و فضل داعی شود و نسیم عز وصال از هر طرف در و زید
 و اقداج شراب محبت بایدی سقا میب کرد ان شایر شود و یکا ان هذا کان لکم
 جزاء و کان سعیکم مشکورا بر کشد و مقام نس فانه و کلتم الله موسی
 تکلیما اغاز کند و بیایه فلما تجلی ربه للجبل را طباب و بد و نوا طریعین بشار
 از کرات حالات و تحرم موسی صعقا خبر باز و بد و از مشاهد و تحوکه یومئذ ناظره
 الی ربها ناظره را معاینه کند و بعجز معترف آید و بزبان حال باز گوید لا تدركه الا بصرة
 و هو یدرك الا بصار بینا شود مکتوب پنجم ای عزیز تا چه به اضطرار برفاک نهی و از
 صحاب عین باران حسرت بناری بوستان عیش تو هرگز از نباتات طوبی سر سبز نشود و غلظت
 اسید بغیر ترطبا جنیا مرا بار و زگرود و نعمان صبر و اوراق رضا و ریاحین انس و ثمرات
 قرب و ان که عندنا لالغی و حسن صاب سر سبز نشود و بیکالیت نرسد و عند یسب غلظت
 شوق و در ترنم نیاید و بهای فواد باجنه اتی ذاهب الی ربی سیهدین از نقص
 امر کلا انسان ما تمنی در پرواز نشود و از فضای و لا تمکن عینک الی ما صنعنا
 به از اجامتهم زهرة الحیوة الدنیا لنفتنهم فیه عبور نکند هرگز بیدر که فتنه
 صدق عند ملیک مقتدر نرسد و از اثمار اشجار لیتهم مایشا و ن عند مرهم
 مینج بر نخورد و از بوستان و الله عندا حسن الماب بوی بشام او نرسد و از گلزار

سوره بقره ۱۵۱
 سوره بقره ۱۵۲
 سوره بقره ۱۵۳
 سوره بقره ۱۵۴
 سوره بقره ۱۵۵
 سوره بقره ۱۵۶
 سوره بقره ۱۵۷
 سوره بقره ۱۵۸
 سوره بقره ۱۵۹
 سوره بقره ۱۶۰
 سوره بقره ۱۶۱
 سوره بقره ۱۶۲
 سوره بقره ۱۶۳
 سوره بقره ۱۶۴
 سوره بقره ۱۶۵
 سوره بقره ۱۶۶
 سوره بقره ۱۶۷
 سوره بقره ۱۶۸
 سوره بقره ۱۶۹
 سوره بقره ۱۷۰
 سوره بقره ۱۷۱
 سوره بقره ۱۷۲
 سوره بقره ۱۷۳
 سوره بقره ۱۷۴
 سوره بقره ۱۷۵
 سوره بقره ۱۷۶
 سوره بقره ۱۷۷
 سوره بقره ۱۷۸
 سوره بقره ۱۷۹
 سوره بقره ۱۸۰
 سوره بقره ۱۸۱
 سوره بقره ۱۸۲
 سوره بقره ۱۸۳
 سوره بقره ۱۸۴
 سوره بقره ۱۸۵
 سوره بقره ۱۸۶
 سوره بقره ۱۸۷
 سوره بقره ۱۸۸
 سوره بقره ۱۸۹
 سوره بقره ۱۹۰
 سوره بقره ۱۹۱
 سوره بقره ۱۹۲
 سوره بقره ۱۹۳
 سوره بقره ۱۹۴
 سوره بقره ۱۹۵
 سوره بقره ۱۹۶
 سوره بقره ۱۹۷
 سوره بقره ۱۹۸
 سوره بقره ۱۹۹
 سوره بقره ۲۰۰

سوره بقره ۱۵۱
 سوره بقره ۱۵۲
 سوره بقره ۱۵۳
 سوره بقره ۱۵۴
 سوره بقره ۱۵۵
 سوره بقره ۱۵۶
 سوره بقره ۱۵۷
 سوره بقره ۱۵۸
 سوره بقره ۱۵۹
 سوره بقره ۱۶۰
 سوره بقره ۱۶۱
 سوره بقره ۱۶۲
 سوره بقره ۱۶۳
 سوره بقره ۱۶۴
 سوره بقره ۱۶۵
 سوره بقره ۱۶۶
 سوره بقره ۱۶۷
 سوره بقره ۱۶۸
 سوره بقره ۱۶۹
 سوره بقره ۱۷۰
 سوره بقره ۱۷۱
 سوره بقره ۱۷۲
 سوره بقره ۱۷۳
 سوره بقره ۱۷۴
 سوره بقره ۱۷۵
 سوره بقره ۱۷۶
 سوره بقره ۱۷۷
 سوره بقره ۱۷۸
 سوره بقره ۱۷۹
 سوره بقره ۱۸۰
 سوره بقره ۱۸۱
 سوره بقره ۱۸۲
 سوره بقره ۱۸۳
 سوره بقره ۱۸۴
 سوره بقره ۱۸۵
 سوره بقره ۱۸۶
 سوره بقره ۱۸۷
 سوره بقره ۱۸۸
 سوره بقره ۱۸۹
 سوره بقره ۱۹۰
 سوره بقره ۱۹۱
 سوره بقره ۱۹۲
 سوره بقره ۱۹۳
 سوره بقره ۱۹۴
 سوره بقره ۱۹۵
 سوره بقره ۱۹۶
 سوره بقره ۱۹۷
 سوره بقره ۱۹۸
 سوره بقره ۱۹۹
 سوره بقره ۲۰۰

لهم دار السلام عند ربهم وهو وليهم بما كانوا يعملون برغور داری نیاید -
 مکتوب ششم این عزیز کی از کارخانه المال والبنون زینة الحیوة الدنیا بیرون
 آئی و از کارگاه شغلنا اموالنا و اهلونا و امن کرداری و از حقیض صحبت و اماندگار
 پنبه غفلت نسوا لله فاشاهم انفسهم بایست بر بیرون برو خشت است در رسیدن غش
 در بازو گوی سبقت و السابقون السابقون اولئك المقربون بچکان استغاثه استعین
 بالله بجایگاه اولئك علی الهدی من ربهم و اولئك هم المفلحون در رسان شایر
 بیک دولت و بشر الذین امنوا ان لهم قدم صدق در رسد و بشارت چنین ترا
 رساند که ان الله بالناس لورف رحیم و اسرار نامه قد جاء که بصایر من بیکم
 بدست او و هر چون تو بر روز مکنونات آن اطلاع یابی در حال از سر شوق قدم از سر ساری
 رسل السلام هذا صراط ربك مستقیماً را پیش گیری و قصد زینتگاه هم جنت
 تجری من تحتها الانهار کنی و از جنات نعیم خدایم در درجات عند ربهم و مغفقه
 و رزق کریم تا بشر عنایت آن الذین سبقت لهم منا الحسنی در رسید و از مملکت
 دار السلام شرفی الله عنهم و رضوانه خبر یک بیک باز گوید و تهنیتگاه و من اد فی
 بما اهد علیه الله فسیوتیه اجراً عظیماً داعی شود و گوید لن تملوا البرحتی
 تنفقوا مما تحبون مکتوب هفتم این عزیز چون لوا مع انوار الله نور السموات
 و الارض بر شکوة ضمایر لایج شود و زجاج قلب از تا شیر آن جمله نورانی گردد و المصباح
 فی زجاجة الزجاجة کانیها کوکب درئی بوارق یوقد من شجرة مبارکة
 از سر اوقات غمام لاشوقیه و لا غریبه و قنادیل فکرت را به یکاد زیتها بضی
 فرزادان گردانند و اسان سراسر نجوم حکم و بالجنم هر بهتدون سراسر جمله نور شود
 که انا زینا السماء الدنیا بنیة الکواکب و اتمار حضور از افق نور علی نور سرگرد

سوره بقره ۱۰۱
 سوره بقره ۱۰۲
 سوره بقره ۱۰۳
 سوره بقره ۱۰۴
 سوره بقره ۱۰۵
 سوره بقره ۱۰۶
 سوره بقره ۱۰۷
 سوره بقره ۱۰۸
 سوره بقره ۱۰۹
 سوره بقره ۱۱۰
 سوره بقره ۱۱۱
 سوره بقره ۱۱۲
 سوره بقره ۱۱۳
 سوره بقره ۱۱۴
 سوره بقره ۱۱۵
 سوره بقره ۱۱۶
 سوره بقره ۱۱۷
 سوره بقره ۱۱۸
 سوره بقره ۱۱۹
 سوره بقره ۱۲۰
 سوره بقره ۱۲۱
 سوره بقره ۱۲۲
 سوره بقره ۱۲۳
 سوره بقره ۱۲۴
 سوره بقره ۱۲۵
 سوره بقره ۱۲۶
 سوره بقره ۱۲۷
 سوره بقره ۱۲۸
 سوره بقره ۱۲۹
 سوره بقره ۱۳۰
 سوره بقره ۱۳۱
 سوره بقره ۱۳۲
 سوره بقره ۱۳۳
 سوره بقره ۱۳۴
 سوره بقره ۱۳۵
 سوره بقره ۱۳۶
 سوره بقره ۱۳۷
 سوره بقره ۱۳۸
 سوره بقره ۱۳۹
 سوره بقره ۱۴۰
 سوره بقره ۱۴۱
 سوره بقره ۱۴۲
 سوره بقره ۱۴۳
 سوره بقره ۱۴۴
 سوره بقره ۱۴۵
 سوره بقره ۱۴۶
 سوره بقره ۱۴۷
 سوره بقره ۱۴۸
 سوره بقره ۱۴۹
 سوره بقره ۱۵۰
 سوره بقره ۱۵۱
 سوره بقره ۱۵۲
 سوره بقره ۱۵۳
 سوره بقره ۱۵۴
 سوره بقره ۱۵۵
 سوره بقره ۱۵۶
 سوره بقره ۱۵۷
 سوره بقره ۱۵۸
 سوره بقره ۱۵۹
 سوره بقره ۱۶۰
 سوره بقره ۱۶۱
 سوره بقره ۱۶۲
 سوره بقره ۱۶۳
 سوره بقره ۱۶۴
 سوره بقره ۱۶۵
 سوره بقره ۱۶۶
 سوره بقره ۱۶۷
 سوره بقره ۱۶۸
 سوره بقره ۱۶۹
 سوره بقره ۱۷۰
 سوره بقره ۱۷۱
 سوره بقره ۱۷۲
 سوره بقره ۱۷۳
 سوره بقره ۱۷۴
 سوره بقره ۱۷۵
 سوره بقره ۱۷۶
 سوره بقره ۱۷۷
 سوره بقره ۱۷۸
 سوره بقره ۱۷۹
 سوره بقره ۱۸۰
 سوره بقره ۱۸۱
 سوره بقره ۱۸۲
 سوره بقره ۱۸۳
 سوره بقره ۱۸۴
 سوره بقره ۱۸۵
 سوره بقره ۱۸۶
 سوره بقره ۱۸۷
 سوره بقره ۱۸۸
 سوره بقره ۱۸۹
 سوره بقره ۱۹۰
 سوره بقره ۱۹۱
 سوره بقره ۱۹۲
 سوره بقره ۱۹۳
 سوره بقره ۱۹۴
 سوره بقره ۱۹۵
 سوره بقره ۱۹۶
 سوره بقره ۱۹۷
 سوره بقره ۱۹۸
 سوره بقره ۱۹۹
 سوره بقره ۲۰۰
 سوره بقره ۲۰۱
 سوره بقره ۲۰۲
 سوره بقره ۲۰۳
 سوره بقره ۲۰۴
 سوره بقره ۲۰۵
 سوره بقره ۲۰۶
 سوره بقره ۲۰۷
 سوره بقره ۲۰۸
 سوره بقره ۲۰۹
 سوره بقره ۲۱۰
 سوره بقره ۲۱۱
 سوره بقره ۲۱۲
 سوره بقره ۲۱۳
 سوره بقره ۲۱۴
 سوره بقره ۲۱۵
 سوره بقره ۲۱۶
 سوره بقره ۲۱۷
 سوره بقره ۲۱۸
 سوره بقره ۲۱۹
 سوره بقره ۲۲۰
 سوره بقره ۲۲۱
 سوره بقره ۲۲۲
 سوره بقره ۲۲۳
 سوره بقره ۲۲۴
 سوره بقره ۲۲۵
 سوره بقره ۲۲۶
 سوره بقره ۲۲۷
 سوره بقره ۲۲۸
 سوره بقره ۲۲۹
 سوره بقره ۲۳۰
 سوره بقره ۲۳۱
 سوره بقره ۲۳۲
 سوره بقره ۲۳۳
 سوره بقره ۲۳۴
 سوره بقره ۲۳۵
 سوره بقره ۲۳۶
 سوره بقره ۲۳۷
 سوره بقره ۲۳۸
 سوره بقره ۲۳۹
 سوره بقره ۲۴۰
 سوره بقره ۲۴۱
 سوره بقره ۲۴۲
 سوره بقره ۲۴۳
 سوره بقره ۲۴۴
 سوره بقره ۲۴۵
 سوره بقره ۲۴۶
 سوره بقره ۲۴۷
 سوره بقره ۲۴۸
 سوره بقره ۲۴۹
 سوره بقره ۲۵۰
 سوره بقره ۲۵۱
 سوره بقره ۲۵۲
 سوره بقره ۲۵۳
 سوره بقره ۲۵۴
 سوره بقره ۲۵۵
 سوره بقره ۲۵۶
 سوره بقره ۲۵۷
 سوره بقره ۲۵۸
 سوره بقره ۲۵۹
 سوره بقره ۲۶۰
 سوره بقره ۲۶۱
 سوره بقره ۲۶۲
 سوره بقره ۲۶۳
 سوره بقره ۲۶۴
 سوره بقره ۲۶۵
 سوره بقره ۲۶۶
 سوره بقره ۲۶۷
 سوره بقره ۲۶۸
 سوره بقره ۲۶۹
 سوره بقره ۲۷۰
 سوره بقره ۲۷۱
 سوره بقره ۲۷۲
 سوره بقره ۲۷۳
 سوره بقره ۲۷۴
 سوره بقره ۲۷۵
 سوره بقره ۲۷۶
 سوره بقره ۲۷۷
 سوره بقره ۲۷۸
 سوره بقره ۲۷۹
 سوره بقره ۲۸۰
 سوره بقره ۲۸۱
 سوره بقره ۲۸۲
 سوره بقره ۲۸۳
 سوره بقره ۲۸۴
 سوره بقره ۲۸۵
 سوره بقره ۲۸۶
 سوره بقره ۲۸۷
 سوره بقره ۲۸۸
 سوره بقره ۲۸۹
 سوره بقره ۲۹۰
 سوره بقره ۲۹۱
 سوره بقره ۲۹۲
 سوره بقره ۲۹۳
 سوره بقره ۲۹۴
 سوره بقره ۲۹۵
 سوره بقره ۲۹۶
 سوره بقره ۲۹۷
 سوره بقره ۲۹۸
 سوره بقره ۲۹۹
 سوره بقره ۳۰۰

سوره بقره ۱۰۱
 سوره بقره ۱۰۲
 سوره بقره ۱۰۳
 سوره بقره ۱۰۴
 سوره بقره ۱۰۵
 سوره بقره ۱۰۶
 سوره بقره ۱۰۷
 سوره بقره ۱۰۸
 سوره بقره ۱۰۹
 سوره بقره ۱۱۰
 سوره بقره ۱۱۱
 سوره بقره ۱۱۲
 سوره بقره ۱۱۳
 سوره بقره ۱۱۴
 سوره بقره ۱۱۵
 سوره بقره ۱۱۶
 سوره بقره ۱۱۷
 سوره بقره ۱۱۸
 سوره بقره ۱۱۹
 سوره بقره ۱۲۰
 سوره بقره ۱۲۱
 سوره بقره ۱۲۲
 سوره بقره ۱۲۳
 سوره بقره ۱۲۴
 سوره بقره ۱۲۵
 سوره بقره ۱۲۶
 سوره بقره ۱۲۷
 سوره بقره ۱۲۸
 سوره بقره ۱۲۹
 سوره بقره ۱۳۰
 سوره بقره ۱۳۱
 سوره بقره ۱۳۲
 سوره بقره ۱۳۳
 سوره بقره ۱۳۴
 سوره بقره ۱۳۵
 سوره بقره ۱۳۶
 سوره بقره ۱۳۷
 سوره بقره ۱۳۸
 سوره بقره ۱۳۹
 سوره بقره ۱۴۰
 سوره بقره ۱۴۱
 سوره بقره ۱۴۲
 سوره بقره ۱۴۳
 سوره بقره ۱۴۴
 سوره بقره ۱۴۵
 سوره بقره ۱۴۶
 سوره بقره ۱۴۷
 سوره بقره ۱۴۸
 سوره بقره ۱۴۹
 سوره بقره ۱۵۰
 سوره بقره ۱۵۱
 سوره بقره ۱۵۲
 سوره بقره ۱۵۳
 سوره بقره ۱۵۴
 سوره بقره ۱۵۵
 سوره بقره ۱۵۶
 سوره بقره ۱۵۷
 سوره بقره ۱۵۸
 سوره بقره ۱۵۹
 سوره بقره ۱۶۰
 سوره بقره ۱۶۱
 سوره بقره ۱۶۲
 سوره بقره ۱۶۳
 سوره بقره ۱۶۴
 سوره بقره ۱۶۵
 سوره بقره ۱۶۶
 سوره بقره ۱۶۷
 سوره بقره ۱۶۸
 سوره بقره ۱۶۹
 سوره بقره ۱۷۰
 سوره بقره ۱۷۱
 سوره بقره ۱۷۲
 سوره بقره ۱۷۳
 سوره بقره ۱۷۴
 سوره بقره ۱۷۵
 سوره بقره ۱۷۶
 سوره بقره ۱۷۷
 سوره بقره ۱۷۸
 سوره بقره ۱۷۹
 سوره بقره ۱۸۰
 سوره بقره ۱۸۱
 سوره بقره ۱۸۲
 سوره بقره ۱۸۳
 سوره بقره ۱۸۴
 سوره بقره ۱۸۵
 سوره بقره ۱۸۶
 سوره بقره ۱۸۷
 سوره بقره ۱۸۸
 سوره بقره ۱۸۹
 سوره بقره ۱۹۰
 سوره بقره ۱۹۱
 سوره بقره ۱۹۲
 سوره بقره ۱۹۳
 سوره بقره ۱۹۴
 سوره بقره ۱۹۵
 سوره بقره ۱۹۶
 سوره بقره ۱۹۷
 سوره بقره ۱۹۸
 سوره بقره ۱۹۹
 سوره بقره ۲۰۰
 سوره بقره ۲۰۱
 سوره بقره ۲۰۲
 سوره بقره ۲۰۳
 سوره بقره ۲۰۴
 سوره بقره ۲۰۵
 سوره بقره ۲۰۶
 سوره بقره ۲۰۷
 سوره بقره ۲۰۸
 سوره بقره ۲۰۹
 سوره بقره ۲۱۰
 سوره بقره ۲۱۱
 سوره بقره ۲۱۲
 سوره بقره ۲۱۳
 سوره بقره ۲۱۴
 سوره بقره ۲۱۵
 سوره بقره ۲۱۶
 سوره بقره ۲۱۷
 سوره بقره ۲۱۸
 سوره بقره ۲۱۹
 سوره بقره ۲۲۰
 سوره بقره ۲۲۱
 سوره بقره ۲۲۲
 سوره بقره ۲۲۳
 سوره بقره ۲۲۴
 سوره بقره ۲۲۵
 سوره بقره ۲۲۶
 سوره بقره ۲۲۷
 سوره بقره ۲۲۸
 سوره بقره ۲۲۹
 سوره بقره ۲۳۰
 سوره بقره ۲۳۱
 سوره بقره ۲۳۲
 سوره بقره ۲۳۳
 سوره بقره ۲۳۴
 سوره بقره ۲۳۵
 سوره بقره ۲۳۶
 سوره بقره ۲۳۷
 سوره بقره ۲۳۸
 سوره بقره ۲۳۹
 سوره بقره ۲۴۰
 سوره بقره ۲۴۱
 سوره بقره ۲۴۲
 سوره بقره ۲۴۳
 سوره بقره ۲۴۴
 سوره بقره ۲۴۵
 سوره بقره ۲۴۶
 سوره بقره ۲۴۷
 سوره بقره ۲۴۸
 سوره بقره ۲۴۹
 سوره بقره ۲۵۰
 سوره بقره ۲۵۱
 سوره بقره ۲۵۲
 سوره بقره ۲۵۳
 سوره بقره ۲۵۴
 سوره بقره ۲۵۵
 سوره بقره ۲۵۶
 سوره بقره ۲۵۷
 سوره بقره ۲۵۸
 سوره بقره ۲۵۹
 سوره بقره ۲۶۰
 سوره بقره ۲۶۱
 سوره بقره ۲۶۲
 سوره بقره ۲۶۳
 سوره بقره ۲۶۴
 سوره بقره ۲۶۵
 سوره بقره ۲۶۶
 سوره بقره ۲۶۷
 سوره بقره ۲۶۸
 سوره بقره ۲۶۹
 سوره بقره ۲۷۰
 سوره بقره ۲۷۱
 سوره بقره ۲۷۲
 سوره بقره ۲۷۳
 سوره بقره ۲۷۴
 سوره بقره ۲۷۵
 سوره بقره ۲۷۶
 سوره بقره ۲۷۷
 سوره بقره ۲۷۸
 سوره بقره ۲۷۹
 سوره بقره ۲۸۰
 سوره بقره ۲۸۱
 سوره بقره ۲۸۲
 سوره بقره ۲۸۳
 سوره بقره ۲۸۴
 سوره بقره ۲۸۵
 سوره بقره ۲۸۶
 سوره بقره ۲۸۷
 سوره بقره ۲۸۸
 سوره بقره ۲۸۹
 سوره بقره ۲۹۰
 سوره بقره ۲۹۱
 سوره بقره ۲۹۲
 سوره بقره ۲۹۳
 سوره بقره ۲۹۴
 سوره بقره ۲۹۵
 سوره بقره ۲۹۶
 سوره بقره ۲۹۷
 سوره بقره ۲۹۸
 سوره بقره ۲۹۹
 سوره بقره ۳۰۰

و به بروج استعلاء عروج نماید و القمر قد مرناه منازل و ختایس یابی غلظت الليل
 اذا يغشى راصفت والنهار اذا تجلى نجشد وریامین گلدز رفیم و المستغفر و ن
 بالاسحار نافذ کثیر و بلا بل شجار کانوا قلیلا من الليل یهجعون بنفث اخرا بنک
 و الاسفار کشف و صبح دولت یهدی الله لنور کاهن بشاء پروردش موس معارف از مطالع
 من یهدی الله فهو المهتد طلوع کند و اسرار لا الشمس یبغی لها ان تدرک القمر
 و لا اللیل سابق النهار و کل فی فلك یسبحون بظهور انجاء و لطایف غوامض
 اسرار یضرب الله الامثال للناس و الله بكل شیء علیم از خفایای اشکال کشف
 و بین گرد و خاک و رب استمان قادری گوید الحمد لله از مواظ و مکاتیب آنحضرت رضی
 عنه دست قلم عقیدت رقم فراغ یافت اکنون یازوه احادیث نبویه علیه الصلوٰة و التحیة
 که صاحب نورالقلوب از بهجت الاسرار برآورده است ترفیم می یابد بدانکه این احادیث اندک
 آنحضرت رضی الله عنه با سند و خود روایت فرمودند یعنی سند آنرا از رسم شریف خود با حضرت
 خواجه عالم صلوا علیه و آله و سلم رسانیدند را وی مذکور گوید اگر چه احادیث کثیره در مواظ و
 نصایح و غیره از زبان و افشان آنحضرت نظر که الله بنظر الرحمة و الغفران بین و مذکور
 گشته فاما چونکه احادیث مذکوره مخدوفه الاسناد و بگردند لهذا مرویات اسنادیه آنحضرت از غیر آن
 میزنند اگر چه احادیث صحیح که تملو و مقرو شوند نهایت حسین فاما سند مرشدنا و سیدنا و شیخنا
 حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه در انظار طالبین صادقین حسی و بیکرمی نبخشند لهذا این بنده
 سلف بضاعت که سی از سکان کوچه درگاه شاه جیلاست جوایای این قسم احادیث شریفه بود
 باره برین وفایت باری بطلالع کتاب بهجت الاسرار موصل مطلوب گردید یعنی یازده
 حدیث نبوی ازین نوع بنظر آمد اگر چه مرویات آنجناب ازین قسم بیشتر باشد زیرا که در خارج
 الاخبار شیخ عبدالحق دهلوی می نویسد که آنحضرت رضی الله عنه از اعلام محمدشین و اعظم
 مسندین استماع حدیث نموده و بکتاب آن فرموده در جمیع علوم اصول و فروع

از جمیع اعلام بغداد بلکه کافه علماء بلاد در گذشت حتی فاق الكل في الكل وصار مرجع
الجميع في الجميع منه سنین جمع شدند و سندی را که میگویند که حدیث را پسند
خود روایت نماید و جناب حضرت غوث الاعظم چون از اعظم سنین استماع حدیث فرمود
و سندی آنها را با دلی پدید بر بعینه سند حضرت نابا شد و ظن انحصار سند آنحضرت از ان
اعظم سنین در همین یازده مرویات ظن سوء است چه جای باشد که امام محمد بخاری را در حدیث
صد هزار حدیث صحیح مع الاسناد سند بود و قطب الاقطاب محدثین را رضی الله عنه همین
یازده بود قرین ثواب نیست منه باید دانست سند که حدیث ازین یازده مرویات
ابن جناب سند است صحیح و متن آن شنیده است فصیح یعنی این احادیث متن با احادیث مروی
کتب صحاح سسته موافق باشند اگر چه سند آن غیر مطابق چنانکه بود تشریح هر حدیث ایما باین
هم نموده خواهد شد و مقصود ازین تطبیق اجماع خاطر علماء ظاهر است نه تصحیح و ترجیح مرویات
صحاح سسته بر مرویات انعالی مفاخر زیرا که صحت و رجحان روایت بحسب علوم مرتبه را دلی است
و اعتناء مدایج جناب حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه بنسب اخیات زمان اقطاب
دوران نیکو ظاهر منه حدیث در اصطلاح محدثین قول و فعل و تقریر آنحضرت را گویند
صلی الله علیه و آله و سلم معنی قول و فعل ظاهر است و معنی تقریر آن باشد که مثلاً شخصی بحدود
آنحضرت کاری کرد یا بخنی گفت آنحضرت علیه السلام آنقول و فعل را دیده و شنیده خاموش
گرددیم حدیث بود و نزد بعضی قول و فعل و تقریر صحابه و تابعین را رضوان الله عنهم
اجمعین نیز حدیث است و خبر و حدیث بیک معنی آمده و بعضی تفرقه کنند و گویند که اول
ستعل در اخبار ملوک است و ثانی مخصوص بحضرت رسالت صلی الله علیه و آله و سلم و صحابه و تابعین
و مشهور در استعمال لفظ اثر آنست که در حدیث ستعل شود و بعضی بر مرقوع نیز اطلاق
کنند چنانکه گویند در ادعیه باثوره چنین آمده منه سند رجال حدیث را گویند که روایت
کرده اند و اسناد یعنی سند آید و گاهی یعنی ذکر سند ستعل شود و متن حدیث آنچه منتهی

میشود بوی اسناد از کلام پس اگر سند مذکور متنبی بخت رسالت پناه شد صلی الله علیه و آله
 و سلم آنرا حدیث مرفوع خوانند مثلاً گویند گفت یا کرد یا تقریر نمود آنحضرت علیه السلام
 یا گویند از ابن عباس آمده مرفوعاً یا گویند رفع کرد این حدیث را ابن عباس و اگر سند
 حدیث متنبی بصحابه کرد آنرا حدیث موقوف خوانند چنانکه گویند گفت یا کرد یا تقریر
 نمود ابن عباس یا گویند از ابن عباس آمده موقوفاً یا گویند موقوف است این حدیث
 باین عباس و آنچه متنبی بتابعین است آنرا حدیث مقطوع گویند و نیز در حدیث باید
 که اگر هیچ راوی از روایات حدیث از میان ساقط نشده و اسناد آن پیوسته آمده آنرا
 حدیث متصل خوانند اگر ساقط شده است آنرا منقطع گویند و منقطع چند قسم بشود
 زیرا که سقوط یا از مبادی سند است یا از اوخران بعد از تابعی یا از وسط آن یا آنکه کل
 سند تباه شده باشد در صورت اولی آن حدیث را معلق خوانند و در صورت ثانی
 منسل گویند و در صورت ثالث اگر ساقط و راوی باشد متوالی و بین آنرا مفصل
 گویند و مفصل بضم میم و سکون عین و فتح صاد و معجمه و اگر ساقطی که بود یا زیاده بر سبیل عدم
 توالی آنرا نیز منقطع گویند چنانکه عامل این همه اقسام را گفتند و در صورت رابعه متعلق نامند
 چنانکه قسم اول را عنعنه روایت حدیث است بلفظ عن فلان عن فلان و منعین
 حدیثی است که مروی شده باشد باین طریق و این اقسام حدیث که شنیدی نسبت اتصال
 و انقطاع سند است اما نظر به عدالت و ضبط سند پس حدیث منقسم به قسم است صحیح
 و حسن و ضعیف صحیح آنست که به نقل عدل تمام ثابت نشده باشد یعنی همه روایات آن عادل
 باشند و ضبط ایشان کامل و اسناد آن متصل بود و در صحیح اگر راوی و سبکی است آنرا
 غریب و فرو نامند و اگر دو بود عزیز گویند و اگر زیاده از دو باشد مشهور خوانند
 و اگر کثرت روایات بحدی رسد که توافق ایشان بر کذب محال باشد آنرا متواتر گویند
 و اصافیکه مفهم در صحیح مذکور اند یعنی عدالت و انضباط و ایصال همه در حدیث موجود باشند

لیکن نه بر وجه تمام و کمال بلکه نوعی از قصور و نقصان در آن راه یافته اند حدیث را حدیث حسن گویند و اگر کسی از این شرایط معتبره مفقود شود مثلاً راوی عادل نبود یا در ضبط وی خلل باشد یا اسناد بانقطاع شود آنرا حدیث ضعیف خوانند و طعن در عدالت به پنج وجه مقرر کرده اند اول کذب راوی دوم اتهام وی بکذب سوم فسق چهارم جهالت پنجم بدعت و مراد از کذب راوی کذب وی است در حدیث نه در حالت دیگر پس اگر کذب کسی عمداً مد تمام عمر کیبار در حدیث ثابت شود دیگر حدیث وی اگر چه صحیح باشد مقبول نیستند اگر چه توبه کند و بر حدیثی را که وی روایت کرده است حدیث موضوع خوانند نه فقط همان حدیث را که کذب وی در آن ثابت شده است موضوع گویند و مراد از اتهام راوی بکذب آن بود که دروغ گفتن وی در دیگر سخنها سوای حدیث معروف شده و حدیثی را که باین چنین روایت مروی شود حدیث متر و ک گویند اینچنین کس اگر توبه کند توبه وی قبول افتد آنوقت حدیث از وی میتوان شنید و اگر احياناً بطریق مذرت دروغی در کلام وی در غیر حدیث بوجود آمده باشد اگر چه مصیبت است فاما حدیث و سه مسمی بموضوع و متر و ک نشود و مراد از فسق فسق علی است نه اعتقادی زیرا که فسق اعتقادی و اخل بدعت است و مراد از جهالت عدم علم نام راوی است زیرا که چون نام وی معلوم نشد حال وی چگونه معلوم خواهد شد که ثقة است یا غیر ثقة چنانکه گویند اخباری من رجل با حدثنی شیخ و حدیث بهم مقبول نشود مگر آنکه صحابی باشد و حدیث بتبع مردود است صاحب جامع الاصول گویند اخذ کرده جماعه از ائمه حدیث از فرق خوارج و از آنها که منوب اند بقدریه و شیعه و رافضیه و دیگر اصحاب بدع و بهوا و جماعه دیگر احتیاط کرده اند و تواریخ نموده از اخذ حدیث ازین فرق منته باید دانست که در استناد این روایات در بعضی جا حدیث آمده و در بعضی محل اخبارنا و حدیثی و فرق میان این الفاظ اینست گر که از محدث حدیثی شنید اگر تنها بود حدیثی

گوید و اگر جمع بودند حد ثنا گوید و اگر بر محدث حدیث خوانده و محدث استماع نمودن چنین حدیث اگر روایت کند اگر با جمع بر محدث خوانده است اخبارنا گوید و اگر تنها خوانده اخبارنی گوید و اگر کتابی یا چیزی را محدث نظر کند و بشاگرد و بدو بگوید که این مسیح منست یا مقروءن یا تصنیف من و من ترا اجازت دادم تا روایت کند این چنین حدیث اگر روایت کند اگر در انوقت جمعی با وی شریک بودند انبانا گوید و اگر نه انبانی گوید و متحارب جمهور است که این نوع اجازت مقبول است منته صاحب بیجه الاسرار درین احادیث یا زوده اولاً سند احادیث از خود تا پنجاب رسانیده و از آنجا تا بن حدیث سلسله سند را منتهی گردانید اما این بنده درگاه آنجناب سند حدیث را که صاحب بیجه از خود تا آنجناب رسانیده است محذوف نموده سند امجد این قطب اوج درویش قدسنا الله سره الاسعه سطوریناید و ابواب فیض و سعادت ابد بروی سامعین با ارادت میکشاید حدیث اول جناب حضرت غوث الاعظم ارضاه الله تعالی عثا باطفه الاکرم میفرماید اخبارنا ابو غالب محمد بن الحسن ابن احمد ابن الحسن الباقلائی ببغداد جامع القصر یعنی خبر داد ما را ابو غالب محمد بن حسن پسر احمد بن حسن باقلانی در بغداد در جامع قصر قال اخبارنا الشیخ ابو علی بن احمد بن ابراهیم بن الحسن بن محمد بن شاذان البزار یعنی گفت ابو غالب محمد که خبر داد ما را شیخ ابو علی پسر احمد پسر ابراهیم پسر محمد پسر شاذان بزار قال اخبارنا عثمان بن احمد و میمون بن اسحاق و ابوسهل بن زیاد گفت شیخ ابو علی که خبر داد ما را این هر سه کس یعنی عثمان پسر احمد و میمون پسر اسحاق و ابوسهل پسر زیاد قالوا حد ثنا احمد بن عبد الجبار یعنی گفتند این هر سه کس که حدیث کردند ما را احمد بن عبد الجبار قال حد ثنا ابن ادریس عن ابن جریج عن ابن ابی عمار عن عبد الله بن بنانه عن یعلی بن امیه یعنی حدیث کرد ما را پسر ادریس از ابن جریج از پسر ابو عمار از

عبد الله بن بنانه از یعلی بن امیه این قطعه از سند بطور غثنه واقع شده قال قلت و
 لعمر بن الخطاب یعنی گفت یعلی بن امیه گفتم مر عمر بن الخطاب رضی الله عنه را اما
 قال الله تعالی لیس علیکم جناح ان تقصروا من الصلوة یعنی مکفته است الله عز وجل
 که نیست گناهی بر شما در آنکه کوتاه سازید از نماز یعنی نماز چهارگانه را مثل ظهر وعصر وعشاء و دوگانه
 گذارید ان خفتتم ان یفتنکم الذین کفروا یعنی قصر کنید اگر ترسید شما که در رفتن و
 فساد اندازند شما را آنکسانیکه کافران را وی گوید این آیت در باب قصر کردن مسافران نماز
 چهارگانه بدو رکعت و در حالت خوف کفار نازل گردیده و بعد از ان این حکم عام شد مزج
 مسافران را خواه خوف کفار باشد یا نباشد و در آیت حکم قصر در حالت خوف و چون خوف
 مرتفع شد می باید که حکم قصر نیز مرتفع میشد فقال اعجبتم مما اعجبت پس فرمود عمر رضی
 عنه در جواب یعلی بن امیه یعنی عجب کردم من و زمران رسول خدا صلی الله علیه و سلم
 از آنچه عجب کردی تو از ان فقلت رسول الله صلی الله علیه و سلم پس پرسیم
 من پیغمبر خدا صلی الله علیه و سلم را که با وجود عدم خوف قصر چون کنم فقال صدقة
 تصدق الله بها علیکم پس فرمود رسول خدا صلی الله علیه و سلم این قصر کردن هفت
 و اسانی است که تصدق کرده است خدا تعالی بان بر شما فاقبلوا صدقته پس قبول
 کنید صدقه خدا را یعنی آنچه خدا شمارا خیرات کرده آنرا بدل قبول کنید و خوض و ران
 سازند و آسانی را بر خود مشکل نکنید که موجب گستاخی است حدیث دوم جناب حضرت
 معشوق ربانی شفیع روز محشر سیدنا سید عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه میفرماید
 اخبرنا ابو غالب محمد بن الحسن بن احمد بن الحسن الباقلائی بجامع القصر
 یعنی خبر داد ما را ابو غالب محمد پسر حسن پسر احمد پسر حسن یا قلائی در بغداد و رجامع قصر
 قال اخبرنا الشیخ ابو علی بن احمد بن ابراهیم بن الحسن بن محمد بن شاذان
 البزار یعنی گفت ابو غالب خبر داد ما را شیخ ابو علی پسر احمد پسر ابراهیم پسر حسن

پسر محمد پسر شاذان بزار قال اخبرنا احمد بن سلمان قال حدثنا عثمان بن عمر
 حدثنا يونس بن يزيد عن الزهري عن عبد الرحمن بن كعب عن ابيه گفت
 شيخ ابو علي خبر داد ما را احمد بن سلمان گفت احمد بن سلمان حديث کرد ما را عثمان بن عمر
 کرد ما را يونس پسر يزيد زهري از عبد الرحمن بن كعب از والد خود و كعب گفت ان رسول
 الله صلى الله عليه وآله وسلم قال بدرستیکه بنمبر خدا صلی الله علیه وآله وسلم فرمود انما
 لنسمة المسلم طير تعلق في شجرة الجنة يعني نیت روح مسلم گر طير کي میچرند در درختان
 بهشت و در روایت مالک و نسائی بجائے مسلم مومن مروی شده و نسمة بفتحات ذات انسان
 کامل طلاق کرده میشود و گاه بر جسد و گاه بر روح اینجا مراد روح است حتی میر جعه الله الي
 جسده يوم يبعثه الله يعني حالانکه باز میگرداند خدا تعالی او را بسوی تن و سر و بدن
 برگزیند و او را خدا تعالی از خاک و در روایت مالک و بخاری الي جسده في جسده آرمه
 حديث سوم بناب حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه میفرماید اخبرنا ابو غالب محمد بن
 الحسن بن احمد بن الحسن الباقلانی ببغداد بمجامع القصر يعني خبر داد ما را ابو غالب
 محمد پسر حسن پسر احمد پسر حسن باقلانی و ربنده و رجاس قصر قال اخبرنا الشيخ ابو علي بن احمد
 بن ابراهيم بن الحسن بن محمد بن شاذان البزار يعني گفت ابو غالب که خبر داد ما را
 شيخ ابو علي پسر احمد پسر ابراهيم پسر حسن پسر محمد پسر شاذان بزار قال حدثنا احمد حدثنا
 الحسن بن مكرم حدثنا يزيد بن هارون اخبرنا شعبه عن محمد بن زياد
 عن ابی هريرة عن النبي صلى الله عليه وسلم عن ربه عز وجل گفت شيخ ابو علي
 حديث کرد ما را احمد حديث کرد ما را حسن بن مكرم حديث کرد ما را يزيد بن هارون خبر کرد
 ما را شعبه از محمد بن زياده از ابو هريره رضي الله عنه از نبی صلی الله علیه وآله وسلم از پدر
 خود عز وجل قال لكل عمل كفارة فرمود و الله عز وجل برای هر عمل بد کفارت است که سبب
 محو و غفران می شود يعني و آخرت بران عقابی نگردد و این حديث نهجده احاديث قدسيه است

و فرقی در میان قرآن مجید و حدیث قدسی آنکه نزول قرآن بواسطه جبرئیل است و لفظ
آن معجز بخلاف حدیث قدسی که نزول بواسطه جبرئیل نیست بلکه او تعالیٰ معنای آنرا بر رسول
الهام میکند در نوم یا لفظه و الفاظ حدیث قدسی معجز نباشند کذا قال الکرمانی فی شرح
البخاری راوی گوید کفاره عصیت چند قسم آمده اول توبه دوم نماز سوم روزه چهارم
صدقه هر چهار حسنه است هر چه تواند نیکو باشد زیرا که ان الحسنات یدهن السیئات
وارد است و کفاره بصوم افضل است که الصوم لی وانا اجزی به فانما جزاءه
نیز در خبر است یعنی روزه برای منست و من جزا داده می شوم بروزه و لفظ اجزی بصیغه علم
و مجهول هر دو میتوان خواند بر تفسیر اول معنی چنین باشد که من جزا میدهم بروزه هر چه میخواهم
چند آنکه میخواهم که از حد حصر بیرونست و متکفل جزا بصوم خود بذات خود است و بر تقدیر
تعالیٰ بصیغه مجهول خوانند معنی چنین باشد که من جزا داده می شوم بروزه یعنی جزا دیگر
اعمال درجات دیگر باشد و جزا روزه ذات منست پس جزایش آنکه بقای من مشرف
شود اما نزدیک به رسلوۃ افضل عبادات است چنانکه در حدیث واقع و اعلموا خیر
اعمالکم الصلوة پس کفاره بصلوة اولی همچنان بتوبه و صدقه هست بود اما صوم عبادت
تخصیه و سریره است بخلاف دیگر عبادات که ریا را بدان راهی باشد مگر در صوم پس کفاره از
صوم اولاً تر بود حدیث چهارم جناب حضرت غوث الاعظم سید المعتمد سید عبدالقادر
میران محی الدین رضی الله عنه میفرماید اخبرنا ابو غالب محمد بن الحسن بن احمد
بن الحسن الباقلانی ببغداد بجامع القصر خبر داد ما را ابو غالب محمد پسر حسن
پسر احمد پسر حسن باقلانی در بغداد در جامع قصر قال اخبرنا الشیخ ابو علی بن احمد
بن ابراهیم بن الحسن بن محمد بن شاذان البزار گفت ابو غالب خبر داد ما را
ابو علی پسر احمد پسر ابراهیم پسر حسن پسر محمد پسر شاذان بن احمد بن عثمان بن
احمد و عبد الله بن بریه و احمد بن یحیی الادمی و میمون بن اسحاق گفت

شیخ ابوعلی حدیث کردند ما را عثمان پسر احمد و عبد الله پسر بریه و احمد پسر یحیی و میمون
 پسر اسحاق قالوا حد ثنا احمد بن عبد الله بن عبد الجبار یعنی گفتند این همه
 را و بیان که حدیث کرده ما را احمد پسر عبد الله پسر عبد الجبار حد ثنا ابو معاویه عن
 الاعمش عن ابی صالح عن ابی هریره رضی الله عنه حدیث کرده ما را ابو معاویه
 از اعمش از ابو صالح از ابو هریره رضی الله عنه قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم
 گفت ابو هریره که فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم لان اقول سبحان الله والحمد
 لله ولا اله الا الله والله اکبر احب الی مما طلعت علیه الشمس بر آئینه گفتن من
 این چهار کلمه را دوست داشته شده است بسوی من از هر چیزی که بر آمده بروی آفتاب یعنی
 دنیا و مافیها را وی گوید گویا این کنایت است از مخلوقات همه زیرا که ذکر خدا تعالی احب فضل
 است از تمام عالم امام محمد غزالی رحمت الله علیه فرماید درین ترتیب یعنی در تقدیم کلمه سبحان
 الله بر الحمد لله و در تقدیم الحمد لله بر کلمه لا اله الا الله و در تقدیم کلمه لا اله الا الله
 بر الله اکبر معانی متناسبه است زیرا که ذکر و ناظر و معرفت خدا تعالی نخست ذات وی تعالی
 را جل جلاله از جمیع خصایص که لایق علو شان وی باشد منزه می نهند پس کلمه سبحان الله بودی
 بهین تنزیه باشد و چون تنزیه وی تعالی شایسته منظور ناظر شود جمیع آلا و نعم را منزه و ذات
 تقدس حضرت سبحانه و اند پس کلمه الحمد لله مشعر بهین انحصار است و چون سایر احسانات
 و نعمات را در ذات وی تعالی منزه کند آنوقت بمعنی توحید رسد پس کلمه لا اله الا الله بهین توحید
 ایما و بد و چون حقیقت توحید بروی جلوه گردد آنوقت خود را بجمیع وجوه عاجز و محتاج بنده و
 همه بزرگی را راجع بوی تعالی انکار و پس کلمه الله اکبر بهین معنی اخبار نماید هم وی گوید
 این چهار کلمه را کلمه تسبیح و کلمه تحمید و کلمه تهلیل و کلمه تکبیر گویند تسبیح معنی پاکی و تنزیه کردن
 و تحمید حمد بسیار گفتن و باین معنی اشتقاق محمد از حمد است صلی الله علیه و سلم و تهلیل لا اله
 الا الله گفتن و تکبیر بزرگ کردن ایندین آمد و در روایت مسلم و شان این چهار کلمه افضل الکلام

مروی شده و مراد از افضل کلام سوا کلام الهی است اگر چه این کلمات نیز از قرآن اند سوا
 کلمه رابع و در روایتی آمده که افضل الذکر بعد کتاب الله یعنی بزرگترین ذکر الهی بعد کلام الله
 این چهار کلمه اند پس ازین روایت صراحت فضیلت این چهار کلمه بعد کتاب الله معلوم شود -
 حدیث پنجم جناب حضرت امام عالم سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه میفرماید اخبرنا
 ابو غالب محمد بن الحسن بن احمد بن الحسن الباقلا فی سنیة خبر وادمارا ابو غالب
 محمد بن حسن بن احمد بن حسن باقلانی قال اخبرنا الشیخ ابو علی بن احمد بن ابراهیم
 بن الحسن بن محمد شاذان البزار گفت ابو غالب بن خبر کرد ما را شیخ ابو علی بن احمد بن
 ابراهیم بن محمد بن شاذان بزار قال اخبرنا عثمان بن الشمال گفت شیخ ابو علی که خبر کرد
 ما را عثمان بن شاذان حدیثنا احمد بن الجبار حدیث کرد ما را احمد بن جبار حدیثنا ابو
 معاویه عن الامام عن ابی صالح عن ابی سعید الخدری رضی الله عنه
 قال قال رسول الله صلی الله علیه وسلم گفت حدیث کرد ما را ابو معاویه از امیر
 و صالح از ابو سعید خدری که فرمود رسول خدا صلی الله علیه وسلم لا تسبوا اصحابی
 و شتمانند مید اصحاب مرا را وی گوید صحابی شخصی را گویند که دریافت پیغمبر خدا صلی الله
 علیه وسلم را در حالت ایمان و بر دین اسلام مرا و بعضی شرط کردند طول صحبت را با حضرت
 و ملازمت وی و اخذ علم از وی و حضور مشاهد غزوات و اقل آن شش ماه داشته اند که
 فلوان احد که انفق کمثل احد ذهابا بلغ مداحدهم پس اگر ثابت شود که یکی
 از شما خرج کند و در راه خدا مانند کوه احد زر را نبرد ثواب آن ثواب پیمانه یکی از ایشان
 را مدبضم میم و تشدید ال پیمانه و آن رطل و ثلث رطل است و لا نصفه نه ثواب پیمانه
 یکی از ایشان منه در صحیح ترمذی از عبد الله بن مفضل مرویست که فرمود پیغمبر خدا صلی الله
 علیه و آله وسلم الله الله فی اصحابی یعنی یاد میدانم شمار خدا را در حق اصحاب من شر قال
 الله الله فی اصحابی یاد میدانم شمار خدا را در حق اصحاب من لا تتخذوا هم غرضاً

من بعدی نہ مقرر کنید ایشانرا ہدف کلام خویش از پس من فمن احبہم فحببتی احبہم
 یعنی پس کسی کہ دوست داشت ایشانرا پس سبب دوستی من کہ در دل دیت دوست داشت
 ایشانرا ومن ابغضہم فبغضی و ہر کہ بغض و عداوت کرد از ایشان پس سبب بغض من
 کہ در دل دیت مبغوض گرفت ایشانرا ومن اذا ہم فقد اذانی ہر کہ ایذا داد
 ایشانرا پس تحقیق ایذا و اذرا ومن اذا فی فقد اذی اللہ و ہر کہ ایذا و اذرا پس تحقیق
 ایذا و اذرا ومن اذی اللہ فیوشک ان یاخذہ و ہر کہ ایذا و اذرا پس قریب
 است کہ موفقہ کند اورا خدا تعالی را وی گوید از حضرت سید الساجدین سیدنا امام زین
 العابدین صلوا علی جده و علیہ پسیدند کہ منزلت ابو بکر و عمر نزد رسول خدا صلی اللہ علیہ
 چگونه بود فرمود چنانکہ اکنون است ہما ضجیعہا دور قطنی از امام برحق سیدنا امام
 الصادق دوی از والد خود امام محمد باقر صلوا علی نبیا و علیہا السلام روایت کند کہ مروی
 نزد پدر بزرگوار وی حضرت علی بن الحسین صلوا علی جده و علیہ اللہ و گفت اخبرنی عن
 ابی بکر یعنی خبر دہ مرا از حال ابو بکر پس آنحضرت امام فرمود عن الصّدیق یعنی خبر دہم
 ترا از حال صدیق آنکس گفت تسمیۃ الصّدیق یعنی نام یکنی تو ابو بکر را بصدیق
 پس حضرت امام در جواب آنمرد افضی فرمود شکلتک امّا ک قد سماء صدیقاً رسول
 اللہ صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم و المهاجرون و الانصار و من لم یسمہ صدیقاً
 فلا صدق اللہ قولہ فی الدنیا و الاخرۃ فاذهب فاحسب ایا بکر و عمر رضی اللہ
 عنہما یعنی بگرد ترا ما در تحقیق نام کرد ابو بکر را صدیق پیغمبر خدا صلی اللہ علیہ وآلہ
 وسلم و مهاجرین و انصار و ہر کہ تسمیہ نکند ابو بکر را بصدیق پس نہ راست کند اللہ تعالی
 قول او را در دنیا و آخرت پس برود دوست بگیر ابو بکر و عمر را رضی اللہ عنہما حافظ عمر
 بن سائبہ فرماید روزی روی حضرت امام زید رضی اللہ عنہ مذاکرہ اشترع فدک
 بیان آمد فرمود اگر قضیہ مذکور من ہم رجوع شدی البتہ مطابق حکم قضا ابو بکر رضی اللہ عنہ حکم

میکردم و دارقطنی از سالم بن ابی حفصه که مردی شعیبی است اما الله است روایت کند که گفت
 بخدایت حضرت امام جعفر الصادق علیه السلام که بیمار بود برای عیادت رفتم پس دیدم که
 میفرمود اللهم انی احب ابابکر و عمر و اتقلاهما اللهم انک ان فی نفسی غیر
 هذا فلا تالینی شفاعة محمد صلی الله علیه و آله و سلم یعنی خدا یا پدر سیکه محبت
 میدارم از ابوبکر و عمر و دوست میدارم هر دو را خدا یا اگر در دل من غیر این باشد پس نزد
 مرا شفاعت محمد صلی الله علیه و آله و سلم و نیز دارقطنی از محمد بن عاتب روایت میکند که روزی
 تذکره حضرت عثمان بخصویر و دو شاخه زاده کوفین امام الامام ابی محمد الحسن و امام الایله با علیه
 الحسین علیهما السلام برآمد مردم از مال عثمان رضی الله عنه از حسنین پرسیدند فرمودند بیک
 امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه تشریف می آورد شمارا از احوال عثمان رضی الله عنه خبر خوازد
 پس حضرت امیر تشریف آورد مردم سوال کردند فرمود العثمان من الذین اتقوا
 و امنوا ثم الذین اتقوا و احسنوا ان الله یحب المحسنین یعنی عثمان
 از ان کسان است که پرهیزگاری کردند و ایمان آوردند پسر عثمان از ان کسان است
 که پرهیزگاری نمودند و احسان کردند و خدا دوست میدارد احسان کنندگان را و روزی
 الکبری متین می آرند که حضرت امیر المؤمنین علی کرم الله وجهه احکامی که در عهد صدیق اکبر
 رضی الله عنه تقرر یافته بود آنرا در عهد خود تغییر ندادند و آنکه قضیه فدک و غیره را نیز بر همان
 مقدمه مسلم داشت و متابعت و اطاعت شیخین ذوالنورین بر عایت خلافت می نمود تا آنکه
 حضرت عثمان جناب امام حسین را با قامت حد خمر حکم کرد امام حسین فرمود من ولی حرها
 ولی قرها یعنی ولی حر خلافت، همانکس است که ولی بر دوت است پس امیر المؤمنین علی
 کرم الله وجهه برخاست بدست خود نفاذ حکم نمود الغرض این چند مضمون که بقلم آمد بنا بر آنکه
 دشنام صحابه از جمله کباب است بمردم را لایم که خود را از واجبتاب نماید و حدیث را تشبوا صحابه
 را مد نظر در و تا ایمان سلامت ماند حدیث ششم جناب مرشدنا و مرشدنا ثقلین قطب

کبابه و کباب
 نصف سوره یوسف

الشَّهِيدِ قَدْرَهُ قَوَّالُ الْخِيَارِ مَجْرُوبُ كَرْدِ كَارِ عِنْدَ لَيْبِ نَعْمَةٍ سَازِ اسرارِ وَحْدَتِ بَيْلِ طَرَانِهِ پَرِ دَارِ
 اِمَارِ كُفْتِ كُلِّ كَلْبِ ارِ رَسُولِ مَرُوبِ جُوسْتَانِ بَتُولِ شَفِيعِ رُفُزِ مَحْشَرِ سَيِّدِ نَاسِدِ عِمْدِ الْقَادِرِ صَلَوةِ
 اَللّٰهِ عَلٰى جَدِّهِ وَطَلِيقِ مِيقَرِ يَدِ حَدِّ ثَنَا ابُو غَالِبِ مُحَمَّدِ بْنِ الْحَسَنِ ابْنِ اَحْمَدِ بْنِ الْحَسَنِ
 الْبَاقِلَانِي يَمِينِي حَدِيثُ كَرِوَمَارِ ابُو غَالِبِ پِشَرِ حَسَنِ پِشَرِ اَحْمَدِ پِشَرِ حَسَنِ بَاقِلَانِي قَالَ اخْبَرَنَا
 الشَّيْخُ ابُو عَلِيٍّ ابْنِ اَحْمَدَ ابْنِ اِبْرَاهِيمَ ابْنِ الْحَسَنِ ابْنِ مُحَمَّدِ بْنِ شَاذَانَ الْبَزَارِ
 ابُو غَالِبِ كُفْتِ خَبَرُ كَرِوَمَارِ الشَّيْخِ ابُو عَلِيٍّ ابْنِ اَحْمَدَ ابْنِ اِبْرَاهِيمَ ابْنِ حَسَنِ ابْنِ مُحَمَّدِ بْنِ شَاذَانَ الْبَزَارِ
 قَالَ حَدَّثَنَا اَحْمَدُ حَدَّثَنَا الْحَسَنُ ابْنُ مَكْرُمٍ حَدَّثَنَا عَلِيُّ بْنُ عَاصِمٍ اخْبَرَنَا سَهِيلُ
 ابْنِ ابِي صَالِحٍ عَنْ اَبِيهِ عَنْ ابِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ كُفْتِ الشَّيْخُ ابُو عَلِيٍّ حَدِيثُ كَرِوَمَارِ
 اَحْمَدُ اَوْ كُفْتِ حَدِيثُ كَرِوَمَارِ حَسَنِ ابْنِ مَكْرُمٍ اَوْ كُفْتِ حَدِيثُ كَرِوَمَارِ عَلِيُّ بْنُ عَاصِمٍ اَوْ كُفْتِ
 خَبَرُ كَرِوَمَارِ سَهِيلُ ابْنُ ابُو صَالِحٍ اَوْ رِوَايَةُ خَرُودِ ابُو هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ مَرْهُو
 اَللّٰهُ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمُ لَآنْ یَجْلِسُ اَحَدُكُمْ عَلٰی حِجْرَةٍ فَتَحْرُقُ ثَنَابًا بِحَتَّى
 تَقْصَلَ اِلَى جِلْدَةٍ خَیْرٌ لَّهِ مِنْ اَنْ یَجْلِسَ عَلٰی قَبْرِ ابُو هُرَيْرَةَ كُفْتِ فَرَسُودِ رَسُولِ خُدا
 صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَاٰلِهٖ وَسَلَّمُ بِرَأْسِیْنِ نَشِیْطِیْنِ یَا اَزْ شَا بِرِ اَفْكَرِ مَوْزَانِ كِهْ بِسُوزِ اَنْدِ جَا مِیْهَامِیْ اَوْ رَا
 مَا اَنَكِهْ بِرِ سَدِ آنْ جِمرِهِ دَاثِرِ سَوْغَتِ نَپَوسْتِ وَیِ پِیْتَرِ اسْتِ مَرَا دِ رَا اَزْ اَنَكِهْ بِشِیْنِ دِوِیْ قَبْرِ
 بِدِ اَنَكِهْ نَذِیْبِ جِمْهُورِ اَنَسْتِ كِهْ بِهَرِ كُوْنِ نَشِیْنِ دِ وِكِیْهِ دِ وَدُوْنِ زِیْرِ پَا آدِ قَبْرِ رَا زِیْرِ اَكِهْ
 اِیْنِ حَرِکَتِ مَنَافِیْ عِبَرَتِ اسْتِ چَرَا كِهْ زِیَارَتِ قَبْرِ عَوَامِ مَوْسِیْنِ بِهَمِ سَبَبِ رَقِیْقِ قُلُوبِ وَتَذَكُّرِ
 مِیْرَتِ دَاگَا یِ فَا رَوْنِیَا اسْتِ كِهْ یَكُورِ زِیْمِیْنِ پِشِشِ آمَدَنِیْ اسْتِ وَبِهَمِ دَرِیْنِ مَحَلِّهِ خَوَایِیْدَنِیْ
 خَا نَكِهْ كُفْتِ اَنْدِ نَظْمِ بِرِ سَرِ قَبْرِ یَكِ رَفْتَمُ وَخَفْتَمُ حَوْنِیْ كُفْتِ اَحْمَالِ چَرِ بِرِ سِیْ چَرِ تَوَاقُیْ دَالِیْ
 كَمَرِ زَوَالِیْهِ الْمَوْتِ خَبَرِیْتِ هَا كُفْتِ كِهْ تَوِیْ بِشِشِ دَرِیْنِ غَفْلَتِ سَرِ گِرَوَانِیْ كُفْتِ بِهَمِشْثِیَانِ تَوَرِ زِیْرِ
 لَحْدِ نَاكِ شَدَنَدِ كُفْتِ چَشمِ عِبَرَتِ كَبْشَا خُذَا جِهْ اَكْرَا نَسَانِیْ كُفْتِ جَا بِیَا وَاقِفِ دَمِ بِشِشِ عَزِیْزِ اَنْ رَفْتَمُ
 نَكْرِ دِیَا كُنْ اَخَرِ كِهْ تَوِیْ مِیْهَامِیْ كُفْتِ رَا دِیْ كُیْ دِ وَرِ زِیَارَتِ قَبْرِ خَوَاصِ الْمَوْسِیْنِ مِثْلِ اَوَلِیَا وَشَهِدَا

و صاحبین فواید عمده است اگر چه بسیاری از فقهاء استدعا بابل قبور و غیر قبر بنی صلی الله علیه و آله
و سلم جایز ندانند و میگویند که زیارت برای دعای موتی و استغفار برای ایشان در رسانیدن
نفع بایشان بدعا و تلاوت قرآن مقرر است نه برای استدعا از ارواح ایشان و استحصال نفع
از ایشان مقرر یافته لیکن نزد جمهور مشایخ صوفیه و نزد بعضی از فقهاء و زیارت استفاده مقرر است
چنانکه اکثری از فیوض و فتوح از ارواح رسیده است امام شافعی رحمه الله علیه فرماید که قبر حضرت
سوسی کاظم رضی الله عنه تریاقی است مجرب برای اجابت دعا و حجت الاسلام امام محمد غزالی گفته هر
استمداد که زده میشود بوی در حالت حیات وی همچنین استمداد کرده میشود بوی بعد وفات وی
ابن مزروعی که اندام کاظم فقهاء و علماء و مشایخ و یار مغرب است رحمه الله علیه میفرماید که روز
شیخ ابوالعباس خضری از من پرسند که امدادی اقوی یا امدادیت گفت قومی میگویند که
امدادی قوی است و من میگویم که امدادیت قویست پس شیخ فرمود نعم زیرا که وی در بساط
حق است و در حضرت اوست غرض زیارت قبور اولیاء و صاحبین و شهدا برای استمداد
و استعانت هرگز برگزمنیج و غیر مشروع نیست در روایت احمد از عمر بن مسلم مرویست
که دیدم را رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم که تکیه کرده بودم بر قبر پس فرمود لا تؤذی
صاحب هذا القبر یعنی آزار مده صاحب این قبر را که روح وی ناخوش بیدار و از تکیه
کردن تو بر قبر وی و در شرع الاسلام آورده که مستحب است که در قبورستان برهنه پای
در آیند و مانعت از کج نمودن قبور نباشد آنست که در آن تحلف و تزمین است و سلام و شهادت
امام الصوفیه خواجہ حسن بصری رحمه الله علیه کل کردن قبور را و در جامع الرموز گفته که عصام بن
یوسف رحمه الله علیه اطراف مدینه میکشت و هر قبری را که رو بخواب شدن میداد تعمیر آن
میکرد و زقادی برهنه از مختار روایت کرده که مکروه است قضا حاجت در مقبره و خواب
نزد یک کور و کور را ز پر پا نکند مگر از جهت ضرورت و زیارت از دور کند و نه نشیند۔

حدیث بیستم جناب حضرت محبوب سبحانی غوث الصمدانی میران محی الدین شیخ عبدالقادر

الحسنی الحسینی اجمالی رضی الله عنه میفرماید اخبارنا ابو الحسن علی بن احمد بن عیسی بن
 حفص المقرئ یمن خبر کرد و ما را ابو الحسن علی بن احمد بن محمد بن حفص مقرئ اخبارنا ابو بکر
 بن محمد بن عبد الله بن محمد الشافعی خبر داد و ما را ابو بکر بن محمد بن عبد الله بن محمد
 شافعی اخبارنا اسحاق بن الحسن بن عبد الله بن مسلمه خبر داد و ما را اسحاق بن
 حسن بن محمد بن عبد الله بن مسلمه اخبارنا مالک بن انس بن عیسی بن النضر مولی عمر بن عبد الله
 بن ابی سلمه بن عبد الرحمن بن عایشه رضی الله عنها انها قالت کان
 النبی صلی الله علیه و آله و سلم یصوم حتی نقول لا یفطر و یفطر
 حتی نقول لا یصوم و ما را یت رسول الله صلی الله علیه و سلم
 استکمل صیام شهر قط الا و مضان و ما را یتفه فی شهر اکثر من صیام
 شعبان خبر داد و ما را مالک بن انس از ابو النضر غلام آزاد کرده عمر بن عبد الله بن ابی سلمه
 بن عبد الرحمن از ام المؤمنین عائشه رضی الله عنها که گفت بدستیکه بود نبی صلی الله علیه
 و آله و سلم که روزه میداشت تا آنکه میگفتم که افطار بخوراید کرد و افطار میکرد تا آنکه میگفتم
 که روزه نخوراید داشت و ندیدم رسول خدا علیه السلام را که کامل و تمام کرده باشد روزه
 هیچ ماهی را هرگز مگر رمضان و ندیدم آنحضرت را در هیچ ماهی بیشتر روزه داده اند و روزه
 غیبان را آدمی گوید درین حدیث بیان صوم تطوع آنجناب است سوای روزه فرض
 رمضان صوم تطوع را نیز فضایل و اقیه بسیار و بشمار اند چنانکه در هیچ ترمذی از ابواب
 رضی الله عنه مرویست که فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم من صام یوما فی سبیل
 الله جعل الله بینه و بین النار خندقا کما بین السماء و الارض یعنی هر که
 روزه دارد یک روز در راه خدا یتعالی محض برای وی میگرداند الله تعالی در میان وی
 و در میان آتش و دوزخ خندق را بقدر مسافتی که میان آسمان و زمین است و سوای این
 حد فضائل روزه نقل دیگر احادیث نیز مروی شده اند و در حدیث ما نحن فیه آمده طلب است

اول آنکه عادت شریف آنحضرت در روزه نفل دوام و استمرار نبود بلکه حالت آنحضرت علی الشیخ
 علیه وآله وسلم درین باب مختلف بود گاهی چندان روزه را متصل میداشت که مردم را گمان آن
 پیدا میشد که هرگز افطار نخواهد فرمود و گاهی چندان افطار علی التوالی میکرد که مردم را اوهم بان
 میکشت که هرگز نیت بصوم نخواهد نمود مگر اینکه این هر دو حالت که اتمام وقت پیدا می شد تفصیل
 آن در شروع این حدیث غیر مسطور صاحب نورالقلوب گوید بگرایمکه در نظر بے بصیر
 این احقر و تفسیر اشف الحقایق در تشریح آیت شریفه لیس علیکم جناح ان تقصروا
 من الصلوة الخ چنین در آمده صاحب تفسیر مذکور می نویسد که چنانکه مسافر را حکم بقصر نماز
 است همچنین اهل مشاهد که مستغرق بکار معرفت اند و قتیکه سلطان وجد بر ایشان غالب
 مرض و مختار اند بآنکه قمر کنند از عبادت و غلبه نوقت را زیرا که ایشان مغذورانند و از قوت
 از بحال خدمت بنا بر غلبه حال و قوف اعدا که نفس و شیطان هست زیرا که چون بر انسان حال
 غالب شود نفس و شیطان او را و سوسه غفل ظاهری که نماز و روزه است کنند و ازین وسوسه
 ارتفاع انحال خواهند پس سالک را در آنوقت ضرورت است که قصر بر فرائض کند و نوافل را
 ترک دهد و لهذا ام المؤمنین عایشه رضی الله عنها فرماید کان رسول الله صلی الله علیه
 وآله وسلم یصوم حتی نقول انه لا یفطر الخ این حالت صحیح است و یفطر
 حتی نقول انه لا یصوم و این حالت غلبه حال است انتهی پس ازینجا معلوم شد که آنحضرت
 راضی الله علیه وآله وسلم گاه حالت صوم بود و گاه حالت سکر چنانکه در کتاب مذکور و تفسیر
 نشر اتموا الصیام الی اللیل میفرماید که حال نبی صلی الله علیه وآله وسلم گاه بانیطو شد
 که تنجای فرشتگان در آنجانی ماند چنانکه میفرماید لی مع الله وقت لا یسعی فیہ
 ملک مقرب و لا نبی مرسل چنانکه روزی سید شفیقه فاطمه الزهرا سلام الله
 علی ایهما و علیهما بنحمت آنحضرت علیه السلام در حال سکر آمد و از چیز بی سوال کرد پس فرمود
 رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم من انت یعنی که ام کس تو سیده عرض کرد انا فاطمة

بیت نصف
 سوره

یعنی منم فاطمه پس فرمود من فاطمه کیست فاطمه پس عرض کرد فاطمه بنت النبی یعنی
 فاطمه دختر رسول خدا است صلی الله علیه و آله پسر فرمود من رسول الله کیست رسول خدا
 پس حضرت سئیده چون این کلام از آن سید الانام شنید بحال خوف باز پرس کردید و حال نبی
 صلی الله علیه و آله گاه باینطور میشد که باندرجبه الکبری و عائشه صدیقہ رضی الله عنهما مشغول میشد
 و صحبت میداشت دوم آنکه آنحضرت علیه السلام سواي ماه مبارک رمضان هیچ ماهیست دیگر را تمام
 و کمال بصوم نگذراند اگر گویند که در حدیث یحیی بن کثیر آمده که رسول خدا علیه السلام تمام ماه شعبان
 روزه میداشت توفیق در میان این دو حدیث بچه نوع بود گوئیم در روایت مذکور مراد
 از تمام ماه اکثر ماه است و در اینجا مبالغه است باقامت اکثر مقام کل و الا اکثر حکم الكل
 مشهور است و ترمذی از ابن المبارک نقل کند که وی فرمود که جایز باشد در کلام عرب
 که چون اکثر ماه روزه دار بگویند صام الشهر کله یعنی روزه داشت تمام ماه را سوم
 آنکه حضرت علیه السلام در یازده ماه باقیه آنقدر روزه نمیداشت که در ماه شعبان میداشت
 چنانکه در روایت مسلم آمده کان یصوم شعبان کله الا قليلا یعنی بود آنحضرت
 علیه السلام که روزه میداشت ماه شعبان را تمام آنرا مگر اندک و روزه آنحضرت در هر ماه
 اقل از سه روز نیست حدیث هشتم جناب مستطاب حضرت قطب الاقطاب غوث
 الثقلین فقیح روز محشر جگر گوشه حیدر صفدر سید تاسید عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه
 میفرماید اخبرنا ابو الوقت عبد الاول بن عیسی الهروی قراة علیه و نحن
 نسמע فی سنة ثلث و خمسين و خمس مائه خبر داور ابو الوقت عبد الاول پسر
 عیسی الهروی در حالیکه خوانده میشد این حدیث بروی و ما می شنیدیم در سبیل پا بند و پنجاه و
 هجری قال اخبرنا ابو الحسن عبد الرحمن بن محمد بن المظفر الداودی قراة
 علیه و انا اسمع کفایت ابو الوقت عبد الاول خبر داور ابو الحسن عبد الرحمن پسر محمد
 لحفزد اودی در حالیکه خوانده میشد حدیث بروی و من می شنیدم قال اخبرنا ابو محمد

عبد الله بن أحمد بن محمد بن حمويه السرخسي قراءة عليه كفت ابو الحسن خبر وادمارا
ابو محمد عبد الله بن محمد بن حمويه السرخسي وروا ليكنه خوانده می شد حدیث بروی قال اخبرنا
ابراهيم بن حريم الشاشي كفت ابو محمد خبر وادمارا ابراهيم بن محمد بن حريم شاشي قال حدثنا
عبد الله بن حميد بن نصر كفت ابراهيم بن محمد بن حريم شاشي كفت ابو محمد خبر وادمارا
قال حدثنا سليمان بن داود عن زهير بن معاوية كفت عبد الله بن حميد بن نصر
سليمان بن داود عن زهير بن معاوية كفت ابو محمد خبر وادمارا الطائي حديث كروا را ابو
مجاهد طائي حدثني ابو المذله مولى امر المؤمنين عايشه رضى الله عنها حديث كرو
مرا ابو نذر غلام آزاد كرده ام المؤمنين عايشه رضى الله عنها انه سمع ابا هريرة رضى الله
عنها بدريسيك ابو نذر شنيد ابو هريره رضى الله عنه كه ميگفت قلنا يا رسول الله اذا
كنا عندك او انا اذا كنا عندك وقت قلوبنا وكنا من اهل الاخرة واذا
فارقال فشمنا النساء واولادنا اعجبتنا الدنيا فقال رسول الله صلى
الله عليه وسلم والذي نفسي بيده لو كنتم تكونون كما تكونون عندي
لصا فحتم الملائكة بالكفر ولزاتكم في بيوتكم ولولم تذبوا لجم الله
بقوم تذبون ويستغفرون فيغفر لهم قلنا يا رسول الله حدثنا
عن الجنة ما بناوها قال لبنه من ذهب ولبنه من فضة وحصاوم
اللولو والياقوت وملاطها المسك وتوابها الزعفران من يدخلها
ينعم ولا يبوس ويخلد ولا يموت لا يبلى ثيابه ولا يفتنى شبابه ثلاثه
لا ترد دعوتهم الصائم حتى يفطر والامام العادل ودعوة المظلوم تحمل
على الغمام وتفتح لها ابواب السماء ويقول الرب تبارك وتعالى وعزني
وجلالى لا تصنيك ولو بعد حين گفتم يا رسول الله از وقتي كه می مانيم نزد تو يا
يا بعد رستي كه ما يان وفتي كه می مانيم نزد تو در پنجا شك راوى است كه ابو هريره اذا كنا كفت

یا انا اذا کنار قیق میشوند و نرم می باشند و لهای مایان دمی به شیم از اهل آخرت و قیامت
 سیکنم ترا و بعد امی شویم از تو پس می بویم زنان را و اولاد را و شکفت می آید و ما را و نیا پس
 فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم قسم کجی که ذات من در دست قدرت اوست اگر شوی
 شما که با شید چنانکه می باشد نزد من البته که صاف کند شمار را ملائکه بکشد ستهای خود و البته
 زیارت کنند فرشتگان شمار و در خانه های شما و اگر گنه نکنند شما البته بیاید و پیدا کند الله تعالی
 قومی را که گنه کنند و طلب آمرزشش خواهند پس آمرزش کند خدا تعالی برای ایشان گفتم
 یا رسول الله حدیث کن ما را از جنت که حسب بنامی آن فرمود خشته از زر و خشتی از نقره و سنگیزه
 های او مردارید و با قوت است و کلولای آن مشک و خاک آن نعفران است هر که داخل شود جنت
 را تنعم و آسایش میکند و مشرب نیگردد و تنعم او بخت و مشقت و همیشه ماند و کینه نمی گردد با چها
 او وفائی و نابود نمی شود جوانی او دهنه کس اند که رو کرده نمی شود و حکای ایشان اول روز و دار و آدم
 که افکار کند دوم امام عادل و دعوت مظلوم بر داشته می شود برابر و کاشاده کرده می شود برای تو
 در دوازدهای آسمان با و میگوید پروردگار تبارک و تعالی مظلوم را قسم عزت من و قسم بلال من
 البته باری کنم ترا اگر چه بعد از منی بدانکه تفوق و تفضل اصحاب بر سایر ائمه بنا بر شرف
 صحبت در ویت رسول است صلی الله علیه و آله و سلم صحبت هر فیض و رحمت آنجناب آنجناب
 عالمی است که سنگ بے رنگ را و کینظر لعل بے بهای سازد و اکیر بے حساب است
 که مس را بادنی مس طهارا حرمیگرداند چشمی که جمال مصطفی را بنید شک نیست که عالم صفایا پند است
 بحال بنده از راه یقین در حسن بنی نور خدا را بنید چنانکه در عیون الاخبار از عبد الله بن سعید
 رضی الله عنه مروی است که وی میفرمود که مومن بخت و نوب خود را چنان می بیند که گوئی که
 عظیم استاده است و خوف اندازد که آن کوه بر و نیفتد و عاجز گشتن خود را بشمار نیارد و چنان
 را چنان انگارد که گوئی بگفته بر بنی دهنه نشسته است در اندک حرکت دور شود و در حدیث آمده
 و قیقه بزرگ باشد گناه نزدیکان بکار و بر سر عذاب و پراخورد بگرد گناه مذکور و الله تعالی می

از برای او چون خورد نماید گناه و چشم گناه کار بزرگ شود آن گناه نزد خداست عالی از برای بزرگتر
من گناهان گناهی است که اصرار کن بران بند و زیر که شان نیست که نیست گناه صغیره مگر با صراحت
گیرد و نیست گناه کبیره مگر با استغفار صغیره میگردد یعنی در عفو در ترمذی ابو داود و از ابوالقاسم
ابو بکر صدیق رضی الله عنه روایت کنند که فرمود رسول خدا صلی الله علیه و آله صا اصر من استغفر
وان عاد فی الیوم سبعین مرة یعنی اصرار نکرد کسی که استغفار کرد اگر چه باز گردد و جبریت
در روز قضا و بار از سید الطائفة سید رحمة الله علیه پرسیدند که توبه چه چیز است فرمود فرمود
گناه یعنی عداوت گناه از دل چنان بر آید که گویانی شناسد گناه را و از سهل نشتری رحمة الله
علیه پرسیدند که توبه چه چیز است فرمودند فراموش نکردن گناه و مراد از فراموش نکردن گناه و از
نمودن عذاب آنست و مراد از فراموش کردن گناه فراموش نمودن عداوت آنست مال
هر دو واحد است حدیث نهم جناب تقدس باب حضرت مرشد کونین نوابه بوستانین
قطب المشرقین المعجزین مظهر انوار انسانی میران محی الدین سید عبدالقادر جیلانی صلی الله
عنه و آفریدار حدیثنا عبد الله بن حمید حدیث کرد و ما را عبد الله بن حمید اخبرنا جعفر
بن عون خبر کرد و ما را جعفر بن عون اخبرنا ابو حمیس عن قیس بن مسلم عن طارق
بن شهاب خبر کرد و ما را ابو عمیر از قیس بن مسلم از طارق بن شهاب قال جاء رجل من
اليهود الى عمر بن الخطاب فقال يا امير المؤمنين اية في كتابكم تقرونها لو ان علينا
معشر اليهود نزلت لا اتخذنا ذاك اليوم عيداً قال اي اية قال ان يوم اكلت
لكم دينكم و اتمت عليكم نعمتي و رضيت لكم الاسلام دينا قال عمر اني لا اعلم
اليوم الذي نزلت فيه و المكان الذي نزلت فيه علي رسول الله صلی الله
عليه و آله و سلم بعثت يوم الجمعة گفت طارق بن شهاب آمد مروی از یهود و طرف
عمر رضی الله عنه پس گفت آن روز ای امیر المؤمنین آیتی است در کتاب شما که میخواند شما این بیت
را بخوانستید که بر آئین یهود نازل شدی آن بیت هر آینه میگذریم آن روز نازل را روز وید فرمود

عمر رضی الله عنه آن کدام آیت است گفت یهودی زبان آیت نیست الیوم را حملت لکم
 دینکم تا آخر یعنی امروز کامل گردانیدم براسه شما دین شما را و تمام کردیم بر شما نعمت خود را
 و اختیار کردیم برای شما اسلام را و یسینه پاکیزه تر از همه دینها فرمود عمر رضی الله عنه بدرستی که من البته
 میدانم آن روز را که نازل گردید این آیت در آن روز و مکانی را که نازل شد این آیت در آن مکان
 این آیت بر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم در جای عرفات در روز جمعه نازل شد راوی گوید یهودی
 این سوال منقض از راه طعن از امیر المؤمنین عمر نمود و میخواستند بگویند که شما در شکرانه این نعمت
 روز نزول این آیت شریقه را در روز عید مقرر کردید و نمیدانید روز در هر سال عید است و شما چنانچه
 پس معلوم شد که شما قدر و منزلت این نعمت ندانستید یا دیده و دانسته بشکر الهی که موجب شکر
 نعمت است نه پیوسته حضرت امیر المؤمنین به یهودی مذکور جواب داد که این ظن سوریست
 که در حق ما میکنی و الا ما روز نزول و یا روز عید مقرر کردیم بلکه نزول آن خود در روز عید که روز
 باشد که نزد عید المؤمنین عبارت از و است و متحقق شد مثل این سوال و جواب از علی بن ابی طالب
 رضی الله عنه نیز بوقوع آمد و چنانکه در صحیح ترمذی مرویست که در جواب یهودی ابن عباس
 گفت فانها نزلت فی یوم عیدین فی یوم جمعة و یوم عرفة یعنی برستیکه
 این نازل شد در روز و عید و روز جمعه و روز عرفة یعنی این آیت نازل شد در روزیکه
 در آن روز و عید است اول عید المؤمنین که روز جمعه است و دوم عید حجاج که روز عرفة بود
 زیرا که این آیت در نماز دیگر عرفة در حجة الوداع فرو آمد و آنحضرت بر ناقة که عصبانام داشت
 سوار بود و بعد نزول آیت هشتاد و یک روز زندگی نمود حدیث و هم جناب ولایت با
 حضرت مرشد المرشدین تاج العارفین شفیع اجرام معاصی عذر خواهدانی و قاصی مقبول
 یزدانی میران محی الدین سید عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه و عنا و عن سائر السالکین
 فرمایند حد ثنا عبد الله بن حمید حدیث کرد ما را عبد الله بن حمید حدیثی ابو الولید
 حدیث کرد ما را ابو الولید حد ثنا اسحاق بن سعید بن عمر بن سعید بن العاص

حدیث کرد و اما اسحاق پسر سعید پسر عمر پسر سعید عاص حدیثی ابی عن ابیه
 کرد و مراد از من یعنی سعید از پدر خود یعنی عمر قال گفت عثمان فدعی بطهور فقط
 سمعت من رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم یقول ما من امرء مسلم
 قضاة صلوته مسکوتة فیحسن وضوءه ما و خشوعها و رکوعها الا کان
 کفارة لما قبلها من الذنوب ما لم یوت کبیره و ذلك الذکر که یعنی گفت
 عمر بن سعید بن العاص که بودم من نزد امیر المؤمنین عثمان رضی الله عنه پس طمید آب وضو را
 پس گفت شنیدم رسول خدا را صلی الله علیه و آله وسلم که میگفت نیت پنج روی سامان که خیر
 میشود و اوقات نماز فرض پس نیک میکند وضو نماز را و نیک میکند خشوع نماز را و نیک کند
 رکوع نماز را مگر آنکه باشد باین صفت نماز پوشنده و محو کننده مزبوسه را که پیش ازین
 کرده است از گناهان مادام که بوجو نماید و صلی گناه کبیره را و این کفاره بودن نماز گناهان
 را همیشه است تخصیص بزمانی و در زمانه ندارد و راوی گوید احسان وضو عبارت است
 از رعایت جمیع سنن و استحباب وضو و از اسباب آن بر سکاره یعنی تمام و کمال کردن وضو
 در سایندن آب در هر جا که رسانیدن آن میباشد در هنگام شفت و ناخوش آمدن آب چنانکه
 در حالت بیماری و شدت سردی و خشوع و تقسم باشد ظاهری و باطنی ظاهر آنست که سر و پیشان نکند
 و دیده ظاهر را از التفات بچپ و راست منع کند و دست راست بر چپ بندد و قدرت
 با حضور دل خواند و نظر بر سجده گاه دارد و تمام همت و حضور بر آن کار و بجز آن مشغول نباشد
 و بدن و جامه و ریش بازی نکند و چشم نه بندد و بعضی بجهت تحصیل حضور و چشم بستن رخصت
 داده اند و شیخ عبدالحق دهلوی فرماید بهتر آنست در نماز فرض از چشم احترام کند رسول خدا
 صلی الله علیه و آله وسلم در نماز بطرف آسمان نظر میداشت چون آیت الذین هم فی
 صلواتهم خاشعون نازل شد نظر بر موضع سجود گذاشت و رباب گفته که در حالت قیام
 دیده بر سجده گاه باید نهاد مگر بیکه عظمت که در خانه باید نگرست و بعضی گفته اند که در قیام نظر

بسجده گاه دارد و در رکوع بیشت پای و در سجده بجانب منی و در قعود بر کنار و در ترمیمی از این
 عمر رضی الله عنهما آمده که پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله وسلم فرمود من توءاء علی الطهر کتب
 الله له عشر حسنات یعنی هر که وضو کرد بر طهارت یعنی نوشته شود برای او ده نیکی
 حدیث یازدهم جناب فیض باب امام الاولیاء مرام الاتقیاء باز الاشعب طرز المذهب
 خلیفه الرحمانی سیدنا و مولانا شیخ الثقلین سید عبدالقادر الجیلانی رضی الله عنه میفرماید
 حدثنا عبد الرزاق عن معمر عن قتادة عن ابي ریحی الله عنه قال
 حدیث کرد ما را عبد الرزاق از معمر از قتاده از انس رضی الله عنه قال سال اهل مكة
 النبی صلی الله علیه و آله وسلم اية فانشق القمر مرتين بمكة فنزلت اقتربت
 الساعة وانشق القمر الى قوله مخرجي ثم رقت انس رضی الله عنه سوال کردند
 اهل مکة نبی صلی الله علیه و آله وسلم را و خواستند از وی نشانی یعنی معجزه پس شگافه شد ماه
 دوم و در یک ماه پس نازل شد اقتربت الساعة وانشق القمر مما قول وی سبحانه تعالی نختصر
 یعنی انشقاق قمر از آنحضرت خیر البشر علیه افضل الصلوة وعلیه اکل التیات دو بار که معجزه
 بوقوع آمده یکبار حسب الطلب مطلق کفار ماه را بدو نیم کرد و بر وجهی که همه کفار کوه حرارا
 در میان هر دو فلیقه قمر دیدند و بار دوم حسب الطلب ابو جهل بوقوع آمد چنانکه امام زاهد در
 تفسیر زاهدی آورده که شبی ابو جهل و یکی از یهود نجذمت آنحضرت صلی الله علیه و آله وسلم
 آمد آنحضرت را تنها دیده ابو جهل گفت زود آیتت بمانما و الماسهر ترا از شمشیر بردارم و حضرت
 از تعین آیت سوال کرد ابو جهل برای متعین نمودن آیتی که وقوع آن متعذر باشد قدر
 تامل کرد و یهودی گفت اثر سحر در زمین باشد و ساحرا در آسمان تصرفی نیست پس محمد را
 بگو که ماه را دو باره کند پس ابو جهل بر طبق ایام یهودی آیت انشقاق قمر در خواست پس
 آنحضرت انگشت مسمی خویش بر آورد و بظهر ماه اشاره بانشقاق کرد و فی الحال ماه دوم شد
 یک نیمه بجای خود قرار گرفت و نیمه دیگر بجانب دیگر رفت باز ابو جهل گفت قمر را بگویم تیرم شود

پس آنحضرت علیه السلام اشاره کرد که هر دو نیمه بهم پیوست چهار دست بشارت ایمان مشرف گردید
و ابو جهم حجاب ضلالت بر روی خویش کشیده گفت چنانکه ما را مسخر نمود و انشقاق قمر با خود
از جماعت مسافران که از اطراف و اکناف بیایند بپرسیم که آنها چه گویند الا خبر چون از مسافران
پرسیدایشان نیز خبر انشقاق قمر با تعین تاریخ و وقت دادند با وجود این هم ایمان نیاورد
و گفت بله دی وی بنایت قوی است که از زمین با همان رسیدن آن یک را از
ازل لوح سعادت و کتار پرتوین یک را از ابد داغ شقاوت بر جبین -

حدیث یازدهم اطمینان معارف شیخ عارف گوهریشیم بکرمجوری جوهری بهای
کان مشوقی ابو محمد سید عبدالقادر بن ابی علی ملکی مرسی بجلي رضی الله عنه فرماید اخبارنا
ابوبکر بن احمد المظفر بن الحسن بن سوسن التمار خبر کرد ما را ابوبکر پسر احمد پسر
مظفر پسر حسن پسر حسن تمار قال اخبارنا ابو علی الحسن بن احمد بن ابراهیم
بن الحسن بن محمد بن شاذان البزاز گفت ابوبکر خبر کرد ما را ابو علی حسن پسر احمد پسر
ابراهیم پسر حسن پسر محمد پسر شاذان بزار قال اخبارنا ابوبکر محمد بن العباس بن
بخیج گفت ابو علی خبر کرد ما را ابوبکر محمد پسر عباس پسر بخیج قال حدثنا محمد بن جعفر
بن شاکر گفت ابوبکر حدیث کرد ما را محمد پسر جعفر پسر شاکر حدثنا عفان حدیث کرد عفان
حدثنا حماد بن زید حدیث کرد ما را حماد پسر زید حدثنا عطاء بن السائب عن
ابیہ عن عمار بن یاسر حدیث کرد ما را عطاء پسر سائب از پدر خود یعنی سائب از عمار
بن یاسر رضی الله عنه انه صلی بنا صلوة فحفف فینا بدستیکه خواند با عمار بن
یاسر نمازی را یعنی اقامت کرد ما را پس تخفیف کرد در آن نماز و سبک خواند آنرا یعنی
و ما در آن بسیار نکرد فلما صلی الصلوة ذکر ثلثه ذلك پس هرگاه که خواند عمار نماز را
فکر کردم مرا و او یاد و بانیدم این سبک خواندن نماز را فقال لقد دعوت الله
بدعوات سمعتهن من رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم پس گفت ما

هر آئینه تحقیق و عمارت درین ناز بدعا های که می شنیده بودم آن دعا بار از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم یعنی من دعا ی که از آن حضرت شنیده بودم خواندم و دیگر حسیت خدا انطلق عمار
 فقام الیه رجل فاتبعه این بگفت و روان شد عمار پس با ستاد بطرف عمار روی پس
 پیروی کرد آن مرد عمار را برخواست رفت فستاله عن الدعاء پس سوال کرد آن مرد عمار را
 از دعا فقال پس گفت عمار اللهم بعلمك الغیب و بقدرتك علی خلقك لیجینی
 ما کانت الحیات خیر الی و توفنی اذا کانت الوفات خیر الی خداوند سوال
 میکنم ترا بجای و نشستن تو غیب را که پوشیده است بر ما سوای تو و سوال میکنم بقدرت و
 توانائی تو بر خلق تو که هر کرا خواهی پیدا میکنی و هر حکمی که بخواهی بر آنی زنده در مرا داد ای که
 بود زنده ای بهتر و لایق برای من و پیران مرا و قتی که بود مردن بهتر و لایق برای من و استلک
 خشیتک فی الغیب و الشهادة سوال میکنم ترا ترس ترا در نهان و آشکارا و استلک
 کلمة الحق فی الرضای و الغضب و سوال میکنم ترا سخن راست را در حالت رضا و در حالت
 خشم یعنی در حال رضا و خشم ایشان یعنی حق گویم خواه خلق را رضی باشند یا ناراضی یا مراد آنست که
 کلمه حق گویم در محاسنه که رضی باشم از خلق یا در خشم باشم بر ایشان نه آنکه شاکویم و توصیف
 کنم ایشان را اگر رضی باشم از ایشان و بد گویم و نکویش کنم اگر ناراضی باشم چنانکه عادت عوام
 خلق است و استلک القصد فی الفقر و الغناء سوال کنم ترا میان روی را در فقر و غنا
 یعنی بسیار فقیر باشم و محنت و خطر را کشم و نه بنایت تو مگر که اسراف کنم و استلک لغیر ما
 لا ینفد و سوال کنم ترا نعمتی که سیری نشود یعنی نعمت بهشت و استلک قرة عین لا تنقطع
 و سوال میکنم ترا خلقی و سرودی آنرا که گسته و فانی نگردد و مراد بقا سه اولاد است بعد از
 از قرآن بخواند و هب لنا من ان و اجنا و ذریا تنا قرة عین یا مراد خشم ناز و
 او است ثواب آنست چنانکه فرموده است و جعلت قرة عینی فی الصلوة یعنی گردنم
 خلقی چشم من در نماز زیرا که دیده بیدار محبوب خنک گردد و قرار یابد و چپ و راستش بگردد

واسئلك الرضاء عند القضاء واسئلك برد العيش بعد الموت . سوال سیم
 ترا سردی زندگانی و آسایش آنرا بعد موت واسئلك لذة النظر الى وجهك سوال سیم
 ترا لذت دیدن بروی تو اگر مراد دیدن چشم راست پس آن مخصوص آخرت است و اگر دیدن
 چشم دل است آن دنیا بهم متعلق است و الشوق الى لقائك سوال می کنم آرزو مندی بسو
 قاسه تو که کنایت الموت است پاشوق و ذوق وصال فی غیر مضرة ولا فتنه
 مضرة یعنی میخواهم زندگی را باین تمت با که مذکور شد نه در غیر حالت سخت که زیان کننده است
 و در غیر حالت فتنه که گمراه کننده است اللهم زینا بنه الايمان واجعلنا
 هداة مهديين خدا و خدا را آراسته گردان مرا با راستگی ایمان و گردان ما را
 راه راست نمایدگان یعنی چنانکه دیگر آثار راه نایم خود نیز پراهم راست رویم و از قبل لعل تقولون
 صلا تفعلون شویم حق تعالی و قرآن مجید میفرماید یا ایها الذین امنوا لعل تقولون
 صلا تفعلون کبر مقتا عند الله ان تقولوا لا تفعلون یعنی امو کسانیکه ایمان
 آورید چرا میگوئید آنچه بخیر است را که نکنید بزرگ است از روی غشیم نزد یک خدا قیام با آنکه
 میگویند بنیزه را که نخواهند کرد و آن بنیزه را یعنی هر که سخنی گوید و نکند درین کتاب فعل
 و بان علماء خلق را بعمل خیر امر فرمایند و خود را از آن عمل دور دارند گویند و شرب معراج
 معمولی خدا اصلی الله علیه و آله وسلم دیدند که کبها چنین کسانرا بمقرض آتشین می بریدند
 سه رزمن کبوی عالم تفسیر کوی را کرد و عمل نکوشی نادان مفسری بار و خشت علم ندانم
 بجز عمل با علم اگر عمل کنی شاخ منبری اعوذ بالله من علم لا یفیع و قلب لا یختم
 مولف اوراقی فاکر و پستان قادی گوید اکنون شب بیز قلم و شرح قصیده ری
 آنحضرت رضی الله عنه میثا زد صاحب نور القلوب گوید جناب مستطاب حضرت محبوب رب العالمین
 اکثر فضائل شریفه و ثرائف لطیفه خویش در اشعار هدایت شمار خود بیان فرموده اند مطالعه
 قصاید مرا با فواید آنحضرت بریده را نور و دل را سوزنی بخشد و آن نیست قصیده را می

آنچه از انوار الهیه علی کل الخلائق پیشتر ترجمش آنکه علم من بر تمام خلائق خشنود و برگزیده
 است یعنی علم من همه خلائق را احاطه کرده و درون الوری انا العظیم بها لا کبر سوانی
 خلق و من بزرگ الهم یعنی این نشر علم بر جمیع خلق خاصه منست سوان خلق دیگر که علم ایشان بقدر
 محیط نیست و درون این من نزدیک تر به همه چنانکه عرب گوید هذا دون ذلک یعنی این نزدیکتر
 از آنست که ذاتی که در اللغات پس معنی چنین باشد که علم من بر جمیع خلق الله نشر باشد و قریب تر
 با ایشان و من بزرگ و اکبر یعنی علم من نزدیک تر است بخلق و مناقبی بین الوری مشهور
 یعنی مناقبهای من در میان خلق مشهور است طول الدوام حسابها لا یحصر یعنی
 درازی دوام حساب آن مناقب میسر و کرده نشود و انا الکبیر فی الزمان موحّد و من
 کبیر و بزرگ و یگانه و انا الامم العظیمه موقر یعنی در میان خلق تعظیم داده شده
 و توقیر کرده شده ام کل البلاد ملکوتها و حکمتها یعنی تمام بلاد را ملک شدم و حکم کردم
 آنها را و جمیع اهل الارض و موضعهای یصغر یعنی تمام اهل زمین نزد من خوار هستند -
 انا قادر بری قدرتی مشهور و متفهم من تعادری ام قدرتی من مشهور است انا قطب
 اصل الارض هر دو یعنی من قطب اهل زمین ام ایشان بسبب من پای را بر میدارند
 یعنی حرکات جمیع اهل الارض بسبب منست حکم الخلائق کلها فی قبضتی حکم خلائق و قبضه
 منست و همو معان مقامی بقصر یعنی تمام خلائق از مقام قاصر هستند انا باقطار
 السموات العلوی بدستیکه من جمیع کنارهای آسمانها بلند خبر و مصره آورده است ادوری
 و مافیه بطرفی ابصر میدانم آنچه هست یعنی جمیع اقطار سموات علی را میدانم و آنچه در آن
 آسمانهاست بچشم خود می نگرم انا علیم بالبحار جمیعها یعنی من دانایم بحال و دریاها -
 و بكل غین فی بلاد میطر یعنی جمیع ایرها که در غمها می بارند و بالارض السبعانی
 عالم یعنی هفت طبقه زمین بدستیکه من عالم ام و بكل طیر فی فلاتها یعنی
 یعنی هر پرند که در بایان زمین است آواز میکند انا ایت الله العظیم و منی یعنی

نشانی ندای بزرگم و نوراویم انا رحمتی فی کل ارض تلشش یعنی من آن رحمت ام که در هر
 زمین پراگنده می شود انا سوال القبر شر حساب به یعنی سوال قبر ام بپتر حساب اویم
 و انا جمع الخلق عندی یعنی من تمام خلق ام و نزد یک من حشر کرده شوند و انا
 محبوب قلبی زارنی یعنی کسیکه او محبوب دل من بود زیارت کرد مرا من غیر و عبد
 بینا یتضرر یعنی بدون وعده که در میان ما متضرر شود یعنی رسم محبوبان چنین است که اول
 برای ملاقات از محب خود وعده میکنند و از مواعد انس اشتیاق محب برمی افروزند آخر ملاقات
 ملاقات نمی نمایند اما محبوب من سببه آنکه وعده در میان متضرر کند از من ملاقات کرد آرسه
 و تکیه بر محبوب محب و محب محبوب شود حرف وعده از هیچ لب مسروع نگردد این نماز مواعد
 همان زمان در میان است که محبوب محبوب باشد و محب محب و توجه دیگر هم بخاطر میسر که
 مقصود محبوب از این مواعد طلب محبت محب را بر محک امتحان کشیدن است و گریبان دعوی
 صداقت او را درین نامحقق شود که او در دعوی خود صادق و مقبول یا بدیهوس و بدو الفضل
 در صورت اول خورشید و از از مطلع حجاب می برآید و در صورت ثانی بفرمای مصرعه نگاه
 بر الهوسان حسن را زیان دارد خود را از نقصان بازی دارد و از بسکه طلبا صداقت و محبت
 محبت این مقبول رب العزت شایع محاکم نبود لهذا محبوب و سه از وی در باب ملاقات هیچ
 وعده نفرمود و سبب مواعد ملاقات نمود و انا سقانی شریبه من کفه یعنی بیاضا مانند
 مرا یک خربت از کف خود من خست و لها شعاع احمر یعنی از شراب و مران شراب
 را شعاعی سرخ بود و انا بقلی بی حبیبی حاسرا یعنی تجلی کرد برای من دوست من
 در حالیکه ما سر بود یعنی برهنه من غیر حجب بینا تستر یعنی بدون آن مجابا که در میان
 میان ستر میکنند و پرده می اندازند و انا سکرث بکاسه فی خست یعنی من مست شدم
 بکاسه او در شراب یعنی تشنه السقیم و مثلها لا یعصر یعنی شفا میدهم بیمار را و مانند
 آن شراب افسرده نشود یعنی آن خمار خاص برای من از آن افسرده بود که مثل این شراب برای

دیگران افشوده نشود فی روضه العشق الذی مامثلها یعنی در باغچه عشق که نیست
 مانند آن باغ روضه و فیها کل عقل ینهر یعنی هیچ باغ دیگر در آن روضه هر عقل
 جوئی یسکند فی روضه شمسیته قمریه یعنی در باغچه که شمس و قمریه باشد یعنی در نور
 پنجم شمس و قمر است تزهو و فیها کل عین تقمر یعنی سبز و سرخ می شود آن باغ
 هر چشم خیره می شود قام الحبيب و قد تمایل قدمه یعنی استاده است دست
 و تحقیق میل کرده است قد او یعنی در باغ عشق مذکور در روضه شمسیه و قمریه مذکور
 حبیب استاده تمایل قد بکمال شوق و الخمر من کاس المحبت یقطر یعنی شراب
 از کاسه محبت قطره قطره میگذرد تجلی محاسنه علی جمیعها یعنی نمایان شد تمام
 خوبیهای او بر من الوقت خال لیس فیها حاضر یعنی وقت خالی بود که نبود
 در آن هیچ حاضر شوقی و ذوقی المدام و لذتی یعنی شوق من بود و ذوق من
 و لذت من و مشاهدی وجه الحبيب ینور یعنی مشاهده من روی صیب
 بود چنین رو که نور میکند یعنی قلوب را بلکه عالم را و هناك نادانی الحبيب قال
 لی یعنی در آنجا ندانده صیب مرا و گفت مرا ما شئت افعله فانت تخین
 هر چه خواهی بکن پس تو اختیار داده شده فاجبته روحی فذلك و بهجتی پس
 جواب دادم او را که روح من فدای تو و جان من نثار تو انا فی جمالك دائما
 اتخیر یعنی من در جمال تو همیشه متخیر می باشم یعنی تو اگر چه از راه عشق نوزدی
 فرمودی که هر چه خواهی بکن لیکن مرا رخواستن بر اثبات عقل و هوش است و من
 در جمال تو همیشه خیران و سرگردان ام خواست از من کجا رود و بر ما سلایق جمال
 و جملک مشرقا یعنی هرگاه دیدم جمال روی ترا در حالیکه من مشرق شدم یعنی
 دیده در شونده ام از بالا که در فی کثر اللغات انی و حقت عنک لا نصبر
 بر رسته که من قسم حق و صبر نمی کنم فاجابنی تخطی بوصلی دائما پس جواب داد

او مرا کہ بہرہ مند خواہی شد بوصل من ہمیشہ یا عاشقی فی العشق انت معمر ای ہستی
 من در عشق تو سمری یعنی تا عمر در عشق خواہی ماند افرح و اصرح فی ریاضی دایما اینہ
 خوش باش و سخت شادی کن در باغهای من ہمیشہ لك ما طلبت و كل سعيت يشكر
 سینہ مراست آنچه خواستی و تمام سی تو سترودہ شود آنرا و ثواب دادہ شود بران نجعت
 اسبقیتہ و یسقتی معاً پس شروع کردم کہ می نوشانیدم او را و می نوشانیدم او را و الھام
 فی ایدی سناہ یزھر یعنی پیالہ در دستهای منست کہ ریشنی آن پیالہ در رخسانی میکن
 و الشرب فیما بیننا لا ینقص یعنی شرب در میان یا کمتر نشود نہ نقصان پذیرد فی
 كل وقت دایما شکر رینہ در ہر وقت ہمیشہ شکر می شود آن شرب منہ یعنی حب
 نور القلوب گوید در بیجہ الاسرار از شیخ ابوسعود حریمی و شیخ ابو عبد اللہ محمد بن
 القايد الادانی و شیخ ابو القاسم عمر بن ازروایت کند کہ ضامن شیخ عبد القادر غنی
 مر مریدین خود را تا روز قیامت با آنکہ نمید و احد سے از ایشان گریز تو بہ و عطا نمودند
 شیخ عبد القادر را رضی اللہ عنہ کہ مرید او و مرید مرید او تا ہفت درجہ داخل بہشت
 شوق و فرمود آنحضرت رضی اللہ عنہ انا کافل للمريد والمريد للمريد الى سبعة
 و کل امورهم ولو انکشف عورة مریدی بالمشرق و انا بالمغرب لسترتما
 و امرنا من حیث الحال و القدر بھمنا اصحابنا و طوبی لمن رانی
 او رانی من رانی او رانی من رانی و انا حسرة علی من لم ی رانی یعنی فرمود
 آنحضرت رضی اللہ عنہ من کفیل ام مرید مرا و مرید مرید مرا تا ہفت درجہ و تمام امور
 ایشان را اگر منکشف شود عورت مرید من در شرق و من در غرب باشم البتہ شکر
 و پوشم آن عورت را و فرمود امر کردہ شدہ ام من از روستا حال و قدر با آنکہ نگہدارم
 بہ ہمتای خود اصحاب خود را و خوشی باد مر کے را کہ مرید پاک کے را کہ او را دید یا
 دید کسی را کہ او دید کسی را کہ او دید مرا و من حسرت ام بر کسی کہ مرید مرا و صاحب

مناقب غوثیه این بشارت را تا هشت و هفت درجه بلند رسانیده بر محل نوشته اند
 کرامت صد و هفتاد و یک در اخبار الاخیار شیخ عبدالحق دهلوی رحمه الله
 می آرد از مشایخ کبار آنوقت که از آنحضرت پرسیدند اگر شخصی خود را بتو باز بست
 و نامزد کرد و مثبت شد بتو ولیکن بطن هر جیت نکرد و تو از دست تو خرقه پیر شیدوی
 در اصحاب تو معدوده باشد و در فضایل ایشان شریک بودی است فسرود هر که انتساب
 کرد بن و خود را باز بست بنام من قبول کند او را حق سبحانه و رحمت کند بروی و توبه
 بخشد او را اگر چه هیچ طریق من نگمرده باشد و وی از جمله اصحاب و مریدان هست و پیر و
 من عزوجل بفضل خود وعده کرده است مرا که اصحاب مرا و اهل بیت مرا و تابعان
 طریق مرا هر که محبت من بود و در پیش در آرد - کرامت صد و هفتاد و دو ویم
 در مناقب غوثیه می نویسد که عورس صاحب جمال بجناب فیض آنحضرت رضی الله عنه
 ارادت بیعت داشت فاسقی پریشان متلا را و بود روزی از بیچ من الاسباب
 عورت مذکور در خانمی بجاری رفت آنفاسق نیز در آنجا رسید و خواست که دامن
 عصمت او پاره نماید چون از دست آنفاسق بیچ چاره ندید بنالید و گفت الغیث
 یا غوث الا عظم الغیث یا غوث الثقلین الغیث یا شیخ محی الدین الغیث
 یا سید عبد القادر الغیث در آنوقت آنحضرت در مدرسه مقدمه وضو نمائند
 و نعلین چرمین در پای مبارک بود آواز فریاد آن عورت بسبح مبارک رسید فی الحال
 نعلین از پای مبارک بر کشید و بطرف آن غار بر ایند آنفاسق میخواست که آنوقت
 معصومه را بحدش فحور الکو و کند آن قبقاب در همان وقت بشش رسید و چندان
 نزد که مغزشش پریشان شد و هلاک گشت آن عورت قبقاب گرفته بخدمت آنحضرت
 رسانید و قصه خود بحضور معروض داشت همه متعجب ماندند چه غم دیور در مهت را
 که باشد چون تو پستی بان و چه باک از سوخ بجز آنرا که باشد نوع کشتی بان نثر

کرامت صد و هفتاد و سوم در بناقب غوثیه از حضرت شیخ ابوالحسن ارفه
 نقل کند که روزی یکی از خادمان آنحضرت رضی الله عنه فوت شده عیال او پیش آنحضرت
 آمده جزع و فزع بسیار نمودند آنحضرت در مراقبه شد و در عالم باطن ملک الموت را
 یافتند و فرمودند یا ملک الموت استاده شود شخصی که از خادمان من فوت شده روح
 او را بمن بازده ملک الموت مضایقه کرد که من با مرگهای جانهای بندگان قبض کرده ام
 و بدرگاه الهی می برم بے امر الهی چگونه شمارا روح آنکس بدیهم آنحضرت رضی الله عنه
 چند نوبت فرمودند ملک الموت یک زنبیل بطور جریس در دست داشت که در آن تمامی
 ارواح که در آن روز قبض کرده بود بدرگاه الهی می برد از قوت مجربیت آنحضرت
 رضی الله عنه آن زنبیل را از دست ملک الموت بزور گرفت همه ارواح را بکشتادند
 راوی گوید در آن روز هر که مردد بود زنده شد چه حیوان و انسان ملک الموت
 ببارگاه الهی فریاد کرد و تسلط و صولت آنحضرت که بر خود واقع شد عرض نمود ز حضرت
 جل جلاله خطاب رسید که ای ملک الموت شیخ عبدالقادر محبوب منست برای خاطر او
 جان خادم او را چرا باز ندادی که این همه ندامت کشیدی و تمامی ارواح از
 دست دادی گویند همه ارواح مدتی زنده بودند و آنروز کم از روز قیامت
 نبود که بعضی مرده از لحد برخاستند و بعضی بر جازه و بعضی در قبر شده آواز
 دادند عرض حشر شد بر پا بود منته کرامت صد و هفتاد و چهار هم در مناقب
 غوثیه بگوید که فاسقی و یان کار و عاصی تبه کار روزگار در ایام حیات مینست
 آیات آنحضرت رضی الله عنه فرط محبت و در جناب آنحضرت میداشت چون ازین
 سراسر فانی به عالم جاوداتی رحلت نمود چون او را در قبر کردند مشک و کبر آمده پرسیدند
 من ربک و من نبیک و ما دینک صاحب قبر در هر سوال جواب میداد که
 عبد القادر فرشته خواست که دست تعدی دراز کند در حال فرمان الهی و سر رسید

که ای شکر و نمیز این بنده اگر چه عاصی فاسق است ولی در محبت محبوب من سید عبد القادر
 صادق است که هر بار نام او میگیرد و محبت او در دلش تلکین گرفته از و باز آید و قبرش
 کشاده گردد ایند فی الفور از برکت آنحضرت همه مصائب بر او آسان گشت کرامت
 صد و هفتاد و پنجم در مناقب غوثیه می نویسد که میان عظمت الشیخ قاضی عماد علوی
 بن میان شاه محمد ابن قدوة العلماء و العارفین حضرت شاه و جیه الحق والدین علوی
 رحمته الله علیه نقل میگردند که در برهان پور متصل فغانه من هندی از قوم کهتری بود بخدا
 مستطاب فیض مآب آنحضرت رضی الله عنه اعتقاد تمام داشت چنانکه در روز عرس
 شریف بسنگ با خرج میکرد و طعام هر اقسام و گوناگون می بخشت دروشنامی بسیار میکرد
 و اکابر و فضلا ربله رامی طلبید بعد وفات او قبایل او او را به مسان که جای سوختن
 کافران است بردند و همیشه دروغن بسیار ویرا آتش دادند آتش اصلا بروی اثر نکرد
 هر چند همیشه دروغن می انداختند و پرچها س سوخته می افکندند ولی کیمش رویش نمی سوخت یعنی
 ما چارگشته اتفاق کردند که ادرادر گویای سینه که جو س سایل است باند ازیم دروان
 سازیم درین اثنا درویش صاحب دلی را از حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه در واقعه
 معلوم گشت که آنحضرت میفرماید ای درویش فلان هندو که سیکه از فرزند ان بنیست
 بکلمه طیبه مشرف شده داخل سلسله اهل ارادت بگشته است او را سعد الله نام
 کرده ام و مرا غسل داده نماز جنازه خوانده دفن کنند که وعده پروردگار نیست که
 پیر میرد من آتش دنیا و آخرت کار نکند و بایمان سلامت میرسد ای برادر اگر
 همی خواهی بعضی سرورهای باش در دنیا تو کلب استان قادری پو بالیتین
 یابد نجات و گردد از اهل بهشت هر که او باشد میرد خاندان قادری سلسله القلوب
 میگوید ای عزیز بهار گلستان فضایل محبته خصایل غوثیه را بدیده عقیقت گردیده
 خویش خوب دیدی و آنچه درین مقام می باید از زبان قلم ارادت هم بگو شنیدی

سالامی بایم که بعد استماع این حسن و خوبی محبوبی السید المجهوبین و سند المعشوقین
 تخم عقیدت و محبت آنجناب را در مزرع ذل صداقت منزل خویش بکارے و هر صبح و
 شام از بهر یار و دیده آب و آده نهال آنرا بشمار آری و شمر سعادت این نهال نهایت شیرین است
 و بهر نماز و بنیات انگبین است با لطافت تمام ذایقه آن حلاوت ثمرات بوستان ایمان
 سیر و کام متذوق بان از مرارت شدید هر دو جهان می ره آرس و در طلاء کردن مس
 تلوب محبت وی اکسیریت اعظم و در دفع نمودن عسا کر عیوب الفت وی دستیکر است
 اکرم هر که در مشکات سینه خود مصباح نور حقیقت وی افروخته آتش دنیا که مظهر آتش
 عقی است یک سر سوزی و پیرا سوخته ولی که درج جواهر محبت وی باشد چهره او را ناخن آتش
 آخرت بکاین خراشد مشنوی بر محبت حضرت غوث الامام بی آتش دنیا و دین باشد حرام بی
 بادل هر کس که جنبش بارشد بی طالع خوابیده آتش بیدار شد بی مس دل را حب او آتش
 بر سر اماره آتش کلکیر شد بی باغ دل را حب او شد آب و رنگ بی شد ثمرات صفاتش
 دور رنگ بی روز و شب از مکتب اخلاص او بی هر ولی گیر و سبق بی گفتگو بی
 هر زمان قدوس بیان کرد بیان بی عشق او دارند مثل جان نهان بی چون گرفته شور
 او لا بهوت را بی پس چگونیم حالت ناسوت را بی او محب حق و هم محبوب او بی
 هم بود طالب و هم مطلوب او بی مجمع اوصاف محبوبی و سیت بی مطلع انوار مطلقوی
 و سیت بی ذات او شد مظهر انوار حق بی هم صفاتش مصدر اثار حق بی ان هایلون
 چشم کوکریان دوست بی وان هایلون قلب کوکریان دوست بی دانش را هر که
 دانگیگر شد بی شرم او سست شبیه دانگیگر شد بی احتضار درمی اگر عقل کبیر بی دین
 او را بدست خویش گیر بی دامن او را مکن هرگز رها بی تابا شد مر ترا خوف جزا بی
 نام او را در دکن هر صبح و شام بی تا شود انجام ایمانت بکام منه کرامت صدق و
 و ششم در کتاب خوارق صادقیه می آرند که سرور عالم صلوا علیه و آله و سلم

میفرماید در شب معراج چون از ترقی مدارج و معارج از آسمان برگزیده شدیم که
 بر عرش مجید خیمه بزرگ بنر قام بر پا کرده اند و به نقشای نور بنر زمردی آراسته و پیراهن
 نموده اند پس متحیر شدم و با خود گفتم یا خدا یا ایای پس از من پیغمبری دیگر مبعوث خواهدی کرد
 ناگاه ندا آمد از حضرت که یا ای حبیب من پیغمبر خاتم الرسل تویی باز عرض نمودم الهی تو دانایی
 پس این خیمه سبز مختلف رفیع ایشان از کیست که بر عرش عظیم بر پا کرده اند جواب از
 حضرت و تآب در رسید که ای حبیب من و ای محبوب من این خیمه سپید القادوس است
 پس عرض نمودم الهی عبد القادر کیست جواب آمد که یکی از خلاصه اولاد مالی ثرادر توست
 و وی آن کس است که قدم خود بر پشت و نعلی بزرگش سوار شدی و گفته هر دو قدم تو برگرد
 همه او یار خداست و بدو هر که فرو کند گردن خود پس و گرگون شود حال او در دنیا و آخرت
 و باز حکم شد ای حبیب من این فرزند تو تحقیقا در آخرت خیمه بر دوزخ خواهد زد تا
 گذرد و چپکس از امت تو در دوزخ مگر آنکه بقدرت خود صورت آنرا بگردانم پس بدین
 مژده سرور عالم صلوات علیه و آله و سلم بنای افریدگار خود بجا آورد و دو رکعت نماز تحفه
 ادا نموده بخوشنودی تمام بمنزل مقصود رسید راوی گوید پس بر مختصان و مریدان
 حضرت غوث الاعظم لازم و واجب است که این دو گانه در عین خوشحالی به استماع
 منزلت فرزند ارجمند خود ادا نموده اند میخوانده باشند و ثواب دو گانه شریفه روح
 پر فتوح آن یگانه بدیه نمایند و آن دو گانه بدین طریق است اگر چه طرق مختلف اند اول
 در هر رکعت بعد از فاتحه سوره اخلاص سه بار بخواند و باید که این دو گانه را با دو گانه
 صلواته الاسرار که صلوة الختم نیز گویند که انشاء الله تعالی آینه مذکور شود
 بتو اصل خوانند تا مظهر فیض آن محبوب سبحانی بوده باشند و در مناقب غوثیه این روایت
 را که در بیله المعراج واقع شد به سند مختلفه از روایات ثقات متعدد به من مدقوم
 ساخته چنانکه سابق در مقدمه کتاب مبسوط گشته اینجا نیز برخی نوشته آید بدو آنکه عام

درین مقام بدو وجه کلام است یکے آنکه گویند در شب معراج هنوز وجود فایض الوجود
 حضرت فوت الثقلین ظهور نموده بود ملاقات او با رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم
 چگونه بود و دفع این شبهه را باینطور باید شنید و زبان گفتگو بخلق باید کشید که این
 ملاقات جسمانی نیست بلکه ظهور وجود محمود آنحضرت علیه السلام باشد بلکه ملاقات روحانی
 و شک نیست که ارواح را از روزیثاق وجود است و در تفضیل شدن ارواح از شرف
 رویت آنحضرت علیه الصلوة و التحیة میبکس را نزاعی و خصوصیتی نیست خواه تعلق ارواح
 با جاد شده باشد یا آینده شود اما اول پس بیرون از دو حال نیست یکے آنکه هنوز آن
 رشته تعلق پیوسته بود - دوم آنکه سابق پیوسته دوران زمان گشته -
 ساول مثل روح حضرت بلال رضی الله عنه که آواز فعال او را آنحضرت صلی الله
 علیه و آله پیش خود در جنت شنید و آواز مذکور آواز فعال جسمانی نبود زیرا که جسد
 ویرا از جای و سکه کسی بالای آسمان نبرده بلکه او سبحانه تعالی آواز فعال
 روحانی او را بسمیع پیغمبر خود رسانید و او را بر فضیلت بلال و بر کرامت علی که
 سبب اینچنین محال شد مطلع گردانید چنانکه در حدیث متفق علیه از ابوهریره
 رضی الله عنه مرویست قال رسول الله صلی الله علیه و آله وسلم
 لبلا ل عند صلوة الفجر بال ل حد ثنی ب ارحی عمل عملته فی
 الا سلام فانی سمعت د ف نعلک بین یدی فی الجنة قال ما عملت
 عملا ارحی عندی انی لم اظهر طهورا فی ساعة من لیل او نهار
 الا صلیت بذ لک الطهور ما کنث لی ان اصلی فرمود رسول خدا صلی الله
 علیه و آله وسلم مر بلال را نزد نماز صبح ای بلال حدیث کن مرا بر عملی که امید قبولیت
 آن ترا بسیار است که عمل کبودی زبان در اسلام پس بدستیکه من شنیدم آواز
 هر دو نعل ترا بر رو خود در جنت گفت بلال نه بجا آوردم هیچ عملی که امید قبولیت آن

آن نزد من بیشتر باشد بدستیکه من نه وضو کردم و طهارت نمودم و در هیچ ساعت از شب
روز مگر نماز خواندم بآن طهارت هر قدر که مقدور شده مرا اینکه نماز گذارم و دم مثل
ارواح انبیاء علیهم السلام که در بیت المقدس از آنحضرت ملاقات کردند و از آنحضرت
آنحضرت علیه السلام و زناز شرف سعادت گرفتند و همچنین ملاقات ارواح طیبه ایشان
علیهم السلام در اسما بنا علی سبیل الترتیب که در حدیث معراج واقع است در اول اسرار
و نور الانبیا و افضل مرقوم است اما ثانی یعنی ملاقات آنحضرت با ارواحی که هنوز راجحه
وجود جسمانی نه شمیمه بودند و ذائقه تعلق با جسام نه چشیده نموده آن روح امام
محمد غزالی است رحمه الله علیه که بیشتر در مقدمه کتاب از روایت حرز العاقبتین نوشته
از نظر آمده باشد ای عزیز چون دانستی که حضرت رسول اکرم راضی بالله علیه
و آله وسلم در شب معراج با ارواح ملاقات شد بعضی از آن ارواح متعلق بآبدان
شده باز منقطع التعلق شده بودند مانند ارواح انبیاء علی نبیاء و علیهم السلام و بعضی
از آن هنوز در آنوقت متعلق بآبدان بودند مثل روح بلال رضی الله عنه و بعضی
از آن هنوز متعلق با جسام نشده بودند چون روح امام محمد غزالی رحمه الله علیه
پس ملاقات روحی حضرت پیران پیر قدسنا الله تعالی بسره اسرار از قسم ثالث
است چه جای باشد که روح محمد غزالی در آن مقام و اصل بهرام از رحمت سید امام
شود و روح سید المجتوبین از وصول آن منزل مقبول که رویت رسول باشد محروم
و بهجور ماند بعضی گویند لفظ این کلمه قدمی الی آخره در حالت سکر صادر شد جواب آنکه
صدور این کلام در حالت صحو و تکیه است که بهترین حالات سالکین است کلمات اهل
سکر مثل قول ما انخطم شانی و قول لیس فی الدارین غیر می و لیس جستی
سبحان الله و کلمه الحق و امثال آن باشد نه مثل قول قدمی هذا الخیر لکه اهل سکر
در مقام مشاهده احدیت ذات غایب از اخبار اند بلکه غائب از انفس خود می شوند

و نیز یک وجود حقیقی موجود دیگر بنظر نمی آید لهذا در انحال امثال این کلمات بر زبان
می رانند و قول قدی بنده آه باور زنده امیکند که جناب حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه
را در وقت گفتن این قول هم وجود خود ملحوظ بود و هم وجود اولیا و این هر دو وجود غیر مجز
ذات باری است بلکه صدور این کلام از ان غوث انام در حالت صحو و تکلیف است بفقوای
واما بنعمه ربك فحدثت حديث به نعمت رب العالمين كروزي را كه وى رضی الله
عنه قدم بر قدم جد اكرم خود است صلى الله عليه وآله وسلم پس چنانكه جد اكرم انغوث
الاعظم در تحديت الازالتي در حالت صحو و تكليف انا اكرم و لكن ادم فرمود همچنين خلف
وى در ان مقام قدحى اده منطوق نمود گویند صدور این کلمات نه بطریق تفاخر و مباها
است بلکه بجهت شكر و تحديت به نعمت پروردگار و امثال امروى است و نیز چگونه
متصور شود كه صدور این کلام از ان غوث الانام در حالت غلبه حال رود و ازيرا كه ارباب
سكر محكوم وقت و حال يباستند و اهل صحو حاكم بران پس اهل صحو افضل باشند از
اهل سكر و برين اخلاصيت اتفاق مشايخ محققين است پس لازمى آيد كه اهل صحو
زمانه افضل باشند از اخضر و اين خلاف اتفاق مشايخ است زيرا كه فضيلت در حق
عنه بر اهل زمان وى است كه بران اجماع مشايخ منعقد گشته آرس در فضيلت و
رضى الله عنه بر اولياء ما تقدم بعضه را كلام است چنانكه آينده مفصل مرقوم شود
پس از اين تقرير و تحرير متحقق و ثابت شد كه اين قول از ان جناب در حال صحو و تكليف
شروع صدور يافت نه در حالت سكر و ديگر آنكه كلام اهل سكر را بهيچ محقق اقبال نمى يابند
و اينجا همه محققين گردنهای خود نهاده اند منته اى محب صادق بگوشتش را بخشنو كه
كه فضيلت و كرامت جناب آنحضرت بر اولياء معاصرين و اولياء ايتن بلا خلاف و كلام
است و بر اين اتفاق جمهور مشايخ عظام و علماء ذوى الاحترام فاما فضيلت و حقى رضی الله
بر اولياء پيشين سواى خلفاى راشدين و ائمه طاهرين و اصحاب هديهين مختلف و

بعضی قول خضر علیه السلام و امثال ویرا که دران ایما بر فضیلت مطلقه آنحضرت
 واقع شده است مستند خود می سازند و کوس مطلق فضیلت ویرا که دران اولیا ربانین
 و حاضرین و لاحقین همه داخل باشند می نوازند بعضی بر قید فتوح له مترقاب
 الاولیاء فی عصی و بر قید و تقر له اولیاء عصی بفضله و امثال آن
 که در اخبار بعضی از مشایخین وارد شده است نظر حکما برند و فضیلت آنحضرت
 را مخصوص بر اهل زمان وی شمارند از بسکه در خاطر فائز این کثر عفی الله عنه و عن
 والدیه شواهد قول اول و اجوبه قول ثانی بسیار خطور کرده اند و این مقام مقام
 التزام نیست لهذا از همه آنها در گذشته موقوف بر تحریر علیحد و هشتمه قلیل از آن
 کثیر بقید و ضبط تحریری آورد و از ناظرین منصفین غیر متعصبین امید عفو و صلاح
 می دارد اما شواهد بر قول اول قول خضر علیه السلام است که در بیجه الاسرار از
 شیخ ابوبدین مغربی که از عظام عارفین و ائمه محققین است می آرد که وی فرمود
 ملاقات کردم سه سال ابوالعباس خضر را پس از وی از احوال مشایخ مشرق و مغرب
 که در عصر ما بودند پرسیدم و از احوال شیخ عبدالقادر رضی الله عنه نیز پرسیدم
 گفت شان وی در میان اولیا غریب است و نه باقی ماند در میان وی و خلقت
 مگر نفس واحد تمام مراتب اولیا از و را آن نفس است و من تصرف میکنم تمام
 مراتب اولیا را از و را شان عبدالقادر رضی الله عنه را وی گوید اینکلام خضر
 علیه السلام صراحت دلالت و رد بر فضیلت وی بر کل اولیا زیرا که جمیع مراتب
 اولیا از و را مرتبه شیخ عبدالقادر است و خضر را تصرف در جمیع مراتب اولیا است
 از و را شان حضرت شیخ ماضی الله عنه و دیگر در کتاب بیجه الاسرار از شیخ
 ابومحمد قاسم بن عبدبهری مرویست که چون وی از ابوالعباس خضر علیه السلام
 از شان عالی حضرت محبوب سبحانی پرسید فرمود و هو فرد الاحباب و

و قطب الاولیاء فی هذا الوقت وما وصل الله تعالى و لیا الى مقام
 الآ و كان للشيخ عبد القادر هناءة ولا وهب الله تعالى ولياً
 المقرب حلاً الا و كان للشيخ عبد القادر اجله ولا اتخذ الله
 ولياً كان او يكون الا و هو متادب فی ستره مع الله ومع الشيخ
 عبد القادر الى عدم القيمة یعنی افراد احباب و قطب اولیاء است
 درین وقت و نرسانید خدایتعالی بهیچ ولی را بمقامی مگر آنکه شد مشیخ عبد القادر
 را گوارا تر از مقام و نه عطا کرد حق تعالی مزین و لی مقرب را حلی مگر شد شیخ عبد القادر
 را بزرگتر از حال و نه گرفت خدایتعالی بهیچکس را دوست خود که موجود شد آنولی یا آنچه
 موجود خواهد شد مگر آنکه آنولی متادب است در سر خود با خدا و با شیخ عبد القادر
 تا روز قیامت را وی مذکور گوید ای عزیز ازین فضیلت زیاده تر چه خواهد بود که
 حق تعالی بهیچ ولی را از اولیاء خاصه و مستقبالیه و حالیه بهیچ مقامی نرسانید بهیچ
 مقرب را خالی نداده مگر بقیه شیخ عبد القادر در میزان مقام و حال اینی و خل
 کرامت کرده و نیز ازین فضیلت کدام افضل باشد که بهیچکس را خدا تعالی و لی
 ساخت مگر آنکه وی در سر خود چنانکه با خدایتعالی متادب است همچنین بهیچ
 عبد القادر نیز متادب است تا روز قیامت هم وی گوید قید فی هذا الوقت که
 واقع شده است پس آن قید قطب است که فضیلت وی بر جمیع اقران و رزبان
 اگر چه بود اما قطبیت وی درین وقت او نمود چنانکه فضیلت جد و علی امیر
 علیه و آله و سلم آید و نظرت عالم تا وقت ظهور آن سید اولاد آدم زین زوهر
 خاص و عام بود و رسالت وی در وقت آن رد نمود و در سبب الامر آنکه در حال
 آنحضرت بشایه صحیح البخاری اصح الکتب است درین حکایت قطب الاولیاء
 فی کل وقت و فی هذا الوقت روایت نموده پس در صورت انتقاد توهم که بود

نیز باقی نماند و هم در کتاب مستور درین حکایت اینقدر هم زیاده نموده و قد اودعه الله
 تعالی استرا من اسرارہ سبق به جمهور الاولیاء یعنی تحقیق و دویت کرد استرا
 ویرا صریح از اسرار خود که سبقت گرفت بسبب آن سر تمام اولیا را و این عبارت باینکه
 نذا در باب فضیلت آنحضرت بر جمله اولیا بنماید و سابق حکایت شیخ جمال العارفین
 ابو محمد عبد الله بصری که از حضرت علیه السلام پرسید شاید مقام است بالاتر تحریر یافته
 بنظر ت رسیدہ باشد و هم راوی گوید پیشتر در حکایت خواجہ معروف کرخی رحمة الله علیه
 قید باهل زمانہ آمده آنجا قید اتفاقی است موافق تفاهم اهل عرف است
 زیرا کہ در عرف در مقام تنوح و حید حضرت فریدن زمانہ میگویند آنوقت نہ ملاحظہ
 تقیید میکنند نہ ملاحظہ اطلاق بلکه این قول مطابق قول حضرت اکرم صلاہ علیہ و آلہ
 ست کہ گفت انا سید ولد آدم یوم القيمة پس چنانکہ در قول سرور عالم
 قید ولد آدم و قید یوم القيمة بحسب اتفاق واقع شدہ مقصود از مرد و قید نفی سیادت آنحضرت
 در غیر ولد آدم و در غیر روز قیامت نیست بلکه وی علیہ السلام سید الكل فی الدنیا و الآخرت
 است همچنین در اینجا نیز قیاس باید کرد و هم راوی مذکور کہ صاحب اعتقاد و نور است
 میگوید بعضی علماء و نظریین قیود کہ در کلام بعضی از مشایخین رحمة الله علیہم قید فی
 عصرہ واقع است فضیلت آنحضرت را منحصر بر ماضیین مینمایند اجوبہ علمیت ایشان
 بسیار و این مقام از ارقام آن در مقام انکار خلاصہ جواب ایشان اینکہ در ذوات
 ہدایت سات اولیا ربانی کلام فضول غیر معقول و ظان این سخن سور و سہاہ
 و مخدول پس او ام کہ ایشان بر بان قاطع کہ ہمین کشف لامع ایشان است ملاحظہ
 میکنند تفضیل یکے بر دیگرے نمی نهند و بر اثب کشف بحسب تفاوت مراتب و لا
 تفاوت است کشف بعضی محصور و مفسور است بر احوال زمان خود و کشف بعضی
 تجاوز از آن نموده بر احوالی کہ آیندہ تا روز قیامت موقوف خواهند آمد احاطہ فرمود

و کشف بعضی را احاطه تمام است از بد و فطرت الی یوم القیامت پس صاحبان کشف
 اولی فضیلت او را بر اهل عصر بیان نمودند و اهل کشف ثانی قصر فضیلت آنحضرت
 بر اهل عصر نمودند بلکه این فضیلت را تا روز قیام جاری فرمودند و مالکان کشف
 ثالث چون از بد و فطرت تا روز قیامت جمیع اولیاء را مفضول و آنحضرت
 فاضل دیدند و احوال و افضل الاولیاء جمیعاً بر زبان کشیدند و ارشاد حضرت
 خضر علیه السلام که نقیب الاولیاء است و فیض صفیاء درین باب سہمی بر ہدف شمارند
 والسلام علی من اتبع کرامت صد و ہشتاد و ہفتم صاحب نور القلوب
 گوید کرامات و خوارق عادات آن بزرگوار رسول کریم محی عظام ریم صاحب سیف
 مشہور مالک قوش موثر امام الفریقین کریم الطرفین سید الصدیقین حجتہ العارفین
 کعبہ جاودانی حضرت سید عبدالقادر جیلانی رضی اللہ عنہ از او ان صبا تا زمان
 ارتحال ازین دار فناء مظهر خوارق عادات و محل کرامات بود و در مدت نمود و یکسال کہ سن
 شریف آن محبوب لطیف است بر سبیل اتصال دایم الاحوال خوارق از وی رونمود
 پس آنچه کرامات و خوارق عادات از ان قطب کائنات بطور می آید از حد تحریر افزون
 است و از مجال تقریر بیرون چنانکہ صاحب بیچہ الاسرار از شیخ ابوسعود واحد بن
 ابی بکر خزیمی و شیخ ابو عمر عثمان صریفی منقول است کہ گفتہ اند کہ کرامات شیخ
 عبدالقادر رضی اللہ عنہ مثل عقد منضود اند بجا ہر کہ در پے یکہ بگر در رشتہ کشیدہ
 شدہ اند ہر کہ از با خواہد کہ بشمارد کرامات او را ہر روز ہر آئینہ بشمار و چیز ہا سے
 بسیار از وی و نیز در کتاب مذکور از شیخ جلیل و شیخ علی بن ابیہتی روایت
 کند کہ گفتند ندیدیم بیچیکے را از اہل زمان خود اکثر سے از روی کرامات از
 شیخ عبدالقادر رضی اللہ عنہ ہر وقت ہر کہ از ما خواست کہ از وی کرامتی مشاہدہ
 کند پس ہما نوقت مشاہدہ کرد و خوارق ظاہر میکرد و گاہے از وی دگاہے در وی

و گاه بی دوز شیخ کبیر شهاب الدین عمر سرور دومی است که بود شیخ عبد القادر
سلطان طریق و متصرف در وجود علی التحقيق و بود عمر او را بد بسوطة از خدا تعالی در تصرف
کردن امر خرق همیشه و شیخ عبد الحق دهلوی رحمه الله علیه در اخبار الانخبار فرمایند که
از آنحضرت از هر جنس کرامات نقل کرده اند از تصرف در مخلوق و بوطون ایشان
و اجراء حکم بر آنس و جان و اطلاع ضمایر و اظهار سرایر و حکم بر خواطر و اطلاع بر بطن
ملک و ملکوت و کشف حقایق جبروت و اسرار ملاموت و اعطاء روح واجب غیبیه و انداد
عطا یای لاریب و تصرف و تقلیب حوادث و دواهی و تصرف اکوان همچو اثبات
الهی و انصاف بصفت امانت و احیاء و تحقق نبوت انفا و انشاء و ابرار اکلمه و ابرین
و نصیح مرضی و تشفیه اعلا و طی زمان و مکان و نفاذ امر در زمین و آسمان و سیر
براب و طیر در هوا و تصرف ارادت مردم و تقلیب طبایع اشیاء و احضار اشیاء
از غیب و اخبار از ماضی و اتی بلا شک و ریب و سایر انواع کرامات و خوارق عادت
بر سبیل اتصال و دوام بین الخواص و العوام بر طرق قصد و اراده مطلق بلکه بر سبیل
اظهار دعوی بر حق و در هر یک ازین امور حکایات و روایات آمده است که قلم از
تحریر و زبان از تقریر قاصر است و کتب مشایخ مخصوص تصانیف امام عبد الله فی
رحمة الله علیه بدان مزین و مشحون است کرامت صد و هفتاد و هشتم
سابق این حکایت با کرامت مجلاترقیم یافته اما صاحب نور القلوب مفضلاً نوشت
و آن نیست در پیچیده الاسرار از شیخ عارف ابوالخیر بن محفوظ بن فتنه روایت کند
که روزی نزد حضرت شیخ الثقلین شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه در مدرسه
وی من و شیخ ابوسعود بن ابی بکر خزیمی و شیخ محمد بن قاید الادانی و شیخ ابوبکر
حسن فارسی و شیخ جمیل صاحب خطوه و شیخ ابوالقاسم عمر بن مسعود بن از و شیخ
ابوحض عمر بن ابوالنضر غزالی و شیخ خلیل بن احمد صری و شیخ ابوالبرکات عیسی

بن غنایم بطایحی و شیخ ابوالفروج نصر بن ابوالفرج بغدادی و ابو محمد عبد الله بن وزیر بن
 عون الدین ابوالمظفر بن ابی سره و ابوالفتح عبد الله بن هبته الله و ابوالقاسم علی بن
 محمد بن حاجب حاضر بودیم پس آنحضرت فرمود لیطلبوا منکم حاجة اعطیها لکم
 گو که طلب کنید هر واحد از شما حاجتی را عطا میکنم آن حاجت را بوی پس شیخ ابوسعود گفت
 من ترک اختیار می خواهم و شیخ محمد بن القایه گفت من قوت بر مجاهده می طلبم و شیخ بزانه
 گفت من خوف از خدا تعالی می خواهم و شیخ ابو محمد فارسی گفت من حالتی با خدا و زیادتی
 را می خواهم و شیخ خلیل صرصری وصول قطبیت طلب داشت و شیخ جمیل گفت من حفظ
 وقت اراده میکنم و شیخ عمر غزال از دیاد علم خواست و شیخ ابوالبرکات استغراق
 در محبت خدا تعالی طلبید و شیخ ابوالفتح بسوی طلب حفظ قرآن و حدیث و دید و شیخ
 ابوالخیر که رادی است گوید من از آنحضرت عرض می خواستم که بآن معرفت در امور ربانیه
 و غیر آن فرق توانم کرد و ابو عبد الله بن همیره نیابت وزارت در خواست کرد و
 ابوالفتح بن هبته الله استادی در طلب نمود و ابوالقاسم زبان بطلب حاجت
 باب عزیز کشود سیدنا شیخ عبد القادر جیلانی رضی الله عنه این حاجتهای حضار شنیده
 فرمود کلامند هو کلام و هو کلام من عطاء مر بک و ما کان عطاء مر بک
 محظوظ را یعنی هر یک را ازین گروه که طالبان عقیقی و جویندگان دنیا اند ادا کنیم
 و عطا دیم آن گروه را بقدر بهت و آن گروه را بقدر کفایت از عطاء پروردگار شناو
 نیست عطا آفریدگار تو منع کرده شده و باز دهمشته شده را وی ابوالخیر گوید و الله
 جمیع این سائلین آنچه تنگ کرده بودند یافتند و در فقر و غایت بیغایت آنحضرت همه را بکسر
 طالب خود هشتافتند و من بچشم خود کامیابی اینها بمقاصد خود ما دیدم که کامیابی
 شیخ خلیل صرصری ملاحظه نکردم زیرا که هنوز وقت مرع و تطهیر او نرسیده بود و لکن
 ای آنکه استانه و رگانه تو دام تو مقصود بخش سایل دارین صبح و شام یک آمده بود

تو دنیا طلب کند و دیگر رود و بطلب عجبی فراح کام و خواهد ترا ز لطف تو با غوث روز
 شب و این و اله جناب تو این اصفیا غلام و او را بفوز مقصد او سرفراز کن و
 تعطی لمن تشاء بلا وقفه المرام و راوی مذکور گوید اما شیخ ابو مسعود پس وی در ترک
 اختیار بغایت قصوی و ذروده علیا رسید و شنیدم که در سال پانصد و هشتاد و یک گفت
 لی اربعون سنة ما خطر بیالی شیخ خارج عن سجداتی و وی را در ترک سجدات
 حالات عجیب بود که مثل آن کم یاب است اما شیخ ابن قاید پس وی رسید و در فوت
 مجاهده با نحالتی که دیگر مثل وی آن نرسیده و در اربع بنیر زمین چهارده سال بعد
 چهارده سال خلوت گزیده و در سال پانصد و شصت و نه شنیدم که می گفت جوعت
 الجوع و عطشت العطش و نومت النوم و ساهرت السهر و خوست
 الخوف و البلاء یفر منی و الله غالب علی امره یعنی گرسنه کردم گرسنگی را و تشنه
 کردم تشنگی را و در خواب کردم خواب را و بیدار کردم بیداری را و ترسانیدم خوف را و
 بلا یگزیند از من و خدا غالب است بر امر خود اما شیخ ابو الحسن فارسی پس آنحضرت
 نظر بر وی در مجلس کرد و وی مضطرب شده فی الفور برخاست چون روز و دوم بوی
 ملاقات کردم از حال وی پرسیدم گفت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه حال مرا مدتی
 بران بغیض کنیظر زیاده فرموده اما شیخ جمیل پس در حفظ وقت و مراعات انقاس
 آنقدر فایز برآمد که تطیرش کسی نماند تا آنکه چون داخل ندای شد سبیه خود را بدواری
 او بخت و آن سبیه تنها یک یک دانه دور میکرد تا آنکه وی آمده او را میگردفت اما
 شیخ خلیل صصری پس آنحضرت رضی الله عنه در باب دو در میان مجلس فرمود و میامین
 خلیل الصصری حتی یقطب یعنی نخواهد و خلیل صصری تا آنکه قطب شود اما
 شیخ عمر غزال پس وی چنان جامع العلوم و الفنون گشت و حافظ آن شد که یکمرتبه بر
 جلد کتاب از کتابخانه خود نزد درخت چون مردم ویرا در بیج ملاست کردند گفت آن تمام

هزار بر زبان نشت اما شیخ ابوالبرکات پس آنحضرت رضی الله عنه در آن مجلس
 نظیر بروی فرمود چنانکه او بیہوش گشت از حضور آنحضرت در همان بیہوشی برداشته
 بودند بعد از آن وی را از بغداد کم کردیم بعد مدت در خرابات کرخ دیدیم کہ بر آسمان
 نظر دوخته است ہر چند سخن کردم جواب نداد پس از وی باز گشتم و بہ بصرہ رفتم بعد
 چند سال باز ویرا برطل اول بریلی از بطایح دیدم نزدیک وی شدم و سخن کردم جواب
 نداد و برخوآستہ رفت بعد از وی شستم و گفتم اللہم انی استلک بجومۃ الشیخ
 عبد القادر سر ترد علیہ عقلہ یکلمنی خداوند بد رستیکہ من سوال میکنم بجزمت
 شیخ عبد القادر کہ باز دہی بروی عقل ویرا تا سخن کند از من چون این دعا کردم پیش
 من آمد و سلام کرد و گفتم بہ احوال گفت بہ کت آن نظر کہ شیخ عبد القادر بن کرہ
 خدا تعالی مرا محبت خود داده و عالم چنان کردہ کہ تو دیدی کہ از وجود غایب شدم من
 بگفت و بمکان خود رفت و حالت اوئی باز عود کرد من گریان از آنجا برگشتم بعد از آن
 شنیدم کہ وی بہین حالت در سال پانصد و ہفتاد و شہ وفات یافت اما شیخ الفتح
 پس حفظ قرآن و شش ماه نمود و قرائت سبعہ و اکثر از کتب احادیث تحصیل کردہ
 سرگرم افادہ ماند اما ابو عبد اللہ بہ نیابت و وزارت و ابو الفتح ہیبتہ اللہ بہ ستاد
 دار و ابو القاسم بن حاجب بکاجیت باب سرفراز شدند راوی گوید آنحضرت رضی اللہ
 عنہ در آن مجلس دست حق بخود بر سینہ من راند فوراً نورے در سینہ من پیدا شد کہ بدان
 تو را امتیاز حق و باطل از موار و خود میکنم و حالانکہ این بر من نہایت دشوار بود کرامت
 صد و ہفتاد و نہم در ہیجۃ الاسرار از شیخ ابوسعود احمد بن ابی بکر حزبی عطار رود
 کند کہ یکبار شیخ علی بن اکتی برای زیارت شیخ ماسیح عبد القادر رضی اللہ عنہ حاضر شد
 و آنحضرت در آنوقت در خواب بود خوآستم کہ آنحضرت را بیدار کنم شیخ علی ما را از آن
 باری شد و گفت واللہ واللہ واللہ انا اشہد عند اللہ عزوجل انی صافی

الحواریین مثله یعنی قسم بخدا قسم بخدا قسم بخدا من گواهی خواهم داد و نزد خدا تعالی
 که بدستی که نیست در حواریین مانند شیخ عبدالقادر این بگفت و اشاره بر سر
 آنحضرت نمود چون آنحضرت از خواب بیدار شد فرمود انا محمدی و الحواریون
 عیسویون یعنی من محمدی ام و حواریین عیسوی هستند بعد از آن حکم بکلامی در میان
 فرمود پس شیخ علی گفت هیچکس باقی نماند که بعد آنحضرت بیاید و باینچنین کلام حکم نماید
 راوی گوید ازین روایت معلوم شود که خواب آنحضرت مانند خواب جد اکرم دی بود
 صلی الله علیه و آله و سلم که چشمهای وی لذت خواب میگرفتند و قلب مبارک و سر
 بیدار می بود و بنا مرعینی و لای نام قلبی در خواب شود چشم من و نوم نمیکند قلب من
 و نیز ازین روایت فضیلت آنحضرت بر اولیایمی که تا قیام قیامت موجود شوند ثابت
 و الله ذو الفضل العظیم کرامت صد و هشتاد و سه بیت الاسرار از
 شیخ خلیل ابو عمر عثمان صریفی مروی است که یکبار سلطان عجم شکر عظیم گرفته قصد
 خلیفه بغداد نمود چون خلیفه از دفع شران عاجز آمد و زوال ملک مظنون او شد
 زبان استغاثه کشاده بجانب عالم ماب حضرت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بیاید
 و بحال عجز و الحاح استمداد از انجناب خواست شیخ علی بن ابیتهی در آنوقت بخیرت
 آنحضرت نشسته بود آنحضرت دیرا فرمود مَرُّهُ هُوَ لَا يَحْلُو عَنْ بَعْدِهِ
 یعنی امر کن اینهارا تا کوخج کنند از بند او شیخ علی سمعاً و طاعة گفته خادم خود را
 طلبید و فرمود که بشکر عجم برو و در آخر شکر بر چوبی میز را مانند خیمه انداخته اند
 سایه آن فرو رفته اند نزد ایشان رفته بگو که شمارا علی بن ابیتهی میگوید که از بند او
 کوخج کنید اگر ایشان ترا گویند که ما در اینجا ده ایم بگویم پس در جواب ایشان بگویند
 هم نیامده ایم مگر بگویم پس خادم از آنجا رخصت شده بشکر عجم آمده بان شکر ملاقی شد
 و حکم رسانید ایشان گفتند که ما بگویم خادم در جواب ایشان گفت که من هم بگویم آمده ام

پس یک ازان سه مرد دست خود دراز کرده چوبی را که بران میز را انداخته زیر پای
 آن نشسته بودند کشید و میز را مذکور را مثنوی گردانید معاشکر عجم بسبب عجم منصرف شد
 یعنی بمردان فتادون نیز ایشان بر زمین لشکریان خود بخود خیمه بار بار کردند و کینج نمودند
 کرامت صد و هشتاد و یکم در بیجه الاسرار از ابوالفتح سلیمان روایت کنند
 که شنیدم ابو عبد الله سید الدین عبد الوهاب رحمه الله علیه که میگفت بود الدین که در شب
 سه روز و غط میفرمود و در روز در سه یعنی در صبح روز جمعه در عشاء روز شنبه و
 یکروز در رباط شریفه و آن صبح روز شنبه و حاضر میشد و خط ویرا علماء و فقهاء و مشایخ
 و غیرهم مدت کلام آنحضرت چهل سال است اول آن سال پانصد و هشت و یک و آخر آن
 پانصد و شصت و یک که سال وفات است کرامت صد و هشتاد و دو و یکم صاحب
 تنبیه السالکین میر غلام علی ارشد که یکی از معتقدان آنجناب است میگوید محمد مصوم صفهانی
 در رساله شمس الانساب فی نسب سید الاقطاب می نویسد که من بواسطه از سید شرف
 قتال استماع نمودم که میگفت شبی پدرم میر علی شیر را در واقعه دیدم از من پرسید
 که ای فرزنده اعتقاد داری درباره سید عبد القادر جیلانی گفتم رای من رای تو است
 هر چه بفرمائی گفت از اجله سادات است و منبع سعادت است یعنی چندی از کلام سید خوانم
 چون بیدار شدم آن ابیات از خاطرم فراموش شده بود جهت فراموشی آن ابیات
 شاسف بجم کرامت صد و هشتاد و سوم در بیان عبارت غفیه الطایفین
 که بر ثبوت خلافت معاویه بن ابوسفیان است که آنحضرت رضی الله عنه فرمود انا
 خلافة معاوية بن ابوسفیان فثابتة صحیحة بعد موت علی
 رضی الله عنه بعد خلع حسن بن علی نفسه من الخلافة و تسلیبها
 الی معاوية اه یعنی خلافت معاویه پسر ابوسفیان ثابت و صحیح است پس از مرگ علی
 رضی الله عنه و پس از بر آوردن حسن پسر علی نفس خود را از خلافت و تسلیم نمودن او آنرا

بسوی معاویہ را وی مذکور گوید فقیر در ایام اقامت بلده دارالفتح اوچنین در کتابی دیده
 بود که درین عبادت تصوف ابن جوزی است چون عداوت از آنجناب مستطاب حضرت
 محبوب باب الارباب داشت و منزات حاکم وقت بهم برین یافت در کتاب بجای اماره
 المعاویه خلافة المعاویه داخل کرد تا در سطرالعاد ان اثر مردم مقتدر آنحضرت
 نشوند و آن محال نقل و نقل باریست فقیر درین ایام بسیار تلاش کرد همین اراده کتب
 بسیار مطالع نمود لیکن چون نامش در تحویل مافیه نیست میسر نشد اما عداوت او به ثبوت
 رسید سیموطی در تاریخ خود گفته ابن جوزی کتابی است در موضوعات حدیث که افسر طاهر کرده
 در آنجا در نسبت وضع با ما دیث و شیخ ابن حجر عسقلانی در بسیاری از مواضع بر وی بحث
 گفته اعتماد نسبت بروی در نسبت بوضع احادیث و ابن جوزی را کتابی است که بر طایفه صوفیه
 سبانه کرده است در رد و انکار بر ایشان و آنچه منقول است ازین قوم حکایات بغلبه حال و سب
 نسبت کرده بزرگان این طائفه را بجهل و جنون و حماقت با وجود آنکه کتاب خود را سطر خسته
 بحکامات غریب لا طایل و شیخ عبد الوهاب متقی در رساله مرج البحرین فرمود علما رقت
 بسیار با بجهل بود ابن جوزی عالم و فاضل و مغرور شد بعلم و فضل خود بعید بود از طریق
 قریب محبت و اعتقاد و سخت از همه آنکه در بغداد بود و در زمان شیخ عبدالقادر جیلانی
 رضی الله عنه و محروم بود از برکات آنحضرت و مسلوک میکرد با آنحضرت طریق اجتناب و
 انکار اعاذ الله من ذلک تا آنکه بود که تصنیف میکرد کتاب ذکر زهد و عبادت زمان
 خود را از بغداد و غیر آن از بلاد و تکمیل میکرد آنرا بزرگ جمیل آنحضرت رضی الله عنه و
 کاتب حروف گوید یعنی غلام علی ارشد گوید که دیدم من در حرم شریف رساله که در وی
 ذکر ابن جوزی و انکار او بر شیخ عبدالقادر رضی الله عنه که مولف آن رساله
 میگفت او را بعضی مشایخ و علمای برداشته بودند و حضور شیخ عبدالقادر جیلانی
 و طلب کردند از جناب شیخ عفو و نجات او را پس شیخ رضی الله عنه عفو کرد و درگذشت

از جریمه وی پس رفتم من بر سید عبد الوهاب و ذکر کردم قصه این کتاب را و نقل کردم
 حکایت عفو شیخ عبد القادر از ابن جوزی پس گفت شیخ عبد الوهاب الحمد لله
 علی ذلک فرمود مردی محدث کبیر است الحمد لله که نجات یافت ازین ورطه و گفت
 ای فلان سید شیخ عبد القادر بزرگی است و صاحب شان عظیم است انکار وی زهر
 قاتل است خدا تعالی نگاهدارد از ان و فرمود حق سبحانه داده است او را فضل و کرامت
 آنچه که نداده است غیر او را از مشایخ تمام شد اینجا عبارت شرح مشکوه منه امام
 عبد الله یافعی در تاریخ خودی آورد ابن جوزی فصیح و بلیغ بود از جمله کلام وی بکس آنست
 که نزاع بود اهل سنت و شیخ را و تفضیل ابو بکر و علی رضی الله عنهما بسیار
 جدال و نزاع نمودند و از ان پس راضی شدند بحکم ابن جوزی و وی سر منبر و عطا
 می گفت پس پرسیدند از وی من کان افضل الصحابة الرسول صل
 الله علیه و الله و سلم پس اعانت جا بنین و ترک اصابت کرده نموده گفت
 من کانت بنته فی بیتہ این بگفت و بدر رفت شیخ ابن حجر عسقلانی گوید و الا
 ابن جوزی در سنه عشر و خمسمائة وفات در سنه سبع و تسعين و خمسمائة و در عهد دوله
 ناصر الدین حاصل آنکه بعد آنحضرت رضی الله عنه سی و هفت سال بقید حیات بماند
 عفی الله عنه منته در جواب آنکه بعضی شیعه نادان که جاہل و بی علم اند علم تو را
 و سیر یگویند که آنحضرت رضی الله عنه تکذیب قول حضرت امام اکرم و اعظم سیدنا
 موسی الکاظم علی جده و آباؤه و علیہ السلام نمود باعث شهادت آنجناب شده اند
 و خود را بدارغ پستان و افترا موسوم ساخته میخواهند که کسی منقاد آنجناب نگردد
 چو بخت بد کسی را پیش آید که کار ی که کردن را شاید تو بپخته بسبب
 عدم علم جناب مستطاب را متهم کردند این مذکور اصلا در کتب معتبره امامیه ذکر نشده
 لا تتبع کلام هؤلاء المنحرفون لانهم من البغض والعنا و مفترون

راست است
 اینست

اینست

محمد مصوم شریف اصفهانی در رساله شمس الانساب می نویسد که سلطان ابراهیم قنبر شاه
 در تفتیش این امر بچار آن عسکرون و مان روضه تبرکه نوشته فرستاده باین مضمون
 که چه میفرمایید امید دین و موزمان اهل یقین در آنچه رحلت حضرت امام تمام مری کاظم
 علیه السلام در سال یکصد و هشتاد و سه بوده و تولد سید صفیاء غلام غوث امام
 سیدنا شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه در سال چهارصد و هشتاد و یک شده چنانکه
 کتاب تحفه و شواهد النبوت و تاریخ طبری و اساس و فصل الخطاب و حبیب السیر و غیره
 اینها براین معنی شاهد است پس میان رحلت امام و تولد این سید عالی مقام و صد و
 هشتاد و هشت سال تفاوت است هر گرا بر حجت این حال و صدق این مقال علمی و
 دقتی و سماعی باشد گواهی نمود در ذیل این نتیجه مسطور ساز مذاکثر علماء و در جریش
 بر عاصیه قرعاس نوشته اند قد کتب اهل التواریخ فی کتبهم انفسا
 لیسا فی زمان واحد و من خالف اقوالهم قال یا لحاد من ما هم
 فقد غضب الله علیه منه راقم مسطور عرض میدارد که سید با فیض
 سیدنا علی العریض رحمه الله علیه بر او حقیقی حضرت امام موسی کاظم علیه السلام
 اند و ایشان دهم درجه بدماوری حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه باشند
 و اگر نظر بر اسامی مشایخ سلسله علیه عالی نمایند بعد از امام واجب الاکرام تا حضرت
 غوث الانام تفاوت و واسطه نه مشایخ کرام در میان است پس هرگاه توانی زبان
 صورت نمی بندد مضمون تهمتی که بران جناب بسته اند بگونه به ثبوت پیوند و
 افترا کردند از برای زبون و استغیذ الله عما یفکرون و این نمیدانند
 که امام موسی کاظم علیه السلام در زمان حکومت یارون رشید عباسی بودند و حضرت
 غوث امام در زمان حکومت مستعد بالله عباسی میان یارون رشید و مستعد بالله
 دوازده پشت است و قصه شهادت امام عظم سیدنا موسی کاظم سلام الله علی

اینست
 در تاریخ طبری

المنيا عليه در کتب معتبره چنان واقع خصوص صاحب مخازن بسندی اردو فوات دی
 تر است از جانب هارون رشید و در عمده الطالب که بحر الانساب مخفی گویند و
 منصف وی ابن عقیله شیعیه مایه است بصحت بیان کرده که سبب هلاک و س
 محمد بن اسماعیل بن سیدنا امام جعفر الصادق است علیه السلام بدین عبارت آن
 محمد بن اسماعیل الذی هو اخره کان مع عمه یکتب له الترائی شیعیه
 فی الافاق فلما وودها هارون الرشید الحجاز سعی محمد بن
 اسماعیل بعینه الی الرشید فقال علمت ان فی الارض خلیفتین
 یجئ الیهما الخراج فقال الرشید ویکلک انا و من قال موسی
 بن جعفر و اظهرا سر امرک فغضب الرشید علی موسی الکاظم
 و حبسه حتی مات فی ذلک التاریخ قیل بسیر و قیل لفت فی
 بساطه ایضه عبادت نیست بدستیکه محمد بن اسماعیل پسر امام جعفر الصادق
 همراه عم خود بود که می نوشت سخنان اسرار در افاق بسوی گروه وی پس پاره
 که هارون رشید در حجاز آمد پیش وی رفته غازی عم خود کرد و گفت که در این
 دو خلیفه اند یعنی درین وقت دو بادشاه اند که می آید آن هر دو را خراج پس
 هارون گفت هلاکی باد ترا که بکجه منم دیگرے که ام گفت دیگر بادشاه موسی بن
 جعفر است و اظهار کرد بوی سخنان پوشیده از عم خود بر هارون پس هارون
 در غضب آید بر حضرت امام موسی الکاظم و حبس کرد و آزادان تاریخ مذکور در
 حبس وی شهادت یافت و بعضی گویند زهر داد و بعضی گویند در بساطی پیچید
 راوی گویند اند که باور سید از جانب برادر زاده او رسید مننه دی از مخازن
 قادریه در کتاب خود می آرد که در وقت حضرت اسید عبدالقادر الجیلانی
 رضی الله عنه دیگر هم شیخ عبدالقادر در بغداد بود نام پدر وی شیخ حسن بغدادی

است و دی نیز ولی کامل در جاعه اولیاء در مجلس قول قدحی الی اخره حاضر شده بمراه همه
اولیاء حاضرین کردن خود در از کرد و این در بیجه الاسر و مذکور است که پیش از آمدن
حضرت رضی الله عنه در بغداد شجاعت او بشهرت تمام بود و وی سید نبوده و چون سید
السادات سیدنا سید عبدالقادر الجیلانی رضی الله عنه از کیلان قدم مبارک در بغداد
نزول فرمود و دستگاه ولایت زیاده بر زیاده شد شهرت همه مشایخان عراق بغداد
منتفی گشت گویا که نبود اما شهرت وی که بعد سادات بود باقی ماند مردمان نادان می پنداشتند
که آنحضرت همان شیخ عبدالقادر پیر حسن بغدادی اند و دیگر هم شیخ عبدالقادر
در بغداد مشهور بود آن هم سید نبوده نام پدر وی محمد بن عبدالقادر بن یوسف
است وفات وی در سنه عشر و خمسمائه است و دیگر شیخ عبدالقادر بود او هم
اندک در وقت شهرت داشت نام پدر وی شیخ عارف نسب دی حضرت سیدنا الله
خواججه جنید بغدادی رحمه الله علیه میرسد و زمان دی در زمان حضرت ما نبود بلکه آنحضرت
دو سه صد سال اول بود و دیگر چند کسان بهنام آنحضرت رضی الله عنه بودند انصار
بر آنجناب نموند گناه کبیره اکبر الکبایر است نظم چه نصب کرده از جهل خود
لوای دروغ و چه سرنگندگی ای بنحیر پاس دروغ و برادر است شو کن ز
صدق پیرایه کن و در بر خود بسج که قبای دروغ و چو اهل ناجی و اهل کذب
مشو بلاک ز دست ستگرای دروغ و ممت در کتاب خلاصه المفاخره که آنرا
محمده گویند در کتاب بیجه الاسرار و در غیر آن هر دو مرقوم است هر که گوید که این
بر دو سادات در یک زمانه بودند اگر عدا گوید او کاذب و مفتری است و سخن او
مردود نزد اهل تواضع و سیرد اگر سهوا گوید باید که توبه کند و بر تائید هر دو نیز گوید
نظر کند تا برویقین حاصل آید منته سال وفات ایام بهام یکصد و هشتاد و یک
و سال وفات سیدنا نام چهار صد و هفتاد و یک هجری فاصله در میان وفات حضرت

شیخ عبدالقادر
سیدنا جنید
سیدنا محمد

المظہین دوسہ ہشتاد و ہشت سال است سے صبح کا ذب زند از کذب نفس پڑ
 فیر او یکد و نفس باشد و بس پڑ کرامت صد و نو و محمد صادق مشہابی سعدی
 قادری کہ صاحب مناقب غوثیہ است کہ تالیف خود می آرد کہ حضرت غوث الاعظم
 رضی اللہ عنہ بر سبیل سیاحت سیرکنان بلب دریا رسید بجزیرے دیدند کہ در جوش
 خروش از دل عارفان دم میزد و در حدت و صفا از باطن اہل جذب و محبت نشان
 میداد و سائستہ اندر یاد دل قرب منازل برگرد گاہ آن رو و قدر گرفت ناگاہ طالع
 زبان از شہرے بر ساحل آن دریای عظیم بطلب آب در رسیدند و از پیش گذر
 کہ آن بحر مواج کرامت مقرر ساختہ بود عبور نمودہ کوزہ از آب پر کردند و بر سر دعا
 مہمود باز گشتند مگر پیرزالی شکستہ حالی خود را از جامعہ ان زمان کنارہ کشید و ظرف
 خود از آب پر کردہ بر زمین نهاد و بر کنارہ دریا بستاد و چادرے بر روی خود
 کشید بیک بارگی چون ماتمیان و شیونیان در کریہ شد چندان قلق و الہباب
 و نوحہ درازی نمود کہ در بیان نیاید آنحضرت از معاینہ این حال متعجب شدند کہ
 ایامچکس پر دست تقدی در از نکرده واحدے بر کوزہ و سبوی او سنگ جفا
 نینداختہ نالش او از چہ روہست و شیون او بچہ و جہ شخصی را از حقیقت و حال آن
 پیرزال استفسار فرمودند آنمرد جواب داد کہ امی شاہ عالم پناہ چگویم از واقعہ این نحو
 کہ قصہ او از حکایت یونس و قصہ یعقوب جانگاہ و دلسوز تراست یعنی پسرے دہشت
 جوان ماہ طلعت روزے بغرم عروسی بکمال حشمت و شوکت و ثروت و مکننت کہ
 اشارہ از ہتیمہ سباب و انواع آرایش و اقسام لوازمات روز شادی و با ترکہ و شہم
 و خیل و خدم بار قاب و جمہور خلایق و عموم سکینہ بلاد آنطرف و دیار فرتہ بود بعد از
 حصول مقاصد و آرب کہ عبارت از تقدیم مہر مہر مناکحت و ازدواج تواند بود
 جوان مذکور با جامعہ مرد و زن بکمال فرح و مسرور و چاکلہ خار شہینہ در سر و سر و کشید

و خرم و خندان کبشتی درآمد و متوجه خانه شدند نزدیک بود که بساطی برآمد برسد بکمرته دریا
 بشوید و موجی بایل برخاست بر چند ملاحان دست و پا زدند تا ازان در طر بلاکت
 نجات دهند سود نکرد چون قضا الهی بران گروه رفته بود کبشتی بحر خ در آمد و همان
 جایی که پیر زال گریه میکند فرو نشست و عالمی غرق شدند چنانکه یک پس از انجامیم
 بغیر این جهوره غمرده نماند و متفنی ازان تملکه بدون این آواره خانان خلاصی نیافت
 بیک ساعت همه فرو رفتند و طعمه مورد ماهی شدند مردمان و میهمان شهر بوقوع این
 حادثه شنید چون مالکان و مصیبت زدگان یکپنذ شور و فغان داشتند لیکن این
 بیوه زن را مدت هشت سال است که بهر روز بطلب آب بر لب دریا میرسد و جاییک
 کبشتی پسر و عروس او با جماعه غرق شده استاده می شود و گریه و غاری بر میدارد
 بعد ازان بخانه میرود از استماع این واقعه عجیبه و حادثه غریبه آنحضرت را خالی رود
 بیک بارگی دریای شفقت بکوش آمد و فرمان الهام بیان فرمودند که اسی جوان هر دو
 آن ضعیفه را از گریه باز دارد بگو که خاطر خود را جمع دار هر چه دلت خواهد و طلب
 تو باشد بهمان شود آنم و نیز د آن مرد و زن آن ضعیفه آمد مطابق فرموده آنحضرت و لاسا
 کردن گرفت زن با و درند هشت دهان طور در گریه و زاری بود جوان باز بخواست
 آنحضرت رسید و گفت ای سریم پاش زخم دل افکاران و اسی فرست بخت جان در بند
 خلق و اضطرابی که جان این سینه از فراق فرزند استیلا یافته باین دل در پیها
 زبانی کم نشود و نور چند میرد آنحضرت رضی الله عنه بار دیگر بتاکید و تهدید فرمودند که برو
 و اما از جنج و فزع باز دارد و بگو که پسر تو و عروس او بهمان جماعه اناس و انام
 و تزک و احتشام با همگی و بدبه و شان و شوکت و طنطنه شادی و عزت که درین دریا
 غرق شده و بموج فنا فرو رفته ناظر و حاضر باش که بحکم قادر علی الاطلاق همین بان
 از بحر عدم بر ساحل وجود می شتابد و همین ساعت دیده بے نور و مهجور ترا منور میگردد

از اعتبار این کلمات قدسی سمات مستمع را یکبارگی ابواب و صفای مشرق گشت و بخت
 شد که چندین کسان این ضعف را برزق و تعلق دل ساسی کردند و ما قیامت کار حواله بهشت
 و تقدیر آبی می نمودند و از برکت انقاس تقدوس ساس این سجع دم خضر قدم که تو ام عیان
 است یقین میدادیم که شعر بصدق است و مقرون بحق با اعتقاد درست نزد ضعیف رفوت
 و آنچه از آنحضرت رضی الله عنه شنیده بود یکبارگی باز نمود از اثران پیام صداقت انجام
 پیر و زن را سنگین باطن رود و حیرت زده در ظهور آثار آن شد همدین اثنا آنحضرت
 بدرگاه کبریا و ارباب متعال توجه نمود لمح گذشت اثر ظهور نبخشید بار دیگر متوجه شد
 لحظه بران گذشت اثر نیافت آنجوب خدا و فاضله حضرت جل و علا چون بر تبه محبوبیت
 و خصیصه مختص بود بوقوع این باره درنگ بجوش آمد و بزرگ محبوبان نماز و نیاز عتاب
 آسیر با حضرت حق آغاز کرد که الهام و کار بعد اتفاق بهم درنگ و تعویق است از حضرت
 عزت نداد و رسید که ای محبوب من در کار تو درنگ نه از راه توافل بود بل بهمه از
 لطف و حکمت بود میدانی که کار من همه به تمهیل است نه به تعجیل اگر میخواستم زمین و
 آسمان را در طرقت العین می آفریدم تا بدانند که در حضرت ما عجلت را باریست این
 دو لمح که در کار تو درنگ کردم هیچ میدانی که چه صنعتها کرده ام ببت سال است که
 این کشتی غرق شده و اهل کشتی بجزاران و اسطه طعمه ملان و تهنگان و ماهیان کشته
 برای خاطر تو بهمه ذرات و اجزا ببلوه چندین ساله با حکمت باله خود بنجد کردم و
 بحکم ناطقه اجسام و اجساد هر یک را بارگ و پوست و گوشت و استخوان و عضوات
 و اعضا و اسما مرتب کردم و روح انسانی و حیوانی و نباتی و جمادی را در قالب
 هر یک دیدم و اموات چندین ساله را از سر نو کسوت حیات پوشانیدم و زنده
 گردانیدم اکنون معاینه کن قدرت و لطف مرا یکمرتبه دریا بجوشید و از جهانهای
 کشتی غرق شده بود پنهان شوکت و حشمت و سامان و ثروت و دوبر به شادی طنطنه

آزادی شتی پسران پیرزاله با محافه عروس طایفه انام و دواب و انعام و آنچه در آن بود
 صحیح و سالم برآمد همه مردم شجب مانند پیرزال از شادی بهوش شد و اسلا میان را
 صدق و صفا از مساینه این افزودن گشت و اکثر کفره رو با سلام آوردند چون های بی
 مردم فرو نشست هر چند ملاحظه کردند آنحضرت رضی الله عنه را نیافتند مروه بانه
 به بخشی زنده را بجان گنی * قادر قدرت تو درری هر چه نهایی آن کنی * کرامت
 صد و نو و یکم محمد صادق شهبانے در مناقب غوثیه از کتاب مناقب الاولیائی
 فضایل اصفیا آورده اند که حضرت سلطان الاولیا غوث الاعظم قدسنا الله بسره الاکرم
 را عارضه بشری لاحق شد محسے از مریدان بعض رسانیدند که اگر حکم شود طبیب را بطلبیم
 آنحضرت رضی الله عنه ابا نمودند و فرمودند که نبض نمودن طبیب مکه حبیب می شود
 دعای نزدیکی احتیاج بول آنحضرت را شد مرید سے از مریدان آنجناب طشت را بجای
 کردن بول گذاشت چون آنحضرت در آن بول کردند او بسرعت برداشت و شیشه
 انداخت و پیش حکیمی که یهودی بود برداد بالای بام نشسته بود بمجد ویدن قاروره عسرت
 از بام فرود آمد و نگاه بان کرده پرسید که این قاروره کیست او گفت یکه از سادات
 است ولی نام آنحضرت رضی الله عنه آفکارا نکر و شهرت مرض آنحضرت رضی الله عنه
 نبود خادم آنجناب گفت ای فلان تشخیص مرض بمن حکیم گفت ما هذا المرض الا
 موضو العشق الا نهی فی الفور کلمه شهادت بر خواند و زردست خادم شیشه برگرفت
 بیا تا سید چون این اجرا بر مردم قبله حکیم رسید هر همه دوان آمدند و دیدند که حال او در گونی
 است پرسیدند که ترا چه چیز پیش آمده گفت که از دست این قاروره گیر و ببیند تا
 معلوم شود سیه نما نظر بر قاروره کردند شمشه مخاشا از زبان آنها کلمه طیب برآمد و بین
 محمدی ایمان آوردند و از آن قاروره بوی کلاب برزد و خشک انداختند و عسرت را از سر زنده
 بود در دهن انداختند بمرد خورون آن فتح باب عالم ملکوت شد و ما بمان حکیم گفتند که

این بول بول بشر نمی نماید موزنه چهار صد کس از ذکور و اناث بگریه و زاری و تضرع
 و ابتهال روی بخانهگاه و الاجاه کردند و بخادم آنحضرت رضی الله عنه متوسل شدند که زود
 مایان را بحال مبارک آنکس که دیدن قاروره اش باعث اسلام مایان شد بنماید و قیتکه او را
 به بینم حسان حال بنمکان گرد و حضرت رضی الله عنه را این مقدمه مکشوف شد بخادمی از
 خادمان فرمان شد که همه این مردم را بحضور من بیارید چون آوردند از آنها نفره برخاست
 و بیک نظر بطرف آنها سر فرار نمودند و بر مرتبه ولایت بطرفه العین ممتاز ساختند سبحان الله
 العظیم چه اعلا شایست و چه رفیع منزلت که تجلی حقیقت محمدی بل معجزه خاص مصطفی
 صلی الله علیه و آله و سلم در منظر آنحضرت رضی الله عنه علی الوجه الاتم و الاکمل هویدا شد
 که دیدن قاروره موجب اسلام یهودیان گردید و نوش کردن قطره از ان فتح ملکوت
 اعلی آمد بلکه موجب ولایت سایر آنها شد ذلك فضل الله یوتیه من یشاء والله
 ذو الفضل العظیم کرامت صدور و نو و دویم در کتاب گلزار السعانی آورده
 که در عهد دولت حضرت سلطان المجهوبین غوث الاعظم رضی الله عنه چنان بود که هر که ام
 که نام مبارک آنحضرت را بیطهارت بر زبان میراند سر از تن جدا گشته روزی
 جبر امجد خود سید المرسلین صلوٰه الله علی نبینا وعلیه را در مشاهده دیدند که بایشان
 فرمودند ای فرزندان من ترک جلالت کن که بعد ازین عهد زمانه خواهد آمد که نام حضرت
 ذوالجلال و نام مراقبت من ادبانه خواهند گرفت از ان باز آنحضرت ترک این
 جلالت کردند و خلق را از سوی ادب معاف داشتند منته گویند که این در اول
 حال بود که هر که ام که نام آنحضرت را بغیر و ضو بر زبان میراند فی الحال سر از تن جدا
 شد و در ترس جان مردم بغیر و ضو نام نیگرفتند و ادب میداشتند بعد از ان صحیح
 اولیا را بعد از آنوقت یعنی با انتخاب شدند آنحضرت رضی الله عنه فرمودند مرا نیز این
 سخن دشوار آمد که خلق خراب و ضلوع می شوند آنگاه از درگاه اله جل سلطان فرمان شد

که تو نام مرا تعظیم دادی باین نام ترا تعظیم و اشتیم من عز و عزت ز منته آورده اند که
 نام مبارک آنجناب را بغیر وضو بر زبان و اندنگی دست و نیت رزق حاصل آید و هر که
 بنظر مبارک آنحضرت چیزی شیرینی بدید کند یعنی اراده کند البته وفا کند تا جفا نبیند و هر
 شب جمعه قدری شیرینی بر روح پرفروش آنجناب بدید کند و فاتحه خواند بخش نماید و در وقت
 امداد آنجناب مراد را بسیار باشد و هر که از اموال خود گاه گاه است بر طعام فاتحه خواند
 بخش نماید کثایش و درین حاصل شود و هر که با وضو با اخلاص نام مبارک بر زبان راند
 همه روز خوشحال و خوشوقت بگذرد و گناهان همه روز از او محو شود و منته صاحب شایسته
 گوید که از شاخ خود شنیده ام که جناب حضرت غوثیه محبوبیه را امام اشتغال حرز یابی که آنرا حرز
 مرتضوی و سیف الله گویند اباجدا معین از حضرت ختمیت پناه صلوٰه الله علیه و از حضرت
 ولایت و ستگاه جناب مرتضوی سلام الله علیه و از حضرت سید الشهدا حسینی شہید کربلا صلوٰه
 علی نبیا و علیه بالاتصال اجازت کالمه بود و آنحضرت رضی الله عنه عامل آن بودند از بسیار
 دست دادن عمل حرز شریفه که بالفعل هم معمول اهل این سلسله علیه است هر کس نام نامی
 و اسم گرامی آنحضرت راست طهارت صوری بر زبان گذرانید سر از تن او جدا نشود
 انگاه حضرت خواجہ عالم صلوٰه علیه و آله و سلم در باطن آنجناب فرمودند یا ولدی عالم وجود
 شما خود سیف الله گشته اکنون چه حاجت است خواندن سیفی از انان سپس چند گاه
 ترک دادند و باز به امر عالی خواندند منته گویند که شخصی از اهل ولایت و بر وایتی قطب
 المدر شاه برج الدین رحمه الله علیه در رفیع این جلایا و حرج عالم در خدمت غوثیه محبوبیه
 معرض رسانیدند آنحضرت ایشانرا اشاره براقبه فرمودند چون قطب المدر را مراقبه کرد
 می دید که زیر عنقش شمشیر برهنه او بخته است و مکان خود را بروی زده و دو پا به میثوند
 بعد از این آنحضرت فرمودند چشمه اکبر پس فرمودند کس که با شمشیر جنگ کند چرا سزا بیند
 اما مجان و مخلصان من بهر حال نام من گیرند بدامن عفو من موقوف اند و مخالفان من کسان اند

نبی استیزند و بسزایش رسند و بعد از آن همه اهل ولایت شفاعت آورده حال
 بر میان و مخالفان یکسان شد کرامت صد و نود و سوم در اسرار السالکین
 آورده اند که روزی حضرت قطب العالم غوث الاعظم سلطان محی الدین سید القادر
 بیلانی رضی الله عنه در راهی بود و میفرمودند و میگذشتند که دو کس را در مجادله و مبارزه
 دیدند یکی از آن محمدی بود و دیگر عیسائی میگفت که پنا ببر ما افضل و برتر است
 و او پیغمبر خود را ترجیح میداد حضرت غوث الاعظم بیلانی فرمودند که برتر پیغمبر تو بگذا
 و دلیل ثابت باشد گفت پیغمبر ما معجزات اجبار اموات داشت مرده زنده میساخت
 حضرت غوث الاعظم محبوب اکرم فرمودند من یک از گروه مصطفایم و شب و روز در پیرو
 او میروم اگر اجبار اموات میخواهم و مرده را فاش کنم بگویم مرده زنده شود و از گور بیرون
 آید بیا بر سر قبر قدیم که عظام آن ریمیم شده باشد برویم و فضل نبی ما را معاینه کنیم آمدند
 عیسائی حضرت محبوبه را بر سر گور سه کهنه که استخوانهای صاحب آن بوسیده و بریزند
 بود آنحضرت او را پرسیدند که پیغمبر تو چون مرده را زنده میکند و چه چیز میگفت آمدند
 گفت که پیغمبر ما چون اجبار اموات میخواست قهر باذن الله میگفت آنحضرت بعد
 از اجتماع آن فرمودند این کور از قوالت اگر گوی او را از گور سرود گویان
 و کنگره زمان بیرون آریم این سخن فرمود و او بسوی قبر او کردند و گفتند فتح
 باذنی مجرب گفتن این کلمه قبر او شکافت و او را از گور بیرون آوردند و کنگره زمان
 بیرون آمد عیسائی چون این معاینه کرد بطیقل پیغمبر خدا علیه السلام و علی آلا العظام
 و اصحابه الکرام اقرار نمود پیش حضرت غوثیه ایمان آورد و در دین محمدی درآمد
 کرامت صد و نود و چهارم صاحب مناقب غوثی از رسا حقیقت الحقایق
 بسندی آرد که بیک را پس در دریا غرق شده بود آن پیر زن بخدمت عالی مرتبت آنحضرت
 آمده و من کرد که اعتقاد من آنست که ترا قدرت کامله هست که پس مرا بمن باز دهی

آنحضرت رضی الله عنه فرمودند برو پسر تو بخانه آمده است آن بیوه زن بخانه خود رفته پس در آن
دید باز تشرع کنان بخدمت آمد باز فرمودند که پسر تو بخانه آمده است آن بیوه زن بخانه رفت
نیافت باز با حاج و زاری کنان بسلامت عالیله حضرت غوثیه مجربیه رسید در دی بر خاک
نهاد آنحضرت مراقبه کرده سراسر بالا کردند و فرمودند که پسر تو بخانه آمده درین مرتبه که بیوه زن
بخانه رفته پس در آن حاضر یافت آنحضرت روی نیازمندی و نیاز مجربیه بدرگاه حضرت جل شانہ آورده
موسی کلیم الله و اگرستانه عرض نمودند یا اله العالمین چرا پیش دین زن بیوه مرا فرستاد
کردی فرمان حضرت عزت رسید که سخن تو راست بود اولی مرتبه اجزای متفرقه او را ملائکه
آورد و جمع ساختند مرتبه دوم حیات دادم مرتبه سوم از دریا برد آورده بخانه پیر زن رسانیدند
آنحضرت عرض کردند که ای تو همه عالم را یک حرف کن موجود ساختی که در مسکن و آب و بره و گداز
و در آخرت اجزای متفرقه بلا نهایت را در طرفه العین جمع آورده حشر اجساد خواهی کرد حیات
بخشیدن و بخانه رسانیدن بکتن پیش تو تا خیر چه گنجایش دارد فرمان از رب العرش جل
شانہ رسید که در عرض خاطر اینقدر بر چه نیوای بخواه حضرت غوثیه مجربیه رضی الله عنه رو
بر خاک نهاد عرض نمودند یا الهی من مخلوقم خواست و دانش در خور من خواهد بود و تو که ناقلی
در خور خود عطا کن حکم شد که در هر چه بر هر که نظر تو افتد ولی الله که دو بر هر زینتی که نظر
کنی طلا گردد حضرت رضی الله عنه التماس کردند الهی درین هر دو بین چه نفع چیزه بالا تر ازین
که کم کن که بعد از من نیز مانده کم از حضرت عزت جل جلاله شد که اسرار تو در مانده و تاثیر مانده
اسرار من باشد هر کس که اسمی از اسرار تو بخواند آنقدر ثواب بدو رسیده باید که گویا اسمی از اسرار
خوانده پس آنحضرت بآداب تمام سببیه آوردند و شکانه تقدیم رسانیدند از آن پس فرمود
اسمی کا الاله اعظم یعنی اسم من در تاثیر و درجه مانند اسم اعظم است که امت صمد
نمود و پنجم صاحب مناقب غوثیه گوید آورده اند که خورشید را بست دختر متولد شدند
شهرش را اقرار است که وی را اطلاق و بدر آنوقت در جناب فیض مآب حضرت غوثیه فرمودند

آنکه عرض نمود که از من پسرتی زاید و شوهرم طلاق میخواهد که بدید فرمودند که بعد ازین فرزند
 عزیزت نصیب شود و شوهرت طلاق بدید آن عورت در خاطر آورد که آنحضرت برای من بدرگاه الهی
 دعای نموده اند و از خود میفرمایند بار و در فرمودند زود بر و بجان خود که همه دختران تو فرزند زینب
 عورت بخانه آمده چه بیند که همه دخترانش پس از آن گشته با مراد الهی و توبه مجبوسیه که است
 صد و نو و ششم صاحب مناقب غوثیه گوید روزی حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه
 خادمی را پیش خواهرزاده یعنی سلطان سید احمد کبیر رفاعی الموسوی گفته فرستادند
 که من استغنی خادم پیش سید احمد کبیر رفته بعضی رسانید بچند استماع این سخن سید ابی
 از آتش جوش عشق که العشق نار الله است بر آوردند و فرمودند که هذا هو العشق
 گویند مقابله سید درختی عظیم بوده سوختن گرفت و آن سید هم سوخته خاکستر گشت و آب شد
 خادم این کیفیت را دیده بجناب حضرت غوثیه مجبوسیه عرض کرد و حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه
 فرمودند که زود برو اگر آب از جان رفته باشد اطرافش را گرد کن خادم همچنان کرد و بعد از آن
 حضرت سید از تجربه حقیقت رجوع بساحل وجود عرضی انسانی سر بر آورد و چون این خبر بجناب
 حضرت قطب الاقطاب غوث الاعظم رضی الله عنه رسانیدند فرمودند که این مرتبه و کس از
 او یار باز مراجعت بوجود عرضی انسانی کردند یکی ایشان دسیکه از سلف و گرنه هر ولی
 صاحب سیر که درین مقام رسید باز گشت شهسوار است که دیدند حسن یار یافتند و یار حسنش
 بکنار جاکشند غرق بحر حسن دوست من خبر از بحر دارند فی از کنار راوی گوید باید داشت
 که سیدی احمد کبیر رفاعی از بندگان و خترین حضرات سادات حسینیه اند لهذا ایشان را
 خواهرزاده مجبوسیه نسبت میکنند و سید رفاعی بخدمت آنحضرت غوثیه مجبوسیه بسیار استغاضه
 نموده اند و صحبتهای ممدوده در آن جناب مستطاب بوده اند و بخرقه خلافت و اجازت و نعمت
 و برکت مشرف شده اند لهذا حضرت غوث الاعظم در حق ایشان فرمودند کذا ابن الرفاعی
 کان منی بسلک فی طریق و اشتغالی کرامت صد و نو و هفتم صاحب مناقب

غوثیه در کتاب خود بنده می آورد که شیخ علی بن محمد العزلی رحمه الله علیه مروی دولت مند است صاحب
 جاه و جلال بود و ملک و مویشتی زیاد از حد داشت ولی عقبش نداشت بنا برین به پیشه درین
 نعم مبتلا بوده و مدت مدید خدمت مشایخ زمانه خود میکرد ولیکن دعار به یکس در حق وی با جاست
 مقرون نگشته روزی مجذوبی بوی اشاره کرد که حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه که صاحب
 تعداد و رتبه محبوبیت بحضرت ایشان سلم شده اگر خدمت حضرت ایشان روی از توجه
 ایشان فایز بطلوب خود شوی او بدین اشاره با عقدا و درست و باصدق تمام سوسه بانداد
 شریف را همی شد بعد در زمانه به بغداد رسید چون بشرف مختل شریف آنحضرت مشرف گشت
 قبل از آنکه چیزی التماس نماید آنحضرت رضی الله عنه فرمودند که در قسمت تو فرزند نیست
 از کجا بدیم شیخ علی ندکیر بدرد تمام عرض نمود که اگر در قسمت من فرزند زینه بودی چرا
 اینقدر رغب میکشیدیم میدانیم که از نصیب خود عاریم چون بدرگاه حضرت محبوب الله
 رسیدیم امید قوی است که بر او خود فایز شویم کم به یکس از دربار محبوبان الهی از مراد خود
 خالی و نا امید نرفته است و من هم نخواهم رفت ای در که تو مجار همه کس به شرف
 من خاطر و فریادم رسد و راوی گوید حضرت خداوند غوث اعظم رضی الله عنه بر شکسته
 خاطرش رحم آورده فرمودند ای علی بیا و پشت خود بر پشت بابا که یک فرزندم در پشت
 من باقی است بتو عطا کردیم او همچنان کرد و بوقت رخصتش فرمودند تو اگر چه نام آن
 محمد داری ولیکن عقب من محی الدین خواهد شد شیخ اعرابی چون بوطن خود رسید
 بحکم قادر مختار عورتش حامله شد و فرزند بر او که قطب الاقطاب وقت خود گشت و کتب
 توحید بسیاری تصنیف کرده که از پانصد زیاده است و مشهورترین از تصانیف او
 فصوص الحکم و فتوحات مکی است آری این همه طراوت و نصارت توحید الهی که در دنیا
 ظهور یافته هم یک اشعه از دریا وجود با وجود خداوند هم حضرت غوث الاعظم بوده
 دیگر باید دانست که خلاصه عرفا مسیح الاولیا شاه عیسی جند الله رحمه الله علیه بجای

می نویسند که او محی الدین درین است موجود شش تنه که راسفقت علم بحال دادند و آن
 شیخ محی الدین عرونی بود و یکی را تصف صفت قدرت بوجه اتم عنایت فرمودند
 و این حضرت سلطان الاولیاء بر بان الاصفیا قطب الاقطاب المسی بالاقاب الشیخ
 محی الدین غوث الاعظم ابو محمد سید عبد القادر الجیلانی رضی الله عنه را وی گوید حضرت
 غوث الثقلین را برود و صفت بکمال بود و شیخ ابن عرونی را هر چه رسید بیک واسطه
 از آنجناب مستطاب رسید و شیخ اکبر از غوث شمعینان و ثوابه اندر گاه آسمان جاهت
 و نیز گویند که چون ابن العرونی متولد شد پدرش بخدمت حضرت غوث الثقلین رضی الله
 عنه بیاورد و تا منظور نظر آنحضرت عالی مرتبت گردانید آنجناب بروی نظر فیض اثر کرده
 فرمودند سبحان الله طرفی روی پیدا شده که در وقت وزمان ما خواهد بود و هم اسرار
 که اولیا را الله تعالی تا زمان ما پنهان کرده بودند همه را ظاهر و آشکارا خواهد کرد و گرامت
 صد و نود و هشتادم از مناقب غوثیه منقول است که حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه در
 شهر سمرقند طرف بازار سمرقند فرمودند شش بیهضای مرغ بخت بر تخته نهاده میفرودخت حضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه بیهضه چند از آن خرید و در خاطر مبارک گذرانیدند که اگر اینها را
 در آتش انداخته نمی بخت باشند البته بجان درآمده پرورز خواهند کرد و راوی گوید خدا
 حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه اینقدر گفته بودند که بیهضه و جنبش و رآمد و پوست
 از آن جدا گشته و بچها با پر پیدا شده در پرورز آمدند این طرف واقع در شهر شام شدند
 ظاهر امر وی صاحب ولایت آن شهر در خاطر خصو آورد و بخدمت آنحضرت عالی مرتبت گفته
 فرستاد که شما درین شهر مسافرن و کیستند که در ملک متصرف می کنید حضرت غوث
 الاعظم در جوابش فرمودند مالک همه ملک جل سلطان است و تصرف تصرف اوست چون
 بیک اجل جانت را قبض خواهد کرد از تو هیچ عذر نخواهد شد گویند همانا که چون این جواب
 بدو رسید قابض ارواح حاضر بود جان او را قبض نمود و هراک که گفته که با هم می رسیدند

چنان افتد که هرگز برنجیزد و کرامت صد و نود و نهم از مناقب غوثیه منقذ است
 که شیخ عثمان سروردی آورده اند که منکوحه شیخ محمد بن عبداللہ سروردی بخدمت حضرت
 غوث الثقلین رضی اللہ عنہ آمدہ عرض نمود کہ حق سبحانہ این عاجزہ را دولت بسیار عطا فرمود
 اما آنزوی فرزند است کہ عقبش را شاید زیرا کہ انبیاء و رسل نیز این آرزو داشتہ اند کہ فرزند
 صالح تو شہ آخرت است امیدوار آمدہ ام کہ حق تعالی از توجہ دعای تو فرزند عطا فرماید کہ نام
 دنیا و آخرت باشد حضرت سلطان المحبوبین رضی اللہ عنہ از حضرت حق سبحانہ التماس نمود
 کہ این عورت پاره را فرزند نرینہ عنایت شود ہا تف غیب آواز داد کہ در نصیبہ این زن فرزند
 نیست ہمچنین سئوالت سوال کرد جواب نیامد حضرت غوث الاعظم رضی اللہ عنہ خرقہ مبارک خود
 را از بر مبارک خود کشید و بطرف ہوار ہانیدند عرض آنکہ ہر گاہ التماس من در بارہ این عورت
 بدر گاہ تو قبول نشود خرقہ درویشی و لباس فقر تو پیشم درین اثنا روح پر فرخ حضرت
 خواجه عالم صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم حاضر شد و آن پیر من را از ہوا گرفتہ بدست مبارک خود
 بحضرت غوثیہ محبوبیہ پوشانیدہ ارشاد فرمودند کہ ای فرزند من در گاہ الہی بس بے نیاز حضرت
 غوث الاعظم عرض کردند یا جدی من درین کار متما بودم حالا ذات مبارک آنحضرت علیہ السلام
 بر من سایہ انداختہ امید قوی است کہ این عورت را مطلب حاصل کرد و درین بودہ کہ آواز
 آمد کہ دعایت قبول کردم و عورت سلسلہ را فرزند آدم حضرت غوث الثقلین رضی اللہ عنہ مستحق
 بشارت دادند کہ ترا مرادت حاصل آید راوی گوید در بہان ایام حاکم شد و بعد از اتمام ایام
 صبیہ تولد نمود پس از چند روز صبیہ را پارچہ سرخ پوشانیدہ پیش حضرت غوثیہ آوردہ عرض
 نمود کہ حضرت بشارت فرزند دادہ بودند صبیہ متولد شدہ حضرت سلطان المحبوبین بجلال فرمود
 صبیہ چگونہ شود و ہمین سخن بچندین نام فرمودہ خرقہ از بدن آن صبیہ جدا کردہ نظر مبارک بروی
 کردند راوی گوید درین عرصہ علامت فرزند نرینہ ظاہر شد و فرمودند کہ این پسراست
 بگیر و فرمود این فرزند منست و نام این پسر شیخ الشیخ شہاب الدین عمر نام و ہر چند عمر

بعد از خواهر شد ابرو و پستانش هم دراز خواهد شد و مردان این پسر شیخ و صاحب ارشاد شود
 گویند همچنان شد که فرموده بودند آری وقت کتابت ابرو دران بر سر خود پستان بر مشکبخت
 می انداخت و بسیاری از مردان او مثل مخدوم بهار الدین و کریم خان قاضی حمید الدین
 با کوری و شیخ مصلح الدین معنوی شیرازی رحمة الله علیهم شدند شک نیست که یک دختر از خانها
 صدق از یک کرشمه مردم صاحب نظر کنند که راست و دود صاحب مناقب غوثیه آمده
 که دس از شیخ خود شیخ داود شیرگیر نقل میکند که مردی بخدوت حضرت غوثیه آمده عرض کرد
 که ازین درگاه عالیجاه عالم پناه که قبله حاجات است فرزند زینب می طلبم فرمودند که براس تو از
 درگاه حضرت قاضی الحاجات درخواست کردم که آنچه میخواهی عطا شود بعد از آن هر روز آمد
 بپلازمت آنحضرت مشغول می شد چون وقت رسید بکلم قادر و توحید حضرت قادری در خانه او خیر
 متولد شد آنروز دختر را برکتف برداشته رو بروی آنجناب آورد و گفت که حضرت وعده فرزند
 نرینه داده بودند این دختر است حضرت فرمودند او را در جاسه بهیچ و در خانه بود و بدین که از
 پرده غیب چهره نماید حسب الحکم آنروز در آمد پوشیده را بر کشید چیدند که بجای دختر فرزند زینب
 است که راست و دود و یک از مناقب می آرند که تاجری هفت دره پارچه پیش خلیفه
 بعد از او آمد که قیمتش هفت هزار و دینار سرخ بود خلیفه بسبب پیش قیمتی آن رغبت نه نمود
 تا جریا یکس شده بپناه خانه گرفت چون در اثنا عبورش بر در خانقاه قطب الکائنات فخر
 المجدوات حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه افتاد بخادمی امر مقدس شده که تاجر را که در راه
 است بیارید و هفت هزار دینار حواله اش نماید و پارچه گرفته پیراهن بدوزد ایند گویند چون
 خادم شریف بموتب امر عمل نمود پا و دود کار شد فرمودند که پاره کلیم سیاه که حاضر بود بجای
 آن بدوزند این خبر پارچه خلیفه رسید خلیفه بوزیر خود گفت که بخدوت حضرت عالی مرتبت
 غوث اعظم برو و سلام برسان و بگو که چیرا که نظر بر قیمتش کرده خریدم باشم شما بگردان
 دو وجه خفت حاصل می شود بخت آنکه مردم با یکدیگر گفتگو کنند که آیا خلیفه نرندارد که نتوانست

دوم آنکه یا بسبب خست و دناست طبع جرت با تبعاع آن نکرد و گویند هرگاه که وزیر بجانب حضرت
غوثیه مجوسیه آمد از دور معاینه نمود که پیر این همان پاریچه در بر حضرت است و پیش پایش مبارک
پیمودی از گیسیم سیاه که قیمتش هفت درم نباشد بخاطرش رسید وقتی که نزدیک این بزرگ چندین
پاریچه پیش قیمت و کلیم سیاه فرق نداشته باشد بے ادبی رفتن و تبلیغ پیام خلیفه رسانیدن
حالی از حضرت نیست از همو بخاطر گشته آمد و خلیفه ظاهر نمود خلیفه از راه تر قع سلطنت از وزیر
اعراض نمود پس خود را با لشکر پیش حضرت غوثیه مجوسیه فرستاد و گفت که سید عبد القادر را
آئی که در اینجا خفت من باشد در آن امر مبادرت نه نمایند پس خلیفه بر اسب سوار شده قریب
بسمین عزلت آنحضرت رسید از استماع آواز ه شور و غوغای سواران آنحضرت خسته مجوسیه
سرمبارک از مراقبه بر آورده نظر بطرف پیر خلیفه گردید بجزو آن نظر ملائکه او را برداشته جای
بروند که آنجا عقل و هم غیور نتواند کرد خلیفه از براس این منی بلزید و با خود گفت که اگر من
میروم شاید که همان حال برین روی دهد بهتر آنست که علاج پس فرود گشتم پیش پیر خود که آنجا بود
رفته ما بجای خود را عرض کرد پیش نقشه نوشته داد که این را زیر سر خود نهاده بخواب
هر که بنظر تو در آید پیش او فریاد کن آنچه باشد معلوم گردد گویند او همچنان کرد چنانکه هر یک از مطلق
راشدین رضوان الله عنهم اجمعین را چهار شب بخواب دید و التماس مطلب نمود و هم
فرمودند که سید عبد القادر بسته است همون بکشايد شب پنجم نقشه دیگر نوشته در
بجزو نهادن زیر سر حال جهان آرای حضرت سید المرسلین محمد مصطفی صلی الله علیه و آله
و سلم را مشاهده کرد بعد از استغاثه خلیفه جوانی که خلفای راشدین داده بودند حضرت
علیه السلام نیز فرمودند و لای سید عبد القادر بسته است همون بکشايد خلیفه بعد از گشته
پیش پیر عرض نمود که اکنون حق سبحانه و تعالی شانه مانده است و دیرین او متعذر شد چه
علاج باید کرد پیر خلیفه گفت اکنون همین فکرست که هر گز تنگ نشویم و بجانب مقدس حضرت
ایشان رفته واه عجز و انکسار پیش گیرم شاید که ترحم بر احوال ما یان نمایند آخر همچنان گردید

نزد یک خانقاه عالیجاه رسیده عرض کردند آنحضرت رضی الله عنه نگاهه سوی آسمان کردند که
 بفرستد پسر خلیفه بهان بیت است سو رو دیگر داران از آسمان فرو دادند اما پسر خلیفه شمشیر را
 علم کرد طرف بدر خواهد پدرش گفت ای پسر از فراق تو باین حالت رسیده ام و تو چنین طور
 پیش منی ای باعث چیست پسر گفت که من به سبب تو از جنت بهنرم آمدم اگر چه حضرت غوث الاعظم
 رضی الله عنه ما را از راه اعتراض از توجده ساخته و ازین عالم محس غائب کردند لیکن چنین
 جاست خوشتر از تمام دلکش بود و نعم مشغول و محفوظ بودیم که بفدا کسری من و بر جواب ندیده باشند
 تو ما را از اینجا به خط کرده و طلبانیدی بهان ساعت خلیفه با پسر تایب شده جبین عبودیت و
 و انکه بر رخاک ساییده و مستغفار نموده از خداوان و فدویان و سگاه عالیجاه کشته با دام که زنده
 بود و تخلص امر مقدس اینجا بنگرده از دل و جان یکه از طلقه بگوشان آستان بودند که مرگ است
 و به تمام و در و در ساقب غوثیه آمده که حضرت سلطان محبوبان خدا و عدم غوث الاعظم
 رضی الله عنه از کبلان بقصد سیر و روحی آنکه خوشش و تمام دلکش بوده نزول و اجلال فرمود
 اینجا شخصی سفید بافی که خدمت بادشاه زمانه میکرد یعنی یک دو تهران سفید بافته و در میان بخت
 او ساخته میگذاشتند چون بشف سعاد است لازمست آنحضرت عالی مرتبت مشرف گردید و خود
 در سلک غلامی شک گردانید و دست انابت داد و مرگیدشت به در اینجا یک کلبه و حجه خلوت
 را است چنانکه در اینجا حضرت غوثیه محبوبیه چند روز سکونت فرمودند از آن سپس اول تهران
 در خدمت حضرت مقدمه میگذاشتند و تهران دومی با و شاه میرسانید ظاهرا کسی بمنی را بسج
 با و شاه عهد رسانید که فلان سفید باف و تهران می باند تهران اول بخدمت پیوسته خود میگذاشت
 و تهران دومی بشما از استماع این کیفیت سلطان وقت بر سفید باف متعزز گشت و از بقصر
 نزد گشت چون سفید باف غلامی در مقام سامی داشت اعتراض سلطان بنما طریقه را رد و گشت
 چه منی و اردو که سلطان بر من ازین امر متعزز گردید و در آنحضرت اتماس کرد که تا سلطان به جزا
 قهر و مهند و بنسرا خود برسد آنحضرت فرمودند ای عزیز و رگزار باید نمود که ما فقیهیم و تو در خدمت

باشی اینقدر خشم نباید کرد او هر وقت و هر ساعت همین مقدمه را بعرض آنحضرت میرسانید ظاهراً
آنحضرت در غلبه وقت بود و فرمودند وجود پیا له را بپوشش یعنی منعکس کن آنکس همچنان کرد و مبارک است
سلطان سعه تاملی ملک و لشکر زیر پیا له پوشیده شد ناگاه مادرش پسران سال از طرف کعبه
مشرف شده بوطن خودی آمد هرگاه بپرسید سلطنت پسر خود رسید از شهر پسر خویش نشان سلطنت
و مملکت پنج نذیر بلکه بجای او کوهها و درختها نمایان بود و حیران شده بازگشت اتفاقاً در دیشتر
در راه آمد و شد آن ضعیفه را دید و پرسید که چه صورت روی داده است آن ضعیفه ماجرای
عرض نمود و رویش اسم اعظم نوشته داد و گفت در سر خود پیچیده بخوابید از برکت اسم اعظم
آنچه مخفیست بر تو آشکارا خواهد شد ضعیفه همچنان کرد و چه بسند که حکم
می شود که بروضه امیر المؤمنین امام الاولیا علی المرتضی کرم الله وجهه
بروئے آنجا التماس حقیقت پسر خود کنی که سه روز آنجا آشکارا شود
ضعیفه همچنان کرد که زیارت جناب ولایت مآب کرده تمام
شب استاده آنجا گذرانید از آنجا بشارت یافتی که بروضه جامع القرآن
حضرت عثمان رضی الله عنه برو که این سر از آنجا معلوم شود او همچنان کرد از آنجا بشارت بجام
امیر المؤمنین عمر ابن الخطاب رضی الله عنه سه و نیز از آنجا اشاره بروضه امام الصادقین ابوبکر
صدیق رضی الله عنه شده و آنجا نیز معلومش گردید که متوجه بروضه منوره مطهره حضرت حواجه عالم
صلی الله علیه و آله و سلم شری و التماس تمامی دستفراحوال پسر خود کنی تا مشکلات آسان
گرد و ضعیفه بعد از آن مقام حبه فرجام از جمال جهان آرای حضرت خیر الامام علیه الصلوٰه و السلام
مشرف گردید آنجلح و رازی بر و تمام کردن گرفت و عرض احوال خود نمود آنحضرت علیه السلام
بجناب الهی جل سلطان متوجه شد که الهی آن کدام از مقربان تو است که چنین درجه دارد درین
آشنا از جناب الهی ندارد رسید که ای حبیب من و ای محبوب من آن بنده ایست مقرب من
از فرزندان تو خطابش غوث الاعظم و نام او عبدالقادر است آنحضرت علیه السلام بسیار خوش

و شادان شدند و شکر بر گاه باری تقدس و تعالی بجا آوردند بعد فرمان شد که ای حبیب من
آن محبوب منست ناز بر داری او ما میکنم و شما متوجه شوید و بسید عبدالقادر بگویند که از تقصیر فرزند
این ضعیفه در گذرد و به بخشد چون آنحضرت علیه السلام بجانب فرزند خود متوجه شدند آنحضرت خویش
را از راه مکاشفه هویدا شد که سرور عالم تشریف میارند از مکان خود بیعت تمام بشری زیارت
در روضه منوره آنحضرت علیه السلام حاضر شدند و عرض نمودند که یا جدی این بنده یک از کترین
فرزندان آنجناب است فرمان برداران حضرت حکم بلال کافیت چه جای قدم بخت با خد سرور
عالم فرمودند یا ولدی تو محبوب حضرت سلطانی فرمان رحانی چنانست که ناز بر داری محبوبی
بکنید و تقصیر پس بنحیفه را معاف کنانید راوی گوید فی القدر حضرت غوث الاعظم عرض نمودند یا جدی
ما بران خلیفه اختراص نکرده ام ازین سفید باف که همراه منست کرده باشد پس خواجه عالم فرمود
ازین شخص به بنشاید سفید باف در قدم مبارک آنحضرت علیه الصلوة والتحیت اقتاد و بیعت تمام
آمده پیاله را و اگر آنحضرت علیه السلام خوشوقت شد و فرمود الحمد لله فرزند من عبدالقادر مقام
قرب محبوبیت دارد و بعد از آن آن ضعیفه را رخصت فرمودند چون ضعیفه پیدار شد آن تاریخ
را نوشته نزد خود داشت و روانه شد بعد از چند روز به سلطنت پسر خود رسید آنجا
همه ملک و چشم پسر خود را صحیح و سالم یافت و پسر خود را در کنار گرفت و گفت از سر تو بچندین
محنت ترا یافتیم آن خلیفه از استماع این ماجرا همان ساعت برخواست که خود را در ملک علما مان
حضرت مقدسه قادیه منک گرواند چنانکه مادرش خود را داهل و خیال او را مع فرزند بگوید
سفید باف مذکور در قدم آنحضرت انداخت حضرت شفیع المذنبین امت محمدیه تقصیرش معاف
فرمودند و ارفاف بسیار نمودند و ضعیفه و فرزند آن او را مرید خود ساختند بعد از آن خلیفه ام
خود را احوال خویش که شش ماه بر سر او گذشته بود بپای آسان آن پیاله معالی کرد
آمده بود هر چند خواستیم که بیرون ایم راهی نمی یافتیم مادر خلیفه که تاریخ نوشته پیش خود داشت
همان تاریخ خلاصی وی بود و هر که با فرزند او بازو پنجه کرد و ساعد سیمین خود را رنجه کرد و بجا

لرامت و وصده و سکه صاحب مناقب گوید در ویشی عارفی بطریق سیاحت سیران
 بشهر رسید که آنجا حکومت بیج حاکی و فرمان سلطان بود بلکه تبلیغ رسالت نبوی مصطفی
 علیه الصلوٰۃ و التحیة هم نرسیده بود و مردمان آنجا را رسم بود که در روز چهارشنبه بر سر آلا
 رفته غسل نموده در روز پنجشنبه در دی که بقدر کلمان میسر خود آرد گندم خشک بر دیوین نورد
 در آن و یک جمع می نمودند بعد از آن دهن آن دیگ را بسته علوای پنجشنبه همه مردم آنجا گرد آمده
 قسمت میکردند چون آنزد دیش در آن دیار این معاینه کردی که از آنها را پرسید که این
 پرستش چه نوع است که شما میکند او گفت که پرستش نیست این روز روز سکه است که بپا
 خدا از وی یکس بزرگ نیست مایان روز او را نگاه میداریم و بنام او علوای پریم و در پیش
 پرسید که نام آن بزرگ چیست گفت نام او را یکی از کبار ما میداند وی خواهد گفت در پیش
 از و پرسید او گفت که ما لغز غسل نام آن بزرگ نمی گیریم چون روز چهارشنبه غسل خواهیم نمود
 آنوقت اگر کسی خواهد هم گفت که نام با او را بسیار است چون روز چهارشنبه آمد آنها بر آلاب
 گرد آمده غسل کردند و ویش از کبار آنها نام آن بزرگ را استفسار نمود آنگس کتاب
 خود را و انمود خواند که این بزرگ در بغداد شریف آسوده است و سولدش کیلان است
 و لقب او محی الدین و نام او سید عبدالقادر است و او را غوث الاعظم و قطب الدین
 و غوث الصمدانی و محبوب سبحانی و غوث الثقلین نیز خطاب میکنند و گفت شخصی از قضا
 آنجناب درین دیار وارده شده بود او فرمود اگر در روز پنجشنبه این مراسم نگاهدارید بزرگ
 بیج حاکی و سلطانی بر شما غالب نتواند آمد و حکم رانی نتواند نمود از آن مدت تا این وقت
 پاس روز پنجشنبه و حفظ آداب آنحضرت از مازک نشده است و همه حکم بیج حاکی
 بر ما نرسیده است اندر ویش متعجب گشته که بعثت پیغمبر علیه السلام و ما اینجا نرسیده
 اما ولایت حضرت غوثیه محبوبیه در اینجا محیط گشته که یکی از همه معجزات نبوی است و او می
 اندر ویش با خود عهد نموده که تا من این همه مردم را بشرف اسلام مشرف نسازم از اینجا نروم

انحضرت بآن مردم بگفت که بعد از خدا ایتعالی شخصی است که او ازین هم بزرگ تر است بلکه این بزرگ
 را بزرگی از دست گفتند آن کدام است درویش گفت که خاتم الانبیاء و افضل الرسل احمد مجتبی
 محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم است که جد این بزرگ و بنی آخر الزمان اوست بعد از آن
 انکرده بحضرت سرور کائنات خلاصه موجودات اشرف مخلوقات ایمان آوردند و از طریق محمد
 استغفار نمودند پس کلمه توحید عرض نمودم و احکام اسلام بیان کردم همه کس بکلمه طیبه تصدیق
 و اقرار که در دین اسلام مشرف شدند کرامت و وصود و چهار صاحب مناقب گوید
 آورده اند که چون خداوند منم حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه در بغداد شریف بارشاد و طالبان
 حق از حق مامور شدند و خرق عادات و اجار امورات از دم عیسی قدم بظهور رسید خلق از همه
 اطراف و جوانب بنابر ملازمت از شهرها آهوشد میکردند و فیضها میر بودند از فحوی اینمغنی
 در ویشی صاحب تقوی را که بسیار دورتر از بغداد شریف بود شوق ملاقات آنحضرت گردید
 طی مسافت بعیده نموده و محنت شاقه کشیده بمنزله مقدسه رسید اتفاقاً گذرش بطرف طویل
 اسپان آنجباب افتاد چه هند که جلهای اسپان از دیبا و زربفت و بجای رهنما بنجیر
 طلا و میخهای نقره است ازین مشاهده درویش را غلغل در اعتقاد افتاد و در دل آورد که کسی که تقدیر
 دنیا داشته باشد او را احلاوت از یاد حق چه خواهد بود از بهانجا بازگشتند و مسجدی که محله
 مسلمانان بود داخل نمودند و در همان شب بیمار شد و صاحب فراش گشت مسلمانان آن محله
 دیدار بودند چون در ویش را بیمار دیدند طیبیه را برای علاجش طلب داشتند طیب
 بدین مرض مشوش گشته گفت که علاج این بیماری نهایت مشکل است گفتند چه علاجش
 باشد گفت اسپ فلان جنس فوج کنند و از خوشش صاحب مرض را غسل دهند و کباب
 بگریش را خورانند شاید که صحت نصیب شود آنحضرت از شرق باطن بر احوال درویش
 مشرف شده خادم خود را فرمودند تا درویش بیمار را با طیب حاضر آرند چون حاضر آوردند
 بیمار را نزد مجوه خاص جادو نمودند و طیب را فرمودند که در طویل اسپان با برادر اسپانی قابل

علاجش باشد بجار آید گویند حکیم اسپه رافغ کج کرد بخونش درویش را غسل داده و جگرش
 را کباب ساخته بخوردنش و اوجتی که همه سپان در کار این مصرف شدند درویش بیمار هیچ بهبودی
 نگشته صحت کامله یافت چنانکه آب صحت برش ریختند درویش بخدمت عالی مرتبت آنحضرت
 میخواست که شکریه توجعات آنحضرت را بجا آورد بلازمست شریف آمده ادای شکر نمود آنحضرت
 رضی الله عنه بزبان حق ترجمان فرمودند ای درویش از فلان ملک و فلان شهر و فلان نخل
 برای دیدن ما برآمدی و محنت شاقه کشیدی ازین منتها بر ذمه است و آنچه از دیدن ما
 اسپان ما در خاطر آوردی که سیکه اینقدر کز و فرو دنیا دارد و او را از یاد حق چه علامت
 آرسه ما مرم فقر را با اسپان چه کار لیکن از ان روزیکه از شهر خود برآمدی از درگاه
 قنار لایزال فرمان در رسید که فلان درویش از فلان شهر برای دیدن تومی آید و در حق
 تقدیر چنان دارد است که در بغداد آمده بفلان بیماری خواهد افتاد و علاجش نخواهد بود مگر
 فلان جیش اسپ و جگرش لهذا قبل از رسیدنت موجود کردم تا از خدمت جهان تقدر نشوم
 و جلها و زنجیرها و میخها از طلا و نقره بجهت آن بوده که طبیب از در فقیر محروم نزد عملالات را
 بطیب عطا فرمودند درویش ازین محنی مفرگشته تا ب دست فقیر شد و چون وقت بخت
 طبیب بضرایب رسیده بود او نیز در خاطر آورده که دین محمدی برحق است که از فرزندان
 چنین صاحب تصرف اند فی الفور کلمه شهادت بر زبان رانده بشف اسلام مشرف
 و خدمت آنجناب لازم گرفته تا از جمله اهل ولایت شده کرامت و وص و محم
 صاحب مناقب گویشیخ احمد زنده قبل که از اجنا حضرت سلطان ابوسعید ابوالخیر بودند
 طرفه عالی داشت میگویند که بر شیر سوار می شد و از ملک بملکه و از شهر بشهر سفر میکرد
 سیر میکرد و از هر ملکه که میر رسید بقطب ولایت آنرا گفته میفرستاد که بجهت شیر من یک
 ماده گاو بفرستید و گرنه من شیر خود را میکندم که کار خود میکندم هر بزرگ را که این سخن
 شنید میر سید همانوقت ماده گاو میفرستاد که شیر سیر میشد ظاهر آنکه گفت که ای شیخ طاهر

بمقام وصول الہی رسانیدند بعد از آن در جواب آن درویش فرمودند کہ امروز اینقدر سخاوت
 بوقوع آمد پس جز آنجبوب خدا کیست کہ این کار کند ؟ کہ چنین طایفه را لایق دیدر کند ؟
 کرامت و وصد و ہشتم صاحب مناقب گوید آورده اند کہ حضرت مخدوم الزمان
 شیخ محمد بن ابراہیم البدری رحمۃ اللہ علیہ در ملفوظ خود میفرماید کہ آخر عمر بزرگوار منیر
 عدل الہی او گفتہ دارد اگر در یک پلہ جمیع سادات بنی حسین بعد از آن در آورند و در وی از
 سادات حسن رضی اللہ عنہما فقط از ایگان معظم حضرت غوث الاعظم رضی اللہ عنہ باشد بقیہ
 این گفتہ راجع آمد بر آن گفتہ و اتفاق است کہ اشتهار حضرت غوث الثقلین رضی اللہ عنہ
 در مقام ولایت نسبت بہ نہ تن زیادہ تر است و افاضتہ آفتاب ہرایت او فائق تر عارف
 نامی مولانا عبد الرحمن حاجی رحمہ اللہ علیہ در کتاب شواہد البتوہ در اتمام احوال دوزوہ امام
 علیہم السلام می نویسند کہ فضایل و کمالات این بیت بنویہ منحصر درین نہ تن ایمہ ندانی
 زیرا کہ فضیلت و کمال از بیت رسول بسیار بودہ اند چنانکہ حضرت سلطان الاولیاء و
 الارض و السما محبوب سبحانی غوث الاعظم شیخ الکمل محی الملہ و الدین سیدنا ابو محمد
 شیخ عبد القادر جیلانی رضی اللہ عنہ سے غوث الاعظم اولیاء را بہر بہت ؟
 چون محمد انبیاء اسر و بہت کرامت و وصد و ہشتم صاحب مناقب گوید در بعض
 کتب جمیع آمدہ کہ خلافت سیدنا امام اللہ امام علی رضا علی بنیاد علیہ التحیت و البنائون
 ابو الحنفیہ معروف گزنی رسیدہ علم اللہ علیہ دآن خرقہ با حضرت جنید بغدادی رسیدہ و
 بشیخ احمد اسود و منوری سپردہ گفتہ کہ این امانت سلطان الاولیاء شیخ عبد القادر جیلانی
 است رضی اللہ عنہ کرامت و وصد و نہم صاحب مناقب گوید در ملفوظ غیاثیہ در امام
 کہ در زمانہ حضرت امام المہجوبین غوث الاعظم رضی اللہ عنہ سیکے از اولیاء مقرب در گاہ الہی
 بسبب عزت کبر پائی ملبوب الولایت شد حالش چنان خورد و از شد کہ بہر کجہ و باز
 گند رش کمی افتاد از زبان کہ دمنہ برمی آید کہ من کس کہ سیر در مردود جناب حق است

اتفاقاً آن شخص پیش رسید و شخصت او لیا و کمال رفته بر همه یک زبان گفتند که هر چند شش
 برای تو کردیم لیکن قریب اجابت نیست و نام تو در لوح محفوظ در زمره اشیای ثبت شده گویند
 که او روی خود را سیاه کرده بدرگاه عالیجاه حضرت غوثیه مجوسیه در رسید و بدین
 فرمود که بیا فلان کس هر چند که مردود حق است اکنون مقبول و تعالی میتوانم کرد همان ساعت در
 آن حضرت تعالی و تقدس التماس کردند و متوجه شدند فرمان الهی و رسید که یا غوث الاعظم نمیدانی
 که من مرد و شخصت کس از دوستان من برای او درخواست کرد و با اجابت قریب تر سیده چرا که
 نام او در سبک شقایق و لوح محفوظ است آنحضرت عرض داشتند یارب العزت تو قادری که مردود را
 مقبول و مقبول را مردود گردانی و بر زبان این بنده چنان راندی فرمان شد که این امر را مقبول
 بنویس و بنده هم هر چه خواهم آن بکن که خوانده تو خوانده من و رانده تو رانده من آنگاه آنحضرت
 بستمین روی او حکم کردند باز فرمان الهی و رسید که ترا صرف عزل و نصب بخشیدم که هر که
 مقبول پشت مقبول نیست و هر که مردود تو مردود من بر همین مضمون نظم وارد است بزرگوار
 گفته است ای خسر و ملک بقا مردود تو مردود حق و در عالمی روز جزا مقبول تو مقبول حق
 کرامت و وسع و و هم از رسید جلال الحق والدین بخاری المعروف مخدوم جهانیان جانشین
 رحمه الله علیه و مسافر نامه منقولست که طریقه حضرت غوثیه مجوسیه این بود که هر روز چند غلامها
 خرید میکردی و از او کرده بخت امیر سانیسی غلام خسر و جیلان شوی گرا اهل عرفانی
 نجات از بر مهابت و یابی قرب حقانی کرامت و وسع و یار و هم صاحب مناقب
 گوید آورده اند که چون حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه از مدینه منوره مراجعت فرمود
 که در راه دزدی متظر شده است که کسی بیاید تا غارتش کنم چون آنحضرت نزدی
 رسیدند پرسیدند تو کیستی گفت من صحرائی ام که بیرون شهری باشم آنحضرت بکمال شرف
 نامه او دادید که سیاه است بدل آوردند که این دزد است و سارق در دل آورد که
 این مرد بدین عظمت و بزرگی که می نماید عجب نیست که حضرت غوث الاعظم باشند و آنحضرت

از کاشف در یافتند که در دهر البناخت فرمودند آری منم عبد القادر فی الحال در و بر
 پایی مبارک افتاد و از زبان وی بے تحاشا برآید یا شیخ عبد القادر مشیاء الله ای
 سبب شیا نشد یعنی چپے را از برای خدا میطلبم از تو حضرت خداوند غوث الاعظم
 رضی الله عنہ حال وی رحم کرده بجناب باری عز اسمه توجیه نمودند و در آن ماسرگشته که ای غوث
 الاعظم این سارق را از راه ضلالت بازگردان و بهدایت سرفراز کن و سیح از اقطاب
 ماساز را وی گوید توجیه محبوب الهی بیک لمح و همچنان شد چنانکه کسب جنیم گوید و میتوانی
 که صد گدایان را بکنج بے رنج رایگان بخشی و سارسته را بلطف یک اعتدال قطب
 گردانی و جهان بخشی و کرامت و و صد و دوازدهم صاحب مناقب گوید و آرد
 که حضرت غوثیه جامهای نفیس و لطیف می پوشیدند گویند که آن جامه یک کز بد و دینار
 از خیره میشد و مکتوبت خامه را هفتاد و نه دینار ز خریده می شد که مکتوبت بستند و روی
 نوبت بمحتاج عنایت فرمودند و هم بصحت آمده که نعلین مبارک آنحضرت بلبل و زرد و یا فوت
 مرضع میکردند و از پایان آن میخای نفوذ میزدند کرامت و و صد و سیزدهم
 صاحب مناقب گوید آورده اند که سوداگری از مصر یا از دمشق بجناب فیضآب حضرت
 غوثیه محبوبیه را شیخ الاعتقاد و صادق الاخلاص بود و از ابتداء شعور عهد کرده بود که
 خود را بیواسطه در انجناب شریف مشرف اراده انسلاک دهد اما بنا بر مواعظ و حوادث تا
 چهل سال این کار زودیرا میسر نیامده بعد چند باین اراده روانه طرف بنداد نعلین
 گشته بعد وصول آنجا استماع نموده که آنحضرت ازین عالم فانی بعالم جاودانی رجعت
 فرمودند سوداگر مذکور از عدم حصول این مراد خواست که خود را هلاک گرداند درین حالت
 از خوردن و بشرف زیارت آنحضرت بروضه منوره مشرف گردید و آنجه لازمه پیشش بود
 شروع نمود می بیند که آنحضرت از برقد مبارک نمودارشند و دستش را گرفته با لبه کس
 دیگران بدولت بیعت نوافتمند و از بهاء و اعلان حق ساختند گویند آنروز راه هیچ کس

به هم بوده مع اراده بنا یا سعادست ببری که اوست و و صد و چهارم
 صاحب نراقیب گرد آورده اند که چون حضرت غوثیه مجربیه رضی الله عنه ماور شد بقول
 قدیمی الی اخره تمامی اولیاء از حاضر و غائب مشارق و منارب وضع رقاب کردند
 و تعلیم آنرا بر رؤس خود بانها و نگردوی پیر صنفان شیخ صنفان قبول نکرد چون
 ایمنی بسع حضرت رسید فرمودند کیف یقبل بل علی سرقبتہ رجل الخنزیر یعنی
 چگونه قبول کند قدم مرا و حال آنکه برگردن او بای خوک نشانی است گویند پس شیخ همدرد
 ایام قصد زیارت که عظمه کرد با و دو مرد کامل غیاثیکه شیخ محمود مغربی دیگر سه شیخ
 فرید الدین عطار ناگاه منزلی در اثنا را نظر شیخ بر دختر ترسای که در حسن و جمال عیدم
 المثل بود بر بالاسه قدر شسته تماشای بنود افتاد و در کشته عقل و دین با بتلای صبر
 او از دست داده حیران شاهه او گردیده از جای که پرور نظر بود نمی جنبه چنانکه چند ارباب
 منطق الطیر ایما و برین مدعا است **نظم** شیخ صنفان پیر عهد خویش بود و در حال
 از هر چه گویم پیش بود و شیخ بود او در هر منچاه سال و با مردی چار صد صاحب کمال
 قریب پنجم حج بجا آورده بود و عمره عمری بود نامی کرده بود و میشد او از کتب اوقضای
 طوف میکرد و دست پای روم و از قضا را بود عالی منظری و بر سر منظر شسته دختری
 گرچه شیخ آنجا نظر و پیش کرد و عشق ترسانه کاری خویش کرد و چون نبود ز
 گوی او گداز شستنش و عشق دختر کرد غارت جان او و کفر ریخت از زلف بر ایمان
 و دختر آ که شد عاشق کشتنش و گفت دختر کرد این کار و دست و دست باید
 باکت از اسلام شست و شیخ گفتش هر چه گوی آن کنم و آنچه فرمای بجان فرمان
 گفت دختر گر تو هستی مرد کار و کرده باید چار کارت اختیار و سجد کن پیش تبه
 قرآن بسوز و خمر نوش و دیده از ایمان بذور و شیخ گفتا خمر کردم اختیار و با سه
 این دیگر ندردم هیچ کار و شیخ را بودند تا دیر نماند و آمدند آنجا مردان و رفغان

باز دختر گفت که پیر سیرت من کران کا بینم تو بس فقیر گفت کا بین را کنون ای
 ما تمام به خرک باقی کن سالت تمام به رفت شیخ کعبه و پیر کبار به خرک باقی کرد سالت تمام
 گویند هم در ترساکه جاذبه عشق شیخ کار کرد و نیز نظر دل فگار بر نمیخواست پدرش را
 لاچار شد علما حبش جز بشریت وصال نیافت شیخ اختیار دین باطل خود فرمود خباثت
 نظم گذشت گویند رسم ترسایان آن بود که هر کرا ابدامادی گیرند اولاً او را میفرمودند
 چند بچه خرک برای کباب در موضع چراگاه بیاید بعد از آن عقد ازدواج در میان آرند
 بدین کیفیت که پیاله شراب با کباب خرک بیکدست و دامن دختر بدگر دست دامادی سپارند
 شیخ ربقه اطاعت در کردن انداخته سر کرم خدمت گردید چون در غلبه عشق طاقت
 نماند بچهای خنازیر را بر گردن برداشته میرفت یا بچها چون از رفتن در مانده اند آنها را
 بر دوشش گذاشته بجان می آورد عرض بعد انقضای مدت میعاد رسم عروسی آرد استند شراب
 و کباب بدست شیخ و او و دامن دختر بر کف داماد نهادند میخواست که ام الحجابیت بکار
 و آن کباب بخورد درین میان ناله فریاد از شیخ فرید الدین عطار که همراه شیخ بود
 برآمد که یا سلطان سید عبدالقادر پیر ما از دست میروا المدد المدد و بخود افتاد ایشان
 لمرزه بر اعضا و شیخ غالب شد و شراب و کباب از دست افتاد و متنبه الاحوال شده
 رو بصری نهاد آنوقت شیخ فرید الدین استفسار نمود شیخ از عزیمت فرمود که بخت
 کسی که تیر کمان او بنشان رسیده روی انابت دارم تا عذر شوی آداب و حرم خود
 بجا آرم القصه راه بغداد و شریف و ریش گرفت و خود را بر آستانه قدس رسانید و گویند
 چون بخانه آید نزد رویا کرده دست بسته بجناب حضرت غوثیه محبوبیه استاده ماند
 از صورت حال و چهره پر لال نقوش ندانست و پیشانی ظاهر بود از انجناب اشارت
 قدسی بشارت شد که دستش بکشایند و چهره بشویند و خود روی شفاعت بدرگاه کریم
 غفار آمرزگار آورد و مدد هم بجناب سالت یا صلی الله علیه و آله رجوع نمودند که فلان بند

کند کار و نجس است احمد مختار توبه و استغفار آورده عذری پذیرد و بعد در گیر جواب امر
 که او تا فرامی در زید و در حق توسی الادب گردیده مستوجب العقاب است باز حضرت
 رضی الله عنه لوازم استغفار میسرانید قبول نمی افتاد تا آنکه خطاب آمد که در حق او
 هیچکس عرض نرساند که بعد از آن حضرت عرض داشتند هرگاه در باب شیخ صنعا
 مجال شفاعت نیابم خطره عظیم روی داده که در حق مریدان من چه خواهم شد پس خود را
 ازین امور باز داشتتم و کار بند های ترا بتو گذاشتم فرمان مرست عنوان صادر شد که
 برای تو اورا بخشیدیم و هم عهد تو میدیم که مریدان ترا ما دایمیکه باشند بے توبه و پا
 نخواهم گرفت و در عالم ملکوت ندای اتبعنی در دواوند محمد لله حمدا متوا فرا و شکر
 له شکر امتکا ترا و دیگر نظم منطق الطیر شعار برین استغفار است بجا نیکه فرماید
 آخر الامر آنکه بود از پیش صف : آمش تر دغای او بر دلف : مصطفی راوی
 آید چو ماه : در بر افکنده دو گیسو سیاه : آمرید او را چو دید از جای جست :
 کانی اش وستم گیر دست : ره نای خلق از پیر خدا : شیخ ما گمراه شد رهش نام
 مصطفی گفت ای همت بس بلند : رو که شیخت را برون کردم ز بند : در میان
 شیخ و حق تا دیرگاه : بود روی و بخاری بس سیاه : کردم از بحر شفاعت شنبی
 مشرور روزگار او می : آن غبار از راه او برخاست است : توبه پشت و کهنه
 برخاست است : آن غبار از راه او برداشتم : در میان ظلمتش نگذاشتم -
 کرامت و وسع و پانزدهم صاحب مناقب گوید همین حکایت در بعضی رسائل
 چنین آورده اند که چون حضرت غوثیه مجربیه مامور شد بقول درمی الی آخره مهلا و لیالیه
 وضع رقاب کردند الا شیخ پیر صفهان شیخ صنعا که او سبب بغیرت گفته که من هم
 از دوستان خدا و نجل شانه ام چه ضرورت است که قدم ایشان قبول کنیم و رین اثنا حضرت
 غوث الا خمس برگفته از مشرف شده فرمودند فعلى رقبته رجل الخنزیر یعنی بس

پس برگردن ادبای خنجر با شد در عرض قریب شیخ قصد کعبه کرد با چهار صد نفس مرید
 که صاحب کمال بودند اتفاقاً در راه کعبه نظر شیخ بر زن شراب فروشی افتاد و او مبتلای
 صورت او شد و خدمت دمی اختیار کردن گرفت چنانکه او روزی شیخ را بنجد مت پران
 خوکان مامور ساخت و گفت بچکان خوکان با رفتن نمیدانند برگردن خود برداشته یا
 که از راه رفتن عاجز نشوند چندانکه باین نوع گذشت جمله خدمه از راه فساد اعتقاد این شیخ
 جدا شدند مگر دو کس ماندند یکی شیخ فرید الدین عطار و دیگری شیخ محمود سمرقانی آن مرد
 بهم مشورت کردند که آنرا این ابتلا سے شیخ از جا بکشد که برخوایسته است از بها بخازند
 پس بهانجا باید رفت محمود سمرقانی را پیش شیخ گذاشت و خود را در طرف بعد از شریف
 ساخت چون در آنجا رسیدند شخص خدمات درگاه والا جا نمود هیچ موضع خالی نیافت قصد کرد
 که برداشتن سبب مبرز اختیار کند اما ساکنان برای آن خدمت مقرر بودند نمی توانست که
 این خدمت تواند کرد لهذا وقت فرصت نگذاشته از ساکنان سبقت نموده چند روز
 مبرز را برداشته می انداخت روزی ساکنان آنجا شکوه گنان پیش حضور آمدند و
 نمودند که از چند روزی از عهده شیخ محمود میمانیم فرمودند که در آنجا خبر گیرید که هیچ درویش
 نو وارد هست عرض کردند آری چند روز است که درویشی نو وارد حاضر است فرمود
 همون خواهد بود اتفاقاً شیخ برای طهارت برخواستند و بارش هم آمده بود درین اثنا
 بنظر مبارک درآمد که جوانی سبب فضل را بر سر کرده می برد و تقاطع یکدیگر پسند
 که تو کیستی عرض کرد که خادم شیخ صنمان ام آنحضرت ترجم بر احوال ایشان فرموده
 از مقصدش پرسیدند عرض کرد که بجناب عالی روشن است فرمودند از ان اعلی
 طلب کن عرض نمود که ازین مقصد اعلی تر دیگر نیست که پیروی را بیایم فرمودند که
 پیر ترا بنده بشیم ما نوقت شیخ صنمان جانی که بود متنبه احوال خود گشت و مرتبه خود
 یافت و از زن شراب فروش جدا شدند آن زن را بر شیخ عشق پیدا آمد

و بهر ایسی او اختیار کرد و شیخ گفت اکنون میان ما و تو چه نسبت که تو کافره هستی بجز و گفتن
 شیخ با همه تو ایوان مسلمان شد و خدمت شیخ اختیار نمود هم بر این مضمون منطق الطیر
 نیز مطلق است غلط هم دید زان پس دختر ترسنا بخواست ؟ گو فتادی در کنارش
 آفتاب ؟ آفتاب انگاه بکشدی زبان ؟ کز پی شیخ و مریدان شور دان ؟ مذهب
 او گیر و خاک او بپاش ؟ ای بلندش کرد پاک او بپاش ؟ او چو آمد در ره تو بهر باز
 در حقیقت توره او گیر باز ؟ چون برآمد دختر ترسنا بخواست ؟ نور پیدا در دلش آن
 آفتاب ؟ در دلش در دس پدید آمد عجب بشیر ارشش کرد آمد در از طلب نعره زد
 جامه دران بیرون دوید خاک بر سر در میان چون خرید بادل پر در و جان ناتوان از
 پس شیخ و مریدان شد دران شیخ را اعلام دادند از درون کایدان دختر ترسنا
 بروش شنای یافت با درگاه امیر ارشش افتاد این زمان در راه تا آخر الامران صنیع
 چون راه یافت ذوق ایوان در دلش آگاه یافت گفت شیخ طاق من کشت طاق
 می ندارم طاق بحر فراق میروم زین خاکدان پر صدراع الوداع الوداع ای شیخ عالم
 الوداع این بگفت آناه دوست انجان فشانیم جاسنه داشت بر جانان و شاد
 گشت پنهان آفتابش زیر میخ ثجان شیرین زود جدا شد اس درین قطره بود او
 درین بحر مجاز نسوی دریای حقیقت رفت باز کرامت دو صد و هفتادم
 صاحب مناقب گوید آورده اند خلیفه از خلفا بغداد شریف مذهب اعتزال داشت
 و ازین سبب با حضرت غوثیه تقاضای در خاطر داشته که بصورت عناد پیش می آید
 چنانکه این معنی فی الجمله در اطراف و جوانب شهرت گردت ظاهر سلطان سبب خلیفه ملک
 نیمروز بجناب عالی عرضیه نوشت که خلیفه بغداد شریف قدران حضرت عالی مرتبت
 نمیداند اگر تشریف شریف درین ملک فرماید برای مصارف خادمان آنجناب ملک
 نیمروز مذکر کرده آید و بدین مضمون رباعی بر نوشت رباعی گران پناه جیلان آید

عنان برسم به شاید رسانده باشد بکمان سرم به از ملک نیم روز ز اعمال سبتان به بهتر
 سطح آن شاه پریم به گویند آنحضرت بعد مطالعه نامه او در جوابش رباعی نوشت نه ارسال
 فرمودند آن نیست رباعی چون چتر سنجری رخ بختیم سیاه باد به با فقر گر بود هم
 ملک سنجیم به تایافت جامن خبر از ملک نیم شب به صد ملک نیم روز یک جو نیم خرم به -
 کرامت صد و هجدهم صاحب مناقب گوید آورده اند که شخصی از قوم رفته روزی
 در حریم بیت الله زاد الله ثرا در خدمت عالی مرتبت حضرت غوثیه سوال کرد پاشخ و رین
 دیار با مذہبها بسیار شده اند هر آن مذہبیه که حق باشد مرا اشارت فرمایند تا ویرا قبول
 نمائیم آنحضرت فرمودند که امشب ترا اطلاع خواهد شد او در دل گفت که حجت قوی بستم
 اگر امشب معاینه شود و نهاده اند الا انی اشیای که از خرق عادات ظاهر میکنند محض افتراء و معتقدان او
 چون شب شد آن شخص غسل کرده جامه پاک معطر کرده در بدن پوشیده بخواب رفت می دید که قیامت
 ستایم گشته و تمامی عالم در گرا آن نوبان و سوزان شدند ندای از عرش اعظم
 برآمد که یا علی این جماعه را تحقیق نما هر که بر مذہب حق باشد او را نجات ده و هر که گمراه
 باشد زنجیر در گردنش انداز درین اثنا امیر المؤمنین کرم الله وجهه با جماعه صحابه و ملائکه
 بیان آمده از دفتر کرامات تبیین مذہب مردم تحقیق کردند بعد گروست را طرفی
 و طایفه را بطرفی جمع نموده یکے را نجات داده و دیگرے را در زنجیر بستند آنها که مسل
 و مطوق بودند فرشتگان سوی دوزخ بردند این شخص از ایشان پرسید که اینها کدام
 مذہب داشتند گفت حال ترا بهنچین شدنی است اگر خیریت خواهی ازین مذہب بازائی
 و توبه کنی چون از خواب بیدار شد و صبح کرده دو گانه توبه او ساخته و رزق عقیده باطله و
 مذہب باطله رفته توبه نموده علی الصبح در خدمت عالی آنحضرت رضی الله عنه آمده خواست که
 قصه شب خود را بیان نماید پیش از اظهار او آنحضرت فرمودند ای عزیز نجات اکنون یافتی
 کرامت و صد و نوزدهم صاحب مناقب گوید آورده اند که ابد اسے راضی

معین بوده او را با داران بنحیث خطای واقع شد از درگاه الهی مجبور شس کردند آن بیچاره
 خود را در پناه و حمایت مقدس حضرت غوثیه آورده خاک پاک مدرسه آنحضرت را بر پیشانی خود
 مالیده بنی آنکله لفظ توبه بر زبان آوردنی الحال حق سبحانه تعالی از خطار او درگذشت و در
 او که سابق بود از ان بالا تر شد و با تف غیب ند او داده که ای جوان خاک در می محبوبی
 بر پیشانی مالیدی از خطار تو درگذشتیم مدتی سابق که داشتی از ان بالا تر عطا کردیم
 پیش محبوب بن عبد القادر و شکر این عطیه عظمی بجای آورای گوید در حال ان ابد
 در مدرسه شریف آنجناب که با جماعه فضلا و علمای و مشایخ نشسته بودند حاضر آمده شکر عطیه
 حاصل بجای آورد که راست و وصد و بستم آورده اند که روز جمعه قاضی بعد از
 ابد از نماز جمعه با جماعه شاگردان برای فاتحه مقابر که دورتر از شهر بود میرفت و در راه
 از سیه سیاه در نظرش درآمد ویرانگی قتل المودی قبل الا این احد از عصا
 که در دست داشت از ان نزد چون بکشت باو تندی چنان پیدا شد که آن فاضل را
 گرداگرد گرفته از پا برداشته چنان بالا برد که از چشم شاگردان او غائب شد چون
 جماعه شاگردان این کیفیت معاینه نمودند و حیرت افتادند و خاک بر سر کردند بعد از زمانه
 دیدند که آن فاضل از گوشه آن دشت می آید پیش و دیدم چون نزدیک او رسیدند
 دیدند که خلعتی فاخره بر لباس خود پوشیده است از حقیقت غائب شدن و خلعت
 پوشیدن استفسار کردند گفت مرا از اینجا برداشته در جزیره بردند و در یافود
 آوردند و پیش بادشاه اجنه حاضر آوردند دیدم که او شمشیر برهنه در دست گرفته تخت
 نشسته است و یک جوان صاحب جالی مرده پیش او افتاده که کفش شکسته و خوش
 در اندام ریخته است از آنها که مرده بودند پرسید که این کیست گفتند که این قاتل جرات
 بعد بغضب تمام سوی من نگاه کرد و گفت که ای استوار تو نابینا شده بودی که این جوان
 منی آناه را چرا کشتی من شکر شدم و گفتم حاضر شد که من این جوان را نکشته ام ایشان برین

و روغ میگویند باز بادشاه اجنه با آنها پرسید که این چه میگوید گفتند همین عصا که در دست
 خون آلوده علامت آنست سوی عصا من دیده گفت این خون کیست که بر عصا تو است
 گفتیم ما را ازین عصا کشته ام نه این جوان را بادشاه گفت ای نادان آن مار همین پسر است
 سن بجاره شده خاموش ماندم آنگاه بادشاه سوی قاضی دیده گفت که اقرار میکند حکم چه دانی
 نیز حکم کرد و مفتی بمفتی داد او شمشیر برهنه در دست کرده خواست که مرا بزند در آن وقت
 بجاره شده فریاد کردم طرف پیر که بر خود حضرت غوثیه مجوسیه فی القدر شخصی با چهره انسانی
 پیدا شد شمشیر از دست بادشاه گرفته گفت که این مرد را من که مرید قطب الانطاطی سلطان
 الاولیاء الاغیاث شیخ الكل میران محی الدین سید عبدالقادر الجیلانی است اگر او
 بر تو عتاب کند از عهده جوابش فرومانی بمجرب استماع نام مبارک آنحضرت شمشیر از دست
 انداخته گفت ای استاد شهر با آب حضرت غوثیه مجوسیه خون پس خورد و بتو بخشیدم امام
 شود نماز جنازه بگذار و دعای مغفرت طلب کن چون نماز خوانده شد این خلعت بمن
 داده رخصت کرد و همان کسان که مرا برده بودند تا با بنجار سازند و از نظر من متوارک
 چه حاجت است که محتاج شوم بکسان پنجه که بهت تو دم و کار ساز هر دو جهان -
 کرامت و وصد و لبست و یکم صاحب مناقب گوید آورده اند که در زمانه دهر
 بغداد شریف طاعون غلبه نمود هر روز هزاران آدم ازین علت می مردند جماعه بجناب
 حضرت غوثیه کیفیت این معنی می هر نمودند آنحضرت فرمودند ظاهر این از ازار حرارت است
 کاه سبز که بر نواحی مدرسه است آنرا سائیده بکار ببرند ازار طاعون دفع خواهد شد
 مردم ازین کلمه مطلع شده بعمل آوردند خدا تعالی همه را صحت کامل بخشید چون خلق شهر
 بشمار بودند کاه سبز را ذره ذره کرده بردند آنحضرت فرمودند هر که از مدرسه مالیکه طاعون
 آب بخورد شفا یابد مردمان آمده نوشیدند و شفا کامل یافتند باز در بغداد شریف
 طاعون پیدا شد کرامت و وصد و لبست و دوم صاحب مناقب گوید آورده اند

که حضرت سلطان الجیمین سیدنا غوث الاعظم رضی الله عنه ششصد و پنجاه شاکردان
 داشتند و هر روز سبق میفرمودند و هر طالب علمی را که کتاب بخودی بقلم میمون رقم
 میبخشید بدست خاص نوشته عطا میفرمودند و هر کس بار اوت می آمد بشجره سلسله پیران خود را
 بهم بدست مبارک خود نوشته غایت میکردی و هر وقتی که محدث میشد بجای وضو میکرد و هر وقت
 حاجت غسل میشد بر لب آب یا حوض توجه فرمودی و نیز میگفتند که روزی آنحضرت را
 اسب مهال شکم بود و در یکشب پنجاه و دو مرتبه بدست انخلار رفتند هم پنجاه و دو مرتبه غسل تازه
 کردند و چون علام و کنیزک مانده میشدی بجهت متابعت جد بزرگ خویش علیه السلام
 از بازار خود سودا میکرد و در اثنای مسافرت در هر جای فرودی آمدند و آرد را در
 آسیانی آسیاد می پختند و قسمت می نمودند و هر کس که می آمد بزیارت آنحضرت تقطیمش
 میکردند و تواضع دیگری میفرمودند و اکثر ایام با ترک حیوانات می بودند یعنی گوشت
 و ماهی و روغن مستور و شیر و جفرا ت نخوردند و روزی هفت کودک هر یک نیم نیم در
 علیحده آورده بحضرت دادند و چیزی خوردنی علیحده علیحده از بازار طلبیدند هر کس را بپختن
 آورده دادند و اکثر اوقات طعام بنک تناول میفرمودند و هر روز از وجود شریف
 چند صد کرامت ظاهر میشد لیکن اظهار نمیکردند بلکه میفرمودند هر که کرامت و خرق عادت
 از خود ظاهر نماید باز یگردد طالب دنیا است و هر که مریدین باشد و ز فرزند ان و یا مرید
 من خلافت گیرد و در مقام کرامت برسد و مقصد و اراده خود را ظاهر کند در دو عالم نشانی
 سیاه بود و چون از از واج غایات آنجناب یکه مرضی دآزار سیه بهر سید است
 در خانه او ارد بدست مبارک می آسیدند و آب پرسی بکرده برکت مبارک بناده بخانه
 آوردند و مانعی نپختند و حضرت زوجه عالیله را بنام فرزندیش میخواندند چنانکه والد
 سید یحیی را امام یحیی میخواندند و دست بپای دستور بودند و در شب دو هزار رکعت نماز
 میکردند در هر رکعت بعد از سوره فاتحه سوره نمل یا سوره الرحمن میخواندند و چون سوره

اخلاص میخوانند کم از صد کثرت نمیخوانند و بعد از هر نماز فرضیه یک ختم قرآن میگردانند سابق
 در میان مجاهده آنحضرت رضی الله عنه قلم بند شده تا چهار سال یک خلوت میکردند تا بهفت
 روز روزه میداشتند بعد از آن افطار میکردند و معتاد آنجناب بوده که بعد از ماهوم بعد
 طعام میخوردند یعنی بر روز و شب و جمعه راوی گوید در بیان وحدت الوجود از
 آنحضرت نقل میکند که چنین میفرمودند یعنی هر چون موحّد بتوحید رسد آنجا نه موحّد مانده
 و نه توحید نه واحد و نه بسیار نه خودی و نه خدای نه بنده و نه بندگی نه هستی و نه ذات
 و نه صفات نه اسم و نه رسم نه اول و نه آخر نه جبرئیل نه قرآن نه ولی نه ولایت نه خلق
 و نه باطن نه بهشت نه دوزخ نه روشنی نه تاریکی نه نفی نه اثبات نه آسمان و نه زمین نه
 دوی نه یگانگی نه یکی نه دو نه مقام نه منزل نه طلب نه طالب نه مطلوب نه عشق نه عاشق
 نه معشوق نه آدم نه ابلیس نه کفر نه اسلام نه کافر نه مسلمان نه مومن نه ایمان نه حلال نه حرام
 نه خود نه غیر چون درین مقام استقامت کرد موحّد در توحید گم شده باشد و فرمود در
 سوال یکی که گفت ما التوحید در جوابش ارشاد نمود التوحید ترك التوحید
 فی التوحید فرمودند اینمندی باین زبان گفته نتواند و باین چشم نتواند و بدین
 گوش نتواند شنیده الله پس باقی هوس کرامت و و صد و بیست و سوم
 صاحب مناقب گوید آورده اند که شخصی از اولیاء الله معاصر آنحضرت غوثیه محبوب
 مسلوب الولایت گشته راوی گوید سابق نیز ازین نوع حکایت آمده است اما بنوعی
 فرق در میان است بنا بر آن بقلم می آید شاید هر دو حکایت یکی باشد یا این ولی
 مسلوب الولایت دیگر است القصه او پیش اکثر اولیاء زمانه صاحب بخاری نیز اگر
 یک حدیث بدو روایت با اختلاف عبارت بود هر دو روایت بیان میکند زمانه زنده
 طلب دعا میکرد تا بمطلوب خود برسد همه میگفتند که شفاعت مایان در باره تو قبول نیست
 مگر تو خود را بجناب حضرت سلطان الاولیاء شیخ عبد القادر رسانی البته نه خود را بسایه

چون بخدمت آنحضرت رسید بر احوالش مطلع شده در باره او سئالت بدرگاه حضرت عرب
 جل جلاله سلطان نمودند فرمان شد که یکس بروی زمین نمانده که برای او شفاعت نخواسته
 اینجوسببش تقوینیز برای او شفاعت نکنید آنگاه حضرت غوثیه بنا بر محبوبه مصلائی خود را بردو
 نهاده رو بصرانمودند چون قدم اول نهادند با تف غیب آورداد یا غوث الاعظم این حضور
 و مثل او یکپنر رکس کسب التماس شما عفو کردم آنحضرت قدم دیگر نهادند باز فرمان شده
 که این یک کس و مثل او دو پنر رکس را بر مرتبه ولایت رساندم باز آنحضرت قدم سوم نهادند
 باز فرمان در رسید که این یک کس و مثل او سه پنر رکس را بر مرتبه اعلی بخشیدم و در جریم
 در گذشتیم از آن پس آنحضرت شادمان شدند و دو گانه تحت ادا نمودند و آن شخص را
 ولایت رسانیدند کرامت و وصو و لبست و چهارم صاحب مناقب گوید
 در منتخب جوهر القلاید آورده اند که روزی زنی بخدمت حضرت غوثیه رسید و
 التماس دعا و تولد فرزند کرد آنحضرت در لوح محفوظ مشاهده نمود که هیچ پسر در باب
 او نوشته نیست با وجود آن عرض کردند بار خدا یا باین زن دو فرزند کرامت کن
 از جناب تعالی و تقدس ندارد سید که یک نوشته نیست تو دو میگوئی عرض کردند
 الهما سه فرزند باین زن عطا کن باز همچنین فرمان آمد باز آنحضرت گفتند خداوند
 تو ویرا چهار پسر کرامت کن با چهار همچنان حکم شد باز آنحضرت رضی الله عنه بعض
 رسانیدند یا ربنا هیچ پسر با و بخشش باز همچنان فرمان آمد باز آنحضرت التماس کردند
 الهی شش پسر باین عورت بده باز ندا رسید که در باب او یک پسر نیست باز بعضی پرسیدند
 یا ربنا رب العالمین هفت پسر او را مواهبت کن باز هفتم ندا آمد که یا غوث الاعظم
 از این زیاده نخواه گفتار ترا با جابت گرفته و قبول کردم هفت پسر خواهد شد بعد از آن
 آنحضرت با اشاره ندا در زبانی و بشارت حکم سجانی بان زن مژده هفت پسر فرمودند
 و قدری خاک با و دادند زن با اعتقاد تمام آن خاک را بنقره مفوف ساخته تقوید کرده

در گلو آویخت خدایتعالی اورا هفت پسر کرامت فرمود گویند بعد از آن اعتقاد زن
 محاسد شد با خود گفت که مرا حضرت ایشان خاک داده بودند از خاک چه حاجت برآید و چکشاید
 چون این بگفت هر هفت پسر از جان بحق تسلیم کردند باز آن زن بکمال بکا و او پایش
 پیش حضرت آمد و گشت ای نواخته حق بفریاد من رس فرمودند وقت همان بود اکنون
 چه شود و بروایتی آمده فرمودند بر و نجان خود آن مرادی که دیده برآورده شد زن چون
 بنحانه آمد هر هفت پسر از زنده بودند مشک را نه بجا آورد و کرامت **دو صد و بیست و پنج**
 صاحب مناقب گوید و سخنان جمیع الفضایل آورده اند که شیخان چهارده خانوادۀ
 که پیش از عهد دولت حضرت مقدمه غوثیه بودند ایشانرا خدایتعالی معلوم گردانید که
 در زمان آینده یکی از اولاد امجاد سید المرسلین و خاتم النبیین علیه السلام پیدا خواهد شد
 که نام او سید عبد القادر باید و او بگوید قد می هذه علی رقبه کل ولی الله
 و مشایخ چهارده خانوادۀ قبول کردند و کردند نهادند کرامت **دو صد و بیست و شش**
 صاحب مناقب گوید جناب غوثیه از الهام قدسیه الهیه ما مورشدند که امروز مقصد
 کس را از رجال و پانصد کس از انما شراب دولت وصول با برسان هر یک از انجمله در اطراف
 وجوانب بودند آنجناب بیک نظر کرامت اثر مس وجود آنها را از رخالص نموده بوصول
 الهی سرفراز ساختند کرامت **دو صد و بیست و هفتم** صاحب مناقب گوید
 آورده اند که دیوان و شیاطین را تا زمان قیامت مرگ نیت بلکه در هر زمان آفریده
 میگردند اما اجنه در مرگ هست یکی می میرد دیگری میزاید گویند در عهد هجرت سلیمان
 علیه السلام دیوان و شیطان سرکش بسیار بودند هجرت سلیمان از منیعنی کمال متفکر شدند
 که با وجود این ایشان سرکش اند بعد از من حال بنی آدم چگونه خواهد شد با تفت آوردند
 که ای سلیمان پیغمبر آخر زمان حبیب من محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم خاتم پیغمبران است
 چون دوره او خواهد شد یکم در از فرزندان او که نامش عبد القادر باشد و خطابش

غوث الثقلین رضی اللہ عنہ باشد پیدا شود چنانکه دیوان و شیاطین در بند تو هستند
 همچنان در بند آمد و باشند بهتر سلیمان علیه السلام از استماع این معنی شکرانه الهی بجا آورده
 کرامت و وصد و لبست و هشتم صاحب مناقب گوید منقول است از حضرت
 غوثیه مجربیه که میفرمودند و دیدم من پروردگار تعالی را در خواب بر صورت اقی یعنی بر صورت
 سیدنا محمد بنی الامی علیه الصلوٰۃ والسلام برای آنکه آنحضرت مظهر اسم رحمن اند و ما
 اسئلناک الا مرحله ناطق انت و همین در حدیث قدسی خلقی لا انسان علی
 صورت الرحمن وارد و آن انسان حقیقی اصلی هو النبی الکریم و البو اقی
 تشعوبه پس درین روایا اشاره است بآنکه حضرت غوث الاعظم ذوالجود و اکرم تملی اند
 بصفات رحمت نه بوصف جلال مانند نبی امی و بدر کمال یا امی یعنی ماور باشد پس برین تقدیر
 درین روایا اشارت است که حضرت غوث الاعظم مانند ماور مریدان و در مرتبت مریدان
 کرامت و وصد و لبست و نهم صاحب مناقب گوید در کتاب در الجواهر شیخ
 ابوالفرج ابن الجوزی نقل میکند از شیخ علی ابن ابیتثی که میگفت لا مرید من الشیخ
 سعد من مریدی الغوث الاعظم السید عبد القادر الجیلانی
 یعنی نیستند مریدان پیران دیگر سعادتمند و فاضلتر از مریدان غوث الاعظم رضی اللہ عنہ
 مننه شیخ بقاین بطور مریدیت که گفت ولایت اصحاب سیدنا غوث الاعظم
 کما هو غرق فی مثل السجده یعنی دیدم من مریدان حضرت غوث الاعظم از حال
 مریدان فاجر و تنقی و بی که در محافل سعادت غرقند و خود هم درین معنی میفرمایند المباد
 لی و الفاخر اناله یعنی مریدان نیکوکاران ازان بشند و من ازان مرید گفته
 کرامت و وصد و سنی^{۲۳} صاحب مناقب گوید آمده اند از مخدوم جهانیاں
 رحمه اللہ علیہ که عرف مبارک است و نام گرامی سیدنا سید جلال الحق و الدین بخاری که
 هر حلقه سادات بخاریه اند میفرمایند چون بعد از تہجد بحضور روضه مشرک مسرور عالم

صلوا علیه و آله وسلم مشغول میشدم میدیدم که شخصی با عظمت و هیبت و با تواتر و
صلابت و کرامت می آید و در حجره شریف بروی و امیکرد و در داخل حجره شریف میزدنی
و درش مغرور میکرد و روزی در دل آوردم که چون این بزرگ قدم خود را اندرون حجره
شریف نهاده و معاشرت تمام پله پله می دادی و داخل شوم موافق معمول چون بزرگ قدم خود را
اندرون حجره نهاد و خواستم در اہم و درش محو شد هر چند سعی نمودم لیکن خواست تمسک
نجدم که آنجا حاضر بودم که نام این بزرگ چیست و این کدام بزرگ است بر همه گفتند فانی
که حضرت سرور عالم صلی اللہ علیہ و آله وسلم نشسته اند و تو حرف میزنی و تو نمیکنی این را گفتند
اوب نیست من با خود گفتم که تا حال مرا این رتبه دست نداده است که مرا اندرون بار
دهند بعد از آن بخدمت مرشد خود قطب مکہ مولانا عبد اللہ یاضی رحلہ اللہ علیہ التماس نمودم
که این بنده گاہ گاہ بشارت سرور عالمیان صفوت آدمیان احمد مجتبیٰ محمد مصطفیٰ صلی اللہ
علیہ و آله وسلم متنازع میگردد لیکن تا حال بدولت مکالمہ آنحضرت امتیاز نیافته لهذا التماس
میدارم که در بارہ اینکس چنان توجہ مبذول گردد که باین دولت مشرف شود فرمودند مرا
بیاتاترا پیش پیر خود ببرم تا ترا باین دولت برساند پس مراد ریایان بر ذمہ ناگذاشت
عالم شہادت متواری شد و عالم مثال روی نمود دیدم که شخصی با شان بلند نشسته اند
و مردمان میمنہ و میسرہ استادم بارہای کاغذی نویسد یکطرف از جهت قبول حج و
از دیگر جانب جہتہ داخل شدن مجلس عالی آنحضرت مینویسند و آن بزرگ بدست خود
صادق مزین میفرماید آنزمان شناختم کہ ہمین آن بزرگ است کہ میدیدم اورا چون
طریف بروی و ایشہ و او درون رفتی پس شیخ من امام عبد اللہ یاضی پیش رفتہ
بان بزرگ عرض کرد یا غوث الاعظم این سپید شالیستہ و جریستہ است و میخواہد کہ
داخل مجلس عالی آئند و در بود صلوا علیہ و آله و از مکالمہ آنحضرت علیہ السلام شرف و تافار
یابد آنحضرت رضی اللہ عنہ حکم جہتی در حق ایشان نکردند فرمودند کہ چون مجلس عالی میرودم

این را همراه خود خواهم برد پس از آنجا حضرت غوث الاعظم برخاستند و مرا همراه بردند و محل
 مجلس عالی نمودند و بدولت مکالمه نواختند منکه باین دولت فایز گردیدم از دستگیری حضرت
 غوث الاعظم است که رسیدم الحمد لله علی نعمائه کرامت و وصدوسی یکم
 صاحب مناقب گوید حکای جماعه منهم ابوالبدر عن شیخنا الغوث الصمد
 السید عبد القادر الجیلانی انه قال ان السنة یا تینی اذا دخلت
 فی تخیرنی بما یکون و ما یحدث فیها و كذلك الشهر و الجمعة و
 الیوم یخیر بما ینفع فیها کرامت و وصدوسی و دوم از مناقب غوث
 در بیان صلوة الاسرار در ملفوظ غیاثی آمده که اکثر از بزرگان دین و مشایخ اهل حقین
 فضایل دو گانه یازده گامی که سببی بصلوة الاسرار و صلوة الختم و صلوة الحاجت و صلوة
 الهدیة الی حضرت است و ان بین العشائین میگذارند و از اسناد آن از جناب
 سید المرسلین علیه السلام استفاده کرده با دای آن مامور شده اند چنانکه شیخ
 یوسف سجاوندی رحمه الله علیه میگوید که حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم
 را در خواب دیدم پرسیدم یا رسول الله اگر شیخ را اجل رسیده باشد او را
 علاج چیست که نیرد فرمودند اگر دو گانه و لدی سید عبد القادر با عقدا و را سخ او انما
 عمری مزید گردد و منه و از حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه و فضایل صلوة
 الحاجت بر وایت بهیچ الاسرار و تحمله یا فیه نقل میکند که آنحضرت رضی الله عنه
 فرمودند من استغینا فی کربة کشف عنه و من نادانی فی شدة
 فرحت عنه و من توسل بی الی الله عز و جل فی حاجت قضیت له
 و من صلی رکعتین یقرء فی کل رکعة بعد الفاتحة سورۃ الاخلاص
 احدى عشر مرة ثم یصلی علی النبی ثم یخطوا الی جهة العراق
 احدى عشر خطوة و یدکر اسمی و یدکر حاجة فانها تقضى

منه ترتیب خواندن دو گانه شریفه نیست و این خاکروب آستان را همین سنده است
 اولاً فویت ان اصله تعالی رکعتین صلوة الاسرار تقر بالی الله تعالی
 و انقطعا عن غیره متوجهاً الی جهة الکعبة الشریفة الله اکبر
 بخواند بعده در هر رکعت بعد فاتحه یازده بار سوره اخلاص بخواند بعد از سلام در سجده رو
 و یازده بار بگوید یا شیخ الثقلین سید عبد القادر الجیلانی اغثنی و
 و امددنی فی قضاء حاجتی یا قاضی الحاجات بعده استغفره شود و سوره
 عراق یازده قدم برود و در هر قدمی بگوید یا شیخ الثقلین سید عبد القادر
 الجیلانی بعده پای راست بر پای چپ نهد پس پا شود و در هر قدم نام مبارک میگفته
 باشد بعده اگر فرصت دست دهد در مراقبه شود و بر مصلی بنشیند ذکر لا اله الا الله
 بگوید بعده در سجده رود و بگوید یا روح القدس و یا جنود الله و یا عباد الله
 اغثنی و امددنی فی قضاء حاجتی یا قاضی الحاجات امین امین
 غرض این دو گانه شریفه کرامت ظاهره است بشرط اعتقاد را سخ بخواند و کرامت نهفته
 را بر خود ملاحظه کند و دو گانه را طرق متعدده است بهر نوع که خواند ببله اجازت نخواند و
 طرق کثیره در مناقب غوثیه و خوارق صادق و مخازن قاوریه و غیره بر قوم است بنا بر
 اختصار بر سنده خود اکتفی نموده شد اللهم وفقه کرامت و و صد و فی سوم
 صاحب تکریم فرماید که از شیخ ابو سعید قیلوی رحمه الله علیه منقول است که گفت در مجلس
 شیخ عبد القادر رضی الله عنه بارها پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و سلم را و پیغمبران
 دیگر علیهم السلام دیدم و مشاهده کردم ارواح انبیاء و اولیاء را که میان آسمان و
 زمین جولان میگردند مثل جولانی ریح آفاق و ملائکه اعلیٰ علیین را دیدم که فوج فوج
 و طوایف بعد طوایف در مجلس شیخ می آمدند و مردان خیب و اجنه را دیدم که حاضر میشدند
 و در مجلس شیخ مبادرت میکردند دیدم که همتی خضر علیها السلام در مجلس شیخ بسیار حاضر میشدند

ویکفت من اراد الفلاح فعليه بما لزمه هذا المجلس يعني هر که فیروز و
 فلاح خواهد باید که لازم این مجلس باشد کرامت و وصدوسی و چهارم صاحب
 سفینه نوید شیخ ابو محمد سنکی که مرید شیخ ابو بکر بن زریطی و از اعیان مشایخ عراق و
 صاحب خوارق بلند و مقامات ارجمند و اشت سابق ذکر ایشان مرقوم شده میگوید که
 شیخ عبدالقادر که است که اقامه کرده شود با قوال و افعال او و حق تعالی جمیع کثرت
 را بر یکت او بر تنبهای عالی رساند و سبابت کثرت و زیارت با غنهای سابق کرامت
 و وصدوسی و تخم و کتاب تحمله و در کتاب بیجه الاسرار آورده اند یعنی شیخ عبدالقادر
 یعنی دوستی علی شفقونی رحمه الله علیهما میگویند یوما حضرت المشایخ الکرام
 فی مجلسه و قالوا ان فلانا سمعناه احدا مریدیه رضی الله عنه بقول
 انی اری الله عز وجل بعینی را سی فاستدعی و سألته عن ذلک فقال
 فانتهره ونهاه عن هذا القول واخذ علیه ان لا یصور الیه فقیل له
 الحق هذا امر مبطل قال لا بل الحق مجلس علیه و ذلک انه شهد به
 بصیرته نور الجمال ثم خرق من بصیرته الی بصره منقذ فرای بصره
 و بصیرته متصل شعاعها بنوریه و فطن ان بصره رای ما شهود
 بصیرته و انما رای بصره بصیرته فحسب و هو لا یدری قال الله تعالی
 صرح البحرین يلتقیان بینهما برتخ لا یغنیان وان الله تعالی یمشی
 بمشیته علی ایدی الطافة انرا رجلا له و جماله الی قلوبنا عباده لتأخذ
 منها ما تأخذ الصور من الصور ولا صور من و ساء ذلک مرداء
 کبریا و الذی لا سبیل الی انحرافه قالوا و کان جمیع المشایخ و العلماء
 حاضرین هذه الواقعة ناظرین هم سماع هذا الكلام و دهشوا من
 حسن فساحته عن حال الرجل و قام بعضهم و هزق ثیابه و خرج الی

الصخراء عربیاً ناسیئہ این حکایت آنست کہ گفتند کہ روزی حاضر آمدند مشایخا
 کرام در مجلس آنحضرت رضی اللہ عنہ و گفتند کہ فلان کس میگویی کہ من می بینم خدای عزوجل را چشم
 سر خود و نام نهادند کہ آنکس از جلد مریدان حضرت است پس طلب کردند اورا و پرسیدند
 اورا ازان گفتار پس گفت آنرا پس حضرت رضی اللہ عنہ زجر کردند اورا و منع کردند اورا
 از این گفتار و عهد گرفتن بر و اینکه عود نکند سوی آن گفتار پس پرسیدہ شد آنحضرت رضی اللہ
 عنہ آیا کہ راست گونیدہ است این مرد یا باطل گو پس جواب دادند حضرت رضی اللہ عنہ
 منے بلکہ راست گونیدہ است اما اورا التباس شدہ است و آن التباس اینست بدستی
 کہ آن مرید من نور جمال محبوب حقیقی جل علا را بہ بنیائی دل خود و روشنائی دل خود شاہد
 کرده است پس در پردہ شد پردہ او از بنیائی چشم دل او تا بنیائی چشم سر او آن پردہ
 را و عرف عرب منقذ گویند پس دید روشنائی و بنیائی چشم سر او روشنائی بنیائی
 چشم دل او را و شعاع و روشنائی دل وی پیوستہ است بنور حضور حق تعالی پس
 گمان کرد آن مرید من کہ بنیائی چشم سر خود دید چیرہ را کہ مشاہدہ کرده است اورا بنیائی
 چشم دل خود و حال آنکہ بنیائی چشم او ندید مگر روشنائی چشم دل او را پس آن مرید من
 عبد اللہ کہ گفت خدا یتعالی مرج البحرین یتقیان آہ راوی گوید حضرت غوث الاعظم
 رضی اللہ عنہ روشنائی چشم سر را و روشنائی چشم دل را بدو دریا تشبیہ دادہ اند کہ
 ہر یک در اتقاء خود برد گیرے اند کہ بغاوت نمی کنند همچنان ساک را بعد کمال وصال او
 در یای انور عطا می شود یکے دریا و روشنائی چشم سر کہ باین روشنائی در ذرات
 کائنات جمال محبوب حقیقی جل علا را بنید دوم در یای روشنائی چشم دل است کہ باین
 روشنائی محذرات را کہ مستورات دو عالم اند و سر از غیب را و وجہ جمال محبوب حقیقی
 بد مشاہدہ و معاینہ کند و در میان این ہر دو دریا بسوخ است و آنرا منقذ گویند
 چون ساک را آتش عشق و شوق غالب شود این پردہ سوختہ و در پردہ شود بعد ہم در پردہ

چندان سببهای انوار میزنند که سالک گمان برد که چشم سه خود حق تعالی را می بیند و بدستیک
خدایتعالی می فرستد بخواستن خود بر دستهای لطیفهای خود انوار بزرگی خود را و انوار
خوبی خود را سوی دلبهای بندگان خود تا اقتباس کنند چیزی را که اقتباس میکنند صورت
ارضوانها نیست هیچ صورت در آنجا در زبیس که آن در بار روشنائی چشم دل چادر بزرگی
حق تعالی است که نیست راه سوی دریده شدن آنجا در بزرگی حق تعالی را و بیان حکمت
گویند همه مشایخان که حاضر بودند این واقعه را بس خوش حال گردانید ایشانرا شنیدن
این کلام و مدحش شدند ایشان از خوب بیان کردن آنحضرت رضی الله عنه از حال
مرید خود و استاد بعضی از ایشان و پاره پاره کردند جامه خود را و بیرون رفتند سو
صحا در آن حال که برهنه اند کرامت دوصدوسی و ششم صاحب خلاصه
المفاخره گوید نقلست از شیخ ابوالرضا محمد بن احمد بغدادی المعروف بمفید رحمه الله
که گفت مرا توقع بود که بپرسم از کس خبری از صفات قطب پس در آمدم من شیخ
ابوالخلیل احمد بن سعد و سب مرقی بغدادی در جامع اصافه پس دریافتیم آنجا
شیخ ابوسعید قیادی و شیخ علی بن الهی را رحمة الله تعالی سه بار پرسیدیم شیخ ابوال
قیادی را از صفات قطب فرمود که ریاست این کار و طالت این امر بقطب نیست
و وقت او و امر کون و ازل آن بدو مفوض است و عصر او گفتیم او کیست فرمود هیچ
الشیخ عبد القادر مرا طاعت نماند و حال جستم و ایشان نیز ما در مجلس شیخ حاضر
و درین معنی از و چیزی را بشنویم و هر یک از ما از ما همین آرزو بود و هیچ یکی از ما پیش
و نه پس ماند همچنان بر شیخ رفتیم و دیدیم که شیخ در وعظ است چون ما در مجلس قرار گرفتیم
شیخ قطع کرد و فرمود از کجا رسد و اصف در وصف قطب که هیچ مسئله نیست در حقیقت
مگر آنکه او را در آن ماضی است و کین و هیچ در جنت است در ولایت مگر آنکه او را در
موتی است ثابت و هیچ مقامی نیست در نهایت مگر آنکه او را در آن قدمی است را سخ

و هیچ منازله نیست در شاهده مگر آنکه او را دران مشرب است نهی و هیچ محاسب نیست
 در مراتب حضرت مگر آنکه او را دران امر و واثق و هیچ مظهر نیست در وجود مگر آنکه او را
 دران مشارکت است و هیچ فعل نیست مرقومی را مگر آنکه او را دران مباحثت است اعلا
 و هیچ امر نیست در عالم ملک و ملکوت مگر آنکه او را دران تشفی است خارق و هیچ سر نیست
 در عالم غیب و شهادت مگر آنکه او را دران مطالع است و هیچ نور نیست مگر آنکه او را
 قبلی است و هیچ معرفتی نیست مگر آنکه او را دران انضال است و هیچ مجری نیست مرسل
 را مگر آنکه او را خط است و اخذ است بغایت آن و هیچ بد نیست سر واصل را مگر آنکه
 او بدان مخطوب است آنرا و هیچ مرتبه نیست مگر آنکه او بدان مجذوب است و حامل لوازم
 است و منقضى سيف قدرت و حاکم دست وقت و سلطان جوشش دوی عهد و لیم
 و عزل لایشتی به جلسه و لا بغیب عنه مشهوره و لا ینوار فی عتبه
 حاله لا مر فی لایه او لیاء فوق هر ماه و لا معشنی فوق معشاه و قال و لا
 معنی فوق معناه و هیچ وجود نیست اتم از وجود او و هیچ شهود نیست اظہار از شهود او
 و نه هیچ اقتفا بشرع استوار تر از اقتفار او لیکن او کلین است و باین متصل است
 منفصل از ضی است و سماوی قدسی غیبی و واسطه خالصه بیرون مراد را عدایت که بدان
 منتهی شود و صفتی است که بدان منحصر گردد و تخلیقی است بیرون واجب و لیکن او است
 بانفصاله عند جبهه در مواقع نظرات ازل از عین تفرقه میان نیست و انفس بازر است
 بانفصاله عند تفرقه در شعاع مشاهدات از بهر تباین صفات از میان بجمال و جمال
 و جوی بالزوم و عن مقام زوال لغت حال پس حاجت انفراد او با سرور با دوی است بر و تاب
 ظهور و بایات و خفا را احسان حکم او با مردا کرده نتوانستی ظهور آنرا به بسط متولی که در حقیقت
 این است از بطش قبض اگر در عالم ملک و حکمت ظاهر نشد به چیزه از عالم غیب
 قدرت مگر در قشر حجاب و اشارت رمز و قید حضرت با اهل الکول من ہذا الامر عجبا

کرامت دوسروسی و هشتم در شوارق الانوار آمده روز سه و زدی بجانه حضرت
 فوت الثقلین رضی الله عنه برای دوسرے آمد تمام شب نابینا افتاد وقت صبح مردمان خانه
 اورا گرفتہ حضور آوردند فرمودند همان راست بچنان بدارید فوراً بہتر حضرت علیہ السلام
 آمد و عرض نمود کہ قطب فلان ملک فوت نموده اکنون بجایش بر منصب عالی او یکے از
 اہل شد قایم باید فرمود آنحضرت فرمودند یا خضر پاس امشب در خانہ عباسی آمدہ است
 حقوق آن شریف بر ہمہ واجب است بعد از ان بدو م خانہ فرمودند کہ آن دوز را پیش
 من بیارید ہر گاہ کہ آوردند بیک نظر کرامت اورا بہ تہ قطبیت رسانیدند و فتح چشم ہن
 کردند و بخضر علیہ السلام فرمودند کہ این سارق را بجای او نصب کن راوی گوید سبحان
 ز سبب خوش نصیبی کی کہ بر اسے انتفاع متاع ظاہری آمدہ بود اما بفضیلت فتح عالم ملکوت
 ما بجمہرت تہ لک فضل اللہ یوقیہ من یشاء کرامت دوسروسی و ہشتم
 از روایت مخدوم بہار الدین ذکر یا ملتانی وقاضی حمید الدین ناگوری و شیخ مصلح الدین
 سعدی شیرازی رحمہ اللہ علیہم آمدہ کہ گفتند ہا از سند صحیحہ رسیدہ کہ یک جوانی تاجر
 ستیارتوت بودہ و در سخاوت بسیار شہور تھا قابرد آنحضرت رضی اللہ عنہ حاضر
 پین در بناب فیض آب التماس نمود کہ یادستگیر عالم جنابت فیض بخش عالمیان و خاک
 استخوان اندر و در حال ہر روز و ماندگان است میخواست ہمراہ یک ساعت بحق رسانند و در
 حال از مریدان خاص گردانند کہ در عرفان حق زالیقہ تمام داشتہ باشند و مال و زر
 بسیار دارم در راہ حق ایثار فرمایند راوی گوید چون آنحضرت رضی اللہ عنہ این کلمات
 از و بساعت آوردہ فرمودند بہترین کو دہمین سید است آنچه شروط راہ میگویم بعمل
 آنچه تو میخواستی ہاں شود وی بغرض رسانند آنچه ارشاد شود ہاں خواہم کرد و پس
 فرمودند ای تاجر اول یکجاہ پیدا کن کہ نزدیک دی درختی باشد گلان کہ شاخہا
 درخت از جا ہر گشتہ باشد و یک کسین بطور پابندی بود عنایت فرمودہ گفتند

در وسط چاه بسته خود را بدان بیا ویزان چند سکه همچو صلیان نماز مسکوس بجنبان
 چون رسن سکون یابد ازین کار که بدست مبارک بود بدو داده فرمودند آن رسن
 را ببر حال معاینه اسرار الهی خواهی کرد و بطلب خواهی رسید الغرض آن تاجر حلال
 آن کار و رسن را گرفته روان شد جای بهرسانید که چاه و درخت با هم دریافت خود
 را بآن رسن بسته بیا و نجات چون خواست که رسن را از کار و ببر و نفس و شیطانی
 مانع راه شد و مهول و در دلش انداختند که هرگاه این رسن را ببری در چاه هلاک شوی بعد
 از عقل و نبش است که عزیمت بریدن کرد و هر بار نفس دون مانع آمد و هم از غیب ندای
 مستنید که کسے میگویی ای جوان بیکمان آنچه فرموده اند بعل آری اسرار نهانی بر تو آشکارا
 گردد و جان بیجان را در باغخت تاجان جهان را در بافته باشی و گوهر جان را در نیایی تا
 اذک را نه تبری الغرض چندگاه درین محصور بود و بانفس گفتگو داشت راه راست
 در چشم او کج می نمود الاخر دزدی بیاد و از احوال مطلع گشت و بوی گفت او مفصدا
 باجرای خود بیان کرد از و گفت ای تاجر اگر میخواهی این کار و رسن را بمن بفروشی
 قیمتش باشد از من بگیر و ترا ازین نصیبت پس تاجر پنج هزار را سرخ قیمت گفت
 و حال دزد مبلغ زرد کور بدو داد و مرد تاجر فرو آمد و آن اذک و کارا بدو فروستند
 و در همین وقت بالای اذک شد و از کار و رسن مذکور را ببرید چون قریب آب رسید
 که یکی از اقطاب شد و بر سر آب ساکن گشت تاجر از ملاحظه احوالش بنالید گریان
 و نالان بر آستانه آنجناب رسانید و عرض برداشت که من ازین دولت بے بهره
 ماندم و روکا میاب مطلبش آنحضرت فرمودند اکنون چه سود وقت همان بود آنچه تو
 میخواستی و قسمت او داشتند النصیب نصیب بعد از آن قطب دزد
 خود را بجنود رسانید آنحضرت او را پیر از تخمین و مرجا از بعضی رموز حق آگاه کردند
 و فرمودند لك فضل الله یؤتیة من یشاء كرامت و وصدی و نهم

راوی از راویان صحیح میگوید که مردی عقل از معتقدان آنجناب بود و بسیار متوکل
 و کثیر المتاع بوده غلامان بچو سرو و کینزان بچو جود داشت از خلاوت دنیا بسیار سرور بود
 از اتفاقات زمانه همه بر باد شد زرش بسیار عقل و فرزانه بود روز سه شنبه آن گفت اکنون چنانچه
 کرد مگر آنکه سر صبح انهم و به لا چاری گدا می گنیم زرش گفت خاطر عبدالعزیز را که با تو خدا چنان
 است و نا امید از خدا کفر است الا بعد چند عزم مسافرت کردند زرش بسیار صاحب
 حال بود هر دو پابستی سوار شده و غلامی همراه گرفته از شهر بیرون آمدند بتقدیر آبی
 غلام نیز از و برگشت ترغیباً او را بنا بر سیر مرده آنجا شمشیر بر آورده آغای خود کشت بخال
 آن جمیل بعد از آن بزن گفت از دست دزدان او بچست پیوست اکنون بجایش در همه
 امور حاضر مباحث باید کرد زن گفت ای یخبر چه میگوئی من لایق تو نیستم و تو خود را
 می بینی و مرا شکر این چه سخن است که تو میگوئی بعد از آن آن بیجا بحدت آمد سخنان بیجا
 گفتن گرفت لا چار زن خاموش ماند جبرگ او را بر است نشانه روان شد در راه آن عورت
 جمیل بدرگاه محراب آئینه رجوع آورد و بنا له زاری بنالید و استغاثه بجناب کرد و تیر و عایش
 با جابت رسید در حال سواری پیدا شد با کمال جهالت و صولت که آثار شجاعت هویدا بود
 پس آن شهسوار آن نفر با پکار گفت ای مردک به صاحب خود چه کردی و نمیدانستی که آنجا
 چه میشود اکنون اراده فاسده بزنش میداری برخیز همراه شو بجای که او را بجا کسب
 بها گفت من او را نکشته ام دزدان کشته اند و تفصیل این زن نکرده ام در سفر
 همراه او ام آن سوار فرمود خوب آنچه سر باشد ظاهر خواهد شد تو بجای مدققتش بیه
 لا چاه همراه سوار شده مزار رحمان بدو سوار فرمود قبرش بکشا چون و اگر شهسوار
 بر سر مزار استاده فرمود ای جوان خفته برخیز از خواب فی الحال آن شخص صحیح و سالم
 از لحد برخاست و از دگر گذشت پس بدو می آنچه پرسد گذشتته بود ظاهر شد شهسوار
 غیبی دست او گرفته نزد زرش آورد و شوهرش را بدو داد زن از آن سوار سوال کرد

اهل استغیثین بیکان بفرمایند که شما کدام شیخ هستید و اسم مبارک شما چه فرمودند که شیخ العارف
 غوث امت ام بعد از آن آن بدینست را گردن زدن و غائب شدن زن و شوهر و
 خوش حال شدن و خندان بخانه آمده تا حیات مفرح الحال بودند کرامت و وصود
 سی و نهم در ریاض الحیات نوشته اند که خواجہ بزرگ حضرت خواجہ معین الحق
 والدین چشتی پیشوای اهل یقین در کتب الاسرار آورده اند که چون افضل البشر شیخ
 روز محشر سیر در عالم صلوات الله علیه و آله و سلم بمجلس معارف تشریف بردند آنجا دیدند که
 دو بانو اند از آن یک مرغ سبز است باطوق رحمت که درون پرده آمده اند و در دوم
 بجنود پرده منتظر است و در عالم التماس کردند یارب احوال این هر دو مرغ که
 بچندین قرب فیض آب اندر ما مطلع گردان حکم شد یا محمد صلی الله علیه و آله و سلم مرغ
 سبز که درون پرده آمده اند و در او را چندان نسبت محبت و مودت است و موافقت
 بذات من است که رسالت تر است و آن روح عهد القادری طایفی است که نیروست از فرزندان
 حسن بن علی و مرغ سفید که بحضور پرده منتظر است است بسبب قرب حاجت درگاه
 من است آن روح بایز به بطامی که میگردد از اولیاء است تو خواهد شد و وی دین
 نرزه خواهد کرد کرامت و وصود و چهل در کتاب شوارق مذکور است که روزی
 در مجلس سلطان العارفين بایزید بطامی رحمه الله علیه و آله و سلم سبعمین و اصدی مائه ذکر تیر
 که افضل الاولیاء و قطب الاقطاب العالمین بعد صحابه کرام کیست بعضی بعضی اشارة
 میکردند سلطان العارفين فرمودند که انکلام اولیاء پیشین چنان معلوم می شود که
 بعد صحابه کرام در اولیاء است محمدیة افضل الاولیاء و جوان جمعی است نام او عبد القادر
 باشد مویکش جلیان بود و مشهور گردد و در بغداد و ماوراء رود بقول گفتن قدحی هدیه
 علی رقبه کل ولی الله و پیش نهند کردن خود را در لیاء غائب و حاضر یعنی
 روح متوفی و ایضا میگردد از حاضران جماعه گفتند یا شیخ شما هم سید الطائفة بایزید فرمود

اگر سلسله من هم سینه از منفعدان وی باشم و فرمود سگاه که تاج سلطنت بر سر او مسلم گردد
 همه بر درگاهش عاجز آیند من درجه حسابم ذالک فضل الله یوتیه من یشاء والله
 ذوالفضل العظیم کسی این ضمنون را نظم آورد است مبارک باد بر سر او تاج اگر
 همه بر درگاهش عاجز نیک بایزید بطنی پو خاکروب استان قادری گوید جلد کایا
 مناقب و کرامات عالی مناصب آنحضرت و ادب ارذی قدمت این کتاب در حساب لغت
 و شصت و یک اند که مثال وفات آنجناب است رضی الله عنه در حرمه الله علیه و سلم
 کرامت و وصد و چهل و یکم در بیجه الاسرار از شیخ عارف ابو مرزا محمد طویل سیفیه
 روز سه شنبه مرض کردم یا سیدی من در تقصیرم چرا حضرت مرا طویل بخوانی فرمود انت
 طویل الاسفار یعنی تو طویل در اسفار هستی که سفر بسیار خواهی کرد پس عرض محمد
 که راوی این روایت است یکصد و سی و هفت سال شد در سیاحت خود بجا بیاورد
 و بحیل قاف هم رسید و وی اول است از خاندان آنحضرت رضی الله عنه که مرست
 و وصد و چهل و دوم صاحب نورالقلوب بسندی آورد در بیست و سه سال با آب و باده
 بسیار طغیانی کرد تا آنکه بعد از قریب بفرق شد مردم بجناب آنحضرت با مستغافه
 آمدند پس آنحضرت بر شتر نهاد و تشریف آورد و عصای خود در آب فرو کرد و بوسه
 دجله نما طلب شده فرمود الی ههنا یعنی تا اینجا پس آب با قوت تا اینجا کم است -
 کرامت و وصد و چهل و سوم صاحب نورالقلوب بسندی آورد حکایت تنقیف محمد
 که کیفیت رد بای اوست سابق در بیان خیل آنحضرت بر جلد او یار مرقوم شده و تمام
 آنرا دیدن دشیدن حال است در رد و بعد از این فقیر یعنی صاحب نورالقلوب از سر
 آنرا می نگارد و آن است در خلاصه المفاخره در حکایت است تا و سوم از شیخ
 ابو عبد الله محمد بن احمد بنی محمد الله علیه نقل نماید که از بلخ در بغداد رفتم و من آنروز
 جوان بودم تا شیخ عبد القادر راضی الله عنه در ایام بوقت عصر در مدرسه رفتم و

در نماز بود پیش ازین نه آنحضرت مرا دیده بود و نه من او را چون سلام نماز داد و دیدم که
 خلق بروی هجوم کردند من بهم پیش شدم صاف نموندم دست من گرفت و سوی من دید
 تبسم کرد و فرمود ای محمد بنی قدامی الله مکانک و علم نیتک ای محمد بنی تحقیق و
 خدایتعالی مکان ترا و دانست نیت ترا گویا کلام او و او بود مرصع را و شفا بود و علیل
 را بر و چشم من از خفیت روان شد و استخوان سینم من از هیبت لرزیدن گرفت و از
 شوق و محبت اذرون من باره باره میشد و نفس من از خلق شوحش شد و در دل
 خود امری یافتم که از آن بغیر نمی بود همچنان می افزود و قوی میشد و من آنرا به تکلف
 بیدار شستم تا آنکه شبی بناسیت "تاریک بود و من برای درو برخاستم و دیدم که از دل من
 دو شخص ظاهر شدند بدست یکی قدس و بدست دیگر خلعت صاحب خلعت گفت من علی
 ابن ابیطالب ام و این سی از ما که مقرب است و این کاس شراب محبت
 است و این خلعت از حلال اجناس آن خلعت مرا بوشانید و صاحب قبح آن قدس را
 داد پس بنور آن تمام شرق و مغرب منور شد چون من آنرا بیا شامیدم بر من هزار
 غیب و مقامات او و غیر آن عجاب کمشود شد و مقامی را دیدم که اقلام عقول از
 ادراک سر آن از پای در آید و افهام و افطار و عظمت آن راه که کند و رقاب اباب
 از هیبت آن در خضوع آید و سر را بر سر از بهاران از غایت تعجب بخود شود و بصیر
 بصیر از شد انوار آن از دهرت متحیر گردد و طائفه کرب و بیان در و حانیان و مقربان
 بران اطلاع نیابند مگر آنکه در رکوع شوند از بهر تعظیم قدر آن مقام و تسبیح گویند
 خدای راعز و جل بالخواج تقدیس تنزه و مرامل آن مقام را سلام کنند و قایل بظن
 گوید که نیست فوق این مگر عرش رحمان و ناظر به تحقیق و اندک که مقامی که واصل است
 یا حالی که مجذوب را یا ستری که محبوب را یا علمی که عارف را یا تصرفی که مولی را یا تکلیفی
 که مقرب را عرض مبدا و مساد و جلد و تفصیل و کل و جز و اول و آخر و آن مقام است انما

نشو یافته و بدان کمال گرفته مدتی این بود که نظریه آن مقام نمی توانستم کرد از غایت
صفا و بهادریست که در آن بود پس از مدتی که نظر توانستم که مساومت آن مقام شد بعد از مدتی
ساومت آن مقام شدم اما ندانستم که در کجاست بعد از زمانه آن اطلاع حاصل شد که در آن
مقام حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم است و پهلوی راست آدم و بر برهیم و جبرئیل
نشسته اند و پهلوی چپ او نوح موسی و عیسی علیهم السلام هم پیش او ایستاده اند
رضوان الله علیهم و اولیاء کبار رحمۃ الله تعالی علیهم بکمال مدام استخافه اند و مکان
علی و سید الطیورین هبیه صلی الله علیه و آله و سلم و از صحابه آنها که می شناسند
ابوبکر صدیق رضی الله عنه و عمر و عثمان رضی الله عنهما و علی المرتضی کرم الله وجهه
و حمزه و عباس رضی الله عنهما و از اولیاء معروف کرخی و صری متطبی و جنید بغدادی
و سہیل بن عبد الله تستری و تاج العارفین ابوالوفاء و شیخ عبدالقادر جیلانی و شیخ
بن مسافر و شیخ احمد الرفاعی قدس الله امرارهم اما از اقرب نزد آنحضرت علیه السلام
ابوبکر صدیق بود رضی الله عنه و از اقرب اولیا شیخ عبدالقادر جیلانی رضی الله عنه
پس شنیدم قائلی را که میگفت چون ملائکه مقرب و انبیاء مرسل و اولیاء کمال شتاق
بودند آنحضرت صلی الله علیه و آله و سلم میشوند از مقام اعلیٰ عند ربہ تعالیٰ بدین مقام
نزول فرمایند پس از دیدن جمال او انور را ایشان مضاعف شود و احوال ایشان
مصفا گردد و مرتبه ایشان بلند شود از برکت او و قد یعود الی الرفیق الاعلیٰ
پس شنیدم که همه گفتند سمعنا و اطعنا غفرانک ربنا و الیک المصیر بعد از آن از نو
قدس اعظم بارقه ظاہر شد که غائب کرد مرا از جمیع شهود و بر بود مرا از هر چه بود بوجود
وجود و درین عقل و تیز نازد سه سال بدین حال بودم ناگاه می بینم که دست مبارک فرخ
بر سینہ من است یک پای او در بغداد و یک پای او در کربلا و حال نبرد باز آمدم و مالک
حال خود شدم پس حضرت شیخ مرا فرمود ای غنی مرا فرموده اند تا تو او را بیاورم و مالک حال

اگر د انم و انچه ترا بگویم و د اندوخته و در گنج بعد از ان ارجح احوال و مشاهدات من از اول تا آخر
 را بنویسم و بدین من و انتم که حضرت شیخ به نفس مطلع بود بر حال من پسر فرمودند ای محمد بنی
 از برای تو هفت بار از پیغمبر خدا صلی الله علیه و آله و زهر هست کردم تا طاقت آن شد ترا که بد
 مقام نظر کنی و هفت بار دیگر تا طاقت مساومت ان مقام نشد و هفت بار دیگر تا ترا اطلاع
 شد بر کسانی که از ان مقام بودند و هفت بار دیگر تا ان ندانیدید و از حق تعالی و زهر هست
 کردم هفت بار و هفت بار و هفت بار تا ان بارقه بر تو لایحه شد پیش ازین هفتاد بار و زهر هست
 تا ترا کاس محبت بچشانید و خلعت رضا پوشانیدند ای فرزند بر و جمیع فرایض که از تو قوت شده
 قضا کن که قضا نیز مورد رضا است الحمد لله اکثر اکر امت و و صد و چهل و چهارم
 در بیجه الانوار شیخ عارف باشد شیخ محارم رحمه الله علیه روایت کند که از روزی بمحض حضرت
 شیخ عبدالقادر رضی الله عنه بودم که ناگاه در ابج طیران کرده میخواست که بر آب عبور کند پس
 بر زمین مدرسه افتاد و از یاد و دیده آمده بران من ساعتی نشست آنحضرت مرا فرمود ای محارم
 دوری باد ترا از آنچه تو خواهش کردی و حقیقتاً از تو شهوت دراج که در کشک پخته باشد دور کند و ای
 گوید از ان روز تا این زمان مرا نفرستی از دراج پیدا شد چون مستوی و مبلوغ روبروی من و
 می نهند مرا استطاعت ان شهام را حله او می آید بنا بر شدت کراهیت و حال آنکه من در حق دراج
 احب الناس بودم و هم وی گوید روزی در مجلس آنحضرت حاضر بودم و وی تکلم بر مروه کرد
 در مقامات و صلیب و مشاهدات عارفین تا آنکه هر که در ان مجلس حاضر بود او را شوق الهی
 نهایت رو نمودن در خاطر آورد و م که بکدام طریق بر او باید رسید پس آنحضرت قطع کلام کرد
 و طفت بسوی من شده فرمود یا محارم بینک و بین مرادک و بدان قطع بانکه
 الدینا و بالا آخر نفسک ثم هانت و ربك یعنی ای محارم در میان تو و در میان مرا
 دو قدم اند قطع کنی بیکه از ان دو قدم وینا را و تقدم دیگر نفس خود را پسته آگاه باش
 که تو باشد و پروردگار تو کرامت و و صد و چهل و پنجم در کتاب خلاصه المفاهیر

بجهت الاسرار می آرند که آنحضرت از ابوالفتح طباطبائی برای ماههای خوراک فقها و فقرا و اعیان آورد
 بطریق قرض میگرفتی چون نزد آنحضرت خلعتی یا مبلغ از نزد وی غنیمت می آمد و قرض می داد و میداد
 و هر شب به تدبیر حکم فرمودی و همراه اصناف چیزهائی متداول می نمودی و حضرت شیخ را اعلامی بود
 منظر نام باطنی پر از انان بر در خانه آمد و برای او آن استاد پس هر که بروی میگذاشت آنقدر
 نمانی از آن میگرفت پس اکثر اوقات طبق بهما تقسیم شد و قبل از آنکه بحضور آنحضرت رسیدی آنحضرت
 شیخ از وجه حلال بود که زینت خریدید و بر دستایان که از مریدان آنحضرت بودند داده بود و آنها را رعایت
 میکرد و هر روز برای شیخ از آن فلذ چهار یا پنج عنق که آن خود و سبک گویند می بخشید و در آخر روز
 نزد آنحضرت می آورد و نزد حضرت شیخ پاره پاره نموده بجا صرافان تقسیم کردی و باقی براسه خود داشتی
 و چون چیزی به دست رسیدی هر که حاضر بودی در آنوقت برایشان بخش کردی و بصلوات کافایت
 می نمودی و از نزد چیزهائی متداول کردی که راست و دود و چهل و ششم صاحب نوافل
 می گرید ای چیز ترا میبخش که شنیدی و دیدی قطره بود از سحر جو و دوشنای دنیوی آن محبوب بایزیدی
 آن بخشش فیض عام آن امام مدام در امور اخروی آنکه صحایف شریف مشائخین و علماء اراوت
 ازین انان معلومست و علما از انان کثیر گزینش پرورش شدند که بفرق کونماج شاهی ولایت هند و
 دیگر خزینه اسرار معرفت و هدیه که بر سریر قربت نشانده و یکسر و صلت چشاند
 که از فیض باطن او طایران و یکسر از لطف کاس او بسوی ایندوگران یکی آن بخشش او خلقت
 محبوبیت در بر روی را از داد او عمامه قبولیت بر سر ارسای از پرورش آن باغبان روضه
 ولایت یکی از نگار و احشام محبت کشف است و یکی را سوسن آثار اگر چه صد زبان ست مکفوف
 یکی بسان گل خندان است و یکی در مقام حیرت غنچه دانه کی و در کلان قربت بشابه سر و یکپای
 استاده یکی در بستان مشیت مانند بید ثبات و قرار از دست داده یکی میل غرغره خوش الحان
 اسرار است و یکی عند لیبستان جنت نشان افکار یکی را مثال قمری طرق الفت و دگر نیست
 و یکی را به مثال لوطی زبان طرانه سخن محبت در دهن و له مرشد غوث اعظم دستگیر

در سخاوت نیست اورا کس تطییر و عز و کرم ابن الکریم ابن الکریم و ماوراء قاطبیت الکریم
 وین و دنیا در کف انعام او و مسکن فر و س فیض عام او و کنج اسرار خدا یک را دید و
 شهبازی یک را دید و آن یک از فیض او سلطان وقت و دان یکی از لطف او بر آن
 آن یکی را در هوا طیران و در و دان یکی را خلعت عرفان و در و صد فقیر و بنیوارا در نظرها
 میکند از اصدان با خبر و میکند مرد و در مقبول حق و میکند مطر و در اموصول حق و گرد
 دوران ز فیض اش و ایست و صورت امن امان هم قائم است و جدا و در حق عالم حمت است
 ذات او هم منظر آن حمت است و در وجود غوث اعظم و ستگیر و شد ظهور احمد روشن ضمیر
 در حقیقت نیست اورا این وجود و این وجود احمدی جلوه نموده یا کریم یا مسخی یا جواد و
 جودک عام لاصناف العباد و اصفیا هم جان فدای نام مست و روز شب محتاج فیض عام
 بهر حق برش نظر کن از کرم و نظر کن فی الان یذهب کل غم کرامت و دود و چهل مفتاح
 در خوارق صادق و بید می آید اگر چه شرایع تمام انبیا و رسل در حقیقت اجزای این تشریع اند
 و نبیا مذکوره و اب جناب محمدی هستند لیکن شریکه در زمان ظهور وجود شریف او است
 بر فواید و قواعد و دقائق و حقایق سائر شرائع مشتمل است و همچنین ولایت خاصه محمدی
 شامل ولایتهای جمیع اولیا است تا قیام قیامت ازینجا است که میفرماید علیت علی
 و الاخرین و با وجود جامعیت مسطوره باین همه مراتب مذکوره انبیا و اولیا خود در نبوت
 ولایت ذاتیه خویش خصوصیتی که دارد و یکس بان خصوصیت رسیده و نخواهد رسید الا
 حضرت غوث الاعظم فرزند حقیقی و خلف صوری سرور عالم صلی الله علیه و آله و سلم
 که کمال تبعیت جد بزرگوار خود قدم بر قدم و قلب بر قلب جمیع ملایح و مسایح ترقی فرمود
 و بحال مقابله شمس شمس محمدیه بدر عالیقدر گشته ولایت خاصه محمدیه که منظر اتم اعظم است
 بواسطه کمال کمال حضرت ذوالجلال مشرف شده و بحسن تبعیت منظر اسم اعظم گردیده
 چنانکه بزبان حق ترجمان بیان این مرتبه عیان میفرماید اسمی کا اسم الاعظم من استغیا

خافی کریمه کشف عنه ومن نادانی با سببی فی شدّة فروخت عنه ومن
 توسل بی الی الله فی حاجه قضیت لک یعنی نام من مانند اسم اعظم است بر که متغی
 کند من در کربت و در نموده شود آن کربت را از و بهر که ندا کند مرا بنام من در شدت کشاید
 من شدت را از و بهر که وسیله جوید من بسوی خدا یقنالی در حق خود قضا نموده شود آن
 را برای او - کرامت و در صد جهل و شتم - در بیان مقام مخدع
 بلکه سالکان راه طریقت را و خوف و وقار من است یکی ایشان را خدا یقنالی از من مطالبه
 بلای خود نجات و بد خصوص از دغدغه نارجهنم و از وسوسه مکر و شیطان که خدع شیطان است
 را با فی یابنا چنانکه بسیار علیهم السلام را این منصب عالی بیشتر است که آتش و دوزخ برایشان
 حرام است و اغوا فی نفس نیز حرام تر بود و بعد از بسیار و عشره مبشره و دیگر اسمی از صحابه قطع
 بهشتی اند و در اسم سابقه نیز از شتم بهمان اند که نفس در حق ایشان از رسول وقت دارد است
 اگر چه اسمی آنها غیر متعارف اند اما در بودن این قسم شک نیست و در اینها همه با وجود حمت
 رحمانی خوف هر آلتی نظر است که بشیر او نذیر آمده یعنی چنانکه وعده حق است و عتق
 حق بود اگر چه کریم از وعده در گذرد و لهذا هیچ فردی را از افراد عظم اگر چه تا قسم نار و جنت با
 جزا مقابله حقی گفتن لازم نیاید و مسئله عقائد در مذنب است و جماعه همین است لاریب فی
 و این اسم یافتن بسیار عشره مذکوره و غیره و آنانکه بعد و دخول بهشت این اسم حاصل است
 و در اصطلاح صدیقیه صافیّه امن صوری نامند پیشتر ازین خوف صوری بوده
 و دیگر در قرار داد این طائفه امنیت معنوی الامان من مکر الرحمن
 و در شان دی مطلق و الله خیر المکرین بروی صادق است و آن مقامی است که
 که مقام مخدع عبارت از است و آن خدع الهی است و خدع یعنی مکر آمده است
 که کمال افراد واقع میشود چنانکه در فتوحات مکیه شیخ محی الدین ابن علی العربی مینویسند
 که شیخ محمد بن القايد الاوانی که دلی اکل است نهایت وصال از حق خسته بود

از رسیدن بوی خدع کردند و آن چنان شد که خود گوید دَقِيتَ حَتَّى لَمَّا دَخَلَ
 سَوَى قَدَمٍ وَاحِدٍ فَتَسَرَّتْ فَقِيلَ لِيْ هِيَ قَدَمُ نَبِيِّكَ فَسَكَنَ سَيْتَهُ تَرْتِي كَرْدَمِ
 من تا اینکه ندیدم من و پیش خود یکی را غیر از قدم یکے پس گفته شد مرا که این قدم نمیدانست
 پس قرار یافت دل من و آرام گشت دل ما را شیخ اکبر گوید شیخ محمد بن القایده الاوانی یکی
 از مفاوید است خیال کرد که بدستی که شان نیست که نیست بالای خود مگر نمیدانست
 علیه السلام که پیش زد و آنرا غیر نبی ماصیله الله علیه پس قرار گرفت در آن مقام و هر گاه گفته شد او را که
 آن مرد شیخ عبد القادر یعنی در میان شیخ محمد بن القایده و غیره در مقام شیخ عبد القادر است
 پس گفت او شیخ عبد القادر در مقام ولایت مطلقه رسیده است و ممکن یافته است و آن مقام است
 مخدع است که وزیر آن مقامات افراد است و محمد عابد در مقام یکے از غیره است که درون
 مخدع رسیده بلکه مقام محمد بن القایده نزدیک در مخدع است از نجاست که شیخ اکبر در فتوحات می گوید
 كَانَ فِيهِ خَدَاعٌ اِنَّهُ مُحَمَّدٌ بِنُ الْقَائِدِ يَعْنِيْ وَاقِعٌ شَدَّ وَرِيقًا تَرْتِي كَرْدَمِ خَدَاعٌ خَدَايَتَا
 برای محمد بن القایده و دیگر شیخ اکبر گوید فسخر عنه مقام السيد عبد القادر خداع یعنی
 پوشیده و پنهان شد از محمد بن القایده مقام شیخ عبد القادر از جهت خداع و کراهی پس شیخ ولی
 قطب خداع خدایتا می نامد یافته گشت شیخ عبد القادر رضی الله عنه و الخ لَصُونٌ عَلَى خَطِّ
 غطوت نیست شیخ عبد اکرم جلی که یکی از اکل افراد عارفین است در کتاب انسان کامل فرموده
 اَلْاَمَانُ مِنْ فِيْهِ هَذَا هُوَ الْمَقَامُ الَّذِي نَزَلَهُ الشَّيْخُ عَبْدُ الْقَادِرِ رَضِيَ اللهُ عَنْهُ حَيْثُ
 قَالَ اِنَّ اللّٰهَ تَعَالٰى عَاهَدَ سَبْعِيْنَ عَمْرًا اَنْ لَا يَمُكِّرُنِيْ مَعًا بَعْدَ ذٰلِكَ يَعْنِيْ مَقَامِ
 صوری چنانکه در خیال از دوزخ امان یافتن باشد همچنان در مقام معنوی از کمر جهنم امان یافتن
 و این امان از کمر جهنم مقامی است که شیخ عبد القادر بدان مقام نزول فرموده و به نهایت
 رسیده که فرموده که حق سبحانه با من هفتاد عهد کرده است که با من نکند زیرا که با اکثر افراد
 کمال کراهی شبیه است چنانکه در حکایت شیخ محمد بن القایده گذشت و دیگر شیخ اکبر فرموده

در مقام مخدع بسیار مقامات اند بعضی نزدیک مخدع رسیدند و برنج برود مخدع دانگی و درون مخدع
 شدند از آن شیخ عبدالقادر در نهایت نهایت مقام مخدع رسیده یعنی شریف ترین آن مقامات
 مقام سهرالشر است که بیان کردن کیفیت آن ممکن نیست و آن مقام شیخ عبدالقادر
 اعظم الله شأنه و هم این است که مقام وی بر کبار اولیاء الله مخفی گشت و دیگر شیخ اکثر فرموده
 فریاد فَاِنْ قُلْتَ مَا الْمَخْدَعُ قُلْنَا هِيَ مَوْضِعُ سَدِّ الْقُطْبِ عَنْ اَبْنَاءِ الْوَاَصِلِيْنَ
 یعنی اگر بگوئی تو چه چیز مخدع است گوئیم مخدع جای ستر شدن قطب اعظم است از افراد و صلیین
 و قول شیخ عبدالقادر ناظم این حال است شعر اَنَا الْحَسَنُ الْمَخْدَعُ مَقَامِي وَ اَكْتُدِي
 عَلَى خُنْفَى الرَّحَالِ پس این بیجا معلوم شد هر که به نهایت مخدع برسد او مامور گردد و گفتن قول قدسی
 الی آخره و این گفتار جز شیخ عبدالقادر رضی الله عنه کیسه دیگر نصیب شده چنانکه دلیل این معنی
 حاضر است که شیخ ابوالاسحاق بن ابوالحسن الرفاعی گوید که گفت پدر من مرهتر مرا که شیخ
 احمد الرفاعی است رحمة الله علیه یا که گفت شیخ عبدالقادر آن کلمه بامر الله تعالی یا بغیر امر حق
 گفته است قَالَ لَا بَلَّ قَالَهَا بِأَمْرِ يَحْيَى سُلْطَانِ سَيِّدِ أَمَمٍ كَرِهَ كُفْتُ سَيِّدٍ بَلْكَهَ بِأَمْرِ حَقِّ تَعَالَى كُفْتُهَا
 و دیگر شیخ ابوالفاخر عدی بن شیخ ابوالبركات گوید من از عم خویش شیخ عدی بن مسعود
 پرسیدم که از اولیاء متقدمین پیچ کی آن کلمه غیر شیخ عبدالقادر گفته است گفت نه گفته است
 پس آن سخن آن کلمه پرسیدم که چیست گفت آن کلمه صریح کننده است نهایت مقام فردیت را
 در وقت خویش گفتم پس در ظاهر هر وقت فروی است گفت بے آنا هیچ کس مامور نه شده
 گفتن این کلمه گفت شیخ عبدالقادر گفتن این کلمه مامور بودند گفت بے همه روی زمین سر برافروخته
 که فرو بردند همین زمان امر الهی بود و حضرت ایشان در گفتن مامور بامر الله بودند و دیگر
 شیخ ابوالقاسم فقیه گفت که شنیدم شیخ ابوالحسن علی المغربی را که گفت بعضی
 گفتند میرا که شیخ ابوسعید قتلوی است مامی شنویم آیا گفت شیخ عبدالقادر
 قول قدسی بامر قال بَلَّ قَالَهَا بِأَمْنِ لَا شَكَّ فِيهِ یعنی آری آن کلمه بفرمان

خدا تعالی گفته و گفت بعضی تطب در وقت خود کسی اند که مامور شوند بخاموشی بودن نیکنیجه
 ایشان را اگر خاموش بودن و بعضی مامور شوند گفتن نیکنیجه آنها را اگر گفتن دان شیخ القادر
 است لایحه و دیگر شیخ الشیخ شیخ شهاب الدین مهرور و در عوارف گوید رسیدنا
 شیخ عبدالقادر را شنیدیم که بالای منبر رفت و گفت جمله پیغمبران را با دو مقام است یکی ولایت
 و دیگر نبوت در مقام نبوت راه فوس هر یک ولی از اولیاء اولین و آخرین در ولایت هر یک
 پیغمبری باشد و من در ولایت جا فرمود محمد مصطفی صلی الله علیه و آله وسلم رسیده ام چنان که
 قرآن شریف ناظر حال است شعر لکل ولی لک قدم فانی فی علی قدم النبی
 بدو سال کمال و هم شیخ الشیوخ گوید افراد اصطلاح صوفیه مقام مخدع گویند که در زیر
 مقامات اولیاء افراد کمال است و آن مقام اعلا است هیچکس نرسیده است نه ولی و نه نبی جز
 شیخ عبدالقادر رضی الله عنه که رسیده است ولایت مطلقه محمديه را و دیگر شیخ ابوالکرم
 ابن علی العربی در فتوحات گوید شیخ ابوالسعود که بنایت ولی اکمل است سوگند خورده
 که شیخ عبدالقادر در مقام ولایت مطلقه محمديه که باطن نبوت است رسیده است و ابوالسعود
 و این مقام رسیده است در مقام ولایت یکی از انبیاء رسیده است و دیگر شیخ علی بن ابراهیم
 گوید ان تولى باقر الله حق یعنی بدرستی که گفتن او با مر خدا تعالی حق است و دیگر شیخ
 ابوسعید اقلندی که سابق مذکور شد می گوید لم یبق ولی فی الارض حتی حنا عنقه من
 تقدیم من هم و من تاخر یعنی باقی نمانده هیچ ولی از اولیاء و مضریه حالیه و استقبالیه و زرین
 مایه نمانده و او کردن خود را پس این زمان هیچ شائبه گمان نمانده این ولی من تقدیم
 منه من تاخر گفته و این ولی اکمل سلطان وقت خویش بود بحشف خود فرموده
 در اقرار اولیاء هیچ شائبه کذب نباشد حاصل اقوال بزرگان آنکه در مقام مخدع بسیار
 مقامات اند هر گاه در مقام هر استر که نهایت آن مقام است شیخ عبدالقادر و و اما در اصل
 بلا فصل رسیده در آن مقام فرمان الهی شد قل قد می الی اخوه پس سیدنا شیخ عبدالقادر

رضی الله عنه بر حکم خدا تعالی آن کلمه در آن مقام فرمودند چنانکه در تجماع و بحجة الاسرار از امام
 عبید الله بن نعیم و شیخ علی شطرنجی مفصلاً مسطور است یعنی روزیکه آنحضرت رضی الله عنه این کلمه
 فرمودند آن روز جمعه مفتح ماه رجب پانصد و پنجاه و سه هجری بوده و شیخ ابوالستود که ولی اهل
 است می گوید که من آن روز حاضر بودم و در مجلس شیخ در آن روز پنجاه و سه شیخ از اعیان مشایخ و
 حاضر بودند بر دایته و اسامی از کبار وقت بودند و عاونه مشایخ را حاضر کردند باقی خلایق
 قریب ده هزار فرد بودند که شیخ بالای سه مبر رفت و وعظ بلطیع فرموده در آنجا خواندن خطبه
 آنحضرت را بروق مشهور ذات در گرفت و از اسوسه الله مغلوب ساخت یعنی هیچ درجه
 ترقی و مرتبه نبود الا که وزیر قدم او در آمده بود فی الحال علم الهی و بامر ربانی پرزبان مبارک
 وی جاری گشت قدسی هذله علی نقبه کل ولی الله و ولیه الله فعلی
 من الاولین و الاخرین سوی الصحابه و الائمة من ذریت نبینا محمد صلی الله
 علیه و آله و سلم یعنی این قدم من این است که ثابت است برگردن هر ولی خدایتقا
 از مرد و زن که از اولین و آخرین باشند و راسه صحابه کرام و ائمه طاهرين که از اولاد
 پيغمبر اند صلی الله علیه و سلم را وی مذکور فرماید پس در حال همه اولیا متقدم و متاخر چه اهل
 حیات و چه اهل ممات گردنهای خود پست کردند و آن روز مخصوص در آن وقت حضرت
 رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم بر دست رخت آنحضرت رخصه الله عنه بودند -
 با طائفه از ملائکه مقبرین و محضر اولیا و متقدمین و متاخرین در آنجا حاضر بودند که ضعیفان
 و قبائک و رفق ایشان وار شدند یعنی ایها یا جسا و خوها و اموات بار و اح خود با الهی
 وضع رقاب کردند و دستهای از غیب پیدا شد که خلعتی در بر آنحضرت پوشانیدند ملائکه
 و رجال الغیب مجلس آنحضرت را در میان گرفته صفها در هوا بسته ایستاده بودند و بر زمین
 تیغ ولی فائده مگر که گردن خود را پست کردند و ظاهر است که این قسم و عوسه از کمال عنایت
 و نهایت الهی است و هم بحایت رسالت پناهی مقصور است که نهایت نهایت مقام محمد ص

یکنایت از آن است اما بدایت مخدع آنکه چون سالک بالغ بدان مرتبه قریب رسد اوست
 لیات و اصناف کلمات و یگرهای بیشتر و خداهای بسیار در میان راه پیدا آید چون بجا
 یابی بلا ازین چیزها بگذرد و در وریا یا در پرازماریا و گزوها قفا و شود که در اطراف آن چند
 برق با و آواز عده است که سالک از سمیت آن پاره پاره و گداخته شود اگر با وی با همراه
 وی نباشد جان ساعت جان او برود و چون سالک ازین دریا با ساحل غایت ازلی رود
 در عالم علوی که پی انسان است رسد و در کور و شنائی چندان است که گویا اگر کسی در کوهها
 آفتابها طلوع شده اند و کور و راهتها بهادر و طالع اند و از آنجا سالک بهوت شود و بخت
 با وی بلا باید تا دست طالب گرفته تقویت دهد و نزدیک در مخدع ببرد پس اینجا قیام
 که نهایت در نهایت مخدع باشد ازین است که بیان کیفیت آنرا ممکن نبود که سر سر تحقیقت
 بود و قول شریف ناظر حال است شعر وجودی فی سیر سیر الحقیقة و در تبت
 فَاَقْتَرَعْتُ عَلَى كُلِّ رَجُلٍ - یعنی وجود حقیقه من در سیر تحقیقت است و مرتبه عنایت من
 بلند تر از هر مرتبه است و هم قول شریف مصداق این معنی است - شَعْرٌ وَمَا قُلْتُ حَتَّى قَبِلْتُ
 لِي قَوْلًا وَلَا خُفَّ قَامَتْ لَدَيْنَا أَمِنْ نَقِيضَةٍ - یعنی گفتن من آن قول قدم را تا اینکه
 گفته نشدم که بگو و تا اینکه گفته نشد که خوف کن پس تر نزدیک من ما امن یافته از نقیض هستی
 و نقیض ضد امن را امن را گویند که مراد از او مکر باشد و ای مقام غایت بزرگتر است که هیچ ولی
 و قطب از کرم امن نیافته است جز سیدنا و مولانا شیخ الثقلین سید عبدالقادر احسنی
 بجلی رضی الله عنه و افضنا الله تعالی رکات ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء
 والله ذو الفضل العظيم و یگر ملائکه و حقیقت سیر امور مخفی را گویند و اسرار
 و رفعت پوشیدن است پس کتمان سیر بطریق اولی لازم الحال آمد و مضمون این
 ازین حکایت مبرهن است که در کتاب تحفه و بجهت الاسرار می آرند که در شیخ عجمه الرحمن
 طفسونخی رحمه الله علیه در شهر خود بر منبر ایستاد و گفت آنابین الاولیاء کاکلک

بین الخلیف یعنی من در میان اولیا و بزرگ ام مانند طائر کلنگ در میان پرندگان چنان که
 گردن کلنگ دراز است در میان جانوران چنان مرتبه اولیا دراز است تا وی
 گوید در مجلس آن بسیار خلفا و اصحاب او بودند از نجس و پاک و در میر حضرت سلطان
 الاولیا نامش شیخ حسن بهران مجلس و گوشت نشسته بود چون شیخ حسن مکرور سخن شیخ
 عبد الرحمن سطوشتید کمال بهم شده جابه از بر خود بر کشید و مقابل منبر آمده بایستاد و
 ای عبد الرحمن فریاد تو در درگاه حضرت حق تعالی شتافت کنیم بعد از آن ویراییم و بپاییم
 که در دوازده تو از پیش روی یا پیش دستی من از تو پیش می روم و گفت در عالم شهادت پرست
 تو چه این نوع دعوی و این کلمه گفتی شیخ عبد الرحمن در غضب آمده سوی او تیر غضبناک
 و زهر قهر در میان کاز کرد و تیر غضبناک آن هم کاز نکرد باز انداخت آن هم کاز کرد چون شیخ دید که در برین است
 شیخ حسن فطمت پیر میگوید و موجود که کاتیرا اثر می کند پس سپیده من شیتیک یعنی پیر تو گیت شیخ حسن گفت
 شیخنا السید عبد القادر الجیلی رضی الله عنه عبد الرحمن طعن می گفت ای مرد جابه پر
 شیخ حسن گفت مردان جابه که کشیده اند باز منی پر شدند پس با آسمان کرد و گفت اسے فاطمه
 جابه از بهشت بانداز گویند فاطمه نامش بود که او در بهشت بود و پیر جابه از بهشت انداخت چنین
 حال بهشت بخضر اصحاب و خلفا او پوشید شیخ از منبر فرو آمده و خادم خود را جلبیده پرست
 آن هر دو کتابت خود نوشته داد و گفت ای خادمان این مکتوب مرا بخند او برید و بدست شیخ
 عبد القادر جلی بدید و جواب آن بیارید و مضمون کتاب این بود عبد الرحمن میسر علیک
 و یقول لك ان له اربعین سنة فی درکات باب القدره فما اذا
 لا دخیلا ولا خاصا یعنی شیخ عبد الرحمن سلام می کند بر تو و می گوید تو را بدست
 چهل سال شده است که او نصیب اولیا و در درکات حضرت حق تعالی شده است و همه اولیا
 و انطباق را که می آیند می روند و می مانند اما شما را که ندیدیم نه آئینده نه رفته دادی گویند
 حضرت سلطان الاولیا سیدنا سید عبد القادر الجیلانی در حال و حال و وقت و مکان و ساعت

خادمان خود را طلبیده جواب مکتوب شیخ عبدالرحمن نوشته دادند و فرمودند ای خادمان این جواب
 کتاب شیخ عبدالرحمن است بطفسیخ برید و بدست او بپسید و خادمان او را که از طفسیخ می آیند
 در میان راه بشما ملاقات خواهد شد ایشان را همراه خود باز گردانید گویند در میان بغداد و طفسیخ
 راه کیماه بوده خادمان آنحضرت رضی الله عنه از بغداد پانزده ماه رقتند و خادمان عبدالرحمن
 پانزده روز راه از طفسیخ برآمدند و در میان راه هر دو خادمان ملاقات کردند و خادمان آنحضرت
 از ایشان پرسیدند که کجایم و دید ایشان گفتند پیش شیخ عبدالقادر می رویم و کتابت شیخ عبدالرحمن
 می بریم خادمان حضرت شیخ گفتند اینست جواب کتابت شما این زمان از اینجا باز گردید غرض همه
 خادمان از اینجا بطفسیخ رفتند شیخ خادمان خود را گفت چرا شتابی کرده آمدید راه دو ماه بود شما
 در یک ماه آمدید خادمان شیخ عبدالرحمن گفتند که خادمان شیخ عبدالقادر خیلی جواب این کتاب
 آورده اند و از میان راه ما را باز گردانیده اند شیخ فرمود کجاست جواب کتاب بیایید خادمان
 آنحضرت رضی الله عنه جواب نامرد بدست شیخ عبدالرحمن دادند مضمون کتاب این بود عبد القادر
 یسلم عليك ويقول لك انت في الدرکات ومن هوفي الدرکات لا یری من فی
 الحضرت ومن هوفي الحضرت لا یری من هوفي الخدع وانا ادخل واخرج من
 باب السر حیث انه لا یرانی یعنی عبدالقادر بر تو سلام میکند و می گوید ترا که تو در کاتی
 یعنی در بان حقیقی هستی و کسیکه در بان هست نمیبیند کسی را که در حضرت حقیقی است و کسیکه در
 حضرت حقیقی است نمی بیند کسی را که در مخدع است و کسیکه در مخدع است نمیبیند کسی را که در
 سر است و کسیکه در سر است نمیبیند کسی را که در سر السر است و من انجام قضا در بان و در راه
 مخدع غیبت ما زمان راه برصال حق تعالی رسیده ایم و از آن راه بگشوده اند و دیگر
 مضمون مکتوب این بود ان خلع عليك في الدرکات محض من اثنتی عشر الف و اربع
 وهو خلعه بالولاية وهي فرجة خضراء طرازها مسودة بالخلع علی یدعی
 فرجة لك اه یعنی در وقت عهده در بان تو دوازده هزار و یک و خدا حاضر بود و تو

مردی که دست غیب اند را خلعت بپوشید و ربانی پوشانیدن آن دست دست من بود و دیگر
 هم نشانی نداشت که بدین و برگردان خرنی که تو پوشیدی قل هو الله احد یعنی سوره انفلاص
 بخواند و سینه پوشیده بود و آن خط خطا من بود و دیگر یک پیاله از غیب آمد که همه اولیا و جمیع حریفه و
 تمام اندک پوشیدی آن پیاله پس خورده من بود تو در کاتی یعنی در بانی یعنی کس را که در دست
 است راوی گوید پس شیخ عبدالرحمن چون جواب کتابت خود تا آخر بخواند بر سر خود نهاد و
 تصدیق کرد و گفت صدق الشیخ عبدالقادر یعنی تصدیق کرد بر کمالیت آنحضرت
 رضی الله عنه و گردن خود پست کرد و قدم آنحضرت را برگردن خود قبول نمود و همیشه بعد آن
 ادب ناک بود چنانکه گویند و بسند صحیح صاحب بیحه الاسرار می آرد که شیخ عبدالرحمن طنبوخی
 رحمه الله علیه که از اکابر مشایخ عراق و از صدور مقبرین است که صاحب احوال فاضله و کرامات
 ظاهره یوده و دوسه عجیب الدعوات و کثیر الاخبار مغیبات بود یعنی بهر چیزی که خبر میداد
 مطابق فرموده و سه بطوری آمد روزی برای رفتن نماز جمعه خواست که بر پشت سوار شود
 پس پای خود بر کاب نهاد و در حال بسیرت بیرون کشید و ساعتی توقف کرد بعد از آن سوار
 شده بجای رفت چون از آن حال پرسیدند گفت در آنوقت شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
 در بند او پای مبارک خود در کاب نهاده بود و می خواست که بجای رود پس ادب نمود
 که مراد در کوب بر آنحضرت تقدیم نشود زیرا که دوسه را خدا تعالی بر جمیع اهل الله مقدم ست
 و منزلت او را بر منازل همه ایشان یا فضیلت داده و دوسه را در احوال ایشان تصرف
 کامله غایت کرده است زاد الله تعالی تصرف حاصل آنکه نهایت مقام محمدرع
 نهایت مدارالوراست که باطن ولایت مطلقه محمدیه است صلی الله علیه و آله
 سبزیز قدرت می نهم و می نازم چشم بدو در که مشب شب معراج است
 وادی سیوم در موصالت صبی آنحضرت رضی الله عنه بدان که درین بیان اقوال
 مشایخ بجا بسیار است از آنجمله صاحب مناقب غوثیه باسناد صحیح و روایات اصح می آرد

می گوید که ویختة الاسرار از حضرت قطب الافاق سیدنا تاج الدین عبد الرزاق حنبلی
 منقول است که می فرمود که پیش از مرض موت آنحضرت رضی الله عنه را عارضه نبشی که کتاب
 از بیماری صعب باشد لاحق شد که آنحضرت از غلبه مرض قریب فوات شدند که گاه گاهی از شدت
 مرض بهوش میگشتند و اگر دوی رضی الله عنه ششست می گریستیم ناگاه بهوش آمده فرمودند
 گریه نکنید هنوز من از دنیا نبردم زیرا که سپرم بیهوشیت من است لاچار او را در دنیا آمدنی
 قطب الافاق فرمایگان بدم که آنحضرت از غلبه مرض میفریاد اما در عرصه قریب از مرض
 صحت کامل یافتند و آنحضرت لاچار به حبشیه بود که از وی بسید می بوی وجود آمد دوی آخرین از
 آنحضرت است که بعد از تولد وی پس از مدت دراز از این سرافغانی بدار البقاء جاودانی حلت
 نمودند امام عبد الله رضی الله علیه و در توتیه وفات در کتاب تکمله که مشهور بر و رضا الزینان
 است می گوید و بران معنی همه صوفیه را اتفاق است که آنحضرت رضی الله عنه اکثر بحضرت و در
 می فرمودند که اقباب بر منی آید تا بر من سلام نمیکند و سال تو پیش از آنکه بیاید بر من سلام
 می کند و هر چه در آن سال حادث می شود مرا خبر می کند و هر ماه و هر هفته و هر روز و هر شب بر من
 سلام میکند و از هر حدوث که در آن واقع است مرا خبر میگیرد و اندوختن عزت پروردگار من
 که سادت و شقاوت هر روز بر من عرض می کنند و پیوسته چشمان من در لوح محفوظ نگران است
 و من عمارض و ریکا علم مشاهده اوتعالی ام و من حجة الاسلام بر همه شاد من نائب پیغمبر
 و وارث اویم در زمین روایت دیگر شیخ ابوالقاسم بن احمد بن محمد بغدادی گوید که من
 و شیخ ابوالعباس احمد بن اسکان و شیخ ابوالسعود حریری و شیخ ابوالخیر بن محفوظ و شیخ ابوالحسن
 و شیخ سیف الدین عبد الوهاب رحم الله علیهم نزدیک حضرت شیخ التقلین رضی الله
 عنه نشستیم و آنحضرت رضی الله عنه در سخن بودند که ناگاه جواسی خوبصورت بر ما پیش
 آنحضرت نشست و گفت السلام علیک یا ولی الله اما شهر رجب یعنی تجلی
 اسم سلام بر تو باد ایدوست خدا تعالی من ماه رجبم و گفت حیثک اسلم علیک

واهنیک بما دخی من الحیدر آمده ام تا ترا نبینم و خبر دهم از آنچه در من مقدر است از
 غیر و خبری ففالم یل الناس فی رجب ذلک الاخیر یعنی پس گفت آموزم و خبرم که نخواهند
 درین ماه رجب مگر یکی را راوی گوید آری چنان شد که در آن ماه مذکور جز یکی نبینم و دیگر
 هم ابو القاسم گوید چون سلخ ماه رجب تمام شد شخصی که میفرمود و سخن عندنا ایضا الحسین
 یعنی و نیز گفته بودیم نزدیک آنحضرت رضی الله عنه که گفت السّلام علیک یا ولی الله
 انا شهر شعبان یعنی تحلی اسم سلام بر تو اوست خدا که من ماه شعبان ام و گفت
 حجتک اسم علیک و اعلمک بما قدر فلی یكون و باء بغداد و علاء بالبحار و سیف
 بحر امان آمده ام تا ترا خبر دهم از آنچه در من مقدر شده یعنی در من تقدیر نیانته گرد و باء بغداد
 فقط در حجاز و شمشیر و خراسان راوی گوید گان گما قال یثیثه چنانکه گفت یعنی در ماه شعبان
 در بغداد و حجاز گرامی عظیم شد و خبر آمد که در زمین خراسان و باء گرامی پیداشد هم وی گوید
 در روز دوشنبه تبارخ بخت و نهم ماه مذکور بود و ما همه نزدیک آنحضرت رضی الله عنه بودیم و شیخ علی
 بن الهیثمی و شیخ ابو العجیب هر دو شیخ ابو الحسن جرجقی و قاضی ابو علاء محمد بن قرار نیز حاضر بودند
 که حضور یافتند و گفت السّلام علیک یا ولی الله انما شهر رمضان یعنی تمی اسم سلام
 بر تو اوست و اوست خدا که گفت من رمضان ام انا حجتک اعتذر الیک مما قد
 فی و ادعک لهذا اجتماع بلک آمده ام تا ترا عذرخواهی نمایم از آنچه در من مقدر
 شده بر تو یعنی از بیماری حضرت شیخ و هم آمده ام تا آنکه وداع کنم ترا که این اجتماع آخر است
 مرا با تو پس رفت راوی گوید فرض الشیخ رضی الله عنه انما فی الیوم من رمضان انما فی الیوم
 رمضان چند روز آنحضرت مریض بودند و هم وی گوید آنحضرت رضی الله عنه در ماه ربیع الاول
 آن سال از جهان فانی رحلت فرمودند و هم و سه گوید این متر غامض بود که بار بار از آنحضرت
 رضی الله عنه شنیدیم که میفرمود عباد الله تعالی یا ای الیهم شهر رمضان فیعتک
 الیهم ان کانوا مرضوا فیه او اصابوا هم فافه یقول کیف انتم ما قضی علیکم فی شهر رمضان

بندگان اند که ماه رمضان المبارک برایتان می آید و غدرخواهی مینماید از مرضی که آن ها را در این
 ماه عارض میشود یا رسیدنی بود ایشان را فاقه می گوید ماه مذکور مر آن بندگان را چگونگی حال شما شود
 از آنچه که مقدر نموده شده بر شما در من بیخه این کنایت بود از رحلت شریف خود که بعد وفات
 مفهوم همه گشت صافتر از آنکه هر سال از کیفیت سال رحلت آگاهی فرمودند صاحب القلوب
 گوید غرض از این تمهید روایات است بشمار آنکه آنحضرت پائین از آنکه وفات برسد از موت آنحضرت
 خبر دادند چنانکه جد و یا رسول اکرم صلی الله علیه و آله و سلم را خبر دادند و یعنی آنحضرت علیه السلام در ماه
 رمضان از رحلت شریف خود خبر دادند چنانکه آنحضرت رضی الله عنه نیز در همان ماه مذکور
 متنبه شدند از رحلت خود چنانکه در صحیح البخاری از ابوهریره رضی الله عنه روایت است که گفت
 کان یعرض علی النبی صلی الله علیه و آله وسلم القرآن کل عام مرة فغضب علیه
 مرتین فی العام الذی قبض فیہ یعنی بود که عرض کرده می شد بر نبی صلی الله علیه و آله وسلم
 قرآن را هر سال یکبار عرض کننده جبرئیل است پس عرض کرده شد قرآن را بر آنحضرت علیه السلام
 دو بار و در سالیکه قبض نموده شد آنحضرت را در آن سال امر او این مکررا اعلام بود از حضرت ایزد
 علام آنحضرت خیر الانام علیه افضل الصلوة و علیه اکمل السلام بقرب وصال آنحضرت و ندامت و ندامت
 و توبه بر روی صلوات علیه و آله چنان او تعالی ماه رمضان را مثل بصورت نیکو ساخته بخدمت حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه فرستاد تا دیر اعلام با تقرب و صلوات نماید تا آنحضرت بر سنت جد اکرم
 خود زیاده از معمول کوشش بیش را ناست و استغفار است فرماید وای گوید آری جناب حضرت
 غوث الاعظم رضی الله عنه از سبکه قدم بر قدم به اکرم خود صلوات علیه و آله لهذا را ناست و در بر امت مردم
 پیروا ناست رسول بود و شفقت و رحمت به احوال ناسا را ناست بعد دل است هم وی گوید ایتم
 مطالب آن غوث الشارقی الثعالبی است تقاریر است بخدی بود و از من مقصد آن حدیث شریف
 امیر المؤمنین علی ابن ابیطالب کرم الله وجهه است تقاریر است بخدی است چنانکه خبر بزرگوار که
 علیه السلام ما دام که از من جل و علاجه داشتن در باب بخشش اسامی است خوشی گرفت از این عالم

حضرت رحلت نه بست همچنان آنحضرت رضی الله عنه تا رتبه از حق سبحانه و تعالی نه بست بر
 بقدر رحلت و غزو و بیان مواثیق معهود و پیشتر گفته آید الغرض صاحب مناسبات غرضه بند
 ای آنکه که شیخ ابراهیم القاسمی بن احمد بن محمد بغدادی مذکور رحمة الله علیه میگوید چون عمر آفتاب چهل سال
 آنحضرت رضی الله عنه نزدیک غروب رسید بهتر عزرائیل علیه السلام بصورت اعراس
 پدید آمد از درگاه حضرت رب العزت جل سلطان و تعالی مد عشر و ربع الثاني فی مسند حق
 احدی و ستین و خمس مائه از جوی آمده و بهت حق پرست فرزند ارجمند آنحضرت الخ
 بفر و الاحیاء سید ثانی سیف الدین محمد الوهاب رحمة الله علیه داد آنحضرت سرنامه آن
 خوانده بر مفارقت آنجناب گریه آغاز نمود و فرمود رباعی دوستان روز و احوال است فغان
 در گیرید و دل بیک از جان جهان بر گیرید شمع خورشید باه سحر نبشاید زلف سوز جگر دارد
 بر گیرید الغرض که بر سران نامه الهی این عبارت شریفه بخط منقوش بود و هذا مکتوب
 یصل من احب الی المحبوب یعنی این صحیفه است که می رسد از جانب دوست بطرف دوست
 و بسته شده از دوام آن سرنامه سید الباکین اعرف القبرین سیدنا سیف الدین عبد الوهاب
 طریقه له حسن آداب اندوهناک شد ناچار با کتار مع ملک الموت و مکتوب الهی بحضور محبوب الهی رضی
 الله عنه آمد و نامه الهی محبوب الهی داد و تا پیشتر ازین هفت روز دیگر فرمان الهی رسیده بود
 در شئون مصفون آن بود که اکنون به عالم علوی بفرامید و با دوست حقیقی هم آغوش شود یعنی
 عزرائیل مصفون این ایات بخدمت آنحضرت گزارش نمود و جمله قدس براسه تو بیارید
 خوشخوایان گذر کن به تماشاگاه ناز و قدمی پیش نه و قصر ملک را بفرود و برقع از رخ فلک و جسم
 ملک را بنواز چون این ماه رسید شب شریفه مستغرق شده فرمودند به مکتوب دل نماز تو چون
 سوخته من رسید و گویا که روح بود که آمد بدن رسید بعد از آن براسه آمرزش و شفا
 جمیع مومنان و مخلصان و مغان و مردیان و طالبان دعا کردند و بعد از آن از حضرت سبحان
 شان دعا مستند بر اینست که تا روز قیامت استشفاع عاصیان امت خواهیم کرد و فرمان الهی

پنجگانه در وقت شفاعت پیر صفهان شیخ ضحمان صادر شده بود و پنهان گشت بعد از آن
 و حال فرود آمد که ای محبوب من و محبوب محبوب من همه را توبه بخشیدم و همه عیب بتونی و هم
 که میدان را با و امیکه باشند بی توبه و ایمان از دنیا نخواهم گرفت و بیشتر ازین درین باب آنحضرت رضی
 عنه از حق سبحان عهد گرفته اند چنانکه صاحب نفحات از حجة الاسرار می آورد که باز روی حما و با شش نفعت
 مرا و از زنده مرا مرید هست که هر شب ایشان را یاد میکنم و حاجات ایشان را از خدا یتقالی می خواهم و
 و هر که از ایشان بگنای مبتلاست در خواست توبه می کنم تا در آن ماه توفیق شود و بعد از آن جهان بیرون شود
 یا ویری و در گناه نماند آنحضرت رضی الله عنه در انجا حاضر بودند فرمودند ان اعطانی الله مددله
 عند الحاجة لا اخذت من ربی تبارک تعالی عیسی که مریدی الی یوم الیقین ان لا یعوب
 احدکم الا علی التوبة ولا کونن بذلک ضمیما لهنس یعنی اگر حق تعالی مرا منزلت
 خاص و نداند و درخواست کنم که میدان مرا تا قیامت بی توبه نمی راند و من بدین صمان ایشان به ششم
 فقال الشيخ حماد اشهد انی الله تعالی اندر مسیطیه ذلك یعنی شیخ گفت ای عبدالقادر
 حق سبحان تعالی مرا مشا به نموده که آنچه تو از خدا یتقالی در خواستی حق تعالی قبول کرد و ششم گفتار ترا عرض
 بعد وصول کتب وصال تا ویر گاه سرسجده شده برای شفاعت است معهود و عا کردند و علیش
 میدان فرمودند چون سر و ش غیبی و نداد لایبی رسید که بدعی تو بخشیدم و ترا درین باب مجز کردم
 پس اگر سر از سجده برداشته فرمودند و لقد اخذت من الله سبعین موثقاً لا یوت
 مریدی الا علی التوبة ولا یحان یعنی هر کینه عهد گرفتم از پروردگار خود و مقابله بار برینکه نمیرد
 مرید من مگر بعد توبه و ایمان بعد از آن فرمودند آنحضرت رضی الله عنه قسم بغیرت و جلالت که قد آمدم
 از پیش پروردگار خود تا و ان کند مریدان مرا بعدی بهشت با من ثم قال او تیت سبحان
 طولک مد البصر فی اسماء مریدی و محبی الی یوم القيمة و قیل لی یا عبدالقادر
 انهم قد دعواک یعنی پس از آنحضرت رضی الله عنه فرمودند و او شده ام من طواریس
 که درازی او مقدار درازی یغیر است که ان طواریسهای مریدان و محبان من بود که تا روز قیامت

باشند و گفته شد مرا که تحقیق آنها تجسید شده اند و ترا صاحب بجهت الاسرار با ستاد صحیح می آرود که شیخ
 ابو سعید قلیبی گفت ما صبح الشیخ عبدالقادر را در عالم الاعلیٰ حتی عاهد الله
 ان من استمسک بذیلہ بنحی یغنیہ رجوع کر و شیخ عبدالقادر رضی الله عنه سوسے عالم اعلیٰ
 تا آنکه عہد گرفت از خدا تعالیٰ ای حکم هر چنگل و دامن او را نجات یابد قول دیگر صاحب بجهت الاسرار
 از جماعه اعیان مشایخ می آرود که ایشان می گفتند ضمن الشیخ عبدالقادر صلی الله علیه و آله
 لم یجد الی یوم القیمه ان لایوت احد منهم الا علی توبه و اعطی ان مریدیه
 و مرید مریدیه الی سبعة عشق یدخلون الجنة یعنی شیخ عبدالقادر رضی الله عنه
 خمسین است مریدان خود را تا روز قیامت بر اینکه غیر واحدی از ایشان مگر توبه و گفتند عہد و قیامت
 داده شده اند یعنی عبدالقادر را آنکه مریدان او و مرید مریدان او تا بست و هفت و درجه آنکه در اینست
قول دیگر صاحب بجهت الاسرار سید صحیح می آرود قال رضی الله عنه کما قل مریدی لم یدخل
 سبعة عشر وانا کافل امور لا ولوا نکشف عودته مریدی بالشرق وانا بالمغرب
 استقمتا یعنی آنحضرت رضی الله عنه فرمود من کفیل ام برای مرید مریدان من تا بست و هفت و درجه
 و من کفیل امورات مریدین ام اگر بر بنه شود و عودت او در مشرق و من در مغرب باشم هر بنه از مغرب
 بر شتم و در مشرق تو شش **قول دیگر صاحب بجهت الاسرار** با ستاد صحیح می آرود قال رضی الله عنه
 سألت مالک الخازن الناس هل حذک من اصحابی احد قال لا قال وغرت ربی جل جلاله
 ان یدعی علی مریدی کالتما علی الارض ان لم یکن مریدی حیث انا فانا حید
 وغرت ربی و جل جلاله لا ابرحت قدمی من بین یدی ربی حتی یطلق بی و یکر
 الی الحبیه یعنی آنحضرت رضی الله عنه می فرماید پرسیدم من مالک را که خازن و وزیر است آیا
 نزدیک تو کسیکه از یاران من گفت من آنحضرت فرمودند قسم بیزت پروردگار من و جل جلاله
 هر ستمیکه و دست من بر مرید من مانند آسمان بر زمین است اگر چه نباشد مرید من استعاض من
 استوارم و فرمود و بیزت پروردگار من و جل جلاله او که قدمی بر ندادم از پیش پروردگار خود تا اینکه او

مندراب ایشان بطرفی پشت قول دیگر صاحب بجهت الاسرار به بنا و صحیح می آید که آنحضرت رضی
 عنه می فرمایند ان ربی وعدنی ان یخفف العذاب علی من دخل علی مددستی من
 المسلمین یعنی بدستیکه پروردگار من وعده داد مرا بر اینکه سبک گرداند عذاب را بر شخصیکه مدد
 شود او بر دست من بشرطیکه از مسلمانان باشد قول دیگر صاحب بجهت الاسرار به بنا و صحیح می
 است که شیخ ابراهیم قاسم تهرانی گوید که شنیدم من شیخ عبدالقادر رضی الله عنه را که می گفت عبدالحسین
 الحلاج فلان فی زمانه من یاخذ یداه ولو کنت فی وماله لاخذت یده وانا لکل
 من غیر مرکوبه من اصحابی و مریدی و محبتی الی یوم القیمه اخذ بیده یعنی
 فرمودند آنحضرت رضی الله عنه که لغزیز حسین بن منصور حلاج و کسی نبود در زمان او دستگیری او که اگر
 من می بودم هر آینه دستگیری او می کردم و هر کسی از مردمان من باشد و بلغزد و مرکب او تا قام قیامت
 دستگیری او کنم قول دیگر صاحب بجهت الاسرار و خلاصه المغاخره که از او نقل گردید و صاحب فحان
 تا ویریه میگوید و بسند می آرند که شفاعت آنحضرت رضی الله عنه در دنیا در همه عالم ظاهر است و هر که دست
 و کبیت بصدق و اخلاص و امن آنحضرت گیرد و سر آئینه او محفوظ و محروس از مردان رضی الله عنه گردد
 چنانکه آنحضرت رضی الله عنه می فرماید انما مریدی حافظ قطره مخفف و احسنه
 من کل سوء و ریب فله یعنی من نگاهبان باشم مریدان خود را لکن هرگز نتعهد و نگذاهم آرام
 او را از هر مرید و شک و عتسک بنانی کل حول و شد و تعینک فی الاستیاء جهرا
 بهتمه یعنی شک کن ببار من سختی و بول که غایت گنم ماترا و همه چیزها آشکارا بهمت خود
 قول دیگر صاحب بجهت الاسرار و مناقب عوینه بسند صحیح می آرند که آنحضرت رضی الله عنه می فرمود
 البیضه منا و الفسخ بالقوم یعنی بیضه انا بقیمت هزار است یعنی قیمت هزار بیضه دارد
 و هزاره با قیمت ندارد و حاصل قول شریفی آنکه بدیسته می من بقدر و قیمت هزار مرید و گویان است
 و مرید متوسط مرا قیمت کرده نمی شود پس چه بیان کند مکان مرید هفتی را و اخبار الاخیار شیخ
 عبدالحق دهلوی گوید در قول آنحضرت رضی الله عنه مرید مبتدی را تشبیه است بر بیضه و متوسط را

بجزوه دارت بیهوشی بخرویس سکوت فرمود و بنا خست آنکه مرغی باشد و بجهت پنهان مریدان
 است بینی درجه اول مبتدی است و درجه دوم متوسطه و درجه سوم نهایی و پس مراد آنست که
 مرید مبتدی آنحضرت رضی الله عنه افضل و اکمل باشد از هزار مریدان مشایخ دیگر و مساوی و تنها کسیست
 که خود را در سلک ارادت آنحضرت منتظم سازد و شقاوت شخصی که با او بار روزگار ازین خارزاده
 برآید و دیگر در آید - قول دیگر صاحب جواهر القلاییدی آرد که شیخ ابو الفرج ابن جوزی
 رحمه الله علیه می گوید که گفت از شیخ علی بن الهیثمی رحمه الله علیه شنیدم که می گفت که مریدین
 الشیوخ اسعد من مریدین غوث الاعظم رضی الله عنه یعنی سستد مریدان مریدان
 دیگر مساوتند و فاضلتر از مریدان حضرت غوث الاعظم رضی الله عنه قول دیگر صاحب
 المغاخره فرمایند شیخ لقاؤ بن طور رحمه الله علیه گوید رأیت اصحاب سیدنا عبد القادر
 رضی الله عنه کلم غدا فی محفل السعداء یعنی دیدم من مریدان آنحضرت رضی الله عنه
 را که همه روشن و تابان اند و مجلس سعادت مندان هم و سه گوید یکی از مشایخ بغداد از حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه از حال مریدان فاضل و متقی پرسید فرمودند الباری و الهجوانا
 یعنی مریدان نیکو از آن من اند و من از آن مریدان گناه گارم چنانکه عارفی این مضمون را بنظم آورده
 سه که مریدم بد بود اندر جهان بد منکند و نیکم مراد را چه زبان را وی و اثنی عشر صادق و منافق
 بسند می آرد آنحضرت سلطان الشافعیین رضی الله عنه در حق مریدان و مجانب خود ما و من
 شفاعت گفته همه را مودوب نمود و گردانید فایده این موسبت الهی در روز قیامت معلوم خواهند
 و کسیکه مرید نباشد اما محبت او باشد او بر حکم این شفاعت عامه و بطور مسطور بخشیده شده است
 شفاعت آنحضرت در حق او حاضر است الحمد لله حمد متوافرا و شکرا متکاثرا نحن
 القادر یون یعنی همه بسیار و شکرشمار مر خدا تعالی را ثابت است که گردانید بایان را از کرده
 قادریه و هم از نیجاست که صاحب سینه الاولیا گوید بشارت باو مرا نلسان را که پیرایشان ^{الغادر} عبده
 است و امام ایشان ابو ضیفه و بنیر رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و خوشا حال

آن سعادتمندان و یکتایان که باین سعادت عظمی شرف شده اند و درین درگاه نسبت اراوت
 و بندگی درست کرده اند امید که این بنده کمتر نیز از کترین بندگان و نیازمندان این درگاه است
 بتوجه آنحضرت سراسر قدرت که دستگیر عالم و عالیان و پیر پیران است و در دنیا و آخرت نجات
 یابد و داخل منوبان و علقه باویشان آفرگاه و الایاه باشد الترض چنین پیری که شفیق مریدان
 ما روز حشر باشد در زیر کبود آسمان نیامده خوشا احوال کسی که دست برداشتن از دنیا بوسیله
 فرزندان و خادمان آنحضرت رضی الله عنه خود را در زمره مریدان گردانیده باشد قطره
 هر که وی از سلسله قادریست به از همه دانی که او بر تربیت به سلسله قادری از جمله
 شاه بشهرت چه می بینی بده به سبب دل از سلسله ها بر کند به آنکه درین سلسله دستی زده
 پنج مریشش نرود و در سفر به دست نصیب همه عالی مقر به جنت فرودس باشد جای نشان
 بر پل دوزخ بلند و بانی شان به رجعت الی المقصود یعنی آمدیم در صد و تحریر که
 بیان مواصلت جسمی آنحضرت با محبوب حقیقی باشد قال له ابنه عبد الوهاب یعنی
 بعد و در نامه سید الساکین سیدنا سیف الدین عبد الوهاب طوبی له حسن آب کرم
 و نالان عرض کردند اوصینی یا سیدی بما اعمل به بعدک یعنی وصیت کن
 مرا بچیزیکه کار کنم بدان پس از تو قال علیک بتقوی الله پس فرمود بر تو باد که پرستگار
 کنی خدا عز و جل را و لا تحف احدا سوی الله یعنی خوف کن هیچ کس را سوا خدا
 و لا ترج احدا سوی الله یعنی امید در هیچ کس را سوا خدایتالی و کل الحوائج
 الی الله یعنی بسیار کارهای خود را بسوی خدای تعالی و لا تعبد الا الله یعنی تمکین
 مگر بر طرف خدا و اطلبها جميعا منه یعنی بخواجتهای خود را همه از خدا و لا تلذ
 باحد غیر الله یعنی لذت بگیر بچیزیکه غیر خداست و لا تشق باحد غیر الله یعنی
 اعتماد کن به هیچ کس جز خدا التوحید التوحید التوحید اجماع الكل علی
 التوحید یعنی لازم گیر توحید را لازم گیر توحید را لازم گیر توحید را که بران اتفاق

بهر است خرقال واعلم یا ولدی ان طریقنا هذا کله ما خوذ من حدی صلی الله
 علیه فلا تشبه بشی من الهزل فهذا وصیتی الیک والی کل من یستمعها من
 سایر الفقراء و المریدین یعنی بدان ای فرزندان عبد الوهاب بدستیکه این طریق را همه
 ما خوذ از جد بزرگوار من محمد مصطفی صلی الله علیه وآله وسلم است پس شک و شبهه را دوران
 و غل مدّه از چیزیکه از جنس هزل باشد یعنی کلام مرا سبک بدان پس این پند و نصیحت
 منت بظرف تو و بظرف هر شخصه که می شود آنرا از تمامی فقرا و مریدان من خرقال یا ولدی
 اذا صلح القلب مع الله لا تغفلوا منه شیء پشتر فرمود ای فرزندان هرگاه که راست و
 درست گرد و دل با خدای تعالی تنها نباشد و جدا نگردد از آن دل هیچ چیز یعنی از علوم که احتیاج
 بدان باشد خرقال انالب بلا قشور یعنی من منز و خلاصه ام من پوستان خرقال
 لا و لاده پشتر فرمود من فرزندان خود را که در آنوقت گرد آید و آنحضرت رضی الله عنه
 نشسته بودند ابعاد و امن حولی فانی معکم بالظاهر یعنی دور شوید از گردن
 پس بدست که من باشم ام از ظاهر و مع غیر که بالباطن و با غیر شما ام بباطن و قد
 حضر عندی غیر که تحقیق حاضر شده اند نزد من خلق و دیگر جز شما فاسعوا لهم
 پس فراخ کنید جای را برای ایشان و تادبوا معهم یعنی ادب و رزید با ایشان یعنی
 حد خود را نگاهدارید همدان حمة عظیمه و تنگ مسازید برای ایشان جای را و کان
 یقول بسیار میفرمود با جماعه ملائکه که سلام میدادند بروی و ارواح مقربان و علیکم
 السّلام و رحمة الله برکات ده غفر الله لی و لکم بر شما باد سلام و رحمت خدا و
 برکات او بیا مرز و خدایتعالی مرا و شما را و تاب الله علی و علیکم و باز گردودی
 تعالی بر رحمت و لطف و کرامت بر من و بر شما توبه معنی رجوع است از معصیت بعبادت
 قال ذلک یوما و لیلۃ یعنی گفت آنحضرت رضی الله عنه این روز و سلام یک روز و
 یک شب که ملائکه رحمت نزول میکردند و سلام میگفتند و آنحضرت روز و سلام میکرد و خرقال

و بلكه پسر فرمودند افسوس شمارا چه گمان برید بر من انا لا ابالي بشئ یعنی من باک
 ندارم و مبالغات نیکیم بجزی که لا بملك ولا بملك الموت یعنی هیچ فرشته و نه بفرشته
 مرگ که جان می ستاند شرفال یا صلك الموة منع لنا من يتولا تا پسر فرمودند ای فرشته
 موت عطا کردار ایا کسی که دوست میدارد و میگیرد کار مارا بر خود جز تو یعنی پروردگار تعالی
 و بعد از وجود عطا و الهی او باک داشته نشود هرگز جز دوست و صاحب صحنه عظیمه
 آواز کرد آواز سبزرگ و بلند و ذلک فی يوم الذی مات فی عیشه یعنی آن بزرگ
 روزی که وفات یافت در شب آنگاه آنروز و قال الراوی اخبرنی ولد عبد الرزاق
 و موسی آنه کان یرفع یدیه و یمدهما راوی گوید خبر داد مرا فرزند آنحضرت خنی
 الله عنه عبد الرزاق و موسی بدستیکه بود آنحضرت که بر میداشت و دراز میکرد و هر دو دست
 را و یقول و علیکم السلام و رحمة الله و برکاته و اذ خلوا فی الصف یعنی
 میگفت بر شما باسلام و رحمت خدا و برکات او توبه کنید و بازگشت نماید باطن خود
 بسوی خدا و اید و صف من اینده ام بسوی شما و کان یقول ارفقوا یعنی بود که
 میفرمود ترقی کنید شرفا تا لا الحق و سكرة الموت یعنی بعد از آن امد آنحضرت رضی
 الله عنه راستی و سستی موت راوی گوید سستی موت تلخیص است بقول و تعالی و جاءت
 سكرت الموت بالحق و در قول شریف آنحضرت ارفقوا دلالت است بوجوب آن
 نوعی از شدت سكرات و دلیل بر آن حالت سكرات سید کائنات است علیه و آله من
 الصلوة و علیه افضل التحیات زیرا که آنجناب وارث حال و قال حضرت رسالت ان صلوا علیه
 و آله اینجا سنت جد امجد فیضش کردند و وجو بات که علماء و عرفا و درین مقام گفته اند و شرح
 شکوة مفصل بر قوم است حاصل آن با قطع نظر از خصوصیت حال شریف رسول اکرم صلی
 الله علیه و آله و سلم در اینجا نیز ابرار میتوان کرد و هر ویست از شیخ اجل اکرم شیخ عبد الوهاب
 مستقی رحمه الله علیه گفت چون وقت رحلت آنحضرت فرشتگان الثقلین امام العالمین

رضى الله عنه در رسيد فرمودند که اگر اثر سے از شدت سکرات موت من مشاہدہ کیند
 و تشنگ و دلگیر نشود کہ شدت سکرات لازمہ مقام قطبیت است ظاہر او و جہش آنست
 کہ چون درین مقام منصب عہدہ داری و میری و سرداری است و در وقت رجوع بجناب
 عزت عزائمہ احتمال سوال و جواب سے بہت کہ چگونہ حکم رانی گردید و عدل گہری نمودند
 و حکام و امار و سلاطین مجاوی کہ ایشان را بدرگاہ برند مشاہدہ می افتد تفاوت
 رضى الله عنه بینى و بینکم و بین الخلق کلہم بعد کما بین السماء و الارض
 یعنی پست فرمودند آنحضرت رضى الله عنه میان من و میان شما و میان خلق ہمہ دوری و
 تفاوت است بچو تفاوت آسمان و زمین لہذا قال رضى الله عنه فلا تقسونی باحد
 و لا تقیووا علی احد یعنی پست فرمودند کہ قیاس نکنید مرا پیچیکے و قیاس نکنید بمن
 پیچیکے را لہذا سالہ و لدہ عبد العزیز پست سوال کردند از آنحضرت رضى الله عنه
 فرزند او عبد العزیز رحمہ اللہ علیہ از دور کہ چگونہ است فقال لا یشالنی احد من
 شئ پست فرمودند نہ پستید مرا پیچیکے از پیچ چیز ہا انی اقلب فی علم اللہ انی
 اقلب یعنی آگاہ ہاشید کہ من از حالی بجالی میگردم و در علم خدا عز و جل یعنی در مرتب
 و معلومات اولہ غیر قنایہی اند یا در علم او امید اندتقلب مرا کہ درجہ مراتب و مقامات
 و احوال میگردم لہذا قد سئالہ و لدہ عبد العزیز عن مرضہ پست تحقیق پرسید
 فرزند آنحضرت رضى الله عنه عبد العزیز از بیماری آنحضرت کہ چگونہ است فقال ان
 مرضی لا یعلمہ احد و لا یعقلہ احد پست فرمود بیماری من نمیداند و را پیچیکے
 دور نمی یابد و را پیچیکے لا انسی و لا جننی و لا ملک نہ آدمی و نہ پیری
 و نہ فرشتہ بعد از ان و بیان حقایق و رآمد و فرمود ما ینقض علم اللہ حکمہا
 یعنی شکستہ یعنی شود علم خدا کہ ازلی است حکم خدا کما یزال برندگان کردہ زیرا کہ الحکم
 یتغیر و العلم لا یتغیر یعنی حکم متغیر و متبدل میگردد و علم متغیر نمی شود و نوید گردید

پسر فرمودند و الحکم یشفع والعلیه لا یشفع بیان فقره سابق است پسر فرمودند
 میخواد الله ما یشاء و یشیت یعنی محو میکند خدا بیتی را که میخواهد و ثابت میدارد
 چیزی را که میخواهد و اثبات و محو احکام است در مقام قدر و عتد که اما الکتاب و نزو او
 اصل و مادر همه کتابها که لوح محفوظ است که تغییر نمی یابد آنچه در دست از علم الهی و قضا
 و لا تشل عما نفعل یعنی پرسیده نمی شود وی سبحانه از چیزی که بکند از محو و اثبات
 و او امر و احکام و ثواب و عقاب زیرا که فوق او حاکم نیست و آنده لیس بظلاله
 للعبد یعنی وی تعالی ظلم نمیکند هر چه میکند در ملک خود میکند پس چگونه ظلم بوی
 متوجه گردد و هم یسألون و ایشان یعنی بندگان پرسیده می شوند زیرا که
 فوق ایشان مالمی است مالم و ایشانرا نمی رسد که نه حکم او چیزی نکند و اگر بکند
 سوال و جواب و عذاب و عقاب متوجه گردد بسوی ایشان شمس سئاله و الله عبد
 الجبار ما ذا یؤمک و یوسمک من جسمک پسر پرسید فرزند آنحضرت
 رضی الله عنه یعنی سید عبد الجبار محمد الله علیه چه پیرو در الم می آرد ترا و در و نا که میدارد
 ترا از تن مبارک تو قال رضی الله عنه جمیع اعضائی یث لهنی الا قلبی
 فرمودند آنحضرت تمام اعضا من در الم و در و نا که میدارد مرا مگر دل من فها به الم پس نیست
 بدل در و نا و بیماری و هو صحیح مع الله تعالی یعنی وی درست است و ثابت است
 باشد از عز و جل شمس قال لولدک عبد الجبار انت نائم او منتبه مو توائی فقد
 انبثتم پسر فرمود بفرزند خود عبد الجبار را که تو خوابیدی یا بوشیاری بیدار در من پس
 محقق چون چنین گفتند متنبه شوید این خطاب با مریدان است تا روز قیامت یعنی اگر شمارا
 آتیه و بوشیاری از نوم غفلت و شمر ساری منتظر است باید که در من فنا شوید و بیدار
 پس ذات خود را در ذات من فنا کنید و صفات را در صفات من پس چون چنین کنید و
 بر مرتبه عال فنا فی الشیخ رسید آنوقت البته متنبه و بوشیار شوید شمس اقال الموت پسر

راوی گوید درین سخن بودند که آمد آنحضرت رضی الله عنه را موت فکان مرضی الله عنه
 یقول استعنت بلا اله الا الله پس بود آنحضرت رضی الله عنه که میگفت طلب استعانت
 دیاری میجویم بکلمه توحید که نیست اله مگر خدا که سبحانه و تعالی است که پاک و بلند است سبحانه
 الذی لا یخشی الموت یعنی چنین که وزندگی ترسد کم شدن و مرفون مرا شرفا قال
 سبحان من تعذر بالقدره و قهر العباد بالموت یعنی پاک کسی را که غایت
 بقدرت و مقهور و مغلوب ساخته است بندگان را و اخبار و ائمه موسی یعنی راوی گوید
 خبر داد فرزند آنحضرت رضی الله عنه که نامش موسی بود انه قال تعذر یعنی بدستیک
 آنحضرت گفت لفظ تعذر را و لم یودها لسانه علی الصلح یعنی ادا نکرد این کلمه را
 زبان مبارکش درست بجهت شدت تکرار که در حرف زست نما زال یکردها
 حتی اذا قال تعذر و مدها صوته و شد بها پس مدام تکرار میکرد این کلمه را
 تا وقتی که گفت تعذر و دراز میکرد باین آواز خود را و سخت کرد آواز را بوی حتی صحیح
 لسانه تا آنکه درست شد زبان شریف وی و گردید باین لفظ و درست برآمد حرف زار
 از مخرجش ثم قال رضی الله عنه الله الله ثلاث مرارۃ یعنی پست فرمود رضی الله
 عنه الله الله سه بار ثم حقی صوته پست نهان شد آواز آنحضرت رضی الله عنه
 و لسانه ملتصق بسقف حلقه یعنی در آن حال زبان مبارک آنحضرت رضی الله
 عنه چسبیده بود بپایم حلق مبارکش ثم خرجت روحه الکریم بوصول سربه الکریم
 پست بیرون آمد روح بزرگ آنحضرت رضی الله عنه بوصول پروردگار خود که کریم است
 یعنی روح کریم برب کریم پیوست بروایت ثانی آمده شد اذا اتاه الموت و
 ندای الیه ارجعی الی ربک مرضیه مرضیه پست و قتی که آمد آنحضرت رضی الله
 عنه را وقت حضور موت که ندای از عالم غیب آمد بطرف آنحضرت رضی الله عنه که ای
 محبوب من رجوع کن خود را بسوی پروردگار خود که از آن حال که خوشنود است تو از او و از آن

که خوشنود باشد او از تو پس باز گردانید آنحضرت رضی الله عنه خود را از همه گفتن بکلمه
 توحید و گفت لا اله الا الله محمد رسول الله ثم قال الله الله ثلاث مره
 فخر جت سر و ده بتلفظ ثلثه صاحب تحفه الابرار گوید پسر بیرون شد روح مبارک
 آنحضرت رضی الله عنه بعد گفتن کلمه طیبه در عین تلفظ و قرائت اسم الله که بر تبه ثلثه بود
 یعنی در گفتن لفظ سیومی اسم ذات بود که روح اعظمش از جسم مبارک پرورز گرد و حاضر
 ملاحظه کردند که قبّه نوری مثل آفتاب جهان تاب که صد هزار مانند این آفتاب جزوره نماند
 با همان رفت فروضوان الله تعالی علیه و سلام الله علی جدّه و علیه یعنی پس
 خوشنودی فدای بزرگ و برادوست و تجلی اسم الهی بر جدا و و بر او باد و در کتاب انسان کامل
 شیخ عبد الکریم کیلی رحمه الله علیه گوید که عبادت عوام مریز و علما حیث اسم رب است و عبادت
 انحصار اسم همین عبادت محققین از حیث اسم الله است و جناب مرشدنا سید المحققین است
 لهذا خاتمه شمر زده وی رضی الله عنه بر اسم الله شد رباعی این مصیبت چنین درآمد که
 چشم آفتاب و دامن کردن ز اشک کرم الایدی چون یک با حکم قضا جان را چو افتد بر جرح
 مربع دل نیست جز انا الیه راجعون و قالوا انا لله و انا الیه راجعون یعنی خدا مجلس
 بعد موت آنحضرت رضی الله عنه قرائت این ایت کردند و اجرش بر روح مبارک آنحضرت
 فرستادند پیماهای بیهاست چون روح شریف آنحضرت پرواز نمود کریم و زاریها
 و داه و ناله از مجان و مریدان و فرزندان در عالم ظاهری برخواست و خوشی و غریبها
 و سرور و بخت در عالم باطن هویدا شد چنانکه در وقت رحلت آنحضرت علیه السلام
 ملائکه مبشر بودند و صحابه مکرر و مغموم سبحان الله چه متابعت رسالت و ائمه سنت است
 بتمامه و کماله رباعی هنگام فراق و افتراق است امروز با دور و فراق اتفاق است
 ای دیده جمال وصل دیدی یک چند خون تار که نوبت فراق است امروز کراست و صد
 پنجاه ام در بیان تجنیه و تکلفین آنحضرت رضی الله عنه آمد که صاحب تحفه الابرار بسند

که شیخ العلامة محمد بن ابوالمظفر جوزی رحمه الله علیه در تاریخ خود که سسی بهرارت
 الزمان است میگوید توفی مرضی الله عنه فی بغداد لیلۃ السبت بعد عشاء
 من عشرة ربيع الاخر فی سنة احدى وستین وخمسة ودفن لیلًا
 لكثرة الازحام فانه لم یبق ببغداد احد الا جاء لیحضر جنازته
 واملئت الحلیة والشوارع والا سواق والدروب ولم یتمكن من
 دفنه فی النهار یعنی وفات یافت آنحضرت رضی الله عنه در بغداد در شب شنبه
 بعد از عشاء و در تاریخ و هم یعنی شب یازدهم ماه ربيع الثاني در اشد یافند
 و شصت و یک بجری و دفن کرده شد آنحضرت رضی الله عنه در شب برای کثرت
 ازدحام خلق پس تحقیق شان اینست که باقی نمانده بود در بغداد کسی مگر که بپاید
 بحضور جنازه آنحضرت رضی الله عنه که پیر شده بودند از سوارها و پیادها و رستمها و جوانها
 و کوچها از آن نتوانستند که دفن کنند آنحضرت رضی الله عنه را در روز روشن ایضا
 من شیخ الابرار حافظ محب الدین بن النجار رحمه الله علیه میگوید انه قد فرغ
 من تجهیزه لیلًا و صلی علیه و لده عبد الوهاب فی جماعة من
 حضر من اولاده و اصحابه ثم دفن بمدرسة بباب الازج
 ببغداد و لم یفتح باب المدرسة حتی علاء النهار و اصرع الناس
 الى الصلوة علی قبرة و كان النهار یوما مشهودا یعنی شان اینست
 که تحقیق فراغت یافتند از تجهیز و تدفین آنحضرت رضی الله عنه در شب و نماز کرد
 بر جنازه آنحضرت پس روی یعنی سیدنا عبد الوهاب رحمه الله علیه نماز گذارد
 در جماعتی از کسان که حاضر بودند از اولاد و از یاران وی پس دفن کردند آنحضرت
 را در مدرسه باب المازج در بغداد و هم وی گوید بعد دفن شریف آنحضرت رضی الله
 عنه در دوازده مدرسه مسدود از خیب شد که هرگز کشادگی نمی توانستند تا آنکه

روز روشن بلند شد بعد از آن روان شد مردمان برای نماز چهارده آنحضرت رضی الله
 عنه پس همه ملائق صفوف صفوف بر قبر شریف آنحضرت نماز کردند و بود آنروز ظاهر که زیارت
 هزار مبارک میکردند تعالی الله علو مرتبت بخداست که صورت واقعه آنحضرت علیه الصلوة
 والتحیت اینجا نیز ظهور پیوست راوی گوید اگر چه در حدیث سیلابیه آمده اما در وجود مبارک
 او سرّاً و جهراً توان گفت و زمان وفات آنحضرت رضی الله عنه ایام سلطنت مستحضر باشد
 است که آخر خلفا بر بنی عباسیه بوده و هم در تاریخ وفات اختلاف بنا بر سنت است چنانکه
 پیش محدثین و مارحین ظاهر و هویدا است همچنان در سال و روز حلت و تاریخ وفات آنحضرت
 رضی الله عنه اختلاف راه یافته چنانچه تاریخ اصح ترقیم گردید اما با شاه فتح محمد محدث در
 رساله قدیمه تاریخ وفات دوازدهم ماه ربیع الثانی نوشته در روز وفات پنجشنبه
 گفته و وقت وفات را بعد از نماز ظهر آورده و سنه وفات مطابق سابق داشته و اما
 حضرت جلال بخاری الحرف محمد و جهانیان رحمه الله علیه وفات آنحضرت را هفدهم ماه رمضان
 در سنه انبی و اربعون و خمسائه نوشته و در تحفة القادریه و اوراد قادریه هفدهم ماه ربیع الآخر
 آورده و صاحب سفینه الاولیاء محمد داراشکوه قادری وفات آنحضرت را بعد از نماز عشاء
 در شب شنبه هشتم یا نهم ربیع الآخر سال پانصد و شصت هجری آورده و هم وی گوید بعضی
 یازدهم و بقولی سیزدهم و بقولی نهم ماه مذکور گویند مولف اوراق خاگرد و قادری میگوید
 و حقیقت باعث این اختلاف ابرار سنت نبویه است صلوا علی نبی و آله علیه که وجود شریف
 آنحضرت یکی از معجزات خلاصه موجودات و سرور کائنات رسول اکرم صلی الله علیه و سلم
 است چگونه معجز الیه نباشد رباعی یارب بکالات شه جیلانی : کاندر کرم و فضل ندر در و کائنات
 کن باطن پاک بیک جلوه او : آلوده کمن با غرض نفسانی : خاتمه در بیان اولاد
 حبیب آنحضرت رضی الله عنه که هر یک مقتدای وقت و پیشوا زمانه بودند رحمه الله تعالی علیهم
 خصوصاً بزرگترین فرزندان آنجناب سیدنا سید الدین عبد الوهاب است رحمه الله

که بعد پدربزرگوار بر سنده خلافت آنحضرت نشستند فطوبی له وحسن ما ب و زینات
 الانس آمده حضرت ایشان علوم ظاهری و باطنی را از والد امجد خود کسب نموده اند و از
 جمیع علوم بهره تمام داشتند بعد از حضرت فوٹ الثقلین رضی اللہ عنہ و در درسه آنحضرت
 و غط میفرمودند و از فیض صحبت ایشان خلق بسیار بهره مند گشتند چنانکه صاحب
 تحفۃ الابرار گوید و لم یکن فی اولاده امین منه و کان فقیها فاضلا و
 له نشان فصیح فی الوعظ و کان له مروت و سخاء و له حسن الکلام
 فی المسائل و لم یکن فی اولاد ابیه افقه منه یعنی بنود در اولاد آنحضرت
 امین تر از و بود وی فقیه و فاضل و مراد از مرتبه فصاحت بود و در علم و عظم و بود
 مراد از مروت بسیار و سخاوت کثرت و خاص او را حسن کلام بوده و در بیان مسائل فقهیه که
 میبود در اولاد پدر ایشان فقیه تر از و دلاوت حضرت ایشان در راه شعبان سنه اشنی
 عشر و شصت و پنجاه یعنی نیز تحریر این اختلافات را خالی از فوائد بدان و هرگز شبید نیز ظنون
 را بسوی این و ادوی مران زیرا که روز وفات آنحضرت پس روز باخیر و برکت بود که
 در آن روز محبوبت محبوب طاعات نمود اگر چه در حق ما اسیران مصاید شداید ناسوت روزیکه
 چشم ما باز دیدار بدایت آثار آنحضرت محروم ماند آنحضرت ایام باشد فاما فی الحقیقت آنروز
 را که در آن روز وصل محبوب به محب رود بدشائے است عظیم و نشانی است نفیس پس محب
 آنحضرت را که جوایب رحمت و برکت است لازم آمد در هر تاریخی ازین تواریخ چیز
 بصدق و اخلاص بقدر مقدور نیار روح مبارک آنشافع روز بعثت و نشور نماید تا یک
 ازین اسهام - حصه وافر بر وارد و حجاب ارومی خود شاید بدست
 و کرمه وفات حضرت ایشان شب بست و پنجم ماه شوال در سال دسی شصت و پنجاه
 قبر و بعد از است ایشان را دو سپهر بودند یکی سیدنا ابوالمنصور عبدالسلام و دیگری
 سیدنا عبدالفتح سلیمان که هر دو عالم و عارف کامل وقت خود بودند رحمۃ اللہ علیهما

ثانیاً از جمله فرزندان آنحضرت رضی الله عنه سیدنا حضرت شرف الدین عیسیٰ رحمة الله علیه
 علیه کنیت ایشان ابو عبد الرحمن است حضرت ایشان فرزند دوم آنحضرت اند که جمیع علوم
 ظاهری و باطنی را از خدمت والد بزرگوار خود کسب نمودند و بعد از آنحضرت رضی الله عنه
 درس حدیث و فقه و عطا میفرمودند و کتاب جواهر الاسرار و در علم صوفیه که مشتمل بر تحقیق
 و معارف است تصنیف ایشان است و حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه کتاب فتوح
 الرحمن را بحیث ایشان تصنیف کرده اند و قال ابن النجار فی تاریخہ حخرج
 من بغداد بعد وفات والده وسمع به دمشق حدث عن والده ثم انه
 ادخل مصر و اقام بها الى حين وفاته و كان يعظ الناس على المنابر وله
 قبول من الله يعني ابن نجار و در تاریخ خود گفت شرف الدین عیسی بعد وفات پدر
 بزرگوار بیرون آمد از بغداد و سماعت حدیث بدشقی از والد امجد پس تحقیق او داخل
 مصر را و اقامت در زید بدان تا وقت وفات خود و بود او که وعظ میکرد و مردم را
 بر منبرها و خاص او را قبولیت تام بود از خدا تعالی صاحب سفینه الاولیاء گوید
 وفات ایشان در مصر در سنه پانصد و هشتاد و سه هجری بوده رحمه الله علیه و من شجرة
 انی اصوم الدهر اذ لم اراكم و يوم اراكم لا يحل صیامی و یعنی در ستمیکه
 من صوم و هر میکنم تا اینکه نمی بینم شما را و در روزیکه می بینم شما را حلال نمی شود روزه مرا
 شما لثا بنجله اولاد آنحضرت رضی الله عنه سیدنا شمس الدین عبد العزیز رحمه الله علیه
 کنیت حضرت ایشان ابو بکر است وی فرزند سوم آنحضرت رضی الله عنه اند و ایشان
 نیز کسب علوم ظاهری و باطنی از والد بزرگوار خود نموده اند بسیار خلق از برکت فیض
 صحبت ایشان کامل گشتند و ایشان جانب ملک سنجا عزیمت نموده به آنجا متوطن گشتند
 قال ابن النجار رحل الى الجبال و استوطنها فی حدود و ذمیرة بالجبال
 الى يومنا هذا و ولد لثلاث بقین من شوال و تدفنی فی الجبال بیدم الاربع

این ربیع الاول من اشنی و ستمائة رحمة الله علیه و رابعاً من جملة اولاد حیار
 آنحضرت رضی الله عنه سیدنا سراج الدین عبد الجبار رحمه الله علیه کتبت ایشان
 ابو الفرج است حضرت ایشان فرزند چهارم آنحضرت اند تحصیل جمیع علوم از خدمت و اولاد
 با جد خود نموده اند حضرت ایشان مفتی عراق بودند و ایشان را در هر علم قدرت تمام بوده
 چنانکه رساله خلاص النظار که مفوظ آنحضرت رضی الله عنه است ایشان آنرا تشریح بسیار
 فرموده اند محمد و اراشکوه آمد آن مفوظ معه شرح بخط حضرت ایشان این مرید با خلاص
 دارد که در آن نوشته که حضرت غوث الثقلین رضی الله عنه میفرمودند که طامع
 خالی است چون حرف طمع قال ابن النجار کان ذالکنا به حسنة و سالکنا
 بطریق التصوف و مصاحباً لا رباب القلوب و کان یکتب حظاً
 عجیباً و مات قبل عبد الرزاق بنحو ثمان و عشرين سنة و هو شاب
 دفن بر بابا و والده من بغداد فی تاسع عشر ذ الحجة فی سنة خمس
 و سبعین و خمس مائة رحمة الله علیه خامساً من جملة اولاد اجداد آنحضرت
 رضی الله عنه قطب الآفاق سیدنا تاج الدین عبد الرزاق رحمه الله علیه
 صاحب فتوحات و نفحات میگویند حضرت ایشان تحصیل علوم ظاهر و باطنی از آنحضرت
 بوجه کمال کسب نموده بودند خلق بسیار از فیض صحبت ایشان بدرجه بحال رسیدند
 و تفکر و سکوت برایشان غالب بود و روز بدو و ربع میرتب داشتند که سی سال
 از حیا و غیرت الهی سر بالا نکردند صاحب سفینة الاولیاء گوید روزی حضرت ایشان
 مرد آن غیب را در مجلس و الا بزرگوار خود در هوا دیده خوف مند شدند آنحضرت
 رضی الله عنه فرمودند ای عبد الرزاق اینها مردان غیب اند مترس که تو نیز از این
 جماعت هستی این نقطه گوید کان حافظاً و حدث عنه انه مکث ثلاثین
 سنة لا یرفع طرفه الی السماء حیاء من الله عز و جل چنانکه ترجمه اش بالا

بروایت فتوحات گذشت ولادت ایشان در سه نهمین و عشرين و خمسائه از هجری بود
 و توفی ببغداد لیلۃ السبت من سادس شوال فی ثلاث و عشرين و ستمائه
 و دفن بباب الانح عند ابیه صاحب تحفه الابرار جمیع خوارفات و کرامات حضرت
 ایشان در آن درج کرده است جهت اختصار کلام اند که نوشته آمد مفصلا از مطالع
 آن معلوم گردد و هم وی گوید حضرت ایشان را پنج پسر بودند المسون سیدنا عماد الدین
 احمد نصر و سیدنا ابوالقاسم عبد الرحیم و سیدنا ابو محمد اسماعیل و سیدنا ابوالحسن
 فضل الله و سیدنا سید جمال الله رحمه الله تعالی علیهم و سید جمال الله در صورت با حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه بسیار مشابیه بودند و بیگی در خدمت و الدماجد و عم
 شریف خود سیدنا عبد الوهاب کسب علوم صوری و معنوی نموده هر یک کامل و مکمل
 گشتند و قطب وقت خود را بودند و رحمه الله علیهم سادسا من جمله اولاد آنحضرت
 رضی الله عنه سیدنا ابوالاسحاق ابراهیم رحمه الله علیه کنیت ایشان ابوالاسحاق
 است دوی فرزند ششم آنحضرت اند که جمیع علوم ظاهری و باطنی را از خدمت پدر
 بزرگوار کسب کرده اند و بحالات و ریاضات متصف بودند و ذات ایشان سبت نجم
 ماه ذی قعدة در ششصد هجری بوده قبر ایشان در واسط است رحمه الله علیه سابقا
 من جمله اولاد امجاد سیدنا ابوالفضل محمد رحمه الله علیه حضرت ایشان فرزند هفتم آنحضرت
 اند رضی الله عنه که همه علوم صوری و معنوی را از خدمت پدر بزرگوار خود حاصل نمودند ایشان
 عارف کامل و عاشق و صل بودند و ذات ایشان در بغداد سبت نجم ذی قعدة در سنه
 ثلثه و ستمائه از هجری بود رحمه الله علیه ثامنا من جمله اولاد امجاد آنحضرت رضی الله عنه
 سیدنا عبد الرحمن عبد الله رحمه الله علیه حضرت ایشان فرزند هشتم آنحضرت
 رضی الله عنه بودند که حضرت ایشان نیز تمامی کتاب علوم ظاهری و باطن از خدمت و الدماجد
 خود کسب کرده اند و ایشان محدث وقت و حافظ حدیث بودند و فقیه زمان خویش تبار

تخم الابرار گوید وفات ایشان هجدهم صفر در سنه شصت و سبعین و خمسائة از هجری
 بود و صاحب سفینه گوید قبر ایشان در بغداد است و حضرت ایشان را دو پسر بودند
 المسان سیدنا ابو محمد عبد الرحمن و سیدنا ابو محمد عبد القادر ثانی که کنیت ایشان
 و نام ایشان موافق نام و کنیت آنحضرت رضی الله عنه بود سید عبد القادر ثانی
 جمیع علوم را از والد ماجد و مخم خود قطب الآفاق سید تاج الدین عبد الرزاق
 کسب نموده کامل و واصل بودند رحمه الله علیه تا سقا منجمه اولاد و امجاد آنحضرت
 رضی الله عنه سیدنا ابی النصر موسی رحمه الله علیه حضرت ایشان فرزندانم حضرت
 غوث الثقلین رضی الله عنه اند که جمیع علوم ظاهری و باطنی از خدمت والد شریف
 خود حاصل نمودند در علم فضل فقیهه وقت و محدث زمانه و عارف یگانه بودند و لاوت
 ایشان در سلخ ربیع الاول سال پانصد و سی و نه هجری بود قال ابن البخاری
 مصرًا ثم عاد الی دمشق و استقام بها الی ان ماب و انتفع به الناس
 و توفی بمحلة العقبة بدمشق اول جماد الاخری سنة سبع و عشت
 و سمائت و دفن بسق قاسیون رحمه الله علیه عاشرا منجمه اولاد و امجاد
 آنحضرت رضی الله عنه سیدنا ابو ذکریا یحیی رحمه الله علیه صاحب سفینه گوید
 حضرت ایشان کتاب جمیع علوم فقهه و تصوف از والد بزرگوار خود نموده فاضل و
 کامل گشتند که هیچکس از اقران وی فایت نبوده و لاوت حضرت ایشان در ششم
 ماه ربیع الاول سنه شصین و خمسائة از هجری بود ابن بخاری گوید انتفع الناس به
 و قد مر مصرًا و هو اصغر اولاده و لد قبل موت ابيه بنحو احد عشر سنة
 و رزق بمصر و لد اسماء عبد القادر الثانی و جاء به الی بغداد و هو کبیر
 صاحب سفینه وفات سیدی یحیی در شب شب برات در سنه ستائة از هجری واقع است
 و قبر ایشان در بغداد متصل قبر برادر ایشان ایشان سید سیف الدین عبد الوهاب است

و بقول صاحب تكملة و بهجة الاسرار و مناقب غوثية و تحفة الابرار و غيره حضرت ايشان
فرزند دهم آنحضرت رضی اللہ عنہ اند و ننند بطبع ولد تاسع اول صبح است رحمہ اللہ
عليہ بقول آنحضرت رضی اللہ عنہ کہ فرمودند در بیماری کہ صعب بود بفرزند سيد عبد اللہ
کہ من از دنيانير و م بچي در سلب است ناچار در دنيان آمدني است چنانکہ حق بيشتر است
نوشته آيد رحمہ اللہ عليه بقیة خاتمه در بيان اتمام کتاب مستطاب مشتمل بر ابيات
و مائتہ بطرز مناجات جناب الهيہ بہ تمک نسبت غلامی آنحضرت رضی اللہ عنہ کہ
مسلسل چون رشته گوهر دارد و در بيان تعداد حکایات مناقب و کرامات کتاب کہ مخبر
بمناقب غوثیہ و مبین بتذکرہ اولیاء مانند لوالی با آب کہ نادر و نایاب است کہ
تعدادش بپانصد و شصت و یک در حساب است و ہم سال و سال جسمی آنحضرت
از ان هوید است و در بيان نود و نہ نام آن حضرت کہ ہر اسم مبارکش متفصیل تیغ
ولادت آنحضرت است طاہر و مبداء الحمد للہ سرسہ گوہر چون نقش خاتم نگین آمد و
مطلع نظم و عا بقطع این نظم شکر صد شکر آنخدا ی کریم ۛ کرد حسرت بعد خویش
عظیم ۛ بر من بعد کمترین خویش ۛ چار حسرت رو نمود پیش از پیش ۛ یعنی ما را نمود
او محسوب ۛ با خلا مان حضرت محبوب ۛ کافریدہ ز نسل او ما را ۛ کرد فرغے ز
اصل او ما را ۛ شکر این تا کجا بجا آرم ۛ نسبت خود شیخ کل دالم ۛ شیخ کل
یعنی غوث الاعظم هست ۛ مرشد و پیشوای عالم هست ۛ من سک کمترین
او ہستم ۛ از می شوق نام اوستم ۛ وہ جدا علا شدہ ست مقسوم ۛ کرد حق در
سکالش مقوم ۛ من بمقسوم خویش می نازم ۛ کلب در گاہ خاص شہبانم ۛ
نسبت از ذات اوست خاص مرا ۛ او چنین داد اختصاص مرا ۛ یعنی فرمود
ہر کہ ما را دید ۛ کشت ناجی ز سوز نار رہید ۛ ہمچنین تالبت و ہفتم پشت ۛ
ہر کہ بیند ز سوز نار برست ۛ شکر حق تا باین غلام تمام ۛ نسبت دو و ہشت اند نام بنلم

یا ایکی بحق آن سلطان ۛ حرمت نام آن شعبه جلیان ۛ پمچنان که مراد برین دنیا ۛ
 در سگالش نموده پیدا ۛ پمچنان تو بر وز بعث و نشور ۛ کن مرا در سگان او محشور ۛ
 ختم کارم بنام اوسازی ۛ مست مارا بجام اوسازی ۛ این دعا یم قبول کن یارب ۛ
 حرمت نام پاک شاه عرب ۛ شکر شد تمام شد کمتوب ۛ چون بنام مبارک محبوب ۛ
 با ادب کردین غلام رقم ۛ سال ختمش مناقب الاءعظم ۛ باد بر مصطفی صلوات
 و سلام ۛ نیز بر جلد اهل بیت تمام ۛ هم با صحاب دآل پاکش باد ۛ
 ختم صلواة تا بیوم تناد ۛ

ۛ

ۛ

ۛ

اللهم اغفر لنا ذنوبنا ما اظهرنا وما اسررنا وما اخفينا و

اعلنا وما انت اعلم به منا اللهم اعطنا رضاك في

الدنيا والاخرة واختم لنا بالسعادة

والمغفرة بحرمته حببك ومحبتك

و برحمتك يا ارحم

الرحمين

امين

۱۔ اراکین علی بن عباس خاں علی خاں
 جامی خاں خاں خاں خاں خاں خاں
 ۲۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۳۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۴۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۵۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۶۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۷۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۸۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۹۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں
 ۱۰۔ سید محمد خاں خاں خاں خاں خاں

